T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDE KONAR-GÖÇER NÜFUS (1500-1522)

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Orhan KILIÇ

HAZIRLAYAN
Ayşegül HÜSEYNİKLİOĞLU

ELAZIĞ – 2008

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDE KONAR-GÖÇER NÜFUS (1500-1522)

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Orhan KILIÇ

HAZIRLAYAN
Ayşegül HÜSEYNİKLİOĞLU

ELAZIĞ – 2008

ÖZET

Doktora Tezi

Karaman Beylerbeyliği'nde Konar-Göçer Nüfus (1500–1522)

Ayşegül HÜSEYNİKLİOĞLU

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

ELAZIĞ – 2008, Sayfa: XLI+533

Bu araştırmada, 1500–1522 yılları arasında Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer gruplar incelenmiştir.

1071 yılından itibaren Orta Asya'dan Anadolu'ya gelerek burada pek çok siyasî oluşuma destek veren kabile ve aşiretlerin bir kısmı, Karamanoğulları Beyliği'nin kurulmasında önemli bir role sahip olmuşlardır. Bunlar, Karamanoğullarıyla beraber dönemin diğer siyasi güçlerine karşı mücadele vermiş ve çoğu kere başarılı olmuşlardır. Söz konusu gruplar Osmanlı Devleti'nin Karamanoğulları'nın hâkimiyetine son vermesi üzerine, Osmanlılara karşı uzun süre direniş göstermişlerdir. Karaman Beylerbeyliği sınırları dâhilindeki konar-göçer unsurlar zamanla Osmanlı yönetimini benimsemiş ve Osmanlı düzeni içerisinde yer almışlardır.

1500–1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği'nde yoğun bir konar-göçer yapılanma olduğu görülmektedir. Bu grupların 1500 yılında 33195, 1522 yılında 55898 toplam nefer nüfusa sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu gruplar, belli bir idari bir yapılanmaya sahiplerdir. Bu idari yapılanmanın en üst birimini kabileler oluşturmuştur. Kabileler cemaatlere, cemaatler ise bölüklere ayrılmıştır. Toplam cemaat sayısı 1500 yılında 1128 ve 1522 yılında 1266'dır. Osmanlı Devleti, büyük kabile ve cemaatlerin bazılarını Atçeken ve Yüzdeci adı altında birleştirmiştir. Bu oluşumlar siyasi, etnik bir anlam ifade etmemektedir. Bunlar, diğer konar-göçerlerden farklı yükümlülüklere ve ayrıcalıklara sahiplerdir. Hem bu gruplar hem de bunlar dışında kalanlar, kışlak ve yayla mahalleri arasında gidip gelen bir hayat tarzına sahiplerdir. Geleneksel hayat tarzlarını uzun süre devam ettiren konar-göçerler, 1500 yılından sonra yerleşik hayata

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

geçmeye sıcak bakmışlardır. Hatta bir kısmının konar-göçerliği bırakıp yerleşik hayata geçtikleri tespit edilmiştir.

Konar-göçerler, hayvancılığa dayalı bir ekonomiye sahiplerdir. Bu ekonominin ana kaynağını, koyun ya da keçi gibi küçükbaş hayvancılık oluşturmuştur. Eskiil, Turgud ve Bayburd kazalarında küçükbaş hayvancılığın dışında at da yetiştirmişlerdir. Hayvancılığın yanı sıra özellikle 1500 yılından sonra hemen hemen tüm konar-göçerlerin ziraat ile uğraştıkları görülmektedir. Konar-göçerlerin yaptıkları faaliyetlerle ilgili olarak devlete vergi ödemişlerdir. Yani reaya statüsündedirler. İçlerinde muaf zümrelere de rastlanmaktadır. Konar-göçerlerin has, zeamet, tımar ve vakıf reayası idi.

Anahtar Kelimeler: Konar-göçer, Yörük, kabile, cemaat, bölük, Atçeken, Yüzdeci, yayla, kışlak.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

SUMMARY

PhD Thesis

Nomadic Population In the Karaman Province (1500–1522)

Ayşegül HÜSEYNİKLİOĞLU

Fırat University

Institute of Social Sciences

Department of History

ELAZIĞ – 2008, Page: XLI+533

In this study the nomads in the Karaman province lived between the years of 1500 and 1522 were investigated.

Some of the tribes who migrated from Central Asia to Anatolia since 1071 and participated in the foundation of several political entities had an important role in the establishment of Karamanoğlus. They supported the struggle of Karamanoğlus against the other political forces of the period and were victorious in many cases. These groups also rebelled for a long time against the Ottomans who prevented the rule of Karamanoğlus. The nomadics groups within the Karamanoğlus accepted the Ottomans' rule and took part in it over the time.

Between the years of 1500 and 1522 there was a strict nomadic structure. The population of these nomadic groups was 33195 in 1500 and 55898 in 1522. They had a structured administration of which the ruling body was tribes. The tribes divided into cemaats and the cemaats divided into bölüks. The total number of cemaats was 1128 in 1500 and 1266 in 1522. The Ottoman State unified some of the large tribes and cemaats as Atçeken and Yüzdeci respectively. These establishments were not based on any ethnicity or political views. On the other hand they had responsibilities and privileges different than others'. Both these groups and the others had a life style moving between kışlak and yaylak these nomads who kept their traditional life style for a long time, had no diffuculty in accepting a settled life style after 1500.

The economy of nomads was based on raising life-stock. The majority of these animals was sheep and goats. In addition to these small animals raising horse was another way of earning in the provinces of Eskiil, Turgud and Bayburd. After 1500,

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

agriculture became common among the nomads. They were taxed for their production in other words they had a reaya status. Some of them were exempt from tax. The nomads were the reaya of has, zeamet, tımar and vakıf.

Key Words: Nomads, Yürük, tribe, cemaat, bölük, Atçeken, Yüzdeci, yaylak, kışlak.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **I**
İÇİNDEKİLER ..... **V**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **XI**
EKLER LİSTESİ ..... **XII**
HARİTALAR LİSTESİ ..... **XIV**
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ ..... **XV**
ÖN SÖZ ..... **XVI**
KISALTMALAR ..... **XVII**
KONU VE KAYNAKLAR ..... **XVIII**
1. Konu ..... **XVIII**
2. Kaynaklar ..... **XXI**
2. 1. Tapu Tahrir Defterleri XXI
2.1.1. 1500-1502 Yıllarına Ait Tapu Tahrir Defterleri XXIV
2.1.1.1. 40 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXIV
2.1.1.2. 42 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXVI
2.1.1.3. 46 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXVII
2.1.1.4. 20 Numaralı Maliyeden Müdevver Defter XXVII
2.1.1.5. 33 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXVIII
2.1.1.6. 32 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXVIII
2.1.1.7. 31 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXIX
2.1.2. 1518-1522 Yıllarına Ait Tapu Tahrir Defterleri XXX
2.1.2.1. 455 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXX
2.1.2.2. 63 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXXII
2.1.2.3. 1061 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXXIII
2.1.2.4. 83 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXXIV
2.1.2.5. 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri-I XXXIV
2.1.3. 976 Numaralı Tapu Tahrir Defteri XXXVII
2.2. Kanûnnâmeler XXXVII
2.2.1. 1500 Tarihli Kayseri Sancağı Kanûnnâmesi XL
2.2.2. 1518 Tarihli Karaman Vilayeti Kanûnnâmesi XL
2.2.3. 1522 Tarihli Karaman Vilayeti Kanûnnâmesi XLI
2.3. Klasik Kaynaklar XLI
2.4. Araştırma ve İnceleme Eserleri XLI
GİRİŞ **1**
1. Kavramlar **1**
1.1. Oğuz Adı ve Oğuzlar 1
1.2. Türkmen Adı ve Türkmenler 2
1.3. Yörük Adı ve Yörükler 4
1.4. Konar-Göçer 7
2. Karaman Bölgesi'nin Türk Tarihi Süreci **9**
2.1. Türklerin Anadolu'ya Gelişi ve Anadolu'nun Türkleşmesi 9
2.2. Karamanoğullarının Siyasi Tarihi 11
2.3. Karaman Beylerbeyliği'nin İdari Teşkilatı ve İdari Taksimatı 18
3. Araştırma Alanının Yeri, Sınırları ve Coğrafi Özellikleri **24**

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

BİRİNCİ BÖLÜM 39

1. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇER GRUPLAR VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ 39

1.1. Konar-Göçer Grupların Kazalara Göre Dağılımı 39
1.1.1. Konya Kazası 39
1.1.2. Turgud Kazası 40
1.1.2.1. Atçeken Kabilesi 44
1.1.2.2. Yapalu Kabilesi 51
1.1.3. Bayburd Kazası 54
1.1.3.1. Atçeken Kabilesi 56
1.1.3.2. Kayı Cemaati 58
1.1.4. Eskiil Kazası 59
1.1.4.1. Atçeken Kabilesi 60
1.1.4.1.1. Boynu Yumru Kabilesi 61
1.1.4.1.2.Diğer Cemaatler 63
1.1.4.2. Çepni Kabilesi 66
1.1.4.3. Firuzlu Kabilesi 68
1.1.4.4. Kuştemur Kabilesi 69
1.1.4.4.1. Kuştemur Cemaatleri 70
1.1.4.4.2. Perakende-i Kuştemur Cemaati- Perakende-i Kıran-ı Kuştemur Cemaati 71
1.1.4.4.3. Yıva-i Kuştemur Cemaati 72
1.1.4.5. Yüzdeci Kabilesi 73
1.1.4.6. Müstakil Cemaatler 73
1.1.4.6.1. Sinan Bennak Cemaati 73
1.1.4.6.2. Diğer Cemaatler 74
1.1.5. İshaklu Kazası 74
1.1.6. Ilgun Kazası 77
1.1.7. Beyşehir Kazası 79
1.1.8. Seydişehir Kazası 80
1.1.9. Larende Kazası 81
1.1.10. Belviran Kazası 82
1.1.11. Aksaray Kazası 82
1.1.11.1. Bektaşlu Kabilesi 83
1.1.11.2. Haymana ve Yörük Cemaatleri 85
1.1.11.2.1. Yörük Cemaatleri 87
1.1.11.2.2. Haymana Kabilesi 88
1.1.11.3. Tatarân-ı Şeyillah Kabilesi 91
1.1.11.4. Yüzdeci Kabilesi 93
1.1.11.5. Müstakil Cemaatler 98
1.1.12. Ereğli Kazası 99
1.1.12.1. Ada (Ata) Cemaati 100
1.1.12.2. Urban-ı Sapan Kabilesi 103
1.1.12.3. Yüzdeci Kabilesi 105
1.1.12.4. Müstakil Cemaatler 106
1.1.13. Koçhisar Kazası 108
1.1.13.1. Bozdoğanlu Kabilesi 110
1.1.13.2. Bozkırlu Kabilesi 114
1.1.13.3. Hindilü Kabilesi 117
1.1.13.4. Runkuş Kabilesi 119
1.1.13.5. Yüzdeci Kabilesi 120
1.1.13.6. Müstakil Cemaatler 120
1.1.14. Niğde Kazası 123
1.1.14.1. Bereketlü Cemaatleri 124
1.1.14.2. Bulgarlu Kabilesi 125
1.1.14.3. Dündarlu Kabilesi 126
1.1.14.3.1. Dündarlular Kabilesi 127
1.1.14.3.2. Haymana Kabilesi 128

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.14.3.3. Dündarlu Cemaati 130
1.1.14.4. Yüzdeci Kabilesi 130
1.1.14.5. Müstakil Cemaatler 131
1.1.15. Anduğu Kazası 133
1.1.16. Ürgüb Kazası 133
1.1.16.1. Cemallü Kabilesi 134
1.1.16.2. Yıvalu Kabilesi 136
1.1.16.3. Yüzdeciler Kabilesi 137
1.1.17. Karahisar-ı Develü Kazası 138
1.1.17.1. Develü Yörükleri 139
1.1.17.2. Karahisar Yörükleri 140
1.1.17.3. Sendiremeke Kabilesi 141
1.1.17.4. Yahyalu Kabilesi 143
1.1.17.5. Yüzdeci Kabilesi 146
1.1.17.6. Müstakil Cemaatler 146
1.1.18. Kayseri Kazası 147
1.1.18.1. Çöblü Yörükleri 148
1.1.18.2. Garibşalu Yörükleri 149
1.1.18.3. Göstere (Köstere) Yörükleri 150
1.1.18.4. İslamlu Yörükleri 153
1.1.18.5. Karataş Yörükleri 155
1.1.18.6. Yahyalu Kabilesi 157
1.1.18.7. Yıvalu Cemaatleri 159
1.1.18.8. Müstakil Cemaatler 160
1.1.19. Ermenek Kazası 162
1.1.19.1. Hacı Alaaddin Cemaati 163
1.1.19.2. İkizce Cemaati 163
1.1.19.3. Müstakil Cemaatler 164
1.1.20. Gülnar Kazası 165
1.1.20.1. Çeçelü Kabilesi 167
1.1.20.1.1. Bozkırlu Cemaati 168
1.1.20.1.2. Çeçelü Cemaati 169
1.1.20.2. Piyadegân Cemaatleri 170
1.1.20.2.1. Evlâd-ı Bahşiş Cemaati 171
1.1.20.2.2. Hacı Mehmed Cemaati 173
1.1.20.2.3. Veli Mukaddem Cemaati 174
1.1.20.2.4. Piyadegân Cemaati 176
1.1.20.3. Beğdili Cemaati 177
1.1.20.4. Bozot Cemaati 179
1.1.20.5. Büyük Ece Cemaati 179
1.1.20.6. Çapar ve Yeser Cemaati 180
1.1.20.7. Emirşah Cemaati 180
1.1.20.8. Güren Efendi Bey Cemaati 181
1.1.20.9. Hacı Alaaddin Cemaati 181
1.1.20.10. Hacı Bahaaddin Cemaati 182
1.1.20.11. Hoca Yunuslu Cemaati 184
1.1.20.12. İkizlü Cemaati 186
1.1.20.13. İshaklu Cemaati 189
1.1.20.14. Ketekara (?) Cemaati 191
1.1.20.15. Konur Cemaati 193
1.1.20.16. Küçük Yıva Cemaati 194
1.1.20.17. Küre Cemaati 196
1.1.20.18. Oğuzhanlu Cemaati 196
1.1.20.19. Sapaca Cemaati 199
1.1.20.20. Satılu Cemaati 200
1.1.20.21. Timurhanlu Cemaati 202
1.1.20.22. Uçarı Cemaati 203
1.1.20.23. Yıvalu Cemaati 204
1.1.20.24. Diğer Cemaatler 207

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.21. Karataş Kazası ... 208
1.1.21.1. Artık İğdiri Cemaati ... 210
1.1.21.2. Ayaş Cemaati ... 211
1.1.21.3. Bağda-i Büzürk Cemaati ... 213
1.1.21.4. Biçer İğdiri Cemaati ... 214
1.1.21.5. Güvender Sümeği Cemaati ... 215
1.1.21.6. Köseler Cemaati ... 216
1.1.21.7. Orhan Bağdası (?) Cemaati ... 217
1.1.21.8. Şeyhtan (?) Cemaati ... 218
1.1.21.9. Tekür Sümeği Cemaati ... 219
1.1.21.10. Tokuzlu (Dokuzlu) Cemaati ... 220
1.1.21.11. Tosunlar Cemaati ... 221
1.1.21.12. Diğer Cemaatler ... 222
1.1.22. Mud Kazası ... 222
1.1.22.1. Ağarlu Kabilesi ... 225
1.1.22.2. Başara Cemaati ... 226
1.1.22.3. Bozdoğan Kabilesi ... 227
1.1.22.4. Bozkırlu Cemaati ... 230
1.1.22.5. Bölük-i Ağar Cemaati ... 231
1.1.22.6. Cukîler Cemaati ... 232
1.1.22.7. Depirlü (?) Cemaati ... 233
1.1.22.8. Deveciler Cemaati ... 233
1.1.22.9. Evren Cemaati ... 234
1.1.22.10. Göynüklü Cemaati ... 235
1.1.22.11. Karakaya Cemaati ... 235
1.1.22.12. Kastamonu Kabilesi ... 236
1.1.22.13. Küçük Cemaati ... 237
1.1.22.14. Kürd Cemaati ... 237
1.1.22.15. Moğultay Cemaati ... 238
1.1.22.16. Turgudlar (Turudlar) Cemaati ... 239
1.1.22.17. Şamlu Cemaati ... 241
1.1.22.18. Şeyh Güvenç Kabilesi ... 242
1.1.22.19. Yoğri (?) Cemaati ... 243
1.1.22.20. Zeyne Cemaati ... 244
1.1.22.21. Diğer Cemaatler ... 244

1.2. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin Statüleri ... 248
1.2.1. Hane ... 248
1.2.2. Caba ve Mücerred ... 254
1.2.3. Muaf Zümreler ... 256
1.2.4. Nefer ... 265

1.3. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçer Nüfusu Etkileyen Faktörler ... 266
1.3.1. İç ve Dış Göçler ... 268
1.3.2. Konar-Göçerlerin Yerleşik Hayata Geçmeleri ... 269
1.3.3. Tahririn Yapıldığı Zaman ... 270
1.3.4. Siyasi Sebepler ... 270

1.4. Karaman Beylerbeyliği'nde Konar-Göçerlerinin Tahmini Nüfusu ... 271

İKİNCİ BÖLÜM ... 273

2. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇERLERİN İDARİ VE SOSYAL YAPISI ... 273

2.1. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin İdari Yapısı ... 273
2.1.1. Kabile ... 274
2.1.2. Cemaat ... 279
2.1.3. Bölük ... 281

2.2. Konar-Göçerlerinin Yükümlülükleri ... 288

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.1. Karaman Beylerbeyliği'nde Yükümlülükleri Tespit Edilen Konar-Göçer Teşekküller 290
2.2.1.1. Atçeken Cemaatler ve Yükümlülükleri 291
2.2.1.2. Yüzdeci Cemaatler ve Yükümlülükleri 294
2.2.1.3. Piyadegân Cemaatler 298
2.2.2. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Özel Gruplar ve Yükümlülükleri 299
2.2.2.1. Köprü Tamircileri (Meremmetçiler) 300
2.2.2.2. Su Yolu Hizmetlileri 300
2.2.2.3. Madenciler 301
2.2.2.4. Çeltikçiler 302
2.2.2.5. Oduncular 305
2.2.2.6. Bazdârlar 306
2.2.2.7. Sipahizâdeler 307
2.2.2.8. Nökerler 308
2.2.2.9. Seyyidler ve Şerifler 311
2.2.2.10. Zaviyedârlar ve Dervişler 314

2.3. Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinde Yaylak-Kışlak Hayatları 319
2.3.1. Kışlak (Kışla) 324
2.3.2. Yaylak (Yayla) 328
2.3.3. Yazlak (Yazla) 333
2.3.4. Güzlek (Güzle) 334
2.3.5. Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinde Yurd 335
2.3.6. Mezraa 337
2.3.7. Suvad (Suvat) 341

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 343

3. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇERLERİN İKTİSADİ HAYATI VE GELİRLERİNİN BÖLÜŞÜMÜ 343

3.1. İktisadi Hayat 343
3.1.1. Şahsa Bağlı Vergiler 345
3.1.2. Konar-Göçerlerde Hayvancılık ve Hayvancılıktan Alınan Vergiler 350
3.1.2.1. At Resmi (Resm-i Esb) 352
3.1.2.2. Koyun Resmi (Resm-i Ganem / Resm-i Ağnam) 354
3.1.3. Ziraat Vergileri 359
3.1.3.1. Hububat ve Bakliyat Ürünleri 360
3.1.3.1.1. Galle Öşrü (Arpa ve Buğday/Şair ve Gendüm) 360
3.1.3.1.2. Böğrülce Öşrü 364
3.1.3.1.3. Bakla Öşrü 364
3.1.3.1.4. Pirinç (Erz) Öşrü 364
3.1.3.2. Sebze ve Meyve Ürünleri 366
3.1.3.2.1. Bostan Öşrü 366
3.1.3.2.2. Bağ ve Bahçe Öşrü 367
3.1.3.2.3. Meyve Öşrü 369
3.1.3.2.4. Nar Öşrü 369
3.1.3.2.5. Ceviz Öşrü 369
3.1.3.2.6. Piyaz Öşrü 370
3.1.3.2.7. Harnub Öşrü 370
3.1.3.3. Endüstri Bitkileri Ürünleri 370
3.1.3.3.1. Penbe (Pamuk) Öşrü 370
3.1.3.3.2. Küncid (Susam) Öşrü 371
3.1.3.3.3. Keten Öşrü 372
3.1.4. Arıcılık Vergisi 372
3.1.5. Arizî Vergiler 374
3.1.5.1. Bâd-ı Hevâ Vergisi 374
3.1.6. Demir Vergisi 376
3.1.7. Maktû Vergiler 376
3.1.7.1. Değirmen Vergisi 376
3.1.7. 2. Tahunhane Vergisi 377

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.7. 3. Boyahane Vergisi 377
3.1.8. Ticaret Vergileri 378
3.1.8.1. Pazar Vergisi (Bac-ı Bazar) 378
3.1.9. Kışlak ve Yaylak Vergileri 378
3.1.9.1. Kışlak Vergisi 378
3.1.9.2. Yaylak Vergisi 379
3.1.10. Diğer Vergiler 380
3.2. Konar-Göçer Kaynaklı Gelirlerin Bölüşümü 384
SONUÇ 391
KAYNAKÇA 399
EKLER 415
ÖZGEÇMİŞ 533

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1: TURGUD KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 42
TABLO 2:BAYBURD KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI..... 55
TABLO 3: ESKİİL KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 60
TABLO 4: İSHAKLU KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI..... 75
TABLO 5: AKSARAY KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 83
TABLO 6: EREĞLİ KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 100
TABLO 7: KOÇHİSAR KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 109
TABLO 8: NİĞDE KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 123
TABLO 9: ÜRGÜB KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 134
TABLO 10: KARAHİSAR-I DEVELÜ KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 139
TABLO 11: KAYSERİ KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI..... 148
TABLO 12: GÜLNAR KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 166
TABLO 13: KARATAŞ KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI 209
TABLO: 14. MUD KAZASINDAKİ KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI..... 224
TABLO: 15. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN TOPLAM HANE SAYILARI..... 253
TABLO: 16. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN TOPLAM CABA VE MÜCERRED SAYILARI 255
TABLO 17: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN TOPLAM MUAF SAYILARI 265
TABLO 18: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ GENELİNDE KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM NEFER SAYILARI... 266
TABLO 19: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ GENELİNDE KONAR-GÖÇERLERİN TOPLAM TAHMİNİ NÜFUS 272
TABLO 20: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ GENELİNDE KONAR-GÖÇER CEMAAT VE BÖLÜKLERİN TOPLAM SAYILARI 283
TABLO: 21. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİ İÇERİSİNDE BULUNAN NÖKER CEMAATLER VE GRUPLAR İLE NEFER SAYILARI 310
TABLO 22: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN TOPLAM VERGİ 345
TABLO 23: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN ŞAHIS VERGİLERİ 348
TABLO 24: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN AT VERGİSİ 353
TABLO 25: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN KOYUN VERGİSİ..... 357
TABLO 26: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN KOYUN SAYISI 358
TABLO 27: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN HUBUBAT VERGİSİ 363
TABLO 28: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN BOSTAN VERGİSİ..... 366
TABLO 30: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN KOVAN VERGİSİ..... 373
TABLO 31: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN BAD-I HEVA VERGİSİ 375
TABLO 32: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN ASİYAB VERGİSİ 377
TABLO 33: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN KIŞLAK VERGİSİ..... 379
TABLO 34: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN YAYLAK VERGİSİ 380
TABLO 35: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN DİĞER VERGİSİ..... 382
TABLO 36: KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNDEN ALINAN TÜM VERGİLER 383

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

EKLER LİSTESİ

EK: 1.A. 1500 YILI KONYA KAZASI CEMAATLERİ 415
EK: 1.B. 1518 YILI KONYA KAZASI CEMAATLERİ 415
EK: 1.C. 1522 YILI KONYA KAZASI CEMAATLERİ 415
EK: 2. A. 1500 YILI TURGUD KAZASI CEMAATLERİ 416
EK: 2. B. 1518 YILI TURGUD KAZASI CEMAATLERİ 419
EK: 2. C. 1522 YILI TURGUD KAZASI CEMAATLERİ 422
EK: 3. A. 1500 YILI BAYBURD KAZASI CEMAATLERİ 425
EK: 3. B. 1518 YILI BAYBURD KAZASI CEMAATLERİ 426
EK: 3. C. 1522 YILI BAYBURD KAZASI CEMAATLERİ 427
EK: 4.A. 1500 YILI ESKİİL KAZASI CEMAATLERİ 428
EK: 4.B. 1518 YILI ESKİİL KAZASI CEMAATLERİ 431
EK: 4.C. 1522 YILI ESKİİL KAZASI CEMAATLERİ 434
EK: 5.A. 1500 YILI İSHAKLU KAZASI CEMAATLERİ 437
EK: 5.B. 1518 YILI İSHAKLU KAZASI CEMAATLERİ 437
EK: 5.C. 1522 YILI İSHAKLU KAZASI CEMAATLERİ 438
EK: 6.A. 1500 YILI ILGUN KAZASI CEMAATLERİ 439
EK: 6.B. 1518 YILI ILGUN KAZASI CEMAATLERİ 439
EK: 6.C. 1522 YILI ILGUN KAZASI CEMAATLERİ 439
EK: 7. A. 1500 YILI BEYŞEHİR KAZASI CEMAATLERİ 440
EK: 7.B. 1518 YILI BEYŞEHİR KAZASI CEMAATLERİ 440
EK: 8.A. 1518 YILI SEYDİŞEHİR KAZASI CEMAATLERİ 440
EK: 9.A. 1500 YILI LARENDE KAZASI CEMAATLERİ 441
EK: 9.B. 1518 YILI LARENDE KAZASI CEMAATLERİ 441
EK: 9.C. 1522 YILI LARENDE KAZASI CEMAATLERİ 441
EK: 10.A. 1500 YILI BELVİRAN KAZASI CEMAATLERİ 442
EK: 10.B. 1518 YILI BELVİRAN KAZASI CEMAATLERİ 442
EK: 10.C. 1522 YILI BELVİRAN KAZASI CEMAATLERİ 442
EK: 11.A. 1500 YILI AKSARAY KAZASI CEMAATLERİ 443
EK: 11.B.1518 YILI AKSARAY KAZASI CEMAATLERİ 446
EK: 11.C. 1522 YILI AKSARAY KAZASI CEMAATLERİ 449
EK: 12.A. 1500 YILI EREĞLİ KAZASI CEMAATLERİ 452
EK: 12.B. 1518 YILI EREĞLİ KAZASI CEMAATLERİ 453
EK: 12.C. 1522 YILI EREĞLİ KAZASI CEMAATLERİ 454
EK: 13.A. 1500 YILI KOÇHİSAR KAZASI CEMAATLERİ 455
EK: 13.B. 1518 YILI KOÇHİSAR KAZASI CEMAATLERİ 457
EK: 13.C. 1522 YILI KOÇHİSAR KAZASI CEMAATLERİ 459
EK: 14.A. 1500 YILI NİĞDE KAZASI CEMAATLERİ 461
EK: 14.B. 1518 YILI NİĞDE KAZASI CEMAATLERİ 463
EK: 14.C. 1522 YILI NİĞDE KAZASI CEMAATLERİ 465
EK: 15.A. 1518 YILI ANDUĞU KAZASI CEMAATLERİ 467
EK: 15.B. 1522 YILI ANDUĞU KAZASI CEMAATLERİ 467
EK: 16.A. 1500 YILI ÜRGÜB KAZASI CEMAATLERİ 468
EK: 16.B. 1518 YILI ÜRGÜB KAZASI CEMAATLERİ 469
EK: 16.C. 1522 YILI ÜRGÜB KAZASI CEMAATLERİ 470
EK: 17.A. 1500 YILI KARAHİSAR-I DEVELÜ KAZASI CEMAATLERİ 471
EK: 17.B. 1518 YILI KARAHİSAR-I DEVELÜ KAZASI CEMAATLERİ 473
EK: 17.C. 1522 YILI KARAHİSAR-I DEVELÜ KAZASI CEMAATLERİ 475
EK: 18.A. 1500 YILI KAYSERİ KAZASI CEMAATLERİ 477
EK: 18.B. 1522 YILI KAYSERİ KAZASI CEMAATLERİ 480
EK: 19.A. 1500 YILI ERMENEK KAZASI CEMAATLERİ 483
EK: 19.B. 1518 YILI ERMENEK KAZASI CEMAATLERİ 483
EK: 19.C. 1522 YILI ERMENEK KAZASI CEMAATLERİ 483
EK: 20.A. 1500 YILI GÜLNAR KAZASI CEMAATLERİ 484
EK: 20.B. 1518 YILI GÜLNAR KAZASI CEMAATLERİ 493
EK: 20.C. 1522 YILI GÜLNAR KAZASI CEMAATLERİ 502
EK: 21.A. 1500 YILI KARATAŞ KAZASI CEMAATLERİ 511
EK: 21.B. 1518 YILI KARATAŞ KAZASI CEMAATLERİ 513
EK: 21.C. 1522 YILI KARATAŞ KAZASI CEMAATLERİ 515

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

EK: 22.A. 1500 YILI MUD KAZASI CEMAATLERİ 517
EK: 22.B. 1518 YILI MUD KAZASI CEMAATLERİ 521
EK: 22.C. 1522 YILI MUD KAZASI CEMAATLERİ 525
EK: 23.A. 1500 YILI KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN MUAF NÜFUSU 529
EK: 23.B. 1522 YILI KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİNİN MUAF NÜFUSU 531

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

HARİTALAR LİSTESİ

HARİTA 1. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ (1500–1522) 26
HARİTA 2. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ KONAR-GÖÇERLERİ (1500–1522) 247

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

FOTO 1: FESLEKÂN YAYLASI 320
FOTO 2: BAŞYAYLA 321
FOTO 3: BAŞYAYLA'DA KONAR-GÖÇER HAYATI SÜRDÜREN SARI KEÇİLİLER'E AİT BİR KIL ÇADIR 322
FOTO 4: GÜNÜMÜZDE SAYFİYE YERİ OLARAK KULLANILAN ABANOZ YAYLASI 329
FOTO 5: GÜNÜMÜZDE SAYFİYE YERİ OLARAK KULLANILAN AKPINAR YAYLASI 329

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ÖN SÖZ

Osmanlı tarihi araştırmalarında arşiv kaynaklarının önemi büyüktür. Osmanlı arşiv kaynaklarının en önemlilerinden biri Tapu Tahrir Defterleri'dir. Özellikle Osmanlı Devleti'nde kapsadığı dönemin nüfus bilgilerini içeren tek kaynaktır. Tapu tahrir defterleri, ilgili bölgenin nüfus bilgileri dışında ekonomik ve sosyal yapısını da aydınlatmaktadır. Bu defterlerde temel ünite sancak olmakla birlikte, konar-göçerler için de ayrıca tertip edilen tahrir defterleri bulunmaktadır.

Bu araştırma, Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçer teşekküller ile ilgilidir. Araştırmada, bu teşekküllerin ağırlıklı olarak demografik, sosyal hayat ve ekonomik durumları incelenmiş; bunun yanı sıra kendi içerisindeki yapılanmaları verilmeye çalışılmıştır. 1500 ve 1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konya, Larende, Akşehir, Beyşehir, Niğde, İçil, Aksaray ve Kayseri sancakları ve bu sancaklara bağlı kaza ve nahiyeler araştırmamızın alanını oluşturmuştur.

Tezin hazırlanması sırasında birçok güçlük çekilmiştir. Defterlerin sayı ve sayfa bakımından çok fazla ve konar-göçer teşekküllerin bu bölgede yoğun olması okuma işleminin planlanandan daha uzun bir sürede tamamlanmasına neden olmuştur. Okuma işlemi tamamlandıktan sonra Karaman Bölgesi'nde hala varlık gösteren bazı konar-göçer grupları bulmak ve coğrafyayı tanımak maksadıyla alan çalışması yapılmıştır.

Tezin hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Orhan KILIÇ'a, tez izleme komitesi üyelerim Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK ve Doç Dr. Harun TUNÇEL'e, araştırmanın çeşitli aşamalarında yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Yusuf OĞUZOĞLU, Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK, Prof. Dr. Muhammet Beşir AŞAN, Doç Dr. Rahmi DOĞANAY, Doç Dr. Erdal AÇIKSES, Doç. Dr. Enver ÇAKAR, Doç. Dr. İbrahim TELLİOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Özcan TATAR, Yrd. Doç. Dr. Ayşe ÇAĞLIYAN, Yrd. Doç. Dr. Handan ARSLAN, Yrd. Doç. Dr. Aslışah AÇIKSES, Okt. Öznur YILDIRIM, Yrd. Doç Dr. Fatih ARSLAN ve bölümdeki tüm araştırma görevlisi arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim. Ayrıca tüm çalışmalarım esnasında yanımda olan aileme gösterdikleri sabır için çok teşekkür ediyorum.

Ayşegül HÜSEYNİKLİOĞLU

Elazığ–2008

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

KISALTMALAR

AÜDTCFD	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
Bkz	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
DİE	Devlet İstatistik Enstitüsü
H	Hicri
IJMES	International Journal of Middle East Studies
İÜ	İstanbul Üniversitesi
İFM	İktisat Fakültesi Mecmuası
MAD	Maliyeden Müdevver Defterler
No	Numara
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırmaları Merkezi
S	sayfa
s	Sayı
TD	Tapu Tahrir Defteri
vr	varak

Tablo İçi Kısaltmalar:

An	Anduğu
As	Aksaray
Ba	Bayburd
Be	Belviran
Bel	Belirsiz
Ben	Bennak
Bş	Beyşehir
Ca	Caba
E	Ereğli
Er	Ermenek
Es	Eskiil
G	Gülnar
Ilg	Ilgun
İsh	İshaklu
K	Konya
K- D	Karahisar-ı Develü
Ka	Karaman
Ko	Koçhisar
Kr	Karataş
La	Larende
M	Muaf
Md	Mud
Müc	Mücerred
Ni	Niğde
Nim	Nim-Çift
Sş	Seydişehir
T	Toplam
Tu	Turgud
Ür	Ürgüb

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

KONU VE KAYNAKLAR

1. Konu

Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren topraklarını sürekli olarak genişletmiş ve 16. yüzyılda üç kıtada hüküm süren bir devlet haline gelmiştir. Bu süreçte Anadolu siyasi birliğini sağlamak maksadıyla Anadolu beylikleriyle de mücadele etmiş ve 16. yüzyılın ilk çeyreğinde beyliklerin tamamını ilhâk etmişlerdir. Bu büyüme tabiatıyla sadece coğrafi alan ile sınırlı kalmamıştır. İlhâk edilen beyliklerin bünyesinde olan aşiret ve cemaatler de Osmanlı idaresine girmişlerdir. Konar-göçer bir hayat tarzı sürdüren bu unsurların bir kısmı, Osmanlı hukuk ve vergi düzenine intibakta zorlanmış, mevcut yapıyı hemen kabullenememiştir. Ancak zamanla konar-göçer unsurlar da bu idari ve mali sistemi benimsemişlerdir.

Bu araştırmada, Osmanlılar tarafından ilhâk edilen Karamanoğulları Beyliği coğrafyasında olup daha sonra Karaman Beylerbeyliği olarak anılan idari birim içerisinde bulunan konar-göçerler incelenmiştir. Son yıllarda konar-göçerler üzerine yapılan çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Bu tür çalışmalar, daha çok bir kabileyi ya da göçebelerin bulundukları bir yerleşim yerini esas almıştır. Yaptığımız çalışmanın amacı, önceleri Karamanoğulları'nın yurdu iken Osmanlı idaresinde Karaman Beylerbeyliği diye teşkilatlandırılan coğrafyada yoğun olarak yaşadığı bilinen konar-göçer nüfusun ne kadar olduğunu tespit etmeğe yöneliktir. Bunun yanı sıra çalışmamız, söz konusu konar-göçerlerin hangi kabile ya da cemaatlerden oluştuğunu, nüfus özelliklerini, sosyal ve idari yapılanmalarını, yaylak-kışlak hayatlarını ve iktisadi faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Osmanlı Devleti içindeki konar-göçerler hakkında bilgi veren en önemli kaynak Tapu Tahrir Defterleri'dir. Araştırmamız bu defterlerdeki mevcut verilere göre şekillenmiştir. İncelediğimiz döneme ait tapu tahrir defterlerinde temel idari birim kazadır. Bu sebeple bütün değerlendirmelerimiz kaza esaslı olarak yapılmıştır.

Çalışmamızda beylerbeyliğe bağlı bütün kazalar için tapu tahrir verilerinin olduğu ortak bir zaman dilimi yakalanmaya çalışılmıştır. Bu yaklaşımın en önemli sebebi, konar-göçerlere ait değerlendirmeleri ve mukayeseleri bütün sancaklar için aynı zaman diliminde ve aynı mantıkla hazırlanan kaynaklarla yapabilmektir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu hedef doğrultusunda yapılan incelemede 1500-1502 ve 1518-20 yılları aralığında olmak üzere iki farklı dönem ele alınmıştır. 1500 yılı öncesi, daha doğru bir ifade ile beylerbeyliğin kurulduğu yıllar ilgili veriler bütün kazalar için böyle bir duruma maalesef imkân vermemiştir. 1522 yılı sonrasında Karaman Beylerbeyliği idari taksimatının kısmen değişmesi ve bütün kazalar için kesintisiz tahrir verilerini, aynı zaman diliminde yakalama şansı olmadığı için zaman sınırı 1500–1522 olarak belirlenmiştir.

İncelediğimiz kazaların idari yönden Karaman Beylerbeyliği'ne bağlılıklarının devamlılık gösterip göstermemesi çalışmamızda dikkat ettiğimiz bir diğer hususdur. Bu dönem içerisinde Konya, Kayseri, Aksaray, Akşehir, Beyşehir, Larende, Niğde ve İçil, Karaman Beylerbeyliği'nin değişmeyen sancaklarıdır. Bu sancaklar ve bunlara bağlı kaza, nahiye ve köyler çalışmamızın coğrafi sınırını çizmiştir. Bu yıllar arasında Karaman Beylerbeyliği'ne bağlı olup konar-göçer nüfusun görüldüğü kazalar, Konya, Eskiil, Turgud, Bayburd, Ilgun, İshaklu, Kayseri, Aksaray, Ereğli, Koçhisar, Beyşehir, Seydişehir, Larende, Belviran, Niğde, Karahisar-ı Develü, Ürgüb, Anduğu, Ermenek, Gülnar, Karataş ve Mud'dur. Çalışmamızda, bu kazalarda bulunan konar-göçerler incelenmiştir.

Çalışmamızın mevcut tapu tahrir verilerine göre şekillendiğini yukarıda izah etmiştik. Bu verilerden kaynaklanan bazı eksiklikler çalışmamıza da yansımıştır. Tapu tahrir defterlerinin vergi ve asker veren erkek nüfusu esas alması bu eksikliklerin başında gelmektedir. Defterlerin, özellikle 1500-1502 yıllarına ait defter sayfalarının, çürük ve kayıp olması çalışmamızın bazı bilgilerinin eksik olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. Eskiil kazası buna örnek teşkil etmektedir. Bu kazanın 1500 yılı bilgilerini ihtiva eden 32 numaralı tapu tahrir defterinin oldukça büyük bir kısmının eksik olması değerlendirmemizi güçleştirmiştir.

Bu eksiklikler yine söz konusu diğer defterlerin yardım ettiği ölçüde kapatılmaya çalışılmıştır. Bazı defterlerin ikinci nüshaları bu eksiklerin ortadan kalkmasını sağlamıştır. Kayseri'nin 1500 yılına ait *MAD 20* ve *TD 33* olmak üzere aynı bilgileri içeren iki defteri mevcuttur. Kayseri'ye ait bilgiler bu iki defterin mukayeseli incelenmesi sonucuna göre verilmiştir. Ayrıca 1518 yılına ait olan 455 numaralı defterin eksik kısımları bu defterin diğer bir nüshası olan 63 numaralı deftere göre

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

tamamlanmıştır. 1518 yılında olmayan bazı bilgiler bu yıla ait defterlerin bilgilerini ihtiva eden ve 1522 yılında hazırlanmış 387 numaralı muhasebe defteri verileri esas alınarak tamamlanmıştır. Kayseri kazasının 1518 yılına ait defterinin olmaması nedeniyle söz konusu kazanın 1522 yılı verileri sadece 387 numaralı defterin verdiği özet verilere göre değerlendirilmiştir. Bazı konar-göçer teşekküllerin 1518 yılı verileri ile 1522 yılı verileri birbirini tutmamaktadır. Bunun kâtip hatalarından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu tür durumlarda 1518 yılı defterlerinin mufassal defterler olması nedeniyle bu defterlerin verilerini esas aldık.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Bunlardan önce özet, ön söz, kısaltmalar, tablo, grafik ve haritalar listesi konu ve kaynaklar gibi tali bölümler bulunmaktadır. Konu ve kaynaklar kısmında araştırmanın sınırları, yapılış şekli ve yararlanılan kaynakların tanıtımı yapılmıştır. Giriş kısmında konar-göçerlik ile ilgili genel bazı kavramlar; Türkler'in Anadolu'ya gelişi, Karamanoğullarının siyasi tarihi ve Karaman Beylerbeyliği'nin idari yapılanmasını içeren bölgenin tarihi süreci; incelediğimiz bölgenin coğrafi özellikleri ve sınırları hakkında kısa değerlendirmeler yapılmıştır.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçer Gruplar ve Demografik Özellikleri adını taşıyan birinci bölümde konar-göçer grupların bulundukları kazalara göre nüfus özellikleri incelenmiştir. Her kazada bulunan kabile ya da kabile özelliği taşıyan cemaatlerin hangi cemaatlerden oluştukları, kökenleri, 1500–1522 yılları arasındaki nüfus verileri değerlendirilmiştir. Bu konar-göçer teşekküllerin hane, caba, mücerred ve muaf olarak kaydedilen statüleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışmamızda hane, caba, mücerred, muaf ve toplam nefer değerleri de verilmiştir. Bu bölümde son olarak konar-göçer nüfusu etkileyen faktörlere değinilmiştir.

İkinci Bölüm, *Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin İdari ve Sosyal Yapısı* adını taşımaktadır. Burada konar-göçerlerin kabile, cemaat, bölük gibi kendi iç idari yapılanmaları üzerinde durulmuştur. Ayrıca 1500–1522 yıllarında konar-göçerlerin cemaat sayıları ve cemaatlerin artış sebepleri de verilmiştir. Bunlar dışında Atçeken ve Yüzdeci adı altında oluşturulmuş yükümlülükleri olan konar-göçerler ile diğer başka yükümlülüklere sahip konar-göçerler ile bunlar içerisindeki nöker, sipahizade gibi özel gruplar üzerinde de durulmuştur. Bu bölümde son olarak konar-göçerlerin kışlak ve

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yayla hayatları ve bu hayat tarzının bir parçası olan güzlek ve yazlak gibi ara dönemleri de ele alınmıştır.

Karaman Beyletbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin İktisadi Hayatı ve Gelirlerinin Bölüşümü adını taşıyan üçüncü bölümde konar-göçerlerin ekonomik faaliyetleri, bu faaliyetler karşılığında devlete ödedikleri vergiler ve bu vergilerin nasıl tasarruf edildiği üzerinde durulmuştur.

Çalışmamızın anlatımı tablo ve haritalarla desteklenmiştir. Bunların bir kısmı metin içerisinde gerekli görülen yerlerde, bir kısmı Ekler bölümünde verilmiştir. Özellikle birinci bölümde ele alınan konar-göçerlerin demografik özelliklerini tamamlayan ve her cemaatin toplam muaf çift, nimçift, bennak, caba, mücerred, hane ve nefer sayılarını ihtiva eden tablolar ekler kısmında verilmiştir.

Ekler kısmında Karaman Beylerbeyliği'nin lokasyonunu gösteren ve bu lokasyon üzerinde bulunan konar-göçerlerin belirtildiği iki harita da mevcuttur. Bunlar ölçeği belirlenmiş bir harita üzerine tahminen yerleştirilen kaza ve genellikle kabile özelliği taşıyan konar-göçer teşekkülleri göstermektedir. Ayrıca bölgenin fiziki özellikleri de haritalarda yer almaktadır.

Konar-göçer yaşamı anlamak ve araştırma sahamızı incelemek için bir arazi gezisi de yaptık. 2007 Yazında, Ermenek'te Başyayla ve Feslekân Yaylalarında bulunan ve kışın Mut İlçesi'nde yaşayan Sarı Keçili ve Avşarlılar ile görüştük. Buralarda çektiğimiz fotoğrafları da metnin uygun yerlerine verdik.

2. Kaynaklar

2. 1. Tapu Tahrir Defterleri

Çalışmamızın ana kaynağını, Tapu Tahrir Defterleri oluşturmaktadır. Tapu Tahrir Defterleri, Osmanlı Devleti'nde özellikle 15. ve 16. yüzyıllarda yapılan genel sayımların sonuçlarını ihtiva eden defterlerdir. Osmanlı Devleti fethettiği bölgelerde kendi sistemini uygulamak için fetih sonrası fethedilen bölgeyi tüm detaylarıyla tahrire tabi tutmuştur. Tahrirler gerekli görüldüğü hallerde ve özellikle saltanat değişikliği sıralarında yenilenmiştir. 1518 yılında ait Karaman mufassal defterinin mukaddimesi

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bunun için örnek teşkil etmektedir[1]. Tahrir işleminin, ilk tahrirden sonra on, yirmi, otuz sene gibi belirli aralıklarla veya gerekli görüldüğü hallerde yenilendiği bilinmektedir. Tahririn temel amacı iktisadi gücü tespite yöneliktir. Bu gücü tespit ederken vergi veren nüfus da yazılmış ve demografik bakımdan birtakım veriler kaydedilmiştir. Osmanlı Devleti gerekli gördüğü zaman tahrir için bölgeyi tanıyan ve Osmanlı kanunlarını çok iyi bilen güvenilir kişileri emin olarak atardı. *Mufassal, icmâl ve evkaf tahrir defterleri* gibi çeşitleri bulunan bu defterler, düzenlendikleri yıllar itibariyle eskilikleri ve yeniliklerine göre *defter-i köhne, defter-i atik ve defter-i cedid* olarak da adlandırılmıştır.

Son yıllarda yerli ve yabancı araştırmacılar tahrir defterleri hakkında ve tahrir defterlerine dayalı olarak bir çok çalışma yaparak konu hakkında geniş bir literatür oluşturmuşlardır [2].

---

[1] *Hazret-i Hak-Cellet 'azametühû ve 'ammet rahmetühü ve bereketühû-mahzâ lutfundan ve ihsânından ben kuluna vaktâ ki, Memâlik-i Mahrûse-i Osmâniye'nin saltanatın lâyık ve erzânî görüb tâc-ı zıllullâh ile serfirâz etdi, ber-mûceb-i eş-şükrü vâcibün inde vusûl'in-ni'meti edâen li şükrillâh inâyet-i şâhâne edüb havza-i hükûmetimde ve kabza-i tasarrufumda olan memleketün re'âyâsı muntazamu'l-hâl olmak içün müceddeden yazılmak emr eyleyüb Vilâyet-i Karaman kî memâlik-i mezkûrenin melhûkâtından ve muzâfâtındandır ahvâl-i re'âyâsı muhtel olduğu ecilden ana dahi ümenâ gönderüb tımarın ve evkâfın ve emlâkin yazub defter etmek emr eylediğimden sonra, sem'-i şerefime şöyle istimâ' olundu kî vilâyet-i mezbûrede şer'i Nebevî'ye ve Kanûn-i Osmâniye'ye muhâlif bid'atler olub anda olan reâyâya envâ-ı te'addîler ve zulümler vakî' olur imiş. Ol cihetden iftihâr'ül-ulemâ'il-kirâm Mevlânâ Muhyiddin dâmet fezâilühûnun ki Mevlânâ Vildân demekle meşhurdur kemâl-i emânetine ve diyânetine i'timâd edüb emr eyledim ki, ol vilâyetin her yerine varub teftiş ve tefahhûs edüb ne yerde kî şer'a ve kanûna muhâlif bid'at bula ref' edüb hüccet vere mezkûr Mevlânâ dahi emr-i şerifim mûcebince ol vilâyete varub teftiş edüb ref' etdüği bida'ı defter edüb gelüb Dergâh-ı Mu'allâmâ 'arz eyledi. Ben dahi kabul edüb mukarrer kıldım ve buyurdum ki müşârünileyh Mevlânâ ol vilâyete bir kanûnnâme yazub Memleket-i Osmâniye'de cari olan kavânin-i küllîye ve ref' etdüğü bidâ'ı ve mehâyif bi-temâmihâ derc oluna ve kanûn, defter-i cedidle defter evveline bile yazıldı kî, min-bâ'd ol kanûnla amel oluna.* Bkz. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı (BOA)*, 63 Numaralı Tapu Tahrir Defteri (TD 63)*, s. 1.

[2] Tahrir Defterleriyle ilgili çok geniş bir literatür oluşmuştur. Bu literatürden çeşitli konularla ilgili birkaç örnek vereceğiz. Osmanlı Devletinde tahrir geleneği ve tahrir defterleri hakkında geniş bilgi için bkz. Ömer Lütfi Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri", *İFM*, C. 2, S. 1-2, İstanbul 1941, s. 20-59, 214-247; Halil İnalcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, Ankara 1987; Lajos Fekete, "Türk Vergi Tahrirleri", (Çeviren: Sadrettin Karatay), *Belleten,* C. 41, Ankara 1947, s. 299-328; Feridun Emecen, "Mufassaldan İcmale", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVI, İstanbul 1996, s.37-44; Irene Beldiceanu-Steinherr, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun İncelenmesinde Tahrir Defterlerinin Önemi", *XIII. Türk Tarih Kongresi Bildirleri,* C. III/III, Ankara 2002, s.1315-1319. Tahrir Defterlerinin kullanılmasında dikkat edilecek hususlar hakkında yapılan çalışmalar için bkz.Mehmet Öz, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", *Vakıflar Dergisi,* S. XXII, Ankara 1991, s. 429-439; Mehmet Öz, "XVI. Yüzyılda Anadolu'da Tarımda Verimlilik Problemi", *XIII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* C. III/III, Ankara 2002, s. 1643-1651; Zeki Arıkan, "Tahrir Defterlerinde Geçen Deyimler", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVI, İstanbul 1996, s.1-13; Kemal Çiçek, "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Kullanımında Görülen Bazı Problemler ve Metod Arayışları", *Türk Dünyası Araştırmaları,* S. 97, İstanbul 1995, s. 93-

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Merkezi gücün hâkim olduğu devletlerde çok eski çağlardan itibaren benzeri sebeplerle ve belli aralıklarla nüfus ve arazi yazımlarının yapıldığı bilinmektedir. Osmanlılardan önce Akdeniz Dünyası'nda hâkim güç olan Roma İmparatorluğu zamanında yapılan tahrirlere *Census* denilmiştir. Bu işlem Sicilya'da *Cera'id,* İngiltere'de *Domesday Book,* Mısır'da *Revk,* Bizans'ta *Praktika* olarak adlandırılmıştır. Söz konusu bu tahrirlerin tümü kendi içerisinde bazı eksiklikler ve problemler barındırmıştır. Çünkü bir ülkenin başka bir gücün hâkimiyeti altına girmesinden sonraki yapılan tahrirlerde, bölgedeki uygulamalar yeni devletin kanunlarına adapte ettirilmeye çalışılmıştır. Bu da bölgeler arası bazı farklılıkların olmasını sağlamıştır. Tüm bunlar tahrir defterlerinin metodolojik açıdan sorunlu belgeler olarak karşımıza çıkmasına neden olmuştur[3]. Osmanlı Devleti'nden önceki İslam ve Türk devletlerinde ve

---

111. Tahrirlerin bir takım sınırlandırmalar içerdiği hakkında bkz. Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı,* (Çeviren: Emine Sonnur Özcan), Ankara 2006, s. 14. Tahrir Defterleri hakkında yapılan araştırmaların değerlendirilmesi üzerine yapılan çalışmalar hakkında bkz. Geza David, "Tahrir Defterlerinin Neşri Hakkında Notlar", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XIII, İstanbul 1993, s. 45-48; Adnan Gürbüz, *XV-XVI. Yüzyıl Osmanlı Sancak Çalışmaları Değerlendirme ve Bibliyografik Bir Deneme,* İstanbul 2001. Tahrir Defterlerinin yayınlanmasıyla ilgili çeşitli öneriler içeren çalışmalar: Zeki Arıkan, "Tapu- Tahrir Defterleri Yayınıyla İlgili Bir Tasarı", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XIII, İstanbul 1993, s. 68-74; Hasan Bahar, "Osmanlı Tahrir Defterleri Çalışmalarındaki Gelişmeler Üzerine Gözlemler", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVI, İstanbul 1996, s.61-66. Tahrir Defterlerinin tarihi coğrafya açısından değerlendirilmesiyle alakalı çalışmalar: Mesut Elibüyük, "Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemli Bir Kaynak, Mufassal Defterler", *Coğrafya Araştırmaları*, C. 1, S. 2, Ankara 1990, s. 11–43; Osman Gümüşçü, "Osmanlı Mufassal Tahrir Defterlerinin Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemi", *XIII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* C. III/III, Ankara 2002, s. 1321–1337. Tahrir Defterlerinin demografik yönü açısından yapılan çalışmalardan birkaçı için bkz.: Ömer Lütfi Barkan, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi", *Türkiyât Mecmuası,* C. X, İstanbul 1953, s. 1-26; M. Mehdi İlhan, "Tapu Tahrir Defterlerinin Tarihsel Demografi İçin Önemi Hakkında Bazı Notlar", *Erdem,*C. VII, S.19, Ankara 1993, s. 263-266; Yunus Koç, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı,* Ankara 1989. Tahrir Defterlerinin istatistikî yönü açısından yapılan çalışmalar: Ömer Lütfi Barkan, "Tahrir Defterleri'nin İstatistik Verileri Hakkında Bir Araştırma", *IV. Türk Tarih Kongresi,* Ankara 1952, s. 290-294. Tahrir Defterlerinin onomastik açıdan kullanıldığı çalışmalar: Yılmaz Kurt, "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Onomastik Değerlendirilmesinde Uygulanacak Metod", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVI, İstanbul 1996, s. 45-59; M. Mehdi İlhan, "Onaltıncı Yüzyıl Başlarında Amid Sancağı Yer ve Şahıs Adları Hakkında Bazı Notlar", *Belleten,* C. LIV, S. 209, Ankara 1990, s. 213-222. Tahrir Defterinin zirai üretim ve iktisadi faaliyetler açısından değerlendiren çalışmalar için bkz.Margaret L. Venzke, "The Ottoman Tahrir Defterleri and Agricultural Productivity", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVII, İstanbul 1997, s. 1-61; Suraiya Faroqhi, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler,* (Çeviren: Neyyir Kalaycıoğlu), İstanbul 2000. Tahrir Defterlerine dayanılarak yapılan sancak çalışmalarından birkaçı için bkz.: Mehmet Akif Erdoğru, *Osmanlı Yönetiminde Beyşehir Sancağı (1522-1584),* İstanbul 2006; Orhan Kılıç, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Van (1548-1648),* Van 1997; Doğan Yörük, *XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağı (1500–1584)*, Konya 2005; Bahaeddin Yediyıldız, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi,* Ankara 1985; Osman Gümüşçü, *Tarihi Coğrafya Açısından Bir Araştırma: XVI. Yüzyıl Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus,* Ankara 2001; Mehmet Öz, *XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı*, Ankara 1999; Ali Sinan Bilgili, *Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri,* Ankara 2001.

[3] Kemal Çiçek, "Osmanlılardan Önce Akdeniz Dünyasında Yapılan Tahrirler Hakkında Bazı Gözlemler", *OTAM,* C. 6, Ankara 1995, s. 51–89.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Anadolu'da kurulan beyliklerde de tahrir yapılmıştır. Tahrir yapan beyliklerden biri de Karamanoğulları'dır[4].

Osmanlı döneminde, konar-göçerlerin çeşitli yönleriyle günümüze yansıtan tek kaynak Osmanlı arşiv kaynaklarıdır[5]. Konar-göçerler, reaya gibi devlete vergi vermekle sorumlu olduklarından tapu tahrir defterlerinde bunlarla ilgili bilgiler bulmak tabiidir. Öyle ki, Osmanlı Devleti tarafından büyük konar-göçer gruplar hakkında özel tahrir defterleri düzenlendiği gibi, bunlar dışında kalan bazı konar-göçer gruplar da yaşadıkları vilayet ve sancaklarda tahrire tabi tutulmuşlardır. Böylelikle, konar-göçer aşiretlerin nerelerde yaşadıklarını, hangi il, ulus, kabile ve taifeye bağlı olduklarını, idari ve sosyal yapılarını, tahmini nüfuslarını, ekonomik faaliyetlerini tespit etmek mümkün olabilmektedir[6].

Bizim incelediğimiz defterlerden ikisi tamamıyla cemaat yani konar-göçerlere aittir. Diğer tapu tahrir defterlerinde ise reaya ve bu defterlerde olmayan konar-göçer gruplar bulunmaktadır. 387 Numaralı Muhasebe-i İcmal Defteri ise 1522 yılında Karaman'da bulunan tüm konar-göçer ve yerleşik reayayı içine almaktadır. Şimdi araştırmamızda kullandığımız Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerle ilgili olan tapu tahrir defterleri hakkında bilgi vereceğiz.

2.1.1. 1500-1502 Yıllarına Ait Tapu Tahrir Defterleri

2.1.1.1. 40 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

Defter Osmanlı Arşivi katalogunda tarihsiz olarak *TD 40 Konya Mufassal Tahrir Defteri* adıyla kaydedilmiştir. Baş kısmında eksiklik vardır. Bu yüzden defterin tarihi ve kim tarafından düzenlendiği hakkında herhangi bir bilgiye ulaşmak mümkün değildir. Bu defter, Karaman Beylerbeyliğine ait genel bir tahrirdir. Bir cemaat defteri değildir. Ancak, içerisinde konargöçerlere ait bilgiler bulunmaktadır. Çalışmamızda bu kısımlar kullanılmıştır. Bunun yanı sıra 1500 yılına ait diğer defterler 40 numaralı bu defterin

[4] Ö. L. Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri", s. 33, 34, 45; O. Gümüşçü, *Larende Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, s. 7–8.

[5] İlhan Şahin, "Review of the Recent Studies on the Nomads (Yörüks) in the Ottoman Empire", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s.36.

[6] İlhan Şahin, "XVI. Asırda Halep Türkmenleri", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 129.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

devamı veya tamamlayıcısı niteliğindedirler. Bu nedenle defter, çalışmamız açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Defterin tarihlendirilmesinde çeşitli görüşler mevcuttur. Bazı araştırmacılar bu defterin 1502–1507 yılları arasında tertip edildiğini belirtmektedir[7]. Bir kısım araştırmacılar defterin düzenleniş tarihi için tam bir tarih vermemekle beraber II. Bayezid dönemi olarak kabul etmektedir[8]. Çoğu araştırmacı ise bu defterin H. 906/M. 1500–1501 tarihinde hazırlandığını düşünmektedirler[9].

Biz de çalışmamızda defterin hazırlanış tarihini, H. 906/M. 1500 yılını olarak kabul ettik ve değerlendirmelerimizi de bu yönde yaptık. Karaman Vilayeti'nin 1500 yılında genel bir tahririnin yapıldığı bilinmektedir[10]. Osmanlı Devleti, bölgenin fethinden sonra Cem Sultan'ın kethüdalığını yapmış Haydar Çelebi'yi, H. 906/M.1500 tarihinde Karaman Eyaleti tahriri için görevlendirmiştir[11]. Bu tahrir sonucunda bir dizi defter ortaya çıkmıştır. Aşağıda görüleceği gibi birçok defter, 40 numaralı defterin devamı niteliğindedir. Ayrıca araştırmacılar, bu defterlerden biri olan ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nde 565 numaralı defterdeki kayıtlardan H. 906 tarihinde Karaman Eyaleti tahririnin yapıldığı ve Hatipoğlu adıyla tanınan Nasuh-zade Haydar'ın tahrir

---

[7] Erdoğru, bu konuda şunları söylemektedir: "*Defterde mevcut bir not, defterin Mustafa Paşa ile Ali Paşa'nın marifetiyle ve Tevkii Ca'fer'in yazımını yapmasıyla 913 (selâse aşer ve tis'a-mie) yılının Recep ayının sonlarında tahrir edildiğini bildirmektedir. Bu nota göre defter Kasım 1507 yılında, yani II. Bayezid'in sultanlığının son zamanlarında, hazırlanmış görünmektedir. Beyşehir sancağının Göçü nahiyesine bağlı Sarılar isimli köyün bulunduğu sayfaya sonradan eklenmiş bir pusuladaki notta defterin Muharrem 908 tarihinde tahrir edildiğini belirtilmektedir. Bu hicri tarih miladi Kasım 1502'ye karşılık gelmektedir."* Yazar, bu tahririn bu kadar uzun sürmesini tahriri yapılan alanın büyüklüğüne bağlamaktadır. Mustafa Oflaz da aynı görüşü kabul etmektedir. Bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 24–25; Mustafa Oflaz, *16. Yüzyılda Niğde Sancağı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1992, s. 7–8; Volkan Ertürk, *XVI. Yüzyılda Akşehir Sancağı (Tahrir Defterlerine Göre),* Ankara 2007, s. 16.

[8] Alaaddin Aköz, *XVI. Asırda Karaman Kazası,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Konya 1992, s. 5; İbrahim Hakkı Konyalı, *Âbideleri ve Kitabeleri İle Niğde Aksaray Tarihi,* C. I, İstanbul 1974, s. 762.

[9] D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, 3–4; Rudi Paul Lindner, *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar,* (Çeviren: Müfit Günay), Ankara 2000, s. 123; Mehmet İnbaşı, *XVI. YY. Başlarında Kayseri*, Kayseri 1992, s. 4; Şenol Çelik, *Osmanlı Taşra Teşkilatında İçel Sancağı (1500- 1584),* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994, s. 5–6; Alaeddin Ceylan, *Kanuni Zamanında Akşehir Kazası,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Konya 1993, s. 1.

[10] Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 5–6.

[11] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi,* C.II, Ankara 1995, s. 109.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

emini ve Hattat Ali adlı kişinin de tahrir kâtibi olduğu söylemektedirler[12]. Ancak söz konusu tahrir 1500 yılında başlasa bile tüm Karaman Eyaleti'nin tahririnin aynı yıl içinde tamamlanmış olması mümkün değildir. Biz, bu tahririn 1500 yılında başladığını ve birkaç yıl içinde ancak tamamlanmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Defterin ilk sayfası eksiktir. 2 numaralı sayfa Konya merkezi yani *Nefs-i Konya* ile başlar. Konya merkezi ve Konya kazasına bağlı Hatunsaray, Sudiremi, Saidili, İnsuyu ve Zengicek nahiyeleri 2–188; Belviran kazası 189–267; Aladağ kazası 270–306; Seydişehir kazası ve Seydişehir'e bağlı Bozkır nahiyesi 307–418; Beyşehir merkezi ve Beyşehir kazasına tabi Göçi, Cezayir, Yağan, Yalasun, Kaşaklu, Yenişehir ve Kırili nahiyeleri 419–637; Akşehir merkezi ve Akşehir kazasına bağlı Çimenili nahiyesi 639–731; İshaklu kazası 733–752; Ilgun kazası 753–785; Aksaray kazası 787–890; Larende kazası ve bu kazaya bağlı Mazanşehir, Kaş ve Sarayözü nahiyeleri 891–1012; Ereğli kazası ve bu kazaya bağlı Karacadağ nahiyesi 1013–1091 sayfaları arasındadır. Defterin 122, 138, 268, 269, 378, 456, 457, 560, 574, 638, 652, 716, 732, 786 ve 1074 numaralı sayfaları boştur.

2.1.1.2. 42 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

Bu defter, Niğde sancağına ait bir mufassal tahrir defteridir. Bu defter müstakil bir cemaat defteri değildir. Ancak, içerisinde bazı cemaatlere ait bilgiler bulunmaktadır. Defter, Osmanlı Arşivi katalogunda tarihsiz kaydedilmiş ve II. Bayezid dönemine ait olduğu belirtilmiştir. Tam bir defter olmayıp 40 Numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin devamı niteliğindedir. Baş kısımları eksiktir ve 101 sayfadır. Biz, defterin tarihini yukarıda belirttiğimiz sebeplerden dolayı H. 906/M. 1500–1501 yılı olarak kabul etmekteyiz[13].

Defterin ilk sayfası Bor'a ait yarım bir mahalleyle başlamaktadır. 10. sayfaya kadar Bor merkezine ait mahalleler bulunmaktadır. 10. sayfa ile defterin 100. sayfasına kadar Niğde kazası ve bu kazaya bağlı Melendos, Şamardı, Melegübü nahiyeleri yer almaktadır. 101. sayfada Niğde sancağına ait toplam nefer, hane ve avarız haneleri sayısı kaydedilmiştir. Defterin 25. sayfası ise boştur.

---

[12] D.Yörük, *Aksaray Sancağı*, 4; R. P. Lindner, *Göçebeler ve Osmanlılar,* s. 123; M. İnbaşı, *Kayseri*, s.4.

[13] Mustafa Oflaz, bu defterin tarihini 1507 olarak vermiştir. Bkz. M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s. 7–8.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.1.1.3. 46 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

TD 46, Niğde sancağına ve Aksaray sancağının Koçhisar kazasına ait bir mufassal tahrir defteridir. Osmanlı Arşivi katalogunda tarihsiz kaydedilmiştir. Defterin baş kısmı eksiktir ve 72 sayfadır. Bu defter de 42 numaralı tapu tahrir defteri gibi 40 numaralı defterin devamıdır. Biz, bu defterin tarihini de H. 906/M. 1500–1501 yılı olarak kabul etmekteyiz[14].

Baş kısmı eksik olan defterin ilk sayfası ile 12. sayfaları arası Ürgüb kazasını kapsamaktadır. Ama ne yazık ki Ürgüb'ün tamamına ait bilgiler bulunmamaktadır. Ürgüb kazası bilgilerinin çoğu eksiktir. Defterde bu kazayı Karahisar ve Koç(ş)hisar kazaları takip etmiştir. Karahisar kazası ve bu kazaya bağlı Karahisar ile Develü nahiyeleri 13–55; Koçhisar kazası 63–68. sayfalar arasındadır. 69 ve 72. sayfalar arasında Karaman Eyaleti'ne bağlı kazaların nefer, hane ve avarız hanelerini veren bir liste bulunmaktadır. Defterin 32 ve 56–62 sayfaları arası boştur.

2.1.1.4. 20 Numaralı Maliyeden Müdevver Defter

MAD 20, Kayseri sancağına ait bir mufassal tahrir defteridir. İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Maliyeden Müdevver Defterler Katalogu'nda 20 numarada kayıtlı olan bu defter 97 varaktır.

Defterde bulunan *"Defter-i mufassal-ı mücmel-i tımarhâ ve emlâk-ı livâ-i Kayseriyye ki bâ ferman-ı Sultan ibnü's Sultan Sultan Bayezid Han bin Sultan Muhammed Han halledallahu Te'âlâ mülkehû ve saltanatehü ve ifâz-ı ale'l-alemin berre ve ihsâna nebişde şod ba-mâ'rifet-i abideyn-i fakireyn Haydar bin Nasuh en-nesebü'l-meşhur İbni Hatib ve ale'l katib aff-i anhüma el-berrü'l-mucib fi tarih sene sitte ve tis'a mie."* ibaresinden bu tahririn Hicri 906 ve Miladi 1500 yılında Sultan II. Bayezid zamanında İbni Hatib lakabıyla meşhur olan Haydar Bin Nasuh tarafından tahrir edildiğini söyleyebiliriz[15].

---

[14] Mustafa Oflaz, bu defterin 40 numaralı defterin devamı olduğu için defterin tarihinin 1507 olduğu görüşündedir. Bkz. M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s. 7–8.

[15] BOA, *MAD 20*, vr. 4a.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Söz konusu defter, sadece Kayseri sancağına aittir. Defterde bu sancağa ait bir de kanûnnâme de bulunmaktadır[16]. Bu defterde, Kayseri adını taşıyan kaza ve nahiye ile bunlara bağlı mahalle, köy ve konar-göçer teşekküller kayıtlıdır. 4b-21b varakları arasında Kayseri şehir nüfusu bulunmaktadır. Kayseri'ye tabi köyler 22a ve 60b varakları arasındadır. 61a ve 69b varakları arasında mülk ve emlak bilgileri verilmektedir. 70a ve 93b varakları arasında ise cemaat bilgileri yer almaktadır. 94b ve 95a varakları arasında ise tek bir köy kaydedilmiştir. 95b ve 97a varaklarında Kayseri Vilayeti'nin hududunun çizildiği bir yazı bulunmaktadır. Defter 2a varakla başlamaktadır. 3a, 3b, 94a ve 97a varakları boştur.

2.1.1.5. 33 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

33 numaralı tapu tahrir defteri, İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan MAD 20 numaralı defterin aynısıdır. Muhtemelen 20 Numaralı Maliyeden Müdevver Defterin bir kopyasıdır. Tapu Tahrir Defterleri Katalogu'nda 33 numarada kayıtlı olan bu defter 194 sayfadır. Bu defter diğer deftere göre çok daha düzenlidir. Bazı sıralama farklılıkları olsa dahi iki defterin tüm bilgileri aynıdır. 33 numaralı defterin ilk sayfası boştur. 2. ve 3. sayfalarında Kayseri Kanûnnâmesi bulunmaktadır. 6. sayfada defterin hangi tarihte ve kim tarafından hazırlandığı kaydedilmiştir. Kayseri kazası ve bu kazaya bağlı köyler 7 ile 121. sayfalar arasındadır. 122 ve 170. sayfaları arasında ise konar-göçer teşekküller yer almaktadır. 171 ve 173. sayfalar arasında ise Kayseri Vilayeti'nin hududunun çizildiği yazı bulunmaktadır. 175–193 arasında mülk ve emlak bilgileri verilmektedir. Defterin 1, 4,5, 174, 192, 194 sayfaları da boştur.

2.1.1.6. 32 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

TD 32, Karaman Eyaleti konar-göçerleri ile ilgili mevcut ilk mufassal tahrir defteridir. Bu defterin baş kısmı eksiktir. Dolayısıyla, kanûnnâmesi, il yazıcısı ve yazım tarihi hakkında bilgi yoktur. Ancak bu defterden sonra tertip edilen 1061 numaralı defterdeki kayıtlardan köhne defter yani 32 numaralı defterin, Haydar Çelebi tarafından hazırlandığı belirtilmektedir. Defterde, Kuştimur Cemaati'nin mezraları hakkında sonradan yazıldığını düşündüğümüz not, *H. Evâsıt-ı Safer 908/M. Ağustos 1502*

[16] BOA, *MAD 20*, vr. 2a-2b.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

tarihlidir[17]. Bu da defterin birkaç yıl önce hazırlanmış olabileceğini akla getirmektedir. Ayrıca bu defterin de 40 numaralı defterin devamı olması nedeniyle 32 numaralı defterin hazırlanış tarihi için 1500 tarihini kullanacağız[18].

Defter, 381 sayfadır. Düzensiz bir defterdir. İlk sayfası eksiktir. 1–47. sayfalar arasında Eskiil kazasına ait konar-göçerler yer almaktadır. Defterin eksik kısmı da Eskiil'e aittir. Konya kazasında bulunan bazı konar-göçerler 48–49; Larende kazasında bulunan bazı konar-göçerler 49–52; Eskiil kazasına bağlı Bayburd nahiyesi konar-göçerleri 54–95, Turgud kazası konar-göçerleri 96–178, Aksaray kazası konar-göçerleri 180–215, Koçhisar kazası konar-göçerleri 217–253, Ürgüb kazası konar-göçerleri 254–264, Niğde kazası konar-göçerleri 265–284, Karahisar-ı Develü kazası konar-göçerleri 285–300, Ilgun kazası konar-göçerleri 301–303; Yüzdeci Taifeleri 305–324; Aksaray kazasında bulunan Bektaşlu Kabilesi 325–331; Karahisar kazasında bulunan Yahyalu Cemaatleri 333–348; Niğde kazasında bulunan Bereketlü cemaatleri, Bulgarlu Taifesi ve Dündarlu Kabilesi 349–366; Ereğli kazası konar-göçerleri 366–368; İshaklu kazası konar-göçerleri 369–379 sayfaları arasında bulunmaktadırlar. Son olarak ise 379 ve 381 sayfalar arasında defterin özeti yapılmıştır. Defterin 53, 179, 216, 304, 332, 355 numaralı sayfaları boştur.

2.1.1.7. 31 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

1500-1502 yılları için Karaman Beylerbeyliği'ne ait tanıtacağımız son defter, Osmanlı Başbakanlık Arşivi'nde 31 numarayla kayıtlıdır. İçil sancağına ait mufassal bir defterdir. Bu defterin de baş kısmı yoktur. Dolayısıyla yine bu defterin kanûnnâmesi, il yazıcısı ve yazım tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. 1518 yılında hazırlanan İçil'e ait defterde yapılan atıflardan köhne defterin, Haydar Çelebi defteri olduğu

---

[17] Bu not şunları içermektedir: *Zikr olan Kuştimur Cemaatine kayd olan Ak Kuyu ve İki Ağıl Kuyusu ve Mihmad Hacı Kuyusu ve Kızılca Kuyusu ve Altunluca Kuyu mezburlar Güney Cemaatinin mülkü müşteralarıdır. Ellerinde hüccetleri ve temessükleri var. Koştimurlu dahl iderler. Ve Karacadağ Cemaati'nin Koz tarafında Mesud Viranı ve Ağca Ağıl ve Metik (?) yolu mezra'alarıdır. Ellerinde hüccet-i şer'iyyeleri vardır. Mezkûr Çepni nam cemaatiyle ziraat iderler eyle olsa ellerinde olan temessükâtı ve İbrahim Bey mektubu görülüb mezunları deyü Ereğli Kadısına virilmiş hükm-i hümayunları olub ve mezkur kuyular Kuştimurludan ihraç olub Karacadağlu'ya kayd olmak atebe-i 'ulya penahtan asitane-i devletde deftere kayd olundu fi evâsıt-ı safer sene 908.* Bkz. BOA, *TD 32*, s. 44.

[18] Bu defterin hazırlanış tarihi hakkında bkz. Hasan Basri Karadeniz, *Atçeken Oymakları (1500–1642),* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Kayseri 1995, s. 5–6; V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 16. Mustafa Oflaz, bu defter için 1507–1508 tarihini kullanmıştır. Bkz. M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s.17.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

anlaşılmaktadır[19]. Karaman Eyaleti'nin genelinde yapılan tahrir, 1500 yılında başladığı için bu defterin de bu tarihlerde hazırlandığını düşünmekteyiz.

Defterin eksik olan kısmı Ermenek kazasına aittir. Bu kazanın önemli bir kısmı kayıptır. Defterin 1 ile 17. sayfaları arası Ermenek kazası ile ilgilidir. Gülnar kazası ve bu kazaya bağlı Selendi, Gülnar ve Anamur nahiyeleri 18–265; Mud kazası ve bu kazaya bağlı Silifke nahiyesi 266–443; Karataş kazası ise 447–487 sayfaları arasındadır.

2.1.2. 1518-1522 Yıllarına Ait Tapu Tahrir Defterleri

2.1.2.1. 455 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

TD 455, Karaman eyaleti ile ilgili mevcut bir diğer mufassal tahrir defteridir. Bu defter, Karaman Beylerbeyliğine ait genel bir tahrirdir. Sadece bir cemaat defteri değildir. Ancak, içerisinde konar-göçerlere ait bilgiler bulunmaktadır. Çalışmamızda bu kısımlar kullanılmıştır. Defterin baş kısmında eksiklik vardır. Bu yüzden defterin tarihi ve kim tarafından düzenlendiği hakkında herhangi bir bilgiye ulaşmak mümkün değildir. Osmanlı Arşivi Katalogunda Kanuni Devri'ne ait olduğu belirtilmiştir.

455 Numaralı defterin hazırlanış tarihi hakkında araştırmacılar tarafından pek çok görüş ileri sürülmüştür. Bazı araştırmacılar bu defterin Osmanlı Arşivi Katalogu'ndaki kayda uyarak I. Süleyman devrine ait olduğunu belirtmişlerdir[20]. Bazı araştırmacılar da bu defterin Kanuni Dönemi'ne ait olduğunu aynı zamanda tarihinin de 1522 yılı olduğunu savunmaktadırlar[21]. Geriye kalan araştırmacılar ise bu defterin yazı karakterinden ve defterdeki *Karye-i Taceddin karye-i mezbure fi'l-asl asitane-i devletde düstûr-ı mu'azzam Pir Mehmed Paşa el-memalikin mülk-i meşru'-ı mevrusu olub bir zaman eşkincili tasarruf idüb badehu padişah-i alem-penah halledet hilafetehu eşkincisini ref edüp cem'-i rüsûm-ı örfiyesiyle ber vech-i serbest müşarünileyhe inam*

[19] Şenol Çelik ve Bilal Gök de bu görüştedir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 5–6; Bilal Gök, *Ermenek Kazası (1500–1600),* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 2006, s. XII-XIII.

[20] Bu defterin I. Süleyman devrine ait olduğunu belirten araştırmacılar için bkz. Nicoara Beldiceanu, *XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti'nde Timar,* (Çeviren: Mehmet Ali Kılıçbay), Ankara 1985, s. 106; İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 597, 848; A. Ceylan, *Akşehir Kazası*, s. 2.

[21] 455 numaralı defterin tarihinin 1522 tarihinde Kanuni Dönemine ait olduğunu savunanlar, Yavuz döneminde 1518 yılında Karaman Vilayeti için İbn-i Kemal tarafından tahrir yapıldığını belirtmektedirler. Ancak 455 numaralı defterin bu defter olmadığını düşünmektedirler. 455 Numaralı defterin Kanuni döneminde H. 929 / M. 1522–1523 yılında Bayezid Çelebi tarafından düzenlenmiş olduğunu savunmaktadırlar. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 5–6; A. Aköz, *Karaman Kazası,* s. 6–8.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

edüp ....[22] *ve vakf-ı evlâd-ı cema'at-ı mezkure muharrer ba-hükm-i Sultan Bayezid Han ve padişahımız*[23] ile *Sultan Bayezid'den ve padişahımız alempenahdan mukarrernamesi vardır*[24] gibi kayıtlar doğrultusunda defterin Yavuz Sultan Selim dönemine ait olduğunu ve tarihinin 1518 olduğunu savunmuşlardır[25].

Biz de bu defterin 1518 yılına ait olduğunu düşünmekteyiz. Osmanlı Arşivi'nde 1518 yılı Konya Mufassal Defteri adıyla kayıtlı olan 63 Numaralı defterle 455 numaralı bu defterin aynı olduğunu tespit ettik. 63 Numaralı defter eksik bir defterdir. Ancak bu defterin başında kanûnnâmesi bulunmaktadır. Bu kanûnnâme 455 numaralı defter ve bunun devamı olan aşağıda tanıtacağımız birçok defterin hazırlanış tarihini aydınlatmaktadır. Her iki defterde kanûnnâme dışında *Kaza-i Konya* ile başlamaktadır. *Kaza-i Konya* başlığı altında *mahalle-i Debbağlar nam-ı diğer Aksaray* verilmektedir. Bu mahalledeki ilk kişi olarak her iki defterde de *Bekir veled-i Ali (İmam)* kayıtlıdır. Diğer kişiler, mahalleler ve köyler birbirini tutmaktadır[26]. Tüm bunlar her iki defterin birbirlerinin kopyası olduğunu ve dolayısıyla tarih ve kâtiplerinin de aynı olduğunu göstermektedir. Bu iki defter arasında tek farklılık vardır. 455 numaralı tapu tahrir defterine bazı kişilerin nüfus bilgileri sonradan eklenmiştir. Ancak bunlar hâsıllara, hane ve nefer toplamlarına dâhil edilmemiştir. Bu eklemelerin defterin hazırlanış tarihi olarak kabul ettiğimiz 1518 yılı ile bir sonraki tahririn tarihi olan 1522 yılı arasında yapılmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Tüm bu bilgiler ışığında, defterin Yavuz Sultan Selim Dönemi'ne ait olup 1518 yılında hazırlandığını söyleyebiliriz. İbni Kemal veya Kemal Paşazade olarak tanınan Anadolu Kadıaskeri Ahmed bin Süleyman bin Kemal tahririn eminliğini, Şamlı Hüssam'da tahririn kâtipliğini yapmıştır[27].

---

[22] BOA, *TD 455*, s. 595.

[23] BOA, *TD 455*, s. 859.

[24] BOA, *TD 455*, s. 671.

[25] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s.25–26; M. Oflaz, *Niğde Sancağı*, s. 8–9; O. Gümüşçü, *Larende Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, s. 15; Mustafa Oflaz, "Karaman Eyaleti Şehirleri (Konya, Kayseri, Niğde)", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* S. 1, Van 2000, s.165.

[26] *TD 455*, s. 1; *TD 63,* s. 7.

[27] *TD 63,* s. 5.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İki defterin karşılaştırılması sonucunda 455 numaralı defterin kanûnnâme dışında da bir takım eksiklikleri bulunduğu tespit edilmiştir. Konya kazasına bağlı Hatunsaray ve Sudiremi nahiyelerinde bazı köyler kayıptır. Defterde bazı neferler de der-kenar şeklinde sonradan kaydedilmiştir. Bu kayıtlar verilen nefer ve hane sayılarıyla uyum göstermemektedir. Ama der-kenarlar eklenince 387 numaralı muhasebe defterindeki sonuçlara ulaşılmaktadır. Ayrıca kâtibin hâsıllarda yazdığı toplamla tek tek verdiği gelirlerin toplamı çoğu kez farklılık göstermektedir.

Konya kazası ve bu kazaya bağlı Sahra-i Konya, Hatunsaray, Sudiremi, İnsuyu, Zengicek ve Saidili nahiyeleri 1–119; Aladağ kazası 121–145; Larende kazası 149–231; Belviran kazası 233–255 ve 328–357; Ereğli kazası ve bu kazaya bağlı Kilseme ve Karacadağ nahiyeleri 257–324; Beyşehir kazası ve bu kazaya bağlı Göçi, Kırili, Yalasun, Cezire, Yenişehir, Kaşaklu ve Yağan nahiyeleri 365–461 ve 636–884; Akşehir kazası ve bu kazaya bağlı İshaklu, Çimenili, Ilgun nahiyeleri 463–568; Aksaray kazası ve bu kazaya bağlı Bekir, Eyübili, Hasandağı nahiyeleri 571–642; Koç(ş)hisar kazası 645–649; Niğde kazası ve bu kazaya bağlı Bor, Melegübi, Şamardı, Melendüz nahiyeleri 651–740; Karahisar-ı Develü kazası ve bu kazaya bağlı Karahisar ve Develü nahiyeleri 743–779; Ürgüb kazası ve Ürgüb'e bağlı Uçhisar nahiyesi 781–814; Anduğu kazası ve buraya bağlı Şücaaddin nahiyesi 817–835 ve 975–1000 sayfaları arasındadır. 1003 ve 1006 sayfaları arasında Karaman Vilayeti'nin fihristi vardır. 1009 sayfa olan defterin 59, 60, 82, 90, 120, 146, 147, 148, 232, 256, 325, 326, 327, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 462, 510, 512, 513, 514, 528, 530, 542, 569, 570, 643, 644, 650, 699, 700, 709, 710, 722, 741, 742, 762, 789, 815, 816, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 944, 972, 973, 974, 1001, 1002, 1007, 1008 ve 1009 numaralı sayfalar boştur.

2.1.2.2. 63 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

Bu defter, Osmanlı Arşivi'nde 1518 yılı *Konya Mufassal Defteri* adıyla kayıtlıdır. Karaman Beylerbeyliğine ait genel bir tahrir olan 455 Numaralı defterin aynısıdır.

Defterin Ereğli kazasından sonraki kısımları tamamen kayıptır. Ereğli'nin sonuna kadar defterde hiçbir eksiklik yoktur. Defterdeki Arapça Kanûnnâme

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

doğrultusunda defterin Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde H. 924/ M. 1518 yılında tahrir emini İbni Kemal ve kâtip Şamlı Hüssam tarafından hazırlanmıştır[28].

Bu defterde biri Arapça ve biri Türkçe iki kanûnnâme vardır. Arapça kanûnnâme 5. sayfadadır ve tahririn tarihi ile görevli kişilerini vermektedir. Defterin başında bulunan kanunname ise Karaman Vilayeti Kanûnnâmelerinin esasını oluşturan Mevlana Vildan lakaplı Mevlana Muhiddin'in yazdığı meşhur *Vildan Kanûnnâmesi'*dir. Bu kanûnnâme çok daha önce yazılmış ve İbni Kemal tarafından yeniden düzenlenmiştir. Bu defterin kanûnnâmesi birçok araştırmacının dikkatini çekmiştir. Bunlardan bir kısmı söz konusu kanûnnâmeyi yayınlamıştır[29].

Defterin 1 ve 2. sayfalarında Türkçe kanûnnâme vardır. 3 ve 4. sayfalarda Karaman Vilayeti'nin ve haymanalarının fihristi vardır. 5. sayfada ise Arapça kanûnnâme bulunmaktadır. Bunların dışında, Konya kazası ve bu kazaya bağlı Sahra-i Konya, Hatunsaray, Sudiremi, İnsuyu, Zengicek ve Saidili nahiyeleri 7–134; Aladağ kazası 135–157; Larende kazası 159–247; Belviran kazası 249–299; Ereğli kazası ve bu kazaya bağlı Kilseme ve Karacadağ nahiyeleri 334–368 sayfaları arasındadır. Defterin bundan sonraki kısmı yoktur. 6, 64, 90, 100, 108, 114, 158, 238, 248 ve 300. sayfaları da boştur.

2.1.2.3. 1061 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

TD 1061, Karaman eyaleti konar-göçerleri ile ilgili mevcut ikinci mufassal tahrir defteridir. Bu defter, 455 Numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin devamı niteliğindedir. Defterin ilk sayfasında fihrist bulunmaktadır. Ancak defterde herhangi bir tarih kaydı ve defterin kim tarafından düzenlendiği hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Bazı araştırmacılar, bu defterin 455 numaralı defter ile H.929/M.1522–1523'te Bâyezit Çelebi marifetiyle hazırlandığını düşünmektedirler[30]. Bazıları ise H.924 /M.1518 tarihli

---

[28] *TD 63,* s. 5. İbrahim Hakkı Konyalı, her ne kadar 455 numaralı defterin Kanuni Dönemine ait olduğunu söylese de bu defterin Yavuz Sultan Selim döneminde yazıldığı konusunda hem fikirdir. Bkz. İbrahim Hakkı Konyalı, *Abideleri ve Kitabeleri İle Konya Tarihi,* Ankara 1997, s. 244, 248; İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 763–773.

[29] Ömer Lütfi Barkan, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları, Kanunlar I,*İstanbul 1943, s. 39–41*;* Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri,* C. 3, İstanbul 1991, s. 308–309; Mehmet Akif Erdoğru, "Karaman Vilayeti Kanunnâmeleri", *OTAM,* S. 4, Ankara 1993, s. 470–472.

[30] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 7; R. P. Lindner, *Göçebeler ve Osmanlılar,* s. 124.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olduğunu savunmaktadırlar[31]. Biz de çalışmamızda bu defter için 1518 tarihini kabul ettik.

Bu defter diğer cemaat defterine göre daha düzenli tutulmuştur. Tımara bağlı cemaatler, Atçekenler ve Yüzdeciler ayrı ayrı verilmişlerdir. 377 sayfa olan defterin ilk sayfasında defterin fihristi bulunmaktadır. Konar-göçer teşekküllerin bulunduğu Eskiil kazası 2–79; Turgud kazası 81–148; Turgud kazasına bağlı Bayburd nahiyesi 149–180; Aksaray kazası 182–212; Koçhisar kazası 245–279; Karahisar-ı Develü kazası 282–314; Niğde kazası 316–344; Ürgüb kazası 346–353; Ilgun kazası 354–357; Ereğli kazası 370–373 ve İshaklu kazası konar-göçerleri 358–367 ile 374–375 sayfaları arasındadır. Defterin 213–244. sayfaları arasında ise Aksaray, Koçhisar, Ereğli, Niğde, Anduğu, Ereğli, Larende, Karahisar-ı Develü, Ürgüb, Eskiil kazalarına ait Yüzdeci Kabileleri bulunmaktadır. Defterin 80, 181, 224, 280, 281, 315, 345, 368, 369, 376 numaralı sayfaları boştur.

2.1.2.4. 83 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

1518 yılına ait son defter İçil'e aittir. Osmanlı Başbakanlık Arşivi'nde *83 Numaralı İçil Mufassal Tahrir Defteri* olarak kayıtlıdır. Defterin kanûnnâmesi yoktur. Dolayısıyla tarih ve tahrir emini de bulunmamaktadır. Bu defterin de 455 numaralı defterin devamı olduğunu düşünmekteyiz. Söz konusu defter, İbni Kemal tarafından hazırlanmıştır[32].

Mud kazası ve bu kazaya bağlı Silifke nahiyesi 1–213; Karataş kazası 215–264; Ermenek kazası 265–322; Gülnar kazası ve bu kazaya bağlı Anamur ile Selendi nahiyeleri 323–563 sayfaları arasındadır. Defterin 214, 460, 518, 562 numaralı sayfaları boştur.

2.1.2.5. 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri-I

Bu defter, Başbakanlık Osmanlı Arşivi Tapu Tahrir Defterleri tasnifinde 387 numarayla kayıtlıdır. 1996 yılında Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başbakanlığı tarafından 32 yayın numarası ile dizin ve tıpkıbasım

[31] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s.7–8.

[32] Bu konu hakkında bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 6–7; B. Gök, *Ermenek Kazası*, s. XIII.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

şeklinde *387 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri (937–1530) I Konya, Bey-şehri, Ak-şehir, Larende, Ak-saray, Niğde, Kayseriyye ve İç-il Livaları* adıyla yayınlanmıştır. Bu defterde, Karaman ve Rum Eyaletlerine tabi sancaklar, bunlara bağlı kazalar, kazalara bağlı nahiyeler ve nahiyelere bağlı köyler, konar-göçer cemaatler ile mezralar, şehir ve kasabalardaki mevcut mahalleler, sosyal müesseseler kayıtlıdır.

Mufassal- İcmal olarak da adlandırılan bu defterler; mufassal defterlerdeki reaya isimleri ve vergi cinsleri çıkarılarak toplam üzerinde duran pratik hazırlanmış defterlerdir. Sadece TD 387 değil; TD 438, TD 998, TD 370, TD 167, TD 998, TD 166 numaralı defterler, 1520–1530 dönemindeki bütün Osmanlı sancaklarını ihtiva etmektedirler ve Osmanlı topraklarının genel bir görünümünü vermektedirler[33].

387 numaralı defter, Başbakanlık Osmanlı Arşivi fihristinde Kanuni Devri olarak tarihlendirilmiştir. Bu defteri yayınlayan Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, defterin 937/1530 tarihinde tamamlandığını savunmaktadır. Buna da delil olarak ise aynı seriden olan Anadolu Eyaleti'ne ait *TD 166 (fi şehr-i Rebiülahir sene 937, sh.197)* ve Rumeli Eyaletine ait *TD 167 (el-vaki fi 15 Safer sene 937, sh. 191)* defterlerdeki tarihler gösterilmektedir[34]. Ancak, defterin hazırlanış tarihinin 1520[35], 1522[36] ve 1528[37] yılı olduğuna dair farklı

[33] F. Emecen, "Mufassaldan İcmale", s.40–41; D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 9.

[34] *387 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Karaman ve Rûm Defteri (937/1530)–I (Dizin ve Tıpkıbasım),* (Hazırlayanlar: Ahmet Özkılınç, Ali Çoşkun, Gülşen Ergün, Mustafa Karazeybek, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu), T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1996, s.VIII. Bazı tarihçiler bu tarihin doğru olduğu görüşündedirler. Mehmet Taştemir, *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behinsi, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadi Tarihi,* Ankara 1999, s. 9; Orhan Sakin, *Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler*, İstanbul 2006, s. 17.

[35] Bazı araştırmacılar, bu defterin hazırlanış tarihinin H. 926 / M. 1520 olduğunu savunmuştur. Bkz.İsmet Miroğlu, *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520–1566)*, Ankara 1990, s.13–14; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 8–9; B. Yediyıldız, *Ordu Kazası*, s.13; M. Öz, *Canik Sancağı*, s.12; M. Tayyib Gökbilgin, "15 ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rum", *Vakıflar Dergisi*, S. VI, Ankara 1965, s.54. Gökbilgin, burada defterin adını zikretmemiş. Ancak Mehmet Öz, burada kastedilen defterin 387 numaralı defter olduğunu belirtmiştir. Bkz. M. Öz, *Canik Sancağı*, s.12. Gökbilgin bu defter için başka bir yerde de 935/1528 tarihini vermektedir. Bkz. M. Tayyib Gökbilgin, "XVI. Yüzyıllarda Karaman Eyaleti ve Larende (Karaman) Vakıf ve Müesseseleri", *VD*, S. VII, Ankara 1968, s. 30.

[36] Bazı tarihçiler ise defterin H. 929 / M. 1522 yılında hazırlandığını savunmaktadırlar. Mehmet Akif Erdoğru, defterin Sivas'a ait kısmındaki "Mehmed Paşa Hazretlerinin marifetiyle sebt olundu tahriren fi yevmi's sabi aşer min şehr-i Cemazielahir sene tisa ve ışrin ve tisamie" nota dayanarak tahrir işleminin 17 Cemaziyelahir 929/ Nisan 1522 tarihinde yapılmış olduğunu belirtiyor. Doğan Yörük de 17 Cemaziyelahir 929 tarihinin yanlış çevirdiğini bu tarihin Miladi karşılığının 3 Mayıs 1523 olduğunu düzelterek bu fikre katılmaktadır. 1522'den 1539'a kadar Karaman Eyaleti'nde yeni bir tahrir yapılmadığından hareketle, defterin, Karaman Eyaleti kısmının, H. 929 / M. 1522–1523 olduğunu

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

görüşler öne sürülmüştür. Tarih hakkında farklı görüşler ortaya konulsa da tahrir eminin Mehmed b. İbrahim tarafından yapıldığı hakkında hem fikirlerdir[38].

Bu defter, 1518 yılında hazırlanan defterlerin bilgilerini içermektedir. Yani yeni bir defter değildir. 1522'den 1539'a kadar Karaman Eyaleti'nde yeni bir tahririn yapılmamış olması ve defterde bulunan *929 Cemaziye'lahir'in 17. günü Mehmed Paşa Hazretlerinin marifetiyle* kaydı bu defterin H. 929/ 1522–1523 yılında Mehmed bin İbrahim tarafından hazırlandığı fikrini uyandırmaktadır. Defterin farklı kâtipler tarafından tutulduğu anlaşılmaktadır.

387 Numaralı bu defter aslında 978 sayfadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi bu defteri 2 cilt halinde yayınlamıştır. 1. sayfayla 338. sayfalar arasındaki kısım 1. cildi oluşturur ve bu cilt Karaman Vilayetini kapsar. İkinci cilt 339. sayfayla 978. sayfalar arasını içerir ve Rum Vilayetini oluşturur. Karaman Vilayeti'ni içeren birinci cildin tıpkıbasım kısmı toplam 338 sayfa olup 2. ve 3. sayfaları arasında Karaman ve Rum eyaletinin fihristi yer almaktadır. Fihriste göre Karaman Vilayeti'nin livaları Konya, Bey-şehri, Ak-şehir, Larende, Ak-saray, Niğde, Kayseriyye ve İç-il'dir ve 25 kadılıktan oluşmuştur. Karaman Vilayeti Kanûnnâmesi ise 4. ve 5. sayfalar arasındadır. Konya livası 6–45; Beyşehir livası ve Seydişehir kazası 46–69; Akşehir kazası 70–80; İshaklu kazası 81–83; Çimenili kazası 84–85; Ilgun kazası 86–91; Belviran kazası 92–98; Aladağ kazası 100–101; Larende kazası 106–123; Aksaray livası ve Aksaray'a tabi Koçhisar ile Ereğli kazaları 124–177; Niğde livası ve Niğde'ye bağlı Ürgüb, Anduğu, Karahisar-ı Develü kazaları 178–198; Kayseri livası 199–224; Eskiil kazası 231–240; Turgud kazası 241–248; Bayburd kazası 249–252; İçil livası ve İçil'e bağlı Ermenek, Mud, Karataş, Gülnar, Selendi kazaları 253–338 sayfaları arasındadır. Defterin 99, 102, 103, 104, 105, 225–230, 311, 312 ve 325–328 ve 336 sayfaları boştur.

---

söylemektedir. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 30–31; D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 8–10; İbrahim Hakkı Konyalı, *Âbideleri ve Kitâbeleri İle Karaman Tarihi Ermenek ve Mut Âbideleri,* İstanbul 1967, s. 103–104; İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 597; R. P. Lindner, *Göçebeler ve Osmanlılar,* s. 124; B. Gök, *Ermenek Kazası*, s. XV-XVI; M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s. 12.

[37] Ömer Lütfi Barkan ise defterin H. 935 / M. 1528 tarihinde hazırlanmış olduğunu belirtmektedir. Ö. L. Barkan, *Kanunlar I*, s.45.

[38] İ. Miroğlu, *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası*, s.13–14; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 8–9; B. Yediyıldız, *Ordu Kazası*, s.13; M. Öz, *Canik Sancağı*, s.12; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 30–31; D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 8–10; M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s. 12.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu defter her ne kadar yeni bilgiler ihtiva etmese de idari anlamda bazı değişikler gözlemlenmektedir. Ama bunlar kalıcı değişiklikler değildir. Defterde sancak sayısı *Vilayet-i Karaman ceman yekûnunda* 7 ve fihristte 8 olarak verilmesi defterde bir karışıklığa sebep olmaktadır. Fihristte Akşehir ve Larende ayrı sancaklar olarak alınmış, ancak sancaklıktan bozulmuş oldukları belirtilmiştir. Liva yekûnlarında ise Akşehir ayrı sancak olarak değerlendirilmiş, Larende livasının merkez kazası Kayseri sancağına, Belviran ve Aladağ kazaları ise Konya sancağına dâhil edilmiştir. Eskiil, Bayburd ve Turgud'unda müstakil kazalar olduğu görülmektedir. Bu defterde Kayseri kısmında yer alan "makarr-ı mir-i miran" ifadesinden Karaman Eyaleti'nin merkezi Kayseri sonucu çıkmaktadır ki Kanuni Sultan Süleyman zamanının ilk yıllarında Karaman Eyaleti'nin merkezi Kayseri'dir. Bu defterde Kayseriyye bir livadır. Daha önceki tahrirlerde tek kazadan ibaret iken bu tahrirde Cebel-i Ali, Cebel-i Erciyes, Bozatlu ve Kolu Kara, Karakaya, Karataş, Kenar-ı Irmak, Koramaz, Malya ve Sahra-i Kayseriyye adlı 9 nahiyeden oluşmaktadır. Bu deftere göre defterin hazırlandığı tarihte Karaman Eyaleti'nde 8 sancak bulunmaktadır. Bunlar Konya, Beyşehri, Akşehir, Larende, Aksaray, Niğde, Kayseri ve İçil'dir.

Defterin yekûn kısmında verilen bilgilere göre "Karaman Eyaleti'nde 26 kaza, 6 kasaba, 2.129 köy ve 1.831 mezraa vardı. Bunların dışında 1.887 Türkmen cemaati konar-göçer bir hayat tarzını sürdürerek, 29 yaylak ve 20 çayır ve otlak mahalleleri arasında faaliyet göstermekte idiler. Eyalet'te, 15 kale ve 1159 kale görevlisi ve 1 beylerbeyi, 5 sancakbeyi, 26 kadı, 116 zaim ve 1.504 sipahi bulunmaktaydı.

2.1.3. 976 Numaralı Tapu Tahrir Defteri

Bu defter, Osmanlı Başbakanlık Arşivi'nde 976 numara ile kayıtlıdır. 139 sayfadır. H. 951/ M. 1545 tarihli Kayseri Mufassal Defteri'ni sadece Kayseri konargöçerlerini karşılaştırmak, adlarını doğru okuyabilmek için kullandık.

2.2. Kanûnnâmeler

Osmanlı Devleti'nde şer'i hukukun yanında idari, mali ve cezai gibi çeşitli hukuk sahalarına ait padişahların emir ve fermanları ile hazırlanmış olan kanûn ve nizamların bir araya toplanmasına *kanûnnâme* denir[39]. Osmanlı kanûnu, ferman

[39] Ömer Lütfi Barkan, "Kanûn-name", *İslam Ansiklopedisi,* C. VI, İstanbul 1967, s. 185.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

şeklinde ortaya çıkmıştır. Padişahların, koşullar gereğince çıkardığı kurallar bütünü bir kanûnnâme oluşturmuştur. Tahta yeni çıkan sultanlar, bu kuralları teyid ederlerdi. Fermanlarda, her zaman, bu kuralların şerîata ve daha önce konmuş olan kanûnlara uygun olmasına dikkat edilirdi[40]. Şerîat, gerek kamu hayatını gerekse fertler arasındaki ilişkileri düzenleyen ve dini temellere dayanan, İslâmiyet'in tanıdığı tek kanûn idi. Dolayısıyla Osmanlı Devleti'nin de bir İslam devleti olarak şerîat yasalarını gözetmesi gerekiyordu. Gerçekte ise, Osmanlı Devleti, şerîatı aşan bir hukuk nizamı geliştirmiştir. Buna, örf yani hükümdarın *kendi iradesine dayanarak şeri'atın şumulüne girmeyen sahalarda kanûn koyma salâhiyeti* imkan vermiştir[41].

Kanûn kelimesi, Yunanca'dır. İslâm hilâfetinin Suriye ve Mısır'da Bizans'tan devraldığı vergiler için kullanılmıştır. Daha sonraları hükümdarların kendi otoritesini ispatladığı emirler haline gelmiştir[42]. Türk-İslam devletlerinde kanûnnâme geleneği, eski orta doğu ve Türk-Moğol kültürleri kökenlidir[43]. Türk devletlerinde bazen kanûn yerine *yasa* ve *yasak*, kanûnnâme yerine ise *yasaknâme* tabirleri kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nin ilk devirlerinde bu terimlere rastlanılmıştır[44].

Osmanlı Devleti, kâtiplerin ferman biçiminde hazırladıkları bu kanunların çoğunu, özellikle yönetim sorun ve ihtiyaçlarına bir yanıt olarak hazırlardı. Sadrazam ya da nişancının padişaha sunduğu bu belgeler, sultanın onayından sonra yasa haline gelirdi. Bazen, sultanın doğrudan doğruya yasa yaptığı da olmuştur. Osmanlı Devleti, yeni fethettiği bölgelerde, öncelikle bu bölgenin yasa ve örflerini araştırıp, birçok yerel kanûnları muhafaza etmeye çalışmıştır. Sadece şeriat ve Osmanlı hukukuna aykırı uygulamaları kaldırmıştır. Karaman Vilayeti tapu tahrir defterlerinde bu bölgede hâkimiyet kurmuş olan Karamanoğulları kanunlarına atıflar yapılması bu kanunların

---

[40] Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300–1600),* (Çev: Ruşen Sezer), İstanbul 2003, s. 77.

[41] Halil İnalcık, "Osmanlı Hukukuna Giriş Örf-î Sultanî Hukuk ve Fâtih'in Kanûnları" *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi,* İstanbul 2003, s. 319.

[42] Bayram Ürekli-Doğan Yörük, "Karaman Eyâletine Âit Bir Kânûnnâme Sûreti", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* S. 8, Konya 2002, s. 339.

[43] H. İnalcık, "Fâtih'in Kanûnları", s. 322–323.

[44] Ö. L. Barkan, "Kanûn-name", s. 185; B. Ürekli-D.Yörük, "Karaman Eyâletine Ait Bir Kânûnnâme Sûreti", s. 340.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bazılarının hala yürürlükte olduğuna işarettir[45]. Osmanlı Devleti, ana yönetim birimi olan sancakların her biri için bir tahrir defteri düzenlemiş ve bu sancaklar için oluşturulan kanûnnâmeler ilgili tapu tahrir defterinin başına konulmuştur. Sancak kanûnnâmelerinin başlıca amacı, tımar vergilerinin değerini ve toplanma biçimini göstermek olmuştur. Ayrıca, bu kanûnnâmelerle, toprağı kullanma devrine ilişkin yasalarla reayanın muafiyetleri belirlenmiştir[46].

Kanûnnâmeler, tahrirlerin tanımlanmasında yardımcı önemli dokümanlardır. Sicilleri hazırlama vazifesinde devlet görevlisine rehberlik eden kanûnnâmelerin çoğu, bazı durumlarda tahrirlerin öncülüdür[47].

Osmanlı kanûnnâmeleri temelde beş gruba ayrılır. Bunlardan birincisi padişahın ferman ve berat şeklinde yayınladığı kanûnnâmelerdir. İkincisi sancak kanûnnâmeleri; üçüncüsü yaya, müsellem gibi özel gruplara hitap eden kanûnnâmelerdir. Dördüncüsü devlet yönetimiyle alakalı kanûnnâmelerdir. Sonuncusu ise genel Osmanlı kanûnnâmeleridir. Bu kanunnamelere *Kanûnnâme-i Âl-i Osman* da denilmiştir[48].

Karaman Vilayeti'ne ait kanûnnâmeler pek çok araştırmacı tarafından yayınlanmıştır[49]. Karaman Eyaleti'nin ilk tahriri, 906/1500 tarihinden evvel Mevlânâ Vildan lakabıyla tanınan Mevlânâ Muhammed bin Yenlik adındaki âlim tarafından yapılmıştır. Mevlâna Vildan, hem Fatih döneminde hem de II. Bayezid döneminde yaşamış ve her iki padişahın da takdirlerini kazanmıştır. Fatih döneminde sırasıyla

---

[45]Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu Arazi ve Re'aya Kanunnâmelerinde, İlhak Edilen Memleketlerin Âdet ve Kanunları ve Istılâhlarının İzleri", *III. Türk Tarih Kongresi Bildirileri*, Ankara 1948, s. 489–504.

[46] H. İnalcık, *Klasik Çağ,* s. 77–78.

[47] S. Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı,* s. 64–65.

[48] B. Ürekli-D.Yörük, "Karaman Eyâletine Ait Bir Kânûnnâme Sûreti", s. 340.

[49] Karaman Vilayeti kanûnnâmelerini yayınlayanlar için bkz. M. Ferit Uğur, "Eski Karaman Vilayetine Ait Kanunlar", *Konya Mecmuası,* S. VI-VII, Konya 1937, s. 379–385, 433–438; M. F. Uğur, "Karaman Vilâyetinde Atçekenler Kanunu", *Konya Mecmuası,* S. VIII, Konya 1937, s. 508–512; Ö. L. Barkan, *Kanunlar I*, s. 39–57; İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 770–773, 809–812. Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri,* C. 2, İstanbul 1990, s. 267–273; A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. III, s. 305–351; Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri,* C. 6, İstanbul 1993, s. 23–60; M. A. Erdoğru, "Karaman Vilayeti Kanunnâmeleri", s. 467–516; B. Ürekli-D.Yörük, "Karaman Eyâletine Ait Bir Kânûnnâme Sûreti", s. 343–371; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 357–377; M. İnbaşı, *Kayseri,* s. 170–173; Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 363-370; Şenol Çelik, *Ereğli Kazası (1500-1520)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1990, s. 80-81; B.Gök, *Ermenek Kazası*, s. 368-377.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Gelibolu Kadılığı, Bursa Kadılığı ve Anadolu kazaskerliği yapmıştır. 891 senesinde Rumeli Kazaskerliğine getirilmiş ve 893/1488 yılında vefat etmiştir. Karaman Vilayeti Kanûnnâmeleri'nin belkemiğini Mevlana Vildan'ın hazırladığı kanûnnâme oluşturmaktadır. Bu kanûnnâme günümüzde mevcut değildir. Ancak hem İbni Kemal'in hazırladığı 1518 tarihli 63 numaralı tahrir defterinde hem 1500 tarihli Kayseri Kanûnnâmesinde ve hem de II. Bayezid'e ait Umumi Kanûnnâme'de bu kanûnnâmeye atıflarda bulunulmuştur[50].

2.2.1. 1500 Tarihli Kayseri Sancağı Kanûnnâmesi

Kayseri sancağı, Karaman Eyaleti'nin önemli sancaklarından biridir. H.906/M.1500 yılında Karaman Eyaleti'nin genel tahririni yapmak için gönderilen İbni Hatib lakaplı Nasuh-zade Haydar, bu tarihlerde Kayseri sancağının da tahririni yapmıştır. Bu tahririn kâtibi de Hattat Ali adlı kişidir.

Bu kanûnnâme, MAD 20 ve TD 33 numaralı Kayseri sancağı defterlerinin ilk sayfalarındadır. Bu kanûnnâme, klasik bir sancak kanûnnâmesidir. Çoğu konularda Vildan Kanûnnâmesi'ne atıflar yapılmıştır. Bu kanûnnâmede sadece Kayseri sancağına ait özel ve istisnai bazı durumlara değinilmiştir[51].

2.2.2. 1518 Tarihli Karaman Vilayeti Kanûnnâmesi

Bu kanûnnâme, H. 924/M. 1518 yılında Karaman Vilayeti tahririni yapan İbni Kemal veya Kemal Paşazade olarak tanınan Anadolu Kadıaskeri Ahmed bin Süleyman bin Kemal tarafından hazırlanmıştır. Şamlı Hüssam'da tahririn kâtipliğini yapmıştır. Bu kanûnnâmeye ait mukaddime 63 Numaralı Tahrir Defteri'nin ön kısmında yer almaktadır[52]. Bu defterin başında ise daha önceleri Mevlana Vildan tarafından kaleme alınan kanûnnâmenin İbni Kemal tarafından yapıldığı özet kısmı vardır[53].

---

[50] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 2, s. 267.

[51] Bu kanûnnâme için bkz. BOA, *MAD 20,* vr. 2a-2b; BOA, *TD 33,* s. 2–3.

[52] BOA, *TD 63,* s. 5.

[53] BOA, *TD 63,* s. 1–2.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.3. 1522 Tarihli Karaman Vilayeti Kanûnnâmesi

Bu kanûnnâme Başbakanlık Osmanlı Arşivi Tapu Tahrir Defterleri tasnifinde *387 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri* adıyla kayıtlı H. 929 / M. 1522 tarihli defterde bulunmaktadır. Bu kanûnnâme, *Vilayet-i Karaman Kanûnnâmesi* olarak geçmektedir. Fakat bu nüsha, kanûnnâmenin tam metni değildir[54]. Kanûnnâme H. 929/ 1522–1523 yılında Mehmed bin İbrahim tarafından hazırlanmıştır.

2.3. Klasik Kaynaklar

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer teşekkülleri tanıtırken dönemimizle alakalı olan Osmanlı kronikleri ile Karamanoğulları'nın siyasi tarihini aktaran Şikarî'nin eserinden istifade edilmiştir.

2.4. Araştırma ve İnceleme Eserleri

Karaman bölgesi ve konar-göçer teşekküllerle alakalı tetkik eserlerden ulaşılabildiği ölçüde yararlanılmıştır. Ayrıca Karaman Beylerbeyliği ve Osmanlı Devleti'ndeki konar-göçerler ile ilgili yüksek lisans ve doktora çalışmalarına da müracaat edilmiştir.

[54] *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 4–5. Bu kanûnnâme için ayrıca bkz. A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 6, s. 43; Ö. L. Barkan, *Kanunlar I,* s.45–47.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

GİRİŞ

1. Kavramlar

1.1. Oğuz Adı ve Oğuzlar

Oğuz adının anlamı hakkında çok çeşitli düşünceler ileri sürülmüştür. Bunlardan bir tanesi Oğuz Kağan Destanı'nda ilk süt anlamındaki *ağız*ın, Oğuz şeklinde karşılandığına dairdir. Oğuz hakkında söylenenlerden en tutarlı olanı ünlü Macar bilginlerinden J. Nemeth'in, Oğuz sözünü Ok+z şeklinde tahlil etmesidir. Ona göre oymak manasına gelen ok kelimesine eklenen çoğul eki -z- ile Oğuz, boylar anlamına gelmektedir. Okun eski zamanlarda da boy anlamına geldiği bilinmektedir. Meselâ, on boya dayanan Batı Göktürk Devleti'nde, bu on boya *On-ok* denilmekte idi[55].

Oğuzlar, 9. yüzyılın ilk yarısında Seyhun boylarıyla kuzeyindeki bozkırlarda yaşamaktaydılar. Yaşanılan hayat tarzı ise daha ziyade göçebelikti. Bu hayat tarzının tek ekonomik faaliyeti hayvancılıktı. Bu bakımdan bunlar, hayvanlarını otlatacakları geniş yaylak ve kışlak alanlarına ihtiyaç duymuşlardır. Göçebelerin yanı sıra Oğuzlar arasında yerleşik hayatı benimseyenler de olmuştur. O dönemlerde yerleşiklere, tembel manasında *yatuk* denmesi, göçebe hayatın daha popüler olduğunu göstermektedir[56].

Oğuzlar, genelde göçebe bir hayat tarzı yaşamalarına rağmen kendi içlerinde siyasi, idari ve sosyal bir yapılanma içindeydiler. Oğuz kelimesinin, hâkim bir görüş olarak kabileler, kabileler birliği anlamına geldiğinin belirtilmesi, böyle bir yapılanmanın işareti olmalıdır. Başka bir ifade ile Oğuz, siyasi, idari, sosyal teşkilatlanmanın bir ifadesiydi. Erken dönemlerden itibaren muhtelif sayıdaki boylardan meydana gelen Oğuzlar, bu teşkilatlanmanın klasik döneminde Üç-ok ve Boz-ok olmak üzere iki ana kısma ayrılmaktaydılar. Bu iki kısımda kendisine bağlı boylardan meydana gelmekteydi. Bunlar, Kayı, Bayat, Alkaevli, Karaevli, Yazır, Döğer, Dodurga, Yaparlı, Avşar (Afşar), Kızık, Beğdili, Kargın (Karkın, Kargı), Bayındır, Biçene (Beçenek, Peçenek), Çavundur (Çavuldur), Çepni, Salur (Salgur), Eymür, Alayundlu, Üreğir (Yüreğir), İğdir (Iğdır), Yıva (Yuva), Bükdüz (Büğdüz, Bunduz), Kınık'tır. Oğuzlar, böyle bir teşkilatlanma içinde başlarında Yabguların bulunduğu bir devlete

---

[55] Faruk Sümer, *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri – Boy Teşkilatı* – Destanları, İstanbul 1992, s. 13–14.

[56] İlhan Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* İstanbul 2006, s. 55; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 54, 46–54; İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü,* Ankara 1977, s. 133.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sahiptiler. Bu devletin başkenti, kışlak bölgesindeki Yenikent idi. Devletin karşılığı olarak ise o dönemde daha çok il (el) adı kullanılmaktaydı[57].

9. yüzyıl ortalarından itibaren Oğuzların önemli bir kısmı yurtlarından göç etmeye başlamışlardır. Bu göç etmede iç siyasi çekişmeler ve kuzeydeki Kıpçakların baskısıyla yer darlığı ve yaylak alanlarının yetersizliğinin rol oynadığı anlaşılıyor. Bunlardan bir grup, Karadeniz'in kuzeyinden batıya doğru gelmişlerdir ki bunlara Uz denilmektedir. Diğer bir grup güneyde Oğuzların bir uç şehri olan Cend'e gelmişlerdir. Bunların liderliğini Kınık boyuna mensup Oğuz Yabgu Devleti'nde sübaşı olan Selçuk Bey yapmıştır. Bu geliş yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu dönemle beraber İslamiyet'i kabul eden bu muhtelif Türk kavimleri Türkmen olarak tanınacaktır[58].

1.2. Türkmen Adı ve Türkmenler

Türkmen adı hakkında başlıca iki görüş vardır. Bunlardan birincisine göre, *Türkmen,* Türk adı ile Farsça *mân (mânend)* ekinden meydana gelmiştir. Bu, *Türk'e benzer* anlamına gelmektedir. İkinci fikre göre ise, *Türkmen, Türk-i İman*'dan gelmektedir[59].

Türkmen kelimesi Müslüman olan Oğuzlara denilmekteydi. 11. yüzyıldan itibaren Oğuz kelimesi ile aynı anlamda kullanılan Türkmen tabiri, Oğuzların yerleşik olmayan, henüz yerleşmeyen, göçebelikte devam edenlerine denilmiştir. Bundan sonra da Oğuz yerine Türkmen kelimesi kullanılmıştır[60]. Oğuz yerine Türkmen kelimesinin kullanılmasındaki esas nokta, İslam'ı kabul eden Oğuzla eski inancını sürdüren Oğuz'u birbirinden ayırmaktı[61].

Türkmen adı, 10. yüzyılda küçük bir topluluğun adı iken, belki de Müslüman komşularının kendilerine verdiği tarihi rol sayesinde; 11. yüzyılda Karluk, Halaç ve

---

[57] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 55–56.

[58] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 56.

[59] F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 60; Halil İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", *The Middle East and The Balkans Under The Otoman Empire Essays on Economy and Society,* Bloomington 1993, s. 97.

[60] M. Sait Doğan, "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 134.

[61] H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 97.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Oğuzları da içine alan siyasi bir terim olmaya başladı. Ancak Karluklar ve Halaçlar erken devirlerde bu birlikten ayrılmışlardır. Bu yüzden Türkmen adı sadece Oğuzlar'ı ifade etmiştir. Kaşgarlı Mahmud 11. yüzyılda sadece Oğuz boylarından meydana gelen Türkmen teşekküllerini kaydetmekte, hatta onların da kendi içlerinde *dedelerinin isimlerini alan* irili ufaklı oymaklara ayrıldığını bildirmektedir. Öte yandan Oğuzların, 13. yüzyıla kadar kendilerini Türkmen diye isimlendirmemeleri muhtemelen konar-göçer ve yerleşik farkından kaynaklanmıştır. Nitekim Türkmenler, konar-göçer hayatı temsil etmişlerdir[62].

Türkmenler, il veya ulus adları altında çeşitli gruplara ayrılmışlardır. Bu illerin bazıları Osmanlı Devleti tarafından hâkimiyet alına alınan beyliklerin kalıntıları olup onların adlarıyla anılıyorlardı. Türkmen illeri, genellikle boy veya taife adını taşıyan teşekküllerden meydana gelmişlerdir[63]. Türkmen diye anılan gruplardan en tanınanı Haleb Türkmenleri'dir[64]. Dülkadirli, Boz-ulus[65], Yeni-il[66], Ulu Yörük[67] ve Ramazanlu ulusu diğer Türkmen gruplarındandır[68].

Türkmen ve yörük kelimeleri tarihi kaynaklarda çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Meselâ *Türkmân-ı Haleb* yerine *Yörükân-ı Haleb* kullanılmış ve bu iki kelime de aynı topluluğu ifade etmiştir[69]. Türkmenlerin, Anadolu'ya gelmelerinden itibaren Türk göçebeleri için, Türkmen kelimesinin yanı sıra yörük kelimesi de kullanılmıştır. Ancak, 16. yüzyıldan sonra bu iki kelimenin birbirinden ayrıldığı görülecektir.

---

[62] Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri "Bozulus Türkmenleri 1540–1640",* Ankara 1997, s.19–20.

[63] Faruk Sümer, "XVI. Asırda Anadolu, Suriye ve Irak'ta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", *İFM,* C. 11, S. 1–4, s. 511.

[64] Halep Türkmenleri için bkz.Enver Çakar, *17. Yüzyılda Haleb Eyaleti ve Türkmenleri,* Elazığ, 2006, s. 165–280; İ. Şahin, "XVI. Asırda Halep Türkmenleri", s. 129–154; Orhan Kılıç, "1597 Tarihli Mufassal Yörük Defterine Göre Haleb Türkmenleri", *Türk Dünyası Araştırmaları,* S. 105, İstanbul 1996, s. 59–76.

[65] Bozulus Türkmenleri için bkz.T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri,* 192 s.

[66] Yeniil Türkmenleri için bkz. İlhan Şahin, "XVI. Asırda Halep ve Yeniil Türkmenleri", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* İstanbul 2006, s. 155–164.

[67] Ulu Yörükler için bkz. Erhan Afyoncu, "Ulu Yörük", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 1–7.

[68] F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 512–518.

[69] M. Cihangir Doğan – M. Said Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı (Antalya Örneği)*, İstanbul 2005, s. 4.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tarihi kaynaklar, 14. yüzyılın ilk yarısında Küçük Asya'daki Türk kabilelerinin hem *Etrâk* hem de *Türkmen* olarak adlandırıldığını göstermektedir. Türkmenlerin Anadolu'ya gelişi 1071 Malazgirt Savaşı'yla artmıştır. İkinci büyük göç 1221–1260 yılları arasında meydana gelen Moğol istilasıyla gerçekleşmiştir. 1071 ve 1300 yıllarını kapsayan dönemde Anadolu nüfusu yoğun bir şekilde göçebe unsurlardan oluşmuştur. Bu gruplar, 12. yüzyılın ilk yarısında daha çok Konya ve Ankara bölgesinde yoğunlaşmışlardır. 12. yüzyılın ikinci yarısında ise bunlar, daha batıya Eskişehir, Kütahya, Denizli ve Isparta gibi şehirlere doğru ilerlemişlerdir. Bu göçebeler genellikle kırsal alanlar, bataklık yerler ve dağlık bölgelere yerleşmişlerdir. 13. yüzyıl sonları ile 14. yüzyılın başlarında Anadolu'daki yaşam, Orta Asya'daki Türklerin sürdürdükleri hayat tarzının bir benzeridir. 1261'de başlayan ve özellikle Bizans'ın sınırına yerleştirilen Türkmenler, Osmanlı Devleti gibi yeni oluşumların kurulmasında önemli rol oynamışlardır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan sonra Balkanlar'ın Türkleşmesinde de Türkmen gruplarının etkisi görülmektedir. Anadolu'da bulunan pek çok Türkmen grup devletin iskân politikası sonucunda bu bölgeye yerleştirilmişlerdir. Ancak Balkanlara yerleştirilen bu Türkmenler, Türkmen adıyla değil Yörük adıyla anılmıştır. Bu durum, 16. yüzyılda başlayan Safevi propagandasının ve bu propagandanın Türkmenler arasında beklenenin üzerinde ilgi görmesiyle alakalıdır. Bu yüzyılda Anadolu'daki pek çok Türkmen grup ve kabile, Safevi Devleti'ne göç etmiştir. Bu dönemle birlikte Türkmen kelimesi siyasi bir boyut kazanmış ve söz konusu bu göçmenler, Türkmen ya da Kızılbaş olarak adlandırılmışlardır. Devlete itaat eden konar-göçer teşekküller için daha çok Yörük tabiri kullanılacaktır[70].

1.3. Yörük Adı ve Yörükler

Göçebe anlamına gelen *Yörük* kelimesi, *yörümek* fiilinden türemiş bir kelimedir. Anadolu ve Rumeli'yi yurt tutan ve göçebe hayatı yaşayan Türk kabilelerine yani Oğuz boylarına ve Türkmenlere verilen genel bir isimdir[71].

---

[70] H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 98–101. Türkmen kelimesinin siyasi bir kavram olması hakkında ayrıca bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 150–151.

[71] Yörük kelimesi için pek çok araştırmacı aynı fikri kabul etmektedir. F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 518; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 16, 143; Faruk Sümer, "Avşarlara Dair", *60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad Köprülü Armağanı,* İstanbul 1953, s. 454; İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 61; Mehmet Eröz, *Yörükler*, İstanbul 1991, s. 20; Mehmet İnbaşı, "Yeni Belgeler Işığında Rumeli Yörükleri", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 151; M. C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı*, s. 3; Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu V,* İstanbul 2005, s. 165; T. Gündüz, *Bozulus*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bazı araştırmacılar, özellikle yabancı araştırmacıların bu Türkmen grupları için *"Yürük"* kelimesini kullanmış olmalarının yanlış olduğunu vurgulamışlardır. Bunu da yürük ve yörük kelimelerinin farklı anlamlar içermesine dayandırmışlardır. Yürük kelimesi sanıldığı gibi yürümek fiilinden yapılmış bir isim değildir. Bu kelimenin aslı *yüğrük*'tür. Kelimenin sıfat hali ileri, medeni, bilgili, cins ve halis manalarına gelmektedir. Birbirinden tamamen ayrı olan bu kelimelerin eski imlâlarının aynı olmasından dolayı, bu iki kelimenin aynı anlamda tek bir kelime olarak algılanmasına neden olunmuştur[72].

Osmanlı Devleti öncesinde de yörük tabirinin göçebe anlamında kullanıldığı bilinmektedir. Osmanlı dönemi tarihi kaynaklarında yörük tabirine ilk olarak 15. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan *Yazıcıoğlu Ali*'nin *Tarîh-i Âl-i Selçuk*'unda geçmektedir. Bazı Osmanlı kroniklerinde de bu tabire rastlanılmaktadır[73].

Osmanlı dönemi kanûnnamelerinde de yörük kelimesi göçebe anlamında kullanılmıştır[74]. Fatih Sultan Mehmet Kanûnnâmesi'nde bulunan *"koyunlu yerlü ve*

Türkmenleri, s. 38; Tufan Gündüz, *XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Danişmendli Türkmenleri,* İstanbul 2005, s. 19; M. S. Doğan, "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler", s. 133; Musa Seyirci, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri,* İstanbul 2000, s. 1; O. Sakin, *Türkmenler ve Yörükler,* s. 55.

[72] Bu görüşe itiraz eden Muzaffer Ramazanoğlu'dur. M. Eröz de bu fikre katılmaktadır. Eröz, bu itirazı şöyle aktarmaktadır: "*Yürük" kelimesi müellifin zannettiği gibi, (yürümek)den yapılmış bir isim değildir! Bu kelime sıfattır; aslı da (yüğrük) tür. Telâffuzda yumuşak (ğ), kelimenin yalnız bir manasında: dişi davarların tekeleri istemeleri sırasında, (mal yüğrüdü) sözünde ortaya çıkar! Kelime sıfat halinde ileri, medeni, bilgili, cins ve halis manalarına gelir. (Yürük at yemini arttırır) derler. Hâlbuki şehirlilerin pek çoğu (cins at yemini arttırır) der. Sonra bir aşiret başka bir aşireti medhederken (Onlar bizden yürüktür) diye medheder. Bunu söylerken de onların daha medeni daha ileri olduklarını aynı zamanda daha okumuş kimseleri bulunduğunu kasteder. Yoksa koşar adım gittiklerini değil! Hiç bir Yörük, bu kelimeyi yürümek mânasında kullanmaz. Eğer bu fiili anlatmak isterse, (yürüdüm) demeyip, (yörüdüm) der. Zaten (Yörük) her iki kelimeyi de bilir; Fakat (yörük) kelimesini isim, (Yürük) kelimesini de sıfat halinde kullanır. Yalnız, birbirinden tamamen ayrı olan bu kelimelerin eski imlâları bir olduğundan ve yabancı âlimler, bunları bir kelime zannederek daima (yürük) diye okumuşlardır. Çünkü (Yörük) demek onlara kaba gelmiştir. İstanbul şîvesine, daha doğrusu yabancı şîvelere uydurmak sevdası ile (yürümek) den (yürük) demişlerdir*" Bkz. M. Eröz, *Yörükler*, s. 20–21. Ayrıca bkz. Kemal Güngör, Cenubî Anadolu Yürüklerinin Etno-Antropolojik Tetkiki, Ankara 1941, 131 s.; M. Eröz, Silifke yöresindeki Dinar Türkmenlerinde düğünlerde kullanılan ateşi yakmak için düğün öncesi gençlerin dağa giderek odun kestiklerini ve odunu ilk getiren gence itibar kazandığı için hediyeler verildiğini söylemektedir. Bu getirilen odunun da yüğrük odunu olduğunu belirtmektedir. Buradan yüğrük kelimesinin kabiliyetli, dirayetli, cesur anlamlarını taşıdığını vurgulamaktadır.

[73] Yazıcıoğlu Ali, efsanevi ilk Türk hükümdarı Ebulca-han'dan bahsederken *"sahra nişin ve göcküncü idi, yani yaban yurtlu ve yörük"*, eserin bir başka yerinde *"ol memleketin sahraları ve bişeleri İğdirden yörük eviyle doldu"* ve Akkoyunlu hükümdarı Kara Osman'ın oğullarına nasihatini rivayet ederken *"Olmasun ki, oturak olasız ki beğlik türkmânlık ve yörüklük edenlerde kalır"* demiştir. Bunun için bkz. F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 518–519; Zeki Velidi Togan; *Umumi Türk Tarihine Giriş*, İstanbul 1981, s. 106.

[74] F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 519–520.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yörük yayla ve kışla hakkın virmeye" kaydı buna örnek teşkil etmektedir[75]. Tüm bunlar yörük kelimesinin, etnik bir mana taşımadığını, bir hayat tarzını ifade ettiğini göstermektedir[76].

Yörük, Anadolu'nun Kızılırmak'tan itibaren batı taraflarından Marmara ve Ege denizlerine kadar uzanan saha ile Rumeli'de yaşayan Türkmen aşiretlerine denilmiştir[77]. Bu tabir, bir süre sonra, bir sancak veya kaza dâhilinde, dar alanda yaylak ve kışlak hayatı sürdürenlerin genel adı olmakla birlikte, daha çok Batı Anadolu'daki konar-göçerler için kullanılmaktaydı. Bununla birlikte bu tabir, Anadolu'nun pek çok yerinde büyük Türkmen teşekküllerine tabi olmayan, en eski konar-göçerler için söylenmekteydi. Meselâ Kayseri havalisinde bulunan göçerler, *etrâk-ı yörükân* diye adlandırılmıştı. Bu husus -herhalde- onların yukarıda bahsi geçen Türkmen toplulukları ile bağlantılarının bulunmamasından ve muhtemelen Anadolu'ya ilk gelen konar-göçer toplulukların bakiyeleri olmalarından kaynaklanmıştır[78]. Germiyan zamanında Türkleşmiş Moğol kabilelerinin etrâk olarak anıldığı söylenmektedir[79]. Kayseri'deki etrak kelimesi buradaki Moğol kökenli Türkmenleri de kapsıyor olabilir[80].

Osmanlı vesikalarında yörük, "toprağı olmayan", yani belli bir yerde durmayan konar-göçer olarak nitelendirilmiştir. Bu husus onların yaylak ve kışlak hayatı süresince, önceden belirlenmiş sınırlar dâhilinde kalmak mecburiyetinde olmadıklarını göstermektedir[81]. Yörükler, yazın yaylalarda serin otlaklarda ve kışın kışlaklarda daha sıcak ovalarda hayvancılıkla uğraşan, büyüklü küçüklü gruplar halinde yaşayan, konar-göçer Türklerdir. Bu konar-göçer gruplar az sayıda haneler halinde olduğu gibi, oldukça çok sayıda haneli büyük gruplarda olarak da görülmüşlerdir[82].

---

[75] Ö. L. Barkan, *Kanunlar I,* s. 391.

[76] F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 520–521.

[77] F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 521.

[78] T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s.22.

[79] H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 97.

[80] Etrak kelimesi için bkz. Yusuf Halaçoğlu, "Osmanlı Belgelerine Göre Türk-Etrâk, Kürd-Ekrâd Kelimeleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Belleten,* C. LX, S. 227, Ankara 1996, s. 139–147.

[81] T. Gündüz, *Bozulus Aşiretleri,* s. 38–39.

[82] M.C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı,* s. 5.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

16. yüzyılda, göçebe anlamında kullanılan Yörük sözü, Halep Türkmenleri gibi teşekküllere de verilmiştir. Fakat daha sonraları Yörük adı gerçek anlamını kaybetmiş ve Batı Anadolu ile Güneybatı Anadolu'daki oymakların genel adı olmuştur. Bu da Yörük adının kavmi bir anlam taşımadığını göstermektedir. Haleb Türkmenleri, Dulkadirliler, Boz-ok oymakları ve Boz-ulus adlı gruplar, 16. yüzyılda kavim adı olan Türkmen kelimesi ile vasıflandırılmaktaydılar. Daha sonraları bu ad sadece Halep Türkmenleri ve Boz-ulus için kullanılmıştır. Bu iki teşekkülden, 18. yüzyıldan itibaren Orta ve Batı Anadolu'ya gelenlere de Türkmen denilmiş, hatta köylerde ve kasabalarda yerleştikten sonra da zamanımıza kadar bu adla anılmışlardır. Bugün Orta ve Batı Anadolu'da bazı yerlerde yan yana Türk, Yörük ve Türkmen köylerini görmek mümkündür. Türk denilen köyler, o bölge veya yörenin Selçuklular ve beylikler devrinde yerleşmiş en eski Türk halkına ait olan yerlerdir. Yörük adıyla vasıflandırılan köyler, oralarda, 17. yüzyıldan önce yaşayan ve son asırlarda yerleşen Yörüklerin kurdukları köylerdir. Türkmen köyleri ise yine 17. yüzyıldan itibaren Orta ve sonra Batı-Anadolu ile Marmara Bölgesine göç etmiş ve son asırlarda oralarda yerleşmiş Boz-ulus, Haleb Türkmenleri ve Yeni-il'e mensup oymaklar tarafından meydana getirilmiş olanlardır. Osmanlı Devrinde Boz-ulus ve Haleb Türkmenleri gibi teşekküller bile Yörükler'den daha erken yerleşik hayata geçmişlerdir. Bugün Türkmenlerden hemen hemen hiçbir göçebe teşekkül görülmez. Fakat Toroslar'da çok az da olsa ve yarı göçebe olarak hala bu hayatı devam ettiren yörük oymaklarına rastlanmaktadır[83].

1.4. Konar-Göçer

Konar-göçerlik, Osmanlı kaynaklarında *konar göçer, göçer evli, göçer evliler, göçebeler, göçerler, göçer-yörük ve konar-göçer yörük* gibi tabirlerle ifade edilmiştir[84]. Konar-göçerlik, belli bir mekân dairesinde yerleşik hayatın bütünleyicisi olarak hayvancılık yapan ve ürünlerini daha çok yerleşik toplumlara pazarlayan iktisadi faaliyet biçimi ve hayat tarzıdır[85]. Bu anlamda, beslenme ihtiyacını karşılamak amacıyla büyük hayvan sürülerini takip eden göçebelerden ya da belli bir coğrafi mekâna bağlı

[83] F. Sümer, Oğuzlar, s. 143–144; F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 509- 522.

[84] İlhan Şahin, "XVI. Yüzyıl Osmanlı Anadolusu Göçebelerinde Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* İstanbul 2006, s. 173–174.

[85] Tufan Gündüz, "Konar Göçer", *DİA,* C. 26, Ankara 2002, s. 161; Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı,* İstanbul 1987, s. 12–13; A. Latif Armağan, "XVI. Yüzyılda Teke Sancağı'ndaki Konar-Göçerlerin Demografik Durumu Üzerine Bir Araştırma", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 19, S. 30, Ankara 1997, s. 1.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olmaksızın hayvanlarına otlak ve kışlak bölgeleri arayan göçebe çobanlıktan çok farklıdır[86]. Bu nedenle Türk göçebeliği için *nomad* kelimesi kullanılırken dikkat edilmelidir. Çünkü göçebe kelimesinin, İngilizcedeki karşılığı olan nomad kelimesi, Türk göçebeliğini karşılamamaktadır[87].

Konar-göçer tarz hayat yaşayanlar, bilhassa kışlak bölgelerinde küçük yerleşim yerleri meydana getirmeleri sebebiyle yerleşik düzene daha yakındır. 16. yüzyıla ait Osmanlı tahrir kayıtlarında, bunların artan nüfuslarının bir kısmının hızlı bir şekilde yerleşik hayata geçtiği ve yeni köyler meydana getirdiğine dair bilgilere ulaşılmaktadır. Bundan dolayı konar-göçer hayat tarzı göçebelikle yerleşik hayat arasında bir ara şekildir. Osmanlı arşiv kayıtlarında konar-göçer kavramı yerine, *göçer, haymana taifesi, göçebe taifesi, yörük, yörükân, türkmân taifesi* gibi tabirler kullanılmıştır. Öte yandan modern çalışmalarda konar-göçer hayat tarzını ifade etmek için yaygın olarak göçebe kelimesi kullanılmaktadır[88]. Osmanlı Devleti içerisindeki göçebe unsurların sürdürdükleri yerleşik hayat ile göçebe hayat arasındaki *ara hayat tarzı* bunların resmi belgelerde konar-göçer olarak anılmasını sağlamıştır[89].

Kanûnnâmelerde yer alan *"yörük lâ mekândır, tayini toprak olmaz, her kanda dilerse gezerler"* ifadesinden konar-göçerlerin devlet tarafından mekânca başıboş dolaşmalarına izin verildiği düşünülmemelidir. Çünkü yaylak-kışlak mahalleri arasında gidip gelirken konaklayacakları yerlerde dahi belirlenen süre dışında kalamazlardı[90].

Konar-göçerlerin konup göçmeleri sırasında yerleşik ahalinin ekin ve mallarına zarar vermemeleri, aksi takdirde konar-göçerlikten men edilecekleri kanûnnâmelerle belirlenmiştir. Arşiv belgelerinde de sık sık dile getirilen bu durum karşısında yerleşik ahalinin konar-göçerlerden şikâyetçi oldukları görülmektedir. Osmanlı Devleti, bir anlamda yerleşik ahaliye göre başıboş olan bu grupları, merkeziyetçi bir idare tarzını benimsemesine ve reayasını denetim altında bulundurmak istemesine rağmen, 17.

---

[86] T. Gündüz, "Konar Göçer", s. 161.

[87] M.C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı,* s. 18.

[88] A. L. Armağan, "XVI. Yüzyılda Teke Sancağı'ndaki Konar-Göçerlerin Demografik Durumu", s. 1–2; T. Gündüz, "Konar Göçer", s. 161.

[89] Feridun Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazâsı,* Ankara 1989, s. 128.

[90] Salâhaddin Çetintürk, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yürük Sınıfı ve Hukuki Statüleri", *AÜDTCFD,* C. II, S. I, Ankara 1943, s. 114.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yüzyılın sonlarına kadar yerleştirme hususunda bir çaba göstermemiştir. Bu durum konar-göçerler ile yerleşik ahalinin, ekonomik bakımdan bir bütünlük teşkil etmesinden ve sürekli bir yaylak-kışlak hayatı sürmeleri nedeniyle, yer yurt sahibi olmuş yerleşik ahaliye göre, onların iskân edilmelerinin daha kolay olacağının düşünülmesinden kaynaklanmış olabilir[91].

2. Karaman Bölgesi'nin Türk Tarihi Süreci

2.1. Türklerin Anadolu'ya Gelişi ve Anadolu'nun Türkleşmesi

Oğuzların Anadolu'ya göç yönelmelerinde, kalabalık nüfuslarını barındırmaya uygun bir yurt bulma amacı birinci sırada yer almıştır. Arslan Yabgu önderliğinde Karahanlı-Gazneli ülkeleri arasında yerleşebilecekleri arazi arayan ancak her iki devletten de bu izni alamayan Selçuklular, Çağrı Bey'in batı seferi sırasında Anadolu'nun kendilerine uygun bir yurt olabileceğini görmüşlerdir. Bu keşif seferi sırasında üç bin kişilik bir kuvvetle 1018'de İran ve Azerbaycan üzerinden Van Gölü kıyılarına ulaşan Çağrı Bey, buradan Nahcıvan'a ilerlemiş ve gittiği bölgelerin savunmasız, aynı zamanda kendilerinin konar-göçer yaşantıları için oldukça elverişli bir ülke olduğunun farkına varmıştır[92].

Çağrı Bey'in batı seferinden sonra Selçukluların Anadolu siyasetinin oluşması, 1040 Dandanakan Savaşının kazanılıp Tuğrul Bey'in bağımsızlığını ilan etmesiyle oluşmuştur. 1043'te başkentini Nişabur'dan Rey kentine nakleden Selçuklu hükümdarı, maiyetindeki şehzade, emir ve Türkmen beylerini batıdaki ülkeleri fetihle görevlendirmiştir[93]. Bu maksatla Anadolu'ya giren ilk Selçuklu kuvvetleri 1047'te Büyük Zap Suyu civarında Bizans ordusuyla savaşmış ve mağlup olmuşlardır[94]. Ertesi yıl İbrahim Yınal liderliğindeki Türkmenler Hasankale'de Bizans ve müttefiklerinden oluşan orduya karşı parlak bir zafer kazanmıştır[95]. 1054 yılında bizzat Sultan Tuğrul'un komutasında gerçekleşen Doğu Anadolu seferi sırasında da Muradiye ile Erciş'i

---

[91] Yusuf Halaçoğlu, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi,* Ankara 1988, s.15.

[92] Ayrıntılı bilgi için bkz. İbrahim Kafesoğlu "Doğu Anadolu'ya İlk Selçuklu Akını (1015–1021) ve Tarihî Ehemmiyeti*", Fuat Köprülü Armağanı*, İstanbul 1943, s. 259–274.

[93] Ali Sevim, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*, Ankara 1993, s. 1–2.

[94] Mükrimin Halil Yinanç, *Türkiye Tarihi Selçuklular Devri*, C. I, İstanbul 1944, s. 45–46.

[95] İbnü'l Esîr, *El-Kâmil Fi't-Tarih IX*, (Çeviren: Abdülkerim Özaydın), İstanbul 1991, s. 415.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

fethetmiştir[96]. Tuğrul Bey'in bu seferde bulunması aslında Selçukluların Anadolu'yu yurt edinme konusunda ne kadar kararlı olduklarının önemli bir göstergesidir.

Tuğrul Bey'in bölgeden ayrılmasından sonra, Selçuklu kumandanları yönetimindeki Türkmenlerin Anadolu'ya düzenledikleri akınların sürdüğü görülmektedir. 1057'de Murat-Karasu nehirleri ile Kemah ve Şarkî Karahisar'dan Malatya'ya kadar uzanan bölgeye akın yapan[97] Türkmenler, 1058'de Dinar Bey komutasında Kelkit vadisine girmiş ve Şarkî Karahisar'ı fethetmiştir[98]. Böylece Tuğrul Bey devrinde Bizans'ın Anadolu'daki savunma gücüne önemli darbeler indirildiği gibi fetihlere de başlanmıştır.

Alparslan'ın Büyük Selçuklu Devleti'nin başına geçmesiyle birlikte Türkmenlerin Anadolu'yu yurt tutma faaliyetleri de önemli ölçüde ivme kazanmıştır. 1064 Kafkasya seferinden sonra başlayan Anadolu akınları sonucunda İç Anadolu'ya kadar olan bölgede Bizans İmparatorluğu'nun nüfuzu önemli ölçüde azalmıştı[99]. Bizans kaynaklarına göre Türkmenlerin eline geçen bölgeler içerisinde Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki bölge, Kuzeydoğu Anadolu ve İç Anadolu bulunmaktaydı[100]. Bizans İmparatorluğu yıllardır devam eden Selçuklu akınlarının oluşturduğu askerî tahribat sebebiyle buraları geri almak için herhangi bir harekâta girişemezken, Türkleri Anadolu'dan çıkarmak maksadıyla bütün gücünü toplayarak Alp Arslan'ın üzerine yürüyen İmparator Romanos Diyojen, 26 Ağustos 1071'de Malazgirt'te yapılan savaşta ağır bir mağlubiyete uğramıştır. Yenik imparatoru öldürerek Malazgirt Savaşı sonrasında imzalanan antlaşmayı lağveden Bizans İmparatorluğu, Türkmenlerin Anadolu'ya yerleşebilmeleri için aranan hukukî zemini de hazırlamış ve yaygın tabirle Anadolu'nun kapısı Türklere açılmıştır[101].

---

[96] *Urfalı Mateos Vekayi-Nâmesi (952–1136) ve Papaz Grigor'un Zeyli (1136–1162)*, (Çeviren: Hrand.D. Andreasyan), Ankara 1987, s. 100.

[97] Claude Cahen, *Türklerin Anadolu'ya İlk Girişi*, (Çeviren: Yaşar Yücel-Bahaeddin Yediyıldız), Ankara 1992, s. 16.

[98] M. H. Yinanç, *Türkiye Tarihi Selçuklular Devri*, s. 53.

[99] Ernst Honigmann, *Bizans Devletinin Doğu Sınırı*, (Çeviren: Fikret Işıltan), İstanbul 1970, s. 182.

[100] George Finlay, *History of the Byzantine and Greek Empires,* C. II, London 1854, s. 23.

[101] Malazgirt Savaşı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. *Malazgirt Armağanı*, Ankara 1993; *Malazgirt Zaferi ve Alp Arslan,* İstanbul 1971.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Türkmenlerin Anadolu'ya göç etmeye başladığı dönemde ülkedeki demografik yapıya bakıldığında, halkın, etrafı güçlü surlarla korunan şehirlerde yoğunlaştığı, kırsal alanın büyük ölçüde boş olduğu anlaşılmaktadır. Bizans'ın ülkedeki nüfusu da Kayseri'nin doğusunda azalmakla birlikte daha çok bu büyük şehirler ve etrafındaki sahada kendisini hissettirmekteydi. Türkmenler Anadolu'ya geldiklerinde doğal olarak konar-göçer hayatlarını devam ettirebilecekleri kırlık sahaya yerleşirken şehir merkezlerine fazla itibar etmemişlerdi. Ancak ülkeye o kadar kalabalık gruplar halinde gelmekteydiler ki kısa sürede Anadolu'nun etnik çehresini baştan sona değiştirerek diğer unsurlara karşı kıyas kabul etmeyecek bir üstünlüğe ulaşmışlardı. Dönemin bütün Hıristiyan kaynaklarında Türkmen göçüyle birlikte nüfustaki bu hızlı değişimin büyük bir kaygıya sebep olduğu anlaşılmaktadır[102].

Bu Türkmen gruplarının yerleştiği bölgelerden biri, gücünü bu Türkmen gruplardan alan Karamanoğullarının hâkimiyet sahası olmuştur.

2.2. Karamanoğullarının Siyasi Tarihi

Karamanoğulları, Selçukluların yıkılış döneminde kurdukları beylikle Türkiye tarihinde öne çıkan bir Türkmen topluluğudur. Onların Oğuzların hangi boyuna mensup olduğu ve Türkiye'ye hangi tarihte geldiği meselesi tarihçiler arasında tartışma konusu olmuştur. Fuad Köprülü'nün başını çektiği grup onların Salur boyunun Karaman oymağına mensup olduğunu savunmakla birlikte[103] genel kanaat, Karamanoğullarının Afşarlardan geldiği yönündedir[104]. Kaynaklardaki farklı değerlendirmeler dolayısıyla Karamanoğullarının Türkiye'ye hangi tarihte geldiği hususunda da tartışmalar yapılmıştır. Onların Tuğrul Bey döneminde Selçukluların iskân siyaseti icabı Azerbaycan'dan Anadolu'ya gönderilen Türkmen grupları içerisinde yer aldığına dair çeşitli bilgiler bulunsa da[105] kesin olarak bilinen, Karamanoğlu Beyliğini kuran Afşarların Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubad döneminde Ermenek

---

[102] Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1993, s. 38–40.

[103] Köprülüzâde Mehmed Fuad, "Oğuz Etnolojisine Dair Tarihi Notlar", *Türkiyât Mecmuası*, S. I, İstanbul 1925, s. 193.

[104] M. C. Şehabettin Tekindağ, "Karamanlılar", *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1993, s. 317.

[105] Köprülüzâde Mehmed Fuad, "Salur", *İslam Ansiklopedisi,* C. 10, İstanbul 1993, s. 137.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

civarında bulunduğudur[106]. Şikâri'nin kaydına göre Karamanlıların önderi olarak bilinen ilk kişi Sadedddin Bey'dir. Şirvan'dan bölgeye gelmişti ve kendisine bağlı on bin obalık Türkmen grubu mevcuttu. Ondan sonra Karamanlı Oğuzlarının başına oğlu Nureddin (Nûre Sufi) geçmiştir[107].

I. Alaaddin Keykubad 1225'te İç-el'i fethettikten sonra, Kilikya Ermenilerinin buraya yönelik tehditlerinin önünü kesmek için Türkmenleri bölgeye yerleştirerek nüfus yapısını lehine çevirmeyi başarmıştı. Bölgeye yerleştirilen bu Oğuz boyları, daha sonra Karamanoğlu Beyliği'nin nüfusunu teşkil edecektir[108]. 1231'de peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan Baba İlyas'ın Türkmenler arasındaki nüfuzu Karaman ilinde de kısa sürede etkisini göstermiştir. Aynı sene Karaman Türkmenlerinin önderi olan Nûre Sufi'nin onu ziyaret ederek destek vermesi Babailiğin bölgede önem kazandığının göstergesidir. Babai ayaklanması başarıya ulaşamasa bile Nûre Sufi'nin Babailik vesilesiyle bölgedeki Türkmenler içerisinde elde ettiği dini nüfuz, oğlunun yörede hâkimiyet tesis etmesinde etkili olacaktır[109].

Nûre Sufi'den sonra Karaman ve çevresinde oğlu Karaman Bey'in faaliyet gösterdiği Selçuklu kaynaklarından anlaşılmaktadır. Ermenek, Mud, Gülnar ve Silifke havalisinde etkili olan Karaman Bey'i itaat altına alamayan Sultan Rükneddin Kılıçarslan, Lârende kalesini verdiği Karamanoğulları ile akrabalık bağı da tesis ederek sükûneti sağlamaya çalışmıştır[110].

---

[106] Ali Sevim-Yaşar Yücel, *Türkiye Tarihi*, C. I (Fetihten Osmanlılara Kadar 1018–1300) , Ankara 1995, s. 240. Nüfusu genelde Türklerden oluşan Karaman, Ermenek ve Larende sıradağlarının ötesinde, kuzeydoğudaki bir mevkide bulunmuşlardır. Türklerin Alaşehir dediği büyük Rum Şehri Philadelphia ve Aksaray gibi, I. Kılıçarslan zamanından kalma Selçuklu şehirleri, onların yönetimi altında idi. Bunlara, merkezleri olan Karaman şehrinden dolayı Karamanlılar dendi. Nicolae Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi,* C. 1, İstanbul 2005, s. 150.

[107] Şikârî, *Karamannâme*, (Çeviren: Metin Sözen - Necdet Sakaoğlu), İstanbul 2005, s. 103. Nure Sufi hakkında bkz. İsmail Hakkı Mercan, "Osmanlı – Karamanlı Münasebetleri", *Yeni Türkiye, Osmanlı Özel Sayısı, Siyaset ve Teşkilat*, İstanbul 2000, s. 81; Faruk Sümer, "Karaman-oğulları (Karamanlılar)", (Çeviren: Mehmet Akif Erdoğru), *Türk Dünyası Araştırmaları,* S. 100, İstanbul 1996, s. 68.

[108] O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, s. 345–346. Karaman bölgesindeki Oğuz boyları için ayrıca bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 252, 259–260, 266–267; F. Sümer, "Karaman-oğulları (Karamanlılar)", s. 67.

[109] Köprülüzâde Mehmed Fuad, "Anadolu Beylikleri Tarihine Ait Notlar", *Türkiyât Mecmuası*, S. II, İstanbul 1928, s. 16; Ahmet Yaşar Ocak, *Babaîler İsyanı*, İstanbul 1996, s. 145.

[110] *Anonim Selçuknâme*, (Çeviren: Feridun Nafiz Uzluk), Ankara 1952, s. 36.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1261 yılına kadar Selçuklularla Karamanoğulları arasındaki münasebetlerin dostça sürdüğü anlaşılmaktadır. Ancak bu tarihte bölgedeki bazı Türkmen beylerinin Sultan Kılıçarslan tarafından öldürülmesine karşılık olarak Karamanoğulları da Konya'ya yürümüştür. Emir Muineddin Pervane, Karamanoğullarını mağlup ederek isyancıların önde gelenlerini öldürtmüştür. Ancak bu müdahale bile Karamanoğullarının Selçuklular aleyhindeki faaliyetlerini durdurmak bir yana ilişkilerin daha da bozulmasına sebep olmuştur. 1271'de bölgelerine tayin edilen Selçuklu emiri Bedreddin Hutanî'ye karşı ayaklanan ve bu girişimleri bastırılan Karamanlılar, Hatiroğlu Şeref isyanına destek vermekten de geri durmamıştır. Bu sırada beyliğin başında Mehmed Bey vardır[111].

13. yüzyılın son çeyreğinde Moğolların bütün askerleri ve aileleri ile Anadolu'da oturmaya başlaması ve kurdukları baskının bir neticesi olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Türkmenleri batıdaki uç bölgelerine doğru göçe başlamışlardı. Bu göçün bir neticesi olarak Ermenek, Mud, Silifke ve Anamur bölgesinde yaşayan Karamanoğullarına dâhil olan Türkmen nüfus belirgin bir biçimde artmıştır[112]. Bu güçlenmeyle birlikte Karamanoğulları 1281/1282'de tekrar isyan etmişlerdir. Karamanoğlu Mehmed Bey'in Rükneddin Siyavuş adlı bir şahsı sultan ilân ederek tahta oturtması ile başlayan hadise, Ermenek ve uçlardaki Türkmenlerin desteği ile daha da büyümüş, isyancılar Konya'yı ele geçirmiştir. Moğolların yardımıyla Konya'yı alan Gıyaseddin Keyhüsrev, Develi Karahisar'a kaçan Cimri'yi takip ederek öldürtmüş ve isyanı bastırmıştır[113]. Bu hadiseden sonra uzun bir süre Karamanoğulları ile ilgili olarak kaynaklarda bilgiye rastlamak mümkün değildir. Muhtemelen Moğolların Cimri isyanını bastırması süreci çok kanlı olduğundan bölgedeki Türkmenlerin faaliyetleri de kesintiye uğramış olmalıdır. Ancak bu durum Karamanoğullarının yöredeki nüfuzunun tükenmiş olduğu anlamına gelmez. Nitekim Timurtaş b. Emir Çoban, 1318/1319'da Anadolu valiliğine atandığında, Selçuklu ailesinden geri kalanları ortadan kaldırmak üzere harekete geçtiğinde, bunlardan bazılarının Karamanlılara sığındığı bilinmektedir.

---

[111] Kerîmüddin Mahmud-i Aksarayî, *Müsâmeretü'l-Ahbâr* ,(Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 2000, s. 53–54, 77–87. Karamanoğlu Mehmed Bey için bkz. Ali Gülcan, *Karamanoğlu 1.nci Mehmed Beğ'in İhtilali ve Nedenleri*, Karaman 1949.

[112] Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, S. I, Ankara 1970, s. 46–50.

[113] El-Hüseyin b. Muhammed b. Ali el-Ca'feri er-Rugadi İbn Bibi, *El Evamirü'l-Ala'iye fi'l-Umuri'l-Ala'iye*, C. II, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 1996, s. 210–213; Şikârî, *Karamannâme*, s. 129.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Moğol valisi de bu gücün farkına varmış olmalı ki ilk iş olarak Karamanoğulları üzerine sefer düzenleyerek onları itaat altına almak suretiyle ülkedeki sükûneti sağlamaya çalışmıştır[114].

Moğollar Anadolu'dan çekildikten sonra ülkedeki siyasî vaziyet önemli ölçüde değişmiştir. Bu yapı içerisinde Karamanoğulları, Moğollarla sürdürdükleri mücadeleyi, onların ülkedeki son valisi olup bağımsızlığını ilan eden Eretna'ya karşı da yürütmüşlerdir. Diğer taraftan bakıldığında Dulkadiroğulları, Aydınoğulları, Taceddinoğulları ve Amasya beyleri iyi ilişkiler geliştirirken hâkimiyetine karşı çıkan çevresindeki Türk unsurlarını itaat altına almaya çalışan Eretna'nın en fazla askerî faaliyette bulunduğu Türk teşekkülü, Karamanoğullarıydı[115]. 1335'li yıllarda Karamanoğullarının 25.000 atlı bir o kadar da yaya olmak üzere 50.000 askerinin bulunduğu dönemin kaynaklarında yazılıdır[116] ki bu mücadelenin temelinde yatan nüfus ve askerî sebep de bu güçle yakından ilgilidir.

Timurtaş Noyan Anadolu'ya geldiğinde Karamanoğullarında iktidarı ele geçirmek üzere yapılan mücadeleye Memlûklerin de karıştığı ve bu vesileyle Mısır'la irtibat kurulduğu görülmektedir. 1318'de Musa Beyle kardeşi İbrahim arasındaki taht kavgasında Memlûk Sultanı Melik Nâsır'ın arabuluculuğuyla İbrahim Karaman'da, Musa Ermenek'te başa geçerek sulh yapılmıştır. İbrahim Bey kısa süre sonra Konya'yı da beyliğinin sınırlarına dâhil ederek kaynakların dikkatini beyliğinin üzerinde toplayacaktır. 1361'de Alâaddin Ali Bey beyliğin başına geçene kadar Karamanoğullarının Moğollarla mücadeleyi sürdürdüğü bu arada iç çekişmeler sebebiyle eski gücünden uzaklaşmakla birlikte bölgedeki nüfuzunu koruduğu anlaşılmaktadır[117]. Bu dönem aynı zamanda Osmanlı-Karamanoğlu münasebetlerinin başladığı devirdir.

Ali Bey, Osmanlı Sultanı I. Murad'ın kızı Melek Hatun'la evlidir ve Rumeli'ye asker çıkaran kayınpederine bir müfreze göndermek sureti ile sembolik de olsa destek

---

[114] Müneccimbaşı Ahmed b. Lütfullah, *Câmiü'd-Düvel*, C.II, (Çeviren: Ali Öngül), İzmir 2000, s. 140–142.

[115] Kemal Göde, *Eratnalılar*, Ankara 1994, s. 69–79.

[116] Z. V. Togan, *Umumî Türk Tarihine Giriş*, s. 317.

[117] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara 1988, s. 9–13.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olmaktaydı. Ancak Osmanlıların Rumeli'de elde ettiği başarılar kısa süre sonra bu desteğin kesilmesine sebep olacaktır. Osmanlıların Rumeli'de yürüttüğü gaza/cihad faaliyetlerinin bir benzerini yaparak Anadolu'daki Türkmen gücünü çevresinde toplamaya çalışan Ali Bey de Kız Kalesi'ni kuşatmış, ancak kesin bir netice alamadan geri dönmüştür. Bundan sonra çevresindeki Türk beyliklerine yönelen Karamanoğulları, Hamidoğulları, Germiyanoğulları, Eretnalılar ve Kadı Burhaneddin'in hâkimiyeti altındaki topraklara saldırmışlardır. Bu seferlerden istedikleri sonucu elde edemeyen Ali Bey, Osmanlıların elindeki Beyşehir'e taarruz düzenleyerek bu kez kayınpederi ile mücadeleye başlamıştır. İki taraf arasında yapılan savaşı kaybeden Karamanoğlu Beyi, 1386'da, Beyşehir'i geri verme şartıyla Osmanlılarla barış imzalamıştır. Ancak bu barış kalıcı olmamış ve kayınpederinin Kosova'da şehit düşmesinden sonra Eşrefoğlu, Aydın ve Menteşe beylikleriyle ittifak yaparak yeniden Beyşehir'i ele geçirip Osmanlı Devleti'ne savaş açan Ali Bey, 1390'da, müttefiklerinden Eşrefoğlu dışındakilerin Sultan Bayezid tarafından ilhâk edilmesine müdahale edemediği gibi Beyşehir'den de çekilmek zorunda kalmıştır. Bu çekişmenin akabinde Kadı Burhaneddin'in elindeki bazı yerleri kısa süreli ele geçiren Ali Bey, buralarda da tutunamadıktan sonra 1394'te Timur'un yüksek hâkimiyetini tanımıştır. Böylece Anadolu'daki faaliyetlerinde beyliğini destekleyecek bir müttefik bulduğunu düşünen Ali Bey, Kadı Burhaneddin ve Osmanlı topraklarına taarruz etmiş, ilkinden istediği neticeyi alamasa da ikincisinde Anadolu beylerbeyi Timurtaş Paşa'yı esir alarak Ankara ve Bursa taraflarını ele geçirmiştir. Bu sırada Eflak seferinde bulunan Sultan Bayezid, 1398'de sefer dönüşünde Karamanoğulları üzerine sefere çıkarak hem beylerbeyini esaretten kurtarmış ve Ali Bey'i mağlup ederek Konya ve Karaman'ı ele geçirmiştir. Konya'da hayatını kaybeden Ali Bey'in eşi ve çocuklarını Bursa'ya nakleden Sultan Bayezid ele geçirdiği bu şehirlerle beyliğin kuzeydeki topraklarını da ilhâk etmişti. Karamanlıların hâkimiyet sahasında Mud, Ermenek, İçil ve Taşeli tarafları kalmıştı[118].

Karamanoğullarının bölgedeki hâkimiyeti Ankara Savaşı'ndan sonra yeniden yükselişe geçecektir. Zira bu savaşta Timur'un yanında yer alan Karamanoğulları, Osmanlı Devleti'nin uğradığı mağlubiyet sonrasında fetret dönemine girmesine bağlı

[118] Osmanlı-Karamanlı münasebetleri için bkz. Âşık Paşazade, *Osmanoğulları'nın Tarihi*, (Hazırlayan: Kemal Yavuz – M. A. Yekta Saraç), İstanbul 2003, s. 135–136; Oruç Bey, *Oruç Bey Tarihi (Osmanlı Tarihi 1288–1502),* (Hazırlayan: Necdet Öztürk), İstanbul 2007, s.31–46; Kadı Burhaneddin'le mücadele için bkz. Yaşar Yücel, *Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar*, C. 1–2, Ankara 1991, s. 188–189.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olarak eski topraklarına yeniden kavuştuğu gibi sınırlarını Beypazarı, Sivrihisar, Kırşehir ve Kayseri civarına kadar genişletmişti. Bu dönemde beyliğin başında Ali Bey'in oğlu Mehmed Bey bulunmaktaydı. 1413'te Bursa'yı da ele geçiren Mehmed Bey, Osmanlı Devleti'yle yeniden rekabete girişmişti. Ancak buradaki hâkimiyeti kalıcı olmamış, Çelebi Mehmed'in ordusuyla bölgeye yöneldiğini haber alınca aynı yıl şehri yakarak ülkesine geri dönmüştür[119].

Osmanlı-Karamanlı antlaşmasından sonra Memlûkler, Karamanlı ülkesine sefer düzenleyerek bu beyliğin iç işlerine müdahil olmuş ve 1420'de Ali Bey'i iktidara getirmiştir. 1422'den başlayan iç çekişmelere iki yıl sonra Osmanlılar da karışmış ve İbrahim Bey'i başa geçirmişlerse de istedikleri neticeye ulaşamamışlardır[120]. Zira Karamanoğlu beyi Beyşehir'i zapt etmekle Osmanlı topraklarına saldırmıştı. Kısa süre sonra bölgeden çekilmelerine rağmen beyliğine en güçlü devri yaşatan İbrahim Bey, Osmanlılar aleyhindeki faaliyetlerini sürdürmüştür. Macarlarla ittifakı, Kayseri'yi ele geçirmesi, Amasya'yı kuşatması 1437'de iki taraf arasında imzalanan barış antlaşmasına kadarki ilk faaliyetleri olan İbrahim Bey, Macaristan'daki yenilginin ardından Macar kralıyla anlaşarak iki taraftan Osmanlı ülkesine harekât düzenlemiştir. Macarlar Balkanlarda faaliyet gösterirken O da Ankara, Kütahya ve Afyon çevresine akınlar düzenlemiştir. Ancak bu faaliyeti karşılıksız kalmamış ve 1444'te Haçlılarla anlaşan Sultan II. Murad, Karamanoğulları üzerine sefere çıkmış, barış isteyen İbrahim Bey, istendiğinde asker gönderme şartı da dâhil olmak üzere Osmanlılarla anlaşma yolunu seçmiştir[121].

II. Murad döneminde bu seyirde gelişen Osmanlı-Karamanlı münasebetleri O'nun ölümünden sonra yeniden bozulmuş ve İbrahim Bey, 1451'de Batı Anadolu'daki Osmanlı hudutlarına ordu sevk etmiştir. Bunun üzerine Sultan II. Mehmed Karamanoğulları üzerine sefere çıkmış, barış isteyen İbrahim Bey, Beyşehir, Seydişehir ve Kırşehir'i bırakmak ve istenildiğinde asker göndermek şartıyla anlaşmak zorunda

[119] A. Sevim-Y. Yücel, *Türkiye Tarihi*, s. 249–250; Oruç Bey, *Oruç Bey Tarihi,* s. 49.

[120] Âşık Paşazade, *Osmanoğulları'nın Tarihi*, s. 191.

[121] İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri,* s. 23–28; Oruç Bey, *Oruç Bey Tarihi,* s. 60–65.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kalmıştır. Nitekim Fatih'in Kastamonu seferinde Karamanoğullarının yardımcı kuvvetleri de görev almıştır[122].

Yaklaşık 40 yıl iktidarda kalan İbrahim Bey[123], 1464'te öldükten sonra oğulları arasında taht mücadelesi başlamıştır. İshak Silifke'de kalırken diğer oğlu Pir Ahmed de Konya'yı ele geçirmiş ve beylik ikiye ayrılmıştır. İshak'ın Uzun Hasan'dan aldığı yardım ile kardeşinin hâkimiyetine son vermesi, Konya'dan çekilen Pir Ahmed'in de Fatih'e sığınması, Karamanoğulları üzerinde Akkoyunlu-Osmanlı çekişmesinin başlamasına yol açmıştır. 1466'da Osmanlı ordusu İshak Bey'i mağlup edip Silifke kalesi hariç, bütün Karaman ülkesini ele geçirmiştir. Bu gelişmeyle Osmanlıların bölgedeki nüfuzunu devam ettirmiş gibi gözükse de desteğinin karşılığında Akşehir, Beyşehir, Ilgun ve çevresini Fatih'e veren Pir Ahmed, kısa süre sonra buraları tekrar geri almak üzere harekete geçmişti. Osmanlı Sultanı sefer sonucunda Konya'yı ele geçirmiş, bu esnada Karaman'a çekilmiş olan Pir Ahmed, Osmanlı ordusu bölgeden ayrıldığında yeniden şehri kuşatmış, mağlup olunca da Uzun Hasan'ın yanına sığınmıştır. Gedik Ahmed Paşa komutasındaki Osmanlı kuvvetleri ise Alanya ve Silifke'yi de ele geçirmiştir. 1472'de Uzun Hasan'dan aldığı destek ile yeniden Karaman ve çevresine hâkim olan, Konya'yı kuşatsa da alamayan Pir Ahmed, Beyşehir'de karşılaştığı Osmanlı kuvvetlerine mağlup olarak tekrar Uzun Hasan'ın yanına gitmek zorunda kalmıştır. Kardeşi Kasım ise İçil civarında Karamanlı hâkimiyetini sürdürmeyi başarmıştır. 1473 Otlukbeli Savaşından sonra Uzun Hasan'ın yanından ayrılan Pir Ahmed, İçil'e gelerek yeniden Osmanlılara karşı faaliyete girişmiş ancak mağlup başarılı olamamıştır[124].

---

[122] Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, C. III, (Hazırlayan: İsmet Parmaksızoğlu), İstanbul 1979, s. 44–46; M. C. Şehabettin Tekindağ, "Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri Hakkında Araştırmalar", *İÜEFD*, C. XIII, S. 17–18, İstanbul 1963, s. 47–49.

[123] Osmanlı Devleti, bazı ulemadan fetvalar alarak, Karamanoğlu İbrahim Bey'e karşı verdiği mücadelenin haklı olduğunu ispatlamaya çalışmıştır. Bkz. Ramazan Boyacıoğlu, "Osmanoğullarının Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Aldığı Fetvalar", *Pax Ottomana Studies In Memoriam Prof. Dr. Nejat Göyünç,* Ankara 2001, s. 647–656. İbrahim Bey, Karamanoğulları'nın önemli hükümdarlarındandır. Kendisinin Karaman ve çevresinde yaptırdığı birçok eser vardır. İbrahim Bey için bkz. F. Sümer, "Karaman-oğulları (Karamanlılar)", s. 77; Ali Gülcan, *Karamanoğlu 2. İbrahim Bey ve İmareti Tarihçesi*, Karaman 1983; İ. H. Konyalı, *Ermenek ve Mut,* s. 405–452; İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 427–428.

[124] Tursun Bey, *Târîh-i Ebü'l-Feth* (Hazırlayan: Mertol Tulum), İstanbul 1977, s. 153–154; Mustafa Nuri Paşa, *Netayic'ül-Vukuat*, C. I-II (Çeviren: Neşet Çağatay), Ankara 1992, s. 46–49; Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevârih*, C. III, s. 76–81; M. C. Ş. Tekindağ, "Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri ", s. 49–53.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Pir Ahmed Bey'den sonra İçil ve çevresinde Karamanoğlu hâkimiyetini devam ettiren kardeşi Kasım Bey, Gedik Ahmed Paşa'nın 1474'te, İçil'i almasından sonra sadece Develi Karahisar'ı idare eder hale gelmişti. 1475'te Konya valisi olan şehzade Mustafa'nın bu bölgeyi de ele geçirmesiyle Türkiye'deki Karamanoğlu siyasî varlığı son bulmuştur[125]. Sultan Bayezid, kendisine tâbi olmak kaydıyla Kasım Bey ve ölümünden sonra yerine geçen Mahmud Bey'in İçil'i idare etmesine izin verdiyse de ikincisinin Memlûklerle işbirliği yapması, 1487'de bu müsaadenin ortadan kalkmasına ve bölgenin, Osmanlıların Karaman eyaletinin sınırlarına dâhil olmasına zemin hazırlamıştır[126].

2.3. Karaman Beylerbeyliği'nin İdari Teşkilatı ve İdari Taksimatı

Karamanoğulları'nın hâkimiyet sahasının Osmanlı idaresine girmesinin hemen ardından, burası bir beylerbeylik olarak teşkil edilmiştir[127]. Osmanlı taşra idari teşkilatında dördüncü beylerbeylik olan Karaman Beylerbeyliği'nin kuruluş zamanıyla ilgili 1468, 1470, 1483, 1512 tarihleri verilmektedir. Bu sebeple beylerbeyliğin 1468–1512 yılları arasında kurulduğunu ifade edebiliriz[128]. Ancak Osmanlı hâkimiyetinin bu bölgede tam olarak 1476 yılında güçlendiğini belirtmek gerekmektedir[129]. Karaman Beylerbeyliği'nin geç kurulmasının en önemli sebebi ise, Karamanoğulları bakiyesi olan kabileler ile Osmanlı Devleti arasındaki anlaşmazlıktır. Osmanlı Devleti sürekli olarak problem çıkartan göçebe unsurları tam olarak itaat altına alabildiği zaman Karaman Beylerbeyliğini kurabilmiştir[130]. Dikkate alınması gereken bir diğer husus ise; Osmanlı Devleti'nde eyaletlerin tam anlamıyla oluşmasının, 40–50 senelik bir olgunlaşma sürecinin sonunda gerçekleşmiş olduğudur[131].

---

[125] Karamanlı Nişancı Mehmed Paşa, *Osmanlı Sultanları Tarihi, Osmanlı Tarihleri*, C. I, (Hazırlayan: Nihal Atsız), İstanbul 1949, s. 357–358.

[126] İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri,* s. 35; M. C. Şehabettin Tekindağ, "II. Bayezid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücadelesi", *Belleten*, C. XXXI, S. 123, Ankara 1967, s. 345–347.

[127] M. T. Gökbilgin, "XVI. Asırda Karaman Eyaleti ve Larende (Karaman) Vakıf ve Müesseseleri", s. 29.

[128] H. İnalcık, *Klasik Çağ,* s. 110; Halil İnalcık, "Eyalet", *DİA,* C. 11, İstanbul 1995, s. 549.

[129] Mehmet Akif Erdoğru, "Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı", *Osmanlı Araştırmaları*, S. XII, İstanbul 1992, s. 426.

[130] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 53.

[131] H. İnalcık, "Eyalet", s. 549.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği başlangıçta vali rütbeli şehzadelerin tasarrufunda ve idaresinde olduğu için vilayet olarak anılmıştır. Vilayet tabiri bu tasarruf şeklinin bir tezahürüdür. 1511 yılında şehzade Şehinşah'ın ölümü üzerine kısa bir süre oğlu Mehmed, Karaman vilayetini yönetmiş ve daha sonra buraya beylerbeyi ataması yapılmıştır[132]. Beylerbeylerin idaresinde olduğu zamanlarda ise *beylerbeyilik* olarak anılmıştır. İdari taksimat ve teşkilat açısından bakıldığında, Karaman, sancaklardan müteşekkil tipik ve klasik bir Osmanlı beylerbeyliğidir.

Karaman vilayeti ilk zamanlarda idari açıdan *iç-el* ve *dış-el* olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Bu idari taksimat coğrafya esas alınarak yapılmıştır. Toros dağlarının güneyinde kalan kısım *İçel*, dağlık taşlık olan kısım ise *Taşeli* ismiyle anılmıştı. Osmanlı Devleti, Karaman bölgesini ele geçirdikten sonra bu idari düzenlemeyi biraz daha geliştirmiştir. Askeri ve mali amaçları için bölgeyi daha küçük idari birimlere bölmüş ve bölgede merkezi denetimi sağlamlaştırmışlardır. Osmanlı idari teşkilatında, 15. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, bu bölgeye Karaman veya Yunan Vilayeti[133] adı verilmiştir. Karaman ismi Karamanoğulları beyliğinin kurucusu Karaman Bey'den gelmektedir. Karamanoğulları idaresinde kalan bölge ise Türkler arasında Karaman vilayeti olarak isimlendirilmiştir[134].

Kanuni'nin ilk yıllarında Kayseri sancağı paşa sancağı[135] olmuşsa da genellikle bu beylerbeyliğin paşa sancağı yani *beğlerbeğilik makarrı Konya*'dır[136].

---

[132] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri", *Belleten,* C. XXXIV, S. 156, Ankara 1975, s. 662–663.

[133] 1518 yılına ait 63 numaralı defterde Karaman Vilayeti'nin Yunan Vilayeti olarak tanındığı vurgulanmaktadır. Bkz. BOA, *TD 63,* s. 5. Şikâri, Konya, Aksaray, Larende ve Tarsus'u içine alan bölgeye Yunan memleketi denildiğini nakletmektedir. Şikâri, *Karamannâme,* s. 100–101. Akdağ, bir dönem Yunan Vilayeti'nin Antalya, Alâiye, Aksaray, Niğde, Kırşehir, Akşehir ve Konya'dan oluştuğunu söylemektedir. Bu sahanın Selçukluların merkeziyet usulü ile ve divan dairesi halinde idare ettiği en önemli kısım olduğunu aktarmaktadır. Yunan Vilayeti diye anılan saha, Karamanoğulları hâkimiyetine girdikten sonra Karaman Memleketi olarak anılmıştır. Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi,* C. I, İstanbul 1995, s. 92–93. Yunan Vilayeti ile iligili olarak bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 50–51; Tuncer Baykara, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I Anadolu'nun İdari Taksimatı*, Ankara 1988, s.24.

[134] M. A. Erdoğru, "Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı", s. 425.

[135] 1522 yılı muhasebe defterinde paşa sancağının Kayseri olduğu kaydedilmiştir. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 2; M. A. Erdoğru, "Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı", s. 428.

[136] M. T. Gökbilgin, "XVI. Asırda Karaman Eyaleti ve Larende (Karaman) Vakıf ve Müesseseleri", s. 30.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1474 yılından sonra Karaman Beylerbeyliği Konya, Kayseri, Kırşehir, Bozok, Beyşehir, Akşehir, Niğde, Aksaray, Maraş, Tarsus ve İçil sancaklarından oluşmuştur[137]. 16. yüzyıl boyunca Karaman beylerbeyliğinin değişmeyen sancakları Konya, Beyşehir, Akşehir, Niğde, Aksaray ve Kayseri idi. Zaman zaman Kırşehir, Bozok, Maraş, İçil ve Tarsus sancaklarının da Karaman Beylerbeyliği'ne bağlandığı olmuştur. Maraş ve Bozok bölgesi, Dulkadirlilerden alındıktan hemen sonra Karaman vilayetine bağlanmıştı. Ancak 1522'de Dulkadir Eyaletinin kurulmasıyla Maraş buraya bağlanmış ve eyaletin paşa sancağı olmuştur. Bozok, ise Rum Vilayeti'ne dâhil olmuştur. Tarsus ve İçil Kıbrıs beylerbeyliğinin kurulmasıyla adı geçen eyalete aktarılmıştır. Kırşehir ise Kanuni döneminden itibaren Karaman Vilayeti'nde kalmıştır. Bunların yanı sıra Atçeken Kabilesi'nin yaşadığı bölge Turgud adıyla yeni bir sancak yapılarak Karaman vilayetine eklenmiştir[138].

İncelediğimiz dönemin tapu tahrir defterleri kaza esasına göre düzenlenmiştir. Bu nedenle biz de incelediğimiz bölgedeki konar-göçerleri bulundukları kazalara göre inceledik. Ancak kaza olarak verdiğimiz birkaç yerin bazı yıllarda kaza olmadıkları görülmektedir. Bunlardan Turgud 1500 yılında kaza değildir. Ancak nahiye olduğuna dair de bir ifade yoktur. Bu tarihte burada bulunan tüm konar-göçerler *kabail-i Turgud* olarak kaydedilmiştir[139]. 1518 ve 1522 yıllarına ait defterlerde Turgud, kaza olarak görülmektedir[140]. Böyle özellik gösteren yerlerden biri de Bayburd'dur. Bayburd 1500 yılında hem *kabail-i Bayburd* hem de *nahiye-i Bayburd* olarak kaydedilmiştir[141]. Buradan hareketle 1500 yılında Bayburd'un nahiye olduğunu söyleyebiliriz. Bayburd, 1518 yılında Turgud kazasına bağlı bir nahiyedir[142]. 1522 yılında ise kaza olarak kaydedilmiştir. Söz konusu yerlere bağlı konar-göçer teşekküller her üç yılda da

---

[137] Mehmet Akif Erdoğru, "Kanuni'nin İlk Yıllarında Karaman Vilayeti", *Tarih İncelemeleri Dergisi,* S. VII, İzmir 1993, s. 37.

[138] M. A. Erdoğru, "Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı", s. 427. Bu konuda yapılan araştırmalarda Konya, Beyşehir, Akşehir, Niğde, Aksaray ve Kayseri'nin, Karaman Beylerbeyliği'nin değişmeyen sancakları olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar için bkz. Ayni Ali Efendi, *Osmanlı İmparatorluğunda Eyalet Taksimatı, Toprak Dağıtımı ve Bunların Mali Güçleri,* (Çeviren: Hadiye Tuncer), Ankara 1964, s. 9; İ. Metin Kunt, *Sancaktan Eyalete 1550–1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi,* İstanbul 1978, s. 128; T. Baykara, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I,* s. 101.

[139] BOA, *TD 32*, s. 178.

[140] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 149.

[141] BOA, *TD 32*, s. 54.

[142] BOA, *TD 1061*, s. 1

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

değişmediğinden çalışmamızda bütünlüğü bozmamak adına Turgud ve Bayburd'u kaza olarak verdik.

Bunlar dışında bir istisna da İçil sancağına bağlı Gülnar kazasında görülmektedir. 1500 ve 1518 yıllarında Anamur ve Selendi Gülnar kazasına bağlı birer nahiyedir[143]. Selendi, 1522 yılında kaza olarak görülmektedir. Ancak hem 1522 yılı defteri icmal bir defter olduğu için hem de anlatımı zorlaştırmamak maksadıyla Selendi'yi müstakil olarak değil Gülnar kazası içerisinde inceledik.

İncelediğimiz dönem içerisinde Karaman Beylerbeyliği kazalarından olan Akşehir, Çimenili ve Aladağ'da konar-göçer teşekküllere rastlanmadığı için bu kazalara çalışmamızda yer verilmemiştir.

İncelediğimiz defterlere göre 1500 yılında Karaman Beylerbeyliği'nde Konya[144], Eskiil[145], Akşehir[146], İshaklu[147], Ilgun[148], Beyşehir[149], Seydişehir[150], Larende[151], Belviran[152], Aladağ[153], Aksaray[154], Ereğli[155], Koçhisar[156], Niğde[157], Ürgüb[158], Karahisar[159], Kayseri[160], Ermenek[161], Gülnar[162], Karataş[163] ve Mud[164] olmak üzere 21 kaza bulunmaktadır.

---

[143] BOA, *TD 83*, s. 460, 512.

[144] BOA, *TD 40*, s. 188.

[145] BOA, *TD 32*, s. 47, 379.

[146] BOA, *TD 40*, s. 639, 731.

[147] BOA, *TD 32*, s. 369, 380; BOA, *TD 40*, s. 733, 752.

[148] BOA, *TD 32*, s. 301, 380; BOA, *TD 40*, s. 753, 785.

[149] BOA, *TD 40*, s. 419, 637.

[150] BOA, *TD 40*, s. 307,418.

[151] BOA, *TD 40*, s. 891, 1012.

[152] BOA, *TD 40*, s. 189, 267.

[153] BOA, *TD 40*, s. 270, 306.

[154] BOA, *TD 32*, s. 180, 380; BOA, *TD 40*, s. 787, 888.

[155] BOA, *TD 40*, s. 1013.

[156] BOA, *TD 32*, s. 217, 252, 380.

[157] BOA, *TD 32*, s. 265, 279, 380; BOA, *TD 42*, s. 101.

[158] BOA, *TD 32*, s. 254, 380.

[159] BOA, *TD 32*, s. 285, 380.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1518 yılında ise Karaman Beylerbeyliği kazalarını Konya[165], Turgud[166], Eskiil[167], Akşehir[168], İshaklu[169], Ilgun[170], Çimenili[171], Beyşehir[172], Seydişehir[173], Larende[174], Belviran[175], Aladağ[176], Aksaray[177], Ereğli[178], Koçhisar[179], Niğde[180], Anduğu[181], Ürgüb[182], Karahisar-ı Develü[183], Ermenek[184], Gülnar[185], Karataş[186] ve Mud[187] oluşturmaktadır. Bu yıla ait kaza sayısı 23'tür. Kayseri ile ilgili bu yıla ait bir defter bulunmamaktadır. Ancak Kayseri'nin zikredilen yılda kaza olduğu muhakkaktır.

---

[160] BOA, *TD 33*, s. 7; BOA, *MAD 20,* vr. 4b.

[161] BOA, *TD 31*, s. 16.

[162] BOA, *TD 31*, s. 18, 264.

[163] BOA, *TD 31*, s. 444, 487.

[164] BOA, *TD 31*, s. 266, 442.

[165] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 1, 119, 1003.

[166] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 149.

[167] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 1.

[168] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 463, 1004.

[169] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 358; BOA, *TD 455*, s. 1005.

[170] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 354; BOA, *TD 455*, s. 543, 568, 1004.

[171] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 531, 541, 1005.

[172] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 365, 884, 1004.

[173] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 891, 971, 1004.

[174] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 149, 231, 1003.

[175] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 233, 357, 1003.

[176] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 121, 145, 1003.

[177] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 182; BOA, *TD 455*, s. 571, 642, 1005.

[178] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 370; BOA, *TD 455*, s. 257, 324, 1004.

[179] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 226, 245, 645, 649, 1005.

[180] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 316; BOA, *TD 455*, s. 651, 661, 740, 1005.

[181] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 455*, s. 817, 1000, 1006.

[182] BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 244, 346; BOA, *TD 455*, s. 781, 814, 1006.

[183] BOA, *TD 455*, s. 743, 779, 1006. Bu kazanın adı aynı yıldaki diğer defterlerde Karahisar şeklindedir. BOA, *TD 63*, s. 3–4; BOA, *TD 1061*, s. 282.

[184] BOA, *TD 1061*, s. 1; BOA, *TD 83*, s. 265, 322.

[185] BOA, *TD 1061*, s. 1; BOA, *TD 83*, s. 323, 460, 563.

[186] BOA, *TD 1061*, s. 1; BOA, *TD 83*, s. 215.

[187] BOA, *TD 1061*, s. 1; BOA, *TD 83*, s. 1, 213, 264.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında Karaman Vilayeti, Konya, Beyşehir, Aksaray, Niğde, Kayseri ve İçil olmak üzere toplam 6 sancaktan oluşmuştur. Akşehir ve Larende livaları için *sancaklıkdan bozulmuşdur* kaydı bu iki yerin 1522 yılında sancak olmadığını göstermektedir[188].

Bu yıl Karaman Vilayeti, Konya[189], Eskiil[190], Turgud[191], Bayburd[192], Akşehir[193], İshaklu[194], Çimenili[195], Ilgun[196], Belviran[197], Aladağ[198], Larende[199], Beyşehir, Seydişehir, Aksaray[200], Koçhisar[201], Ereğli[202], Niğde[203], Ürgüb[204], Anduğu[205], Karahisar-ı Develü[206], Kayseri[207], Ermenek[208], Mud[209], Karataş[210], Gülnar[211], Selendi[212] olmak üzere 26 kazadan oluşmuştur.

---

[188] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 2.

[189] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 6.

[190] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[191] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241.

[192] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249.

[193] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 70.

[194] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81.

[195] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 84–85.

[196] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 86.

[197] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 92.

[198] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 100.

[199] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 106.

[200] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 124.

[201] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 139.

[202] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 149.

[203] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 159.

[204] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 178.

[205] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 183.

[206] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 189.

[207] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 199.

[208] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 253.

[209] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 266.

[210] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[211] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[212] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 313.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3. Araştırma Alanının Yeri, Sınırları ve Coğrafi Özellikleri

Araştırma konumuz olan, Karaman Beylerbeyliği, 16. yüzyılda geniş bir alana karşılık gelmektedir. Karaman Beylerbeyliği genel olarak 36–42 Kuzey paralelleri ile 31–36 Doğu meridyenleri arasında, Orta Anadolu Bölgesi'nin güneyi ile Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda yer alır. Beylerbeylik, kuzeyinde Cihanbeyli platosu, Tuz gölü ve Kızılırmak Nehri, doğusunda Erciyes Dağı ve Aladağlar, güneyinde Bolkar Dağları, Akdeniz ve Geyik Dağları, batısında ise, Dedegöl Dağları, Sultan Dağları ve Emirdağ ile çevrelenmiştir (Harita 1.). Bugün Beylerbeyliğin sınırları içinde Aksaray, Karaman, Kayseri, Konya, Mersin, Nevşehir ve Niğde illeri yer almaktadır.

Karaman Beylerbeyliği'nin kuzeybatısında, bugün Konya iline bağlı Cihanbeyli Platosu ve bu platoda yer alan Turgud kazası[213], Tuz Gölü'nün kuzeydoğu kıyısında kurulmuş olan ve Ankara iline bağlı olan Koçhisar (Şereflikoçhisar), Tuz Gölü güneyinde Aksaray iline bağlı ve Aksaray merkez ilçe ile Konya'ya bağlı Karapınar ilçelerini kapsayan Eskiil (Eskil) yer alır[214]. Doğuya doğru Aksaray ilinin merkez ilçesi, doğusunda Bayburd[215], Nevşehir iline bağlı Ürgüp, Kayseri, Erciyes Dağı güneyinde bulunan Kayseri iline bağlı Karahisar-ı Develü (Develi) çevresini içine alır. Güneye doğru ise Niğde, Konya'ya bağlı Ereğli ilçesini içine alan araştırma alanımızın sınırı güneybatıya yönelir. Batıda İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Larende (Karaman) bulunmaktadır. Araştırma alanımız buradan Orta Toroslar'a yani Akdeniz Bölgesi'ne doğru genişler. Taşeli Platosu ve kuzeyindeki dağlık alanlar üzerinde kurulmuş olan, Konya'ya bağlı Aladağ bu alan üzerinde bulunur[216]. Daha güneyde Karaman'a bağlı Ermenek, Akdeniz'e doğru İçel iline bağlı Mud (Mut), Karataş (Erdemli), Silifke, Gülnar, Anamur, Antalya'ya bağlı Selendi (Gazipaşa) ilçeleri, sınırlarımız içindedir.

---

[213] Turgud, bugünkü Konya iline bağlı Akşehir ilçesi ve Konya ve Cihanbeyli ilçeleri arasında bulunmaktadır. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 69.

[214] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 68.

[215] Bayburd, bugünkü doğusunda Aksaray ili ve Konya'nın Karapınar ilçesi, güneyinde Karaman ili, batısında Konya merkez ve Bozkır ilçeleri arasında bulunan alana denk gelmektedir. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 67. Bayburd'un sınırları için bkz. Faruk Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", *Belleten,* C. XII, S. 47, Ankara 1948, s. 556–558. Şikâri de, *Konya ile Engüri arsındaki sahra* olarak tanımlamış çölün yarısının da Bayburd ili olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. Şikâri, Karmanname, s. 129. Bayburd coğrafyası için bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 577, 585.

[216] Aladağ, bugün Göksu vadisinin bir kısmı ile Belviran (Hadim) ve Taşkent ilçelerinden meydana gelmektedir. Kuzeydoğu'da Karaman ili, güneyinde Ermenek ve Mut, batısında Alanya, kuzeybatısında Bozkır ilçeleriyle çevrilidir. Bkz. Alaaddin Aköz, "XVI. Asrın İlk Yarısında Aladağ Kazası (1501–1540)", *Osmanlı Araştırmaları,* S. XVI, İstanbul 1996, s. 67.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Selendi'den itibaren Akdeniz kıyısından Toroslara doğru yönelen Karaman Beylerbeyliği, batıda Konya'ya bağlı Seydişehir ve Beyşehir ilçelerini içine almaktadır. Buradan kuzeybatıya yönelen sınırımız, Akşehir ile İshaklı ve Ilgın'ı içine alarak nihayetlenir.

Karaman Beylerbeyliğinin kapsadığı alan, Orta Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri içinde bulunan birbirinden farklı bölümlere ve dolayısıyla farklı yeryüzü şekillerine sahiptir. Genel olarak, İçbatı Anadolu'nun İç Anadolu'ya sokulduğu burun olan Emirdağ ile Tuz Gölü kuzey ucu arasında çizilecek bir çizginin güneyinde yer alan İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü ve Tuz Gölü doğusunda yer alan Orta Kızılırmak bölümü ile Akdeniz Bölgesi'nin Adana bölümünde yer alan Taşeli Yöresi (İçel Yöresi), Orta Toros Dağları Yöresi ve Antalya bölümünde bulunan Göller yöresi araştırma alanını oluşturmaktadır.

Karaman Beylerbeyliği'nin kapsadığı bu geniş alanı bölüm ve yörelere ayırarak incelemek doğru olacaktır. Batı'da Emirdağı'ndan başlayan Konya bölümü, yüzey şekilleri bakımından oldukça sade bir görünüme sahiptir. Bölüm içerisinde yer alan Konya yöresi kabaca doğu-batı doğrultusunda uzanan büyük bir çukur ve onu çevreleyen yükseltisi 1000 m.yi geçmeyen platolardan oluşur. Kuzeyde Cihanbeyli platosu, batısında Tuz Gölü Çanağı, güneyinde Obruk Platosu ve bu platonun güneyinde Konya-Ereğli havzası yer alır.

Konya Ovası'nın batısında ise Eber-Akşehir kapalı havzası bulunur[217]. Konya'nın kuzeyinde Obruk Platosu ve yükseltisi 1500 m.yi aşan Bozdağ, plato üzerinde hafif dalgalı bir görünüm oluşturur. Kalkerlerden oluşan Obruk Platosu 70-80 km uzunluğunda olup, üzerinde dar ve derin erime çukurları olan ve platoya da adını veren obruklar yer alır. Obruk Platosu ülkemizin en tenha alanlarındandır[218]. Cihanbeyli Platosu ise, 1000-1100 m. yükseltisinde, kireçtaşı, kumtaşı marn ve killerden oluşan tabakalar üzerinde uzanır. Platonun suları Tuz Gölü'ne dökülmektedir.

---

[217] Ersin Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, Ankara, 2000, s. 98; Ekrem Yalçınkaya, *Coğrafyada, Tarihte ve Bugünkü Konya – İktisadi ve Turistik-,* Konya 1943, s. 3–8.

[218] Talip Yücel, *Türkiye Coğrafyası,* Ankara, 1987, s.161.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Harita 1. *Karaman Beylerbeyliği (1500–1522)*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

En önemli akarsuyu olan İnsuyu Deresi, plato içerisinde nispeten geniş bir vadi oluşturmuştur ve vadinin yamaçları üzerinde Cihanbeyli şehri kurulmuştur[219].

Kendini çevreleyen plato alanları içine 100 m. kadar gömülen tektonik kökenli Tuz Gölü çanağı kapalı havza özelliği göstermektedir. Çanağın en çukur kısmını derinliği 2 m.yi geçmeyen ülkemizin ikinci büyük gölü olan 1620 km^2 alana sahip Tuz Gölü ve batısındaki Tersakan Gölü işgal etmiştir[220]. Beslenmesinin azlığı ve buharlaşmanın fazla olması nedeniyle yaz mevsiminde Tuz Gölü büyük oranda kurur ve 30 cm. kalınlığında tuz tabakası oluşur. Gölün kenarında Kaldırım ve Yavşan adlı iki büyük tuzla bulunmaktadır[221]. Tuz Gölü Çanağı'nın en önemli yerleşmesi Konya-Ankara karayolu üzerinde kurulmuş olan Şereflikoçhisar'dır.

Obruk platosunun güneyinde Konya-Karapınar-Ereğli Havzası yer alır. Bu yörede Karacadağ (1375 m.), Meke Dağı (1280 m.), Karadağ (2288 m.) gibi volkanik dağlar yer alır. Adı geçen volkanik dağlar havzayı ikiye ayırır. Batıda 30 km genişliğinde Konya Ovası, doğuda 20 km genişliğinde Ereğli Ovası olmak üzere iki bölümdür. Bir kapalı havza olan Konya Ovası 1000 m. civarında yükseltiye sahiptir. Yörenin kuzeybatısında Sultan Dağları, güneyinde Erenler ve Bolkar dağları uzanmaktadır. Ova tabanında birbirinden uzak ve seyrek olan köylerin çevresi, yeraltı suyuna ulaşılabilen alanlarda kerpiçten yapılmış 3–5 çoban evinden oluşan *yaz yaylası* adı verilen yerleşmelerle kuşatılmıştır. Toprakların tahıl ziraatı için ayrılan yıllarda veya aşırı otlatmalar sonucu bozkırın en önemli bitkisi olan yavşanotunun azaldığı yıllarda çobanlar bu evleri terk ederek başka sahalara göçmektedirler[222]. Bu durum bize bu alanda hala bir tür konar-göçerliğin farklı bir tarzda devam ettiğini göstermektedir.

Konya Bölümü'nde yayla yerleşmelerinin büyük çoğunluğu plato yüzeylerinde bulunur. Yani köy yerleşmeleri ile yaylalar arasında önemli bir yükseklik farkı bulunmamaktadır. Bu nedenle bölgedeki yaylacılık hareketleri dikey değil yatay karakterlidir. Bunun en güzel örneklerini ise Konya-Karapınar yaylaları oluşturur.

---

[219] Hakkı Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, Ankara, 2002, s.25–26; E. Yalçınkaya, *Bugünkü Konya,* s. 63–64.

[220] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 98.

[221] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.40.

[222] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 101.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yaylalar köylerin ortak malıdır. Yazın yaylaya götürülen hayvanlar, kışın köylerin yakınlarındaki sayalarda (ağıl) muhafaza edilirler. Zamanla köye dönüşen çok sayıda yayla bulunmaktadır. Yayla yerleşmelerinin dışında köyden küçük yerleşme şekillerinden ağıl, mezra, bağ evleri yer alır. Bozkırlar geniş yer kapladığından daha çok Karaman cinsi koyun ve tiftik keçisi beslenmektedir. Dolayısıyla ağılların sayısı fazladır[223]. Çok uzun yıllardan beri aşırı otlatılma yapılan bu çevrede zaten cılız olan bitki örtüsü ortadan kalmış ve Karapınar ile Hotamış ovalarında kumullar meydana gelmiştir. Kuru zeminlerde tahıl, sulanabilen ova kenarlarında ise şeker pancarı üretimi yapılır.

Zengin tarım alanları büyük kasaba ve şehir yerleşmelerinin doğmasına neden olmuştur. Yöredeki tarım ve hayvancılık ile buna bağlı sanayi sayesinde gelişen en önemli şehir yerleşmeleri, Konya[224], Çumra, Karapınar, Ereğli[225], Karaman'dır[226]. Karaman, İç Anadolu'nun Akdeniz Bölgesi'ne doğru en fazla sokulmuş olduğu yerde kurulmuştur. Torosların kuzeyinde yer alan ve Karadağ'ın eteklerinde kurulmuş olan şehir gelişimini komşu iki bölge arasında yapılan davar ticaretine borçludur. Son yıllarda ise genellikle gıda sanayisindeki tesislerin artışı ile Karaman daha da gelişmiştir.

Selçuklulara başkentlik yapmış Konya, zamanının ilim ve kültür merkezi durumundaydı. Konya, kuruluşunu bol sulu Meram Çayı'na borçludur. Önceleri Hac yolu üzerinde bulunan şehir, Marmara ve Ege bölgelerini, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan yol üzerinde kurulmuştur. Bugün ise kültür, sanayi ve turizm şehridir[227].

Konya'nın kuzeybatısında Emir Dağı ile Sultan Dağları arasında yükseltisi daha fazla olan Akşehir-Eber kapalı havzası yer alır. Kapalı havzanın en önemli gölleri,

---

[223] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.62–63.

[224] Konya için bkz. Ekrem Yalçınkaya, *Bugünkü Konya*, s. 63–85; İ. H. Konyalı, *Konya Tarihi,* 1212 s.

[225] Ereğli için bkz. Ş. Çelik, *Ereğli Kazası,* 87 s.

[226] Karaman şehri için bkz. A. Aköz, *Karaman Kazası*, 250 s.; Alaaddin Aköz, "XVI. Asırda Lârende Kazası Hakkında", *Osmanlı Araştırmaları,* S. XIII, İstanbul 1993, s.98–136; O. Gümüşçü, *Larende Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, s. 1–248; İ. H. Konyalı, *Ermenek ve Mut,* s. 1-671; E. Yalçınkaya, *Bugünkü Konya,* s. 80–82; Gaffar Totaysalgır, *Karaman (Lârende) Tarihi İncelemeler,* Konya 1944.

[227] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 102.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Akşehir, Eber ve Çavuşcu gölleridir. Aralarında 7 km. uzaklık olan Akşehir ve Eber göllerinin kenarları sazlık ve kamışlıklarla kaplıdır. Çevresindeki bataklıklarla birlikte alanı 110 km^2dir. Dışa akışı olmayan bu gölün suları tuzludur. 104 km^2lik alana sahip olan Eber Gölü ise doğusunda Akşehir Gölü'ne dökülen bir gidegeni olduğu için suları tatlıdır. Çavuşcu Gölü'nün alanı ise, 51 km^2dir.

Yükseklik ve denize olan uzaklığa bağlı olarak Konya Bölümü'nde karasal iklim hüküm sürmektedir. Yaz mevsimi oldukça sıcak geçen Konya bölümünde kışın ise sıcaklık genellikle 0 ^oC civarındadır (Konya; ort sıc. 11.5 ^oC, Ocak ayı –0.3 ^oC, Temmuz ayı 23.2 ^oC) . Tuz Gölü Çanağı, Konya-Karapınar-Ereğli havzası ile birlikte Türkiye'nin en az yağış alan yöresidir. Yıllık yağış miktarı 300 mm. civarındadır (Konya 322 mm, Şereflikoçhisar 357 mm). Yaz mevsimi genellikle kurak, sonbahar nispeten yağışlı, kış ve ilkbahar ise daha fazla yağışlıdır. Yazın bağıl nemin düşük olması buharlaşmayı arttırır ve kuraklığa neden olur. Ancak Akşehir çevresi Toros Dağları'nın (Sultan Dağları) eteğinde ve yüksekte olduğu için yağış miktarı daha fazladır (Akşehir 690 mm)[228].

Konya Bölümü, yaz kuraklığına bağlı olarak yazın kuruyan otların yaygın olduğu bozkır bir alandır. Yavşan, kekik, geven, ayrık otu, çoban yastığı gibi bozkıra ait otsu türler, yabani badem, karaçalı, çalı gülü gibi çalı türleri, Torosların İç Anadolu'ya bakan kesimlerinde ve Karadağ'da ise meşe ve ardıç gibi kuru orman ağaçları görülür. Ayrıca Tuz gölü ve Konya-Ereğli arasındaki bataklıkların kenarında tuzcul bitkiler mevcuttur[229].

Bu yörenin halkı da tarım ve hayvancılıkla geçinir. Koyun ve tiftik keçisinin yanı sıra bataklık alanlarında sığır da beslenir. En önemli şehir yerleşmesi Konya'ya bağlı olan, İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan yol üzerindeki Akşehir'dir. Ayrıca Ilgın, Kadınhanı, Sarayönü kasabaları vardır[230].

---

[228] İbrahim Atalay-Kenan Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul, 2006, s.533–534; H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.30–34.

[229] İ. Atalay - K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.540–547, H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.36–37; Besim Darkot, "Konya", *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1967, s. 842.

[230] Akşehir ve çevresi hakkında bkz. V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* 552 s.; E. Yalçınkaya, *Bugünkü Konya*, s. 65–72.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Araştırma alanımızın içinde bulunan bir diğer bölüm ise, Tuz Gölü'nün doğusunda yer alan Orta Kızılırmak Bölümü'dür. Bu bölümde Karaman Beylerbeyliğinin sınırı, genel olarak Kızılırmak nehrinin güneyinden başlamaktadır ve Orta Toroslara dayanmaktadır. Orta Kızılırmak bölümünün güney kesimine Kayseri-Niğde Yöresi adı verilmektedir. Kızılırmak yayı ile Orta Toroslar arasında yer alan bu yörenin yeryüzü şekilleri oldukça çeşitlidir. Bu yörede Erciyes (3917 m.), Melendiz (2936 m.), Hasandağı (3268 m.) gibi volkanik dağlar, tüf platoları (Ürgüp-Göreme), derin yarılmış vadiler (Ihlara vadisi) ve kapalı havzalar yer almaktadır[231].

Erciyes Dağı, Kayseri-Develi arasında kaide çapı 30 km.yi bulan merkezi bir koni ve birçok parazit koniden meydana gelmiştir. İç Anadolu'nun en yüksek dağıdır. Erciyes Dağı'nın kuzeyinde ortalama 1050 m. yükseltiye ve 355 km^{2}lik alana sahip Kayseri ovası bulunmaktadır. Bu ovanın en önemli yerleşmesi ovanın güney kenarında kurulmuş olan Kayseri'dir. Önemli yolların kavşak yerinde bulunan Kayseri, Türkiye'nin en planlı ve düzenli şehirlerinden biridir[232].

Erciyes Dağı'nın güney ve güneybatısında ise, Develi Ovası yer almaktadır. Bu ova yaklaşık 1000 km^{2}lik yüzölçümüyle Orta Kızılırmak Bölümü'nün en büyük ovalarından biridir. Develi-Yeşilhisar arasında uzanan ovanın doğu-batı uzunluğu 35 km, kuzey-güney uzunluğu 30 km.dir. Ortalama yükseltisi 1070 m. olan ovanın ortasında Yay Gölü ile bataklıklar ve Sultan sazlığı yer alır[233]. Hem vadi tabanlarına hem de ovaya gelen yan derelerin oluşturdukları birikinti koni ve yelpazeleri ovanın doğusu ve kuzeyinde yer alır. Birikinti koni ve yelpazeleri çevrenin çoğunlukla sulu tarıma ayrılmış verimli alanlarıdırlar[234]. Develi Ovası'nın doğusunda Kayseri'ye bağlı Develi ilçe merkezi kurulmuştur[235]. Kayseri ve Develi ovalarında daha çok sığır beslenmektedir.

---

[231] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.17.

[232] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.18.

[233] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.18.

[234] Harun Tunçel, *Develi İlçesinin Beşeri ve İktisadi Coğrafyası*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1994, s.114.

[235] Karahisar-ı Develi kazası, 16. yüzyılda bugünkü Kayseri ili Yeşilhisar ve Develi ilçelerinin tamamıyla, İncesu ilçesinin batı kesimlerini ihtiva eden bölgedir. Kaza merkezi olan Karahisar ise Yeşilhisar'dır. Bkz. Mustafa Oflaz, "16. Yüzyıl Başlarında Karahisar-ı Develi Kazası (İdari Yapı, İskân ve Nüfus)", *III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06–07 Nisan 2000),* Kayseri 2000, s. 338.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Hasandağı ve Melendiz Dağı doğu-batı doğrultusunda olup aralarında bir takım geniş beller yer alır. Melendiz Dağı'nın doğu ve güneyinde tektonik çukurluklar yer almaktadır. Kuzey ve batısında ise platolar yer alır. Melendiz Dağı'nın kuzey eteklerinde yer alan ve kalınlığı yer yer 100 m.ye erişen tüf örtüsünün Melendiz Çayı tarafından derin bir şekilde yarılmasıyla Ihlara Vadisi oluşmuştur. Ihlara köyü ile Selimiye köyü arasında uzanan bu vadi oldukça derin ve sarp yamaçlıdır. Bozkır içerisinde, yeşilliklerle kaplı bir mikroklima alanıdır[236].

Orta Kızılırmak Bölümü'nde de İç Anadolu'daki karasal iklim hüküm sürmektedir. Konya Bölümü'nde olduğu gibi yazlar sıcak ve kurak kışlar soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. Kayseri (10.6 ^{o}C), Aksaray (11.5 ^{o}C), Niğde (10 ^{o}C)'de de ortalama sıcaklıklar genellikle 10.5 ^{o}C civarındadır. Konya bölümüne göre daha fazla yağış alan bölümde ortalama yıllık yağış miktarı 300–400 mm arasında değişmektedir (Niğde; 334 mm, Aksaray; 338 mm, Nevşehir; 429 mm, Kayseri; 378 mm). Nevşehir, Kayseri ve Niğde'de ilkbahar yılın en yağışlı mevsimidir[237]. İlkbahar ve yaz başı yağışları, daha çok Kırkikindi yağmurları şeklindedir[238].

Bölümün en önemli akarsuyu Melendiz Dağı'ndan kaynaklarını alan ve Tuz Gölü kapalı havzası içinde bulanan Melendiz Çayı'dır. Orta Kızılırmak bölümünde yer alan Hasandağı'nda gür sayılabilecek meşe topluluğu yer almaktadır. Ayrıca dağın 1800 metresinden itibaren sub-alpin, 2400 metresinden itibaren ise alpin kuşak başlar[239]. Bu alpin çayırlar sayesinde dikey yönlü yaylacılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Tuz Gölü'nün güneydoğusunda ve Hasandağı'nın kuzeyinde ve yolların kavşağında kurulmuş olan Aksaray[240] verimli bir ovanın ticaret merkezi durumundadır. Ürgüp-Avanos-Uçhisar arasındaki volkan topoğrafyası, peribacalarının mevcudiyeti ile dikkat çekicidir. Peribacaları, bölgedeki patlamalı püskürmelerden çıkan tüf ile çakıl ve volkan camı gibi iri malzemelerden oluşan sert tabaka veya blokların farklı şekilde aşınmaları ile oluşmuştur. Özellikle vadi yamaçlarında yağmur sularının tüfleri kolayca

---

[236] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.19.

[237] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 92.

[238] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.34.

[239] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.548.

[240] Aksaray için bkz. İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi,* C. I-II, s. 1–1408, 1413–2744.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

aşındırmaları sonucu aşınmaya dirençli olan volkanik tabakalar takke halinde kalmışlardır[241].

Ürgüp-Göreme tüf platosunun kuzeyinde, yeni şehirlerimizden birisi olan ve 1954 yılında il merkezi durumuna getirilen Nevşehir kurulmuştur. Gıda sanayisi ve turizm ile canlanan Nevşehir, 18. yy.da Sadrazam İbrahim Paşa'nın memleketi olduğu için yeni imar ve iskân çalışmalarıyla kurulmuştur. Ayrıca Ürgüp, Derinkuyu, Yeşilhisar gibi kasabalar yer almaktadır. Özellikle Ürgüp ve Derinkuyu'da halkın geçim kaynaklarından birisi de turizmdir.

Melendiz Dağı'nın güneydoğusunda kurulan Niğde, Sivas ve Kayseri çevrelerini Akdeniz'e bağlayan yol üzerinde kurulmuştur. Ayrıca Niğde iline bağlı Bor ve Aksaray iline bağlı Ortaköy ilçeleri bu bölümde yer alan diğer önemli merkezlerdir[242].

Erciyes Dağı'nda dikey yönlü bir yaylacılık faaliyeti söz konusudur. Bunlardan en bilinenleri dağın kuzeyinde Sütdonduran ve kuzeydoğusundaki kayak tesislerinin de bulunduğu Develi-Kayseri karayolu üzerindeki Tekir yaylalarıdır. Aksaray Ovası ve çevresinde hem yatay hem de dikey yönlü yaylacılık faaliyeti yapılmaktadır. Bu alanda 215 yayla yerleşmesinin bulunduğu ve bunlardan 147'sinin sürekli yerleşmeye dönüştüğü tespit edilmiştir. Yöredeki yayla meskenleri genellikle taştan yapılmış olmakla birlikte çit ve çadır meskenlere de rastlanılmaktadır[243].

Küçükbaş hayvanların barındığı ve onlarla ilgili işlevlerin yapıldığı hayvan barınakları ile 1–2 çoban kulübesinden oluşan yerleşmelere ağıl denilmektedir. Ağıllar, kış mevsiminde karın az düştüğü veya hiç yağmadığı yerlerde yerel malzemelerle yapılmış olan duvar veya çitlerin kuşattığı bir alandır[244]. İç Anadolu'da bozkır alanlar fazla olduğu için bölgedeki ağıl sayısı fazladır.[245].

---

[241] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.528; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 21–23. İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.528.

[242] Niğde şehrinin diğer başlıca özellikleri için bkz. M. Oflaz, *Niğde Sancağı*, 157 s.; İ. H. Konyalı, *Niğde-Aksaray Tarihi III*, s. 2746-3309; Reşat İzbırak, "Niğde", *Türk Ansiklopedisi,* C. XXV, Ankara 1977, s. 258–264.

[243] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s.62.

[244] E. Murat Özgür, *Türkiye Coğrafyası*, Ankara, 2001, s. 95.

[245] H. Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, s. 63.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Araştırma alanının bir bölümü ise, Akdeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Manavgat-Akseki-Bozkır-Çarşamba Çayı'ndan geçen çizginin doğusunda kalan alana, Adana Bölümü adı verilmektedir. Bu sınır ile Erdemli arasında kalan kısma ise Taşeli Platosu Yöresi adı verilmektedir. Genel olarak yüksek ve devamlı sıradağlar, bunlar arasında geniş dalgalı ve çok yüksek plato alanı ile bu platoyu yaran derin vadiler, Taşeli platosunun yeryüzü şekillerini oluşturmaktadır.[246]

Bolkar Dağları batısında Toroslar, İç Anadolu masifinin şekline uyarak bir yay meydana getirir. Bolkarlar, batıya doğru alçalarak yerini platolara terk eder ve bu plato, Ermenek batısına kadar devam eder. Konya Ovası ile Akdeniz arasında yer alan platonun, her iki uçta yükseltisi 2000 m. civarında iken, Göksu Vadisi'nde 1000 m.ye düşer. Taşeli Platosu, Göksu ve kolları ile Erdemli batısındaki Limonlu (Lamas) Çayı ile doğusundaki Sorgun Çayı'nın kolları ve diğer akarsular tarafından derin bir şekilde yarılmıştır. Platoda, yüksek kalker yüzey ile burayı yaran seyrek fakat derin vadilerin görünüşü birbirine zıt iki şekil gösterir. Kalkerlerden meydana gelen platonun orta kesimi taş çölünü andıran görünümü ile mükemmel bir karst topografyasına sahiptir.[247].

Akdeniz Bölgesi'nin 1000 m.ye kadar yükselen kıyı kuşağında, kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçen tipik Akdeniz iklimi hâkimdir. Yüksek kısımlarda ise kışları soğuk ve karlı, yazları serin ve nispeten yağışlı geçen Akdeniz dağ iklimi hüküm sürer. Bölgede yükseklik, dağların uzanışı, geniş ve derin oluklar, denize olan uzaklık yağış ve sıcaklığın dağılışını önemli ölçüde etkiler. Kıyı kesiminde ortalama sıcaklıklar 18 ^{o}C nin üzerindedir. Göller Yöresi'nde 12–13 ^{o}C'ye düşen sıcaklıklar Torosların 2000 m. civarındaki kesimlerinde 5–6 ^{o}C 'dir. Göksu Çayı'nın açtığı Mut Oluğu, Orta Torosların ve Akdeniz Bölgesi'nin en sıcak ve kurak alanını oluşturur. Yazın sıcaklık bazen 45 ^{o}C'ye yükselir. Özellikle fönün meydana geldiği günler çok sıcak geçer. Kıyı kesimi ise yaz aylarında çok sıcak geçer. Bölgede, ortalama yağış miktarı 500 ile 1000 mm. arasında değişmektedir. Ancak Mut Oluğu, yağış gölgesinde kaldığından Torosların güneybatıya bakan yamaçlarına göre az yağış alır. Mut Oluğu, 400 mm.nin altında yağış alır ve bölgenin en kurak yeridir. Bazı yıllar Mut Oluğu'na düşen yağış miktarı 200 mm.nin altına kadar düşer. Yağış miktarı platonun üst

[246] Hüseyin Saraçoğlu, *Akdeniz Bölgesi*, s. 324

[247] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 105; İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.314, A. Necdet Sözer-Şevket Işık-Mustafa Mutluer, *Akdeniz Bölgesi,* İzmir,1993, s. 9.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kesimlerinde ve kıyı kuşağında biraz daha fazlalaşır. Örneğin, Ermenek (544 mm.), Silifke (629 mm.). Anamur (1032 mm.) yağmur cephelerine açık bir yerde kurulduğu için daha fazla yağış alır. Yağışlar, en fazla kış aylarında görülür[248].

Akdeniz Bölgesi'nde yer alan vejetasyon toplulukları, ışık ve sıcaklık isteği fazla, dona karşı hassas ama kuraklığa dayanıklı kurakçıl karakterdeki çalı ve ağaç topluluklarından meydana gelir. Bölgenin tipik bitki örtüsünü meydana getiren maki formasyonunun özelliği kışın yaprağını dökmeyen çalı görünümlü bitkiler topluluğu olmasıdır. Genel olarak 700 m.ye hatta bazı alanlarda 1000 m.ye kadar çıkan maki topluluğu vadiler boyunca iç kesimlere kadar sokulmaktadır. Maki elemanları arasında, funda, mersin, defne, menengiç, yabani zeytin (delice), keçiboynuzu, kermez meşesi, laden otu ve kekik bulunmaktadır[249].

Karstik şekillerin yoğun olduğu Taşeli platosu makilerle örtülü bir sahadır. İklim koşullarına bağlı olarak platonun etek kısımlarında, büyük köyler ve çevresinde, tahıl tarlaları ile bağ alanları bulunmaktadır. Eteklerden yukarıya doğru ise manzara değişir, 1000-1500 metreler arasında kızılçamlar görülür. Yüksek kesimlerde ise birbirinden uzak küçük köyler vardır. 1500 m.den sonra karaçam, sedir ve göknarlar kızılçamların yerini alır[250]. Taşeli platosundaki karstik alanlar sedir ormanlarının yetişmesine son derece uygundur[251].

Plato üzerinde yer alan sayısız dolinlerde oluşan kırmızı renkli Akdeniz toprakları sayesinde sınırlı olan alanlarda tarım yapılmaktadır. Dolin (Tava, Koyak)'lerin tabanlarındaki tarım alanları ancak küçük bir aileyi besleyebilir. Köyler, dolinlerin yamacına yerleşmiş, taştan, iki odalı ve toprak damlı evleriyle sayıları 5-6 kadar olan mahalleler halindedir. Yöre halkı dolinlerin tabanında arpa yetiştirmekte ve orman işlerinde çalışmaktadır. Platodaki ormanlar, tarihi çağlar boyunca Akdeniz'in gemici kavimleri tarafından ticaret ve savaş gemisi yapmak amacıyla tüketilmiştir.

---

[248] A. N. Sözer-Ş. Işık-M. Mutluer, *Akdeniz Bölgesi,* s. 22–23, İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.321–325.

[249] A. N. Sözer-Ş. Işık-M. Mutluer, *Akdeniz Bölgesi,* s. 31–32.

[250] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 105.

[251] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.378.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bugün bile Tahtacıların, platodan indirdikleri tomruklar başka ülkelere ihraç edilmektedir.

Platonun üst kesimleri, mevsimlerin seyrine göre kıyı ile yayla arasında hayvanlarıyla asırlardır mekik dokuyan göçebe ve yarı göçebelerin uğrak yeridir. Göçebeler Mayıs ayında kışlak olarak kullandıkları kıyı ovalarını terk edip, belirli yerlerde konaklayarak yaylaya ulaşırlar. Bu faaliyet 16. yüzyıldan itibaren önemini kaybetmiştir. Yörüklerin bir kısmı Teke yöresi ile Alanya'ya, diğer bir kısmı da Adana Ovası köylerine yerleşmişlerdir. Bu alanda nüfus son derece tenha olup km^2 ye 5-6 kişi düşer[252]. Göksu Oluğu'nun doğusunda Taşeli Platosu'nun bir uzantısını oluşturan Kırobası mevkiinde yaylalar geniş yer tutar. Buralarda genellikle geçimini hayvancılıktan sağlayan küçük köyler vardır. Ayrıca Taşeli Platosu'nda hem dinlenme hem de küçük ölçüde tarım ve hayvancılığın yapıldığı çok sayıda yayla vardır[253].

Platodaki başlıca yerleşme merkezleri, Karaman'a bağlı Ermenek[254] ve Konya'ya bağlı Hadim ilçeleridir. Ermenek, Göksu'nun ana kollarından olan Ermenek Çayı Vadisi'nin kuzey yamacında karstik kaynakların çıktığı yamaçta kurulmuştur. Tarımsal birer kasaba özelliği gösteren bu yerleşmelerde halkın geçimi, hayvancılık ve özellikle elma ile üzüm tarımına dayanır. Doğudan ve batıdan merkeze doğru alçalan platonun en çukur kısmına Göksu Nehri'nin Vadisi yerleşerek Akdeniz'e doğru 11 km kadar sokularak bir delta oluşturmuştur. Bu doğal oluk, Karaman-Mut-Silifke üzerinden Mersin ve Çukurova'ya kadar uzanan karayolunun geçtiği tarihi bir yoldur. Oluğu kuru zeminlerinde tahıl, Mut[255] çevresinde sulanabilen sınırlı alanlarda, sebze, üzüm, kayısı, deltada ise başta limon olmak üzere narenciye, üzüm ve turfanda sebze yetiştirilir[256].

Göksu Çayı, genellikle karstik kaynaklardan beslenir. Su toplama havzası çok geniş olmayan bu çay, kaynaklarını Haydar ve Karakuş dağlarından alır. Bu tarihi ve

---

[252] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 106.

[253] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.378.

[254] Ermenek için bkz. B. Gök, *Ermenek Kazası,* 399 s. İ. H. Konyalı, *Ermenek ve Mut*, s. 665–730; E. Yalçınkaya, *Bugünkü Konya,* s. 85–88; Halit Bardakçı, *Bütün Yönleriyle Ermenek,* Konya 1972.

[255] Mut için bkz. Ensar Köse–Doğan Altay, *Mut,* Mersin 2005, s. 33. Mut için ayrıca bkz. Mesut Açıkgöz, *16. Asırda Mut Kazası,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993; İ. H. Konyalı, *Ermenek ve Mut,* s. 733–765.

[256] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 106.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

doğal yolu korumak amacıyla inşa edilmiş kalelerden bazıları büyük iskân merkezi haline gelmiştir. Antikçağdan itibaren varlığını sürdüren Mut, Selçuklular döneminde hayli gelişmiştir. Çevresinin tarım ürünlerinin pazarlandığı bu yerleşme, Göksu Irmağı'nın batısında 250 m. kadar yüksekteki vadi tabanında kurulmuştur. Göksu Vadisi'nin Akdeniz'e açıldığı vadinin eteğinde kurulan Silifke, Göksu deltasındaki tarımsal faaliyetlerden dolayı büyük gelişme göstermiştir. Büyük İskender döneminde İçel bölgesinin başşehri olan Silifke, tarihi yol üzerinde bulunması sebebiyle önemini hep korumuştur[257]. Son yıllarda turfanda sebze ve meyveciliğin ve deniz turizminin çok geliştiği Erdemli de önemli bir merkezdir. Göksu oluğu ve deltasının batısında süreklilik gösteren düz kıyı ovaları yerini denize doğru ilerleyen burunlar ile kesintiye uğramış dere ağızlarındaki düzlüklerin yer aldığı girintili ve çıkıntılı bir manzara gösterir. Son zamanlara kadar ulaşım yollarından uzak kalmış, tüketim merkezlerinden uzak bu küçük ovalar halkı muz, narenciye ve seralarda yapılan turfanda sebzecilik ile geçimini sağlamaktadır.

Bu kıyı alanının en önemli yerleşmeleri Gülnar, Aydıncık, Anamur ve Gazipaşa'dır. Kıyı boyunca ilerleyen tarihi yol üzerinde kurulmuş olan Anamur, büyük gelişme gösteren iç turizm ve tarım ürünleri ticaretinin yapıldığı bir yerleşim yeridir. Özellikle muz ve çilek yetiştiriciliği ön plandadır.

Karaman Beylerbeyliği'nin sınırları, Antalya bölümünde yer alan Göller Yöresi'nde de devam etmektedir. Bu yöre, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan Sultan Dağları, Erenler Dağı ve Alacadağ ile Konya bölümünden ayrılmaktadır. Bu yöre, 2000 m.den yüksek dağ sıraları ve bunların arasında aynı yönde uzanış gösteren birtakım ova ve bunların içine yerleşmiş göllerin bulunduğu bir alandır. Kuzeybatı-Güneydoğu yönlü uzanan bu oluğa, Yalvaç-Bozkır Oluğu adı verilir. Oluğun güneyinde Dedegöl, Şeytan ve Haydar dağları uzanmaktadır. Bu çukur alan 160 km uzunluğunda 20–25 km genişliğindedir. Oluk içinde ülkemizin 3. büyük gölü olan Beyşehir ve Suğla gölleri bulunmaktadır. Beyşehir Gölü, 42 km. uzunluğunda, kuzeyde 13 km., güneyde 26 km. genişliğindedir. Alanı 656 km^2 olan göl, 7 m. derinliğe sahiptir. Göl, batısında bulunan bir fay boyunca çıkan karstik kaynaklarla beslenir. Göl suyunun bir kısmı

[257] Silifke, Mud, Ermenek, Selendi, Anamur, Karataş ile Gülnar, 16. yüzyılda İçil sancağına bağlı nahiye ve kazalardır. İçil'in başlıca özellikleri için bkz. Talip Yücel, "İçel", *Türk Ansiklopedisi,* C. XX, Ankara 1972, s. 21–23; Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, 393 s.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

güneybatısındaki düdende kaybolur. Sularının bir kısmını ise güneydoğusunda bulunan Suğla Gölü'ne gönderir. Dolayısıyla suları tatlıdır ve bol miktarda balık yaşar. Beyşehir Gölü'nün güneydoğusunda bulunan Suğla Gölü, 125 km^2lik yüz ölçüme sahip olup daire şeklindedir. Güneydoğusunda bulunan gidegeninin adı Çarşamba Çayı'dır. Bu çay, Konya-Çumra çevresinin tarım alanlarını sulamaktadır[258].

Ortalama sıcaklık değerleri kıyıya göre daha düşük olup, Göller Yöresi'nde 12-13 ^oC'dir. Yükseltiye bağlı olarak yaz ile kış arasındaki sıcaklık farkları da fazladır. Yükseltinin etkisiyle yaz ayları serin, kış ayları ise İç Anadolu gibi soğuk geçer. Etrafı yüksek dağlarla çevrili Göller yöresinde ortalama yıllık yağış 400–500 mm. arasında değişir. Isparta'da 574 mm., Beyşehir'de 447 mm. olan yıllık yağış miktarında kar yağışlarının payı da vardır[259].

Yörede karaçamlar, geniş alan kaplar. Özellikle Beyşehir Gölü güneyinde, Dedegöl Dağları'nda saf karaçam ormanları vardır. Gölün güneyinde İbradı-Gembos polyesi arasında ise sedirler, Beyşehir ile Seydişehir'de ve Dedegöl dağlarında göknar ormanları vardır. Kerestesi ve odunu pek makbul sayılmayan göknarın dalları bu yörede, hayvanlara yem temin etmek için devamlı olarak ince ince budanır. Ayrıca, meşe türleri de yörede görülen diğer ağaçlardır[260]. Ovalık olan depresyon tabanlarında ise uzun boylu ağaçlı bozkır görünüşü vardır. Ormanların tahribi sonucu antropojen bozkırlar yaygındır[261].

Yörede, geleneksel olarak tahıl, şekerpancarı, üzüm üretimi yapılmaktadır. Özellikle bağcılık halkın geçim kaynağını oluşturmaktadır. Göller yöresinde beslenen küçükbaş hayvanlar, yazın yaylalarda, sonbaharda tahıl tarlalarındaki anızlarda otlatılır. Kışın ise ağıllarda beslenir. Büyükbaş hayvanlar, çoğunlukla kırsal alanlarda beslenir,

---

[258] A. N. Sözer-Ş. Işık-M. Mutluer, *Akdeniz Bölgesi,* s. 26, E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 138; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 21; Bilal Eyüboğlu, *Dünden Bugüne Beyşehir,* Beyşehir 1979, s. 71- 99.

[259] E. Güngördü, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, s. 139, İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.323–324.

[260] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.337–338.

[261] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.343.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

burada her ailenin bir veya birkaç ineği vardır. Engebeli olan otlak alanlarında sürekli dolaşarak fazla miktarda enerji tüketen hayvanların et ve süt verimleri düşüktür.[262].

Göller yöresinin sınırlarımız içinde kalan başlıca yerleşmeleri Konya iline bağlı ilçe merkezleridir. Bunlar, Beyşehir, Seydişehir ve Bozkır'dır[263]. Beyşehir, aynı adı taşıyan gölün güneydoğu ucunda, gölden çıkan ve Konya Ovası'nın bir bölümünü sulayan Çarşamba Suyu'nun kıyısında kurulmuştur. Konya'yı Isparta ve Antalya'ya bağlayan yol üzerinde olduğu için gelişmiştir. Beyşehir-Suğla Oluğu arasında alüminyum tesisleri ile tanınan Seydişehir, kurulmuştur. Güneyinde yer alan Gidengelmez dağlarındaki karstik alanlar içerisinde bulunan ve bir kil türü olan Boksitin işletilmesi Seydişehir'in gelişmesine neden olmuştur.

Suğla Gölü'nün güney doğusunda kurulmuş olan Bozkır, tarım ve hayvansal ürünlerin pazarlandığı bir kasaba özelliği göstermektedir.

---

[262] İ. Atalay-K. Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, s.353.

[263] Beyşehir ve Seydişehir'in başlıca tarihi dönemdeki durumu için bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 21; E. Yalçınkaya, *Bugünkü Konya*, s. 74–79.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇER GRUPLAR VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde, 1500 ile 1522 yılları arasında Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer teşekküllerin demografik özelliklerini inceleyeceğiz. Konar-göçerlerin nüfus miktarları, nüfus artışları ve nüfus özellikleri bulundukları kazalar bazında değerlendirilmiştir.

1.1. Konar-Göçer Grupların Kazalara Göre Dağılımı

1.1.1. Konya Kazası[264]

Konya sancağına bağlı Konya kazasında sancağın diğer kazaları Eskiil, Bayburd ve Turgud gibi kazalara göre yok denilebilecek kadar az konar-göçer bulunmaktadır. Konya kazasında fazla konar-göçer yapılanmaya rastlanılmaması, Konya şehrinin çok eski bir yerleşim merkezi olmasıyla alakalıdır. Birçok kez çeşitli devletlere ve beyliklere merkez olmuş bu şehrin elbette ki, yerleşik bir yapılanma göstermesi çok doğaldır.

Konya kazasında sadece *Urban-ı Haymana Cemaati* bulunmaktadır (Harita 2.). Odunculuk ile meşgul olan bu cemaat, 1500 yılından itibaren yarı yerleşik bir hayat tarzı benimseyen konar-göçer teşekküllerdendir. Eskiden kışlak ve yaylak olarak kullandıkları *Kayacık* ve *Kırk Pınar* mevkilerine yerleştikleri anlaşılmaktadır. Nitekim incelediğimiz belgelerde "*sakin*" ve "*sakinan-ı ebed*" tabirlerinin bu cemaat için birçok kere kullanılması bu görüşü desteklemektedir[265]. Ayrıca, yerleşik hayata bu kadar yakın bir coğrafyadan etkilenmemek ya da mevcut duruma ayak uydurmamak mümkün olmasa gerekir.

Söz konusu cemaat, 1500 yılında *Salı Arap Cemaati*, *Kayacık ve Kırk Pınar mevkileri*nde bulunanlar olmak üzere üç ayrı gruba ayrılmıştır[266]. 1522 yılında ise sadece *Kayacık* ve *Kırk Pınar* civarındakiler olmak üzere iki ayrı grup şeklindedir. 1500

---

[264] Konya kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 1a, 1b, 1c.

[265] BOA, *TD 32*, s. 48–49; BOA, *TD 455*, s. 58; BOA, *TD 63,* s. 62–63; *387 Numaralı Muhâsebe Defteri*, s. 10.

[266] BOA, *TD 32*, s. 48–49.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yılında *Urban-ı Haymana Cemaati*'ne bağlı olan *Salı Arap Cemaati* adı, 1522 yılında zikredilmemektedir. Bu cemaat mensupları, *Kırk Pınar* Grubu'nun içerisinde yer almaktadır[267].

1500 yılında en kalabalık grup, *Kırk Pınar* Mevkii civarında olanlardır. 1500 yılında 41 olan nefer sayısı 21 kişi artarak 1522 yılında 62'ye yükselmiştir. 1522 yılında bu cemaate, 1500 yılında 20 nefere sahip *Salı Arap Cemaati* dâhil olmuştur. Dolayısıyla *Kırk Pınar Cemaati*'nin nefer artışı doğal bir seyir izlemiştir.

1500 yılındaki en az nefere ise 18 nefer sayısıyla *Kayacık Mevkisi*'nde bulunanlar sahip olmuştur. Bu cemaat, yirmi iki yıl sonra, 44 kişi artarak 62 nefer sayısına ulaşmıştır. Dolayısıyla bu grup, en çok nefer artışına da sahiptir. 1522 yılında her iki grubun da nüfusu eşit miktardadır[268].

Urban-ı Haymana Cemaati, 1500 yılında toplam 79 nefere sahip iken 45 kişi artarak 1522 yılında toplam 124 nefere ulaşmıştır. Bu % 57 oranında bir artışı ifade etmektedir.

1.1.2. Turgud Kazası

Turgud kazası, bugünkü Akşehir İlçesi, Konya ve Cihanbeyli ilçeleri arasında bulunan bir alanı kapsamaktadır[269]. Bu kaza, adını Karamanoğullarının sadık destekcisi olan ve Osmanlı Devleti'ne sürekli problem çıkartan Turgud sülalesinden almaktadır[270]. Şikâri, başlangıcından itibaren Karamanoğulları yanında yer alan bu ailenin kahraman ve cesur olduğunu vurgulayarak pek çok yerde övgü ile bahsetmektedir[271].

---

[267] BOA, *TD 455*, s. 58; BOA, *TD 63,* s. 62–63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 10

[268] *BOA, TD 32*, s.48–49, *BOA, TD 455*, s. 58; *BOA, TD 63,* s. 62–63.

[269] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 69. Şikâri'nin yazmış olduğu eserde, *Konya ile Engüri arsındaki sahra* olarak tanımlamış çölün yarısının Turgud ili olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. Şikâri, *Karamannâme,* s. 129. Turgud coğrafyası için bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 585. Atçeken kazalarının en büyüğünün Turgud olduğunu belirten Lindner bu bölgenin sınırlarını şöyle çizmektedir: " … *Mahmudlar ve Toros'un kuzey yamacında, Fisandan'ın (bugün Dere) yukarısında, Larende'nin güneydoğusundaki alan oln Kureyşözü'nü içine alan Turgud en büyük bölgeydi*." Bkz. R. P. Lindner, *Göçebeler ve Osmanlılar*, s. 125.

[270] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 59; İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 72; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 69.

[271] Şikâri, *Karamannâme,* s. 103–117, 120–129, 135–144, 150–154, 170–171, 213–221, 230–238.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İncelediğimiz dönemler içerisinde, Turgud kazası, sadece konar-göçer hayatı sürdüren gruplardan oluşmaktadır. Yerleşik hayat söz konusu değildir. Zaten kazanın kuruluş amacı, konar-göçer teşekkülleri bir arada tutmaktır. Turgud kazası, III. Murad'ın saltanatı sırasında, konar-göçerleri iskân etme politikasının bir sonucu olarak, Konya sancağından çıkarılıp müstakîl bir sancak haline getirilmiştir[272]. Turgud kazasındaki değişiklikler sadece idari anlamda sınırlı kalmayacak, kazadaki hayat tarzı da daha sonraki yıllarda büsbütün değişmiştir. Elbette ki bu değişim yavaş yavaş gerçekleşerek, pek çok cemaatin konar-göçer yaşamı terk edip yerleşik hayata geçtiği görülecektir[273].

Turgud kazasındaki konar-göçerleri, temelde *Atçeken olanlar* ve *olmayanlar* olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, tüm yıllar boyunca, kaza içerisinde hâkim unsur *Atçeken Kabilesi*'dir. Ancak Atçeken olmayıp tımar tasarrufunda olan *Yapalu Kabilesi* de azımsanmayacak bir nüfusa sahiptir. Sadece istisnai bir durum *Dulkadirlü* ve *Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri* cemaatleri için geçerlidir. *Dulkadirlü Cemaati,* önemli bir cemaattir. Bu cemaat, Karaman Beylerbeyliği içerisinde başka kazalarda varlığını sürdürmüş olup 1500 yılında Turgud kazasında da görülmemiştir. Turgud kazasına 1500 yılından sonraki bir tarihte gelmişlerdir. Bu tarihte, 20 neferlik nüfusa sahip *yeri olamayan* bir *Haymana* cemaati olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani ne *Atçeken* ne de *Yapalu Kabilesi*'ndendir. Ancak, aynı neferlik nüfusla 1522 yılında Atçeken cemaatlerinin içerisinde verilmektedir[274]. *Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri Cemaati* de Atçeken olan *Dulkadirlü Cemaati* gibi istisnai bir durumla karşımıza çıkmaktadır. 1500 yılında 5 neferlik nüfusuyla müstakil, 1500'den sonra Atçeken Cemaati olan *Yamanlu Cemaati* içerisinde kaydedilmiştir[275]. Bu iki cemaati bu durumlarından dolayı *Diğer Cemaatler* başlığıyla vermeyi uygun bulduk.

---

[272] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 58–59.

[273] Turgud kazasındaki cemaatlerin yerleşik hayata geçişlerine dair bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 250–300.

[274] BOA, *TD 1061,* s. 101; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Bu cemaat, Turgud dışında Kilis, Maraş, Adana ve Sis sancaklarında da görülmüştür. Cevdet Türkay, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, İstanbul 2001, s. 673.

[275] BOA, *TD 32,* s. 177; BOA, *TD 1061,* s. 109–112; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ayrıca bu cemaatlerin nefer bilgileri incelediğimiz dönemler içerisinde bağlı oldukları teşekküller içerisinde verilmiştir[276].

Kazada, 1500 yılında toplam 105 ve sonraki yıl toplam 110 cemaat bulunmaktadır. Cemaat sayısı itibariyle çok fazla bir artış söz konusu değildir. En fazla cemaat, *Atçeken Kabilesi*'ne aittir. Kazadaki cemaatlerin % 78'ini *Atçeken Kabilesi* ve % 21'ini *Yapalu Kabilesi*, kalan % 1'inide *Diğer Cemaatler* oluşturuyor idi. 1522 yılında ise bu oran, *Atçekenler* için % 77 ve *Yapalu Kabilesi* için %23'tür.

İncelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer de *Atçeken Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılı nefer nüfusunun % 72'si *Atçeken Kabilesi*'ne ait iken % 28'i *Yapalu Kabilesi*'ne aittir. 1522 yılında ise kaza nefer nüfusunun % 77'sini *Atçeken Kabilesi* ve % 23'ünü *Yapalu Kabilesi* oluşturmaktadır. Bu artış da Atçekenliğin konar-göçerler için daha cazip geldiğini göstermektedir.

Tablo 1: *Turgud Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Atçeken Kabilesi	2913	71.50	4410	76.80
Yapalu Kabilesi	1156	28.38	1313	22.86
Diğer Cemaatler	5	0.12	20	0.34
Toplam	**4074**	**100**	**5743**	**100**

İncelediğimiz dönemlerde hem Atçeken Kabilesi'nde hem de Yapalu Kabilesi'nde bir nüfus artışı söz konusudur. Ama en fazla nüfus artışı % 52 oranıyla Atçeken Kabilesi'ne aittir. Yapalu Kabilesi'ndeki artış ise % 14 oranındadır. Kaza genelinde konar-göçerlerin nefer artışı 1500–1522 yılları arasında 1674'tür. Bu, % 41 oranında bir artıştır.

Yapalu Kabilesi nefer artışı ise Atçeken Kabilesi'ne göre çok az bir orana sahiptir. Bunun nedeni, incelediğimiz dönem içerisinde, konar-göçerler için Atçeken olmanın önem taşımasıyla alakalıdır. Atçekenlik, devletin kendisine problem çıkartan

[276] 1518 yılındaki nefer sayısı ile 1522 yılındaki nefer sayısı arasında bir farklılık vardır. Bunun sebebi, 1518 yılında Atçeken olmayan 20 kişilik Dulkadir Cemaati'nin Atçeken olmasıyla alakalıdır. Buna rağmen 5 kişilik bir fark söz konusudur. Bu da Zengan Cemaatinin nefer sayılarının 1518 ve 1522 yıllarında farklı yazılmasıyla alakalıdır. Zengan Cemaati, 1500 yılında toplam 30 nefere sahipken, bu sayı, 1518 yılında 41 nefere yükselmiştir. Ancak, 1522 yılında bu sayı 46 nefer olarak yazılmıştır. Muhtemelen bu durum, kâtip hatasından kaynaklanmaktadır. Bu kabileye mensup cemaat ve nüfus ayrıntıları için bkz. Ek 2a, 2b, 2c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kabile ve cemaatleri devlete ısındırmak ve sadece hayvancılıkla uğraşıp ziraat yapamayan konar-göçerlerden iktisadi açıdan yararlanmak için tesis edilmişti. Atçekenler, bir süre için diğer konar-göçer gruplara göre daha fazla ayrıcalığa sahip olmuşlardır. Bu da büyük küçük pek çok konar-göçer grubun Atçeken cemaatleri arasına dâhil olmasına neden olmuştur. Bu dönemde Atçekenliğe geçişin zorla değil tercihen yapıldığı bilinmektedir. Hatta devlet, daha sonraki dönemlerde Atçekenliğin önüne geçmek için kanunlar hazırlamıştır. Her grup istediği için Atçeken olamamıştır[277].

Ek 2a, 2b, 2c'de görüleceği üzere bazı cemaatlere aynı yıllarda hem Atçeken hem de Yapalu Kabilesi içerisinde rastlanmıştır. Böyle cemaatlerin çoğu, Atçeken Kabilesi içerisinde daha fazla bir nefer sayısına sahiplerdir. *Ala Yundlu*[278], *Balcalu (Balcılu)*[279], *Bilcalu(?)*[280], *Deliler*[281], *Doy Dündarlu*[282], *Dulkadirlü*[283], *İmalar*[284],

---

[277] Atçeken olmanın şartları için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 37–56.

[278] Oğuzların Üçok Kolundan biri olan Alayundlu Boyu'nun Orta ve Batı Anadolu'da yaşıyan Yörük toplulukları arasında önemli oymakları bulunmaktadır. Turgud'ta bulunan Ala Yundlular, Yörükler içerisinde bulunan en önemli Ala Yundlu gubudur. Bunlar, Konya'nın kuzeyi ile doğu taraflarındaki bir kısım arazide bulunmaktadırlar. Karamanlı Devleti tarafından Konya Bölgesi'nde yeniden kurulan siyasi ve içtimai düzende bu boyun da önemli bir rolü bulunmaktadır. Ala Yundlu konar-göçerleri, Atçeken dışında Halep Türkmenleri ve Ankara Yörükleri gibi grupların da içinde yer almıştır. Bkz. Faruk Sümer, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", *İFM,* C. 11, S. 1–4, İstanbul 1952, s. 466–467. Atçeken olan Ala Yundlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 117–118; BOA, *TD 1061,* s. 113–115; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 242. Yapalu Kabilesi içerisindeki Ala Yundlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 164–165; BOA, *TD 1061,* s. 138; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[279] Atçeken olan Balcılu Cemaati için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 88–89; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Yapalu Kabilesi içerisindeki Balcılu Cemaati için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 147; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[280] Atçeken olan Bilcalu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 125–126; BOA, *TD 1061,* s. 84–85; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Yapalu Kabilesi içerisindeki Bilcalu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 163; BOA, *TD 1061,* s. 139; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[281] Atçeken olan Deliler Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 128–129; BOA, *TD 1061,* s. 26–27; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Yapalu Kabilesi içerisindeki Deliler Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 165; BOA, *TD 1061,* s. 138; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[282] Atçeken olan Doy (Toy) Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 119–120; BOA, *TD 1061,* s. 130–131; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. Yapalu Kabilesi içerisindeki Doy (Toy) Dündarlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 161; BOA, *TD 1061,* s. 133; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[283] Atçeken olan Dulkadir Cemaati için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 101; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Yapalu Kabilesi içerisinde olan Dulkadirlü Cemaati için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[284] Atçeken olan İmalar Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 137–138; BOA, *TD 1061,* s. 86–88; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Yapalu Kabilesi içerisindeki İmalar Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 166–167; BOA, *TD 1061,* s. 133–134; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Köklü[285], *Mahmudlar*[286] ve *Yavaşlı*[287] böyle cemaatlerdendir. Her iki kabile içerisinde de mensupları olan cemaatlerden Yapalu Kabilesi içerisinde nefer nüfusu daha fazla olan sadece *Toklucaklu*[288] ve *Reyhanlu*[289] adlı cemaatlerde görülmektedir. Atçeken Kabilesi içerisindeki *Reyhanlu Cemaati* 1500 yılında 22 ve 1522 yılında 17 nefere sahipken *Yapalu* içerisindeki *Reyhanlu*, 1500 yılında 104 ve 1522 yılında 109 nefere sahiptir.

1.1.2.1. Atçeken Kabilesi[290]

Konya bozkırında yaşayan Atçekenler, at yetiştirdikleri için bu adla anılmaktadırlar. Atçeken kelimesi, Farsça *esb-keşan* kelimesinin karşılığıdır[291]. *Esb Keşan* kelimesi, Osmanlı Devleti'nden önce Farsçanın bürokrasi ve edebi dilde hâkim olduğu dönemlerde kullanılmış olmalıdır[292]. Türkler, Orta Asya'da yaşadıkları süre içerisinde at yetiştirmişler ve hatta bunları yabancı ülkelere satmışlardır. Bu gelenek,

---

[285] Atçeken olan Köklü Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 127; BOA, *TD 1061,* s. 82–83; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Yapalu Kabilesi içerisindeki Köklü Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 157–160; BOA, *TD 1061,* s. 136–137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[286] Atçeken olan Mahmudlar Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 121–123; BOA, *TD 1061,* s. 117–120; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Yapalu Kabilesi içerisindeki Mahmudlar Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 167–168; BOA, *TD 1061,* s. 137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[287] Atçeken olan Yavaşlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 151–152; BOA, *TD 1061,* s. 123–124; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. Atçeken olan Yavaşlu Cemaati, 1591 yılından sonra Mahmudlar kazasına bağlanmıştır. Bu tarihten itibaren birçok cemaatte olduğu gibi bu cemaat içinde yerleşik hayat izleri görülmektedir. 1642 yılında ise Mahmudlar'a bağlı Karataşlı ve Evlâdiler köyünde yerleşik olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 297. Yapalu Kabilesi içerisindeki Yavaşlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 160; BOA, *TD 1061,* s. 134; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Turgud kazasında bulunan Yavaşlu Cemaati'nin Osmanlı Devleti içinde meskûn oldukları diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 652.

[288] Atçeken olan Toklucaklu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 129; BOA, *TD 1061,* s. 129; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. Atçeken olan Toklucaklu Cemaati, 1591 yılından sonra Mahmudlar kazasına bağlanmıştır. Bu tarihten itibaren birçok cemaatte olduğu gibi bu cemaat içinde yerleşik hayat izleri görülmektedir. 1642 yılında ise Mahmudlar'a bağlı Tezekini ve Başkuyu köyünde yerleşiklerdir. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 291. Yapalu Kabilesi içerisindeki Toklucaklu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 164; BOA, *TD 1061,* s. 135–136; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[289] Atçeken olan Reyhanlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 134–135; BOA, *TD 1061,* s. 121; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Atçeken olan Reyhanlu Cemaati, 1591 yılından sonra İnsuyu kazasına bağlanmıştır. Bu tarihten itibaren birçok cemaatte olduğu gibi bu cemaat içinde yerleşik hayat izleri görülmektedir. 1642 yılında ise bu cemaate rastlanmamıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 283. Yapalu Kabilesi içerisindeki Reyhanlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 132–134; BOA, *TD 1061,* s. 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[290] Atçeken Kabileleri için daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları, s. 1–376.*

[291] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 35.

[292] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 72.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

daha sonra Anadolu'ya taşınmıştır. Özellikle Konya Ovası'ndaki Türk oymakları, hem Karamanoğlu zamanında hem de Osmanlı Devleti zamanında at yetiştirmeye devam etmişlerdir[293]. Türkçede çekmek kelimesi Anadolu'nun pek çok yerinde hayvanların çiftleştirilmesi için kullanılmaktadır. İyi cins atlar yetiştiren ve bu tür atların neslini korumak amacıyla bunları çiftleştiren kişilere *atçeken* denilmiştir[294].

Konya Ovası'nda at yetiştirerek şöhret bulan ve bu işlerinin karşılığında at vergisi ödeyen her konar-göçer grup, *Atçeken Kabilesi* ya da *Esb-keşan Kabilesi* adıyla anılmışlardır. Atçeken tabiri herhangi bir etnik kimliği, boyu veya grubu temsil etmemektedir. Bu tabir, at yetiştiren her teşekkülü içine alan bir üst isimdir[295].

Atçekenlerin yaşadıkları coğrafya genel olarak, doğu-batı doğrultusunda Aksaray-Akşehir, kuzey-güney doğrultusunda Ankara-Konya-Karaman arasında kalan ve kapalı bir havza olan Konya bozkırıdır. Burası, kurak bir iklime sahiptir. Büyük akarsular yoktur. Çevre dağlardan inen sular ise yetersizdir. Bu nedenle tarım için pek elverişli olmayan bu uçsuz bucaksız arazilerde hayvancılık yapmak daha avantajlı idi. Atçekenler de 16. yüzyılın ortalarında yerleşik hayata geçinceye kadar burada konar-göçer olarak yaşamışlardır[296].

Eskiil, Turgud ve Bayburd olarak üç idari bölgeye ayrılan Atçeken Coğrafyası'ndaki bu zümrenin büyük kısmını, Karamanoğullarının Kilikya sınırından getirdikleri aşiretler oluşturmaktadır. Hatta bu üç idari bölgenin ikisinin Karamanoğullarının sadık komutanları *Turgud* ve *Bayburd*'un adıyla anılması bunun güçlü göstergelerindendir. Atçekenler'in belli başlı konar-göçer grupları adlarını *Yahşihanlu*, *Bahşayişlü*, *Kökezli*, *Taceddinli*, *Kosunlu* ve *Hocendili* gibi Karamanoğlu ümerasının önemli şahıslarından almıştır. Atçeken Kabilesi'nin bir kısım grupları ise *Peçenek*[297] ve *Çepni*[298] gibi Oğuz boylarına tabi cemaatlerden oluşmuştur. Bunlar

---

[293] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 146–147. Faruk Sümer, *Türkler'de Atçılık ve Binicilik,* İstanbul 1983, s. 1–37.

[294] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 36.

[295] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar" s. 72.

[296] Hasan Basri Karadeniz, "Atçekenlik ve Atçeken Yörükleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 182.

[297] Atçeken olarak Peçenek adlı bir cemaat, 16. yüzyılda Bayburd kazasında bulunmaktadır. Bu cemaat 1500 yılında 35 ve 1522 yılında 34 neferden oluşmuştur. BOA, *TD 32,* s. 87; BOA, *TD 1061,* s. 160–161; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Söz konusu cemaat, Oğuzlar'ın Üçok Koluna mensup Peçenek Boyu'ndandır. 10. ve 11. yüzyıllarda Balkanlar'da önemli siyasi faaliyetlerde bulunmuş Peçeneklere

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

dışında *Varsak*[299] gibi aşiretler ile bazı Moğol grupları da Atçeken denilen zümrenin içinde yer almışlardır[300]. Bu durum, Osmanlı Devleti'nin, Karaman Beyliği bakiyesi olan ve kendisine sorun çıkaran tüm konar-göçer gruplar için uyguladığı bir devlet politikasıdır. Osmanlı Devleti, Atçekenlik ile uğraşan insanları, sağladığı iktisadi kolaylıklarla devlete ısındırmak gayesi gütmüştür. Aynı zamanda aşiret ve aile kimliğini unutturmaya çalışarak, en azından bundan sonrası için problem teşkil etmeyecek reaya konumuna getirmeyi hedeflemiştir[301].

Turgud kazasında Atçeken Kabilesi olarak, 1500 yılında 82 ve 1522 yılında 85 cemaat bulunmaktadır. Kabile içerisinde toplam olarak 89 cemaatin adı zikredilmektedir. Genellikle cemaatlerin nefer nüfuslarında ciddi artışlar vardır. Bu artışların, normal artışlara ilave olarak başka gruplara mensup kişilerin Atçeken cemaatler içerisine katılmalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Buna rağmen cemaat sayısının çok fazla artmadığı görülmektedir.

Aksaklar[302], *Deliler*[303] ve *Teberrük*[304] adlı cemaatler, 1500 yılında Turgud kazası Atçeken Kabilesi içerisinde kaydedilmişlerdir. Bunlardan *Deliler Cemaati*, 1522'den

---

mensup bazı teşekküllerin Atçeken dışında Halep, Dulkadirlü ve Ramazanlu ulusu arasında yaşadıkları bilinmektedir. Faruk Sümer, "Bayındır, Peçenek ve Yüreğirler", *AÜDTCFD,* C. XI, S. 2–4, Ankara 1953, s. 326–329. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s. 202; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 240.

[298] Çepnilere, Atçekenler içerisinde de rastlanılmaktadır. Bunlardan birisi Karamanşah Çepnileri adıyla Eskiil kazasına bağlıdır. Bunlar 1500 yılında 18 ve 1522 yılında 35 nefere sahiptir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 3; BOA, *TD 1061,* s. 23; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Diğeri ise Çepni adıyla Turgud kazasına bağlıdır. Turgud kazasında Cemaat-i Çepni adıyla kaydedilen bu cemaat, 1500 yılında 43 ve 1522 yılında 55 nefere sahiptir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 139–140; BOA, *TD 1061,* s. 94; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Söz konusu cemaat 1591 yılında Mahmudlar kazasına bağlanmıştır. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s. 201.Turgud'da bulunan Çepniler hakkında bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 442–443; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 137–138, 247–248.

[299] Varsaklar'dan iki grup atçekenler içerisinde görülmüşlerdir. Bunlar, Eskiil kazasında bulunan Perakende-i Varsak-ı Hoşkadem ve Bayburd kazasında bulunan Farsaklu cemaatleridir. Bkz. Ek 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, 4c.

[300] Atçeken Kabilesini oluşturan zümreler hakkında bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 585–586.

[301] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s. 40.

[302] BOA, *TD 32,* s. 128.

[303] BOA, *TD 32,* s. 128–129. Deliler Cemaati, 1500 yılından sonra Eskiil kazasına bağlanmıştır. 1500 yılına ait nefer sayısı 29 ve 1522 yılına ait nefer sayısı 36'dır. 1591 yılından itibaren yerleşik hayat başlamıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 258–259. Anadolu'nun Adana, Maraş, Ankara, Kırşehir gibi birçok farklı yerinde bu ad ile pek çok cemaate rastlanılmıştır. Karaman Beğlerbeğliği içerisinde Aksaray, Niğde, İçel gibi sancaklarda bulunmuşlardır. Cemaatin görüldüğü yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 271.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

itibaren Karaman Beylerbeyliği'nin bir diğer kazası olan *Eskiil* kazasında karşımıza çıkmaktadır[305]. Diğer iki cemaate ise daha sonraki dönemlerde rastlanılmamıştır. Nefer sayılarının az olması bunların başka gruplara dâhil olduklarını ya da Atçekenliği bırakarak başka bir yere göç ettiklerini düşündürmektedir.

Bu kabile içerisindeki bazı cemaatler ise ilk defa 1522 yılında karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan, *Acarlar an Abdal-ı Kadirlü*[306], *Acarlar*[307], *Balcılu*[308], *Evlâd-ı Ağlarca*[309] ve *Varsakan*[310] cemaatleri 1518; *Dulkadir Cemaati* ise 1522 yılında Atçeken

---

[304] Bu cemaat sadece 1500 yılında vardır. Bu yıla ait nefer sayısı 3'tür. BOA, *TD 32,* s. 144. Teberrük Cemaati, Varsak kökenli bir cemaattir. Buraya Tarsus'dan gelmiş olabilir. Tarsus'da Kusun Taifesi'ne mensup Haydar Cemaati'nin obalarından birinin adı Teberrük Hacılu'dur. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 227–228. Şikâri de Teberrük adlı bir beyden bahsetmektedir. Bkz. Şikâri, *Karamannâme,* s. 221–224. Teberrük'ün Türkleşmiş bir Moğol bakiyesi olduğu da belirtilmektedir. Bu ismin menşei, Timur'un Türkistan'a götürdüğü Kara Tatarların beylerinden birisinin adının Teberrük olmasına dayandırılmıştır. Bu görüş için bkz. Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi,* S. 1, Ankara 1970, s. 117. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s. 205–206. Ayrıca bu cemaatin Varsak kökenli olma ihtimali de söz konusudur. Çünkü II. Bayezit Dönemine ait bir in'am defterinde hediye verilen Varsak Beylerinden birinin baba adı Teberrük imiş. Bunun için bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 227–228.

[305] BOA, *TD 1061,* s. 26–27; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[306] Bu cemaat, Abdal-ı Kadirli Cemaati'ndendir. BOA, *TD 1061,* s. 125; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

[307] BOA, *TD 1061,* s. 129; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

[308] BOA, *TD 1061,* s. 88–89; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Cemaat içinden bazılarının 1591 yılından sonra yerleşik hayata geçtikleri anlaşılmaktadır. 1642 yılında, rastlanılmayan bu cemaat, Ağa Beylü ile beraber yazılmıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 277.

[309] Bu cemaat, Saruca Ahmedlü Cemaati'nin bir koludur. 1518 yılından itibaren müstakil olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 85; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. 1591 yılında İnsuyu kazasına bağlanmıştır. Bu tarihten itibaren yerleşik hayat izleri görülmektedir. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 285–286.

[310] 1500 yılında bir grup Varsak Cemaati, Atçeken olarak Bayburd nahiyesinde iken 1518 yılından itibaren Turgud kazasında bulunmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 81–82; BOA, *TD 1061,* s. 127–128; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. 1591'de bazıları köylerde yerleşik olarak bazıları da perakende olarak görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 214. Varsak, Tarsus Bölgesi'ndeki Türkmen zümresine denilmektedir. Bu topluluğun adı genellikle Varsak, Varsah, Farsak, Farsah gibi çeşitli şekillerde yazılmıştır. Varsak ismi, bir Türkmen Beyi'nin isminden gelmektedir. Bu ad, Tarsus ve Silifke'nin kuzeyindeki ağaçlı, dağlık bölgede yaşıyan Türk halkına verilmektedir. XIV. ve 15. asırlarda büyük bir kısmı Tarsus'un kuzeybatı ve Silifke'nin kuzeydoğusundaki dağlık bölge ile bir kısmı da Taş ilinde yaşamaktaydı. Varsaklar, Karaman ve Ramazanoğullarıyla birlikte Çukurova'nın feth edilmesinde ve bu yörenin Türkleşip, İslamlaşmasında birinci derecede rol oynamış bir Türkmen grubudur. Varsaklar, her zaman Karaman Oğulları Beyliği'ne askeri açıdan büyük destek sağlamışlardır. Varsaklara mensup, bazı cemaatler genellikle 16. yüzyılın başlarında Orta Anadolu'da Konya, Niğde, Aksaray ve Kırşehir bölgelerine göç etmişlerdir. Bunda Osmanlı Devleti'nin konar-göçer cemaatleri yerleştirme politikası etkili olmuştur. Osmanlı – Varsak münasebetleri kimi zaman savaş, kimi zaman sulh ile geçmiştir. Osmanlı – Karaman mücadelesinde onlar, Karamanlıların en sadık destekcisiydi. Bu desteğin başlıca sebebi, iktidar mücadelesi ve hayat tarzlarının devam ettirilmesi arzusuydu. Varsaklar, yüksek dağlarda, boyunduruk altına girmeden, kendi halinde, hür ve müstakil yaşamayı tercih eden ve bunu bir hayat tarzı olarak kabul eden bir anlayışa sahipti. Bu açıdan Karamanlılarla pek çok ortak özellikleri vardı. Hâlbuki Osmanlı Devleti nizam ve kurallara sahipti. Bu da bunların Karamanlıların

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olarak kaydedilmişlerdir. Atçeken Kabilesi'ne katılan toplam 122 neferin 69 neferi *Varsakan Cemaati*'ne aittir. Dolayısıyla en kalabalık katılım bu cemaatten olmuştur.

Atçeken Kabilesi, 1500 yılında 2913 ve 1522 yılında 4410 nefer nüfusa sahiptir. İncelediğimiz dönemin en kalabalık konar-göçer grupları *Yamanlu*, *Mahmudlar* ve *Yoğun Avretlü*'dür.

Yamanlu Cemaati, 1500 yılında 209, 1522 yılında ise 282 nefer nüfusa sahiptir. Nefer itibariyle, Turgud kazası Atçeken Kabilesi içerisindeki en büyük cemaattir. Bu cemaat nüfusunda 73 neferlik bir artış söz konusudur. Diğer cemaatlere göre çok fazla bir artış söz konusu değildir. Nüfus genel olarak doğal bir seyir izlemiştir. Ancak istisnai bir durum da söz konusudur. 1500 yılında müstakil kaydedilen 5 neferlik *Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri*, 1518 yılında Yamanlu Cemaati içerisinde kaydedilmiştir. Bu cemaat için nefer artışının bir diğer sebebi de budur[311].

---

yanında yer almasını sağlamıştır. Varsaklar tam anlamıyla Yavuz Sultan Selim'in Memlüklülere karşı yaptığı 1516 Mercidabık ve 1517 Ridaniye savaşlarının kazanmasıyla Osmanlı hâkimiyetine girmişlerdir. Faruk Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dâir Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", *Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 1, S.1, Ankara 1964, s. 8–9, 70–71; F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 147; Ahmet Gökbel, *Anadolu'da Varsak Türkmenleri ve Bunların Dini Folklorundaki Gelenek ve Değişmeler,* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılamamış Doktora Tezi, Kayseri 1994, s. 10–19. Varsaklar'ın Karamanoğullarıyla beraber verdikleri mücadele için bkz. Şikâri, *Karamannâme,* s. 108, 136, 190–191, 203–204, 235–238; Âşık Paşazade, *Osmanoğulları'nın Tarihi,* s. 193, 256, 281, 309; Oruç Bey, *Oruç Beğ Tarihi*, s. 4–5, 139. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 157–158. Ali Sinan Bilgili, "Osmanlı'ya Karşı Bir Türkmen Boyu Tarsus Varsakları", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 170–179; Ali Sinan Bilgili, "Tarsus Türkmenleri (Varsaklar)", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 9–49; A. Gökbel, *Anadolu'da Varsak Türkmenleri,* s. 19–27. Varsaklar, Safevi Devleti'nin kurulmasında etkili olan Türkmenlerdendir. Faruk Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü,* Ankara 1999, s. 18–19, 49–50; Adel Allouche, *Osmanlı Safevi İlşkileri Kökenleri ve Gelişimi,* (Çeviren: Ahmed Emin Dağ), İstanbul 2001, s. 70, 83–84. Anadolu'nun başka birçok yerinde de Varsak izlerine rastlanmaktadır. Ahmet Gökbel, "Kayseri ve Yöresinde Varsak Türkmenleri", *III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06–07 Nisan 2000),* Kayseri 2000, s. 173- 182. İlhan Şahin, "Kırşehir Bölgesi'nde Varsaklar", *Osmanlı Döneminde Konar – Göçerler,* İstanbul 2006, s. 165–171. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 643.

[311] Yamanlu Cemaatinin adı 1500 yılında Yeminli şeklindedir. BOA, *TD 32,* s. 108–111,177; BOA, *TD 1061,* s. 109–112; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Yamanlu Cemaati'nin daha sonraki yıllarda yerleşik hayata geçecektir. Hatta konar-göçer iken yaşadıkları kışlak, yaylak ve mezra alanları, daha sonraki yıllarda yerleşik oldukları karyeler (köyler) haline gelecektir. Ayrıntılı bilgi için bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 294–295. Yamanlu Cemaati adıyla konar-göçer gruplar Karaman Beylerbeğliği dışında, Adana ve Hüdâvendigar sancaklarında da rastlanılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 650.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Mahmudlar Cemaati, nefer itibariyle incelediğimiz dönemin Turgud kazasındaki diğer büyük Atçeken Kabilesi grubudur. 169 olan nefer sayısı 109 nefer artarak 1522 yılında 278 neferden oluşmuştur[312].

Bir diğer kalabalık cemaat de *Yoğun Avretlü Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 126 kişi iken 125 kişi artarak 251 nefer sayısına sahip olmuştur. 1500 yılında 9 neferlik *Yeğân Cemaati* nüfusu da *Yoğun Avretlü Cemaati* ile beraber kaydedilmiştir. Ancak diğer yıllarda, *Yeğân Cemaati*'nin müstakil kaydedilmesinden dolayı, biz de bu iki cemaati ayrı vermekteyiz[313].

Kabile içerisinde küçük cemaatlerin sayısı oldukça fazladır. 3 ila 10 nefer arasında 1500 yılında 18 ve 1522 yılında ise 8 cemaat vardır. *Teberrük*[314], *Aksaklar*[315], *Kırıklar*[316], *Körpeli*[317] ve *Yankud*[318] cemaatleri 1500 yılının ve yine *Körpeli* ve *Yankud* ile *Acarlar an Abdal-i Kadirlü*[319] 1522 yılının en az nefere sahip cemaatleridir.

---

[312] BOA, *TD 32,* s. 121–123; BOA, *TD 1061,* s. 117–120; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Mahmudlar, 1591'de bir kaza olarak teşkilatlandırılacaktır. Bu da cemaatin önemi ve büyüklüğüyle alakalı olsa gerektir. İncelediğimiz dönem sonrasında bu cemaat de yerleşik hayata geçmiştir. Daha önce mezra, yaylak olarak kullandıkları alanlar köye dönüşmüştür. Ayrıntılı bilgi için bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 276. Bu cemaat ayrıca Anadolu'nun Malatya, Sivas, Aydın gibi pek çok yerinde de görülmüşlerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 489.

[313] BOA, *TD 32,* s. 140–142; BOA, *TD 1061,* s. 89–92; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Bu cemaatin büyük bir kısmı da daha sonraları yerleşik hayatı tercih edeceklerdir. Bu cemaat de bu bölge dışında pek çok yerde görülmüştür. Önemli bir cemaat olup, çeşitli dönemlerde askeri ve sosyal pek çok görevle yetkili kılınmışlardır. Ayrıntılı bilgi için bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 297–298. Ayrıca bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 659.

[314] BOA, *TD 32,* s. 144.

[315] BOA, *TD 32,* s. 128.

[316] BOA, *TD 32,* s. 143; BOA, *TD 1061,* s. 101; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. 1591 yılında Mahmudlar kazasına bağlanmıştır. Bu tarihte Yörükağıl köyünde meskûnlar imiş. 1642 yılında bu cemaate rastlanmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 272. Kırıklar Cemaati hakkında ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 445.

[317] BOA, *TD 32,* s. 120; BOA, *TD 1061,* s. 132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. 1591 yılında rastlanılmayan bu cemaat mensuplarına 1642 yılında Turgud kazası Zengan köyünde yerleşik olarak görülmüşlerdir. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 274.

[318] BOA, *TD 32,* s. 107; BOA, *TD 1061,* s. 109; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Bu cemaatin adı 1500 yılında Yanko ve 1518 ile 1522 yıllarında Yankud şeklindedir. Şikâri Tarihi'nde Yanko adıyla bir Moğol beyinden bahsedilmektedir. Şikâri, *Karamannâme,* s. 118.

[319] BOA, *TD 1061,* s. 125; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Atçeken Kabilesi'nde nefer sayısı, 1500 ile 1522 arasında %52 oranında artarak 1522 nefere yükselmiştir[320].

Kabile içerisinde en fazla nefer artışına sahip olan cemaatler, *Yoğun Avretlü*[321] ve *Mahmudlar*'dır[322]. Bunlardan başka *Ala Yundlu Cemaati*'nde de fazla bir artış söz konusudur. 1500 yılında 105 nefere sahipken sonraki yıl 123 kişi artarak nefer sayısı, 228'e yükselmiştir[323]. Bu % 117 oranında bir artıştır. Bu artış, sadece doğal olgularla izah edilemez. Üstelik aynı yıllarda Turgud kazası *Yapalu Kabilesi* içerisinde de bir *Ala Yundlu* grubu bulunmaktadır[324]. Bu grubun nefer nüfusunda göze çarpan bir artış ya da azalış yoktur. Bu durum, yeni bazı grupların özellikle Atçeken oldukları için, bu cemaat içerisine dâhil olduklarını akla getirmektedir. Ayrıca cemaat içerisinde sosyal ve askeri görevlerle yetkilendirilmiş kişilerin bulunması, cemaatin, önemli bir güce sahip olduğunu da göstermektedir. Yeni grupların özellikle Ala Yundlu gibi güçlü cemaatleri seçmesinin bir sebebi de toplumda her grubun güçlü bir otoriteyle temsil edilme arzusundan kaynaklanmış olmalıdır. Bu durum sadece Ala Yundlu Cemaati için değil, diğer Atçeken ve büyük olan tüm cemaatler için geçerlidir.

Atçeken cemaatlerinden bazılarında nefer azalışı da gözlemlenmektedir. En çok nefer azalışı *Arıklar Cemaati*'nde gerçekleşmiştir[325]. 1500 yılında 22 olan nefer sayısı

---

[320] Turgud kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayıları için bkz. Tablo: 1.

[321] BOA, *TD 32,* s. 140–142; BOA, *TD 1061,* s. 89–92; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241.

[322] BOA, *TD 32,* s. 121–123; BOA, *TD 1061,* s. 117–120; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242.

[323] BOA, *TD 32,* s. 117-118; BOA, *TD 1061,* s. 113-115; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242.; Ala Yundlu, büyük bir cemaattir. Oğuzların Üçok Koluna bağlı bu boy, Orta ve Batı Anadolu'da Yörükler ve Halep Türkmenleri arasında oymakları vardır. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 466. 1591'den itibaren Mahmudlar kazasına bağlanan bu cemaat mensuplarından birçoğu yerleşik düzeni tercih etmiştir. Bazı mezraları, köye dönüşmüştür. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 201, 252–253. Konya ve civarında değil Anadolu'nun Kütahya, Ordu, Karahisar-ı Şarki gibi pek çok yerinde bu adla birçok cemaate rastlanılmaktır. Sadece incelediğimiz dönemde değil, daha önce ve sonraki zamanlarda da Ala Yundlu adını taşıyan pek çok cemaat var olmuştur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 169.

[324] BOA, *TD 32,* s. 164–165; BOA, *TD 1061,* s. 138; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[325] BOA, *TD 32,* s.142–143; BOA, *TD 1061,* s. 100; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. Bu cemaat adını, Davud Paşa'nın 1487 yılında Varsak İli'ne yaptığı sefer esnasında ona bağlılığını bildiren Varsak Beylerinden Arık Şeytan Oğlu adlı kişiden almış olabilir. Bu cemaatin Tarsus'tan geldiğini düşünmekteyiz. Çünkü Tarsus'ta bulunan Kusun Taifesi içerisinde de Aruklu adıyla bir cemaat bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Turgud'a gelerek Atçeken olmayı tercih etmiş olabilirler. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 188–189. 1580 senesinde Atçekenlik'ten çıkarılmıştır. Cemaat, bu tarihten itibaren, kendi adını taşıyan köyde meskûn hale gelmiştir. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 253. Bu cemaat adıyla Osmanlı coğrafyasında bulunan konar-göçerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.178.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

17 kişi eksilerek 5'e düşmüştür. Bu, elimizdeki veriler ışığında, cemaat mensuplarının bazılarının cemaatten ayrıldıkları şeklinde yorumlanabilinir. Söz konusu cemaat dışında toplam 8 cemaatte de nefer azalışı mevzu bahistir. Yalnız bu cemaatlerdeki azalış çok köklü bir değişiklik arz etmemektedir.

Turgud kazası Atçeken Kabilesi, büyüklükleri çok farklılık gösteren cemaatlerden oluşmuştur. Öyle ki bu kalabalık cemaatlerden herhangi birinin nefer nüfusu, az nefer nüfusuna sahip birçok cemaatin nefer toplamına denktir. Yıllar itibariyle Atçeken Kabilesi cemaatlerinin nefer nüfuslarında genellikle bir artış söz konusudur. Bu kabileye ait çok az cemaatte nefer sayısında bir azalış vardır.

1.1.2.2. Yapalu Kabilesi

Yapa, büyük bir konar-göçer teşekküldür. Oğuzlar'ın Üçok Kolu'ndan olan Ala Yuntlu boyunun bir oymağıdır. 15. ve 16. yüzyılda Turgud havalisinde yaşayan oymağın başında *Yapa oğulları* vardır. Bunlar adını, *Yapa* adlı bir beyden almaktadır. *Yapa Bey*'in ne zaman yaşadığı bilinmemektedir. Hem *Yapa Bey* hem de oğulları önce Karamanoğullarının sonra da Osmanlı Devleti'nin hizmetinde bulunmuşlar ve birçok hadiselere karışmışlardır. II. Murad ve Fatih devirlerinde bu aileden *Ali Bey* isimli bir kişiden bahsedilmektedir. II. Bayezit zamanında ise *Ali Beğ*'in oğulları *Ali, Şah Veli* ve *Piri* kalmışlardır[326].

Turgud kazasında, Atçeken Kabilesi dışındaki bu cemaat tımar tasarrufundaydı. Bu konar-göçer teşekkül, Atçeken Kabilesi içerisinde bulunan diğer önemli bazı grupların aksine, cemaat olarak değil kabile olarak statülendirilmişlerdir. Bu durum, geleneksel sosyal yapılarını devam ettirdiklerini göstermektedir[327].

Yapalu Kabilesi'ne ait 1500 yılında 22 ve 1522 yılında 26 tane cemaat vardır. 1500 yılında bu kabile içerisinde görülen 22 cemaat de 1522 yılında varlığını sürdürmüştür. Ancak 1522 yılında bu kabile içerisinde 4 tane daha yeni cemaatle karşılaşmaktayız. Bunlar *Balcılar*[328], *Dulkadirlü*[329], *Evlâd-ı Seyyid Harun*[330] ve *Valide-i*

---

[326] Faruk Sümer, "Turgud-Eli", *İslam Ansiklopedisi,* C. 12/2, İstanbul, 1988, s. 120; F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 256.

[327] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 72.

[328] Bu cemaatin bir kısmı Atçeken Kabilesi içerisindedir. Yapalu Kabilesi içerisinde verilen bu cemaat Atçeken olan Ağa Beylü Cemaati ile beraber yaşamaktadırlar. 1522 yılında 20 nefere sahiptir. BOA, *TD*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Şehin Şah Bey[331] cemaatleridir. Bu cemaatlerin nefer sayıları 6 ila 25 arasında değişmektedir. En az nefer sayısı *Dulkadirlü* ve en fazla nefer sayısı ise *Evlâd-ı Seyyid Harun* cemaatlerine aittir.

Kabileye ait toplam nefer sayısı 1500 yılında 1156 ve 1522 yılında 1313'tür. İncelediğimiz dönemlerde en kalabalık cemaat *Nökerân-ı Şah Bey*'dir. Bu cemaat 1500 yılında 244 nefer iken sonraki dönem 286 nefere ulaşmıştır[332].

İkinci kalabalık cemaat bir kısmını Atçekenler içerisinde de gördüğümüz *Köklü Cemaati*'dir. Bu cemaatin 193 olan nefer sayısı 1522 yılında 197 olarak karşımıza çıkmaktadır. Nefer artışı az olmakla beraber bu durum nefer nüfusun büyüklüğünü etkilememiştir[333]. Aynı durum *Reyhanlu Cemaati* için de geçerlidir.

1061, s. 147; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Osmanlı Coğrafyasında bu adla bulunan konar-göçerler için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 192–193.

[329] Bu cemaatin de bir kısmı Atçeken Kabilesi içerisindedir. Yapalu Kabilesi içerisinde verilen bu cemaat ise Atçeken olup Bayburd kazasında bulunan Aişelü Cemaati ile beraber yaşadıkları anlaşılmaktadır. 1522 yılında 6 nefere sahiptir. BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[330] BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Karadeniz, bu cemaati, incelediğimiz dönemlerden sonra, Atçeken oldukları için Atçeken Cemaatleri içerisinde vermiştir. 1591 yılında ve sonrasında Mahmudlar kazasına bağlı Kabaklu köyünde meskûnlardır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 262–263. Cemaat mensupları, bugünkü Konya ili Seydişehir ilçesinin kurucusu Seyyid Harun'un soyundandırlar. Anadolu ve Balkanlarda şeyh ve dervişler tarafından kurulan sayısız köy vardır. Fakat gerek Anadolu'da gerekse Balkanlar'da şeyh ve dervişler tarafından kurulan tek şehir, Seydişehir'dir. Seydişehir'e ve bizim incelediğimiz cemaate adını veren Seyyid Harun, Horasan'da bir emir olup soyu baba tarafından Cafer-i Sadık ve ana tarafından Veysel Karani'ye dayanır. Seyyid Harun Horasan emiri iken, atalarının mezarını her ziyaret ettiğinde duyduğu gaip ses üzerine kırk kişilik maiyetiyle Konya'ya gelerek Seydişehri'ni kurmuştur. Ömrünün son zamanlarına kadar halife ve dervişlerini Anadolu'da muhtelif yerlerin halkını irşad için göndermiştir. Evlâd-ı Seyyid Harun Cemaati de, bu tür dervişler tarafından oluşturulmuş olsa gerektir. Bu konu hakkında bkz. Hasan Basri Karadeniz, "Seydişehir'in Kurucusu Seyyid Harun'un Evlâdları", *Belleten,* C. LXII, S. 233, Ankara 1998, s. 31–39; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 175–178.

[331] BOA, *TD 1061,* s. 147; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Şehzade Şehinşah, II. Bayezid'in Karamanoğulları'ndan Nasuh Bey'in kızı Hüsnüşah Hatun'dan doğmadır. Bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 85. Bu cemaat de Hüsnüşah Hatun'un ailesinden olmalıdır. Turgud kazasında Valide-i Şah Bey Cemaati adıyla bir cemaat de bulunmaktadır. Söz konusu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 642.

[332] Bu cemaat, 1500 yılında Nökeran ve 1522 yılında ise Nökeran-ı Şah Bey adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 170–174; BOA, *TD 1061,* s. 140–143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Şah Bey Nökerleri, II. Bayezid'in oğlu Sultan Ahmed'in emirlerinden Yapaoğlu Şah Bey'in yoldaşlarından oluşmuştur. Bkz. F. Sümer, "Turgud-Eli", s. 120. Turgud kazasındaki Valide-i Şah Bey Cemaati bu cemaatin bir devamı da olabilir. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 642.

[333] BOA, *TD 32,* s. 157–160; BOA, *TD 1061,* s. 136–137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Bu cemaatin bir kısmı da Atçeken Kabilesi içerisindedir. BOA, *TD 32,* s. 127; BOA, *TD 1061,* s. 82–83; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241. Turgud kazasında görülen bu cemaat aynı zamanda Karahisar-ı Şarki sancağında da görülmüştür. Bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 461.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Reyhanlu Cemaati, üçüncü kalabalık cemaattir. Bu cemaatin bir kısmı Atçeken Kabilesi içerisinde de bulunmaktadır. 1500 yılında 104 nefer iken 1522 yılında ancak 109 nefere ulaşabilmiştir[334].

En az nefere sahip cemaatler 1500 yılında *Sakallar*[335], *Mahmudlar*[336] ve *Deliler*'dir[337]. Sakallar 8, Mahmudlar 10 ve Deliler 11 nefer sayısına sahiptir. 1522 yılında yeni cemaatlerin kabile içerisine dâhil olmasıyla beraber durum biraz değişmiştir. Bu yıl en az nefer 6 olup *Dulkadirlü Cemaati*'ne aittir[338]. 8 nefer ile *Sakallar* ve 9 nefer sayısıyla da *Deliler* diğer az neferli cemaatlerdir.

Yapalu Kabilesi 1500 ile 1522 yılları arasında %14'lük bir artışla 157 nefere ulaşmıştır.

Kabile içerisindeki cemaatlerin nefer artışlarında dikkate değer çok büyük bir artış söz konusu değildir. Aynı zamanda cemaatlerin nefer artışları birbirine çok yakındır. En fazla artış, kabilenin en kalabalık cemaati olan *Nökerân-ı Şah Bey*'e aittir. 42 kişilik bir artış söz konusudur[339]. Neferi diğerlerine göre daha fazla artan diğer cemaat ise *Memsayegan-ı (veya Hamseyegan-ı) Kemal Bey Veled-i Yapalu Cemaati*'ne aittir. 1500 yılında 35 olan nefer sayısı sonraki yıl 24 nefer artarak 59'a ulaşmıştır[340]. Görüldüğü gibi artışlar doğal bir seyir izlemektedir.

---

[334] BOA, *TD 32,* s. 132–134; BOA, *TD 1061,* s. 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Bu cemaatin 1500 yılında Yapalu Kabilesi'ne mi yoksa Atçeken Kabilesine mi bağlı olduğuna dair bir ifade yoktur. Ancak cemaatin verdiği vergilerden Atçeken olmadıkları sonucuna vardık. Zaten daha sonraki yıllarda Yapalu Kabilesi'ne bağlı olduğu belirtilmiştir. Ama bu cemaat dışında aynı adla Atçekenler içerisinde de bir grubu bulunmaktadır. Atçeken olan Reyhanlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 134–135; BOA, *TD 1061,* s. 121; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 283; F. Sümer, "Turgud-Eli", s. 120.

[335] BOA, *TD 32,* s. 168; BOA, *TD 1061,* s. 139; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[336] BOA, *TD 32,* s. 167–168; BOA, *TD 1061,* s. 137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Bu cemaatin bir kısmı yine Atçeken Kabilesi içerisindedir. BOA, *TD 32,* s. 121–123; BOA, *TD 1061,* s. 117–120; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242.

[337] BOA, *TD 32,* s. 165; BOA, *TD 1061,* s. 138; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[338] BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[339] BOA, *TD 32,* s. 170–174; BOA, *TD 1061,* s. 140–143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[340] BOA, *TD 32,* s. 175–176; BOA, *TD 1061,* s. 144; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu kabileye ait toplam beş cemaatin nefer sayısında azalış söz konusudur. Bu azalışlar da büyük değişikliler içermemektedir. En fazla azalış, *Köseler Cemaati*'ne aittir. Bu cemaat 33 kişiden 14 kişi azalarak 19 kişiye düşmüştür[341].

Görüldüğü gibi bu kabile içerisindeki cemaat sayısı çok fazla değildir. Bununla beraber cemaatler içinde çok fazla bir nüfus artışı ya da azalışı da söz konusu değildir. Nüfus artışları ve azalışları doğal etkenlerle açıklanacak niteliktedir.

1.1.3. Bayburd Kazası

Bayburd kazası, günümüz sınırlarıyla, doğusunda Aksaray ili ve Konya'nın Karapınar ilçesi, güneyinde Karaman ili, batısında Konya merkez ve Bozkır ilçeleri arasında bulunan bir alanı kapsamaktadır[342]. Kaza, adını yine Karamanoğullarının destekcisi olan ve Osmanlı Devleti'ne sürekli problem çıkartan Bayburd sülalesinden almaktadır[343]. *Varsak*, *Kökez* ve *Turgud* obalarının yağtığı gibi *Bayburd* obaları da Karamanoğulları'nın Anadolu'da hâkimiyet kurmaları için onlarla birlikte mücadele etmişlerdir[344].

İncelediğimiz dönemler içerisinde *Bayburd* kazası, *Turgud* kazası gibi konar-göçer teşekkülleri bir arada tutmak amacıyla kurulmuştur. *Bayburd* kazası, 1500 ve 1518 yıllarında nahiye 1522 yılında ise kaza olarak şekillenmiştir. Çok daha sonraları bu kaza da *Konya* sancağından çıkarılıp müstakil bir sancak haline getirilecektir[345]. Turgud kazasındaki değişiklikler sadece idari anlamda sınırlı kalmayacak, kazadaki hayat tarzı da daha sonraki yıllarda büsbütün değişecektir. Elbette ki bu değişim yavaş

---

[341] BOA, *TD 32,* s. 167; BOA, *TD 1061,* s. 139; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[342] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 67. Bayburd'un sınırları için bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 556–558. Şikâri'nin yazdığı eserde, *Konya ile Engüri arsındaki sahra* olarak tanımlamış çölün bir kısmının Bayburd ili olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. Şikâri, *Karamanname*, s. 129. Bayburd coğrafyası için bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 577, 585.

[343] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 59; İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 72; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 69.

[344] Şikâri, *Karamannâme,* s. 103–104, 144, 170, 241.

[345] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 58–59.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yavaş gerçekleşecek ve pek çok cemaat konar-göçer yaşamı terk edip yerleşik hayata geçecektir[346].

Bayburd kazasındaki konar-göçerler, *Atçeken Kabilesi* ve *Kayı Cemaati* olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar. Her iki yılda da kaza içerisinde en kalabalık unsur *Atçeken Kabilesi* mensuplarıdır. Bayburd kazasında Atçekenler dışındaki tek konar-göçer grup, *Kayı Cemaati*'dir. Bu cemaat tımar tasarrufunda olup oldukça fazla nefer sayısına sahiptir.

Kazada, 1500 yılında toplam 23 ve 1522 yılında toplam 22 cemaat bulunmaktadır[347]. Cemaat sayısındaki eksilme, 1500 yılında *Bayburd kazası Atçeken Kabilesi* içerisinde olan *Farsaklı (Varsaklı) Cemaati*'nin, 1522 yılında Turgud kazası içerisine dâhil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Kaza içerisindeki cemaatlerden *Kayı Cemaati* hariç diğerlerinin tamamı *Atçeken Kabilesi*'ne aittir.

Her iki yılda da kaza içerisindeki en fazla nefer *Atçeken Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılı nefer nüfusunun % 86'sı Atçeken Kabilesi'ne ait iken % 14'ü Kayı Cemaati'ne aittir. 1522 yılında ise kaza nefer nüfusunun % 79'unu Atçeken Kabilesi ve % 21'ini Kayı Cemaati oluşturmaktadır.

Tablo 2:*Bayburd Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Atçeken Kabilesi	2100	85.89	2593	79.22
Kayı Cemaati	345	14.11	680	20.78
Toplam	**2445**	**100**	**3273**	**100**

İncelediğimiz dönemlerde her iki grup içerisinde de nefer artışı vardır. Ama en fazla nefer artışı *Kayı Cemaati*'ne aittir. Bu cemaatteki nefer artışı % 97 oranındadır. Elbette ki bu durum *Atçeken Kabilesi*'nde nefer artışının olmadığını göstermemektedir. Sadece oran olarak *Kayı Cemaati*'ndeki kadar fazla değildir. *Atçeken Kabilesi*'ne ait nefer artışı % 23 oranıyla sınırlı kalmıştır. 1500 yılından 1522 yılına gelindiğinde kaza bazında % 34 oranında bir artış olmuştur. Bu 828 neferlik bir artışı ifade etmektedir.

[346] Turgud kazasındaki cemaatlerin yerleşik hayata geçişlerine dair bkz.H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 250–300.

[347] Bayburd kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 3a, 3b, 3c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.3.1. Atçeken Kabilesi[348]

*Bayburd kazasın*da *Atçeken Kabilesi* olarak, 1500 yılında 22 cemaat vardır. Bu cemaatlerden *Farsaklı (Varsaklı) Cemaati*[349], 1522 yılında *Turgud* kazasına bağlanmıştır. Bundan dolayı cemaat sayısı 1522 yılında 21 cemaate düşmüştür.

Atçeken Kabilesi, 1500 yılında 2100 ve 1522 yılında 2593 nefer nüfusa sahiptir. İncelediğimiz dönemin en kalabalık konar-göçer grupları *Dündarlu, Oğul Beylü* ve *Abdü'l-Müminlü* cemaatleridir.

Dündarlu Cemaati, 1500 yılında 322, 1522 yılında ise 395 nefer nüfusa sahiptir. Nefer itibariyle, *Bayburd* kazası *Atçeken Kabilesi* içerisindeki en büyük cemaattir. Bu cemaat nüfusunda 73 neferlik bir artış söz konusudur[350]. Nüfus artışı doğal bir seyir izlemiştir.

Oğul Beylü Cemaati, nefer itibariyle incelediğimiz dönemin Bayburd kazasındaki diğer büyük Atçeken Kabilesi grubudur. 1500 yılında 196 olan nefer sayısı 1522 yılında 343 nefere ulaşmıştır. Cemaat içerisinde, 147 neferlik bir artış gerçekleşmiştir. Bu % 75'lik artış *Oğul Beylü Cemaati*'nin, aynı zamanda kaza içerisindeki, en fazla nefer artışına sahip konar-göçer teşekkül olmasına sebeptir[351].

---

[348] Atçeken Kabileleri için daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları, s*. 1–376.

[349] 1500 yılında bir grup Varsak Cemaati, Atçeken olarak Bayburd nahiyesinde iken 1518 yılından itibaren Turgud kazasında bulunmuşlardır. BOA, *TD 32,* s. 81–82; BOA, *TD 1061,* s. 127–128; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243. 1591'de bazıları köylerde yerleşik olarak bazıları da perakende olarak görülmüşlerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 214. Osmanlı coğrafyasında bu cemaat adıyla bulunan konar-göçer gruplar için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 643.

[350] Bu cemaatin bir diğer adı 1500 yılında Sıddık-ı Siyah, 1522 yılında ise Kara Sıddıklı diye yazılmıştır. BOA, *TD 32,* s. 58–63; BOA, *TD 1061,* s. 161–165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Bu cemaat, buraya, Tarsus – Adana çevresinden gelmiştir. Bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147. Dündarlu Cemaati, 1591 yılında Bayburd-Kureyş Özü kazasına; 1642 yılında ise Kureyş kazasına bağlanmıştır. Söz konusu tarihlerde fazla nüfuslarından dolayı, çok sayıda yerleşim yerinde meskûndurlar. Bunun yanı sıra pek çok yerde perakende olarak da görülmüşlerdir. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 210–212. Konya sancağına bağlı Turgud kazası dışındaki konar-göçerlerin meskûn oldukları yerler hakkında bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 292.

[351] BOA, *TD 32,* s. 65–68; BOA, *TD 1061,* s. 149–151; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Oğul Beylü Cemaati, 1591 yılından itibaren hem yurdlarında hem de yurdları haricinde çok sayıda yerleşim biriminde ikamet halindedirler. Bayburd, Turgud, Sahra-i Konya sancaklarının pek çok köyünde bu cemaatin üyelerine rastlanmıştır. Bu cemaatin nüfusu 1591–1642 yılları arasında yaklaşık olarak on kat azalmıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 220. Bozulus Türkmenleri arasında Oğul Beylü adıyla bir cemaat bulunmaktadır. Bunlar erken dönemde ana kütleden koparak Kayseri'ye gelmişlerdir. Yüzdeciyan-ı Danişmendlü içinde de bunlara rastlanmıştır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bir diğer kalabalık cemaat de *Abdü'l-Müminlü Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 178 kişi iken 59 kişi artarak 237 nefer sayısına sahip olmuştur. % 33 oranında bir artış söz konusudur[352].

Bayburd Atçekenleri içerisinde, *Turgud kazasın*da olduğu gibi çok az neferden oluşan küçük cemaatler yoktur. En küçük cemaatler 1500 yılında 21 ile 24; 1522 yılında 29 ile 37 arasında nefer sayısına sahiplerdir. Her iki yılında en az neferli cemaati *Köse Recepli*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 21 nefer iken yirmi iki yıl sonra 8 nefer artarak 29 nefere sahip olmuştur[353].

Atçeken Kabilesi'nin nefer sayısında, 1500 ile 1522 arasında % 23 oranında bir artış söz konusudur. Kabile içerisinde en fazla nefer artışına sahip olan cemaatler, *Oğul Beylü* ve *Taceddinlü Cemaatleri*'dir. Bunlardan en fazla nefer artışına sahip olan *Oğul Beylü Cemaati*'ne yukarıda değinilmiştir. *Taceddinlü Cemaati*'nde de % 98 oranında bir nefer artışı söz konusudur. 1500 yılında 98 olan cemaat sayısı 96 kişi artarak 1522 yılında 194'e ulaşmıştır[354].

Atçeken olan 5 konar-göçer cemaatin nefer sayısında düşüşler gözlemlenmektedir. Bu durum, doğal nüfus seyrinde bir azalıştır. Çok fazla bir nüfus

---

Danişmendliler arasında adına bir daha tesadüf edilmemiştir. Ankara havalisindeki Bozulus Türkmenlerine karımış olabilirler. Bkz. T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 117. Konya ve civarı da dâhil olmak üzere Anadolu'nun pek çok yerinde Oğul Beylü adıyla bir cemaat bulunmaktadır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.519.

[352] BOA, *TD 32,* s. 87–90; BOA, *TD 1061,* s. 156–158; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Bu cemaat, 1591 yılında Bayburd'a bağlı Keşli, Hayyat Viran, Çakataylu, Kara Ağul, Çukurlu, Beş Ağıl köylerinde meskûndurlar. Cemaate ait bir kısım nüfus da perakendedir. Cemaate, 1642 yılında ise sadece Beş Ağıl köyünde rastlanılmıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 207–208. Alaiye sancağına tabi Manavgat kazasında da Abdülmümin adıyla bir konar-göçer grup bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.153.

[353] BOA, *TD 32,* s. 84; BOA, *TD 1061,* s. 173–174; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Köse Receplü Cemaati, 1591 yılında yurdlarını terk ederek Turgud kazasına tabi Pirce Kuyu köyüne yerleşmişlerdir. Cemaatin bir kısım nüfusu da perakendedir. Cemaate, 1642 yılında rastlanılmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 217–218.

[354] 1518 yılında nefer sayısı 195 olarak yazılmış ama neferler incelendiğinde 194 kişi olduğu görülmüştür. Fakat 1522 yılında da 195 şeklinde yazılmıştır. Biz cemaatin nefer sayısını 194 olarak kabul ettik. BOA, *TD 32,* s. 57–58; BOA, *TD 1061,* s. 152–153; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Taceddinli Cemaati, 1591 yılında Bayburd-Kureyşözü ve 1642 yılında Kureyşözü kazasına bağlıdır. Cemaatin kendi adını verdiği Taceddinli köyü dışında da birçok köyde yerleşik ya da perakende oldukları görülmüştür. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 221–222. Bu cemaat, konar-göçer olarak, Konya sancağı ve Meraş Eyaleti'nde bulunmuşlardır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.601. Karamanoğulları zamanında Taceddin adıyla bir bey vardır. Bu bey, daha sonraları Karamanoğulları'na ihanet ettiği için öldürülmüştür. Bu cemaat, adını bu beyden almış olabilir. Şikâri, *Karamannâme,* s. 142, 171.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kaybı içermemektedir. En çok nefer azalışı *Şekerli ve Kürd* cemaatlerinde gerçekleşmiştir. *Kürt Cemaati*'nin, 1500 yılında 122 olan nefer sayısı 13 kişi eksilerek yirmi iki yıl sonra 109'a[355]; *Şekerlü Cemaati'*nin ise 40 olan nefer sayısı 11 kişi azalarak 1522 yılında 29 nefere düşmüştür[356].

Bayburd kazası *Atçeken Kabilesi*, büyüklükleri birbirine yakın cemaatlerden oluşmuştur. *Atçeken Kabilesi* cemaatleri, bir kaçı dışında, yıllar itibariyle ne cemaat sayısı ne de nefer olarak çok farklı bir artış ya da azalışa sahip olmamışlardır. Çok az cemaat dışında Atçeken cemaatlerine yeni grup ya da kişilerin katılımı da görülmemektedir.

1.1.3.2. Kayı Cemaati[357]

Bayburd kazasında Atçeken Kabilesi dışındaki tek konar-göçer grup, *Kayı Cemaati*'dir. *Kayı* adı, Oğuzların Bozok Koluna mensup Kayı Boyu'ndan gelmektedir. Kayılar, Osmanlı Devleti kurulmadan Anadolu'da, Osmanlı'nın ilk yurdu dışında, Konya, Ankara ve Menteşe olmak üzere üç bölgede yaşamışlardır. Bu üç bölgedeki Kayı varlığı, Kayıların Anadolu'ya sadece Ertuğrul Gazi ile gelmediklerini, çok daha önceden geldiklerini ispatlamaktadır[358].

Tımar tasarrufunda olan Kayı Cemaati'nin yarı yerleşik bir yaşamı benimsedikleri görülmektedir. Bu cemaate ait toplam nefer sayısı 1500 yılında 345 ve

---

[355] BOA, *TD 32,* s. 84–86; BOA, *TD 1061,* s. 169–170; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249. Kürd Cemaati, 1591 yılında Bayburd'a bağlı Azak, Eskiil'e bağlı Sarayini, Akşehir'e tabi Azari ve İnsuyu'na bağlı İki Eylanlu köylerinde meskûndurlar. Cemaate, 1642 yılında ise sadece Azak köyünde rastlanılmıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 219. Bu adla pek çok konar-göçer grup Osmanlı Coğrafyası'nın pek çok yerinde görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.481–482.

[356] BOA, *TD 32,* s. 80–81; BOA, *TD 1061,* s. 170–171; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249.

[357] BOA, *TD 32,* s. 74–78; BOA, *TD 1061,* s. 174–180; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 250.

[358] F. Sümer, Bayburd'ta bulunan Kayılar'ın Atçeken olduklarını iddia etmiştir. Bunlar ziraat ile uğraştıklarından, atçeken vergisinden muaf tutulduklarını iddia etmiştir. Ama bunlarla ilgili defterleri incelendiğinde görülecektir ki Kayılar, Bayburd'taki konar-göçerler içerisinde atçeken olmayan tek cemaattir. Üstelik ödedikleri vergiler de Atçeken olanların ödediği vergiden farklıdır. Bu verginin farklı olması onların muaf olduğunu göstermese gerektir. Bizce bu, Kayıların Atçeken olmadıklarını ispatlamaktadır. Ayrıca Kayıların Atçeken yurdunda bulunmuş olması bunların Atçeken olarak nitelendirimesini gerektirmez. Kayılar, çok eskiden beri bu coğrafyada bulunmuşlar ve bu coğrafya sonradan Atçeken olarak nitelendirilmiştir. Bu nedenle bu coğrafya da olanların tamamına Atçeken demek doğru olmasa gerektir. Tüm bunların dışında Osmanlı Tahrir Defterlerinde Atçeken olanlara Esb Keşan ifadesi kullanılmış, olmayanlarda ise bu ifadeye yer verilmemiştir. Bu sadece Kayılar için değil Eski İl ve Turgud'da da bulunan birçok cemaat için de geçerlidir. Kayılar hakkında F. Sümer'in iddiaları için bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 586–588; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 176.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında 680'dir. Atçeken kabilesi içerisindeki hiçbir cemaat her iki yılda da, Kayı Cemaati toplam nefer sayısına sahip olmamıştır. Cemaatin iki yıl arasındaki 335 nefer artışı, % 97 oranındadır. Bu cemaatin nefer artışı, doğal nüfus artışının çok üzerindedir. Kayı Cemaati'nin, Oğuz Boyu'ndan olması, başka şahıs ya da grupların bu cemaate dâhil oldukları ihtimalini akla getirmektedir. Bu durum, Osmanlıların 15. yüzyılın ortalarından itibaren kendilerini Kayı Boyu'ndan saymaları ve buna bağlı olarak Kayı adının popülerlik kazanmasıyla izah edilebilinir.

1.1.4. Eskiil Kazası[359]

İlk Atçeken bölgesi olduğu söylenen[360] *Eskiil* kazası, bugünkü Aksaray ilinin batısını, Konya'nın Karapınar ilçesinin tamamını ve merkez ilçenin bazı kısımlarını içine alan bir mekânı kapsamaktadır[361]. 15. ve 16. asırlarda; bugünkü Cihanbeyli, Karapınar ve Aksaray arasındaki araziyi kapsayan Eskiil, Koçhisar Gölü'nün güney ucuna çok yakın bir köy olarak hala varlığını sürdürmektedir[362].

1500 yılına ait 32 Numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin birçok sayfası eksiktir. Dolayısıyla defterin baş kısmında yer alan Eskiil kazasına ait birçok kısım yoktur. Bu nedenle 1500 yılındaki cemaat sayısı ve nüfusu, 1522 yılındaki cemaat sayısı ve nüfusuna göre çok azdır. Bu durum, Eskiil kazasının konar-göçer nüfusunu gerçekçi olarak değerlendirmemiz için engel teşkil etmektedir. 1500 yılı nüfusunun aşağıdaki tabloda olan değerinden çok daha fazla bir rakama sahip olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü 1522 yılında en kalabalık konar-göçer nüfusu barındıran Eskiil kazasının, 1500 yılında Bayburd gibi küçük bir kazadan daha az nüfusa sahip olması mümkün değildir. Ayrıca, Eskiil kazasının, 1522 yılında kalabalık konar-göçer nüfusu barındıran Turgud kazasından dahi daha fazla nüfusa sahip olması ve 1500 yılında da bu durumu farklı kılacak bir olgunun meydana gelmemiş olması bizi bu sonuca götürmektedir. 1500 yılına ait bilgiler, gerçeği yansıtmaktan çok uzak olduğu için biz, Eskiil kazası konar-göçerlerine ait değerlendirmelerimizi sadece mevcut veriler ışığında yapmakla yetineceğiz.

---

[359] Eskiil kazasını oluşturan cemaatlar için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları*, s. 222–250.

[360] R. P. Lindner, *Göçebeler*, s. 146.

[361] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 68.

[362] F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 442; Ali Çelik, "Çepnilerin Anadolunun Türkleştirilmesindeki Yeri ve Önemi", *Türkler,* C. 6, Ankara 2002, s. 312.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Eskiil kazasındaki konar-göçer teşekkülleri *Atçeken Kabilesi*, *Çepni Kabilesi*, *Firuzlu Kabilesi*, *Kuştemur Kabilesi, Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olarak 6 grupta inceleyebiliriz.

1500 yılında Eskiil konar-göçerlerinin kaydedilen toplam cemaat sayısı, 47'dir. Bu cemaatlerin 25'i *Atçeken Kabilesi*'ne, 1'i *Çepni Kabilesi*'ne, 8'i *Kuştimur Kabilesi*'ne ve 13'ü *Müstakil Cemaatler*'e aittir. 1522 yılında ise kazadaki toplam cemaat sayısı 118'dir. Bunun % 37'si *Atçeken Kabilesi*'ne, % 24'ü *Kuştimur Kabilesi*'ne, % 19'u *Müstakil Cemaatler*'e, % 9'u *Çepni Kabilesi*'ne ve yine % 9'u *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir. Geriye kalan % 2'lik oran ise *Firuzlu Kabilesi*'ne aittir.

Tablo 3: *Eskiil Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Atçeken Kabilesi	1244	58.95	3473	53.50
Çepni Kabilesi	18	0.85	373	5.75
Firuzlu Kabilesi	-	-	185	2.84
Kuştemur Kabilesi	407	19.30	1271	19.58
Yüzdeci Kabilesi	-	-	87	1.34
Müstakil Cemaatler	441	20.90	1103	16.99
Toplam	**2110**	**100**	**6492**	**100**

Tablodan görüleceği gibi her iki dönemde de Atçeken Kabilesi, diğer kabileler göre en fazla nefer sayısına sahiptir[363].

1.1.4.1. Atçeken Kabilesi

Eskiil kazasındaki Atçeken Kabilesi, *Boynu Yumru Kabilesi* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

Eskiil kazasında 1500 yılında 25 ve 1522 yılında 44 tane *Atçeken Cemaati* vardır. 1522 yılında bu kabilenin cemaat sayısı itibariyle % 45'i *Boynu Yumru Kabilesi*'ne ve % 55'i diğer *Atçeken* cemaatlerine aittir. *Atçeken Kabilesi*'nin 1500 yılında verilebilen nefer sayısı 1244'tür. 1522 yılında ise 3473'tür.

[363] Eskiil kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 4a, 4b, 4c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.4.1.1. Boynu Yumru Kabilesi

Boynu Yumru Kabilesi'nin menşei hakkında bir bilgimiz yoktur. Ancak Nevşehir ve civarında varlıklarını sürdüren *Boynu İnceli Kabilesi*'yle bir yakınlıkları olabileceğini düşünmekteyiz[364].

Boynu Yumru Kabilesi'nin, 1500 yılında mevcut cemaat sayısı 14'tür. 1522 yılında ise Boynu Yumru Kabilesi'ne tabi 20 tane cemaat mevcuttur. 1522 yılında ilk kez karşımıza çıkan *Ali Koca*[365], *Ayan Hacılu*[366], *Enâk*[367], *Kürtül*[368], *Şamlular*[369] ve *Yakuplar*[370] Cemaatleri, muhtemelen, 1500 yıllı 32 Numaralı Defter'in kayıp kısmında yer almaktadırlar.

---

[364] Boynu Yumru Kabilesi'nin Boynu İnceli Türkmenlerinden olabileceği hakkında bkz. Ragıp Memişoğlu, "Boynu İnceli Türkmenleri", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 100, İstanbul 1996, s. 147–167; Mehmet Eröz, "Türk Köy Sosyolojisi Meseleleri ve Yörük Türkmen Köyleri", *1965–1966 Ders Yılı Sosyoloji Konferansları,* İstanbul 1966, s. 129; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 206–207.

[365] BOA, *TD 1061,* s. 33–34; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat 1591 yılında Aksaray ve civarında görülmüştür. 1642 yılında bu cemaate rastlanmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 228.

[366] BOA, *TD 1061,* s. 35; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat 1591 yılında Aksaray kazasında kendi adını taşıyan köyde bulunmuşlardır. 1642 yılında bu cemaate rastlanmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 228–229.

[367] BOA, *TD 1061,* s. 37–38; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat 1591 yılında Eskiil kazasında İki Yılanlı ve Söylemez köylerinde yerleşik iken Eşrefli köyünde perakendedirler. 1642 yılında sadece İki Yılanlu köyündedirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 234–235.

[368] BOA, *TD 1061,* s. 33; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat mensupları 1591 yılında Bayburd, Eskiil ve Konya'da bazı köylerde yerleşiklerdir. 1642 yılında ise Eskiil kazasına bağlı İlhanlu köyünde yerleşiklerdir. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 240–241. Kürtül ya da Körtül adıyla bir konar-göçer cemaat de, Meraş Eyaleti'nde meskûndur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.484.

[369] BOA, *TD 1061,* s. 29–30; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Cemaatin 1522 yılı nefer sayısı 14'dür. Şamlular, Gazze'den Antakya'ya kadar uzanan sahil bölgesinde yaşayan, 13. yüzyılda ise Dulkadirli ve Ramazanoğulları Beyliği'ni kuran Türkmenlere verilen ortak addır. Şam Türkmenleri, Timur'un Türkistan'a dönerken yanında götürdüğü Kara Tatarlar'dan boşalan Bozok ve Sivas bölgesine gelip yerleşmişlerdir. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 8–9. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 202. Eskiil kazasında bulunan Şamlu Cemaati mensupları 1591 yılında Mahmudlar kazasına bağlı Susuzca köyünde ve Eskiil kazasına tabi Keçidöğer köyünde meskûndurlar. 1642 yılında ise bu cemaate rastlanmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 245. Şamlu Cemaati adıyla anılan konar-göçer gruplar, Teke, Hamideli, Paşa, Alaiye, İçil, Karaman, Tarsus, Kütahya, Aydın ve Saruhan sancaklarında meskûndurlar. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.590–591.

[370] BOA, *TD 1061,* s. 35–36; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Cemaatin 1522 yılı nefer sayısı 87'dir. Bu cemaat mensupları 1591 yılında Bayburd kazasına bağlı Beş Ağıl ve Maden Kıran köylerinde ve Eskiil kazasına tabi Tosun ve Söke Adası köylerinde yerleşiklerdir. 1642 yılında ise sadece Tosun köyünde rastlanmıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 247. Yakuplar Cemaati adını taşıyan konar-göçer gruplar, Bozok, Kırşehri, Arabgir Kengırı sancakları ve Sivas, Diyarbakır, Bozok, Rakka, Halep ve Karaman Eyaletlerinde meskûndurlar. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 649.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Boynu Yumru Kabilesi içerisinde, kabilenin bizzat adını taşıyan iki cemaat vardır. Bunlardan birisi 1500 yılında *Cemaat-ı Boynu Yumru*, 1522 yılında ise *Cemaat-ı Bazı-ı Boynu Yumru* diye kayıtlıdır[371]. Bir diğeri ise 1500 yılında *Cemaat-ı Boynu Yumru u Diğer* ve 1522 yılında ise *Cemaat-ı Eyger-i Ak an Kabile-i Boynu Yumru* diye kayıtlıdır[372].

Bunun dışında yine bu kabileye bağlı *Kumlu Cemaati*'ne tabi 4 farklı grup bulunmaktadır. *Kumlu Cemaati*'nden bir tanesi 1500 yılında *Cemaat-i Baranlar an Cemaat-i Kumlu*, 1518 yılında *Cemaat-i Baran tabi Cemaat-i Boynu Yumru* diye kayıtlıdır[373]. Bir diğer Kumlu Cemaati ise 1500 yılında iki farklı cemaat olarak verilmiştir. Bunlardan biri *Tetimme-i Cemaat-i Kumlu tabi Eskiil Atçeken Cemaat-i Bennâk,* biri ise *Cemaat-i Kumlu tabi Eskiil Atçeken hass* olarak kaydedilmiştir. Bu iki cemaat 1518 ve 1522 yıllarında ise *Cemaat-i Kumlu* adıyla birleştirilmiştir. Karıştırmamak için bu cemaati *Bennak* adıyla vermekteyiz[374]. Bir *Kumlu Cemaati*'de *Kayalar* mezraasında sakin olmuşlardır[375]. Bir diğer grup *Cemaat-ı Kumlu* olarak verilmektedir[376]. Biz bu cemaatlerin nüfus verilerini defterin verdiği şekilde tek tek ele aldık. Değerlendirme kısmı da bu şekilde yapılacaktır. Mevcut veriler ışığında, *Boynu Yumru Kabilesi*'nin, 1500 yılındaki nefer sayısı 697'dir. 1522 yılında *Boynu Yumru Kabilesi*, 1138 nefer sayısıyla, *Eskiil* kazasındaki Atçeken Kabilesi neferlerinin % 33'nü bünyesinde barındırmıştır[377].

---

[371] BOA, *TD 32,* s. 29–31; BOA, *TD 1061,* s. 28–29; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232.

[372] BOA, *TD 32,* s. 31–32; BOA, *TD 1061,* s. 27–28; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232.

[373] BOA, *TD 32,* s. 40–41; BOA, *TD 1061,* s. 40; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat, 1591 yılında Eskiil'e bağlı Kösenin İki Kuyu ve Orta Kuyu köyleri ile Akşehir kazasına tabi Erdoğdular köyünde sakindirler. 1642 yılında ise bu cemaate rastlanmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 229.

[374] BOA, *TD 32,* s. 37–40; BOA, *TD 1061,* s. 38–40; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat, 1591 yılında Turgud, Eskiil, Kureyşözü, Akşehir, Aksaray, Konya, Bozok, Budaközü, Haymana, Ankara, Larende, Bayburd gibi kaza ve sancaklarda yerleşik ve perakende olarak bulunmuşlardır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 240–241.

[375] BOA, *TD 32,* s. 41; BOA, *TD 1061,* s. 40; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. 1500 yılında Kayalar köyünde yerleşik olmaları bu yıl Atçeken olanlar için istisnai bir durumdur. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 240–241.

[376] BOA, *TD 32,* s. 36–37; BOA, *TD 1061,* s. 41; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Karadeniz'in Mantarlı olarak verdiği bu cemaat, 1591 yılında Eskiil ve Konya civarlarında görülmüşlerdir. 1642 yılında ise Eskiil kazası köylerinden Burukkuyu ve Ağçaşehir köyleri ile Araplar mahallesinde sakindirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 241–242.

[377] Eskiil kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayıları için bkz. Tablo: 3.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Her iki dönemde kabilenin en büyük cemaati, *Kumlu Cemaati*'ne tabi *Bennak*'tır. Bu yıl 208 olan nefer sayısı 56 kişi eksilerek 1522 yılında 152'ye düşmüştür[378]. Kabile'nin diğer kalabalık cemaatleri, *Boynu Yumru* ve *Eyger-i Ak*'tır. *Boynu Yumru Cemaati*'nin, 1500 yılında 77 olan nefer sayısı 1522 yılında 111'e[379]; *Eyger-i Ak Cemaati*'nin 1500 yılındaki nefer sayısı 75 iken 93'e yükselmiştir[380].

Kabilenin en az nefere sahip cemaati, 1500 yılında *Kumlu Cemaati*'nin *Kaya* mezraasındaki mensuplarıdır. Bu grubun, 1500 yılındaki nefer sayıları 13 iken 11 kişi artarak yirmi iki yıl sonra 24'e yükselmiştir[381]. 1522 yılında en az nefer, *Şamlular Cemaati*'ndedir. Cemaat, 14 nefere sahiptir[382].

1.1.4.1.2.Diğer Cemaatler

Atçeken Kabilesi içerisinde *Boynu Yumru Kabilesi* dışında kalanları "Diğer Cemaatler" başlığıyla verdik. 1500 yılında bu cemaatlerin büyük kısmı kayıp sayfalar içerisindedir. 1500 yılında 11 cemaat, 1522 yılında ise 24 cemaat vardır. 1522 yılında olan *Aişeli*[383], *Davudlar*[384], *Develi*[385], *Keneli*[386], *Koncular*[387], *Melçik*[388], *Sarı Muradlı*[389],

---

[378] BOA, *TD 32,* s. 37–40; BOA, *TD 1061,* s. 38–40; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. Bu cemaat, 1591 yılında Turgud, Eskiil, Kureyşözü, Akşehir, Aksaray, Konya, Bozok, Budaközü, Haymana, Ankara, Larende, Bayburd gibi kaza ve sancaklarda yerleşik ve perakende olarak bulunmuşlardır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 240–241.

[379] BOA, *TD 32,* s. 29–31; BOA, *TD 1061,* s. 28–29; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232.

[380] BOA, *TD 32,* s. 31–32; BOA, *TD 1061,* s. 27–28; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232.

[381] BOA, *TD 32,* s. 41; BOA, *TD 1061,* s. 40; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232. 1500 yılında Kayalar köyünde yerleşik olmaları bu yıl Atçeken olanlar için istisnai bir durumdur. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 240–241.

[382] BOA, *TD 1061,* s. 29–30; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 232.

[383] BOA, *TD 1061,* s. 11–17; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[384] BOA, *TD 1061,* s. 17–18; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaatin diğer adı Timurlar'dır. 1518 yılında bu cemaat, Akçaşehir Cemaati'yle beraber kaydedilmiştir. 1522 yılında müstakil kaydedilen cemaatin nefer sayısı 126'dır. 1591 yılında Eskiil'e tabi birçok köyde sakindirler. 1642 yılında da yerleşik haldedirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.233. Davudlar Cemaati'nin, Celâli İsyanı'nda yaptığı çıkışlar için bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 151–152. Karaman Eyaleti'nde Davudlar adlı bir konar-göçer grup bulunmaktadır. Karaman Eyaleti dışında Bozok, Karasi, Kars-ı Meraş, Paşa, Alaiye, Tırhala, Selanik, Adana, Gümülcine, Kastamoni, Tarsus, Niğde ve Kırşehri sancaklarında da görülmüşlerdir. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.266.

[385] BOA, *TD 1061,* s. 11; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi Balca köyünde ve Bayburd'a bağlı pek çok köyde sakindirler. 1642 yılında bu bölgede bu cemaate rastlanmamıştır. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.234. Ayrıca Bozok, Rakka, Kayseriye, Niğde, Kütahya, Hüdavendigar, Paşa sancaklarında da görülmüşlerdir. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.277.

[386] BOA, *TD 1061,* s. 4–5; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısı 208'dir. 1591 yılında cemaatin bir kısım mensupları cemaatin adını taşıyan köyde sakinler imiş.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yaycı[390] ve *Yusuf Hacılar*[391] cemaatleri verileri, 1500 yılı defterinin kayıp sayfaları arasında olmalıdır. Ayrıca *Sülemişlü Cemaatleri*[392] de 1500 yılında kayıp sayfalar arasında olmalıdır. Sülemişlü Cemaatleri üç ayrı grup şeklinde kaydedilmişlerdir. Çeklesun köyü civarında olanlar, *Cemaat-i Sülemişlü* olarak kaydedilmiştir[393]. *Musa Öyüğü* mezraası civarında olanlar ise *Cemaat-i Sülemişlü-i Diğer* olarak kaydedilmişlerdir[394]. Son *Sülemişlü Cemaati* ise *Cemaat-i Bazı-ı Sülemişlü* ve *Cemaat-i Nısf-ı Sülemişlü* olarak kayıtlıdır[395]. Tüm *Sülemişlü* cemaatlerinin toplam nefer sayısı, 390'dır.

1500 yılında bu defterde kayıtlı olmayan bir cemaat ise *Deliler Cemaati*'dir. Ancak bu, diğer yukarıda adlarını verdiğimiz cemaatler gibi kayıp sayfalar arasında olmadığı için değil, idari anlamda bir değişiklik arz ettiğinden 1500 yılında *Eskiil*

Diğerleri ise yurdları dışında meskûnlarmış. Eskiil dışında Konya ve Turgud sancaklarında görülmüşlerdir. 1642 yılında sadece kendi yurdları olan yerlerde meskûnlardır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.237–238.

[387] BOA, *TD 1061,* s. 2; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Konculu (Koncalu) adıyla Erzurum Sancağı Elmalı nahiyesinde bir konar-göçer cemaat bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.456.

[388] BOA, *TD 1061,* s. 24; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi Divle, Tolga, Kayabeğli, Masukıran ve Ereğli'ye tabi Kaldırıç ile Avdul ve Konya'ya bağlı Kanatkaya ve Sultaniye köylerinde sakindirler. 1642 yılında ise sadece yurdları olan Divle'de sakindirler. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.242.

[389] BOA, *TD 1061,* s. 5–6; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi İki Kuyu, Karacakaya ve Bayburd'a bağlı Azak köyünde sakindirler. 1642 yılında bu bölgede bu cemaate rastlanmamıştır. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.243–244.

[390] BOA, *TD 1061,* s. 26; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[391] BOA, *TD 1061,* s. 26; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 ve 1642 yıllarında Eskiil'e tabi Tavşan Tekkesi köyünde sakindirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.249.

[392] Bu cemaat, Moğol kökenlidir. Sülemiş adıyla bir Moğol Bey'i bulunmaktadır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.206. Ayrıca bu cemaatin görüldüğü yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.584.

[393] BOA, *TD 1061,* s. 18–20; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi Hasanlar, Hıdırlar, Keçeci Ağıl köylerinde meskûndurlar. Yine bu yıl Larende kazası Kudüs livasında görülmüşlerdir. 1642 yılında ise yurdları olan Çekilsun köyündedirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.243–244.

[394] BOA, *TD 1061,* s. 20–22; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi Güneyce, İmaret ve Kurd Basan; Niğde sancağına tabi Sarayini, Kızılavdan, Dibini; Karahisar'a tabi Yenigin Kavağı ve Çomak Hacı; Aksaray'a tabi Hasanlu, Yenice, Begil, Karaköy, Yarımca, Senirköy; Bor kazasına tabi Karahasanlu köylerinde ve Aksaray ile Ereğli şehirlerinde meskûndurlar. 1642 yılında ise Sarayini ve Güneyce köylerindedirler. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.244–245.

[395] BOA, *TD 1061,* s. 22–23; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. 1591 yılında Eskiil'e tabi Seki Yurd köyünde meskûndurlar. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.231.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kazasında değildir. 1518 yılında *Eskiil* kazasında olan *Deliler Cemaati*, 1500 yılında *Turgud* kazasına bağlıdır[396].

Söz konusu cemaatlerin 1500 yılındaki nefer sayısı 547'dir. 1522 yılındaki nefer sayısı ise 2335'tür. Bu nefer sayısıyla *Atçeken Kabilesi* içerisinde % 67'lik bir paydaya sahiplerdir. *Atçeken Kabilesi*'nin en kalabalık grubudur. Bu grup, 1522 yılında, sadece 100 nefer sayısının üstünde 8 cemaate sahiptir. Bu yıl söz konusu konar-göçer gruplar içerisinde çok büyük cemaatler bulunmaktadır.

1500 yılında en kalabalık cemaatler, *İzzeddinli*, *Hocendi* ve *Yelmez*'dir. *İzzeddinlü Cemaati*, 1500 yılında 119 nefer iken 1522 yılına gelindiğinde 4 kişi azalarak 115[397]; *Hocendi Cemaati*, 1500 yılında 111 nefer iken 31 kişi artarak 142[398]; *Yelmez Cemaati* ise 1500 yılında 109 nefer iken 9 nefer artarak 118 nefere sahip olmuştur[399].

1522 yılında ise en büyük cemaat 689 nefere sahip *Aişelü Cemaati*'dir. Bu nefer sayısıyla *Aişelü Cemaati*, kendi grubu içerisinde, nefer sayısı itibariyle % 30'luk bir paydaya sahipken tüm *Eskiil* kazası Atçekenleri içerisinde % 20'lik bir paydaya

---

[396] BOA, *TD 32,* s. 128–129; BOA, *TD 1061,* s. 26–27; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaat, 1500 yılında Turgud kazasına bağlıdır. 1518 yılından itibaren Eskiil kazasında görülmektedir. 1591 yılından itibaren yerleşik hayat başlamıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 258–259. 19. yüzyılda Anadolu'nun Adana, Maraş, Ankara, Kırşehir gibi birçok farklı yerinde görülmüştür. Bunun dışında Karaman Beğlerbeğliği içerisinde Aksaray, Niğde, İçil gibi sancaklarda da bulunmuşlardır. Cemaatin 19. yüzyılda görüldüğü mekânlar için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 271.

[397] BOA, *TD 32,* s. 19–21; BOA, *TD 1061,* s. 25–25; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaat, 1500 yılında Germani ve Seyyid Bekir karyeleri civarında olanlar şeklinde iki farklı grup olarak kaydedilmişlerdir. Germeni karyesindeki nefer sayıları 73 iken Seyyid Bekir karyesindeki nefer sayıları ise 46'dır. 1518 yılında tüm cemaat beraber kaydedilmişlerdir. 1591 yılında Eskiil'den başka yerlerde de görülmüşlerdir. Ancak kendi yurtları dışına pek çıkmayarak burada kalmışlardır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 236–237. Eskiil kazası dışında Maraş, Kütahya, Rakka, Niğde gibi sancaklarda da bulunmuşlardır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 278–379.

[398] BOA, *TD 32,* s. 13–15; BOA, *TD 1061,* s. 8–9; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaat, 1500 yılında Bulduklar ve Kara Çelik şeklinde iki farklı grup olarak kaydedilmişlerdir. Bulduklar Cemaati nefer sayıları 72 iken Kara Çelik Cemaati nefer sayıları ise 39'dur. 1518 yılında tüm cemaat beraber kaydedilmişlerdir. 1591 yılında Eskiil ve Bayburd'un pek çok köyünde görülmüşlerdir. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 235–236. Bu cemaat, adını muhtemelen, Karamanoğlu Kasım Bey'in kethüdası olan Hucantioğlu'ndan almıştır. Şikâri, *Karamannâme,* s. 241, 244, 245; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

[399] BOA, *TD 32,* s. 25–27; BOA, *TD 1061,* s. 2–3 *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Bu cemaat, 1500 yılında Gubbiye karyesi, Eyükler ve Kara oğlan civarındakiler olmak üzere üç farklı grup olarak kaydedilmişlerdir. Gubbiye'deki nefer sayıları 75 ve diğer iki yerde 17'şer nefere sahiptirler. 1518 yılında tüm cemaat beraber kaydedilmişlerdir. 1591 yılında Eskiil dışında pek çok sancakta yerleşiktirler. 1642 yılında yurdları olan Gubbiye ile Saidiline bağlı Üşeklü köyünde meskûndurlar. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 248–249.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sahiptir[400]. 228 nefere sahip *Sülemişlü Cemaati*[401] ve 208 nefere sahip *Kenelü Cemaati*[402] diğer kalabalık cemaatlerdir.

1500 ve 1522 yılının en az nefere sahip cemaati de *Keş Cemaati*'dir. 1500 yılında 10 nefer sayısı 7 kişi artarak yirmi iki yıl sonra 17'e yükselmiştir[403].

1.1.4.2. Çepni Kabilesi

Çepniler, önemli bir Oğuz boyudur. Çepni, Üçoklar'ın en büyüğü olan Kök Han'ın dördüncü oğludur[404]. Oğuzlar'ın Üçok Kolu'ndan olan Çepniler, Anadolu'nun birçok bölgesinde görülmüşlerdir. Özellikle Karadeniz Bölgesi'nin Türkleşmesinde önemli bir rol üstlenmişlerdir[405]. Ayrıca, bu konar-göçer teşekkül, Ulu Yörük[406], Halep Türkmenleri[407], Yeni İl[408], Dulkadirli Ulusu[409], Ramazanlı Ulusu[410], Atçeken Ulusu[411], Bozulus Türkmenleri[412] gibi büyük grupların içinde de yer almışlardır[413].

---

[400] BOA, *TD 1061,* s. 11–17; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Atçekenler içerisinde en büyük grup olan Aişelü Cemaati, özellikle 1591 yılında Orta Anadolu'nun hemen her tarafına batıda Bolvadin'den doğuda Aksaray'a kadar ya meskûn ya da perakende olarak yayılmıştır. 1591 yılında bu cemaat büyüklüğünden dolayı kabile olarak anılmıştır. Ayrıca, kendi içerisinde bölük ve cemaatlere ayrılmıştır. Ayrıca bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.222–227.

[401] BOA, *TD 1061,* s. 20–22; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[402] BOA, *TD 1061,* s. 4–5; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Kenelü Cemaati'nin bir kısım mensupları, 1591 yılında kendi adlarını taşıyan köyde sakindirler. Bunun dışındakilerin tamamı yurdları haricindeki yerlerde bulunmuşlardır. 1642 yılında ise sadece kendi yurdlarındadırlar. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.237–238.

[403] BOA, *TD 32,* s. 12; BOA, *TD 1061,* s. 10–11; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231. Keş Cemaati,1591 yılında Turgud kazasında iken 1642 yılında bu cemaate rastlanılmamıştır. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.238. Keşler, Keşli adıyla konar-göçer grupların görüldüğü mekânlar için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 437.

[404] A. Çelik, "Çepnilerin Anadolunun Türkleştirilmesindeki Yeri ve Önemi", s. 312; M. Hanefi Bostan, "Anadolu'da Çepni İskânı", *Türkler,* C. 6, Ankara 2002, s. 299–311.

[405] Çepnilerin Karadeniz'de bulunduğuna ve Karadeniz'in Türkleşmesi hakkında bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 449–453; B. Yediyıldız, *Ordu Kazası,* s. 41, 50; A. Çelik, "Çepnilerin Anadolunun Türkleştirilmesindeki Yeri ve Önemi", s. 315–323; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 246–247.

[406] Ulu Yörük ve Çepnilerin Ulu Yörük arasında bulunduğu hakkında bkz. E. Afyoncu, "Ulu Yörük", s-1–7; F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 447–448; İdris Bostan, "XV. XVI. Yüzyıllarda Karadeniz Sahil Sancaklarında Türkmenler", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 51–69.

[407] Çepnilerin Halep Türkmenleri arasında bulunduğuna dair bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 443–445; E. Çakar, *17. Yüzyılda Haleb Eyaleti ve Türkmenleri*, s. 188–189, 210, 263–265.

[408] Faruk Sümer, *Çepniler*, İstanbul 1992, s. 17.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Osmanlı Coğrafyası'nda Çepni, Trabzon sancağına bağlı Görele, Giresun ve Körton Hüdavendigar sancağına bağlı Soma ve Mudanya, Sivas sancağına bağlı Yeni İl ve Zile, Karahisar-ı Şarki sancağına bağlı Ordu, Karasi sancağına bağlı Balıkesri, Kocaeli sancağına bağlı İznikmid, Saruhan sancağına bağlı Timurcu, Erzurum sancağına bağlı Gümüşhane, İçil sancağına bağlı Mud ve Hamid sancağına bağlı Irla kazaları ile Aksaray, Urfa, Saruhan, Kefe, Karahisar-ı Şarki, Kayseri, Adana, Çıldır, Rakka, Erzurum, Kars, Ahıska, Haleb, Aydın, Kütahya ve Karahisar-ı Sahib, Akşehir, Canik sancaklarında meskûndurlar[414].

İncelediğimiz dönemde de Karaman Beylerbeyliği civarında da oldukça fazla oldukları bilinmektedir. Ancak 1500 yılı tapu tahrir defterinin Eskiil kazasına ait sayfaları kayıp olduğundan bu sayfalar arasında olduğunu düşündüğümüz *Çepni Kabilesi*'nin 1500 yılı hakkında pek bilgimiz yoktur. Sadece bu yıl, *Çepni* adıyla bir grup 18 nefere sahiptirler[415].

1522 yılında 11 ayrı Çepni grubu bulunmaktadır[416]. Bunlardan 9 tanesi köylerde bulunurken, bir tanesi *perakende* ve bir tanesi de *Sakallar Cemaati* adıyla kaydedilmişlerdir. Çepniler, *Alihan Argı*[417], *Arılık Argı*[418], *Elkin Argı*[419], *Erimler*[420], *Gürnesun*[421], *Kabak* ya da diğer adıyla *Habanlar*[422], *Kara Viran*[423], *Saka ve Düzmüş* ya

---

[409] Çepnilerin Dulkadirli Ulusu arasında bulunduğuna dair bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 446.

[410] Ramazan Ulusu arasında bulunan Çepniler için bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 445.

[411] Çepnilerin Atçekenler arasında bulunduğuna dair bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 442–443.

[412] Bozulus Türkmenleri ve Çepnilerin Bozulusların arasında bulunduğu hakkında bkz. Tufan Gündüz, "Bozulus Ne İdi ?", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 125–135; T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri*, s. 63.

[413] F. Sümer, *Çepniler*, s. 16–23.

[414] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 253–254.

[415] BOA, *TD 32,* s. 2–3.

[416] Eskiil köylerinde bulunan Çepniler hakkında bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 442.

[417] BOA, *TD 1061,* s. 63–64; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[418] BOA, *TD 1061,* s. 63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[419] BOA, *TD 1061,* s. 63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[420] BOA, *TD 1061,* s. 64; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[421] BOA, *TD 1061,* s. 63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

da diğer adıyla *Aşar*[424] ile *Saraylu*[425] köylerinde bulunmaktadır. Bu köylerdeki Çepnilerin toplam nefer sayısı 222'dir.

Kabile içerisindeki en fazla nefer *Sakallar Cemaati*'nde bulunmaktadır. Bu cemaatin nefer sayısı 124'tür[426]. En az nefer ise *Arılık Argı*[427] ve *Elkin Argı*[428] köylerinde bulunmaktadır. Buralardaki nefer sayısı ise 4'dür.

Çepni Kabilesi, 1522 yılında 373 nefer sayısıyla kaza içerisindeki konar-göçer neferin % 6'sını oluşturmaktadır.

1.1.4.3. Firuzlu Kabilesi

Firuzlu Kabilesi adını, Karamanoğlu beylerinden olan *Firuz Bey*'den almıştır. Şikârî'nin anlattığına göre, *Firuzoğlu*, Karamaoğulları'nın Anadolu içinde verdikleri mücadele de Karamanoğlu yanında yer almıştır[429]. *Firuz Bey*'in kökeni hakkında bir bilgiye sahip değiliz[430].

Nüfus itibariyle çok büyük bir kabile değildir. Ancak, kendisine tabi *Danişmendlü Cemaati*'nin Firuzlu'ya bağlı olduğu belirtilirken taife kelimesinin kullanılması sebebiyle Firuzlu'nun bir kabile olduğunu düşünüyouz[431]. Bu nedenle Firuzlu Kabilesi olarak değerlendirdik. 1522 yılında toplam 185 nefer sahiptir. Bunların 11'i *Danişmendlü Cemaati*'ne[432] ve 174 neferi ise *Firuzlu Cemaati*'ne mensuptur[433].

---

[422] BOA, *TD 1061,* s. 65; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[423] BOA, *TD 1061,* s. 68; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[424] BOA, *TD 1061,* s. 62–63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[425] Saraylu karyesi nefer sayısı 1518 yılında 48 iken 1522 yılında 41 olarak yazılmıştır. Biz 48 rakamının daha doğru olacağına inandığımızdan bunu kabul ettik. Saraylu karyesinde bulunan nüfusun 7 neferi sadattır. BOA, *TD 1061,* s. 67; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[426] BOA, *TD 1061,* s. 65–66; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235. Sakallar Cemaati, 1518 yılında Çepni Cemaati Perakendeleri içerisinde verilmiştir. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 546.

[427] BOA, *TD 1061,* s. 63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[428] BOA, *TD 1061,* s. 63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[429] Şikâri, *Karamannâme,* s. 130–137, 142–143, 164–168, 238–241.

[430] Firuz Bey adına, II. Beyazıd Devri'ne ait in'am defterinde sıralanan Varsak boy beyleri arasında da rastlanılmaktadır A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 171.

[431] BOA, *TD 1061,* s. 45; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234. Danişmendli Cemaati'ne Tarsus'ta bulunan Kusun Taifesi içinde de görmekteyiz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 199.

[432] BOA, *TD 1061,* s. 45; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabile toplam nefer sayısıyla Eskiil kazasındaki konar-göçerlerin % 3'nü teşkil etmektedirler.

1.1.4.4. Kuştemur Kabilesi

Kuştemur Cemaati'nin kökeni hakkında farklı görüşler vardır. Bunlardan biri, *Kuştemürler*'in, Oğuzlar'ın Üçok Kolu'na mensup olduğuna dairdir. Kabilenin adının, Üçok beylerinden biri olan *Kuştemur Bey*'den alındığı iddia edilmiştir[434]. Diğer bir görüş ise bunların Varsak olduğununa dairdir[435]. Özellikle Tarsus şehrinin güney-doğusunda yoğun olarak bulunan kabile, genel hatlarıyla bugünkü Seyhan Nehri ile Berdan Çayı arasındaki bölgede bulunmaktadırlar. Bu bölge bugün de *Kuştemür Ovası* adını taşımaktadır. 1523 yılında bu boy, Tarsus sancağına bağlı bir nahiye statüsüne kavuşturulmuştur[436]. *Eskiil* kazasında bulunan *Kuştemür Cemaatlerinin*, buraya, Tarsus'tan gelmiş olabileceğini düşünmekteyiz[437].

Eskiil kazasında da bulunan bu kabile, *Kuştemur Cemaatleri*, *Perakende-i Kuştemur Cemaatleri* ve *Yıva-i Kuştemur Cemaatleri* olarak 3'e ayrılmaktadır. 1500 yılındaki cemaat ve nefer sayısı, defterin eksik olması sabebiyle oldukça azdır.

Kabileye bağlı 1500 yılında toplam 8, 1522 yılında toplam 28 cemaat bulunmaktadır. Kuştemur Kabilesi'nin 1500 yılındaki kayıtlı nefer sayısı 407 iken 1522 yılındaki nefer sayısı 1271'dir. Söz konusu kabile, Eskiil kazasındaki konar-göçer neferin % 20'sine sahiptir.

---

[433] BOA, *TD 1061,* s. 43–45; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[434] Bu görüşü savunanlar bunu Aşıkpaşazade'nin naklettiği bilgiye dayandırmaktadırlar. Aşıkpaşazade bu konuda şunları söylemektedir: "*Üçok'un oglı Yüregir ve Kusun ve Varsak ve Kara İsa ve Üzer ve Gündüz ve Kuş Temür ve bu altı kişi güçlerilen geldiler; bu Çukurova(ya) kim ol mezkûr olan şehirler bu ovadadur ve hem o kal'alar bu vilayetün taglarındadur. Yüregir baş oldı, bunlara geldiler, Misis aldılar, Adana'yı almadılar. Tarsus'ı aldılar. Ve bu şehrün kâfirleri İrmeniydi. Ermeni'den bunlar, ahd-ilen aldılar. Yüregir öldü, oğlı Ramazan kaldı. Ramazân Kusun'a Eserlefi kışla virdi. Ve Külek'de Tekürbeli'ni yayla virdi. Ve Kara 'İsâ'ya Milen'i kışla verdi. Vennakş'ı dahı ve Bermüdek'i yayla virdi. Ve Kuştemur'a Tarsus'ı kışla virdi. Ve Bulgar Tagı'nı yayla virdi. Ve Üzer'e Payas'ı ve İskendern'i kışla virdi….."* Âşık Paşazade, *Osmanoğulları'nın Tarihi*, s. 553–554; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 174–175.

[435] Bu görüş için bkz. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 72–73.

[436] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 174.

[437] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.4.4.1. Kuştemur Cemaatleri

Kuştemur Cemaatleri'nin çoğu 1522 yılında *Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur* olarak verilmektedir. *Kuştemur Cemaatleri*, 1500 yılında 4 grup halindedirler. 1500 yılında mevcut olan *Güzeller*[438], *Kumcu*[439] ve *Kumrallar*[440] cemaatleri 1522 yılında bulunmamaktadırlar. Zaten 1522 yılında *Kuştemur Cemaatleri*, genellikle köylerde yarı yerleşik bir yaşam sürdüren bir özellik göstermektedirler. Hatta 1500 yılında *Andı Kara* karyesinde olan *Taşkunlar Cemaati*, 1522 yılında sadece köylerinin adıyla kaydedilmişlerdir[441]. 1500 yılında adlarıyla kaydedilen *Güzeller*, *Kumcu* ve *Kumrallar* cemaatleri de 1522 yılında yarı yerleşik bir yaşamı tercih etmiş ve bu nedenle isimleriyle kaydedilmemiş olabilirler.

1522 yılında 14 grup halinde olan *Kuştemur Cemaati*'nin sakin oldukları köyler, *Ağin*[442], *Andıkara*[443], *Balıkçı*[444], *Buğdaylu*[445], *Dökenek*(?)[446], *Gelâri*[447], *Gözen*[448], *Haramzalı*[449], *İt Burnu* (?)[450], *Küçük*[451], *Yarımca*[452], *Yassı Viran*[453] ve *Yenice*'dir[454].

---

[438] BOA, *TD 32,* s. 1b–2.

[439] BOA, *TD 32,* s. 21.

[440] BOA, *TD 32,* s. 21.

[441] BOA, *TD 32,* s.23–24; BOA, *TD 1061,* s. 50,78; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234,235.

[442] Bu köy, 1518 yılında Cemaat-i Kuştemur adı altında verilirken 1522 yılında Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 52; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[443] BOA, *TD 32,* s.23–24; BOA, *TD 1061,* s. 50,78; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234,235.

[444] Bu köy, 1518 yılında Cemaat-i Kuştemur adı altında verilirken 1522 yılında Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 48; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[445] BOA, *TD 1061,* s. 49–50; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[446] Bu köy, 1518 yılında Cemaat-i Kuştemur adı altında verilirken 1522 yılında Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 52–53; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[447] BOA, *TD 1061,* s. 51; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[448] Bu köy, 1518 yılında Cemaat-i Kuştemur adı altında verilirken 1522 yılında Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 47–48; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[449] BOA, *TD 1061,* s. 49; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[450] BOA, *TD 1061,* s. 52; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[451] BOA, *TD 1061,* s. 47; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[452] BOA, *TD 1061,* s. 49; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[453] BOA, *TD 1061,* s. 51; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[454] Bu köy, 1518 yılında Cemaat-i Kuştemur adı altında verilirken 1522 yılında Cemaat-i Kıran-ı Kuştemur başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 48; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Köylerde bulunan *Kuştemur Cemaatleri*'nin toplam nefer sayısı 454'tür. Bunun dışında cemaatin 14 neferi de *Ereğli* şehri civarındadırlar[455].

Mevcut veriler ışığında, her iki dönemde de, en kalabalık cemaat *Andı Kara* karyesinde olan *Taşkunlar Cemaati*'dir. Cemaatin nefer sayısı 66 iken 24 kişi artarak 1522 yılında 90'a yükselmiştir[456]. 1500 yılında en az nefere sahip cemaat, 7 nefer sayısıyla *Kumrallar Cemaati*'dir[457]. 1522 yılında ise 14 nefer sayısıyla *Ereğli* şehri civarında olan grup ile *Gözen* karyesinde olan grup'tur[458].

1522 yılında 468 nefer sayısına sahip olan *Kuştemur Cemaatleri*, toplam Kuştemur Kabilesi nefer sayısının % 37'sine sahiptirler.

1.1.4.4.2. Perakende-i Kuştemur Cemaati- Perakende-i Kıran-ı Kuştemur Cemaati

Kuştemur Kabilesi'ne bağlı diğer bir cemaat *Perakende-i Kuştemur Cemaati*'dir. Bu cemaat 1518 yılından sonra bazen *Perakende-i Kıran-ı Kuştemur Cemaati* olarak kaydedilmiştir.

Bu cemaatlerden *Hüseyin Şeyhlü* ve *Perakende-i Kuştemur* cemaatleri hariç tümü 1522 yılında karşımıza çıkmaktadır. *Hüseyin Şeyhlü Cemaati*, 1500 yılında *Kuştemur Kabilesi* içerisinde verilmiştir. Daha sonraki yıllarda bu cemaat *Perakende-i Kuştemur* adıyla verildiğinden biz de bu cemaat için de kabul ettik. Söz konusu cemaat 1500 yılında 7 nefere sahip iken 8 kişi artarak 1522 yılında 15 nefer sayısına ulaşmıştır[459].

---

[455] BOA, *TD 1061,* s. 47; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[456] 1500 yılında Taşkunlar adıyla anılan 1518 yılından itibaren bulundukları köyün ismi olan Andıkara ile anılan cemaatin içersinde, Bozoğlan Zaviyesi Dervişleri de bulunmaktadır. Bu dervişlerin 1500 yılındaki nefer sayıları 11 iken 1522 yılındaki nefer sayıları 18'dir. BOA, *TD 32,* s.23–24; BOA, *TD 1061,* s. 50,78; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234,235.

[457] BOA, *TD 32,* s. 21.

[458] Kuştemur Cemaati'nin Ereğli şehrindeki bilgileri için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 47; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234. Bu cemaatin Gözen köyündeki bilgileri için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 47–48; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[459] Bu cemaatin nefer sayısı 1518 yılında 15 iken 1522 yılında 13 olarak kaydedilmiştir. 1522 yılında bir yanlışlık yapıldığını düşünerek bu tarihteki nefer sayısını 15 olarak kabul ettik. BOA, *TD 32,* s. 1b; BOA, *TD 1061,* s. 56; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1500 yılında bulunan cemaatlerden biri de *Perakende-i Kuştemur Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında *Perakende-i Kuştemur*, 1522 yılında ise *Perakende-i Kıran-ı Kuştemur* olarak geçmektedir. Aksaray kazası civarında bulunan bu grup, 1500 yılında 47 nefere sahipken 11 kişi azalarak 1522 yılında 36 nefere düşmüştür[460].

1522 yılında *Perakende-i Kuştemur*'a ait 13 grup bulunmaktadır. Bunların 9'u *Perakende-i Kuştemur*'a bağlı cemaatlerdir. Diğer dört grup ise *Hasanlar*[461], *Kızıl Çullu*[462], *Kızıl Öyük*[463] ve *Koçak*[464] köylerinde bulunan Perakende-i Kuştemur mensuplarıdır. 1522 yılında en kalabalık konar-göçer teşekküller 124 nefere sahip *Dedelü*[465], 116 nefere sahip *Hasanlar karyesi*[466] ve 88 nefere sahip *Bozapa*[467] cemaatleridir. En az nefer ise *Koçak* karyesinde bulunmaktadır. Buradaki nefer sayısı 7'dir[468].

Perakende-i Kuştemur Cemaati, 147'si köylerde olmak üzere toplam 566 nefer sayısına sahiptir. Bu cemaat 566 nefer sayısıyla *Kuştemur Kabilesi*'nin nefer sayısının % 45'ini oluşturmaktadır.

1.1.4.4.3. Yıva-i Kuştemur Cemaati

1522 yılında, Kuştemur Kabilesi'nin geriye kalan % 19'luk nefer sayısı ise *Yıva-i Kuştemur Cemaati* aittir. Bu cemaat, 1500 yılında 229 nefere sahiptir. Bunun, 77 neferi *Eyüpler Cemaati*'ne[469] ve 152 neferi diğer adı *Davud Hacılar* olan *Yıva-i*

---

[460] BOA, *TD 32,* s. 6; BOA, *TD 1061,* s. 60–61; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[461] BOA, *TD 1061,* s. 61–62; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[462] BOA, *TD 1061,* s. 55; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[463] BOA, *TD 1061,* s. 54; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233.

[464] BOA, *TD 1061,* s. 53–54; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[465] BOA, *TD 1061,* s. 56–57; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[466] BOA, *TD 1061,* s. 61–62; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[467] Bozapa Cemaati, Köycek ya da diğer adı At Punarı olan köyde bulunmaktadırlar. 1518 yılında Bozapa için cemaat adı kullanılırken 1522 yılında kabile adı kullanılmıştır. Bu da Bozapa Cemaati'nin önemli bir grup olduğunu gösterir. BOA, *TD 1061,* s. 54–55; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[468] BOA, *TD 1061,* s. 53–54; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[469] BOA, *TD 32,* s. 4–5. Eyüpler Cemaati için ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 310.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kuştemur Cemaati'ne aittir[470]. 1522 yılında *Eyüpler Cemaati*'ne rastlanılmamıştır. *Yıva-i Kuştemur Cemaati*'nin nefer sayısı ise 8 kişi artarak 237'ye ulaşmıştır.

1.1.4.5. Yüzdeci Kabilesi

1500 yılında *Eskiil* kazasında *Yüzdeci Kabilesi* konar-göçerlerine rastlanılmamıştır. 1522 yılında ise 11 grup ve 87 neferden oluşmaktadır. En kalabalık grup, 22 nefer ile *Kılıçlu Mezraası Yüzdecileri*'dir[471]. *Evlâd-ı Şamlu Cemaati* ise 20 nefer nüfusa sahiptir[472]. Diğer cemaatlerin nefer sayıları 2 ila 9 arasında değişmektedir. Kabilenin cemaatleri çok kalabalık bir nüfusa sahip değildir[473].

1.1.4.6. Müstakil Cemaatler

Müstakil Cemaatler başlığı adı altında herhangi bir kabileye ait olmayan cemaatleri değerlendireceğiz. Bu cemaatleri *Sinan Bennak* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere ikiye ayırabiliriz.

1.1.4.6.1. Sinan Bennak Cemaati

Sinan Bennak Cemaati, 1500 yılında *İncikler* ve *Menteşeli* olmak üzere iki bölüğe ayrılmıştır. Bu bölüklere, 1522 yılında, *Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü* eklenmiştir. 1500 yılında *İncikler Bölüğü*'nün 29 olan nefer sayısı 14 kişi azalarak yirmi iki yıl sonra 15 nefere düşmüştür[474]. *Menteşeli Bölüğü* ise 1500 yılında 30 nefer iken 1 kişi azalarak 1522 yılında 29 nefere sahip olmuştur[475]. 1522 yılında karşımıza çıkan *Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü* 20 nefer nüfusa sahiptir[476].

---

[470] BOA, *TD 32,* s. 7–9; BOA, *TD 1061,* s. 58–60; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235. Bu cemaat, 1500 yılında Yıva-i Kuştemur Cemaati adıyla kaydedilmişken 1518 yılından itibaren Cemaat-i Yıva-i Kuştemur nam-ı diğer Davud Hacılar diye kaydedilmiştir. Bu 1518 yılında Davud Veled-i Osman'dan kaynaklanmış olabilir. Bu adla Maraş sancağına tabi Zülkadriye kazasında da bir cemaate rastlanılmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 267.

[471] BOA, *TD 1061,* s. 239.

[472] BOA, *TD 1061,* s. 243; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[473] 1522 yılı için belirtilmesi gereken bir diğer nokta Yüzdeci olarak kaydedilen Evlâd-ı Şamlu ve Armağanlar hariç diğer cemaatlerin 387 numaralı muhasebe defterinde bulunmamasıdır. Biz, 1518 yılı defteri olan 1061 numaralı tapu tahrir defteri ile 1522 yılındaki 387 numaralı muhasebe ve icmal defteri bilgilerini birleştirerek verdik.

[474] BOA, *TD 32,* s. 43–44; BOA, *TD 1061,* s. 76; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[475] BOA, *TD 32,* s. 42–43; BOA, *TD 1061,* s. 75–76; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[476] BOA, *TD 1061,* s. 75; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 59 iken 5 kişi artarak yirmi iki yıl sonra 64'e ulaşmıştır.

1.1.4.6.2. Diğer Cemaatler

Sinan Bennak Cemaati dışında 1500 yılında 11 cemaat kaydedilmiştir. Bu cemaatlerden *Güldamazlar*[477] ve *Kürkcüler*'e[478] 1522 yılında rastlanmamıştır. 1500 yılının toplam nefer sayısı 382'dir. Bu yılki en kalabalık cemaat, *Kureyş Melikşah* ile *Kara Gözlü* cemaatleridir. *Kureyş Melikşah*, 1500 yılında 182 nefer iken 8 kişi artarak 190'a yükselmiştir[479]. *Kara Gözlü Cemaati* ise 98 nefer sayısına sahip iken 27 kişi artarak 125 nefere yükselmiştir[480].

1522 yılında 19 cemaat vardır. Bu cemaatlerin toplam nefer sayısı 1039'dur. 1522 yılında en kalabalık cemaatler, 262 nefere sahip *Kureyş Mürafik*[481], 190 nefere sahip *Kureyş Melikşah*[482] ve 165 nefere sahip *Sernaklı*'dır[483]. En az nefere sahip cemaat ise 3 nefer ile *Koyuncular Cemaati*'dir[484].

1.1.5. İshaklu Kazası

Akşehir'in kuzeybatısında bulunan İshaklu kazasında sayıları çok fazla olmamakla beraber konar-göçer teşekküller bulunmaktadır. Bunun nedeni Akşehir

---

[477] BOA, *TD 32,* s. 23.

[478] BOA, *TD 32,* s. 46. Söz konusu cemaat, çok eski tarihlerden beri Eskiil kazasında bulunmuşlardır. Bir dönem buradan *öte yakaya* geçip tekrar Eskiil'e geri dönmüşlerdir. Burada öte yakayla nerenin kastedildiği tespit edilememiştir. Ancak, öte yaka bir nehir veya coğrafi yerin Eskiil'e ait olmayan kısmı olabilir.

[479] Bu cemaat, 1500 yılında Davanda ve Döklek (?) köylerinde bulunmaktadırlar. Davanda köyündeki nefer sayısı, 149'dur. Döklek (?) köyünde nefer sayısı, 17'dir. Bunun dışındaki nüfus sipahiyan-ı mütekaid, hass-ı raiyet ve sipahizadegan-ı evlâd-ı Mesud'dur. 1522 yılında ise böyle bir ayırım yapılmamıştır. BOA, *TD 32,* s. 15–18; BOA, *TD 1061,* s. 69–70; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[480] BOA, *TD 32,* s. 21–23; BOA, *TD 1061,* s. 73–74; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233. Bu cemaat, Karatağ denilen bir mevki yakınındadır. Bu cemaat, Konya ve civarı dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 403.

[481] BOA, *TD 1061,* s. 70–72; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 233. Bu cemaat, 1500 yılı defterinin kayıp kısmındadırlar. Şikâri, Kureyş Dağı'nda olan Kureyş Beyleri'nden bahsetmektedir. Bu beyler muhtemelen Kureyş Mürafik ile Kureyş Melikşah isimli kişilerdir. Şikâri, *Karamannâme,* s. 239.

[482] BOA, *TD 32,* s. 15–18; BOA, *TD 1061,* s. 69–70; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[483] BOA, *TD 1061,* s. 41–43; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234. Bu cemaat, 1500 yılı defterinin kayıp kısmındadırlar.

[484] BOA, *TD 32,* s. 13; BOA, *TD 1061,* s. 76; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

coğrafyasının konar-göçerler için uygun bir mekân olmamasından kaynaklanmaktadır[485].

İshaklu kazasında bulunan konar-göçerler, genellikle, cemaat yapılanması göstermektedirler. Ne kabile gibi üst, ne de bölük gibi alt birimleri vardır. Bu kazada 1500 yılında 13, 1522 yılında 12 cemaat bulunmaktadır. Kaza içerisinde toplam 14 cemaatin adı zikredilmiştir[486]. 1500 yılında kaydedilen *Acarlar* ve *Karalar Cemaati* 1522 yılında görülmemektedir. Bu cemaatlerden *Acarlar Cemaati* için, 1500 yılı tahrir defterinde, Turgud Atçeken Kabilesi'nden olan *Kondulu Cemaati*'ne bağlı olduğu kaydedilmiştir. Ancak bu yıllarda Turgud kazasında *Kondulu* adıyla bir cemaat yoktur. Fakat *Kondulu Cemaati* diye İshaklu kazasında bir konar-göçer teşekkül bulunmaktadır. 1500 yılında 11 nefer sayısına sahip olan *Acarlar Cemaati*'ne, 1522 yılında İshaklu kazasında rastlanılmamıştır[487].

Tablo 4: *İshaklu Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Acarlar Cemaati	11	1.27	-	-
Akkoyunlu Cemaati	127	14.68	146	14.00
Aksanlu Kürd-Kürd Cemaati	147	16.98	140	13.41
Bennak Cemaati	52	6.00	77	7.37
Elvan Beylü Cemaati	78	9.00	88	8.42
Kapucu Tatar nam-ı diğer Boğaz Tatarı Cemaati	36	4.15	47	4.50
Karalar Cemaati	23	2.65	-	-
Kondulu Cemaati	47	5.43	61	5.84
Kureyş Cemaati	135	15.60	188	18.01
Selçuklu Cemaati	126	14.55	169	16.19
Tataran-ı Kutlu Boğazı Cemaati	16	1.84	15	1.45
Tuzlukçu Cemaati	62	7.15	78	7.47
Uçarlar Cemaati	6	0.70	7	0.67
Yaylacı Cemaati	-	-	28	2.68
Toplam	**866**	**100**	**1044**	**100**

Karalar Cemaati ise, 22 nefer sayısıyla 1500 yılında *Yan Köy* karyesi civarında iken 1518 yılından sonra Yan Köy karyesinde yerleşik hayata geçmişlerdir. 1500 yılında cemaati oluşturan kişilerin isimleri ile 1518 yılında *Yan Köy* karyesindeki

[485] Akşehir coğrafyasının konar-göçerler için müsait olmadığına dair bkz. V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 213.

[486] İshaklu kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 5a, 5b, 5c.

[487] BOA, *TD 32,* s. 373; BOA, *TD 1061,* s. 374–375; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kişilerin isim benzerliği bunu kanıtlamaktadır[488]. 1500 yılında olmayan cemaatler ya başka bir yere gitmişler ya da yerleşik hayata geçmişlerdir. Meselâ, *Yan Köy* karyesinde olan *Karalar Cemaati*, bu köyde yerleşik hayata geçmişlerdir. *Yaylacı Cemaati* ise 1500 yılında yok iken 1522 yılında ilk kez karşımıza çıkmaktadırlar[489].

İshaklu kazasında 1500 yılında kaydedilen 13 cemaatin toplam nefer sayısı 866'dır. Kazanın en kalabalık konar-göçer teşekkülü *Kürd Cemaati*'dir. Söz konusu cemaat, 1500 yılında *Aksanlu Kürd* diye kaydedilmişken 1518 yılında *Kürd Cemaati* olarak kaydedilmiştir. Bu cemaat, 1500 yılında 147 nefer iken 1522 yılında 7 kişi azalarak 140 nefere düşmüştür[490]. Bir diğer kalabalık konar-göçer teşekkül *Kureyş Cemaati*'dir. 1500 yılında 135 nefer nüfusa sahip iken 1522 yılında cemaatin nefer sayısı 188'e ulaşmıştır[491]. *Akkoyunlu Cemaati* de, kazanın fazla nüfuslu konar-göçer teşekküllerindendir. Cemaatin 1500 yılında 127 olan nefer sayısı, 1522 yılında 146 nefere ulaşmıştır. Bu cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısının 12'si cemaatin adını taşıyan *Akkoyunlu* köyünde sakindir[492]. Kalabalık nüfusa sahip bir diğer cemaat ise, 1500 yılında 126 ve 1522 yılında 169 nefere sahip olan *Selçuklu Cemaati*'dir[493].

Her iki dönemde de kazanın en az nefer sayılı cemaati *Uçarlar*'dır. Bu cemaat, 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 7 nefere sahiptir[494].

İshaklu kazasındaki nefer sayısı 1500 ile 1522 yılları arasında % 21 oranında artış göstermiştir. Nefer sayısı en çok artan cemaatler, *Kureyş* ve *Selçuklu*'dur. *Kureyş Cemaati* 53[495]; *Selçuklu Cemaati* 43 nefer artmıştır[496].

---

[488] BOA, *TD 40,* s. 748–749; BOA, *TD 455,* s. 522; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.81–82.

[489] Yaylacı Cemaati, 1500 yılında bu kazada görülmemiştir. 1518 yılından itibaren İshaklu kazasındadır. BOA, *TD 1061,* s. 362; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82.

[490] BOA, *TD 32,* s. 375–377; BOA, *TD 1061,* s. 360–361; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81–82.

[491] BOA, *TD 32,* s. 371–372; BOA, *TD 1061,* s. 366–367, 374; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82. Akşehir sancağında da bu cemaate rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 102.

[492] BOA, *TD 32,* s. 377–378; BOA, *TD 1061,* s. 365–366; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82. Akkoyunlu Cemaati, muhtemelen Oğuzların Üç Ok Koluna bağlı olan Kınık Boyu'ndandır. Bkz. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 595. Osmanlı coğrafyasında Akkoyunlu adıyla konar-göçer teşekküllere rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 165.

[493] BOA, *TD 32,* s. 369–370; BOA, *TD 1061,* s. 359–360; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81. Selçuklu Cemaati de Akkoyunlu Cemaati gibi, Oğuzların Üçok koluna bağlı olan Kınık Boyu'ndan olma ihtimali taşımaktadır. F. Demirtaş, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", s. 595. Selçuklu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 567; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 224.

[494] BOA, *TD 32,* s. 374; BOA, *TD 1061,* s. 375; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İshaklu konar-göçerlerine ait nefer sayılarında düşüşler de söz konusudur. *Kürd Cemaati*, 1500 yılından 1522 yılına gelindiğinde 7 kişi azalmıştır[497].

1.1.6. Ilgun Kazası

Ilgun kazası, Sultan Dağları'nın eteğinde kurulan Akşehir'in doğusundadır. Ilgun'da çok fazla konar-göçer bulunmamaktadır. Bunun nedeni buranın Konya Ovası gibi bir coğrafi yapı arz etmemesinden kaynaklanmaktadır[498].

İncelediğimiz dönemlerde Ilgun kazasındaki konar-göçer teşekküllerin tamamının Moğol kökenli olduğu görülmektedir. İlhanlı Valisi Demirtaş'ın Anadolu'ya getirdiği Moğollar, 14. yüzyıldan itibaren Orta Anadolu'ya yayılmışlardır. Bunlar, genellikle Kara Tatar diye anılmaktadırlar. Bu ad ile anılmalarının sebebi, mevki ve itibarlarını bir süre sonra kaybetmelerinden kaynaklanmış olabilir. Ankara Savaşı ardından bu Moğol nüfusunun büyük bir kısmı Timur ile beraber yurtlarına geri dönmüştür. Ama bunlardan geriye kalanlar Anadolu'da konar-göçer olarak yaşamayı sürdürmüşlerdir. Bu konar-göçer gruplar daha çok Ankara, Çorum, Amasya ve Yozgat civarlarında bulunmuşlardır. Bu yerler dışında Ilgun, Akşehir, İshaklu, Koçhisar ve Aksaray civarında da yaşamışlardır[499]. İşte Ilgun'da bulunan Moğol kökenli cemaatler, Timur'un götürmediği, Anadolu'da kalan ve tamamen Türkleşen gruplardır[500].

Kazadaki konar-göçer teşekküller, 1500 yılında toplam 9 ve 1522 yılında ise toplam 10 tane grup olarak kaydedilmişlerdir[501]. 1500 yılında *Cemaat-i Tataran* diye

---

[495] BOA, *TD 32,* s. 371–372; BOA, *TD 1061,* s. 366–367, 374; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82. Akşehir sancağında da bu cemaate rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 102.

[496] BOA, *TD 32,* s. 369–370; BOA, *TD 1061,* s. 359–360; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81.

[497] BOA, *TD 32,* s. 375–377; BOA, *TD 1061,* s. 360–361; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81–82.

[498] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 40, 52, 64. İlhan Şahin, "Akşehir" *DİA,* C. 2, İstanbul 1989, s. 298.

[499] Faruk Sümer, "Anadolu'ya Yalnız Göçebe Türkler mi Geldi ?", *Belleten*, C. XXIV, S. 96, Ankara 1995, s. 574–575; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 82–83; F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 29–131; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 136–137.

[500] Bu cemaatler Türkçe isimler taşımaktadırlar. Bu konu için bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 83. H. B. Karadeniz, Atçeken Oymaklar, s. 205.

[501] Ilgun kazasında olan bu 10 cemaatten sadece bir tanesi 1522 yılı defteri olan 387 Numaralı Muhasebe-i İcmal Defteri'nde bulunmaktadır. Bu defter, 1518 yılında hazırlanan 1061 numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin kopyasıdır. Ancak Ilgun kazası kısmı kopya edilirken bu 9 cemaatin kaydedilmediği görülmektedir. Bu da muhtemelen kâtipten kaynaklanan bir hatadır. Ilgun'a ait Bayramışlar Cemaati'nin, 1522 yılında kaydedildiği görülmektedir. Bu da bu cemaatin 1061 numaralı defterde değil de yine 1518 tarihli olan 455 numaralı defterde bulunmasından kaynaklanmaktadır. Biz 1518 yılındaki 10 cemaatin de

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kaydedilen 47 kişilik konar-göçer teşekkül 1522 yılında görülmemektedir[502]. *Mihmad Öyüğü* mezraası civarında bulunan *Bayramışlar Cemaati* ile *Çiftlik* mezraasında bulunan ve *Cemaat-i Tataran-ı Muğal* adıyla kaydedilen bu konar-göçer teşekküller 1522 yılında karşımıza çıkmaktadırlar[503].

Söz konusu cemaatlerden *Çavurcu*[504], *Tonbaklar*[505] ile *Ayaz*[506], *Boğaz Viran*[507], *Bayat*[508], *Gülçek Mescidi*[509] ve *Tökel*[510] mezraları civarında bulunan Muğal adlı konar-göçerler, 1500 yılında *Kabile-i Muğal Samağarı* diye kaydedilen *Moğol Samağarı Kabilesi*'ne tabidirler[511]. Ancak, 1522 yılında bu kabilenin adı hiç zikredilmemiştir. Bunun yerine *Cemaat-i Tataran-ı Muğal* adı kullanılmıştır. Hatta yukarıda saydığımız mezralarda bulunan *Muğal Cemaati*'nin adı yine *Cemaat-i Tataran-ı Muğal* olarak kaydedilmiştir[512]. Aslında bu durum hepsi Moğol kökenli olan bu gruplar için büyük bir değişiklik göstermemektedir. 1500 yılında kabile terimi tercih edilmişken 1522 yılında bu kelimenin hiç kullanılmamış olması bir anlam ihtiva etmekte midir bilemiyoruz.

1522 yılında aynı nefer sayılarına sahip olarak mevcudiyetlerini sürdürmüş olduklarını düşünmekteyiz. Ilgun kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 6a, 6b, 6c.

[502] BOA, *TD 40,* s. 757.

[503] Mihmad Öyüğü Mezrası'nda bulunan Bayramışlar Cemaati, 1522 yılında 12 nefere sahiptir. Bkz. BOA, *TD 455,* s. 565; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 88. Çiftlik Mezrası civarında bulunan Tatar Cemaati ise, 15 nefere sahiptir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 355.

[504] Bu cemaatin adı 1500 yılında Çavurcu ve 1522 yılında Çarucu diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 301–302; BOA, *TD 1061,* s. 354.

[505] BOA, *TD 32,* s. 303; BOA, *TD 1061,* s. 356.

[506] BOA, *TD 32,* s. 303; BOA, *TD 1061,* s. 355.

[507] BOA, *TD 32,* s. 302–303; BOA, *TD 1061,* s. 355.

[508] BOA, *TD 32,* s. 303; BOA, *TD 1061,* s. 356–357.

[509] BOA, *TD 32,* s. 302; BOA, *TD 1061,* s. 357.

[510] BOA, *TD 32,* s. 302; BOA, *TD 1061,* s. 356.

[511] Muğal Samağarı Kabilesi, bu adı muhtemelen Samağar Noyan adlı İlhanlı hükümdarı Abaka'nın kardeşinden almıştır. Ağır başlılığıyla tanınan bu komutan adil idaresiyle Moğollu idarecilerin arasında görülen nadir bir kişiliktir. Zaman zaman Anadolu'da görevlendirilmiştir. Bununla beraber Anadolu'ya gelen bazı gruplar bu adla anılmış olmalıdırlar. Ayrıca 14. yüzyılda Samağar Noyan'ın kavim ve kabilesinin Sivas ile Kayseri arasında yaylak ve kışlaklarının olduğu bilinmektedir. Bugün vilayet sınırları içerisinde bulunan "Samağır" köyü de, Samağar Noyan'ın kabilesi tarafından iskân edilmiş olmalıdır. Samağar Noyan için bkz. Aziz bin Erdeşir-i Esterabadi, *Bezm ü Rezm*, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 1990, s. 115–116; F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 38, 61–62; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 137. Ahmet Akşit, "Selçuklular Devrinde Kayseri Şehrinin Nüfus ve Etnik Durumu", *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (11–12 Nisan 1996)*, Kayseri 1997, s. 8–9.

[512] Anadolu'da bulunan Moğol kabilelerinin aldıkları isimler için bkz. F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 115.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Belki de bu durum, bu grupların konar-göçer hayatı terk ediyor olmalarından kaynaklanmaktaydı.

Ilgun kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayıları 1500 yılında 226 iken % 6 oranında artarak 1522 yılında 240'a ulaşmıştır. Kazanın en kalabalık konar-göçer grubu *Çavurcu Cemaati*'dir. *Kuru Göl* mezraası civarında olan bu cemaat, 1500 yılında 76 nefere sahiptir. 1522 yılına gelindiğinde cemaatin nefer sayısı 28 kişi artarak 104'e ulaşmıştır[513].

Kazanın en küçük konar-göçer teşekkülü 1500 yılında *Tonbaklar Cemaati*'dir. *Üç Pınar Mezraası* civarında olan cemaat, 1500 yılında 4 ve 1522 yılında ise 10 nefere sahiptir[514]. 1522 yılında *Tonbaklar Cemaati*'nin yanı sıra *Ayaz* mezraası civarında bulunan *Muğal Cemaati* de az nüfuslu bir cemaattir. *Ayaz* mezraasında bulunan cemaatin 10 olan nefer sayısı 1522 yılında 9'a düşmüştür[515]. Aslında *Ilgun* konar-göçerleri içerisinde *Çavurcu Cemaati* hariç, diğerleri, genellikle çok daha az ve birbirlerine yakın nefer sayılarına sahiptirler.

Genelde cemaatlerin nefer sayılarında ciddi artışlar ya da azalışlar görülmemektedir. En çok artış 28 nefer ile *Çavurcu Cemaati*'nde olmuştur. Nefer sayısında en çok azalış ise 1500 yılında 37 olan nefer sayısı 10 kişi azalarak 1522 yılında 27 nefere sahip olan *Tataran Cemaati'nde* görülmüştür[516].

1.1.7. Beyşehir Kazası[517]

Beyşehir kazasında konar-göçer teşekküllere pek rastlanılmamaktadır. Bunun nedeni, Beyşehir'in çok eski dönemlerden itibaren yerleşik bir hayat tarzına sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Kazada sadece *Keçilü Cemaati* bulunmaktadır[518]. Bir

---

[513] BOA, *TD 32,* s. 301–302; BOA, *TD 1061,* s. 354. Bu cemaatin adı 1500 yılında Çavurcu ve 1522 yılında Çarucu diye kaydedilmiştir.

[514] BOA, *TD 32,* s. 303; BOA, *TD 1061,* s. 356.

[515] BOA, *TD 32,* s. 303; BOA, *TD 1061,* s. 355.

[516] BOA, *TD 40,* s. 758; BOA, *TD 1061,* s. 356. Bu cemaat, yarı yerleşik bir özellik gösterir. Çünkü Çamdük karyesinde meskûndur.

[517] Beyşehri sancağının genel özellikleri için bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 1–443.

[518] Beyşehir kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 7a, 7b.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yörük cemaati olan *Keçilü*, *Beyşehir* sancağına bağlı *Yenişehir* nahiyesinde bulunan *Küre* karyesinde sakindir.

Küre köyü, demir madenine sahip bir köydür. Bu nedenle hem köy halkının hem de cemaat mensuplarının madencilikle uğraştığı anlaşılmaktadır[519]. Zaten defterlerde bu kişilerden *öşr-i ahen* ya da *öşr-i hadid* adlı demir vergisinin alınıyor olması bunu göstermektedir[520].

Söz konusu köy, 1500-1502 yıllarında 100 kişiden oluşmuş olmasına rağmen bu nüfusun 12 neferi *Keçilü Cemaati*'ndendir. 1518-1522 yıllarında ise köyün 149 olan neferinin 23'ü cemaat mensubudur. Köyün nefer sayısının yaklaşık olarak % 15'i *Keçilü Cemaati*'ndendir.

1.1.8. Seydişehir Kazası[521]

Seydişehir kazasında da *Beyşehir* kazasında olduğu gibi konar-göçer teşekküllere pek rastlanılmamaktadır. Bunun nedeni, *Seydişehir*'inde *Beyşehir* gibi çok eski dönemlerden itibaren yerleşik bir hayat tarzına sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Kazada 1500 yılında hiç konar-göçer teşekkül bulunmamaktadır. 1522 yılında *Cemaat-i Haymana-i Zaviye-i Mümin Halife* adıyla kaydedilen tek grup bulunmaktadır[522]. Seyyidler şehri olan Seydişehir ve civarında pek çok zaviye ve bu zaviyelere bağlı dervişler bulunmaktadır. Ancak, bu cemaat, *Haymana* tabiriyle beraber zikredildiğinden bu cemaati konar-göçer olarak kabul ettik.

---

[519] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 176–190.

[520] BOA, *TD 40,* s. 572–573; BOA, *TD 1061,* s. 855–856; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 47.

[521] Beyşehri ve Seydişehri kazalarının genel özellikleri için bkz. M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 1–443.

[522] 1522 yılında cemaat ile köy nefer sayısı birlikte verilmiştir. Bu nedenle sadece 1518 yılındaki bilgiler verilmiştir. Seydişehir kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 8a.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu cemaat, *Gurgurum nahiyesi*'ne bağlı *Dikili Taş* ve *Gök Öyük* köylerinde görülmüşlerdir. Toplam 8 nefere sahip grubun, 6'sı *Dikili Taş* köyünde iken[523] 2 nefer *Gök Öyük* köyündedir[524].

1.1.9. Larende Kazası[525]

Larende kazasında da çok yoğun bir konar-göçer yapılanma görülmemektedir. Bunun sebebi, *Larende* şehrinin de çok eski bir yerleşim merkezi olmasından kaynaklanmaktadır.

Larende kazasında en fazla *Urban-ı Haymana Kabilesi*'ne ait cemaatler bulunmaktadır. Bu adla bir grup konar-göçer de *Konya* kazasında da bulunmaktadır[526]. Bu kabileye bağlı cemaatler dışında *Çoğlu* köyünde *Yüzdeci Kabilesi*'ne bağlı bir grup bulunmaktadır. Sadece 1522 yılında olan bu grubun nefer sayısı 8'dir[527].

Urban-ı Haymana Kabilesi içerisinde *Hacı Osman*[528], *Hacı Osman Kethüda*[529], *Halife*[530], *Okçılar*[531], *Ramazanlar*[532] ve *Urban*[533] adlı 6 cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerin toplam nefer sayıları 1500 yılında 192 ve 1522 yılında 197'dir[534]. Bu konar-göçerlerin dolayısıyla kazanın en kalabalık cemaatleri *Okçılar* ve *Ramazanlar'*dır. *Okçılar Cemaati*, 1500 yılında 72 ve 1522 yılında 70 nefer sayısına sahiptir[535].

---

[523] BOA, *TD 40,* s. 325–326; BOA, *TD 1061,* s. 934–935; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 63.

[524] BOA, *TD 40,* s. 316–317; BOA, *TD 1061,* s. 938, 942–943; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 60.

[525] Larende (Karaman) kazasının genel özellikleri için bkz. O. Gümüşçü, *Larende Kazasında Yerleşme ve Nüfus,* 248 s; A. Aköz, *Karaman Kazası*, s. 250.

[526] Bkz. Konya kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatler için bkz. Ek, 1a, 1b, 1c.

[527] BOA, *TD 1061,* s. 241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 160.

[528] BOA, *TD 32,* s. 50–51;BOA, *TD 1061,* s. 372–373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[529] Cemaatin adı 1500 yılında Hacı Osman Kethüda iken 1522 yılında Hacı Osman olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 52;BOA, *TD 1061,* s. 373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[530] BOA, *TD 32,* s. 52;BOA, *TD 1061,* s. 373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[531] BOA, *TD 32,* s. 49–50;BOA, *TD 1061,* s. 372; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[532] Osmanlı coğrafyasının bazı yerlerinde 19. yüzyılda da bu cemaatin adıyla bir cemaat bulunmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 51;BOA, *TD 1061,* s. 372–373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[533] Bu cemaat, Beyan köyünde sakindir. Yani yarı yerleşik bir özellik göstermektedir. BOA, *TD 32,* s. 52;BOA, *TD 1061,* s. 373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[534] Larende kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 9a, 9b, 9c.

[535] Bu cemaat, 1500 yılında Okçılar ve 1522 yılında ise Okçıyan şeklinde kayıtlıdır. BOA, *TD 32,* s. 49–50;BOA, *TD 1061,* s. 372; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ramazanlar Cemaati, her iki dönem de 50 nefer nüfusa sahiptir[536]. Kabile ve kazanın en küçük cemaati, *Urban Cemaati*'dir. *Urban Cemaati*, her iki dönemde de 10 nefer nüfusa sahiptir[537].

Larende kazası konar-göçerlerin nefer sayılarında çok köklü değişimler söz konusu değildir. Genelde nefer sayıları sabit kalmıştır. Kazanın toplam nefer sayısı 1500 yılında 192 iken 1522 yılında ancak % 3 artarak 197 olmuştur.

1.1.10. Belviran Kazası

Belviran kazası, konar-göçer olarak çok az bir nüfusa sahiptir. Kazada 1500 yılında 2 ve 1522 yılında 1 cemaat bulunmaktadır[538]. *Yörükân-ı Tatul(?) Cemaati*, 1500 yılında 24 nefere sahiptir. Ancak bu cemaate, 1522 yılında rastlanılmamıştır[539]. Bu cemaat dışında yörük olarak kaydedilmiş *Duacılar Cemaati* bulunmaktadır. Bu cemaatin adı 1522 yılında Duacıoğlanları şeklindedir. *Koz Pınar* denilen mevkii civarında olan *Sinan Seydi Zaviyesi*'ne tabidirler. Zaviyeye hizmet etmekle görevlidirler. 1500 yılında 18 olan nefer sayısı 1522 yılında 37 olmuştur[540].

Kazanın toplam nefer sayısı 1500 yılında 42 iken 1522 yılında 37'ye düşmüştür. Çünkü bu tarihte *Yörükan-ı Tatul Cemaati*, Belviran kazasında bulunmamaktadır.

1.1.11. Aksaray Kazası[541]

*Aksaray kazasın*da bulunan konar-göçer teşekkülleri, *Bektaşlu Kabilesi*, *Haymana ve Yörük Cemaatleri*, *Tataran-ı Şeyillah Kabilesi*, *Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 5 grupta incelenebilinir.

Kazada, 1500 yılında toplam 126 ve sonraki yıl toplam 87 cemaat bulunmaktadır[542]. Cemaat sayısı itibariyle ciddi bir azalış söz konusudur. En fazla

---

[536] BOA, *TD 32,* s. 51; BOA, *TD 1061,* s. 372–373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[537] BOA, *TD 32,* s. 52;BOA, *TD 1061,* s. 373; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 115.

[538] Belviran kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 10a, 10b, 10c.

[539] BOA, *TD 40,* s. 200–201. Bu cemaat, 1500 yılı tahririnde Boyalu karyesi ardından kaydedilmiştir.

[540] BOA, *TD 40,* s. 234;BOA, *TD 455,* s. 247; BOA, *TD 63,* s. 263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 96.

[541] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 1–373.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

cemaat, her iki dönemde de *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 62'sini *Yüzdeci Kabilesi*, % 20'sini *Haymana ve Yörük Cemaatleri*, % 8'ini *Müstakil Cemaatler*, % 6'sını *Bektaşlu Kabilesi* ve % 4'ünü *Tataran-ı Şeyillah Kabilesi*'ne aittir. 1522 yılında ise *Aksaray* kazası konar-göçerlerinin % 43'ünü *Yüzdeci Kabilesi*, % 38'ini *Haymana ve Yörük Cemaatleri*, % 8'ini *Bektaşlu Kabilesi*, % 6'sını *Tataran-ı Şeyillah Kabilesi* ve geriye kalan % 5'ini ise *Müstakil Cemaatler* oluşturmaktadır.

Tablo 5: *Aksaray Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Bektaşlu Kabilesi	287	10.23	340	9.78
Haymana ve Yörük Cemaatleri	1287	45.89	1521	43.75
Tataran-ı Şeyillah Kabilesi	393	14.01	716	20.60
Yüzdeci Kabilesi	671	23.92	842	24.23
Müstakil Cemaatler	167	5.95	57	1.64
Toplam	**2805**	**100**	**3476**	**100**

İncelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer *Haymana ve Yörük Cemaatlerine* ve en az nefer *Müstakil Cemaatler*e aittir. Bu dönemlerde *Müstakil Cemaatler* olarak verdiğimiz konar-göçer teşekküllerin haricindeki tüm kabilelerde bir nüfus artışı söz konusudur. Ama en fazla nüfus artışı % 82 oranıyla *Tatarân-ı Şeyîllah Kabilesi*'ne aittir. *Müstakil Cemaatler* olarak verdiğimiz konar-göçerlerin nefer sayılarında ise % 66'lık bir düşüş söz konudur. Kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 24 oranında bir artış olup bu 671 neferi ifade etmektedir.

1.1.11.1. Bektaşlu Kabilesi[543]

Bektaşlu Kabilesi, Tatarlardan büyük bir oymaktır[544]. *Aksaray* kazasında *Bektaşlu Kabilesi* olarak, 1500 yılında 8 ve 1522 yılında ise 7 cemaat bulunmaktadır.

---

[542] Aksaray kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 11a, 11b, 11c.

[543] Doğan Yörük, Bektaşlu Kabilesi cemaatlerinin 1500 yılında rastlanılmadığını söylemektedir. Sadece Hoşkadem Bektaşlu Cemaati diye bir cemaatin bulunduğunu ve ayrıca kabile adından bahsedilmediğini yazmaktadır. Bu, Bektaşlu Kabilesi gibi Aksaray sancağına bağlı bazı grupların 32 Numaralı Defterin daha sonraki sayfalarına kaydedilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. 32 Numaralı defterin Aksaray sancağının bir kısmı, 180. sayfada başlamış ve 215. sayfada yarım kalmıştır. Bunun ardından 217. sayfada Koçhisar kazası başlamıştır. Koçhisar kazası, 253. sayfada bitmiştir. Defterin 305. sayfasında Aksaray sancağına bağlı Yüzdeci Kabilesiyle tekrar Aksaray sancağı başlamaktadır ve 332. sayfada bitmektedir. Bu kısmın 325 ile 332 sayfaları arası Bektaşlu Kabilesi'ne aittir. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 83–84.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bektaşlu Kabilesi, 1500 yılında 287 ve 1522 yılında 340 nefer nüfusa sahiptir. İncelediğimiz dönemin en kalabalık konar-göçer grubu *Hoşkadem (Hoşkademlü)*'dir. *Hoşkademlü Cemaati*, 1500 yılında 108 nefer nüfusa sahip iken, nefer sayısı % 32 oranında artarak 1522 yılında 143'e ulaşmıştır[545]. Kabilenin en büyük cemaati olması yanı sıra kaza genelindeki cemaatlerinde en büyüklerindendir[546]. *Hoşkademlü Cemaati*'nden sonra en kalabalık konar-göçer grup, *Aydoğmuş, Küçük Hacılu* ve *Nernek* cemaatleridir. Bu cemaatlerin nefer sayıları hem birbirlerine çok yakın hem de *Hoşkademlü Cemaati*'nin nefer sayısının yarısından azdır. *Aydoğmuş Cemaati*, 1500 yılında 50, 1522 yılında ise 55 nefer nüfusa sahiptir. Bu cemaat nüfusunda 5 neferlik bir artış söz konusudur. % 10 oranında gerçekleşen bu artış, doğal bir seyir izlemiştir[547]. *Küçük Hacılu*, nefer itibariyle incelediğimiz dönemin *Aksaray* kazasındaki diğer büyük *Bektaşlu Kabilesi* grubudur. 1500 yılında *Küçük Hacılu Cemaati, Kızıl Çay* mezraası ve *Rundiğin köyü* civarında olmak üzere iki grup halinde verilmiştir. 1522 yılında, *Küçük Hacılu Cemaati* verilirken *Rundiğin* köyünden bahsedilmemektedir. Bu durum, *Rundiğin* köyündeki 18 neferlik cemaat mensuplarının cemaatin yerleşik hayata geçmesiyle alâkalı olmalıdır. Cemaatin, toplam 42 olan nefer sayısı 1 nefer azalarak 1522 yılında 41 neferden oluşmuştur[548]. Bir diğer kalabalık cemaat de *Nernek Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 41 kişi iken 1522 yılında 42 nefer sayısına sahip olmuştur[549].

---

[544] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

[545] BOA, *TD 32,* s. 326–327;BOA, *TD 1061,* s. 196–197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

[546] Hoşkademlü Cemaati, Aksaray sancağı dışında Konya sancağına bağlı Larende kazasında da bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 362.

[547] BOA, *TD 32,* s. 327–328; BOA, *TD 1061,* s. 194–195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132. Aydoğmuş Cemaati, Karaman Beylerbeğliği dışında, Adana Eyaleti'ne bağlı Sis sancağında, Meraş Eyaleti'ne bağlı Zulkadriye kazasında ve Hüdâvendigar sancağına tabi Söğüt kazasında meskûndurlar. Ayrıntılı bilgi için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 185.

[548] BOA, *TD 32,* s. 329–331; BOA, *TD 1061,* s. 195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132. Aksaray sancağı dışında Anadolu'nun pek çok yerinde bu adla bir cemaate rastlanılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 478–479.

[549] Bu cemaatin adı 1500 ve 1522 numaralı defterlerde Nernek, 1518 yılında ise Nernak olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 325; BOA, *TD 1061,* s. 193–194; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Tarsus sancağının Kusun kazasında Nernek adıyla bir konargöçer grup bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 516.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabile içerisinde en küçük cemaat, 1500 yılında 3 nefere sahip *Hoşkadem Bektaşlu Cemaati*[550] ile 1522 yılında 12 nefere sahip *Çiftlik(lü) Cemaati*'dir[551].

Bektaşlu Kabilesi'nde nefer sayısı, 1500 ile 1522 arasında % 18 oranında artarak 340 nefere yükselmiştir. Kabile içerisinde çok fazla nefer artışı ya da azalışı görülmemektedir. En farklı değişim, *Hoşkademlü Cemaati*'ne aittir. *Hoşkademlü Cemaati*, 1500 yılında 108 nefer nüfusa sahip iken, nefer sayısı % 32 oranında artarak 1522 yılında 143'e ulaşmıştır. Bu cemaat, en fazla nefer artışına sahip olan konar-göçer gruplardır[552].

1.1.11.2. Haymana ve Yörük Cemaatleri

Haymana ile *yörük* tabirlerinin, herhangi bir cemaat için aynı anda kullanıldığı yerlerin çok fazla olması nedeniyle, Haymana ve Yörük Cemaatlerini birlikte inceleyeceğiz. Çünkü 1500 yılında isminde *yörük* olan cemaat 1518 yılında *Haymana Kabilesi* içerisindedir. 1500 yılında müstakil olan cemaatlerin bazılarının 1518 yılında *Haymana Kabilesi* mensubu olduğu görülmektedir. Ayrıca 1518 yılında *Haymana Kabilesi* başlığı altında verilen cemaatler için aynı zamanda *yörük* kelimesi kullanılmıştır. Fakat 387 numaralı muhasebe deferinde *Haymana Kabilesi* terimi kullanılmamıştır. Bunun dışında bazı cemaatlerin ise sadece *yörük* kelimesiyle ifade edildikleri görülmektedir[553]. Bu ayrımı yapmakta herhangi bir hataya meydan vermemek için bu cemaatleri aynı başlık altında vermeyi uygun gördük. Ayrıca 1500 yılına ait defterde yer alan "*Kazâ-i Haymana-i Aksaray tâbi-i Vilayet-i Karaman*" tabiri Aksaray kazasında bulunan tüm konar-göçerler için kullanılmış gibi görünmektedir[554]. O zaman haymana tabiri neyi ifade ediyordu. Ya da yörük terimi sadece bir grubu mu ifade ediyordu. Eğer öyleyse niçin başka kabile ya da gruplarda yer alan cemaatler için yörük tabiri kullanılıyordu. Elimizdeki verilerle bunlara bir cevap vermek ne yazık ki mümkün değildir.

---

[550] Bu cemaat, Aksaray sancağının Eyüp nahiyesinde bulunmaktadır. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 211.

[551] BOA, *TD 32,* s. 330; BOA, *TD 1061,* s. 197–198; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[552] BOA, *TD 32,* s. 326–327;BOA, *TD 1061,* s. 196–197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

[553] BOA, *TD 32,* s. 180–215, 305–331; BOA, *TD 1061,* s. 182–244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 124–140.

[554] BOA, *TD 32,* s. 180.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Burada belirtilmesi gereken bir noktada defterlerin durumudur. 1500 yılına ait olan 32 numaralı defter çok karışık bir defterdir. Bilgiler dağınık verilmiştir. Bu defterde *Bektaşlı*, *Tataran-ı Şeyillah* ve *Yüzdeci Cemaatleri*, kabile ya da taife başlığı altında verilirken diğerleri için bu tabirler kullanılmamıştır[555]. Sadece *Yüreklü*[556], *Bolargu*[557] ve *Kara Develü*[558] adlı konar-göçer teşekküller için *Cemaat-i Haymana* tabiri kullanılmıştır. Ayrıca *Eylemiyen Cemaati* için *haymana* tabiri kullanılmıştır[559]. Yine 1500 yılında sadece *Kâfir Yörüğü Cemaati*'nin isminde yörük kelimesi kullanılmıştır[560]. Bunların dışında kalan cemaatler için 1500 yılında yörük ya da haymana tabiri kullanılmamıştır.

1518 yılına ait 1061 numaralı defter çok daha düzenlidir. Her kabileye ait cemaatler sırasıyla kaydedilmiştir. *Haymana Kabilesi* de bu defterde karşımıza çıkmaktadır. 1500 yılında, haymana olarak nitelendirilenlerin yanısıra müstakil olarak kaydedilen cemaatlerin çoğu 1518 yılında *Haymana Kabilesi* içerisinde verilmiştir[561].

1522 yılına ait 387 numaralı defter ise 1061 numaralı defterin icmalidir. Bu defterde *Bektaşlu*, *Tataran-ı Şeyillah* ve *Yüzdeci Cemaatleri*, kabile ya da taife başlığı altında verilmiş ama haymana cemaatleri için kabile başlığı verilmemiştir. Sadece her

---

[555] BOA, *TD 32,* s. 180–215, 305–331.

[556] Bu cemaatin adı, 1500 yılında Yürekli, 1518 yılında Yüreklü, 1522 yılında Beyli şeklinde yazılmıştır. Cemaat, 1500 yılında *Cemaat-i Yürekli an Cemaat-i Haymana*; 1518 yılında *Haymana Kabilesi* başlığı altında *Cemaat-i Yüreklü an Kabile-i Haymana* ve 1522 yılında *Cemaat-i Beyli an kabile-i mim* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 193–195; BOA, *TD 1061,* s. 198–199; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[557] Bolargu Cemaati, 1522 yılında Bolarlu şeklindedir. Cemaat, 1500 yılında *Cemaat-i Bolargu an Cemaat-i Haymana tabi Aksaray*; 1518 yılında *Haymana Kabilesi* başlığı altında *Cemaat-i Bolargu an yörükân tabi Aksaray* ve 1522 yılında *Cemaat-i Bolarlu an yörükân* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 213; BOA, *TD 1061,* s. 201; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[558] Bu cemaat, 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 13 nefer nüfusa sahiptir. BOA, *TD 32,* s. 212; BOA, *TD 1061,* s. 210; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Bu cemaat için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.401.

[559] BOA, *TD 32,* s. 195–196; BOA, *TD 1061,* s. 204–205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[560] BOA, *TD 32,* s. 214; BOA, *TD 1061,* s. 202; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133. Ayrıca bkz. D. Yörük, *Aksaray Kazası,* s. 49–50. Bu cemaat adıyla bir konar-göçer grup, Tarsus ve Adana sancaklarında da bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.386.

[561] BOA, *TD 1061,* s. 182–244

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

cemaatin adından sonra ya *an yörükân* ya da *an yörükân-ı Aksaray* ibareleri kullanılmıştır[562].

Tüm bu nedenler dolayısıyla haymana ve yörük kelimelerinin çoğu zaman birbirlerine yakın anlamlarda kullanıldığını düşünmekteyiz. Hatta *Haymana Kabilesi* tabiriyle Aksaray Yörüklerinin kastedildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, söz konusu cemaatleri bir arada verdik. Bunları kendi arasında bir tasnife tabi tutarak sadece üç defterde de yörük olarak kullanılan konar-göçer teşekkülleri *Yörük Cemaatleri* ve geriye kalanları *Haymana Kabilesi* olarak değerlendirdik. Ancak kaza bazındaki değerlendirmeler için bu grupları *Haymana ve Yörük Cemaatleri* olarak verdik.

Haymana ve Yörük Cemaati olarak 1500 yılında 25 ve 1522 yılında 33 cemaat bulunmaktadır. Kaza içerisinde en fazla nefere sahip olan bu cemaatlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 1287 iken % 18'lik bir artış ile 1522 yılında 1521 nefer sayısına ulaşmıştır. Bu 234 kişilik bir artış anlamına gelmektedir.

1.1.11.2.1. Yörük Cemaatleri

Bu başlık altında inceleyeceğimiz cemaatlerin ortak özelliği hepsi için yörük tabirinin kullanılmış olmasıdır. Yörük kelimesi bazen *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nde olduğu gibi cemaatin adında kullanılmışken bazen *Baymışlu Cemaati*'nde olduğu gibi *Cemaat-i Baymışlu an yörükân* şeklinde kullanılmıştır[563].

Yörük Cemaatleri, 1500 yılında 5 ve 1522 yılında ise 4 tanedir. *Divane Cebelü Cemaati* 43 nefere sahip olup 1522 yılında bulunmamaktadır. Bu cemaat, *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'ndendir. *Aya Belen* ve *Ak Sungur* civarında sakin olan cemaatin 1522 yılında *Yörük-i Dündarlu* içine dâhil olma ihtimalinin yanı sıra yerleşik hayata geçmiş olmaları muhtemeldir[564]. Ayrıca, bu cemaatin bir kısmı bu tarihten itibaren *Yüzdeci* olarak kaydedilmiş olması da bir başka ihtimaldir. Çünkü *Yüzdeci Kabilesi* içinde adı verilmeyen ama *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nden olduğu belirtilen bir konar-göçer grup bulunmaktadır.

---

[562] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 124–140.

[563] BOA, *TD 32,* s. 207–210, 210–211, 213; BOA, *TD 1061,* s. 182–184, 186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[564] BOA, *TD 32,* s. 210–211.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu grubun 1500 yılındaki nefer sayısı 421 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 471'dir. Grubun en kalabalık cemaati, *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 247 nefer nüfusa sahip iken 1522 yılında 358 nefer sayısına ulaşmıştır[565]. En küçük cemaat ise *Baymışlu Cemaati*'dir. Bu cemaat 1500 yılında 19 ve 1522 yılında 4 nefere sahiptir[566].

Bu grubun nefer sayısında %12 oranında bir artış vardır. Bu artış 50 kişilik bir artışa denk gelmektedir. En fazla nefer artışı 111 kişi ile *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'ne aittir. En az nefer artışı ise 1500 yılında 61 olan nefer sayısı 2 kişi artarak 1522 yılında 63 olan *İlderlü* ya da *Eldili* Cemaati'ne aittir[567]. Grup içerisinde nefer azalışları da söz konusudur. En fazla nefer azalışı *Baymışlu Cemaati*'ne aittir. 1500–1522 yılları arasında 15 kişilik bir azalma söz konusudur[568]. *Saru Kız Cemaati*, 1500 yılında 51 nefere sahiptir. 1522 yılında 5 kişi azalarak, cemaatin nefer sayısı, 46 nefere düşmüştür[569].

1.1.11.2.2. Haymana Kabilesi

Bu grup için, sadece 1518 yılında kabile tabiri kullanılmıştır. *Kabile-i Haymana Der Kaza-i Aksaray* başlığı altında verilen cemaatlerin hepsi için *Cemaat-i Koyuncu Emir an yörükân tabi Aksaray* diye kaydedilen *Koyuncu Emir Cemaati*'nde olduğu gibi *an yörükân* tabiri de kullanılmıştır[570].

---

[565] BOA, *TD 32,* s. 207–210; BOA, *TD 1061,* s. 182–184; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[566] BOA, *TD 32,* s. 213; BOA, *TD 1061,* s. 186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[567] Bu cemaat, 1500 ve 1518 yıllarında İlderlü iken diğer yıllarda Eldili şeklinde kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 199–200; BOA, *TD 1061,* s. 185–186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[568] Bu cemaat, 1500 yılında Baymışlu iken diğer yıllarda Baymış şeklinde kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 213; BOA, *TD 1061,* s. 186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[569] Bu cemaat, 1500 yılında Saru Kızlu iken diğer yıllarda Saru Kız şeklinde kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 206–207; BOA, *TD 1061,* s. 185; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Bu cemaat Aksaray dışında, Bozok ve Maraş Eyaletlerinde de bulunmuştur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 560.

[570] Bu cemaat, 1500 yılında Koyuncu İmir ve 1522 yılında Koyuncu Emir diye kaydedilmiştir. Cemaat için 1500 yılında haymana ya da yörük tabiri kullanılmamış müstakil kaydedilmiştir. 1518 yılında *Haymana Kabilesi* başlığı altında *Cemaat-i Koyuncu Emir an yörükân tabi Aksaray* ve 1522 yılında *Cemaat-i Koyuncu Emir an yörükân* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 205–206; BOA, *TD 1061,* s. 200–201; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133. Koyuncu İmir ya da Koyuncu Emir diye zikredilen cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 459.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1500 yılında, *Yüreklü*[571], *Bolargu*[572] ve *Kara Develü*[573] adlı konar-göçer teşekküller için *Cemaat-i Haymana* tabiri kullanılmıştır. Ayrıca 1500 yılında *Eylemiyen Cemaati*, *Cemaat-i Eylemiyen tabi Aksaray Haymana* şeklinde verilmiştir[574]. 1522 yılında da kabile tabiri kullanılmamıştır. Ancak bazen cemaat adı verildikten sonra *Kara Yayla Cemaati*'nde[575] olduğu gibi *an yörükân* ya da yukarıda da değindiğimiz Koyuncu Emir Cemaati'nde olduğu gibi *an yörükân-ı Aksaray* tabiri kullanılmıştır. Bazen de *Cemaat-i Kâfir İshaklu*'da olduğu gibi sadece cemaat adı verilmiştir[576].

1500 yılında 20 ve 1522 yılında 29 cemaate sahiptir. Cemaatin sayısının artmasının sebebi 1522 yılında *Bardakçiyan*[577], *Bekir İsa*[578], *Deli Habeşlü*[579], *Depesi Yamalu*[580], *Kalkancı*[581], *Konur*[582], *Ömer Koçaçlu*[583], *Sofu Dedelü*[584] ve *Şekeryan* adlı cemaatlerin ilk kez kaydedilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu cemaatlerden

---

[571] Bu cemaatin adı, 1500 yılında Yürekli, 1518 yılında Yüreklü, 1522 yılında Beyli şeklinde yazılmıştır. BOA, *TD 32,* s. 193–195; BOA, *TD 1061,* s. 198–199; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[572] BOA, *TD 32,* s. 213; BOA, *TD 1061,* s. 201; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[573] BOA, *TD 32,* s. 212; BOA, *TD 1061,* s. 210; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Bu cemaat için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.401.

[574] Bu cemaat, 1500 ve 1518 yıllarında Eylemiyen ve 1522 yılında Eymişler diye kaydedilmiştir. Cemaat, 1522 yılında *Cemaat-i Eymişler an yörükân* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 195–196; BOA, *TD 1061,* s. 204–205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[575] Kara Yayla Cemaati için 1500 yılında yörük ya da haymana tabiri kullanılmamıştır. 1518 yılında Haymana Kabilesi başlığı adı altında *Cemaat-i Kara Yayla an Yörükân tabi Aksaray* ve 1522 yılında *Cemaat-i Kara Yayla an Yörükân* şeklinde kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 203–204; BOA, *TD 1061,* s. 209–210; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Türkay'ın eserinde de Kara Yayla Cemaati, yörükân taifesinden olup Aksaray sancağında görülmektedir. Bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 418.

[576] Bu cemaat, 1500 ve 1518 yıllarında Kâfir İshaklu ve 1522 yılında Kâfir İshak diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 196–197; BOA, *TD 1061,* s. 206–207; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133. Kâfir İshaklu Cemaati'nin Aksaray sancağında bulunduğuna dair bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 385.

[577] BOA, *TD 1061,* s. 205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[578] Bu cemaati, Kavşud karyesi civarındadırlar. BOA, *TD 1061,* s. 206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[579] BOA, *TD 1061,* s. 201–202; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[580] BOA, *TD 1061,* s. 205–206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[581] BOA, *TD 1061,* s. 212; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134.

[582] BOA, *TD 1061,* s. 203–204; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133. Konur Cemaati'nin görüldüğü yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 457.

[583] Ömer Koçaçlu Cemaati, Yürekli Cemaati'ne tabidir. Anlaşıldığı kadarıyla Yüreklü Cemaati mensuplarının bir kısmı ana kütleden ayrılarak, Ömer Koçaç Mezrası civarını yurt tutmuşlar ve bu adla anılmaya başlamışlardır. BOA, *TD 1061,* s. 199; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[584] BOA, *TD 1061,* s. 206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Şekeryan Cemaati, 1500 yılında *Yüzdeci Kabilesi* içerisindedir. 1518 yılında *Haymana Kabilesi* içerisine dâhil olmuştur[585].

1500 yılında 815 olan nefer sayısı 1522 yılında 1050'dir. Kabilenin en kalabalık cemaatleri, *Yüreklü* ile *Eylemiyen*'dir. *Yüreklü Cemaati*, 1500 yılında 111 olan nefer sayısı 1522 yılında 113'tür[586]. *Eylemiyen Cemaati* ise 1500 yılında 82 iken 1522 yılında 105'tir[587]. Kabilenin en az neferli cemaati de *Kırıklu Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 20 ve 1522 yılında 5 nefer nüfusa sahiptir[588].

Kabilenin 1500 yılında 815 olan nefer sayısı % 28 oranında artarak 1522 yılında 1050 nefer sayısına ulaşmıştır. En fazla nefer artışı *Eylemiyen*, *Bolargu* ve *Sevindiklü* cemaatlerine aittir. *Eylemiyen Cemaati* nefer sayısı, % 28 oranında gerçekleşmiştir. Bu, 23 kişiyi ifade etmektedir[589]. *Bolargu Cemaati'nin*, 1500 yılında 39 olan nefer sayısı 15 kişi artarak 1522 yılında 54 nefere ulaşmıştır[590]. *Sevindiklü Cemaati*'nin ise 1500 yılında 50 olan nefer sayısı 14 kişi artarak 1522 yılında 64 nefere ulaşmıştır[591].

En fazla nefer azalışı ise *Kırıklu, Üveys Fakihlü* ve *Felek* cemaatlerine aittir. *Kırıklu Cemaati*, 1500 yılında 20 nefer olan nüfusu 15 kişi azalarak 1522 yılında 5 nefere sahip olmuştur[592]. *Üveys Fakihlü Cemaati* nefer sayısı, 1500 yılında 23 nefer iken 1522 yılında 8 nefere düşmüştür[593]. *Felek Cemaati* ise 1500 yılında 32 ve 1522

---

[585] BOA, *TD 32,* s. 318; BOA, *TD 1061,* s. 206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[586] BOA, *TD 32,* s. 193–195; BOA, *TD 1061,* s. 198–199; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[587] BOA, *TD 32,* s. 195–196; BOA, *TD 1061,* s. 204–205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[588] BOA, *TD 32,* s. 198–199; BOA, *TD 1061,* s. 211–212; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Bu ad ile bulunan konar-göçer teşekküllerin yerleşim yerleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 445.

[589] BOA, *TD 32,* s. 195–196; BOA, *TD 1061,* s. 204–205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[590] BOA, *TD 32,* s. 213; BOA, *TD 1061,* s. 201; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[591] BOA, *TD 32,* s. 188; BOA, *TD 1061,* s. 208–209; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Sevindiklü Cemaati adıyla bulunan cemaat ya da cemaatlerin yerleşim yerleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 572.

[592] BOA, *TD 32,* s. 198–199; BOA, *TD 1061,* s. 211–212; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Bu cemaat adıyla bulunan konar-göçer teşekküllün yerleşim yerleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 445.

[593] Üveys Fakihlü Cemaati, 1500 yılında Veys Fakihlü diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 192; BOA, *TD 1061,* s. 212; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 642.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yılında 18 nefere sahiptir. 14 nefer azalmıştır[594]. *Borna(?) Cemaati* ise 51 nefer iken 47 nefere düşmüştür[595].

1.1.11.3. Tatarân-ı Şeyillah Kabilesi[596]

Tatarân-ı Şeyillah Kabilesi, Ankara Savaşı sonrası Timur ile beraber gitmeyip Anadolu'da kalmayı tercih eden ve Türkleşen Moğol kökenli kabilelerdendir[597].

Tatarân-ı Şeyillah adıyla anılan konar-göçer teşekkül, 1522 yılında kabile olarak kaydedilmiştir. 1500 yılında kabile terimi yerine cemaat kullanılmıştır. Burada ana kütle olan *Şeyillah Tatarları* için kullanılan cemaat tabiri *Cemaat-i Ballu an Cemaat-i Şeyillah* örneğinde görüldüğü gibi kabile anlamına gelen bir kavram taşımaktadır[598].

Bu kabileye ait cemaat sayısı 1500 yılında 5 ve 1522 yılında 6'dır. 1500 yılında *Şeyillah Cemaati*'nden 6 neferin bulunduğu küçük bir grup *Ömer Cerrar mezraası*nda bulunuyorken 1522 yılında bu grup kaydedilmemiştir. Bu durum, söz konusu grubun yerleşik hayata geçtiğini göstermektedir. Çünkü bu cemaatin kaydedilme sebebi eskiden beri yörük olan bu grubun eski defterde de bulunmasından kaynaklandığı belirtilmektedir. Bu cemaatin ziraat yapmaya başlamış olması bundan sonraki tarihlerde konar-göçer olarak anılmamalarına sebep olmuştur[599]. Ayrıca ilk defa 1522 yılında karşımıza çıkan cemaatler, bu kabile içerisinde de vardır. Bunlar, *Başlamışlu*[600] ile *Nısf-ı Ballu*[601] cemaatleridir. Bunlardan 1522 yılında *Ak İn ve Demür Kapı* mezraaları

---

[594] Bu cemaatin diğer ismi Şirmenlü Galat'tır. Bu isim, 1518 ve 1522 yıllarında hiç kullanılmamıştır. Cemaat, 1522 yılında Cemaat-i Felek an yörükân-ı Aksaray adıyla iki ayrı nüfusla kaydedilmiştir. Biri 4 ve biri 14 nefer sayısına sahiptir. BOA, *TD 32,* s. 191–192; BOA, *TD 1061,* s. 205, 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133, 134.

[595] BOA, *TD 32,* s. 197–198; BOA, *TD 1061,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.134.

[596] Kabilenin adı Tatarân-ı Şeyillah olarak kaydedilmiştir. D. Yörük, Tatarân-ı Şeyullah diye vermiştir. Bu konu için bkz. BOA, *TD 32,* s. 180–186; BOA, *TD 1061,* s. 187–193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[597] Moğol kökenli kabileler hakkında bkz. F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 134–135.

[598] BOA, *TD 32,* s. 180–186; BOA, *TD 1061,* s. 187–193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Ayrıca bkz. Doğan Yörük, *XVI. Asrın Başlarında Aksaray Kazası ve Kazanın İskanı,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Konya 1996, s. 47–48.

[599] BOA, *TD 32,* s. 180.

[600] BOA, *TD 1061,* s. 188–189; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Bu cemaatin, Aksaray sancağı dışında Kırşehir ve Bozok sancakları diğer yerleşim yerleridir. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 197.

[601] BOA, *TD 1061,* s. 188; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

civarında bulunan *Nısf-ı Ballu Cemaati*, 1500 yılında Halvati (?) ve *Karguncuk* mezraları civarında bulunan *Ballu Cemaati*'nden ayrı kaydedilen bir konar-göçer gruptur[602]. Bunların ayrı yazılmalarının nedeni hakkında bir bilgi verilmemektedir. Ancak bunların zaman içerisinde yaşadıkları yerlere sığmadıkları anlaşılmaktadır. Özellikle hayvanlarını otlatmak için daha geniş ya da daha çok araziye gereksinim duymaları cemaatler için ayrılma sebebi olabilir[603].

Kabilenin nefer sayısı 1500 yılında 393 iken 323 kişi artarak 1522 yılında 716 kişiye ulaşmıştır. İncelediğimiz dönemin en kalabalık konar-göçer teşekkülleri *Konurca*, *Ayaçlu* ve *Hacı Kara* cemaatleridir. *Konurca Cemaati*, kabilenin en büyük cemaatidir. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 154 iken 1522 yılında % 8 oranında artarak 166 kişiye ulaşmıştır. Nefer sayısı itibariyle kabilenin diğer bazı cemaatlerine göre çok fazla bir artışa sahip değildir. Cemaat, 1500 yılında 4 grup şeklinde kaydedilmiştir. Cemaatin nüfusunu, kendi ana kütlesinin yanı sıra, *Şeyillah Nökerleri*'nden oluşan gruplar tamamlamaktadır. Cemaatin, ana kütlesi 80 nefere sahiptir. *Nökerân-ı Kaya veled Şeyillah* 4, *Nökerân-ı Ali Bey bin Şeyillah* 8 ve *Nöker Ali Bey*'in tımarı olarak tasarruf edilmiş grup ise 62 nefer nüfusa sahiptir. Bu cemaat, 1522 yılında gruplara ayrılmadan kaydedilmiştir[604]. *Ayaçlu Cemaati*, kabilenin bir diğer kalabalık grubudur. Bu grubun, 1500 yılında 87 olan nefer sayısı 66 kişi artarak 1522 yılında 153 nefere ulaşmıştır[605]. Kabilenin en büyük konar-göçer grubu olan *Hacı Kara Cemaati*'nin nefer sayısı, 1500 yılında 85 neferdir. 1522 yılında 66 kişilik bir artış ile 153 nefere ulaşmıştır[606]. Kabileye bağlı cemaatler, *Ömer Cerrar* mezraasında bulunan küçük grup dışında, 60 neferin üzerinde bir nüfusa sahiplerdir. Yani, kabilede çok

---

[602] BOA, *TD 32,* s. 185–186; BOA, *TD 1061,* s. 187; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[603] Bu konu için ayrıca bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s.81.

[604] BOA, *TD 32,* s. 182–185; BOA, *TD 1061,* s. 192–193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[605] BOA, *TD 32,* s. 186–187; BOA, *TD 1061,* s. 191–192; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Bu cemaatin adı, 1500 yılında Ayaclu, 1518 yılında Ayaçlu ve 1522 yılında Oyaçlu olarak kaydedilmiştir. Bazı araştırmacılar bu cemaatin adını Otaçlu diye bazıları Ayacık diye okumuştur. D. Yörük, cemaatin adının 1298 yılında Anadolu'daki Moğol beyleri arasında bulunan Ayacı adlı bir emirden aldığının düşünülebileceğini belirtmektedir. Cemaatin adı için bkz. D. Yörük, *Aksaray Kazası,* s.47; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s.83; O. Sakin, *Türkmenler ve Yörükler*, s. 273.

[606] BOA, *TD 32,* s. 181–182; BOA, *TD 1061,* s. 189–191; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Aksaray sancağı dışında, Hamid, Teke, Alaiye, Aydın ve Edirne sancaklarında da bu adı taşıtan cemaatler bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 337.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

küçük cemaat yoktur. En az nefer sahip olan *Ballu Cemaati* dahi 1500 yılında 61 nefer iken 1522 yılında 65 neferdir[607].

Aksaray kazasındaki kabilelerin içerisinde nefer sayısı en çok artan, *Tatarân-ı Şeyillah Kabilesi*'dir. Kabilenin nefer sayısı 1500 yılında 393 iken 1522 yılında %82 oranında artarak 716'ya çıkmıştır.

Kabilenin en fazla nefer artışına sahip cemaatleri *Ayaçlı* ve *Hacı Kara*'dır. 1522 yılında *Hacı Kara Cemaati*'nin nefer sayısı % 78 artmış iken *Ayaçlu Cemaati*'nin nefer sayısı % 76 oranında artmıştır. Kabileye ait cemaatlerin nefer sayısında azalış söz konusu değildir. Sadece *Ballu Cemaati*'nin nefer sayısında çok az bir artış gözlenmektedir. Cemaatin 1500 yılında 61 olan nefer sayısı, 1522 yılında ancak 65 olabilmiştir.

1.1.11.4. Yüzdeci Kabilesi[608]

Yüzdecilik, Atçekenlik gibi siyasi, etnik bir kavram taşımadan bir iktisadi birliği kapsamaktadır. Bu oluşum, tamamen hayvancılık ile uğraşan grupları içine almaktadır[609]. Bunlar, ağnam vergisi olarak her yüz koyundan bir koyun verdikleri için Yüzdeci olarak anılmışlardır[610]. Osmanlı Devleti'nden önce Karaman ve çevresinde hâkimiyet süren Karamanoğlu Beyliği'nde de vardır. 1500 tarihli defterde yüzdeci olan bir grup için kullanılan *Cemaat-i Yüzdeciyan an Cemaat-i Kuştemur mektub-ı İbrahim Bey* tabirine istinaden Karamanoğlu Mehmed Bey'in oğlu İbrahim Bey zamanında da yüzdeciliğin var olduğunu söyleyebiliriz[611].

---

[607] BOA, *TD 32,* s. 185–186; BOA, *TD 1061,* s. 187; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132. Aksaray sancağı dışında Sivas, Çorum, Çankırı, Amasya ve Malatya sancaklarında da bu adı taşıtan cemaatler görülmüştür. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 194.

[608] Doğan Yörük, Yüzdeci Kabilesi cemaatlerinin 1500 yılında rastlanılmadığını söylemektedir. Bu, Bektaşlu Kabilesi gibi Yüzdeci Kabilesi'nin de 32 Numaralı Defterin daha sonraki sayfalarına kaydedilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. 32 Numaralı defterin Aksaray sancağı bir kısmı, 180–252. sayfalar arasındayken Yüzdeci Kabilesi kısmı 305 ile 324 sayfaları arasındadır. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 85.

[609] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 85.

[610] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 73.

[611] BOA, *TD 32,* s. 322.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İncelediğimiz dönemde yüzdeci olarak kaydedilen cemaatlerin bağlı olduğu üst birimi ifade etmek için 1500 yılında *Cemaat-i Yüzdeciyan*, 1518 yılında *Kabile-i Yüzdeci* ve 1522 yılında *Taife-i Yüzdeci* şeklinde kaydedilmiştir[612].

Yüzdeci Kabilesi, incelediğimiz dönemde, Aksaray kazasının en çok cemaat sayısına sahip kabilesidir. Kabilenin 1500 yılında 78 olan cemaat sayısı 1522 yılında 37'ye düşmüştür. *Yüzdeci Kabilesi* içerisindeki cemaatler çok kalabalık konar-göçer teşekküller değildir. Nefer sayıları 2 ile 10 arasında değişen çok fazla cemaat vardır. 1500 yılında irili ufaklı toplam 78 cemaat yüzdeci olarak kaydedilmiştir. Bu cemaatlerin 56'sı 1522 yılında görülmemektedir. Söz konusu 56 cemaatten 47'sinin nefer sayıları 2 ila 10 arasında değişmektedir. Geriye kalan 9 cemaatin nefer sayıları 12 ile 27 arasında farklılık göstermektedir. Bu cemaatler *Bacağı Uzun*[613], *Debek* (?)[614], *Gökmür ve Deyük* (?)[615], *Kara Koca*[616], *Melek(?)*[617], *Perakende*[618], *Şamlu*[619], *Şekeryan*[620] ve *Veled Şamlu Yakup*[621] adlı konar-göçer gruplardır. Bu cemaatlerden *Şekeryan Cemaati* hariç diğerleri, incelediğimiz defterlerde başka kabileler ya da başka coğrafyalarda da rastlanılmamıştır. Bu durum, bu cemaatlerin başka cemaatlerle birleştiğini ya da kendilerinden daha büyük grupların içine dâhil olduklarını akla getirmektedir. Ayrıca, bu cemaat mensupları yerleşik hayatı da tercih ederek konar-göçerlikten vazgeçmiş olabilirler. *Şekeryan Cemaati* ise 1518 yılından itibaren *Haymana Kabilesi* içerisinde görülmüştür.

1522 yılında ise yeni bazı cemaatlerin yüzdeci olarak kaydedildiği görülmektedir. Böyle cemaatlerin sayısı 15 kadardır. Geriye kalan 23 cemaat 1500 yılında da *Yüzdeci* olarak kaydedilenlerdir. 1522 yılında karşılaştığımız cemaatler,

---

[612] BOA, *TD 32,* s. 305–324; BOA, *TD 1061,* s. 213–226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125–126.

[613] BOA, *TD 32,* s. 315.

[614] BOA, *TD 32,* s. 324.

[615] BOA, *TD 32,* s. 316.

[616] Kara Koca Cemaati, Veledan-ı Serraç diye de tanınmaktadır. Bolahur ve Ballı Dere civarlarının yanı sıra Niğde'de de sakindir. BOA, *TD 32,* s. 310.

[617] BOA, *TD 32,* s. 315.

[618] Kara Dere, Ağca Ağıl, Ünbük ve Üç Toy civarlarında meskûndurlar. BOA, *TD 32,* s. 319–320.

[619] Cemaat, Başviran karyesinde sakindir. BOA, *TD 32,* s. 317.

[620] BOA, *TD 32,* s. 318; BOA, *TD 1061,* s. 206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.133.

[621] BOA, *TD 32,* s. 324.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Koğmad Mezraası[622], *Kosunini Mezraası*[623], *Ser Göl Mezraası*[624], *Belirsiz*[625], *Bulgar*[626], *Canbaz*[627], *Hacılu*[628], *Hosun Bey*[629], *Kara İlyaslu*[630], *Mavazi*[631], *Ömercünlü*[632], *Ömer Oğlanları*[633], *Saru Kız*[634], *Sofu Dedelü*[635] ve *Zeyne*[636] adlarıyla kaydedilmiştir.

Yüzdeci Kabilesi'nin nefer sayısı 1500 yılında 671 iken 1522 yılında 171 kişi artarak 842 nefere yükselmiştir. Kabilenin 1500 yılındaki cemaat sayısı 1522 yılına göre daha fazla olmasına rağmen 1500 yılındaki nefer sayısı 1522 yılına göre daha azdır. Bu nüfus artışı kadar 1500 yılında olan çok fazla küçük cemaatin 1522 yılında bulunmaması ve bunların yerine daha kalabalık grupların yüzdeci olarak

---

[622] Kırşehir sınırında olan bu cemaatin adı verilmemiştir. Aksaray kazasına tabi Koğmad mezraasında bulunduğu için mezranın adıyla anmayı uygun bulduk. BOA, *TD 1061,* s. 222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[623] Bu cemaatin adı verilmemiştir. Kosun İni Mezrası'nda bulunduğu için mezranın adıyla anmayı uygun bulduk. BOA, *TD 1061,* s. 214; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125. Kosun İni Mezrası adından dolayı bu cemaatin Kosun Kabilesi'ne bağlı bir konar-göçer grup olabileceğini düşünmekteyiz. F. Sümer, Kosun'un Üçoklar'dan olan Ramazanoğulları komutanlarından olduğunu, Ramazanoğulları zamanında Çukurova ve çevresi, beyliğin komutanlarına yurd olarak verildiğini ve bunların, bulundukları yerlerde bir Oğuz geleneği olan kabilevi yaşamı sürdürdüklerini söylemiştir. Bkz. F. Sümer, "Bayındır, Peçenek ve Yüreğir'ler", s. 331–333. Fakat daha sonra yazdığı bir yazısında bunların Varsak kökenli bir kabile olduğunu belirtmektedir. Bkz. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 74–76.

[624] Bu cemaatin adı da verilmemiştir. Ser Göl Mezrası'nda bulunduğu için mezranın adıyla anmayı uygun bulduk. BOA, *TD 1061,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[625] Bu cemaatin adı da verilmemiştir. Ancak bu cemaat, yine Aksaray kazası konar-göçerlerinden olan Yörük-i Dündarlu Cemaati'nden ayrılan yeni bir gruptur. BOA, *TD 1061,* s. 221–222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[626] Alp Kara Mezrası'nda bulunmuşlardır. BOA, *TD 1061,* s. 222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[627] BOA, *TD 1061,* s. 225–226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[628] BOA, *TD 1061,* s. 226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126. Bu cemaat, Üçok Kolu kabilelerinden Hacılar'ın bir grubudur. Hacılar, Kosun gibi Ramazanoğulları komutanlarındandır. Bunlar da yurdlarında Oğuz geleneği olan kabilevi yaşamı sürdürmüşlerdir. Bkz. F. Sümer, "Bayındır, Peçenek ve Yüreğir'ler", s. 331–333.

[629] BOA, *TD 1061,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[630] BOA, *TD 1061,* s. 223; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[631]. BOA, *TD 1061,* s. 213; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[632] BOA, *TD 1061,* s. 225; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[633] BOA, *TD 1061,* s. 214; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[634] BOA, *TD 1061,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[635] Aksaray'a bağlı Ak Koz, Çördük ve Komad mezralarında bulunmuşlardır. BOA, *TD 1061,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[636] Zeyne Cemaati, aynı adı taşıyan iki ayrı grup olarak kaydedilmiştir. Biri 29 diğeri 5 olmak üzere 1522 yılında toplam nefer sayısı 34'dür. BOA, *TD 1061,* s. 217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kaydedilmesinden kaynaklanmaktadır. 1522 yılında 2 ila 11 arasında nefer sayısına sahip sadece 13 cemaat vardır.

1500 yılında en büyük cemaat, *Çavuşlu*, *Kesriç* ve *Saçı Uzunca*'dır. *Çavuşlu Cemaati*'nin nefer sayısı, 1500 yılında 50 nefer iken 1522 yılında 12 nefer artarak 72 nefere ulaşmıştır[637]. *Ak Diken* mezraasında bulunan *Kesriç Cemaati*, 1500 yılında 26 ve 1522 yılında 29 nefere sahiptir[638]. *Kayseri sancağına* bağlı *Kenar-ı Irmak* nahiyesi civarında olan *Saçı Uzunca Cemaati*'nin nefer sayısı ise 1500 yılında 25 nefer iken 19 kişi azalarak 1522 yılında 5 nefere düşmüştür[639].

1522 yılında ise kabilenin en büyük grubu *İlyas Fakihlü Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında *Cemaat-ı Yörük-i Dündarlu* ve 1522 yılında *Cemaat-ı İlyas Fakihlü der meyan-ı Yörük-i Dündarlu* diye kaydedilmiştir. Aksaray kazası Yörük Cemaatlerine bağlı *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nden olan cemaat, 1500 yılında 20 nefer nüfusa sahip iken 90 kişi artarak 1522 yılında 110 nefere ulaşmıştır. Bu cemaatten 2 nefer *Demirci* karyesinde bulunmaktadır[640]. 1500 yılında olmayıp 1522 yılında 86 nefer ile kaydedilen adı belirtilmemiş ama *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nden olan bu grup, kabilenin diğer büyük konar-göçer grubudur[641]. *Çavuşlu Cemaati*, bu yılda kabilenin büyük cemaatlerindendir[642].

Yukarıda değindiğimiz gibi *Yüzdeci Kabilesi* içerisinde çok fazla küçük cemaat bulunmaktadır. 1500 yılında *Yüzdeci Kabilesi*'ne bağlı olan 78 cemaatten 62'sinin nefer sayıları 2 ile 10 arasında değişmektedir. 1522 yılında ise 38 cemaate sahip kabilenin 13 cemaati 2 ile 10 arasında nefere sahiptir. Bu durum, yüzdeciliğin, özellikle 1500 yılında konar-göçerler arasında çok revaçta olmadığını göstermesi açısından önemli olabilir. Vergi konusunda daha büyük bir rahatlık sağlamasına rağmen bu kabilenin cemaatlerinin nefer sayılarının neden az olduğuna dair bir bilgi yoktur. 1500 yılının

---

[637] BOA, *TD 32,* s. 321–322; BOA, *TD 1061,* s. 215–216; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[638] BOA, *TD 32,* s. 307; BOA, *TD 1061,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[639] BOA, *TD 32,* s. 308; BOA, *TD 1061,* s. 214–215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[640] BOA, *TD 32,* s. 309; BOA, *TD 1061,* s. 220; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[641] BOA, *TD 1061,* s. 221–222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[642] BOA, *TD 32,* s. 321–322; BOA, *TD 1061,* s. 215–216; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

küçük cemaatlerinden bazıları *İlhanlu Tatarı*[643], *Kâfir İshaklu*[644], *Kara Gözlü*[645] ve *Kızıl Eşeklü*'dür[646]. 1522 yılının ise küçük cemaatleri olarak *Dodurga*[647], *Ömeroğlanları*[648], *Saru Kız*'dır[649].

Yüzdeci Kabilesi'nde, nefer sayısı itibariyle 1500 yılı ile 1522 yılı arasında % 25 oranında bir artış vardır. Bu artış 171 neferi ifade etmektedir. En fazla nefer artışı *İlyas Fakihlü Cemaati*'ndedir. Bu cemaatin nefer sayısı 1500 ile 1522 arasında 90 nefer artmıştır[650]. Nefer artışı gözlenen bir diğer cemaat de 1500 yılında *Hacılu* ve 1522 yılında *Küçük Hacılu* adlarıyla anılan cemaatdir. 1500 yılında 12 olan nefer sayısı 28 nefer artarak 1522 yılında 40 nefere ulaşmıştır[651]. 25 nefer artarak 1500 yılında 11 olan nefer sayısı 1522 yılında 36'ya yükselen *Hızırlu Cemaati*, kabilenin diğer nefer artışı gözlenen konar-göçer grubudur[652].

Kabilenin cemaatleri arasında nefer azalışı da söz konusudur. 1500 yılında 24 olan nefer sayısı 1522 yılında 5'e düşen *Saçı Uzunca Cemaati*, 19 nefer azalmıştır[653]. Bir diğer nefer azalışı *Kalkanlu Cemaati*'nde gözlenmektedir. 1500 yılında 12 olan nefer sayısı 7 kişi azalarak 1522 yılında cemaatin nefer sayısı 5'e düşmüştür[654].

---

[643] Moğol kökenli olan bu cemaat, Kütahya ile Kaya Boğazı arasında bulunmaktadırlar. BOA, *TD 32,* s. 312.

[644] BOA, *TD 32,* s. 309; BOA, *TD 1061,* s. 217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[645] BOA, *TD 32,* s. 311; BOA, *TD 1061,* s. 223; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[646] BOA, *TD 32,* s. 314; BOA, *TD 1061,* s. 214; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[647] Bu cemaatin adı, 1500 yılında Dodurga ve 1522 yılında Eskimişli olarak kaydedilmiştir. 1500 yılındaki Dodurga ismi cemaatin mezrasının adıdır. 1500 yılında mezra adıyla anılan cemaatin bu yıldaki nefer sayısı 6 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 11'dir. BOA, *TD 32,* s. 308; BOA, *TD 1061,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126. Bu cemaat, Oğuzlar'ın Bozok Kolu'na bağlı Dodurga Boyu'ndandır. Bu boyun adı Dodurga, Doturga, Todurga ve Toturga gibi çeşitli imlâlarla yazılmıştır. Dodurga, Ulu Yörük, Ramazanlı Ulusu, Dulkadirli, Bozulus ve Ankara Yörükleri arasında yaşamıştır. 18. yüzyılda Harizm Türkmenleri yurdundaki Türkmen Çölü'nde yaşadıkları ve sürat ve kuvvetli oldukları bilinen bir cins atları yetiştirdikleri nakledilmektedir. Bkz. Faruk Sümer, "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", *AÜDTCFD,* C. XI, S. 1, Ankara 1953, s. 71–73.

[648] BOA, *TD 1061,* s. 214; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[649] BOA, *TD 1061,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[650] BOA, *TD 32,* s. 309; BOA, *TD 1061,* s. 220; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[651] BOA, *TD 32,* s. 319; BOA, *TD 1061,* s. 221; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[652] Bu cemaatin adı 1500 yılında Hızırlu ve 1522 yılında Hızır Fakihlü'dür. BOA, *TD 32,* s. 318–319; BOA, *TD 1061,* s. 225; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126.

[653] BOA, *TD 32,* s. 308; BOA, *TD 1061,* s. 214–215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[654] BOA, *TD 32,* s. 318; BOA, *TD 1061,* s. 214; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yüzdeci Kabilesi içerisinde bazı büyük konar-göçer teşekküllerden ayrılan küçük gruplarda bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi 1500 yılında 8 nefer nüfusa sahip *Kılıcı Kara Cemaati*'dir. Bu cemaat, *Eskiil kazası Atçeken Kabilesi*'nin en büyük cemaati olan *Aişelü*'dendir. Fakat *Kılıcı Kara Cemaati*'ne 1522 yılında rastlanılmamaktadır[655]. Ana kütlelerinden ayrılan gruplar arasında *Kuştemur Cemaati*'nden olup *Yüzdeci* olarak kaydedilen 9 neferlik konar-göçer grup dikkati çekmektedir. Bu cemaat, *Eskiil kazasın*da bulunan *Kuştemür Cemaati*'nden ayrılarak yüzdeci olmuşlardır. Karamanoğulları zamanından beri yüzdeci olan bu cemaatin 1500 yılından sonra yüzdecilikten vazgeçtikleri anlaşılmaktadır. Çünkü bu cemaat de 1522 yılında kaydedilmemiştir[656]. Ancak bu tür cemaatlerden hem 1500 hem de 1522 yılında yüzdeci olarak kaydedilmiş olanlar da bulunmaktadır. *Turgud* kazasında hem *Atçeken Kabilesi* içerisinde hem de *Yapalu Kabilesi* içerisinde bulunup ana kütlesinden ayrılarak yüzdeci olan *Ala Yundlu Cemaati* bu tür konar-göçer teşekküllerdendir. Yüzdeci olup *Ekecik* mezraasında bulunan *Ala Yundlu Cemaati*, 1500 yılında 5 ve 1522 yılında 13 neferden oluşmuştur[657].

1.1.11.5. Müstakil Cemaatler

Hiçbir şekilde bir kabileye bağlı olmayan cemaatleri *Müstakil Cemaatler* başlığıyla inceleyeceğiz. Bu türden konar-göçer grupların toplam cemaat sayısı 1500 yılında 11 iken 1522 yılında sadece 4'tür. Söz konusu grubun, 7 cemaati 1522 yılında yoktur. Bu gruplar arasında 1522 yılında ilk defa karşılaştığımız bir grup bulunmamaktadır.

Müstakil Cemaatlerin toplam nefer sayıları 1500 yılında 218 ve 1522 yılında 57'dir. En kalabalık konar-göçer teşekkül *Mondu Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 56 ve 1522 yılında 45 nefer nüfusa sahiptir[658]. 1500 yılında kalabalık bir cemaat daha vardır. *Aksaray* sancağın*a* bağlı *Eyüp* nahiyesinde *Aşağı Öyük* ve *Beytimur Boğazı*

---

[655] BOA, *TD 32,* s. 311.

[656] BOA, *TD 32,* s. 322.

[657] BOA, *TD 32,* s. 307; BOA, *TD 1061,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.126. F. Sümer, Aksaray'da da bazı Alayuntlu gruplarının bulunduğunu söylemiştir. Aksaray'da Ekecik karyesindeki Alayuntlu grubu bunun için bir örnektir. Bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 467.

[658] BOA, *TD 32,* s. 189; BOA, *TD 1061,* s. 186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

mezraasında bulunan *Yurtalan Cemaati*, 51 neferden oluşmuştur[659]. En az nüfuslu cemaatler ise, 1500 yılında *Müteferrika*[660] ve *Karlı*[661] cemaatlerdir. 1522 yılında rastlanılmayan bu cemaatlerin nefer sayısı 5'tir. 1522 yılının en az nefere sahip cemaatleri 2 nefer ile *Hacip* karyesinde bulunan *Tatar Ömer Cemaati*[662] ve 4 nefer ile *Yakacık-ı Alayundlu* karyesinde bulunan *Perakende-i Kuştemur Cemaati*'dir[663].

Kazadaki kabile ve büyük cemaatlerin nefer sayısında düşüş olan tek grup bu cemaatlere aittir. *Müstakil Cemaatler* başlığı adı altında verdiğimiz tüm cemaatlerin nefer sayılarında düşüşler gözlenmektedir. En fazla nefer kaybı, *Nısf-ı Mondu Cemaati*'ndedir. Bu cemaatin 1500 yılında 35 olan nefer sayısı 29 kişi azalarak 1522 yılında 6 kişiye düşmüştür[664]. *Hacip* karyesinde bulunan *Tatar Ömer Cemaati*, 1500 yılında 10 ve 1522 yılında 2 nefer nüfusa sahiptir. 1500 ile 1522 yılları arasında 8 kişi fark vardır[665].

1.1.12. Ereğli Kazası[666]

Ereğli kazasında bulunan konar-göçer teşekkülleri, *Ada Cemaati*, *Urban-ı Sapan Kabilesi, Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 4 grupta incelenebilinir.

Kazada, 1500 yılında toplam 22 ve sonraki yıl toplam 35 cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerden *Ada Cemaati* farklı birçok köyde bulunmaktadır ki bu cemaatin bulunduğu her köyü bir konar-göçer grup olarak kabul ettik. Her iki dönemde de *Ada Cemaati* en fazla grup sayısına sahiptir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 41'ni *Ada Cemaati*, % 36'sını *Müstakil Cemaatler*, % 14'ünü *Urban-ı Sapan Kabilesi* ve % 9'unu *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir. 1522 yılında ise *Ereğli* kazası konar-göçerlerinin % 31'ni

---

[659] BOA, *TD 32,* s. 197–198.

[660] BOA, *TD 32,* s. 214.

[661] BOA, *TD 32,* s. 211.

[662] Cemaat, 1500 yılında Tatar Ömer Cemaati adıyla kaydedilmiştir. 1522 yılında cemaat adı verilmeden Hacip karyesinde bulunan cemaat olarak verilmiştir. BOA, *TD 40,* s. 864; BOA, *TD 1061,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[663] BOA, *TD 40,* s. 869; BOA, *TD 1061,* s. 614; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.128.

[664] BOA, *TD 32,* s. 190; BOA, *TD 1061,* s. 186–187; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.132.

[665] BOA, *TD 40,* s. 864; BOA, *TD 1061,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[666] Ereğli kazasının genel durumu için bkz. Ş. Çelik, *Ereğli Kazası*, s.1–87.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ada Cemaati, % 29'unu *Urban-ı Sapan Kabilesi,* % 23'ünü *Yüzdeci Kabilesi* ve % 17'sini *Müstakil Cemaatler* oluşturmaktadır.

Tablo 6: *Ereğli Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Ada Cemaati	346	30.12	621	35.09
Urban-ı Sapan Kabilesi	113	9.83	199	11.24
Yüzdeci Kabilesi	22	1.91	40	2.25
Müstakil Cemaatler	668	58.14	910	51.42
Toplam	**1149**	**100**	**1770**	**100**

İncelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer *Müstakil Cemaatlere* aittir. Aynı zamanda *Ereğli kazasın*da bulunan tüm konar-göçer teşekküllerde bir nüfus artışı söz konusudur. En fazla nüfus artışı % 82 oranıyla *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir. Geriye kalan konar-göçer teşekküllerden *Ada Cemaati* % 79, *Urban-ı Sapan Kabilesi* % 76 ve *Müstakil Cemaatler* % 36 nefer artışına sahip olmuştur. Kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 54 oranında bir artış olup bu 621 neferi ifade etmektedir[667].

1.1.12.1. Ada (Ata) Cemaati

Ada Cemaati'nin adı Ada (Ata) adlı bir beyden gelmektedir. Bu beyin kökeni hakkında kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Ancak bunların Moğol kökenli bir konar-göçer grup olması ihtimali vardır. Şikârî Ada adlı bir Moğol beyinden bahsetmektedir[668]. Ata Beg maiyetindekilerle beraber, Anadolu içerisinde mücadelede veren Karamanoğullarının destekçilerinden biridir. Hatta yardımlarında dolayı Karamanoğulları bunlara bir dönem Ilgun ve çevresini vermiştir[669]. Karaman-Osmanlı mücadelesinde Ata Beg, Karaman tarafında yer almıştır. Hatta Karamanoğullarının en

---

[667] Ereğli kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 12a, 12b, 12c.

[668] Şikâri, Ada adlı Moğol Beyi'nden şöyle bahsetmektedir: *"Ol zamânda yavuz tâife var idi, Moğol derler. Sultân 'Alâüddin'in andan yavuz 'askeri yokdu. Beglerine Atâ Beg ve Melik Nâsır derler idi."* Bir başka yerde "*Karaman yanında dört Moğol beyi var idi. Birine Devletşâh derler, karındaşına Bâbuk derler, birine İsmâ'il Ağa derler, birine Ata Beg derler. Bunlar on beş bin Tatar'a mâlik idi."* Yine Şikâri'nin naklettiğne göre *"Ey şehzâde! Atâ Beg, ve Devletşâh ve Bâbuk Hân ve ben* (İsmail Ağa) *kulun yetmiş seksen yıldır ki atân ve deden önünde ceng eyledik. Eski yâr-ı vefâdarlaruz ve pirleriz."* Bkz. Şikâri, *Karamanname*, s. 108, 114, 163.

[669] Şikâri, *Karamanname*, s. 120–121. Ata Beg'in Karamanoğullarıyla beraber verdiği mücadele için bkz. Aynı eser, s. 122–126, 131, 138, 144, 149, 152, 196–197, 200–216. Ata Beg, Karamaoğullarının iç karışıklıkları sırasında da meydana gelen olayların başkahramanlarından biridir. Aynı eser, s. 162–169.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

güvendikleri kişi, Ada (Ata) Bey'dir[670]. 1485 yılında başlayan Osmanlı Devleti ile Memlüklüler arasındaki savaşta Osmanlı ordusu karşısında başarılı olamayacaklarına inanan bazı beyler Osmanlı sadrazamı Davud Paşa'ya itaatlerini bildirmişlerdir. Bu beylerden biri Adalıoğlu'dur. Kaynaklar 1487 yılında Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını bildiren kişileri Varsak beyleri olarak vermektedir. Bu, Adalıoğullarının Varsak kökenli olabileceğini de göstermektedir. Ancak buradaki Varsak Beyleri ile kastedilen kişiler Varsak ili olan Tarsus ve Taşlık Silifke'de bulunan ve aynı zamanda Karamanoğullarını destekleyen bütün Türkmenleri kapsamış olabilir[671].

Ada Cemaati, aslında müstakil kaydedilen bir cemaattir. Bu cemaate bağlı cemaatler bulunmamaktadır. Ancak bu cemaati diğer müstakil cemaatlerden ayıran fark, cemaat mensuplarının *Ereğli* kazasına bağlı pek çok köyde görülmüş olması ve her köy için toplam nefer, hane ve hâsıl bilgilerinin ayrı ayrı verilmiş olmasındandır. Bu nedenle *Ada Cemaati*'nin bulunduğu köyleri, birer grup olarak kabul ettik. *Ada Cemaati*'nin grup sayısı 1500 yılında 9 ve 1522 yılında ise 11'dir.

Ada Cemaati mensupları cemaatin adını taşıyan *Ada* köyü ile beraber 1500 yılında toplam 9 köyde bulunmuşlardır. *Ada* köyü dışındaki köyler, *Ağaçlu*[672], *Ak Kuyu*[673], *Bahtiyar*[674], *Balcı Ağıl*[675], *Kara Kutlu*[676], *Menaf*[677], *Taş Ağıl*[678] ve *Yenice*[679]

---

[670] F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 80; A. S. Bilgili, "Tarsus Türkmenleri (Varsaklar)", s. 24.

[671] F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 181. Ada ve Adalu adıyla anılan konar-göçer gruplar için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 154–155.

[672] BOA, *TD 40,* s. 1088; BOA, *TD 455,* s. 309; BOA, *TD 63,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[673] BOA, *TD 40,* s. 1088; BOA, *TD 455,* s. 311.

[674] BOA, *TD 40,* s. 1086; BOA, *TD 455,* s. 305; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[675] BOA, *TD 40,* s. 1088–1090; BOA, *TD 455,* s. 308–309; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[676] BOA, *TD 40,* s. 1086–1087; BOA, *TD 455,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[677] BOA, *TD 40,* s. 1083, 1087; BOA, *TD 455,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[678] BOA, *TD 40,* s. 1086; BOA, *TD 455,* s. 306; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[679] BOA, *TD 40,* s. 1087; BOA, *TD 455,* s. 309–310; BOA, *TD 63,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

adlarını taşımaktadırlar. 1522 yılında ise bu köylere *Amidlü*[680] ve *Yeni*[681] adlı köyler eklenmiştir.

Ada Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 346 ve 1518 yılında 621'dir. Cemaatin en kalabalık bulundukları köyler, *Balcı Ağıl* ve *Ada* köyleridir. *Balcı Ağıl karyesi*, 1500 yılında 137 ve 1522 yılında 158 nefer nüfusa sahiptir[682]. Cemaatin adını taşıyan *Ada* karyesi ise 1500 yılında 64 ve 1522 yılında 156 neferden oluşmaktadır[683]. *Ada Cemaati*'nin en az neferle bulunduğu köyler, 1500 yılında *Ağaçlu* ve 1522 yılında *Amidlü* köyleridir. *Ağaçlu* köyü, 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 8 nefere sahiptir[684]. 1500 yılında kaydedilmeyen *Amidlü* köyü ise 1522 yılında 6 neferden oluşmaktadır[685].

Ada Cemaati'nin 1500 ile 1522 yılları arasındaki nefer artışı % 79'dur. Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 1522 yılına gelindiğinde 275 kişi artmıştır. Cemaatin bulunduğu köylerin genelinde bir nefer artışı söz konusudur. En fazla nefer artışı *Ada*, *Bahtiyar* ve *Kara Kutlu* köylerinde gerçekleşmiştir. *Ada* köyündeki nefer artışı 92'dir[686]. *Bahtiyar* köyünde 1500 yılında 32 olan nefer sayısı 57 kişi artarak 89'a[687]; *Kara Kutlu* köyünde ise 1500 yılında 36 olan nefer sayısı 50 kişi artarak 86'ya yükselmiştir. Bu köyün nefer artışının sebebi 1522 yılında *Kara Tutlu* adlı şeyhe bağlı dervişlerin bu köyde kaydedilmelerindendir[688].

Cemaate ait tek bir köyün nefer sayısında düşüş vardır. *Ak Kuyu* köyündeki bu azalış da çok ciddi boyutlarda değildir. 1500 yılında 19 olan nefer sayısı 2 kişi azalarak 1522 yılında 17 kişiden oluşmuştur[689].

---

[680] BOA, *TD 455,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[681] BOA, *TD 455,* s. 306; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[682] BOA, *TD 40,* s. 1088–1090; BOA, *TD 455,* s. 308–309; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[683] BOA, *TD 40,* s. 1085; BOA, *TD 455,* s. 303–304; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[684] BOA, *TD 40,* s. 1088; BOA, *TD 455,* s. 309; BOA, *TD 63,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[685] BOA, *TD 455,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[686] BOA, *TD 40,* s. 1085; BOA, *TD 455,* s. 303–304; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[687] BOA, *TD 40,* s. 1086; BOA, *TD 455,* s. 305; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[688] BOA, *TD 40,* s. 1086–1087; BOA, *TD 455,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[689] BOA, *TD 40,* s. 1088; BOA, *TD 455,* s. 311.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ada Cemaati, 1500 yılında *Ereğli* kazasına bağlı iken, 1518 yılından itibaren *Ereğli* kazasının *Karacadağ* nahiyesine bağlıdır. Bu cemaatin bir diğer özelliği, cemaat bünyesinde pek çok derviş ve sadat grubun barınmış olmasıdır. *Şeyh Seyyid Talmaz*[690], *Şeyh Kara Tutlu*[691] ve *Şeyh Ahmed*[692] adlı kişilerin soyundan gelen ya da bu şeyhlere tabi olan derviş ya da sadâtın toplam nefer sayısı 1500 yılında 13 ve 1522 yılında 54'tür. Bunlardan *Şeyh Ahmed Dervişleri* için *tabi-i Ada* tabirinin kullanılmış olması bunların, *Ada Cemaati*'nden olduğunu göstermektedir. 1522 yılında karşımıza çıkan *Şeyh Kara Tutlu* dervişlerinin ise daha sonradan bu cemaate katılan bir grup olduğu söylenebilinir. Çok eski zamanlardan beri *Ereğli* kazasında olduğu anlaşılan bu konar-göçer teşekkülün bünyesindeki dervişlerle beraber Anadolu'nun özellikle *Ereğli* ve çevresinin Türkleşmesinde önemli rolleri olduğunu düşünmekteyiz.

1.1.12.2. Urban-ı Sapan Kabilesi

Urban, Arap kelimesinin çoğuludur. *Sapan* ismi ise kabilenin yurtları olan mezradan gelmektedir. *Urban-ı Sapan* ile *Sapan* ve civarındaki Arap kökenli konar-göçerler kastedilmektedir. Bu kabile her iki dönemde de *Ereğli* kazasına bağlı *Ereğli* nahiyesinde bulunmaktadırlar.

1500 yılında, *Urban-ı Sapan Kabilesi*'ne ait toplam 3 cemaat bulunmaktadır. 1522 yılında bu cemaatlere 7 tane daha eklenerek kabilenin cemaat sayısı 10'a ulaşmıştır. 1522 yılında karşımıza çıkan cemaatler *Arap Ahmedlü*[693], *Davudlu*, *Depecik*, *Kırlu*[694], *Koçiler*[695], *Meremlü*[696] ve *Yalnuz*[697] adlarını taşımaktadırlar. Bu cemaatlerden *Davudlu*, *Depecik* ve *Meremlü* 1500 yılından sonra T*eberrük Arap Cemaati*'nden; *Kırlu* ve *Yalnuz Nasır Cemaati*'nden ve *Koçiler* ile *Arap Ahmedlü* ise *Urban-ı Sapan Cemaati*'nden ayrılmışlardır[698]. Ayrılan bu cemaatlerin en kalabalığı 33 nefere sahip

---

[690] BOA, *TD 40,* s. 1088–1090; BOA, *TD 455,* s. 308–309; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[691] BOA, *TD 40,* s. 1086–1087; BOA, *TD 455,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[692] BOA, *TD 40,* s. 1083, 1087; BOA, *TD 455,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.153.

[693] BOA, *TD 1061,* s. 370; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[694] BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[695] BOA, *TD 1061,* s. 370; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[696] BOA, *TD 1061,* s. 371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.150.

[697] BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olan ve *Teberrük Arap Cemaati*'nden ayrılan *Depecik* adlı cemaattir[699]. Bu cemaatin diğer adı *Tokça*'dır. Yeni cemaatlerin en küçüğü ise 3 neferden oluşan ve yine *Teberrük Arap Cemaati*'nden ayrılan *Davudlu Cemaati*'dir[700]. 1522 yılında 1500 yılındaki cemaatlerden ayrılarak oluşan bu yeni grupların toplam nefer sayısı 123'tür.

Kabile'nin 1500 yılındaki nefer sayısı 113'tür. Söz konusu kabile, 1522 yılına gelindiğinde % 76 oranında bir artış göstererek 199 nefere sahip olmuştur. *Urban-ı Saban Kabilesi*'nin en kalabalık cemaati, 1500 yılında *Nasır Cemaati* ve 1522 yılında ise *Teberrük Arap Cemaati*'dir.

Nasır Cemaati, 1500 yılında 50 nefere sahiptir. Bu cemaat 1522 yılında üç ayrı gruba ayrılmıştır. Bu üç grup *Kırlu*, *Cemallü* ve *Yalnuz* adlarını taşımaktadır. Bunlardan *Cemallü*, *Nasır Cemaati*'nin devamıdır. Çünkü *Cemallü Cemaati*'nin diğer adı *Nasırlu* olarak verilmektedir. Buradan hareketle *Nasırlu Cemaati*'nin 1522 yılındaki nefer sayısının 32 olduğunu söyleyebiliriz[701].

1522 yılında en kalabalık cemaat olan *Teberrük Arap* ise 1500 yılında 32 nefer iken 1522 yılında 40 neferden oluşmuştur. Bu 40 neferlik grup 1522 yılında da cemaatin yurdu olan *Başin* mezraasında yaşamaya devam edenlerdir[702]. Cemaat, bu teşekkül ve *Davudlu*, *Depecik*, *Meremlü* adlı teşekküllerle beraber dört gruba ayrılmıştır.

Her iki dönemde de kabilenin en az nefere sahip cemaati, kabilenin adını taşıyan *Urban-ı Sapan Cemaati*'dir. Cemaat, 1500 yılında *Sapan-ı Urban* ve 1522 yılında sadece *Urban* olarak kaydedilmiştir. Bu cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 31 iken 1522 yılındaki nefer sayısı 4'dür. Bu cemaat de 1500 yılındaki diğer iki cemaat gibi gruplara ayrılmıştır. 1522 yılında 4 nefere sahip olan bu grup, kabilenin yurtlarından

---

[698] Yeni cemaatleri oluşturan kişilerin isimlerine bakarak söz konusu cemaatlerin hangi cemaatten ayrılmış oldukları tespit edilebilmektedir.

[699] BOA, *TD 1061,* s. 371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[700] BOA, *TD 1061,* s. 371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.150.

[701] BOA, *TD 32,* s. 367; BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[702] BOA, *TD 32,* s. 367–368; BOA, *TD 1061,* s. 371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.150.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

biri olan *Başin* mezraasında yaşamaya devam edenlerdir[703]. Bu cemaatten ayrılan iki gruptan birinin adı *Koçiler* diğerinin adı *Arap Ahmedlü'*dür.

Urban-ı Saban Kabilesi'nin 1500 yılında 113 olan nefer sayısı, yeni eklenen cemaatlerin toplam nefer sayısıyla beraber 86 kişi artarak 1522 yılında 199 nefere yükselmiştir. 1500 yılındaki mevcut üç cemaatten sadece *Teberrük Arap Cemaati* nefer sayısında bir artış olmuştur. Bu cemaat, diğer iki cemaate göre daha fazla gruba ayrılmış olmasına rağmen nefer artışının olması bu cemaatin daha büyük olduğunu göstermektedir. Söz konusu cemaatin 1500 yılında 32 olan nefer sayısı 8 kişi artarak 1522 yılına gelindiğinde 40 kişiye yükselmiştir.

Kabile içerisindeki 1500 yılı cemaatlerinden *Nasır* ve *Urban-ı Sapan* cemaatlerinde ise nefer azalışı gerçekleşmiştir. *Nasır Cemaati* 18 kişi iken *Urban-ı Sapan Cemaati*'nde 27 kişi azalmıştır. Bu durum, elbette ki cemaat mensuplarının 1522 yılında karşımıza çıkan yeni cemaatleri oluşturarak ana kütlelerinden ayrılmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

1.1.12.3. Yüzdeci Kabilesi

Ereğli kazasında *Yüzdeci Kabilesi*'nin cemaat sayısı, 1500 yılında 2 ve 1522 yılında 8'dir. *Aksaray* kazası hariç Karaman Beylerbeyliği genelinde *Yüzdeci* olan cemaatlerin sayısı 1522 yılında bir artış göstermiştir. Bu durum *Ereğli* kazasında da görülmektedir. *Yüzdeci Kabilesi*'nin nefer sayısı 1500 yılında 10'u *Eyne Mescidi* karyesinde[704] ve 12'si *Yüzdeci*[705] adıyla kaydedilen cemaatte olmak üzere toplam 22'dir.

1522 yılı toplam nefer sayısı ise 40'dır. Bu yıl, 7 yeni cemaat karşımıza çıkmaktadır. Bunların 5'inin adı yazılmayıp bulundukları köylerin adlarıyla kaydedilmişlerdir. Bunlar, *Göni*[706], *Kurtul*[707], *Muşal*(?)[708], *Ümid*[709] ve *Yazıcı*[710]

---

[703] BOA, *TD 32,* s. 366; BOA, *TD 1061,* s. 371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.150.

[704] BOA, *TD 32,* s. 368; BOA, *TD 1061,* s. 237; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[705] BOA, *TD 40,* s. 1065.

[706] BOA, *TD 1061,* s. 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[707] BOA, *TD 1061,* s. 237- 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[708] BOA, *TD 1061,* s. 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[709] BOA, *TD 1061,* s. 237; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

köylerindedirler. Bunlar dışındaki diğer iki cemaatten biri *Bıyıklu* bir diğeri ise *Varsakan* adını taşımaktadırlar. *Varsakan Cemaati*, Varsak kökenli bir cemaattir. *Ereğli* kazasında yine *Varsak* kökenli olduğunu düşündüğümüz *Farsakan* adıyla kaydedilmiş büyük bir cemaat de bulunmaktadır. *Yüzdeci* olan *Varsak Cemaati*, *Farsak Cemaati*'nin bir parçası da olabilir. Bu cemaatin nefer sayısı 3'tür[711]. *Bıyıklu Cemaati* ise 2 neferdir[712].

1.1.12.4. Müstakil Cemaatler

Herhangi bir gruba dâhil olmayan cemaatleri, *Müstakil Cemaatler* başlığı altında verdik. *Ereğli* kazasında bu tür özellik gösteren toplam 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 6 cemaat bulunmaktadır. 1500 yılında kaydedilmiş 8 cemaatten 2'si 1522 yılında bulunmamaktadır. Bunlar *Musa Beğlü* ve *Kirlü* adlarını taşıyan konar-göçer gruplardır. Bunlardan *Kirlü Cemaati* mensupları yerleşik hayata geçmişlerdir. Çünkü 1522 yılında bu cemaat *Kirlü* karyesi olarak kaydedilmiştir[713]. *Musa Beğlü Cemaati* de yerleşik hayatı tercih etmiş ya da başka gruplar içerisine de dâhil olmuş olabilirler[714].

Müstakil Cemaatler, 1500 yılında toplam 668 ve 1522 yılında 910 nefer sayısına sahiptirler. İncelediğimiz dönemler içerisinde en kalabalık cemaatler *Keremoğlu*, *Farsakan* ve *Koz*'dur.

En kalabalık cemaat olan *Keremoğlu Cemaati*'nin diğer ismi *Günay*'dir. 1500 yılında 270 ve 1522 yılında 456 nefere sahiptir. Cemaat, hem 1500 hem de 1522 yıllarında *Salur* karyesinde bulunan dervişler ile beraber verilmiştir. Hatta 1522 yılında cemaat, *cemaat-i Keremoğlu nam-ı diğer Günay ma'â cemaat-i Salur* şeklinde kaydedilmiştir. *Cemaat-i Salur* ile *Salur* karyesindeki dervişler kastedilmektedir. Bu dervişlerin yurdlarının ve suvadlarının olması bunlarında konar-göçer olduklarını göstermektedir. Karamanoğlu İbrahim Bey zamanından itibaren vergiden muaf olan bu

---

[710] BOA, *TD 1061,* s. 241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[711] BOA, *TD 1061,* s. 237; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[712] BOA, *TD 1061,* s. 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 213.

[713] Bu cemaat 1500 yılında Ereğli ve 1522 yılında Kilseme nahiyesine bağlı Aköyük köyüne tabidir. 1500 yılından sonra bu cemaate mensup kişiler yerleşik hayatı tercih etmişlerdir. BOA, *TD 40,* s. 1045; BOA, *TD 455,* s. 286; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.155.

[714] Bu cemaat 1500 yılında Ereğli kazasına bağlu Kızılca nahiyesine tabidir. BOA, *TD 40,* s. 1072.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

derviş grubunun yanı sıra *Keremoğlu Cemaati* içerisinde de bir derviş grubu bulunmaktadır. *Şeyh Ömer* neslinden gelen dervişler, yine bu adı taşıyan zaviyeye hizmet etmektedirler. Bu nedenle her iki dönemde de söz konusu dervişler, Karamanoğlu zamanında olduğu gibi vergiden muaf tutulmuşlardır. Vergiden muaf tutulan bir diğer grup ise yine *Keremoğlu* neslinden olup 1500 yılında *sipahiyan-i mütekaid,* 1522 yılında *sipahizadegân* olarak kaydedilen gruptur. 1500 yılında Keremoğlu Cemaati'nin toplam nefer sayısının 18'i *Şeyh Ömer Zaviyesi Dervişleri*'ne, 7'si *Salur* köyü *Dervişleri*'ne ve 30'u *Sipahiyân-ı Mütekaid* grubuna aittir. Geriye kalan 215 nefer ise cemaatin diğer mensuplarına aittir. 1522 yılında da bahsi geçen gruplar cemaat içerisinde yaşamaya devam etmişlerdir. Ama 1522 yılından itibaren cemaatin bazı köylere yerleşerek yarı yerleşik bir yaşam sürdürdükleri düşüncesindeyiz. Çünkü bu dönemde yukarıda bahsi geçen dört grup dışındaki cemaat mensupları bulundukları köylere göre kaydedilmişlerdir. 1522 yılında *Yahya* (?), *Gincek* (?), *Meşkul* (?) ve *Musanlar* (?) adlı köylerde *Keremoğlu Cemaati* mensupları bulunmaktadır. 1522 yılının cemaate ait toplam neferinin 39'u *Şeyh Ömer Zaviyesi Dervişleri*'ne, 10'u *Salur Köyü Dervişleri*'ne, 13'ü *Sipahizadegan*lara ve 88'i ise cemaatin köylerde olmayan mensuplarına aittir. Cemaatin köylerdeki toplam nefer sayısı 306'dır. Bunun 99'u *Mustad*, 83'ü *Yahya*, 77'si *Gincek* ve 47'si *Meşkul* köylerindedir[715].

Bir diğer kalabalık cemaat 1500 yılında *Farsak* ve 1522 yılında *Farsakan* diye kaydedilen cemaattir. Varsak kökenli bu cemaat, 1500 yılında 179 ve 1522 yılında 207 nefer nüfusa sahiptir. Bu cemaat içerisinde de iki tane derviş grubu bulunmaktadır. Bunlardan biri *Hızır Şeyh* soyundan ve bir diğeri *Yakup Şeyh* soyundan gelmektedir. Her iki derviş grubu da şeyhlerinin adını taşıyan zaviyelerde halka hizmet ettikleri için vergiden muaf tutulmuşlardır. Bu iki grubun 1500 yılından itibaren ziraat ile uğraştıkları

[715] 1522 tarihli defterde Keremoğlu Cemaati Salur Cemaati ile beraber yazılmış olmalarına rağmen Salur köyündeki dervişler toplama eklenmemiştir. Bu nedenle cemaatin toplam sayısı 447'ye düşmüştür. Burada yine bir kâtip hatası vardır. Ayrıca bu defterde sipahizadeganlar Mustad köyü içinde verilmiştir. Bu nedenle köyün nefer sayısı 112 olarak görülmektedir. BOA, *TD 40,* s. 1075–1078; BOA, *TD 455,* s. 290–293; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152. Keremoğlu Cemaati'nin bulunduğu Salur köyünden dolayı Oğuzlar'ın Üçok Koluna bağlı Salur boyundan geldiğini düşünmekteyiz. Nitekim Salur Boyu Anadolu'nun pek çok yerinde görülmüştür. Ayrıca bunlar, Ulu Yörük, Ramazanlı Ulusu gibi bazı büyük teşekküllerin içerisinde yer almıştır. Bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 453–459; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 252.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

anlaşılmaktadır. *Şeyh Yakup Dervişleri* 1500 yılında 20 ve 1522 yılında 16; *Şeyh Hızır Dervişleri* ise 1500 yılında 10 ve 1522 yılında 13 nefer nüfusa sahiptir[716].

Bu grubun kalabalık cemaatlerinden biri de *Koz Cemaati*'dir. Cemaat'in diğer adı *Burnaz'*dır. Bu cemaat, 1500 yılında 123 ve 1522 yılında 184 nefere sahiptir. Bu cemaat de 1500 yılından sonra yavaş yavaş yerleşik hayata geçecektir. 1522 yılında cemaatin 63'ü *Kiçi Kışla*, 38'i *Yıva*, 49'u *Yalın Taş* ve *Kayalu* ve 29'u *Duman* adlı köylerde bulunmaktadırlar. Her iki dönemde de cemaat içerisinde *sipahizadegan* olarak kaydedilenler de vardır. Bunların 1500 yılındaki nefer sayısı 2 iken 1522 yılında 5'tir[717]. *Müstakil Cemaatler* olarak verdiğimiz bu grubun en küçük cemaati, hem 1500 hem de 1522 yılında 11 nefere sahip olan *Perakende Cemaati*'dir[718].

Ereğli kazasında bulunan diğer gruplar gibi bu grubun nefer sayısında da bir artış bulunmaktadır. Grubun, 1500 yılında 668 olan nefer sayısı 242 kişi artarak 1522 yılında 910'a ulaşmıştır. Bu grup içerisinde en fazla nefer artışı *Keremoğlu Cemaati*'nde gerçekleşmiştir. 1500 yılında 270 ve 1522 yılında 456 nefer olan bu cemaatin nefer artışı 186'dır. 1500 yılında olup 1522 yılında da varlığını devam ettiren cemaatlerin nefer sayılarında herhangi bir azalış görülmemiştir.

1.1.13. Koçhisar Kazası[719]

Koçhisar kazası konar-göçerlerini *Bozdoğan Kabilesi*, *Bozkırlu Kabilesi*, *Hindilü Kabilesi*, *Runkuş Kabilesi, Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 6 kısımda inceleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 44 ve sonraki yıl toplam 82 cemaat bulunmaktadır[720]. Toplam cemaat sayısı 1522 yılına gelindiğinde % 86 oranında artmıştır. En fazla cemaat, 1500 yılında *Bozkırlu Kabilesi*'ne ve 1522 yılında *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 39'unu *Bozkırlu Kabilesi*, %

---

[716] BOA, *TD 40,* s. 1078–1080, 1084; BOA, *TD 455,* s. 295–297; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152. 1522 tarihli defterde Farsakan Cemaati derviş nüfusları ile beraber topluca verilmiştir.

[717] BOA, *TD 40,* s. 1081–1082; BOA, *TD 455,* s. 293–295; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.152.

[718] BOA, *TD 40,* s. 1041; BOA, *TD 455,* s. 277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.151.

[719] Koçhisar kazası için bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 1–373.

[720] Koçhisar kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 13a, 13b, 13c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

18'ini *Müstakil Cemaatler*, % 18'ini *Hindilü Kabilesi*, % 16'sını *Bozdoğan Kabilesi*, % 7'sini *Runkuş Kabilesi* ve % 2'sini *Yüzdeci Kabilesi* oluşturmaktadır. 1522 yılında ise Koçhisar kazası konar-göçer cemaatlerinin % 37'si *Yüzdeci Kabilesi*'ne, % 24'ü *Bozkırlu Kabilesi*'ne, % 16'sı *Müstakil Cemaatlere*, % 10'u *Hindilü Kabilesi*'ne, % 9'u *Bozdoğanlu Kabilesi*'ne ve geriye kalan % 4'ü ise *Runkuş Kabilesi*'ne aittir.

Tablo 7: *Koçhisar Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Bozdoğanlu Kabilesi	365	21.50	488	13.75
Bozkırlu Kabilesi	602	35.48	824	23.23
Hindilü Kabilesi	249	14.68	494	13.93
Runkuş Kabilesi	248	14.61	372	10.48
Yüzdeci Kabilesi	20	1.17	849	23.93
Müstakil Cemaatler	213	12.56	521	14.68
Toplam	**1697**	**100**	**3548**	**100**

Tablodan görüleceği gibi en fazla nefere, 1500 yılında *Bozkırlu Kabilesi* ve 1522 yılında *Yüzdeci Kabilesi* sahip olmuştur. İncelediğimiz dönemlerde Koçhisar kazası konar-göçer teşekküllerin hepsinde bir nüfus artışı söz konusudur. Ama en fazla nüfus artışı *Yüzdeci Kabilesi*'nde yaşanmıştır. *Yüzdeci Kabilesi*'ndeki artışın sebebi 1522 yılında daha önce yüzdeci olmayan birçok cemaatin bu tarihde *Koçhisar*'a gelerek *Yüzdeci* adı altındaki oluşuma dâhil olmalarındandır. Geriye kalan konar-göçer teşekküllerden *Müstakil Cemaatler* % 145, *Hindilü Kabilesi* % 98, *Runkuş Kabilesi* % 50, *Bozkırlu Kabilesi* % 37 ve *Bozdoğan Kabilesi* % 34 nefer artışına sahip olmuştur. Kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 109 oranında bir artış olup bu 1851 neferi ifade etmektedir[721].

[721] 1522 yılı nefer sayısı olarak verdiğimiz 3548 rakamı 1518 yılı defterine göre kabul edilen rakamdır. 387 Numaralı Muhasebe Defteri'ne göre 1522 yılında kaza konar-göçerlerinin toplam nefer sayısı 3551'dir. Bu durum 1518 yılına ait bazı cemaatlerin nefer sayılarının 1522 yılında çok farklı yazılmasından kaynaklanmıştır. Meselâ, 1518 yılı defterindeki Aklıkçı Cemaati nefer sayısı 139 iken 387 numaralı defterde 129 olarak yazılmıştır. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 246–247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.140. Ayrıca, 1518 yılına ait defterde 5 nefere sahip görülen Bulgar Cemaati, 1522 yıllı defterde kaydedilmemiştir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 227. 1518 yılında Bozkırlu Kabilesi'ne bağlı Kara Karacalar Cemaati'nin 42 olan nefer sayısı 60 olması bu durum için gösterilebilecek bir diğer örnektir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 254–255; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.13.1. Bozdoğanlu Kabilesi[722]

Bozdoğan adı, Türkçe bir kelime olup gürz anlamına gelmektedir[723]. Kabilenin adının gürzden geldiğine dair kesin bir kanıt yoktur. Bozdoğan adı, bir boy beyine aittir[724]. Bozdoğanlar, Moğolların Yakındoğu'da görülmesinden sonraki dönemde Kuzey Suriye ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmuşlardır. Bozdoğanlar, 1350'li yılların başlarında Akkoyunlular ile birlikte hareket eden bir Türkmen grubudur[725]. Bu dönemde adı geçen grubun başında bulunan Bozdoğan'ın cemaate adını verdiğini düşünmekteyiz. Bozdoğan Bey, 1351 yılında Hısn-ı Keyfa hükümdarının hâkimiyeti altında bulunan Heysem Kalesi ve çevresini yağmalamıştır. 1352 yılı başlarında, bölgedeki Türkmenlerin önemli bir yaylağı olan Muş Bölgesi'ne yaylamak amacıyla giden Bozdoğan Bey'in aynı bölgeleri tekrar yağmalaması üzerine bölgenin hâkimi olan Hısn-ı Keyfa hükümdarı Bozdoğan Bey'e karşı cephe almıştır. 15 Haziran 1352 tarihinde yapılan çarpışmada Türkmenler yenilgiye uğramış ve Bozdoğan Bey ölmüştür. Bozdoğan Bey'in ölümünden sonra bu kişiye tabi olan Türkmenler, adı geçen kişinin oğulları olan Ziya'ül-Mülk ve Sa'dül-Mülk'ün başkanlığı altında iki gruba ayrılmıştır[726]. 1383 yılında Ziya'ül Mülk'e tabi Bozdoğan grubu Kara Koyunlu hükümdarı Kara Mehmet ile birlikte, Kuzey Suriye bölgesinde etkili bir Türkmen Beyi olan Caber hâkimi ve Döğer Bey'i Salim'e karşı cephe almışlar ve O'nu bozguna uğratmışlardır[727]. Ziya'ül-Mülk, bu dönemde Memluklular tarafından *Doğu Ülkeleri'ndeki Türkmen Büyüğü* sıfatı ile adlandırılmıştır[728]. 14. Yüzyılın sonlarında Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki önemli iki Türkmen grubu olan Karakoyunlular ile Akkoyunlular arasındaki mücadeleler yüzünden bu bölgede yaşayan Bozdoğan gruplarından bazıları Batı'ya doğru göç etmeye başlamışlardır. İlk olarak

---

[722] Bu kabile için bkz. Alpaslan Demir, *16. Yüzyılda İçel ve Çevresinde Bozdoğan Cemaati,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2000, s. 1–127; D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 107–108.

[723] Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. I, İstanbul 1993, s. 241; A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 14; Alpaslan Demir, "Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 103.

[724] A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 15; A. Demir , "Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi", s. 103.

[725] A. Demir , "Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi", s. 108–109.

[726] Faruk Sümer, *Karakoyunlular (Başlangıçtan Cihanşah'a Kadar)*, C. I, Ankara 1992, s. 40.

[727] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 243; F. Sümer, *Karakoyunlular,* s. 48.

[728] Bu hususla ilgili kayıtta Ziya'ül Mülk, Zeyn'ül- Mülk olarak adlandırılmıştır. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 345.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bozdoğan Türkmenleri'nin bir grubunun başı olan Sa'dül-Mülk, 1396 yılında maiyetiyle birlikte Sivas hâkimi Kadı Burhaneddin'in emri altına girerek Sivas Bölgesi'ne gelmiştir. Bundan kısa bir süre sonra ise diğer Bozdoğan grubunun lideri olan Ziya'ül-Mülk kendisine tabi olan Türkmenlerle birlikte Kadı Burhanettin'in rakibi olan Erzincan Emiri Mutahharten'in emri altına girmiştir. Daha sonra Ziya'ül-Mülk de, Mutahharten'i terk ederek Kadı Burhaneddin'in yanında yer almıştır. Ancak adları geçen iki Bozdoğan liderinin Kadı Burhaneddin ile araları açılmış ve Akkoyunlu Beylerinden Kara Yülük Osman ile birlikte Kadı Burhaneddin'e karşı cephe almışlardır. Kara Yülük Osman'ın liderliğindeki Tükmenler ile Kadı Burhaneddin'in ordusu arasındaki çarpışma sırasında Kadı Burhaneddin öldürülmüştür[729]. Bu olayın sonrasında, Bozdoğanoğulları'ndan olan ve Şikârî'nin ifadesine göre 2000 asker çıkaracak kapasitedeki bir grup Bozdoğanoğlu Yusuf[730] liderliğinde Karamanoğlu Alaaddin Bey'in emrine girmişlerdir[731]. Bir dönem Orta Anadolu'da yaşayan Bozdoğanlar Ankara Savaşı'ndan sonra Karamanoğlu Beyliği içerisinde etkin bir unsur olmuşlardır[732]. Şikârî'nin ifadesine göre Karamaoğlu İbrahim Bey, tahta çıktıktan sonra Bozdoğanoğlu Mehmet isimli bir kişiye Kelendiri (Gilindir) Kalesi'ni vermiştir[733].

---

[729] Aziz bin Erdeşir-i Esterabadi, *Bezm ü Rezm,* s.436, 440, 446, 450–451; Yaşar Yücel, *Mutahharten ve Erzincan Emirliği,* Ankara 1982, s. 32, 35–37, 41.

[730] Burada belirtilen Bozdoğanoğlu Yusuf isimli kişi yukarıda adları geçen Bozdoğanoğlu Ziya'ül- Mülk ve Sadü'l-Mülk'ten birisi olmalıdır. Bu iki isim ön isim olarak kullanılmış olabilir. Zira bu dönemlerde birçok Türkmen Beyi iki isim kullanmaktaydı. Mesela Karamanoğlu İbrahim Bey'in adı Mısır kayıtlarında Sarimüddin İbrahim olarak geçmektedir. Karamanoğlu hükümdarları ile yine bu aileye mensup bazı kişiler iki adlıydı: Kerimüddin Karaman, Bedreddin İbrahim, Alaaddin Ali gibi. Bu tür çift isimli kişilere diğer beyliklerde rastlamak mümkündür. İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri,* s. 23–37.

[731] Şikâri bu olayı şöyle nakletmektedir: "*Râvi eydür: Hoca Yûnus, Bozdoğan-oğlu, Mehemmmed'e eydür: "Niçün biz hâine yardım ederiz ? Bizim şâhımuz 'Alâüddin'dir. Sonra yüzüne nice bakaruz ? Niçe ihsânın gördük. İnsâf mıdır, şâhımız oğlu düşmen elinde zebûn biz düşmene yardım edevüz", dedi. Hemân bir iki beg cümle kabilesi ile Karamanoğlu tarafına geçdiler. Gelüb şehzâdenin dizin öpüb cenge gitdiler. Mehemmed Beg Kökez'e eydür: "Kimdür bunlar, düşmen iken dost oldular", dedi. Kökez eydür: "Bunlar boy begleridir, aslı şehzâdelerdir. Üçer bin obadur" dedi."* Bkz. Şikâri, *Karamanname*, s. 205.

[732] Şikâri, *Karamanname*, s.203–205.

[733] Burada belirtilen Kelendiri çeşitli kaynaklarda Gorgos, Körko, Körikos, Gorikos olarak adlandırılan kale olup günümüzde Mersin ilinde Göksu Deresi'nin denize döküldüğü yer ile Ayaş köyü arasında olup hala harabeleri bulunan yerdir. Bu kale 1359 yılında Kıbrıs Kralı I. Piyer tarafından ele geçirilmiştir. Bir süre Kıbrıs Krallığı'nın hâkimiyetinde olan bu kale 1443 yılında Karamanoğlu İbrahim Bey tarafından ele geçirilmiştir. Bkz. İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri,* s. 28. Şikâri'nin yukarıda verdiğimiz ifadesinde belirtilen Karamanoğlu İbrahim Bey'in tahta çıktıktan sonra bu kaleyi Bozdoğanoğlu Mehmed'e vermesi hususu pek uygun görülmemektedir. Bkz. Şikâri, *Karamanname*, s. 230. Zira İbrahim Bey, 1424 yılında idareyi ele almıştır. Kale'nin fethi ise 1443 yılında olmuştur. Bkz. İ. H. Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri,* s. 24.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karamanoğullarının hâkimiyeti altında bulunan Bozdoğanların bir kısmının Orta Anadolu Bölgesi'nde kaldığını, diğer kısmının ise Silifke ve çevresine geldiğini düşünmekteyiz. Şikârî'nin belirttiği gibi Bozdoğanların Silifke ve çevresine gelişi İbrahim Bey'in 1424 yılında tahta çıkmasından hemen sonra değil daha sonraki bir zamanda gerçekleşmiş olmalıdır. Zira yukarıda da belirttiğimiz gibi Kelendiri (Gilindir)'nin fethi 1424'den çok daha sonra gerçekleşmiştir. Bizim düşüncemize göre Bozdoğanların yoğun bir şekilde Silifke ve çevresine gelişi 1440'lı yıllardan sonra olmalıdır. Bozdoğan teşekküllerinden Silifke ve çevresine gelmeyenler ise kendilerine yurd edindikleri Koçhisar ve çevresinde toplanmış olmalıdırlar. Yani Koçhisar kazasında bulunan Bozdoğan teşekkülleri de İçil sancağında bulunan Bozdoğan teşekküllerinin bir koludur[734].

Bu kabile, Osmanlı Devleti döneminde Bozdoğan, Bozdoğancı, Bozdoğanlı adları ile Anadolu'nu pek çok yerinde görülmüşlerdir. Sis, Kars-ı Maraş, Aydın, Kayseri, İçil sancağına bağlı Gülnar ve Silifke, Tarsus sancağına bağlı Elvanlı, Paşa sancağına bağlı Zağra-i Eskihisar ve Edirne, Kozan sancağına tabi Kars-ı Zülkadriye bu konar-göçerlerin görüldüğü yerlerdir[735].

Bu kabile, hem 1500 hem de 1522 yıllarında 7 cemaatten oluşmaktadır. Kabilenin nefer sayısı ise 1500 yılında 365 ve 1522 yılında 488'dir. Kabilenin her iki dönemde de en kalabalık cemaatleri *Bozdoğanlu*, *Bucaklu ve İğdir*'dir.

Bozdoğanlu Cemaati, kabilenin adını taşıyan bir gruptur. Bu grup, 1500 yılında *hariç ez defter* olarak kayıtlıdır. Bu cemaatin şehzade beratı ile *Bozdoğan oğlu Ece Bey*'e tımar olarak verilmesinden dolayı 1500 yılında kaydedildiği belirtilmektedir. Cemaati oluşturan kişiler 1522 yılında *cemaat-i zevaid-i Bozdoğanyan der miyan-ı kabile-i Bozdoğanlu perakende* olarak kaydedilen cemaatin içindedirler. Bu durum söz konusu cemaatlerin aynı cemaat olduğunu göstermektedir. Cemaatin 1500 yılındaki

---

[734] Alpaslan Demir, menşe itibariyle Koçhisar Bozdoğanlarının İçel Bozdoğanlarıyla ayrı tutulması gerektiğini savunmaktadır. Bizce bu iki grup Bozdoğanların iki ayrı koludur. Menşe itibariyle de aynılardır. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 29, 46. F. Sümer de bunların aynı kökene sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147, 260. Yine F. Sümer, bunların Koçhisar'a İçil'den gelmiş olacağını söylemektedir. Ancak biz bunların Orta Anadolu'da kalan Bozdoğan bakiyeleri olduğunu ve Silifke'ye gitmeyen gruplardan oluştuğunu düşünmekteyiz. Bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 471.

[735] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 217–218.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nefer sayısı 86 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 141'dir[736]. *Bucaklu Cemaati*, kabilenin diğer kalabalık grubudur. 1500 yılında *Bucaklar-ı Hızır* ve 1522 yılında *Bucaklu* diye kaydedilmiştir. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 74 ve 1522 yılında 93'tür[737]. Kabilenin kalabalık gruplarından biri de *İğdir* adını taşıyan cemaattir. Bu cemaat 1500 yılında 74 ve 1522 yılında 93 neferden oluşmaktadır[738].

Her iki yılda da *Bozdoğan Kabilesi*'ndeki en küçük cemaatler ise *Perakende-i Bozdoğan* ile *Nökerân-ı Bozdoğan*'dır. 1500 yılında 12 nefer nüfusa sahip olan *Hasan Dağı* civarında bulunan *Perakende Cemaati* 1522 yılında ise 17 nefere sahiptir[739]. Bir diğer küçük cemaat olan *Nökerân-ı Bozdoğan* ise 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 11 nefer nüfusa sahiptir[740].

Kabile, 1522 yılında 123 nefer artış göstermiştir. Kabile içerisinde en fazla artış 55 kişi ile *Bozdoğan Cemaati*'ne aittir[741]. Nefer artışı gözlenen bir diğer teşekkül *Araplar* adını taşımaktadırlar. *Araplar Cemaati*, 1500 yılında 51 nefer iken 27 kişi artarak 1522 yılında 78 neferden oluşmuştur[742].

Kabileye bağlı cemaatlerin sadece ikisinin nefer sayılarında önemsenmeyecek kadar az düşüşler söz konusudur. Bunlardan biri *Nökerân-ı Bozdoğan*[743] diğeri *Bekir*

---

[736] BOA, *TD 32,* s. 240–241; BOA, *TD 1061,* s. 276–277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

[737] BOA, *TD 32,* s. 238–239; BOA, *TD 1061,* s. 274–275; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146. Bu cemaatin nefer sayısı 1584 yılında 204'e yükselmiştir. Bu cemaat mensuplarının 1584 yılından itibaren yavaş yavaş yerleşik hayata geçtikleri söylenebilinir. Çünkü kendi adlarını taşıyan Bucak karyesi dışında Aynat, Bozağu ve Müstehak adlı köylerde görülmüşlerdir. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 47. Koçhisar dışında aynı adla Anadolu'nun çeşitli yerlerinde de konar-göçer gruplara rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 221.

[738] BOA, *TD 32,* s. 235–236; BOA, *TD 1061,* s. 272; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.145.

[739] BOA, *TD 32,* s. 239; BOA, *TD 1061,* s. 275–276; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

[740] BOA, *TD 32,* s. 241; BOA, *TD 1061,* s. 277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

[741] BOA, *TD 32,* s. 240–241; BOA, *TD 1061,* s. 276–277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

[742] BOA, *TD 32,* s. 236–237; BOA, *TD 1061,* s. 273–274; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.145. Bu cemaatin nefer sayısı 1584 yılında 162'dir. Muhtemelen bu cemaat mensuplarından bazıları 1584 yılından itibaren yavaş yavaş yerleşik hayata geçtikleri söylenebilinir. Harfe, Alayundlu, Uzunköy, Yeğencik, Erik Deresi, Alay, Çardak ve Öksüz Özü karyeleri cemaatin sakin oldukları köylerdir. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 46–47. Araplar Cemaati'ne Koçhisar kazası dışında İçil sancağı gibi Anadolu'nun pek çok yerinde de rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 176.

[743] BOA, *TD 32,* s. 241; BOA, *TD 1061,* s. 277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaati'dir. *Bekir Cemaati*, 1500 yılında 56 nefer nüfusa sahipken *Nökerân-ı Bozdoğan Cemaati*'nde olduğu gibi 1 kişi azalarak 1522 yılında 55 nefere düşmüştür[744].

1.1.13.2. Bozkırlu Kabilesi[745]

Kabilenin adı, *Bozkır* adlı bir beyden gelmektedir. Kabilenin cemaatlerinden biri olan *Bıçağı Uzun Cemaati* nüfusu içerisinde *Nökerân-ı Mustafa Bey Veled-i Bozkır* diye bir grup bulunmaktadır[746]. Buradaki *Bozkır*'ın bir kişi adı olduğunu kanıtlamaktadır. Boz-kır adı, boz ve kır sıfatlarından oluşmuş bir kelimedir. Bunun bugün coğrafi manada kullanılan bozkır kelimesiyle ilgisi yoktur. Günümüzde Konya ili içerisinde yer alan Bozkır ilçesi de adını, daha önceki dönemlerde orayı yönetmiş olan Bozkır isimli bir kişiden veya yine aynı adı taşıyan bir cemaatten almış olmalıdır[747]. Bozkır'ın Varsak kökenli olduğunu düşünmekteyiz. Tarsus sancağında Kusun Taifesi'ne bağlı Bozkırlu adlı bir cemaat vardır. Ayrıca II. Bayezid Devri in'âm defterinde Mahmud bin Bozkırlu, Ahmed bin Bozkırlu, Efendi bin Bozkırlu isimlerini taşıyan Varsak beyleri bulunmaktadır. Bu da Bozkır Cemaati'nin Varsak kökenli olduğunu akla getirmektedir[748]. F. Sümer de bu cemaatin, Koçhisar'a ya Silifke nahiyesinden ya da *Adana* ve *Tarsus* bölgesinden geldiğini söylemektedir[749]. *Bozkırlu Cemaati,* Osmanlı döneminde İçil ve Tarsus sancakları dışında Adana, Kırşehri, Bozok, Sis, Konya, Karaman ve Beyşehri sancaklarında bulunmuştur[750].

---

[744] BOA, *TD 32,* s. 237–238; BOA, *TD 1061,* s. 274; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.145. Söz konusu cemaat, 1584 yılında 74 nefere sahiptir. Bu yıldan itibaren, cemaat mensupları yerleşik hayata geçmiştir. Ziraat yaptıkları Kızılviran mezrasının köye dönüşmesi bunu göstermektedir. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 47. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 205.

[745] Bu kabile için bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 106–107; Şenol Çelik, "XVI. Yüzyılda İçel Yörükleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 93.

[746] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 233.

[747] F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 148.

[748] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 194. (Bu in'am defteri hakkında bkz. İsmail Erünsal, "Türk Edebiyatı Tarihi'nin Arşiv Kaynakları I - II. Bâyezid Devrine Ait Bir İn'âmât Defteri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi,* İstanbul 1981, s. 303–342.)

[749] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147–148.

[750] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 218.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu konar-göçer teşekkül 1500 yılında cemaat ve 1522 yılında kabile olarak zikredilmiştir[751]. Bu kabile, Koçhisar'ın Ankara sancağına sınır olan bölümünde bulunmaktadır. Nitekim kabilenin bazı mezraları Ankara sancağında olduğundan cemaatler bu mezralardan elde ettikleri gelirlerin karşılığında vergilerini Ankara sancağına vermek zorunda kalmışlardır[752]. Ayrıca bazı cemaatlerin birkaç neferi *Ankara Haymanası* olarak kaydedilmişlerdir. 1522 yılında *Fakıhlar ve Çanakçılar Cemaati*'nden dört nefer[753] ve *Alameddin Cemaati*'nden 2 nefer *Koçhisar*'da değil *Ankara* sancağı defterine yazılmışlardır[754]. Ayrıca *Bozkırlu Kabilesi*'nden olan *Eşeklü Cemaati*'nin *Koçhisar*'da değil *Ankara*'da ziraat ettikleri belirtilmiştir[755]. *Kökler Cemaati*'nin ise *Koçhisar*'da kışlasının olmaması bu cemaatin kışlasının *Ankara*'da olduğunu akla getirmektedir[756]. Öyle ki *Kökler Cemaati*'nin *Ankara* sancağında da bulunduğunun söylenmesi bu görüşü desteklemektedir[757]. Bozkırlu Cemaatleri'nden olup Ankara'da bulunan bir diğer grup ta *Hisar Beylü Cemaati'*dir[758]. Tüm bu bilgiler ışığında söz konusu kabilenin *Ankara ve Koçhisar* sınırında bulunduğunu söyleyebiliriz.

Bu kabile, 1500 yılında 17 ve 1522 yılında 20 cemaatten oluşmaktadır. 1500 yılında *Hüseyin ve Hasan Cemaati*[759] hariç diğer 16 cemaat 1522 yılında da varlıklarını

---

[751] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 222–233; BOA, *TD 1061,* s. 250–260; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.141–143.

[752] *... zikr olan on beş mezraları Ankara Sancağı Beği Karamanlu ele dava idüb Ankara Kadısı hükm-i padişahiyle sınur üzere getirdükde mezkûr sancağa mukarrer idüb eline hüccet vermiş arz olunub ol üzere mukarrername-i padişahi sadaka olunmuş zikr olan mezralar defter-i cedide kayd olundukda hüsemadan (?) Kara Espiya oğlu Kara Hamza hazır bulunub ol dahi şöyle itdüğü ki Karaman zamanında zikr olan mezraların öşrün Ankara sancağına viregeldük deyü ol sebebden Ankara sancağına mukarrer yazı*ldı. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 232,233. Cemaatin İçil'den geldiğine dair bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

[753] BOA, *TD 1061,* s. 250–252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142.

[754] Bu cemaat, 1500 yılında Alameddin ve 1522 yılında Alemüddin şeklinde yazılmıştır. 1500 yılındaki nefer sayısı 54, 1522 yılındaki nefer sayısı 60'dır. Bu nefer sayısına Ankara Haymanası dâhil değildir. BOA, *TD 32,* s. 224; BOA, *TD 1061,* s. 256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[755] BOA, *TD 32,* s. 231; BOA, *TD 1061,* s. 252–253; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142. Eşeklü Cemaati adıyla anılan cemaatlerin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 307.

[756] BOA, *TD 32,* s. 231–232; BOA, *TD 1061,* s. 253; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142.

[757] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 323.

[758] BOA, *TD 32,* s. 225; BOA, *TD 1061,* s. 254; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Hisar Beylü Cemaati'nin Ankara ve Koçhisar dışında bulundukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 357–358.

[759] 36 nefere sahip bu cemaat 1522 yılında kaydedilmemiştir. BOA, *TD 32,* s. 226–227.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

devam ettirmişlerdir. 1522 yılında ise *Güvender Hacılu*[760], *Kandemiş Delülü*[761], *Kara Kocalu*[762] ve *Uğru Sarılu*[763] adlarını taşıyan 4 yeni cemaat karşımıza çıkmaktadır.

Kabile, 1500 yılında 602 ve 1522 yılında 824 nefer nüfusa sahiptir. Kabilenin her iki dönemde de en kalabalık cemaatlerinden biri *Fakihler ve Çanakçılar* adıyla kayıtlı gruptur. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 63 ve 1522 yılında 125'tir[764]. *Kökler Cemaati*, kabilenin diğer kalabalık cemaatidir. 1500 yılında 59 ve 1522 yılında 60 nefer nüfusu vardır[765]. Bir diğer kalabalık cemaat, *Alâmeddin Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 54 ve 1522 yılında 60 nefer nüfustan müteşekkildir[766]. *Kara Esbiyalu Cemaati* de kalabalık bir cemaattir. 1500 yılında 53 ve 1522 yılında 62 nefer nüfusu vardır[767].

Cemaatin en küçük cemaatleri 1500 yılında *Bıçağı Uzun* ve 1522 yılında *Kara Mehmedlü*'dür. *Bıçağı Uzun*, 1500 yılında iki grup şeklinde kaydedilmiştir. Birincisi cemaatin adı altında verilen gruptur ki bu grup 7 nefer nüfusa sahiptir. İkinci grup *Nökerân-ı Mustafa Bey Veled-i Bozkır* adı altında verilen cemaat mensuplarıdır ki 5 neferden oluşmaktadırlar. *Bıçağı Uzun Cemaati*'nin 1500 yılındaki toplam nefer sayısı 12 ve 1522 yılındaki sayısı 17'dir[768]. 1522 yılındaki en küçük cemaat ise *Kara Mehmedlü* adını taşıyan grup olup 15 nefer nüfusa sahiptir[769].

---

[760] BOA, *TD 1061,* s. 257; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[761] BOA, *TD 1061,* s. 255–256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[762] BOA, *TD 1061,* s. 236; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.141. Cemaat 1061 numaralı defterde kara Kocalu ve 387 numaralı defterde Kara Karacalar diye kaydedilmiştir. Bu cemaatin nefer sayısı ise 1061 numaralı defterde 42 ve 387 numaralı defterde 60 olarak yazılmıştır. Bizim kabul ettiğimiz değer 1061 numaralı defterin değeridir. Koçhisar dışında bu adla bulunan konar-göçerlerin yerleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 409.

[763] BOA, *TD 1061,* s. 256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 634.

[764] BOA, *TD 32,* s. 223; BOA, *TD 1061,* s. 250–252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142. Osmanlı Coğrafyası'nda Fakıhlar ve Çanakçılar adıyla iki ayrı cemaat olarak bulunmaktadır. Bunların yaşadıkları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 247–248, 312.

[765] BOA, *TD 32,* s. 231–232; BOA, *TD 1061,* s. 253; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142.

[766] Bu cemaat, 1500 yılında Alameddin ve 1522 yılında Alemüddin şeklinde yazılmıştır. BOA, *TD 32,* s. 224; BOA, *TD 1061,* s. 256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[767] Bu cemaat, 1500 yılında Kara Esbiya ve 1522 yılında Kara Esbiyalu şeklinde yazılmıştır. BOA, *TD 32,* s. 222; BOA, *TD 1061,* s. 252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142.

[768] BOA, *TD 32,* s. 233; BOA, *TD 1061,* s. 259; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[769] BOA, *TD 32,* s. 230; BOA, *TD 1061,* s. 257; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Bu adla bulunan cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 413.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bozkırlu Kabilesi'nin, 1500 yılındaki 602 nefer sayısı 222 kişi artarak 1522 yılında 864 nefere ulaşmıştır. Kabile nüfusunda bir artış söz konusudur. Kabilede en fazla nefer artışı, 62 nefer sayısıyla *Fakihler ve Çanakçılar Cemaati*'ne aittir[770]. Bir diğer adı *Ali Cüllah* olan *Gürzlü Cemaati*'nde de nefer artışı görülmektedir. *Gürzlü Cemaati*'nin 1500 yılında 23 olan nefer sayısı da 15 kişi artarak 38'e ulaşmıştır[771]. Nefer artışının gözlendiği bir diğer cemaat de kabilenin *perakende* olan cemaatidir. Bu cemaatin, 1500 yılındaki 21 nefer sayısı 13 nefer artarak 34'e yükselmiştir[772].

Kabile'ye bağlı cemaatlerin bazılarında da nefer azalışları olmuştur. *Hacı Hasanlu Cemaati* en fazla nefer azalışının gözlendiği cemaattir. Bu cemaatin, 1500 yılında 50 nefer nüfusu 22 nefer azalarak 1522 yılında 28 nefere düşmüştür[773]. *Kara Mehmedlü Cemaati*'nin ise 22 olan nefer sayısı 1522 yılına gelindiğinde 7 nefer azalmış görülmektedir[774]. Nefer azalışı gözlenen diğer cemaatler *İleyiz* ve *Kamanlu*'dur[775].

1.1.13.3. Hindilü Kabilesi[776]

Bu kabilenin, Hindistan kökenli olduğunu düşünmekteyiz. Hindistan Bölgesi'nden göç ederek bu bölgeye gelip yerleşenlerden oluşmuş olmalıdır. Anadolu'da 1695 yılına ait bir belgeye göre Tarsus'da Hindistan ve Afganistan'dan gelmiş olanların kurdukları ve kullandıkları *Hindiyân Tekkesi* isimli bir tekke de

---

[770] BOA, *TD 32,* s. 223; BOA, *TD 1061,* s. 250–252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142.

[771] BOA, *TD 32,* s. 229; BOA, *TD 1061,* s. 259; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[772] BOA, *TD 32,* s. 232–233; BOA, *TD 1061,* s. 259–260; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143.

[773] Bu cemaat 1500 yılında Hacı Hasan ve 1522 yılında Hacı Hasanlu diye kayıtlıdır. BOA, *TD 32,* s. 228- 229; BOA, *TD 1061,* s. 255; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Koçhisar kazası dışında bu cemaatin meskûn olduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.335.

[774] BOA, *TD 32,* s. 230; BOA, *TD 1061,* s. 257; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Bu adla bulunan cemaatler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 413.

[775] 1500 yılında İleyiz (?) ve 1522 yılında İdeyiz (?) diye kaydedilen cemaat, 1500 yılında 47 nefer iken 1522 yılında 43 neferden müteşekkildir. BOA, *TD 32,* s. 225–226; BOA, *TD 1061,* s. 250; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.142. 1500 yılında Kaman ve 1522 yılında Kamanlu diye kaydedilen cemaat, 1500 yılında 28 nefer iken 1522 yılında 27 neferden oluşmuştur. BOA, *TD 32,* s. 227–228; BOA, *TD 1061,* s. 258; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. Bu adla Meraş Eyaleti'nde de bulunan cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 388.

[776] BOA, *TD 32,* s. 242–247; BOA, *TD 1061,* s. 266–271; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144–145. Bu kabile için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 357.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmaktadır[777]. Osmanlı Devleti'nde Hindili (Hindilü) Cemaati'nin, Aksaray sancağı dışında Saruhan sancağına bağlı Mağnisa kazasında bulunduğu da söylenmektedir[778].

Bu *kabile* için 1500 yılında sadece *Nökeran Cemaati* verilirken *Kabile-i Hindilü* tabiri kullanılmıştır[779]. 1500 yılındaki diğer cemaatler *Hindilü* nahiyesi başlığıyla verilmiştir[780]. Ancak 1522 yılında böyle bir nahiye yoktur. Bunun yerine söz konusu cemaatler *Kabile-i Hindilü* başlığıyla kaydedilmiştir. Ayrıca 1522 yılında *Hindilü Kabilesi* için kullanılan *Kabile-i Hindilü An Haymana-i Kaza-i Koçhisar* tabiri, kabilenin *Koçhisar Haymanası* olduğunu göstermektedir[781].

Bu kabileye 1500 yılında bağlı olan 8 cemaat 1522 yılında da varlıklarını devam ettirmişlerdir. 1522 yılında yeni bir cemaatle karşılaşmaktayız. Bu yılında kabileye bağlı cemaat sayısı 8'dir.

Kabilenin toplam nefer sayısı 1500 yılında 249 ve 1522 yılında 494'tür. Kabilenin 1500 yılındaki en kalabalık cemaati, *Talaş* adını taşımaktadır. *Talaş Cemaati*, 1500 yılında 48 nefer sayısına sahiptir. Cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısı ise 71'dir[782]. 1522 yılının en kalabalık konar-göçer teşekkülü ise 112 nefer sayısına sahip *Nökeran Cemaati*'dir. Cemaatin 1500 yılı nefer sayısı ise 46'dır[783].

Kabilenin her iki dönemde de en küçük konar-göçer teşekkülü *Bedeler Cemaati*'dir. Bu cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 17 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 21'dir[784].

Kabilenin 1522 yılına gelindiğinde 245 neferlik bir artışın olduğu gözlenmektedir. Kabileye bağlı hiçbir cemaatin nefer sayısında düşüş olmamıştır. En fazla nefer artışı 66 nefer sayısıyla *Nökerân Cemaati*'ne aittir. Bir diğer nefer artışı

---

[777] BOA, *Maliyeden Müdevver Defterleri Tasnifi No: 9879,* Sayfa No: 302, Hüküm No: 2. Bu bilgiyi bize veren Yrd. Doç. Dr. Özcan TATAR'a teşekkür ederiz.

[778] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 357.

[779] BOA, *TD 32,* s. 246–247.

[780] BOA, *TD 32,* s. 242.

[781] BOA, *TD 1061,* s. 266–271; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144–145.

[782] BOA, *TD 32,* s. 245; BOA, *TD 1061,* s. 270–271; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 145.

[783] BOA, *TD 32,* s. 246–247; BOA, *TD 1061,* s. 266–267; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144.

[784] BOA, *TD 32,* s. 242–243; BOA, *TD 1061,* s. 269; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.145.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bezeklü Cemaati'nde gözlenmiştir. Bu cemaatin adı 1500 yılında *Bezekli*, 1522 yılında *Bezekler* diye kaydedilmiştir. Cemaatin 1500 yılında 28 olan nefer sayısı 44 nefer artarak 72'ye ulaşmıştır[785]. Adı 1500 yılında *Öğtemur* ve 1522 yılında *Öğtemir* diye kaydedilen cemaatin de nefer sayısında artış vardır. Cemaat, 1500 yılında 26 nefer iken cemaatin nefer sayısı 35 nefer artarak 1522 yılında 61 nefer sayısına ulaşmıştır[786].

1.1.13.4. Runkuş Kabilesi[787]

Runkuş Kabilesi'nin, bulunduğu asıl saha *Adana*'nın *Sarıçam* nahiyesidir. Zaten *Koçhisar*'a da buradan gelmişlerdir. Oğuzların Üçoklu teşekkülüne mensup Ramazan Ulusu boylarından biridir[788].

Unguş, *Onguş*, *Orunguş* diye kaydedilen *Runkuş Kabilesi*, her iki yılda üç cemaatten oluşmuştur. Kabilenin nefer sayısı 1500 yılında 248 ve 1522 yılında 372'dir. İki dönem arasındaki nefer artışı 124'dür. Kabileye bağlı cemaatlerin nefer sayılarında herhangi bir azalış olmamıştır.

92 neferle *İzdivan Cemaati*, kabilenin 1500 yılında en kalabalık grubudur. Bu cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısı 118'tir[789]. *Aklıkçı Cemaati* ise kabilenin 1522 yılındaki en kalabalık grubudur. 1500 yılında 78 olan nefer sayısı 61 nefer artarak 1522 yılında 139 nefere yükselmiştir[790]. *Kayırhanlu Cemaati* ise her iki cemaate göre daha az nefere sahiptir. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 78 ve 1522 yılında 115'tir. Bu cemaatin nefer sayısında da 37 neferlik artış vardır[791].

---

[785] BOA, *TD 32,* s. 242; BOA, *TD 1061,* s. 267–268; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144.

[786] BOA, *TD 32,* s. 243; BOA, *TD 1061,* s. 269–270; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 145.

[787] Bu kabile için bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 106.

[788] F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 443; Faruk Sümer, *Çepniler,* İstanbul 1992, s. 21, 118; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147, 248. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 106.

[789] BOA, *TD 32,* s. 218–219; BOA, *TD 1061,* s. 245–246; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 140. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 378.

[790] BOA, *TD 32,* s. 219–220; BOA, *TD 1061,* s. 246–247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 140. Aklıkçı Cemaati, için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 165.

[791] BOA, *TD 32,* s. 217–218; BOA, *TD 1061,* s. 247–249; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 141. Bu cemaat adıyla, Adana, Sis ve Karahisar-ı Şarki sancaklarında da konar-göçer gruplar görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 428.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.13.5. Yüzdeci Kabilesi

Koçhisar kazasında 1500 yılında Yüzdeci olan bir cemaat vardır. Bu, 20 nefere sahip Kürti Cemaati olup Paşa Hatun adlı mezrada bulunmaktadır. Bu tarihte kabile adı zikredilmeyip, Kürti Cemaati'nin Yüzdeci olduğu belirtilmektedir. Bu cemaat için 1522 yılında Yüzdeci olduğuna dair bir ifadeye rastlanılmamıştır. Ancak aynı yıl Koçhisar kazasında oldukça kalabalık yeni bir konar-göçer teşekkül karşımıza çıkmaktadır. Paşa Hatun civarında olan Kürti'nin bu büyük cemaatten ayrı yazılması söz konusu cemaatin 1522 yılında da Yüzdeci olabileceğini düşündürmektedir. 1500 yılında diğer yüzdeci gruplardan her yüz koyuna otuz akçe alınırken Koçhisar'daki bu gruptan diğer konar-göçerlerden alınan tüm vergiler alınmıştır. Bu farklılığın neden kaynaklandığına dair bir kayda rastlamadık[792].

1518 yılına ait 1061 numaralı tapu tahrir defterinde, Yüzdeci Kabilesi başlığı altında bu teşekkülün bulunduğu kazalar ve bu kazalara bağlı cemaatler sıralanmaktadır. Buna göre Koçhisar kazasında bu teşekküle ait 30 cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerin toplam nefer sayısı 849'dur. Bu cemaatlerin en fazla nefer sahip olanı Runkuş Kabilesi'nden olduğu belirtilen *Çepni* grubudur. Bu grup, 133 nefere sahiptir[793]. Yüzdeci adlı konar-göçer teşekkülün en küçük cemaati ise 5 nefere sahip *Bulgar'*dır[794].

1.1.13.6. Müstakil Cemaatler

Herhangi bir gruba dâhil olmayan cemaatleri, *Müstakil Cemaatler* başlığı altında verdik. *Koçhisar* kazasında bu tür özellik gösteren toplam 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 13 cemaat bulunmaktadır. 1500 yılında kaydedilen cemaatlerin hepsi 1522 yılında da varlıklarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

---

[792] BOA, *TD 32,* s. 253; BOA, *TD 1061,* s. 261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[793] BOA, *TD 1061,* s. 230–231; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 140. F. Sümer, Çepnilerin Koçhisar'a, Adana'dan geldiğini söylemektedir. Runkuş Kabilesi'nin asıl sahasının Adana olduğunu belirterek buradan Koçhisar'a gelen kabile mensuplarının arasına bu Çepni grubunun da katılmış olabileceğini belirtmiştir. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 443; F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 248.

[794] Bu cemaat, 1500 yılında yoktur. 1518 yılı defterinde kaydedilmiş ama 1522 yılı defterinde kaydedilmemiştir. Bunun bir kâtip hatası olduğunu düşünmekteyiz. BOA, *TD 1061,* s. 227. Bulgar Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.223.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu konar-göçer teşekküllerin bazıları incelediğimiz dönemde kendilerine has farklılıklar taşımışlardır. Söz konusu cemaatlerden *Ali Hanlu*[795], *Bey Alaaddin*[796], *Celayir*[797], *Güvender Şeyh*[798], *Salihler*[799] gibi cemaatler için 1522 yılında *an yörükân* tabiri kullanılmıştır. Bu tabire daha önceki dönemde rastlanılmamıştır. Yine bu başlık altında verdiğimiz *Cüneydlü*[800], *Cüneydlü-i Diğer*[801], *Kundanlu*[802] ve *Söğütlü*[803] adlı konar-göçer teşekküller ise 1500 yılında *Cüneydlü Cemaati*'ne bağlı konar-göçer gruplar olarak görülmektedir. Ama bunlar 1522 yılında bir birinden bağımsız olarak kaydedilmişlerdir[804].

Müstakil Cemaatler, 1500 yılında toplam 213 ve 1522 yılında 521 nefer sayısına sahiptirler. Bu grubun 1500 yılındaki en kalabalık cemaatleri *Celayir*, *Cüneydlü* ve *Güvender Şeyh'dir*. Bunlardan *Celayir Cemaati*, 1500 yılında 41 ve 1522 yılında 40 nefer nüfusa sahiptir[805]. Bu cemaatin bir kısmı 1522 yılında ana kütleden ayrılarak

---

[795] Bu cemaat, 1500 yılında İlhanlar ve 1522 yılında Alihanlu olarak kaydedilmiştir. Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 13 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 33'tür. BOA, *TD 32,* s. 234; BOA, *TD 1061,* s. 249–250; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 142.

[796] Bu cemaat, 1500 yılında 17 ve 1522 yılında 27 nefer sayısına sahiptir. BOA, *TD 32,* s. 234; BOA, *TD 1061,* s. 249; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 142.

[797] BOA, *TD 32,* s. 250; BOA, *TD 1061,* s. 262–263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144. Celayir Cemaati, aslen Moğol kökenli olup, evvelce Çağatay ulusuna dâhil imiş. Moğollarda Hülegu'nun buyruğunda Moğolca konuşan topluluklardan birinin başında Celayir adlı bir bey vardır. İlhanlı Devleti'nde en itibarlı emirler bu boydandır. Bu boydan Celayir İlgey Noyan'ın torunu Şeyh Hasan, Celayir Devleti'ni kurmuştur. Celayir boyundan Anadolu'ya gelenler olmuştur. F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 11–13, 140; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 122–126, 147. Celayirli Devleti'nin önemli hükümdarlarından birisi olan Ahmed-i Celayir ve Kara Koyunlu Devleti hükümdarı Kara Yusuf ile birlikte, 1400 yılında Timur'un önünden kaçarak Osmanlı Devleti'ne sığınmışlardır. Yıldırım Bayezit, kendisine sığınan bu kişilere Aksaray yakınlarında –ki burası Koçhisar olmalıdır- dirlik vermiştir. Ahmed-i Celayir, Timur'un baskısıyla burayı terk ederek Memlüklü Devleti'ne sığınmıştır. Cemaatin adının Ahmed-i Celayir'den geldiğini ve cemaatin mensuplarının Ahmed-i Celayir ile beraber gelip burada kalmayı tercih edenlerden oluştuğunu düşünmekteyiz. F. Sümer, *Karakoyunlular,* s. 62, 64, 67.

[798] BOA, *TD 32,* s. 221; BOA, *TD 1061,* s. 263- 264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[799] BOA, *TD 1061,* s. 262; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144. Salihler Cemaati adıyla anılan grup için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 548.

[800] BOA, *TD 32,* s. 247–248; BOA, *TD 1061,* s. 264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144. Cüneyd adının Kadı Burhaneddin döneminde Kayseri Valisi olan Ömer oğlu Cüneyd'den gelmiş oabilir. Moğol ya da Uygur kökenli olduğunu düşünmekteyiz. Aziz bin Erdeşir-i Esterabadi, *Bezm ü Rezm*, s. 158–160.

[801] BOA, *TD 32,* s. 248; BOA, *TD 1061,* s. 264–265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[802] BOA, *TD 32,* s. 248–249; BOA, *TD 1061,* s. 265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[803] BOA, *TD 32,* s. 249; BOA, *TD 1061,* s. 265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[804] D. Yörük, bu cemaatleri *Cüneydlü Kabilesi* başlığıyla vermiştir. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 108.

[805] BOA, *TD 32,* s. 250; BOA, *TD 1061,* s. 262–263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Celayir-i Diğer adıyla farklı kaydedilmiştir[806]. 1500 yılının kalabalık cemaatlerinden biri de *Cüneydlü Cemaati*'dir. Bu cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 40 ve 1522 yılında 58'dir[807]. Bu cemaattin mensuplarından bazıları da 1500 yılından önce tıpkı Celayir Cemaati'nde olduğu gibi ana kütleden ayrılarak *Cüneydlü-i Diğer* diye müstakil olarak kaydedilmiştir[808]. 1500 yılında *Güvender Şeyh* ve 1522 yılında *Güvender Aşıklu* olarak kaydedilen cemaat, grubun büyük cemaatlerinden biridir. Bu cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 36'dır. 1522 yılı nefer sayısı ise 53'tür[809].

1522 yılında ortaya çıkan cemaatler, 1500 yılında olan mevcut cemaatlere göre daha fazla nefere sahip olduğundan 1522 yılının kalabalık cemaatleri 1500 yılından farklıdır. Bu yılın en kalabalık cemaati *Kürti* adını taşımaktadır. 1500 yılında da *Kürti* adıyla bir grup bu coğrafya da bulunmaktadır[810]. Ama 1500 yılında *Yüzdeci* olarak kaydedilen ve 1522 yılında da varlığını devam ettiren bu gruptan farklı olarak 1522 yılında Koçhisar'a yeni geldiğini düşündüğümüz bir *Kürti Cemaati* daha vardır. Bu cemaatin bu yıla ait nefer sayısı 117'dir[811].

Müstakil Cemaatler olarak verdiğimiz bu grubun her iki dönemde de en küçük cemaati ise 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 11 nefere sahip *Söğütlü Cemaati*'dir[812].

Koçhisar kazasında bulunan bu grubun nefer artışı oldukça fazladır. Grubun, 1500 yılında 213 olan nefer sayısı 308 kişi artarak 1522 yılında 521'e ulaşmıştır. Bu grup içerisinde en fazla nefer artışı *Kundanlu Cemaati*'nde gerçekleşmiştir. 1500 yılında 24 ve 1522 yılında 54 nefer olan bu cemaatin nefer artışı 30'dur[813]. Sayı ve miktar itibariyle çok fazla olmasa da bu gruba ait cemaatlerde nefer azalışları da söz konusudur. En fazla nefer azalışı *Güvender Şeyh Cemaati*'ne aittir[814]. Bu cemaatte 26

---

[806] BOA, *TD 1061,* s. 263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[807] BOA, *TD 32,* s. 247–248; BOA, *TD 1061,* s. 264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 242.

[808] BOA, *TD 32,* s. 248; BOA, *TD 1061,* s. 264–265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[809] BOA, *TD 32,* s. 221; BOA, *TD 1061,* s. 263- 264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[810] BOA, *TD 32,* s. 253; BOA, *TD 1061,* s. 261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[811] BOA, *TD 1061,* s. 260–261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 143.

[812] BOA, *TD 32,* s. 249; BOA, *TD 1061,* s. 265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[813] BOA, *TD 32,* s. 248–249; BOA, *TD 1061,* s. 265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[814] BOA, *TD 32,* s. 221; BOA, *TD 1061,* s. 263- 264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

neferlik bir azalış söz konusudur. Diğer nefer azalışı gözlenen cemaatler *Söğütlü*[815] ve *Celayir*'dir[816]. Bu cemaatlerdeki nefer azalışı sadece 1 neferdir.

1.1.14. Niğde Kazası[817]

Niğde kazası konar-göçerlerini, *Bereketlü Cemaatleri*, *Bulgarlu Kabilesi*, *Dündarlu Kabilesi*, *Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 5 kısımda inceleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 39 ve 1522 yılında toplam 81 cemaat bulunmaktadır[818]. Cemaat sayısı 1522 yılına gelindiğinde % 108 oranında artmıştır. En fazla cemaat, 1500 yılında *Müstakil Cemaatler*'e ve 1522 yılında *Dündarlu Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 44'ü *Müstakil Cemaatlere*, % 36'sı *Dündarlu Kabilesi*'ne, % 18'i *Bereketlü Cemaatleri*'ne ve geriye kalan % 2'si ise *Bulgarlu Kabilesi*'ne aittir. Bu yıl *Yüzdeci* olan cemaatlere rastlanılmamıştır.

Tablo 8: *Niğde Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Bereketlü Cemaatleri	278	14.78	313	10.59
Bulgarlu Kabilesi	9	0.47	212	7.16
Dündarlu Kabilesi	423	22.49	964	32.61
Yüzdeci Kabilesi	-	-	54	1.82
Müstakil Cemaatler	1171	62.26	1414	47.82
Toplam	**1881**	**100**	**2957**	**100**

1522 yılında ise Niğde kazası konar-göçer cemaatlerinin % 44'ünü *Dündarlu Kabilesi*, % 26'sını *Müstakil Cemaatler*, % 12'sini *Bulgarlu Kabilesi* oluşturmaktadır. *Bereketlü* ve *Yüzdeci* cemaatlerinin her biri % 9'luk orana sahiptirler.

İncelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer *Müstakil Cemaatler*'e aittir. Bu dönemde Niğde kazası konar-göçer teşekküllerin hepsinde bir nefer artışı söz konusudur. Ama en fazla nefer artışı 541 neferle *Dündarlu Kabilesi* aittir. Geriye kalan konar-göçer teşekküllerden *Müstakil Cemaatler*'de 243, *Bulgarlu Kabilesi*'nde 203 ve

[815] BOA, *TD 32,* s. 249; BOA, *TD 1061,* s. 265; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[816] BOA, *TD 32,* s. 250; BOA, *TD 1061,* s. 262–263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[817] Niğde kazasının genel durumu için bkz. M. Oflaz, *Niğde Sancağı,* s. 1–157.

[818] Niğde kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 14a, 14b, 14c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bereketlü Cemaatleri'nde 35 neferlik artışlar görülmüştür. Kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 57 oranında bir artış olup bu 1076 neferi ifade etmektedir[819].

1.1.14.1. Bereketlü Cemaatleri

Bereketlü Cemaati, Niğde dışında Adana, Malatya, Selanik ve Paşa sancaklarında da bulunmuştur[820]. Bu kabile, her iki dönemde de 7 cemaatten oluşmaktadır. 1500 yılı cemaatleri 1522 yılında da mevcudiyetlerini korumuşlardır.

Bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 278 ve 1522 yılında 313'dür. Kabilenin her iki dönemde de en kalabalık cemaati *Asıl Hacı Cemaati*'dir. Bu cemaatin nefer sayısı, neredeyse grup içindeki diğer cemaatlerin toplam nefer sayısına denktir. Söz konusu cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 278 ve 1522 yılı nefer sayısı 313'tür[821]. Grubun her iki dönemde de en küçük cemaati *Selmanlı (Sülmenli) Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 10 nefer nüfusa sahiptir[822].

Bereketlü cemaatlerinin, 1522 yılına gelindiğinde 35 neferlik bir artışa sahip olduğu gözlenmektedir. Kabile içerisinde en fazla artış 13 nefer ile *Celal* ve *Hacı İbrahim* cemaatlerine aittir. *Celal Cemaati*, 1500 yılında 24 nefer iken 1522 yılında 37

---

[819] 387 Numaralı Muhasebe Defteri'ne göre 1522 yılında kaza konar-göçerlerinin toplam nefer sayısı 2952 ve 1061 numaralı deftere göre 1518 yılı nefer sayısı 2801'dir. Bu durum 1518 yılına ait bazı cemaatlerin nefer sayılarının 1522 yılında çok farklı yazılmasından ve 1522 yılında olan bazı cemaatlerin 1518 yılında kaydedilmemiş olmasından kaynaklanmıştır. 1518 yılı defterindeki Dimeksun karyesi Cemaati nefer sayısı 2 iken 387 numaralı defterde 7 olarak yazılmıştır. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 246–247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.140. 1518 yılına ait defterde 54 nefere sahip görülen Salmanlu, Kızıl Kurdlu ve Hacılu Cemaati, 1522 yıllı defterinde 44 nefere sahiptir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 227. 1518 yılında olmayan 72 neferlik Ardıç Yörükleri, 18 neferlik Kilis, 19 neferlik Mümtaz ve 47 neferlik Yol Eri cemaatleri 1522 yılında bulunmaktadır. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 254–255; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.143. 1518 yılında bulunan cemaatlerin 1518 yılı nefer sayıları esas alındığında ve 1522 yılındaki cemaatler eklenince 1522 yılı için kabul ettiğimiz 2957 sayısına ulaşmaktayız.

[820] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 120.

[821] BOA, *TD 32,* s. 349–351; BOA, *TD 1061,* s. 327–328; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 120.

[822] Bu cemaat, 1500 yılında Selmanlu ve 1522 yılında Sülmenlü adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 353; BOA, *TD 1061,* s. 330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161. Selman veya Süleymanlu adıyla konar-göçer grupların meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 584–585.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nefer nüfusa sahip olmuştur[823]. *Hacı İbrahim Cemaati* ise 1500 yılında 21 nefer iken 1522 yılında 34 nefer nüfusa sahip olmuştur[824].

Bu grup içerisinde çok ciddi boyutlarda olmasa da bazı cemaatlerin nefer sayılarında düşüşler söz konusudur. *Duacılu Cemaati*, 1500 yılında 28 nefer iken 2 nefer azalarak 1522 yılında 26 neferden oluşmuştur[825]. Yine 1500 yılında 28 neferden oluşan *Çapalu Cemaati* (?) ise 3 nefer azalarak 1522 yılında 25 nefere düşmüştür[826].

1.1.14.2. Bulgarlu Kabilesi

Bulgarlu Kabilesi'nin bulunduğu asıl saha, Adana, Tarsus ve çevresidir. Ereğli'nin güneydoğusunda, Ulukışla'nın güneybatısında bulunan 3000 metrenin üstündeki Toroslar'ın bu kısmına Bulgar Dağı denilir. Selçuklular döneminde de bu dağ aynı adla anılmıştır. Adın nereden geldiği bilinmemektedir. Ancak bu adın Balkanlarla bir ilgisi yoktur. Bir rivayete göre bu dağa yaylaya çıkan cemaatlerden bir kişinin yaylada iken doğan oğluna Bulgar adı verilmiş ve Bulgar'ın soyundan gelenler bu adla tanınınmıştır. Ayrıca Bulgarlu, sadece oturulan yer anlamında da Bulgar Dağı'nı ifade ediyor olabilir. Yani Bulgarlı adı ya Bulgar Dağı'ndan ya da bir şahıs adından gelmektedir. Bu konuda kesinleşmiş bir bilgi yoktur. Niğde'de bulunan Bulgarlu grubu buraya 15. Yüzyılda Tarsus ve Adana bölgesinden gelmiştir[827].

Bulgarlu Kabilesi, 1500 yılında 9 neferden oluşan ve kabilenin adını taşıyan tek bir gruptan müteşekkildir. Bunun nedeni, yine söz konusu cemaate ait kısımda yazılan nota göre, Bulgarlu Cemaati'ne ait büyük bir nüfusun tahrire gelmedikleri bu nedenle

---

[823] Bu cemaat, 1500 yılında Celaller ve 1522 yılında Celal adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 351; BOA, *TD 1061,* s. 328; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Tarsus'ta da Kusun Taifesine bağlı Celal adıyla bir cemaat bulunmaktadır. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 196.

[824] Bu cemaat, 1500 yılında İbrahim Hacı ve 1522 yılında Hacı İbrahim adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 353; BOA, *TD 1061,* s. 329; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 336.

[825] Bu cemaat, 1500 yılında Duacı ve 1522 yılında Duacılu adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 354; BOA, *TD 1061,* s. 330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161. Duacı Cemaati için ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 288.

[826] BOA, *TD 32,* s. 352–353; BOA, *TD 1061,* s. 329; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[827] F. Sümer, Bulgar adının bir şahıs adı olduğu ihtimalinin daha fazla olduğunu söylemiştir. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 29; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147; C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 223.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kaydedilmedikleri anlaşılmaktadır[828]. 1500 yılında bulunan söz konusu cemaat ise 1522 yılında kaydedilmemiştir. Muhtemelen bunlar diğer Bulgarlu gruplarının içindedirler. 1522 yılında 10 yeni cemaat karşımıza çıkmaktadır. Yukarıda değindiğimiz gibi bunların çoğu 1500 yılında da vardır. Ama 1500 yılı tahririne gelmediklerinden kaydedilmemişlerdir.

Kabilenin 1522 yılı toplam nefer sayısı 212'dir. Bu kabilenin en büyük grubu, yine kabilenin adını taşıyan *Bulgarlu Cemaati*'dir. 63 nefer nüfusa sahiptir[829]. En küçük grup ise 6 nefer nüfusa sahip *Kara Ömerlü Cemaati*'dir[830].

Kabilenin diğer cemaatleri, *Alâ Meşe*[831], *Cemelek* (?)[832], *Hacı Yusuflu*[833], *Halil Beyli*[834], *Hanlu*[835], *Kaçak* (?)[836], *Yağma*[837] ve *Yaycıoğlu*[838] adlarını taşımaktadırlar.

1.1.14.3. Dündarlu Kabilesi

Dündarlu Kabilesi'nin asıl sahası Adana ve çevresidir. Hatta Adana sancağının nahiyelerinden birinin adı Dündarlı'dır. Bu kabile, Niğde'ye Adana ve Tarsus bölgesinden gelmiştir[839]. Bu kabile de adını Dündar adlı bir beyden almış olmalıdır. Ama bu kişi hakkında herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

Bu kabileyi kendi arasında Dündarlular Kabilesi, Haymana Kabilesi ve Dündarlu Cemaatleri olarak üç kısımda inceleyebiliriz. Dündarlular Kabilesi, 1500 yılında *Cemaat-i Dündarlu*, 1518 yılında *Taife-i Dündarluyan* ve 1522 yılında *Kabile-i*

---

[828] BOA, *TD 32,* s. 283.

[829] BOA, *TD 1061,* s. 332–333; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[830] BOA, *TD 1061,* s. 333; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[831] BOA, *TD 1061,* s. 334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[832] BOA, *TD 1061,* s. 335; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[833] BOA, *TD 1061,* s. 334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[834] BOA, *TD 1061,* s. 334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Bu cemaatin Niğde dışında bulunduğu mekânlar için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 343.

[835] BOA, *TD 1061,* s. 333; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Hanlu adıyla cemaatler, Adana ve Kayseri'de de görülmüşler. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 347.

[836] BOA, *TD 1061,* s. 334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[837] BOA, *TD 1061,* s. 335; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[838] BOA, *TD 1061,* s. 333; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[839] F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 27; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Dündarluyan diye kaydedilmiştir. Bu nedenle biz de bu grubu Dündarlular Kabilesi olarak adlandırmaktayız.

Haymana Kabilesi olarak verdiğimiz grup için 1500 yılında *Cemaat-i Dündarlu tabi Niğde* ifadesi ve 1518 yılından itibaren ise *Kabile-i Haymana-i An Kabile-i Dündarlu der Kaza-i Niğde* kaydı kullanılmıştır. Bu nedenle bu grup için Haymana Kabilesi ismini uygun bulduk.

Kabile içerisinde vereceğimiz son grup da 1500 yılında *Cemaat-i Dündarlu* olarak verilen konar-teşekküllerdir. Bunlara 1522 yılında rastlamadık. Bu nedenle bu grubu Dündarlu Cemaatleri olarak verdik. Yukarıdaki iki grupla bunlar arasında bir bağlantı kuramadığımızdan bunları müstakil olarak değerlendirdik.

Kabilenin toplam cemaat sayısı 1500 yılında 14 ve 1522 yılında 36'dır. Kabilenin toplam nefer sayısı ise 1500 yılında 423 ve 1522 yılında 964'dür. Kabilenin nefer artışı ise 541 kişidir. Kabileye bağlı haymana grubu hem en fazla cemaat sayısına hem en fazla nefer sayısına ve hem de en fazla nefer artışına sahiptir.

1.1.14.3.1. Dündarlular Kabilesi

Bu kabile, 1500 yılında *Musa Seydi*[840], *Kırıklı*[841], *Eflak*[842] ve *Avcı Osman*[843] adlı 4 cemaatten oluşmaktadır. 1522 yılında bu dört cemaate *Akçaköy*[844], *Balık*[845], *Çat*

---

[840] BOA, *TD 32,* s. 358–359; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Bu cemaat, Adana'ya bağlı Dündarlu kazasında da görülmüştür. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 508.

[841] BOA, *TD 32,* s. 364; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Kırıklu Cemaati, Adana'da da görülmüştür. Bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 445–446.

[842] Bu cemaat, her iki dönemde de 13 nefer nüfusa sahiptir. BOA, *TD 32,* s. 358; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Eflak Cemaati, Adana'ya bağlı Dündarlu kazasında da görülmüştür. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 294.

[843] Bu cemaat, 1500 yılında Avcı Osman ve 1522 yılında Avcı adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 359–360; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Osmanlı Coğrafyası'nda Avcı ve Avcı Osman adıyla 2 farklı cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerin meskûn oldukları yerler için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 182, 183.

[844] Bu cemaatin nefer sayısı 30'dur. BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Akçaköy adıyla bulunan cemaatlerin meskûn oldukları yerler için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 163.

[845] BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Balık adıyla anılan cemaatlerin meskûn oldukları yerler için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 193.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Dündarluları[846], *Keklicek Boğazı Dündarluları*[847], *Körlü*[848], *Pınarbaşı Dündarluları*[849] ve *Uç Beylü*[850] adlı 7 yeni cemaat daha eklenmiş ve bu grubun cemaat sayısı 11 olmuştur.

Dündarlular Kabilesi'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 160 ve 1522 yılında 337'dir. Bu grubun her iki dönemde de en kalabalık cemaatleri *Musa Seydi* ve *Kırıklu* adını taşımaktadır. Her iki dönemde de *Musa Seydi Cemaati*'nin nefer sayısı 78 iken[851] *Kırıklu Cemaati*'nin nefer sayısı 59'dur[852]. Grubun en küçük cemaatleri 1500 yılında *Avcı Osman* iken 1522 yılında *Avcı Osman* ve *Balık* adlı konar-göçer teşekküllerdir. Avcı Osman Cemaati, her iki dönemde de 10 nefer nüfusa sahiptir[853]. 1522 yılında ilk kez kaydedilen Balık Cemaati ise bu yıl 12 neferden oluşmaktadır[854].

Dündarlular Kabilesi'nin incelediğimiz dönemler içerisinde 177 neferlik bir artışı vardır. Bu artış yeni cemaatlerin toplam nefer sayısıdır. Çünkü mevcut cemaatlerin nefer sayıları 1522 yılında da aynıdır. Kabile içerisinde nefer azalışı gözlenmemektedir.

1.1.14.3.2. Haymana Kabilesi

1500 yılında bu gruba ait 6 cemaat vardır. 1522 yılında bu cemaatlere 19 cemaat daha eklenmiş ve grubun cemaat sayısı 25'e çıkmıştır. 1522 yılındaki yeni cemaatlerin toplam nefer sayısı 311'dir. Bu yeni cemaatlerin en büyüğü 47 nefere sahip olan *Edüği*

---

[846] Bu cemaat, *Cemaat-i Dündar der Çat* olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171.

[847] Bu cemaat, *Cemaat-i der Keklicek Boğazı* olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171.

[848] BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Körlü Cemaati, Adana sancağına bağlı Dündarlu kazasında ve Kırşehir sancağında da bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 463.

[849] Bu cemaat, *Cemaat-i Dündarlu der Pınarbaşı* olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171.

[850] Bu cemaat, Kavak denilen mevkii civarındadır. BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Uç Beylü Cemaati, ayrıca Niğde, Bozok, Adana ve Meraş sancaklarında bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 633.

[851] BOA, *TD 32,* s. 358–359; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Musa Seydili Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 508.

[852] BOA, *TD 32,* s. 364; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171.

[853] Söz konusu cemaat, 1500 yılında Avcı Osman ve 1522 yılında Avcı adıyla kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 359–360; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171.

[854] BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170–171. Balık adıyla Tarsus sancağında Kusun Taifesine bağlı bir konargöçer grup vardır. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 190–191.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

(?) Cemaati[855] iken en küçük cemaatleri ise 3'er nefer nüfusa sahip olan *Aydoğanlu*[856] ve *Seyfeddinoğlu*[857] adlı cemaatlerdir.

Haymana Dündarlularının toplam nefer sayısı 1500 yılında 226 ve 1522 yılında 627'dir. Kabilenin en kalabalık konar-göçer teşekkülleri *Uçarı*, *Yahşihanlu* ve *Gürelü* cemaatleridir. *Uçarı Cemaati*, 1500 yılında 87 ve 1522 yılında 101 nefere sahiptir[858]. *Yahşihanlu Cemaati* ise 1500 yılında 62 ve 1522 yılında 58 nefere sahiptir[859]. Bir diğer kalabalık cemaat *Gürelü Cemaati*'dir. Bu cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 36 ve 1522 yılında 51'dir[860].

Bu grubun 1500 yılındaki en küçük cemaatleri 11 nefere sahip *Kar Savuran*[861] ile 12 nefere sahip *Natuk* (?)[862] cemaatleridir. 1522 yılında ise en küçük cemaatler yukarıda bahsettiğimiz 3'er nefere sahip *Aydoğanlu*[863] ve *Seyfeddinoğlu*[864] adlı cemaatlerdir.

Bu grubun nefer sayısında 401 neferlik bir atış söz konusudur. Bu, 1522 yılında gruba yeni cemaatlerin eklenmesinden kaynaklanmaktadır. 1500 yılında olup 1522 yılında mevcudiyetlerini koruyan cemaatlerin nefer sayılarında da artışlar gözlenmiştir. En fazla nefer artışı *Kar Savuran* ve *Key Timur* cemaatlerine aittir. *Kar Savuran*

---

[855] BOA, *TD 1061,* s. 336–337; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170.

[856] BOA, *TD 1061,* s. 341; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Aynı adla anılan cemaatlere rastlanılmıştır. Bunlar, Adana, Ankara ve Tarsus sancaklarındadırlar. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 185.

[857] BOA, *TD 1061,* s. 336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Bu cemaate, Niğde sancağı dışında ayrıca Tarsus, Çorum, Rakka sancaklarında da rastlanılmıştır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 573.

[858] BOA, *TD 32,* s. 362–363; BOA, *TD 1061,* s. 341–342; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Aynı adla anılan cemaatlerin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 633.

[859] BOA, *TD 32,* s. 361–362; BOA, *TD 1061,* s. 339–340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 648.

[860] BOA, *TD 32,* s. 357; BOA, *TD 1061,* s. 340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Aynı adla bir cemaat Meraş Eyaleti'nde bulunmuştur. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 331.

[861] BOA, *TD 32,* s. 360; BOA, *TD 1061,* s. 337; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 422.

[862] BOA, *TD 32,* s. 360; BOA, *TD 1061,* s. 339; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170.

[863] BOA, *TD 1061,* s. 341; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Aynı adla Adana, Ankara ve Tarsus sancaklarında görülen cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 185.

[864] BOA, *TD 1061,* s. 336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Niğde sancağı dışında ayrıca Tarsus, Çorum, Rakka sancaklarında da bu adla cemaatlere rastlanılmıştır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 573.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaati, 1500 yılında 11 nefer iken 34 kişi artarak 1522 yılında 45 nefere sahip olmuştur[865]. *Key Timur Cemaati* ise 1500 yılında 18 nefer iken 26 nefer artarak 1522 yılında 44 nefer nüfusa ulaşmıştır[866]. Kabile içerisinde pek nefer azalışı gözlenmemiştir. Sadece *Yahşihanlu Cemaati*'nde 4 neferlik bir azalış söz konusudur[867].

1.1.14.3.3. Dündarlu Cemaati

Kabile içerisinde vereceğimiz bir grupta 1500 yılında *Cemaat-i Dündarlu* olarak verilen ve 1522 yılında olmayan 4 tane konar-göçer teşekküldür. Bu cemaatlerin toplam nefer sayısı 37'dir. Bunların 18 neferi *İndesun (?)* karyesinde sakindirler. 1522 yılında bunların yerleşik hayatı seçtikleri anlaşılmaktadır[868]. 9 nefere sahip *Kemal*[869], 6 nefere sahip *Hayır* (?)[870] ve 4 nefere sahip *Dündarlu*[871] bu grubun diğer cemaatleridir.

1.1.14.4. Yüzdeci Kabilesi

Yüzdeci Kabilesi adlı oluşuma 1500 yılında rastlanılmamaktadır. 1522 yılında bu ad altında 7 cemaat bulunmaktadır. Bu cemaatlerin toplam nefer sayısı, 54'dür. *Yüzdeci Kabilesi*'ndeki en kalabalık cemaat, *Kız Melek-i Obruk* adını taşımaktadır. Bunların, kazadaki *Kız Melek Cemaati*'nden ayrılarak Yüzdeci oluşumunun içinde yer aldıklarını düşünmekteyiz. Çünkü bu cemaat mensuplarının, hâlâ ayrıldıkları Kız Melek Cemaati'nin mezraası olan Obruk mezraasında yer almaları bunun bir göstergesidir. Toplam nefer sayıları 16'dır[872]. 1522 yılının en küçük cemaatleri ise 2'şer neferden oluşmaktadır. Adı belirtilmeyen bu cemaatlerin biri *Dimeksun*[873] ve biri *Günyar* karyelerinde bulunmaktadır[874].

---

[865] BOA, *TD 32,* s. 360; BOA, *TD 1061,* s. 337; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 422.

[866] BOA, *TD 32,* s. 361; BOA, *TD 1061,* s. 337–338; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170.

[867] BOA, *TD 32,* s. 361–362; BOA, *TD 1061,* s. 339–340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.170. Bu adla anılan cemaatlerin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 648.

[868] BOA, *TD 42,* s. 33–34.

[869] BOA, *TD 32,* s. 358.

[870] BOA, *TD 32,* s. 357.

[871] BOA, *TD 32,* s. 282.

[872] BOA, *TD 1061,* s. 240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[873] BOA, *TD 1061,* s. 240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[874] BOA, *TD 1061,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.14.5. Müstakil Cemaatler

Bu cemaatler herhangi bir gruba dâhil olmayan konar-göçer teşekkülleri kapsamaktadır. Bu grup içerisinde verdiğimiz cemaatlerin 1500 yılındaki sayısı 17'dir. 1500 yılında olan cemaatlerden *Karlu Cemaati* 1522 yılında yoktur[875]. 1522 yılındaki cemaat sayısı ise 21'dir. Aslında 1518 yılında 17 cemaat vardır. Geriye kalan *Mümtaz*[876], *Kilis*[877], *Ardıç Yörükleri*[878] ve *Yol Eri*[879] adlı 4 cemaat 1522 yılındaki defterde mevcuttur. Biz bunları da 1518 yılındaki cemaatlere ekleyerek 21 cemaat sayısına ulaştık.

Müstakil Cemaatlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 1171 ve 1522 yılında ise 1414'dür. Ancak 1518 yılı defteri ve 1522 yılı defteri toplam nefer sayısı farklıdır. 1518 yılında *Salmanlu, Kızıl Kurdlu ve Hacılu* diye verilen cemaatin nefer sayısı 1518 yılında 54 iken 1522 yılında 44[880] olarak yazılmıştır. Ayrıca yukarıda bahsettiğimiz gibi 4 cemaat sadece 1522 yılı defterinde vardır. Dolayısıyla 1518 yılı defterinin toplam nefer sayısı 1258 ve 1522 yılı defterinin toplam nefer sayısı 1404'tür. Biz, nefer sayıları farklı verilen cemaatlerin nefer sayısını 1518 yılı nefer sayısına göre belirledik. 1522 yılında olan 4 cemaatin de nefer sayısı eklenince 1522 yılında kabul ettiğimiz toplam nefer sayısı 1414'dür.

Bu grubun en büyük cemaati, *Budaklu Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 331 ve 1522 yılında 369 nefer sayısına mevcuttur[881]. Bu grupta başka kalabalık konar-göçer teşekküller de bulunmaktadır. Bunlardan diğer adının 1500 yılında *Vennikler* olduğu belirtilen *Evrenlü Cemaati*'nin toplam nefer sayısı bu yıl 110 iken 1522 yılında

---

[875] Bu cemaat Akşehir ve Niğde'de sakindirler. Nefer sayısı 50'dir. BOA, *TD 32,* s. 365. Karlı adıyla birkaç yerde de cemaatler bulunmaktadır. Bunların sakin oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 421.

[876] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[877] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[878] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[879] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[880] Salmanlu, Kızıl Kurdlu ve Hacılar Cemaati 1522 yılında Salmanlu, Kara Kurdlu ve Hacılar diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 266; BOA, *TD 1061,* s. 316; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161. Bu cemaatlerden Salmanlu ve Hacılar Niğde'de bulunmaktadır. Bu cemaatlerin meskûn oldukları diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 337, 338, 549.

[881] BOA, *TD 32,* s. 269–274; BOA, *TD 1061,* s. 321–324; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Budaklu adıyla Tarsus'ta Kusun Taifesi'ne mensup bir cemaat de vardır. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 195; C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 221–222.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

137'dir. Bu cemaatin 1500 yılında 35 ve 1522 yılında 14 neferi *Ölümez* mezraasındadır[882]. 1500 yılında 103 ve 1522 yılında 99 nefer sayısına sahip *İnallu Cemaati*, bu grubun diğer kalabalık konar-göçer teşekkülüdür[883]. Kalabalık cemaatlerden bir diğeri de *Kız Melek Cemaati*'dir. Bu cemaat 1500 yılında 102 ve 1522 yılında 106 nefer sayısına sahiptir[884].

Müstakil Cemaat olarak verdiğimiz bu grubun 1500 yılındaki en küçük cemaati *Sarı Yahyaoğulları*'dır. Bu cemaatin bir diğer adı *Nazaranlu*'dur. *Sarı Yahyaoğulları*'nın 1500 yılındaki nefer sayısı 14 ve 1522 yılındaki nefer sayısı 12'dir[885]. 1522 yılında ise *Hanlu* ve *Sarıoğlan*'dır. Bu cemaatlerin nefer sayıları 11'dir[886].

Bu grupta da nefer artışı söz konusudur. Bu artış 297 nefer kadardır. En çok nefer artışı 38 nefer ile *Budaklı*[887], 27 nefer ile *Evrenli*[888] ve 26 nefer ile *Demirciler*

---

[882] BOA, *TD 32,* s. 279–280; BOA, *TD 1061,* s. 331–332; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[883] Bu cemaatin adı 1500 yılında İnallu ve 1522 yılında İnalı diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 283–284; BOA, *TD 1061,* s. 317–318; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160. Bu cemaat Niğde'de bulunmaktadır. Ayrıca bu cemaat Kengırı, Adana, Ankara, Çorum, Meraş, Sivas, Bozok, Tarsus, Diyarbakır, Sis, Kastamonu, Rakka, İçil, Hama ve Humus sancaklarında bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 371.

[884] BOA, *TD 32,* s. 274–276; BOA, *TD 1061,* s. 318–319; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Bu Kız Melek Cemaati'nin dışında 1500 yılında 1 ve 1522 yılında 3 cemaat daha vardır. Bunlardan bir tanesi Beyan-ı Salur karyesinde olan Kız Melek Cemaati'dir. Bu cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 37 ve 1522 yılında 53 nefere sahiptir. BOA, *TD 32,* s. 274–276; BOA, *TD 1061,* s. 318–319; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. 1522 yılında ana kütleden ayrı Obruk Mezrası'nda bulunan Kız Melek Cemaati, *Kız Melek-i Obruk Cemaati* olarak kaydedilmiştir. Bu cemaat, 16 nefer nüfustan oluşmuştur. BOA, *TD 1061,* s. 240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160. Yine 1522 yılında adı verilmeyen ama Kız Melek Cemaati'nin kışlaklarından olan Gidiriç Mezrası'nda bulunan 8 neferlik cemaatin de Kız Melek Cemaati olduğunu düşünmekteyiz. BOA, *TD 1061,* s. 240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[885] BOA, *TD 32,* s. 278; BOA, *TD 1061,* s. 320; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[886] Hanlu Cemaati için bkz. BOA, *TD 1061,* s. 321; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169; Sarıoğlan Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 282–283; BOA, *TD 1061,* s. 330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

[887] BOA, *TD 32,* s. 269–274; BOA, *TD 1061,* s. 321–324; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Bu cemaat Niğde'de bulunmaktadır. Cemaatin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 221–222.

[888] BOA, *TD 32,* s. 279–280; BOA, *TD 1061,* s. 331–332; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

cemaatlerine aittir. Bunlardan *Demirciler Cemaati*, 1500 yılında 69 iken 1522 yılında 95 neferden oluşmaktadır[889].

Grup içerisinde nefer azalışları da söz konusudur. Ama bunlar 2 ile 8 nefer arasında değişen miktarlara sahiptir. Yani çok ciddi boyularda değildir. En fazla nefer azalışı 8 nefer ile *Salmanlu ve Kızıl Kurdlu ve Hacılar Cemaati*'ne aittir[890].

1.1.15. Anduğu Kazası

Anduğu kazasında pek fazla konar-göçer teşekkül yoktur. Kazada 1500 yılında hiç konar-göçer teşekkül bulunmamaktadır. 1522 yılında adı verilmeyen ama Yüzdeci Kabilesi'ne bağlı 2 cemaat bulunmaktadır. Bunlardan biri *Obruk* karyesindedir. Bu karyedeki cemaatin nefer sayısı 5'tir[891]. Diğer cemaat *Zengan Pınarı* karyesindedir. Bu cemaatin de nefer sayısı 12'dir[892]. Kazadaki cemaatlerin toplam nefer sayısı 17'dir.

1.1.16. Ürgüb Kazası

Ürgüb kazası konar-göçerlerini *Cemallü Kabilesi*, *Yıvalu Kabilesi* ve *Yüzdeciler Kabilesi* olmak üzere 3 kısımda inceleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 23 ve sonraki yıl toplam 24 cemaat bulunmaktadır[893]. En fazla cemaat Cemallü Kabilesi'ne aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 70'ini *Cemallü Kabilesi*, % 26'sını *Yüzdeciler Kabilesi* ve % 4'ününü *Yıvalu Kabilesi* oluşturmaktadır. 1522 yılında ise Ürgüb kazası konar-göçer cemaatlerinin % 71'i *Cemallü Kabilesi*'ne, % 16'sı *Yüzdeciler Kabilesi*'ne ve geriye kalan % 13'ü ise *Yıvalu Kabilesi*'ne aittir.

---

[889] Bu cemaat 1500 yılında Demürciyan ve 1522 yılında Demirciler olarak kayıtlıdır. BOA, *TD 32,* s. 265; BOA, *TD 1061,* s. 324–325; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.169. Bu cemaat Niğde'de bulunmaktadır. Cemaatin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 272–273.

[890] Salmanlu, Kızıl Kurdlu ve Hacılar Cemaati 1522 yılında Salmanlu, Kara Kurdlu ve Hacılar diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 266; BOA, *TD 1061,* s. 316; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[891] BOA, *TD 1061,* s. 240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[892] BOA, *TD 1061,* s. 241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.160.

[893] Ürgüb kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek, 16a, 16b, 16c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 9: *Ürgüb Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Cemallü Kabilesi	442	86.16	489	81.23
Yıvalu Kabilesi	34	6.62	81	13.46
Yüzdeciler Kabilesi	37	7.22	32	5.31
Toplam	**513**	**100**	**602**	**100**

Ürgüb kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 513 ve 1522 yılında ise 602'dir. İncelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer Cemallü Kabilesi'ne aittir. 1500 ile 1522 yılları arasında Ürgüb kazası konar-göçer teşekküllerinden *Cemallü Kabilesi* % 11 ve *Yıvalu Kabilesi* % 138 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. *Yüzdeciler Kabilesi* ise % 14'lük bir nefer kaybına sahiptir. Genel olarak kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 17 oranında bir artış olup bu 89 neferi ifade etmektedir.

1.1.16.1. Cemallü Kabilesi

Bu kabile de adını *Cemal* isimli bir şahıstan almış olmalıdır. II. Bayezit dönemine ait in'am defterinde *Ülfeddin bin Cemal* ve *Özbek bin Cemal* adlı beyler bulunmaktadır. Bu isimlerin yanısıra defterde *Mustafa bin Baytemür* adlı bir kişi daha yer almaktadır. Adı geçen isim de *Cemallü Kabilesi*'ne bağlı *Bay Temür Cemaati*'ni çağrıştırmaktadır. Buradan hareketle *Ürgüb* kazasında bulunan *Cemallü Kabilesi*'nin buraya Tarsus'tan gelmiş olabileceğini düşünmekteyiz. Hatta bu beylerin Varsak kökenli olabileceği de akla gelmektedir. Ama bunların Varsak olduğuna dair net bir bilgiye sahip değiliz[894]. Aşağıda görüleceği gibi kabileyi oluşturan cemaatlerin bazılarının bölük adıyla zikredilmeleri bu cemaatin Moğol kökenli olabileceğini de düşündürmektedir. Ayrıca Moğol kökenli konar-göçerlerin Ürgüb gibi Orta Anadolu şehirlerinde yoğunlaştığı bilinmektedir[895].

[894] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 181–182.

[895] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemallü Kabilesi, 1500 yılında 23 cemaatten oluşmuştur. Mevcut cemaat sayısına 1522 yılında *Alaca Şehirlü Cemaati*[896] de eklenince kabilenin cemaat sayısı 24'e çıkmıştır.

Kabilenin alt birimleri için 1500 yılında cemaatin yanı sıra bölük tabiri de kullanılmıştır. *Aksak Ali Cemaati*, 1500 yılında bölük olarak verilmiştir[897]. Adını bir mezradan alan *Kara Pınar Cemaati*, 1500 yılında *Bölük-i Karapınar* olarak verilmişken 1522 yılında *Cemaat-i Cemallü der Mezra-i Karapınar* şeklinde kaydedilmiştir[898]. Yine bir mezradan adını alan *Eflad (?) Cemaati* 1500 yılında bölük olarak verilmiştir[899]. *Cemallü Kabilesi*'ne bağlı *Bay Temur Cemaati*'nin *Karacaşehir* mezraasında olan grubu[900] ile *Depe Özü* mezraasında olan grubu 1500 yılında bölük 1522 yılında cemaattir[901].

Kabilenin toplam nefer sayısı 1500 yılında 442 ve 1522 yılında 489'dur. Kabilenin en kalabalık grubu *Eflad* mezraasında olan *Cemallü* konar-göçerleridir. Bu cemaat, 1500 yılında *Kabail-i Cemallü Tabi Kaza-i Ürgüb Bölük-i Eflad* diye kaydedilmişken 1522 yılında *Cemaat-i Cemallü der Mezraa-i Eflad ve Karaca Viran* diye kaydedilmiştir. 1500 yılında 65 nefer olan nüfus 1522 yılında 71 neferden oluşmuştur. Bu nüfusun 1500 yılındaki 6 neferi *Karaca Viran* mezraasındadır[902]. *Ahilü Cemaati* ise kabilenin en küçük konar-göçer teşekkülüdür. Bu cemaat 1500 yılında 5 ve 1522 yılında 4 nefer nüfusa sahiptir[903].

Kabilenin nefer sayısında genel olarak bir artış söz konusudur. Bu, 47 neferlik bir artıştır. En fazla nefer artışı *Kara Hasanlu* ile *Karaca Şehir* gruplarında

---

[896] BOA, *TD 1061,* s. 351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.180. Ürgüb kazasında bulunan bu cemaatin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s.167.

[897] BOA, *TD 32,* s. 260; BOA, *TD 1061,* s. 348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 159.

[898] BOA, *TD 32,* s. 260–261; BOA, *TD 1061,* s. 349; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[899] BOA, *TD 32,* s. 257–258; BOA, *TD 1061,* s. 347–348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[900] BOA, *TD 32,* s. 259; BOA, *TD 1061,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.181. Bay Timur Cemaati'nin, Ürgüb kazası dışında meskûn olduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 200.

[901] BOA, *TD 32,* s. 259–260; BOA, *TD 1061,* s. 351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.180.

[902] BOA, *TD 32,* s. 257–258; BOA, *TD 1061,* s. 347–348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[903] BOA, *TD 32,* s. 264; BOA, *TD 1061,* s. 352; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.181. Ahilü Cemaati adıyla bulunan konar-göçerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 159.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

gözlenmiştir. Yurtları olan *Çat* ve *Çay Ağıl* mezraları civarında bulunan *Kara Hasanlu Cemaati,* 1500 yılında *Cemaat-i Kara Hasanlu tabi Cemallü an Kışla-i Çat* ve *An Cemaat-i Cemaller sakin der Çay Ağıl* olmak üzere iki ayrı grup olarak kaydedilmiştir. Cemaat mensupları, 1522 yılında ise *Cemaat-i Kara Hasanlu ve Çalışlu* olarak tek grupta verilmiştir. Cemaat, 1500 yılında 32 nefer iken 19 neferlik bir artışla 1522 yılında 51 neferden oluşmuştur[904].

Kabileye bağlı cemaatlerin bazılarında da nefer azalışları görülmüştür. En fazla nefer azalışı 16 nefer ile *Depe Özü* mezraası civarında olan *Bay Timur Cemaati*'nde görülmüştür. Bu grup, 1500 yılında 40 nefer iken 1522 yılında 24 neferdir[905].

1.1.16.2. Yıvalu Kabilesi

Yıva, Oğuzlar'ın Üçoklu Kolu'na ait bir boydur. Oğuz boyları arasında içtimai açıdan yirmi üçüncü sırada gelmektedir. Selçuklu Devleti'nin kurulmasıyla beraber bu kabilenin talihi değişmiştir. Kınık Boyu gibi devletin kuruluşunda önemli bir rol üstlenmiştir. Adları tarihi kaynaklarda Yıvak, Ivak, Avak, Yavuk, Baduk, Yivek, Navek gibi çeşitli imlâlarla yazılmıştır. Anadolu'nun Türkleşmesi sırasında Yıvalar, tek bir başbuğ etrafında değil, muhtelif boy beylerinin emri altında bulunmuşlardır. Bir süre sonra Selçuklu hükümdarlarıyla yaşadıkları problemlerden dolayı Anadolu'da bulunan Yıvalar'ın bir kısmı Suriye'ye gitmişlerdir. Böylece Yıvalar, Anadolu dışında Suriye ve İran Yıvaları diye çeşitli gruplara ayrılmışlardır[906].

Yıvalar, Osmanlı döneminde Halep Türkmenleri, Dulkadırlı, Yeni İl, Kayseri, Atçeken, Ramazanlı Ulusu içerisinde görülmüşlerdir. Ürgüb'teki Yıvalar, Dulkadirlü Yıvaları'ndan ayrılmış bir gruptur[907]. Bu cemaat, Ürgüb dışında Gülnar kazasında da

---

[904] BOA, *TD 32,* s. 254; BOA, *TD 1061,* s. 350–351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.180. Ürgüb dışında hem Çalışlar hem de Kara Hasanlu adıyla farklı cemaatler bulunmaktadır. Bunların meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 247, 405–406.

[905] BOA, *TD 32,* s. 259–260; BOA, *TD 1061,* s. 351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.180.

[906] Faruk Sümer, "Yıva Oğuz Boyuna Dair", *Türkiyat Mecmuası,* C. IX, İstanbul 1951, s. 151–161; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 267.

[907] F. Sümer, "Yıva Oğuz Boyuna Dair", s. 164. Yıvalar için daha ayrıntılı bilgi için bkz. Gülnar kazası – Yıvalu Cemaati, s.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

görülmüştür[908]. Ürgüb, Kayseri ve Gülnar kazaları dışında ise Ankara, Maraş, Adana ve Hüdavendigar sancaklarında da meskûndurlar[909].

1500 yılında kabile adı zikredilmemektedir. Bu yıl, Yıvalu Cemaati adıyla tek grup bulunmaktadır. 34 neferlik bu grup 1522 yılında yoktur[910]. 1522 yılında 30 neferlik *Kışlacıklu*[911], 27 nefere sahip *Kara Kayalu*[912] ve 24 nefere sahip *Ağca Esma*[913] cemaatleri *Kabile-i Yıvalu An Haymana Mütemekkin-i Der Kaza-i Ürgüb* adı altında verilmektedir.

Kabilenin 1500 yılında 34 olan nefer sayısı 47 nefer artarak 1522 yılında 81 nefere ulaşmıştır.

1.1.16.3. Yüzdeciler Kabilesi[914]

1500 yılında bu gruba ait 6 cemaat bulunmaktadır. Bunlardan diğer adı *Bala Göz* olan *Yamanlu*[915] ile diğer adı *Veledân-ı Bolâd* olan *Yamanlu*[916] cemaatleri 1522 yılında bulunmamaktadır. Yeni cemaatlerde eklenmeyince bu grubun 1522 yılındaki cemaat sayısı 4'e düşmüştür.

Yüzdeci Cemaatleri'nin 1500 yılındaki nefer sayısı 37 iken 1522 yılında 32'ye düşmüştür. Bu grubun en büyük cemaati 1500 yılında 12 nefer iken 1522 yılında 19 neferden oluşan *Eşeklü Cemaati*'dir[917].

---

[908] Bkz. Ek, 20a, 20b, 20c.

[909] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 666.

[910] BOA, *TD 46,* s. 2.

[911] BOA, *TD 1061,* s. 346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[912] BOA, *TD 1061,* s. 346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.178. Kara Kayalu Cemaati, Kusun Taifesi'ne bağlı olarak Tarsus'ta da görülmüştür. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 209. Kara Kayalu Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 408.

[913] BOA, *TD 1061,* s. 347; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179. Ağca Esma Cemaatinin meskûn olduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 157.

[914] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 666.

[915] BOA, *TD 32,* s. 306.

[916] BOA, *TD 32,* s. 306.

[917] 1522 yılı defterinde bu cemaatin nefer sayısı olarak Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer Cemaati'nin nefer sayısı yazılmıştır. Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer Cemaati'nin nefer sayısı olarak da bu cemaatin değeri yazılmıştır. BOA, *TD 32,* s. 305; BOA, *TD 1061,* s. 244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.178. Eşeklü

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yüzdecilerin içindeki bir grup da *Cemallü Cemaati*'ndendir. *Ürgüb* şehrinde bulunan bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 3 ve 1522 yılında 4'tür[918]. Geriye kalan Yüzdeci cemaatlerinden biri 1500 yılında 5 ve 1522 yılında 4 neferden oluşan *Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer Cemaati*'dir[919]. Bir diğer Yüzdeci Cemaati ise hem 1500 hem de 1522 yılında 5 nefer nüfustan oluşan *Yayalu Cemaati*'dir[920].

1.1.17. Karahisar-ı Develü Kazası

Karahisar-ı Develü kazası konar-göçerlerini *Develü Yörükleri*, *Karahisar Yörükleri, Sendiremeke Kabilesi*, *Yahyalu Kabilesi, Yüzdeci Kabilesi* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 6 kısımda inceleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 39 ve sonraki yıl toplam 68 cemaat bulunmaktadır[921]. En fazla cemaat *Yahyalu Kabilesi*'ne aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 43'ünü *Yahyalu Kabilesi*, % 26'sını *Karahisar Yörükleri*, % 13'ününü *Sendiremeke Kabilesi*, % 10'unu *Develü Yörükleri* ve % 8'ini *Müstakil Cemaatler* oluşturmaktadır. Bu yıl, *Yüzdeci Kabilesi* cemaatlerine rastlanılmamıştır. 1522 yılında ise Karahisar-ı Develü kazası konar-göçer cemaatlerinin % 49'u *Yahyalu Kabilesi*'ne, % 21'i *Karahisar Yörükleri*'ne, % 10'u *Müstakil Cemaatler*'e, % 10'u *Sendiremeke Kabilesi*'ne, %7'si *Develü Yörükleri*'ne ve geriye kalan % 3'ü *Yüzdeci Kabilesi*'ne aittir.

Cemaati adıyla bulunan konar-göçer teşekküllerin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 307.

[918] BOA, *TD 32,* s. 305; BOA, *TD 1061,* s. 244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.178.

[919] BOA, *TD 32,* s. 306; BOA, *TD 1061,* s. 244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.178. Bu cemaatin nefer sayısı ile Eşeklü Cemaati'nin nefer sayısı 1522 yılı defterinde karıştırılmıştır.

[920] Bu cemaat, 1500 yılında Divane Yay ve 1522 yılında Yayalu olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 305; BOA, *TD 1061,* s. 244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.178.

[921] Karahisar-ı Develü kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 17a, 17b, 17c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 10: *Karahisar-ı Develü Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Develü Yörükleri	155	9.79	202	6.25
Karahisar Yörükleri	232	14.66	393	12.17
Sendiremeke Kabilesi	214	13.52	346	10.70
Yahyalu Kabilesi	869	54.90	2090	64.70
Yüzdeci Kabilesi	-	-	69	2.13
Müstakil Cemaatler	113	7.13	131	4.05
Toplam	**1583**	**100**	**3231**	**100**

Tabloda görüldüğü gibi incelediğimiz dönemler içerisinde en fazla nefer *Yahyalu Kabilesi*'ne aittir. 1500–1522 yılları arasında Karahisar-ı Develü kazası konar-göçer teşekküllerden *Yahyalu Kabilesi* % 141, *Müstakil Cemaatler* % 16, *Karahisar Yörükleri* % 69, *Sendiremeke Kabilesi* % 62 ve *Develi Yörükleri* % 30 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. Genel olarak kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 104 oranında bir artış olup bu 1648 neferi ifade etmektedir[922].

1.1.17.1. Develü Yörükleri

Develü nahiyesinde bulunup *yörük* diye adlandırılan ve *an Yörükân-ı Develü* tabiri kullanılan cemaatleri *Develü Yörükleri* adıyla tasnif ettik. Bu özellikleri taşıyan cemaatlerin sayısı 1500 yılında 4'tür. Bunlardan *İvaz Hacılu Cemaati*, 1522 yılında ikiye ayrılınca bu yıla ait cemaat sayısı 5'e çıkmıştır.

Develü Yörüklerinin toplam nefer sayısı 1500 yılında 155 ve 1522 yılında 202'dir. Grubun en kalabalık cemaati her iki dönemde de *Erik Ağacı* karyesinde olan *Yörükân Cemaati*'ne aittir. Bu cemaat, 1500 yılında *Cemaat-i Yörükân an Cemaat-i Erik Ağaç* ve 1522 yılında *Cemaat-i Yörükân der Karye-i Erik Ağacı* olarak kaydedilmiştir. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 62 ve 1522 yılında 59'dur[923]. Grubun

[922] 387 Numaralı Muhasebe Defteri'ne göre 1522 yılında kaza konar-göçerlerinin toplam nefer sayısı 3149 ve 1061 numaralı deftere göre 1518 yılı nefer sayısı 3137'dir. Bu durum Mehmed Fakihli Cemaati'nin nefer sayısı 1518 yılına ait defterde 98 iken 1522 yılına ait defterde 40 ve Yıvalu Cemaati'nin 1518 yılındaki defterde 49 olan nefer sayısının 1522 yılı defterinde 25 olarak yazılmasından ve 1522 yılı defterinde olan Evlâd-ı Sıddık ve Misbah, Gülek, Hamzalar, Sukazlu adlı cemaatlerin 1518 yılında kaydedilmemiş olmasından kaynaklanmıştır. 1518 yılında bulunan cemaatlerin 1518 yılı nefer sayıları esas alındığında ve 1522 yılındaki cemaatler eklenince 1522 yılı için kabul ettiğimiz 3231 sayısına ulaşmaktayız.

[923] BOA, *TD 32,* s. 292–293; BOA, *TD 1061,* s. 293–294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

en küçük cemaati 1500 yılında 22 nefere sahip *Tatlu Cemaati*[924] ile 1522 yılında 6 nefer nüfusa sahip *İvaz Hacılu-ı Diğer Cemaati*'dir[925].

Bu Yörüklerin genelinde yıllar itibariyle 47 neferlik bir artış söz konusudur. En fazla nefer artışı 22 nefer ile *İvaz Hacılu Cemaati*'ne aittir. 1500 yılında *Cemaat-i Yörükân-ı İvaz Hacılu* ve 1522 yılında *Cemaat-i İvaz Hacılu an Yörükân* olarak kaydedilen bu cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 33 iken 1522 yılında 55'tir[926]. *Yıvalu* ve *Tatlu* cemaatlerinin nefer artışı 11'dir. *Yıvalu Cemaati*'nin nefer sayısı, 1500 yılında 38[927] ve 1522 yılında 49 iken *Tatlu Cemaati*'nin nefer sayısı 1500 yılında 22 ve 1522 yılında 33'tür[928].

Grup içerisinde nefer azalış sadece *Erik Ağacı Yörüklerine* aittir. 3 nefer olan bu düşüş çok ciddi bir değer taşımamaktadır[929].

1.1.17.2. Karahisar Yörükleri

1500 yılında Karahisar nahiyesinde bulunan cemaatlerin *yörükân* tabiri kullanılanları ve kullanılmayanları 1522 yılında *Haymana-i Mütemekkinân der Kaza-i Karahisar-ı Develü* olarak nitelendirilmiştir. Biz de bu özellikleri taşıyan cemaatleri *Karahisar Yörükleri* olarak sınıflandırdık.

Karahisar Yörüklerinin cemaat sayısı 1500 yılında 10 iken *Evlâd-ı Durdu*[930], *Gediklü*[931], *Hüseyin Hacılu ve Kenanlu*[932] ile *Sarı Oğlanlu*[933] adlı 4 cemaat eklenince bu grubun cemaat sayısı 1522 yılında 14'e çıkmıştır.

---

[924] Bu cemaat 1500 yılında *Cemaat-i Yörükân-ı Taylu* ve 1522 yılında *Cemaat-i Tatlu an Yörükân-ı Develü* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 32,* s. 293–294; BOA, *TD 1061,* s. 292–293; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Tatlu Cemaati'nin Niğde ve civarı dışında bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 609.

[925] BOA, *TD 1061,* s. 288; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[926] BOA, *TD 32,* s. 294–295; BOA, *TD 1061,* s. 287–288; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Bu cemaatin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 378.

[927] BOA, *TD 32,* s. 295; BOA, *TD 1061,* s. 294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Yıvalu Cemaati'nin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 666.

[928] BOA, *TD 32,* s. 293–294; BOA, *TD 1061,* s. 292–293; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[929] BOA, *TD 32,* s. 292–293; BOA, *TD 1061,* s. 293–294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[930] Bu cemaat, yine aynı kazada olan Çakırlar Cemaati'nin mensuplarından bazıları tarafından oluşturulmuştur. BOA, *TD 1061,* s. 283; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karahisar Yörükleri, 1500 yılında 232 ve 1522 yılında 393 nefer nüfusa sahiptir. Bunların en büyük cemaati 1500 yılında 102 ve 1522 yılında 132 nefer nüfusa sahip *Bıyıklı-ı Diğer Cemaati*'dir[934]. Bu grubun en küçük cemaatleri 1500 yılında 4 ve 1522 yılında 7 nefere sahip *Yörükân Cemaati*[935] ile 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 7 nefere sahip *Çomaklu Cemaati*'dir[936].

Karahisar Yörüklerinin nefer artışı 161 neferdir. En çok nefer artışı 30 nefer ile *Bıyıklı-ı Diğer Cemaati*'nde gerçekleşmiştir[937]. *Emirşah Fakihlü Cemaati* ise 1500 yılında 14 nefer iken 17 nefer artarak 1522 yılında 31 nefere ulaşmıştır[938]. Karahisar Yörüklerinden 1 neferlik azalışa sahip *Çomaklu Cemaati* dışında hiçbirinde nüfus azalışı yoktur[939].

1.1.17.3. Sendiremeke Kabilesi

Sendiremeke, Kayseri'de bir yer adıdır. Kabilenin adını buraya verdiğini düşünmekteyiz. Bu kabile hakkında pek bir bilgimiz yoktur[940]. Ancak kabileye bağlı

---

[931] BOA, *TD 1061,* s. 284; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194. Bu cemaat adıyla konar-göçerlerin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 316–317.

[932] BOA, *TD 1061,* s. 285–286; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194. Kenanlı adıyla bir cemaat Ankara ve Niğde sancaklarında da bulunmuştur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 434. Hüseyin Hacılu adıyla anılan konar-göçerlerin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 364.

[933] BOA, *TD 1061,* s. 285; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194. Bu cemaat adıyla anılan konar-göçerlerin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 562.

[934] Bu cemaat 1500 yılında *Cemaat-ı Yörükân-ı Bıyıklu* ve 1522 yılında *Cemaat-i Bıyıklu An Yörükân-ı Karahisar* olarak adlandırılmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 285–286; BOA, *TD 1061,* s. 286–287; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194. Bu cemaatin Karahisar-ı Develü kazası dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 213.

[935] BOA, *TD 32,* s. 290; BOA, *TD 1061,* s. 282; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.193.

[936] Bu cemaat 1500 yılında *Cemaat-ı Çoma Oğlu* ve 1522 yılında *Cemaat-i Çomaklu* olarak adlandırılmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 289; BOA, *TD 1061,* s. 284; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194. Bu cemaatin Karahisar-ı Develü kazası dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 260.

[937] BOA, *TD 32,* s. 285–286; BOA, *TD 1061,* s. 286–287; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194.

[938] Bu cemaat 1500 yılında *Cemaat-ı Yörükân* ve 1522 yılında *Cemaat-i Emirşah Fakihlü* olarak adlandırılmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 290; BOA, *TD 1061,* s. 282–283; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.193.

[939] BOA, *TD 32,* s. 289; BOA, *TD 1061,* s. 284; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.194.

[940] Bugünkü Çayırözü köyünün eski adı Sendiremeke'dir. Günümüzde bu köy, Kayseri ili Develi ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. İçişleri Bakanlığı Yayınları, *Köylerimiz 1981,* Ankara 1982, s. 766; Gerhart Bartsch, "Das Gebiet Des Erciyes Dağı und die Stadt Kayseri in Mittelanatolien", *Jahrbuch der Geographischen Gesellschaft,* XLV, Hannover 1935, s. 167.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

cemaatlerin bazılarının bölük olarak isimlendirilmesi bunların Moğol kökenli olabileceğini düşündürmektedir. Zira Kayseri, Karahisar-ı Develü, Ürgüb gibi pek çok Orta Anadolu şehirlerinde Moğol kökenli pek çok cemaatin olduğu bilinmektedir[941].

Sendiremeke için 1500 yılında cemaat ve 1522 yılında kabile tabiri kullanılmıştır. Bu gruba bağlı alt birimler genellikle bölük olarak nitelendirilmiştir. Ancak istisnai durumlarda söz konusudur. Ayrıca 1522 yılında bölük olan *Soysalu* 1500 yılında cemaat olarak nitelendirilen tek konar-göçer teşekküldür[942]. *Ağarlar* ise 1500 yılında bölük iken 1522 yılında cemaat olarak verilmiştir[943]. Ayrıca hem *İlaldı* adlı konar-göçer grup ve hem de bu gruba bağlı *Saru Kürklü* de aynı yıl bölük olarak kaydedilmiştir[944].

Kabilenin 1500 yılında 5 alt birimi vardır. Bu sayı 1522 yılında *Evlâd-ı İne Bey*[945] ve *Saru Kürklü*[946] ile beraber 7'ye yükselmiştir.

Sendiremeke Kabilesi'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 214 ve 1522 yılında 346'dır. Kabilenin 1500 yılında en kalabalık grupları sırasıyla *İlaldı*, *Ağalar* ve *Hamza Kethüda*'dır. *İlaldı Cemaati*, 1500 yılında 52 nefer iken 1522 yılında 46 neferden oluşmaktadır[947]. 1500 yılında *Ağalar* ve 1522 yılında *Ağarlu* diye kaydedilen bu cemaat her iki dönemde de 47 neferden oluşmuştur[948]. *Hamza Kethüda* da 1500 yılında 47 nefer

---

[941] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

[942] BOA, *TD 32,* s. 299–300; BOA, *TD 1061,* s. 292; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[943] BOA, *TD 32,* s. 297; BOA, *TD 1061,* s. 291; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[944] BOA, *TD 32,* s. 296; BOA, *TD 1061,* s. 289–290; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[945] BOA, *TD 1061,* s. 288; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[946] BOA, *TD 1061,* s. 290; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Saru Kürklü adıyla bulunan konar-göçer cemaatlerin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 560.

[947] BOA, *TD 32,* s. 296; BOA, *TD 1061,* s. 289–290; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. İlaldı Cemaati'nin Varsak kökenli olma ihtimali vardır. II. Bayezid dönemi inam defterinde İlaldı bin İlaldı adlı bir Varsak Beyi'nin oluşu bizi bu düşünceye sevk etmektedir. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 181–182. Bu adla konar-göçer gruplar bulunmaktadır. Bunların bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 367.

[948] BOA, *TD 32,* s. 297; BOA, *TD 1061,* s. 291; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Ağarlar Cemaati'nin Varsak kökenli olması mutemeldir. II. Bayezid dönemi inam defterinde İbrahim Ağar adlı bir Varsak Beyi'nin oluşu bizi bu düşünceye sevk etmektedir. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 182. Ağarlu adını taşıyan cemaatler Mud kazasında da bulunmaktadır. Bkz. Mud kazası – Ağarlu Kabilesi. Bu adı taşıyan cemaatlerin, Karahisar-ı Develü kazası dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 157.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

iken 1522 yılında 61 neferdir[949]. Kabilenin 1522 yılındaki en kalabalık grupları ise *Çomaklar*, *Soysalı* ve yine *Hamza Kethüda*'dır. Bunlardan *Çomaklar* 1500 yılında 46 ve 1522 yılında 66 nefere sahipken[950] *Soysalu,* 1500 yılında 22 ve 1522 yılında 62 nefere sahiptir[951].

Kabilenin 1500 yılındaki en küçük grubunu 1522 yılının en kalabalık cemaatlerinden olan *Soysalu* oluşturmaktadır. Cemaatin bu yıla ait nefer sayısı 22'dir[952]. 1522 yılının en küçük grubu 24 neferden oluşan *Evlâd-ı İne Bey*'dir[953].

Sendiremeke Kabilesi'nin toplam nefer artışı 132 neferdir. En fazla nefer artışı 40 nefer ile *Soysalı* ve 20 nefer ile *Çomaklar*'a aittir. Öyle ki bu nefer artışı bu iki cemaati 1522 yılında kabilenin en kalabalık cemaatleri haline getirmiştir. Nefer azalışı sadece 6 nefer ile *İlaldı Cemaati*'nde görülmüştür[954].

1.1.17.4. Yahyalu Kabilesi

1500–1522 yılları arasında Kayseri kazasında da görülen *Yahyalu Kabilesi'*nin, Karahisar-ı Develü kazasında bulunanları için 1500 yılında cemaat ve 1522 yılında kabile tabiri kullanılmıştır. Bu gruba bağlı alt birimler cemaat olarak kaydedilmiştir.

Kabilenin 1500 yılındaki cemaat sayısı 17'dir. Bu cemaatlerden *Derecik*[955], *Derecikli*[956] ve *Kenanlı*[957] 1522 yılında bulunmamaktadır. *Adı verilmeyen iki cemaat*[958]

---

[949] BOA, *TD 32,* s. 298; BOA, *TD 1061,* s. 290–291; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[950] Bu cemaat 1500 yılında *Bölük-i Çoban* ve 1522 yılında *Bölük-i Çomaklar* olarak adlandırılmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 298–299; BOA, *TD 1061,* s. 289; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190 Bu adı taşyan cemaatlerin, Karahisar-ı Develü kazası dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 260.

[951] BOA, *TD 32,* s. 299–300; BOA, *TD 1061,* s. 292; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Soysalu adıyla anılan konar-göçer grubun bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 580.

[952] BOA, *TD 32,* s. 299–300; BOA, *TD 1061,* s. 292; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[953] BOA, *TD 1061,* s. 288; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[954] BOA, *TD 32,* s. 296; BOA, *TD 1061,* s. 289–290; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Bu cemaatin adıyla anılan konar-göçerlerin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 367.

[955] Bu cemaat Beş Nöker olarak da anılmaktadır. BOA, *TD 32,* s. 339.

[956] BOA, *TD 32,* s. 347.

[957] BOA, *TD 32,* s. 340.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ile beraber *Çobanlu*[959], *Hallaçlu*[960], *Hoca Ahmed Bey*[961], *Hoca Ahmed Bey Nökerleri*[962], *Holuslar*[963], *Kenanlu ve Taşanlu*[964], *Muhsinoğlu*[965], *Musa Hacılu*[966], *Numanlu*[967], *Numanlu ve Kenanlu ve Taşanlu*[968], *Sahil Tağarı*[969], *Sarı Mahmudlu*[970], *Sarucalu*[971], *Tağar*[972], *Taşan*[973], *Yapalu*[974], *Yaylalu*[975] adlı cemaatler 1522 yılında ilk kez karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca nüfusu verilmeyen *Sarılar ve Bostanlu ve Yahyalu* adını taşıyan 1518 yılı defterinde olmayan ancak 1522 yılı defterinde olan bir cemaat daha vardır. Bu cemaat, *Cemaat-i Sarular ve Bostanlu ve Yahyalu ve gayrihum ki on iki taifedir* diye kayıtlıdır[976]. Bu cemaatlerle beraber 1522 yılının cemaat sayısı ise 33'tür.

---

[958] Bu cemaatlerden biri Faraşa karyesi civarında olup 103 nefere sahiptir. BOA, *TD 1061,* s. 304–305; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Diğeri ise Çeltik karyesi civarında olup 17 nefere sahiptir. BOA, *TD 1061,* s. 312; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[959] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196. Çobanlu adıyla bulunan konar-göçerlerin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 258.

[960] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196. Hallaçlu Cemaati adını taşıyan cemaatlerin Karahisar-ı Develü kazası dışında meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 341.

[961] BOA, *TD 1061,* s. 309–310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[962] BOA, *TD 1061,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[963] BOA, *TD 1061,* s. 302–303; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[964] BOA, *TD 1061,* s. 306; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[965] BOA, *TD 1061,* s. 302; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Bu adı taşyan cemaatlerin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 505.

[966] BOA, *TD 1061,* s. 305–306; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[967] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[968] BOA, *TD 1061,* s. 312; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196. Numan Cemaati, Adana sancağına bağlı Saruçam kazasında da bulunmuştur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 516.

[969] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[970] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 561.

[971] BOA, *TD 1061,* s. 296–297; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Ayrıca bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 552–553.

[972] BOA, *TD 1061,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[973] BOA, *TD 1061,* s. 306; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Taşan Cemaati, Niğde, Adana, Tarsus, Aydın ve Saruhan sancaklarında da bulunmuştur. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 607.

[974] BOA, *TD 1061,* s. 312; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[975] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196. Yaylalu Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 654.

[976] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabilenin toplam nefer sayısı 1500 yılında 869 ve 1522 yılında 2090'dır. 1500 yılındaki en kalabalık cemaatler *Hoca Hacılu* ve *Hızır Hacılu*'dır. *Hoca Hacılu Cemaati*, 1500 yılında 138 nefer ve 1522 yılında 161 neferden oluşmuştur[977]. *Hızır Hacılu Cemaati* ise 1500 yılında 106 ve 1522 yılında 89 nefere sahiptir. 1500 yılı nefer sayısının 18'i *Kayseri* civarında sakindirler[978]. 1522 yılının en kalabalık cemaati ise yine *Hoca Hacılu Cemaati*'dir. Bunun dışında *adı verilmeyen 103 neferlik cemaat*[979] ile 100'er nefere sahip olan *Hoca Ahmed Bey Nökerleri*[980], *Sahil Tağarı*[981] ve *Sarı Mahmudlu*[982] cemaatleri de oldukça kalabalık bir nüfusa sahiptir.

1500 yılının en küçük cemaati 12 nefere sahip *Dereciklü*'dür[983]. 1522 yılının küçük cemaatleri 9 nefere sahip *Muhsinoğlu Cemaati*[984] ile 8 nefere sahip *Numanlu ve Kenanlu ve Taşanlu Cemaati*'dir[985].

Kabile, yıllar itibariyle 1221 nefer bir artış gösterir. En fazla nefer artışı *Osman Fakihlü*, *Küçük Ahmedlü* ve *Kalın Kilise* adlı cemaatlere aittir. *Osman Fakihlü Cemaati*, 1500 yılında 29 nefer iken 64 neferlik artış ile 1522 yılında 93 nefere ulaşmıştır[986]. 55 neferlik artışa sahip *Küçük Ahmedlü Cemaati* 1500 yılında 36 ve 1522 yılında ise 91 nefere sahiptir[987]. Nefer artışı gözlenen cemaatlerden bir diğeri olan *Kalın Kilise*

---

[977] BOA, *TD 32,* s. 344–346; BOA, *TD 1061,* s. 295–296; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Hoca Hacılu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 360.

[978] BOA, *TD 32,* s. 333–335; BOA, *TD 1061,* s. 303–304; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Hızır Hacılu Cemaati'nin bu kaza dışında yaşadığı yerler için bkz.C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 358.

[979] Bu cemaat Faraşa karyesi civarındadır. BOA, *TD 1061,* s. 304–305; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[980] BOA, *TD 1061,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[981] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[982] BOA, *TD 1061,* s. 314; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[983] BOA, *TD 32,* s. 347.

[984] BOA, *TD 1061,* s. 302; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[985] BOA, *TD 1061,* s. 312; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[986] BOA, *TD 32,* s. 341–342; BOA, *TD 1061,* s. 299–300; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Osman Fakihlü Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 525.

[987] BOA, *TD 32,* s. 339; BOA, *TD 1061,* s. 298–299; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Küçük Ahmedlü adıyla bulunan konar-göçer cemaatin yaşadığı diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 477.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaati, 1500 yılında 35 nefer iken 51 neferlik artışla 1522 yılında 86 nefere ulaşmıştır[988].

Kabilenin 4 cemaatinde nefer azalışı gözlenmiştir. Bu cemaatler 1 ila 22 nefer arasında kaybına sahiptir. En fazla nefer azalışı *Musa Hacılu* ve *Hızır Hacılu* cemaatlerinde gözlenmiştir. *Musa Hacılu Cemaati*, 1500 yılında 97 iken 22 nefer azalarak 1522 yılında 75 nefere düşmüştür[989]. *Hızır Hacılu Cemaati*'nin nefer azalışı 17'dir[990].

1.1.17.5. Yüzdeci Kabilesi

Karahisar-ı Develü kazasında 1500 yılında bu kabileye rastlanılmamaktadır. 1522 yılında ise kabilenin toplam iki cemaati bulunmaktadır. Bunlardan biri 42 nefere sahip *Sermeşe*[991] ve diğeri 27 nefere sahip *Pusadlu*[992] cemaatleridir.

1.1.17.6. Müstakil Cemaatler

1500 yılında müstakil olarak kaydedilen cemaatlerin sayısı 3'tür. Bu üç cemaatten ikisi 1522 yılında kaydedilmemiştir. 1522 yılında karşımıza ilk kez çıkan 6 yeni cemaatle beraber bu yılın cemaat sayısı 9'a yükselmiştir.

1500 yılında bu grubun nefer sayısı 113 iken 1522 yılında 18 kişi artarak 131'e yükselmiştir. Aslında bu grubun nefer sayısı 1061 numaralı tapu tahrir defterine göre 37 ve 387 numaralı muhasebe defterine göre ise 131'dir. İki defterdeki nefer sayısının birbirini tutmamasının nedeni, *Evlâd-ı Sıddık ve Misbâh*, *Gülek, Hamzalar* ve *Sukazlu Bölüğü* cemaatlerinin 1061 numaralı defterde bulunmamasından kaynaklanmaktadır[993]. Her iki defterin bu yıla ait toplam nefer sayısı 131'dir.

---

[988] BOA, *TD 32,* s. 341; BOA, *TD 1061,* s. 308; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195. Kalın Kilise Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 387.

[989] BOA, *TD 32,* s. 342–343; BOA, *TD 1061,* s. 301; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[990] BOA, *TD 32,* s. 333–335; BOA, *TD 1061,* s. 303–304; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[991] BOA, *TD 1061,* s. 243; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[992] BOA, *TD 1061,* s. 242–243; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.161.

[993] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.191.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Grubun 1500 yılındaki en büyük cemaatleri 46 nefere sahip *İsa Hacılu ve Kenanlu Cemaati*[994] ile 43 nefere sahip *Ladiki Cemaati*'dir[995]. 1500 yılının en küçük cemaati, *Evlâd-ı Hasırcı Cemaati*'dir. Bu cemaat 1500 yılında 24 ve 1522 yılında 25 nefer nüfusa sahiptir[996]. 1522 yılının en büyük cemaati ise 28 nefere sahip *Hamzalar Cemaati*'dir[997]. Bu yılın en küçük cemaatleri ise 6'şar neferden oluşan *Çekmerganlı Derviş*[998] ve *Örenlü*[999] adlı konar-göçer gruplardır.

1.1.18. Kayseri Kazası[1000]

Kayseri kazası konar-göçerlerini *Çöblü Yörükleri*, *Garibşalu Yörükleri, Göstere Yörükleri*, *İslamlu Yörükleri, Karataş Yörükleri, Yahyalu Kabilesi, Yıvalu Cemaatleri* ve *Müstakil Cemaatler* olmak üzere 8 kısımda inceleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 77 ve sonraki yıl toplam 98 cemaat bulunmaktadır[1001]. En fazla cemaat *Müstakil Cemaatler'*e aittir. 1500 yılında kazadaki cemaatlerin % 34'ünü *Müstakil Cemaatler*, % 22'sini *İslamlu Yörükleri*, % 17'sini *Göstere Yörükleri*, % 13'ünü *Yahyalu Kabilesi,* % 9'unu *Karataş Yörükleri*, % 3'ünü *Garibşalu Yörükleri* ve geriye kalan %1'ini *Çöblü Yörükleri* ile yine %1'ini *Yıvalu Cemaatleri* oluşturmaktadır.

---

[994] Bu cemaatin 11 neferi Böget karyesindedir. BOA, *TD 32,* s. 287. Niğde sancağında hem İsa Hacılu ve hem de Kenanlı diye 2 farklı cemaat bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 376, 434.

[995] Bu cemaat, Dündarlu Cemaati'ndendir. BOA, *TD 46,* s. 30–31.

[996] BOA, *TD 32,* s. 293; BOA, *TD 1061,* s. 293; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[997] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.191.

[998] Bu cemaat 1518 yılında *Cemaat-ı Çekmerganlu Derviş* ve 1522 yılında *Cemaat-i Çekmerganlu* olarak adlandırılmaktadır. BOA, *TD 1061,* s. 294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.195.

[999] BOA, *TD 1061,* s. 294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190. Örenlü adıyla bulunan konar-göçer cemaatler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 530.

[1000] Kayseri kazası için bkz. M. İnbaşı, *Kayseri,* s. 1–173.

[1001] Kayseri kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 18a, 18b, 18c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 11: *Kayseri Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Çöblü Yörükleri	4	0.15	202	6.01
Garibşalu Yörükleri	91	3.48	95	2.83
Göstere Yörükleri	311	11.91	401	11.92
İslamlı Yörükleri	392	15.00	470	13.97
Karataş Yörükleri	478	18.29	535	15.91
Yahyalu Kabilesi	360	13.78	543	16.15
Yıvalu Cemaatleri	180	6.88	39	1.15
Müstakil Cemaatler	797	30.51	1078	32.06
Toplam	**2613**	**100**	**3363**	**100**

1522 yılında ise Kayseri kazası konar-göçer cemaatlerinin % 34'ü *Müstakil Cemaatlere*, % 18'i *Yahyalu Kabilesi*'ne, % 15'i *Göstere Yörükleri*'ne, % 14'ü *İslamlu Yörükleri*'ne, % 11'i *Karataş Yörükleri*'ne, %5'i *Çöblü Yörükleri'*ne, % 2'si *Garibşalu Yörükleri*'ne ve geriye kalan %1'i *Yıvalu Cemaatleri'*ne aittir.

Kayseri kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 2613 ve 1522 yılında ise 3363'dür. Her iki dönemde de en fazla nefer *Müstakil Cemaatler*'e aittir. İncelediğimiz dönemler arasında Kayseri kazası konar-göçer teşekküllerden *Çöblü Yörükleri* % 4950, *Yahyalu Kabilesi* % 51, *Müstakil Cemaatler* % 35, *Göstere Yörükleri* % 29, *İslamlu Yörükleri* % 20, *Karataş Yörükleri* % 12 ve *Garipşalu Yörükleri* % 4 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. Sadece *Yıvalu Cemaatleri*'nde % 78 oranında bir nefer azalışı gözlemlenmiştir. Genel olarak kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 29 oranında bir artış olup bu 750 neferi ifade etmektedir.

1.1.18.1. Çöblü Yörükleri

Bunlar, Dulkadirli Türkmenlerindendir[1002]. Bu konar-göçer teşekküller genellikle *Yörükân-ı Çöblü* olarak verilmiştir. Sadece bu gruba bağlı *Karalu Cemaati*'nde *kabile* tabiri kullanılmıştır[1003].

1500 yılında sadece *Evlâd-ı Tacir Cemaati* vardır[1004]. 1522 yılında bu cemaat dışında *Evlâd-ı Yaban*[1005], *Evlâd-ı Sığırlı*[1006], *Karalı*[1007] ve *Sülü*[1008] adlarıyla dört cemaat daha kaydedilmiştir.

[1002] Erhan Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler (1483–1584)", *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16–17 Nisan 1998),* Kayseri 1998, s. 12.

[1003] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212, BOA, *TD 976,* s. 122 -123.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu grubun 1500 yılındaki nefer sayısı 4 iken 1522 yılında 202'dir. 1522 yılında en kalabalık cemaatler 72 nefere sahip *Karalı*[1009] ve 64 nefere sahip *Sülü*'dür[1010]. *Evlâd-ı Tacir* ise bu grubun en küçük cemaatidir. Bu cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 4, 1522 yılındaki nefer sayısı ise 10'dur[1011].

Çöblü Yörükleri'nde incelediğimiz dönemler içerisinde 198 kişilik bir nefer artışı vardır. Bu artışın sebebi 1522 yılında nefer sayıları toplam 192 olan dört yeni cemaatin kaydedilmesindendir.

1.1.18.2. Garibşalu Yörükleri

1500 yılında cemaatin adı *Garibşalu* (Garibşa) olarak verilmişken 1522 yılında *Garibşahlu* şeklindedir. Bu konar-göçer teşekküller 1500 yılında cemaat, 1522 yılında ise statü belirtilmeyerek *Yörükân-ı Garibşahlu* olarak kaydedilmiştir[1012].

Garibşalu Yörükleri'nin 1500 yılındaki nefer sayısı 91 iken 1522 yılında 95'dir. Bu gruba bağlı iki konar-göçer grup vardır. Bunlardan biri 1500 yılında *Hüseyin Kethüda Bölüğü* ve 1522 yılında *Hüseyin Hacı Cemaati* olarak kaydedilendir. Bu grubun 1500 yılındaki nefer sayısı 39 iken 1522 yılında 25 kişilik artışla 64 nefere ulaşmıştır[1013]. Bir diğer grup *Süleyman Kethüda Cemaati*'dir. Bu cemaat, incelediğimiz

---

[1004] BOA, *MAD 20,* vr. 74b, BOA, *TD 33,* s. 131, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212. Cemaat, 1500 yılında *Cemaat-i Tacirlü*, 1522 yılında ise *Cemaat-i Evlâd-ı Tacir* diye kaydedilmiştir. 976 numaralı Tapu Tahrir Defteri'nde de *Cemaat-i Evlâd-ı Tacirlü* şeklindedir. Bkz. BOA, *TD 976,* s. 124. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 309.

[1005] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 213.

[1006] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 309.

[1007] Cemaatin diğer adı 387 numaralı defterde Hacı Bey 976 numaralı defterde ise Canikli olarak verilmiştir. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212, BOA, *TD 976,* s. 122 -123. Kayseri sancağı dışında bu adla pek çok yerde konar-göçer gruplar bulunmaktadır. Bunların bulunduğu yerleşim yerleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 410–411.

[1008] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 213, BOA, *TD 976,* s. 123 -124. Sülü Cemaati adıyla Kars-ı Meraş, Karahisar-ı Şarki, Ana ve Avlonya sancaklarında da konar-göçer gruplar bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 585.

[1009] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[1010] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 213.

[1011] BOA, *MAD 20,* vr. 74b, BOA, *TD 33,* s. 131, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[1012] BOA, *MAD 20,* vr. 90a-91a, BOA, *TD 33,* s. 162–164, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[1013] BOA, *MAD 20,* vr. 90a-90b, BOA, *TD 33,* s. 162–163, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 121. Bu cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 364.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

dönemler arasında, 21 nefer azalışına sahiptir. Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 52 ve 1522 yılındaki nefer sayısı ise 31'dir[1014].

Garibşalu Yörükleri'nde incelediğimiz dönemler içerisinde 4 kişilik bir nefer artışı vardır.

1.1.18.3. Göstere (Köstere) Yörükleri[1015]

Bu konar-göçer teşekküller *Yörükân-ı Göstere* olarak kaydedilmiştir. Bu yörüklerin 1500 yılındaki cemaat sayısı 13'tür. Bu cemaatlerden *Sadullahoğlu*[1016] ve *Kevni mezraası Yörükleri*[1017] 1522 yılında kaydedilmemiştir. 1522 yılında ise gruba *Emir Kethüda*[1018], *Süleymanlu Yörükleri*[1019], *Kımızlu Yörükleri*[1020] ve *Evlâd-ı Çoban*[1021] adlarıyla 4 yeni cemaat daha eklenmiştir. Bunlardan dolayı Göstere Yörüklerinin bu yıla ait cemaat sayısı 15'dir.

Göstere Yörüklerinin toplam nefer sayısı 1500 yılında 311 ve 1522 yılında ise 401'dir. 1500 yılında en kalabalık cemaatler *Pusadlu* ve *Evlâd-ı Beyan*'dır[1022]. *Pusadlu Cemaati*'nin adı, 1500 yılında cemaatin kışlası olan *Aşağı Merasin* adıyla anılmaktadır. Bu 1522 yılında değişmiş ve cemaat *Pusadlu* adıyla kaydedilmiştir[1023].

[1014] BOA, *MAD 20,* vr. 90b-91a, BOA, *TD 33,* s. 163–164, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 120–121. Bu cemaat, Kayseri sancağı ve Ana sancağında meskûndur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 584.

[1015] Köstere Cemaati, Yörükân taifesindendir. Köstere, Köstire, Kösterebeğ, Köstene adlarıyla Maraş Eyaleti'ne bağlı Zülkadriye kazası ile İçil sancağına tabi Gülnar kazasında konar-göçer gruplara rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 466.

[1016] BOA, *MAD 20,* vr. 87b, BOA, *TD 33,* s. 157.

[1017] Cemaat adını bulunduğu mezradan almıştır. BOA, *MAD 20,* vr. 87a, BOA, *TD 33,* s. 156.

[1018] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 109–110. Emir Kethüda Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 301.

[1019] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 111–112. Süleymanlu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 663.

[1020] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 111. Ayrıca bkz. M. İnbaşı, *Kayseri*, s. 119.

[1021] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 110–111.

[1022] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 213.

[1023] BOA, *MAD 20,* vr. 49b-50a, BOA, *TD 33,* s. 97–98, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 107–108. Pusadlu Cemaati'nin daha sonraki yıllarda yerleşik hayata geçtiğini düşünmekteyiz. Çünkü Pusatlı adıyla bir köy günümüzde de mevcuttur. Bu köy, Kayseri ili Tomarza ilçesi merkez bucağa bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 70. Bu cemaat adıyla, Kayseri ve civarında olmasa da

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 45 iken 1522 yılında 29'dur. 1500 yılı kalabalık cemaatlerden biri de *Evlâd-ı Beyan Cemaati*'dir. Bu cemaatin adı 1500 yılında Beyan Oğlu olarak kaydedilmiştir. Cemaatin bu yıla ait nefer sayısı 42 iken 1522 yılına ait nefer sayısı 44'dür[1024].

1522 yılında grubun en kalabalık cemaatlerini *Emir Kethüda*, *Kabaklu Hüseyinlü ve Sarı Keçilü* ile yine *Evlâd-ı Beyân* Cemaatleri oluşturmaktadır. *Emir Kethüda Cemaati*, 1522 yılında ilk kez kaydedilmiştir. Cemaatin bu yıla ait nefer sayısı 46'dır[1025]. 1500 yılında *Cemaat-ı Yörükân-ı Kabaklu Hüseyinlü ve Saru Keçilü* diye kaydedilen cemaat, 1522 yılında sadece *Cemaat-ı Hüseyinlü* olarak verilmiştir. 1500 yılında iki cemaat olarak verilen bu gruptan *Sarı Keçilü* 1522 yılında yoktur. 1500 yılında *Kabaklu Hüseyinli* olarak verilen grup ise 1522 yılında sadece *Hüseyinli* olarak adlandırılmıştır. Kabaklu adı bu cemaatin kışlak adıdır. Söz konusu cemaat, 1522 yılında 45 nefer ile en kalabalık konar-göçer teşekküllerdendir. Cemaatin, 1500 yılı nefer sayısı 29'dur[1026]. 44 nefer sayısıyla *Evlâd-ı Beyân* 1500 yılında olduğu gibi 1522 yılında da kalabalık konar-göçer teşekküllerdendir[1027].

İncelediğimiz dönemlerde Kayseri sancağında bulunan Göstere Yörüklerinin en küçük cemaatleri *Sadullahoğlu*, *Sarı Mehmedlü* ve *Evlâd-ı Çoban* adlarını taşımaktadır. Sadece 1500 yılında kayıtlı olan *Sadullahoğlu Cemaati*, 4 neferden oluşmaktadır[1028].

Özi Eyaleti'ne bağlı Çirmen sancağında bir grup konar-göçer teşekkül bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 537.

[1024] BOA, *MAD 20,* vr. 84b-85a, BOA, *TD 33,* s. 151–152, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 105–106. Evlâd-ı Beyan Cemaati, daha sonraki yıllarda kışlakları olan Soğan'da yerleşik hayata geçmiş olabilirler. Çünkü Soğanlı adıyla günümüzde de bir köy bulunmaktadır. Bu köy, Kayseri ili Yeşilhisar ilçesi merkez bucağa bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 71.

[1025] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 109–110.

[1026] BOA, *MAD 20,* vr. 85a, BOA, *TD 33,* s. 152, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211. Hüseyinlü Cemaati, çok daha sonraki yıllarda kışlakları olan Kabaklu'da yerleşik hayata geçmişlerdir. Günümüzde hem Kabaklu hem de Hüseyinli adıyla da iki ayrı köy bulunmaktadır. Bu iki köy, Kayseri ili Develi ilçesi merkez bucağa bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 65. Hüseyinli Cemaati, Kayseri sancağında olan Kabaklu karyesi dışında Çorum, Adana, Kırşehir, Kars-ı Meraş, Meraş, Karahisar-ı Sahip, Sivas, Niğbolu ve Niğde sancaklarında da bulunmaktadırlar. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 364. Sarı Keçili Cemaati ise Kayseri dışında İçil, Aydın, Konya, Karahisar-ı Sahip, Akşehir, Saruhan, Teke ve Hamid sancaklarında da bulunmuştur. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 559–560. Günümüze kadar varlığını devam ettirmiş Sarı Keçili adlı konar-göçerler için bkz.Marcel Bazin, "Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti", (Çeviren: Hamdi Kara), *A. Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi,* S. 3, Ankara 1995, s.326; Hilmi Dulkadir, *İçel'de Son Yörükler Sarı Keçililer,* Mersin 1997, s. 34–169.

[1027] BOA, *MAD 20,* vr. 84b-85a, BOA, *TD 33,* s. 151–152, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211.

[1028] BOA, *MAD 20,* vr. 87b, BOA, *TD 33,* s. 157.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1500 yılında 9, 1522 yılında 12 nefer nüfusa sahip *Sarı Mehmedlü Cemaati* de bir diğer küçük konar-göçer teşekküldür[1029]. 1522 yılında karşımıza çıkan *Evlâd-ı Çoban Cemaati* ise grubu diğer bir küçük cemaati olup 5 nefer nüfustan oluşmuştur[1030].

Göstere Yörükleri'nde incelediğimiz dönemler içerisinde 90 kişilik bir nefer artışı vardır. *Göstere Yörükleri*'ne bağlı cemaatlerde en fazla nefer artışı *Gözgü Dere Cemaati*'nde görülmüştür. Bu cemaat, 1500 yılında kışlakları olan *Gözgü Dere* adıyla anılmıştır. Ancak 1522 yılında bu cemaatin adının *Evlâd-ı Saru Fakih* olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bu cemaat 1522 yılında *Evlâd-ı Şah Melik Cemaati*'yle beraber kaydedilmiştir. Zaten cemaatin 1500 yılında 16 olan nefer sayısının 24 nefer artarak 1522 yılında 40 nefer sayıya ulaşmasının nedeninin de *Evlâd-ı Şah Melik Cemaati* nefer sayısından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Ama bu cemaatin ne kadar nefere sahip olduğunu söylemek mümkün değildir[1031]. Bir diğer nefer artışının gözlendiği cemaat *Kabaklu Hüseyinlü Cemaati*'dir ki bu cemaate ait nefer artışı 16'dır[1032]. 1500 yılında 25 ve 1522 yılında 38 nefer nüfusa sahip *Firuz Kethüda Cemaati* de nefer artışı gözlenen bir diğer cemaattir. Bu cemaatin nefer artışı 13'tür[1033].

Göstere Yörükleri'nden olan *Baykal*, *Sevinçlü* ve *Pusadlu Yörükleri*'nde nefer azalışları görülmektedir. En fazla nefer azalışı 16 nefer ile *Pusadlu Cemaati*'ne aittir[1034]. *Baykal* Cemaati, 1500 yılında *Cevni* adıyla kaydedilmiştir. Bu ad, cemaatin kışlak

---

[1029] BOA, *MAD 20,* vr. 86a; BOA, *TD 33,* s. 154; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 105. Bu cemaat, daha sonraki yıllarda yerleşik hayata geçmiştir. Bu tarihlerde kışlakları olan Cüregen, günümüzde de köy olarak bulunmaktadır. Bu köy, bugün, Çukurağaç adıyla Kayseri ili Tomarza ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 69; *Köylerimiz,* s. 161. Sarı Mehmedlü Cemaati'ne Kayseri sancağı dışında Meraş Eyaleti'ne bağlı Göksun ve Zülkadriye kazalarında da rastlanmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 561.

[1030] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 110–111.

[1031] BOA, *MAD 20,* vr. 86b, BOA, *TD 33,* s. 155, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 108. Kayseri'deki Evlâd-ı Sarı Fakih Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 309. Şah Melik Cemaati ise Kayseri dışında Tarsus ve Adana civarlarında görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 589. Şah Melik adıyla Kayseri ili Develi ilçesi merkez bucağında bulunan köyün Evlâd-ı Şah Melik Cemaati mensuplarınca oluşturulduğunu düşünmekteyiz. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 65.

[1032] BOA, *MAD 20,* vr. 85a, BOA, *TD 33,* s. 152, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211.

[1033] BOA, *MAD 20,* vr. 84b, BOA, *TD 33,* s. 151, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 107. Bu cemaat, 1500 yılından itibaren Firuz Kethüda adıyla anılmıştır. Daha öncesinde bulundukları Yukarı Mersin ya da Yukaru Merasun karyesinin adıyla kaydedilmiştir. Bkz. E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 6.

[1034] BOA, *MAD 20,* vr. 49b-50a, BOA, *TD 33,* s. 97–98, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211; BOA, *TD 976,* s. 107–108.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

adıdır. 1522 yılından itibaren cemaat, *Baykal* olarak adlandırılmışlardır. *Baykal Cemaati* de 5 neferlik bir azalışa sahiptir. Bu cemaatin, 1500 yılında 31 olan nefer sayısı 1522 yılında 29 nefere düşmüştür[1035]. 7 neferlik bir azalış görülen *Sevinclü Cemaati*, 1500 yılında 29 ve 1522 yılında 22 nefer nüfusa sahiptir[1036].

1.1.18.4. İslamlu Yörükleri

Kayseri sancağındaki en büyük konar-göçer teşekküllerden olan İslamlu Yörükleri bu adı 1483 yılından önce yaşadığı düşünülen İslam Bey'den almaktadır[1037].

Bu konar-göçer teşekküllere bağlı cemaatler 1500 yılında *tabi İslamlu* ve 1522 yılında ise *Yörükân-ı İslamlu* olarak kaydedilmişlerdir. İslamlu Yörükleri'ni oluşturan gruplar 1500 yılında bölük 1522 yılında cemaat olarak statüleşmişlerdir. Bu yörüklerin 1500 yılındaki cemaat sayısı 17'dir. Bunlardan *Alpı*[1038], *Bostanlu*[1039], *İslamoğlu*[1040], *Kömüroğlu*[1041] *Muzaffer Fakihli*[1042] ve *Savcı*[1043] adlarını taşıyan cemaatler 1522 yılında kaydedilmemişlerdir. Bu 6 cemaatin kaydedilmemesi İslamlu'nun cemaat sayısını

[1035] Cemaat, 1500 yılında *Yörükân-ı* Cevnî; 1522 yılında *Cemaat-i Bayka* olarak kaydedilmiştir. Ancak 976 numaralı defterde cemaatin adı Baykal olarak yazılmıştır. Bu nedenle cemaatin adını Baykal olarak vermekteyiz. BOA, *MAD 20,* vr. 84a, BOA, *TD 33,* s. 150, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 103–104. Kayseri sancağı dışında Kastamonu sancağına bağlı Sinop kazasında da bu adla konar-göçer teşekküle rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 199.

[1036] BOA, *MAD 20,* vr. 87a-87b, BOA, *TD 33,* s. 156–157, *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 104. Sevinclü Cemaati adıyla Meraş Eyaleti'ne bağlı Zülkadriye kazası, Alaiyye sancağına bağlı Manavgad kazası ve Kengırı sancağına bağlı Tosya kazasında konar-göçer teşekküllere rastlanılmıştır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 572.

[1037] E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 1.

[1038] BOA, *MAD 20,* vr. 82b; BOA, *TD 33,* s. 147.

[1039] Bostanlu Cemaati, 1522 tarihli defterde yoktur. Ancak bu defterden sonra yazılmış olan 976 numaralı defterde 29 nefer nüfusa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu da 1522 yılında kaydedilmemesinin sebebinin kâtip hatası olduğunu göstermektedir. BOA, *MAD 20,* vr. 79b-80a; BOA, *TD 33,* s. 141–142; BOA, *TD 976,* s. 93. Bostanlu Cemaati, Kayseri sancağı dışında Saruhan, Adana, Sis, Maraş, Karahisar-ı Sahip, Karahisar-ı Şarki, Niğde, Bozok, Vize, Hüdavendigar sancaklarında da görülmüşlerdir. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 214.

[1040] BOA, *MAD 20,* vr. 82a; BOA, *TD 33,* s. 146.

[1041] BOA, *MAD 20,* vr. 81b; BOA, *TD 33,* s. 145.

[1042] BOA, *MAD 20,* vr. 93b; BOA, *TD 33,* s. 170.

[1043] BOA, *MAD 20,* vr. 82b-83a; BOA, *TD 33,* s. 147–148. Savcı Cemaati, Kayseri sancağı dışında Aksaray, Kırşehri, Adana, Sis, Tarsus, Karahisar-ı Şarki, Bayburd, Konya, Kütahya, Maraş, Kilis, Antep, Rakka, Aydın, İzmir, Halep, İçil, Hamid, Vize, Karahisar-ı Sahip ve Niğde sancaklarında da görülmüşlerdir. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 565s.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

düşürmüştür. Ancak 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Avcı*[1044], *Emmiler*[1045] ve *Kızıl Hasanlu*[1046] Yörükleri ile grubun cemaat sayısı 14 olabilmiştir.

İslamlu Yörüklerinin toplam nefer sayısı 1500 yılında 392 ve 1522 yılında ise 470'dir. Her iki döneminde en kalabalık konar-göçer teşekkülleri, *Hacı Bayram* ve *Ahmed Fakih* adlı cemaatlerdir. *Hacı Bayram Cemaati*'nin diğer adı *Ebic*'dir. Cemaat, 1500 yılında 52 ve 1522 yılında 73 neferden oluşmaktadır[1047]. *Ahmed Fakih Cemaati*, 1500 yılında *Bölük-i Ahmed Fakih* olarak verilmiştir. 1522 yılı ve sonrasında *Cemaat-i Dadağı an Bölük-i Ahmed Fakih* diye kaydedilmiştir. Bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 45 iken 1522 yılında 55'dir[1048].

İncelediğimiz dönemlerde İslamlu Yörüklerinin en küçük konar-göçer grupları 1500 yılında 7'şer neferden oluşan *Alpı*[1049] ile *İslamoğlu*[1050] ve 3 neferden oluşan *Muzaffer Fakihlü*[1051] cemaatleridir. 1522 yılında ise en küçük cemaat 12 nefer nüfusa sahip Şeyhler'dir[1052].

[1044] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 92–93. Avcı Cemaati'nin Kayseri dışında bulundukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 182. Avcı Cemaati'nin bir kısmının daha sonraki yıllarda yerleşik hayatı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Çünkü kışlakları olan Kesteliç köye dönüşmüştür. Kesteliç köyü, bugün Gül Bayır adıyla Kayseri ili Yeşilhisar ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 71; *Köylerimiz,* s. 713.

[1045] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 97. Ammi ya da Emmi Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 175. Avcı Cemaati'nin bir kısmının daha sonraki yıllarda yerleşik hayatı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Çünkü Kayseri'de Emmiler adıyla bir köy bulunmaktadır. Bu köy, Koca Sinan ilçesi Erkilet bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 63.

[1046] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 98. Kızıl Hasanlu Cemaati'nin bulundukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 450.

[1047] BOA, *MAD 20,* vr. 80b-81a; BOA, *TD 33,* s. 143–144; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 90–91. Hacı Bayram Cemaati'nin Kayseri dışında bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 333.

[1048] BOA, *MAD 20,* vr. 81b-82a; BOA, *TD 33,* s. 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 94. Bu cemaatin bir kısmı, daha sonraki yıllarda yerleşik hayata geçmiştir. Çünkü Dadağı adıyla bir köy bugün dahi bulunmaktadır. Bu köy, bugün, Koca Sinan ilçesi Erkilet bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 63. *Ahmed Fakihlü* Cemaati'nin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 160–161.

[1049] BOA, *MAD 20,* vr. 82b; BOA, *TD 33,* s. 147.

[1050] BOA, *MAD 20,* vr. 82a; BOA, *TD 33,* s. 146.

[1051] BOA, *MAD 20,* vr. 93b; BOA, *TD 33,* s. 170.

[1052] BOA, *MAD 20,* vr. 80a; BOA, *TD 33,* s. 142; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 93.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İslamlu Yörükleri'nde incelediğimiz dönemler içerisinde 78 neferlik artış görülmektedir. Bu grupta en fazla nefer artışı 21 nefer ile *Hacı Bayram Cemaati*'ne aittir[1053]. Grubun nefer artışı gözlenen bir cemaati de *Demircili*'dir. *Demircilü Cemaati*, 1500 yılında 27 nefer iken 17 nefer artarak 1522 yılında 44 nefere ulaşmıştır[1054].

İslamlu Yörükleri'nde sadece *Şeyhler Cemaati*'nde nefer azalışı görülmektedir. 1500 yılında 44 olan cemaatin nefer sayısı 32 nefer azalarak 12'ye düşmüştür[1055].

1.1.18.5. Karataş Yörükleri

Bu başlık altında verdiğimiz Yörükler 1522 yılında nahiye olan Karataş'ta bulunmaktadırlar. Bunlar 1500 yılında *der Karataş* olarak verilirken 1522 yılında *Yörükân* ya da *Yörükân-ı Karataş* olarak kaydedilmiştir. *Karataş Yörükleri*'ne bağlı cemaatlerin sayısı 1500 yılında 7 iken 1522 yılında 11'dir. 1500 yılında kaydedilen cemaatlerden sadece *Karataşlu Cemaati* 1522 yılında bulunmamaktadır[1056]. 1522 yılında ise *Ali Hacılu*[1057], *Bezircilü*[1058], *Boğalu Tatar*[1059], *Evlâd-ı Cemaller*[1060] ve *Kaba Öküz*[1061] adlarını taşıyan Yörükler ilk kez karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan Bezircilü ile Kaba Öküz'ün 1500 yılında kaydedilen Karataşlu Cemaati'nden olduğunu

---

[1053] BOA, *MAD 20,* vr. 80b-81a; BOA, *TD 33,* s. 143–144; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 90–91.

[1054] BOA, *MAD 20,* vr. 80b; BOA, *TD 33,* s. 143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 92. Bu cemaatin Kayseri dışında bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 272–273.

[1055] BOA, *MAD 20,* vr. 80a; BOA, *TD 33,* s. 142; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 209; BOA, *TD 976,* s. 93. Şeyhler Cemaati'nin bir kısmının daha sonraki yıllarda yerleşik hayatı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Çünkü kışlakları olan Kesteliç köye dönüşmüştür. Kesteliç köyü, bugün Gül Bayır adıyla Kayseri ili Yeşilhisar ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 71; *Köylerimiz,* s. 713. Kayseri sancağında bu adla başka yerlerde bulunan Şeyhler Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 597–598.

[1056] Karataşlu Cemaati, 105 nefer nüfusa sahiptir. Bu nüfusun 12 neferini Yahyalu Cemaati oluşturmaktadır. BOA, *MAD 20,* vr. 71b-72a-72b; BOA, *TD 33,* s. 125–127.

[1057] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 118. Ali Hacılu adıyla anılan cemaatlerin bulundukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 171.

[1058] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 117.

[1059] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 112–113. Boğalu Tatar, 1483 yılında köydür. Bu yıldan sonra cemaat olarak kaydedilmiştir. Bkz. E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 11. Boğalu Tatar Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 213. Cemaatin kışlaklarından olan Yenice, bugün Develi ilçesi Taşçı bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 65.

[1060] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 116.

[1061] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

düşünmekteyiz. Çünkü Karataşlı ve Kara Öküz cemaatleri için *bezircilidür* denildiği gibi Bezircilü için ise *an Yörükân-ı Karataş* denilmektedir. Zaten 106 nefer nüfusa sahip Karataşlu Cemaati'nin birden bire yok olduğu düşünülemez. Ancak 1522 yılı nüfusu verilirken kişi isimleri yazılmadığından bunu tespit etmek mümkün değildir. Bu nedenle bu üç cemaati ayrı vermeyi uygun bulduk.

Karataş Yörüklerinin toplam nefer sayısı 1500 yılında 478 ve 1522 yılında ise 535'dir. *Caniklü Cemaati*, her iki döneminde en kalabalık konar-göçer teşekkülüdür. Bu cemaat, 1500 yılında 125 neferden oluşurken 1522 yılında 81 neferden oluşmaktadır[1062]. 1500 yılında kaydedilen *Karataşlu Cemaati* de 106 nefer ile kalabalık bir konar-göçer gruptur[1063]. 1522 yılında ise ilk kez kaydedilen *Boğalu Tatar Cemaati* de 76 nefer ile kalabalık bir grubu oluşturmaktadırlar[1064].

Karataş Yörükleri içerisindeki en küçük konar-göçer gruplar 1500 yılında 25 ve 1522 yılında 23 nefere sahip *Sarı İbrahim Veled-i Alişar*[1065] ile 1500 yılında 17 nefer nüfusa sahip *Evlâd-ı Cemâller*'dir[1066].

Karataş Yörükleri incelediğimiz dönemler içerisinde 57 kişilik bir nefer artışına sahiptir. Bu nefer artışı 1522 yılında yeni kaydedilen cemaatlerin nefer sayısından kaynaklanmaktadır. Karataş Yörüklerinden olup 1500 yılında kaydedilen ve 1522 yılında varlığını devam ettiren cemaatlerden *İvaz Hacılu Cemaati*'ne bağlı *Ali Bölüğü*'nde 24 neferlik bir artış vardır. Bu bölük 1500 yılında 35 nefer iken 1522 yılında 59 neferden oluşmuştur[1067].

[1062] BOA, *MAD 20,* vr. 72b-73a; BOA, *TD 33,* s. 127–128; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 118–119. Bu adı taşıyan konar-göçerlerin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 231.

[1063] BOA, *MAD 20,* vr. 71b-72a-72b; BOA, *TD 33,* s. 125–127.

[1064] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 112–113. Boğalu Tatar Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 213. Cemaatin kışlaklarından olan Yenice, bugün Develi ilçesi Taşcı bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 65.

[1065] BOA, *MAD 20,* vr. 83b; BOA, *TD 33,* s. 149; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 113. Saru İbrahimlü Cemaati Kayseri ve Tarsus sancaklarında bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 558.

[1066] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 116.

[1067] BOA, *MAD 20,* vr. 83b-84a; BOA, *TD 33,* s. 149–150; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 114–115.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karataş Yörükleri'ne bağlı cemaatlerde nefer azalışları da görülmektedir. En fazla nefer azalışı *Caniklü Cemaati*'nde görülmüştür. Bu cemaatteki nefer azalışı 44'tür[1068]. Bir diğer nefer azalışı da *İvaz Hacılu Cemaati*'nde görülmüştür. Bu cemaat 1500 yılında 81 neferden oluşuyorken 11 nefer azalarak 1522 yılında 69 nefere düşmüştür[1069].

1.1.18.6. Yahyalu Kabilesi

Yahyalu adı, 15. yüzyılda yaşamış Yahya Bey'den gelmektedir[1070]. Büyük bir konar-göçer teşekkülüdür. Anadolu'nun pek çok yerinde görülmüşlerdir. Kayseri sancağı dışında bulundukları Niğde, Adana Bozok, Maraş, Halep, Sivas, Alaiyye, Edirne ve Eğriboz sancakları bu yerlerden bazılarıdır[1071]. Bu teşekkül, Kayseri'nin doğusunda bulunan Aladağ'ı yaylak alanı olarak kullanmıştır[1072].

Bu konar-göçer teşekküller, 1522 yılında kabile olarak zikredilmiştir. 1500 yılında ise ya *Cemaat-i Yahyalu* ya da sadece *Yahyalu* olarak kaydedildiği görülmektedir. *Yahyalu Kabilesi*'ne bağlı cemaatler, 1500 yılında, *Hacılar*[1073] ve *Kâfirlü*[1074] hariç diğer hepsi bölük olarak kaydedilmiştir. 1522 yılında ise hepsi cemaat şeklinde verilmiştir. Bu konar-göçer teşekküle bağlı 1500 yılında 10 cemaat bulunmaktadır. 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Evlâd-ı Turahan*[1075], *Evlâd-ı*

[1068] BOA, *MAD 20,* vr. 72b-73a; BOA, *TD 33,* s. 127–128; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 118–119.

[1069] BOA, *MAD 20,* vr. 83a-83b; BOA, *TD 33,* s. 148–149; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 114. İvaz Hacılu Cemaatinin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 378.

[1070] E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 8.

[1071] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 648.

[1072] H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 106.

[1073] BOA, *MAD 20,* vr. 77b; BOA, *TD 33,* s. 137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208. Kayseri sancağında bulunan Hacılar Cemaati'nin meskûn oldukları diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 337.

[1074] BOA, *MAD 20,* vr. 90a; BOA, *TD 33,* s. 162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 83–84. Kayseri sancağında bulunan Kafirlü Cemaati'nin meskûn oldukları diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 386.

[1075] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208, BOA, *TD 976,* s. 90.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yahyalu[1076], *Evrenli*[1077], *Hoca Hacılu*[1078], *Musa Hacılu*[1079], *Sarı Ömerli*[1080] ve *Taşan*[1081] cemaatleri ile bu teşekkülün cemaat sayısını 17'ye yükseltmiştir.

Yahyalu Kabilesi'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 360 ve 1522 yılında ise 543'dür. Bu kabilenin en kalabalık cemaati her iki dönemde de *Konuklar* adını taşıyan gruptur. *Konuklar Cemaati*, 1500 yılında 102 ve 1522 yılında ise 134 neferden oluşmaktadır[1082]. *Tağar Cemaati* de kalabalık bir gruptur. Bu cemaat ise 1500 yılında 68 nefer nüfusa sahip iken 1522 yılında ise 92 nefere ulaşmıştır[1083].

Yahyalu Kabilesi içerisinde küçük konar-göçer gruplar da bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi *Evlâd-ı Taşkın* adını taşımaktadır. Bu cemaat, 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 7 nefere sahiptir[1084]. Diğer bir küçük cemaat, 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Evlâd-ı Turahan Cemaati*'dir. Bu cemaat, sadece 5 nefer nüfustan ibarettir[1085].

Yahyalu Kabilesi'nde incelediğimiz dönemler içerisinde 183 neferlik artış söz konusudur. En fazla nefer artışları her iki dönemde de grubun büyük cemaatleri olan

---

[1076] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208, BOA, *TD 976,* s. 88.

[1077] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208, BOA, *TD 976,* s. 90. Afyoncu, 1543 yılında bu cemaatten kimsenin kalmadığını söylemektedir. E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 10.

[1078] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208. Hacılu Cemaati, Niğde sancağına bağlı Karahisar-ı Develü kazasında bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 360.

[1079] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 90. Musa Hacılu Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 507. Günümüzde Kayseri ili Yeşilhisar ilçesi merkez bucağına bağlı Musa Hacılu adlı bir köy bulunmaktadır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 64. Bu köyün adının söz konusu cemaatten geldiğini düşünmekteyiz.

[1080] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 86. Saru Ömerlü Cemaati'nin Kayseri dışında meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 562.

[1081] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 88–89. Taşan Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 607.

[1082] BOA, *MAD 20,* vr. 87b, 88a, 88b; BOA, *TD 33,* s. 157–159; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 84–85.

[1083] BOA, *MAD 20,* vr. 88b-89a; BOA, *TD 33,* s. 159–160; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 85–86. Tağar adıyla bulunan cemaatin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 602.

[1084] Bu cemaat, 1500 yılında *Bölük-i Taşkun Hacı Oğlu* ve 1522 yılında ise *Evlâd-ı Taşkun* olarak kaydedilmiştir. BOA, *MAD 20,* vr. 89b; BOA, *TD 33,* s. 161; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208.

[1085] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208, BOA, *TD 976,* s. 90.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Konuklar ve *Tağar*'da gözlenmiştir. *Konuklar Cemaati*'nin nefer artışı 32[1086] iken *Tağar Cemaati*'nin nefer artışı 24'dür[1087]. Bu büyük cemaatler dışında nefer artışı olan bir cemaat de *Kâfirlü Cemaati*'dir. Bu cemaatin, 1500 yılında 15 olan nefer sayısı 23 nefer artarak 1522 yılında 38'e yükselmiştir[1088].

Yahyalu Kabilesi'nde 1 ile 4 nefer arasında değişen nefer azalışları söz konusudur. Bunlardan farklı olarak en fazla nefer azalışı 19 nefer ile *Hallaçlu Cemaati*'nde görülmüştür. *Hallaçlu Cemaati*, 1500 yılında 36 nefer nüfustan oluşuyorken 1522 yılında 17 neferden oluşmuştur[1089].

1.1.18.7. Yıvalu Cemaatleri

Oğuzların Üçok Koluna mensup bu cemaat, incelediğimiz dönemde Karaman Beylerbeyliği'nde Kayseri dışında ayrıca Ürgüb ve Gülnar kazalarında da görülmüştür[1090].

Yıvalu Cemaatleri başlığı adı altında inceleyeceğimiz iki grup vardır. Bunlardan biri 1500 yılında kaydedilen ve 1522 yılında rastlanılmayan *Yıvalu Cemaati*'dir. Bu cemaat, 180 neferden oluşmaktadır. Dolayısıyla 1500 yılında Yıvalu cemaatlerinin nefer sayısı 180'dir[1091]. Çünkü bu yıl başka bir Yıvalu Cemaati kaydedilmemiştir. 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Helavik Cemaati* de 39 neferden oluşmaktadır[1092]. Bu da Yıvalu Cemaati'nin 1522 yılında 141 nefer azalarak 39 nefer düştüğünü göstermektedir.

[1086] BOA, *MAD 20,* vr. 87b, 88a, 88b; BOA, *TD 33,* s. 157–159; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 84–85.

[1087] BOA, *MAD 20,* vr. 88b-89a; BOA, *TD 33,* s. 159–160; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 85–86.

[1088] BOA, *MAD 20,* vr. 90a; BOA, *TD 33,* s. 162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 83–84.

[1089] BOA, *MAD 20,* vr. 93a; BOA, *TD 33,* s. 168–169; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208; BOA, *TD 976,* s. 86–87. Hallaclu Cemaati'nin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 341.

[1090] F. Sümer, "Yıva Oğuz Boyuna Dair", s. 164; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 266.

[1091] BOA, *MAD 20,* vr. 75a, 75b, 76a, 76b; BOA, *TD 33,* s. 132–135.

[1092] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 215; BOA, *TD 976,* s. 138–139. Helavik, ses değişiminden kaynaklanan bir değişiklikle Halevik olarak kabul edilirse bu adla bir köyün bulunduğu söylenebilinir. Bu köyün yeni adı Çakıl Kaya'dır. Kayseri ili Pınarbaşı ilçesi Pazar Ören bucağına bağlıdır. Bkz. E. Afyoncu, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler", s. 5; DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 68; *Köylerimiz,* s. 679.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.18.8. Müstakil Cemaatler

Kayseri kazasında herhangi bir kabile ya da gruba dâhil olmayan cemaatlerin sayısı 1500 yılında 26'dır. Bu 26 cemaatten *Dündarlu*[1093], *Hacılu*[1094], *Kılıç*[1095] ve *Yörükân-ı Etrâk-ı Müteferrika*[1096] adını taşıyanlar 1522 yılında kaydedilmemişlerdir. 1522 yılında yeni kaydedilen cemaatler söz konusudur. Bunlar; *Çapanlu*[1097], *Evlâd-ı Mukbil*[1098], *Eylük Fakihlü ve Bayram Hacılu*[1099], *Gözü Bağlu*[1100], *Kamarı Dervişleri*[1101], Mala (?) Hacılar[1102], *Mekiş* (?)[1103], *Sarım Hacılu*[1104], *Selmanlu*[1105], *Yaranlu*[1106] ve *Yunus*[1107] cemaatleridir. Böylece 1522 yılında müstakil olarak kaydedilen cemaat sayısı 33 olmaktadır. Bu cemaatlerden başka bir de *Kavurgalu Cemaati* vardır. Bu cemaat her iki dönemde de vardır. Ancak nüfus bilgileri bulunmamaktadır. *Hariç ez defter* olan bu cemaat, Sis civarından gelmişlerdir[1108].

[1093] BOA, *MAD 20,* vr. 78a; BOA, *TD 33,* s. 138.

[1094] BOA, *MAD 20,* vr. 78a; BOA, *TD 33,* s. 138.

[1095] BOA, *MAD 20,* vr. 53a; BOA, *TD 33,* s. 104.

[1096] BOA, *MAD 20,* vr. 77b; BOA, *TD 33,* s. 137.

[1097] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214; BOA, *TD 976,* s. 130–131. Çapanlu Cemaati'nin meskûn oldukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 249.

[1098] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 120.

[1099] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 213; BOA, *TD 976,* s. 127–129. Eylük Fakihlü ve Bayram Hacılu cemaatleri için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 309, 200. Günümüzde, Kayseri ili Koca Sinan ilçesi Himmetdede bucağına bağlı Bayram Hacı diye bir köy bulunmaktadır. Bu Bayram Hacılu Cemaati'nin adını almış olabilir. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 63.

[1100] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214; BOA, *TD 976,* s. 130.

[1101] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 116–117.

[1102] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214; BOA, *TD 976,* s. 134.

[1103] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214; BOA, *TD 976,* s. 134.

[1104] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 114. Sarım Hacılu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 554.

[1105] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 217; BOA, *TD 976,* s. 134–135. Selmanlu Cemaati adıyla pek çok yerde konar-göçerler görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 568.

[1106] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 215; BOA, *TD 976,* s. 134–135.

[1107] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214; BOA, *TD 976,* s. 130. Hacı Yunus Cemaati hem Niğde hem de Kayseri sancağında konar-göçer olarak görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 340. Bu cemaatin daha sonra yerleşik hayata geçtiğini düşünmekteyiz. Çünkü cemaatin kışlağı olan Obruk günümüzde de aynı adla Kayseri ili Koca Sinan ilçesi Güneşli bucağına bağlı bir köydür. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 63.

[1108] BOA, *MAD 20,* vr. 93b; BOA, *TD 33,* s. 171; BOA, *TD 976,* s. 90.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Müstakil olarak kaydedilen cemaatlerin nefer sayısı 1500 yılında 797 ve 1522 yılında ise 1078'dir. 1500 yılında en kalabalık cemaatler *Şeyh Baraklu* ve *Boyacalu Yörükleri*'dir. 1522 yılında ise en kalabalık cemaatler, *Eylük Fakihlü ve Bayram Hacılu* ile yine *Boyacalu Yörükleri*'dir. *Şeyh Baraklu Cemaati*, 1500 yılında kışlakları olan *Simangah* adıyla anılmıştır. Cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 88'dir[1109]. *Boyacalu Yörükleri Cemaati* ise her iki döneminde kalabalık cemaati olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu cemaat, 1500 yılında 84 ve 1522 yılında 101 neferden oluşmaktadır[1110].

Bu grubun 1500 yılındaki küçük cemaatleri 2'şer nefer nüfusa sahip *Dündarlu*[1111] ve *Hacılu*[1112] ile 3 nefer nüfusa sahip *Yörükân-ı Etrâk-ı Müteferrika*'dır[1113]. 1522 yılında ise 5'şer nefer nüfusa sahip *Kamarı Dervişleri*[1114] ve *Selmanlu*[1115] ile 6 nefer nüfusa sahip *Virancıklu*'dur[1116].

Müstakil Cemaatler olarak verdiğimiz cemaatlerin nefer sayılarında incelediğimiz dönemler içerisinde 281 neferlik bir artış görülmektedir. En fazla nefer artışı *Söksün*, *Boyacalu Yörükleri* ve *Evlâd-ı Maracak* adlı cemaatlerde görülmüştür. *Söksün Cemaati*, 1500 yılında 47 nefer iken 1522 yılında 20 neferlik bir artışla 67 nefere yükselmiştir[1117]. *Boyacalu Yörükleri Cemaati*'nin her iki dönem arasındaki nefer

---

[1109] BOA, *MAD 20,* vr. 85a-85b; BOA, *TD 33,* s. 152–153; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 102–103. Bu cemaatin Kayseri'de yerleşik hayatı tercih eden konar-göçer gruplardan olduğunu düşünmekteyiz. Günümüzde de bu adla anılan bir köy bulunmaktadır. Şeyh Barak köyü, Kayseri ili Tomarza ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 70.

[1110] BOA, *MAD 20,* vr. 70a-70b; BOA, *TD 33,* s. 122–123; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 100. Boyacalu Cemaati'nin Kayseri sancağı dışında meskûn olduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 215. Bu cemaatin bazı mensuplarının Kayseri'de yerleşik hayatı tercih eden konar-göçer gruplardan olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü günümüzde de bu adla anılan bir köy bulunmaktadır. Boyacı köyü, Kayseri ili Koca Sinan ilçesi Erkilet bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 63.

[1111] BOA, *MAD 20,* vr. 78a; BOA, *TD 33,* s. 138.

[1112] BOA, *MAD 20,* vr. 78a; BOA, *TD 33,* s. 138.

[1113] BOA, *MAD 20,* vr. 77b; BOA, *TD 33,* s. 137.

[1114] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212; BOA, *TD 976,* s. 116–117.

[1115] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 217; BOA, *TD 976,* s. 134–135.

[1116] BOA, *MAD 20,* vr. 79a; BOA, *TD 33,* s. 140; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 102. Virancıklu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 645.

[1117] BOA, *MAD 20,* vr. 75a; BOA, *TD 33,* s. 132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 217; BOA, *TD 976,* s. 129. Bu cemaatin adı Söksün ya da Süksün diye okunabilir. Ancak 976 numaralı defterde Sökün şeklindedir. Sökün adlı cemaat için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 581. Günümüzde Süksün adıyla Kayseri'de iki köy bulunmaktadır. Bunlardan biri Kayseri ili Bünyan ilçesi merkez bucağına bağlıyken biri yine Kayseri ili İnce Su ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

artışı 17'dir. 17 neferlik bir artış da *Evlâd-ı Maracak Cemaati*'nde görülmüştür. Bu cemaatin adı 1500 yılında *Maraca Oğlu*'dur. Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 6 iken 1522 yılındaki nefer sayısı 23'e yükselmiştir[1118].

Bu cemaatler içerisinde nefer azalışı olanlarda vardır. Bunlarda en fazla nefer azalışı *Şeyh Baraklu*, *Paşalu* ve *Duraclu* cemaatlerinde görülmüştür. En fazla nefer azalışı 38 nefer ile *Şeyh Baraklu Cemaati*'ne aittir[1119]. Sis tarafından gelen *Paşalu Cemaati*, 1500 yılında 50 neferden oluşuyorken bu sayı 30 nefer düşerek 1522 yılında 20 neferlik bir cemaat durumundadır. Bu kadar fazla bir azalış bunların bir kısmının Sis'e geri dönmüş olmalarıyla izah edilebilinir[1120]. Fazla nefer azalışı görülen bir diğer cemaat de Duraclu adını taşımaktadır. *Duraclu Cemaati'*nin 1500 yılında 50 olan nefer sayısının 1522 yılında 22 nefer azaldığı görülmektedir. Bu cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısı 28'dir[1121].

1.1.19. Ermenek Kazası[1122]

Ermenek kazası konar-göçerlerini *Hacı Alaaddin*, *İkizce* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere 3 kısımda inceleyebiliriz. Kazada, 1500 yılında toplam 6 ve 1522 yılında ise sadece 1 cemaat bulunmaktadır. Bu kazada cemaat sayısının az olması, yerleşik hayatın daha baskın olmasıyla ilgilidir. Zaten kazada bulunan konar-göçerler hep bir karyede yaşamaktadırlar. Bu da bunların yarı yerleşik bir yaşam sürdürdüklerini göstermektedirler. Bunların daha sonraki yıllarda tamamen yerleşik hayata adapte olduklarını düşünmekteyiz. Kazada 1522 yılında sadece 1 cemaatin bulunması da bunun göstergesidir.

Nüfus Sayımı, s. 64, 66. Ayrıca cemaatin kışlaklarından olan Böke'de bugün yine Böke adıyla Kayseri ili Tomarza ilçesi Merkez bucağına bağlıdır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 69.

[1118] BOA, *MAD 20,* vr. 91b; BOA, *TD 33,* s. 165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 215; BOA, *TD 976,* s. 138. Bu cemaat mensupları zamanla yerleşik hayata geçmişlerdir. Kayseri ili Talas ilçesi merkez bucağına bağlı olan Yaz Yurdu köyünün eski adı Maracak'tır. Bkz. DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı,* s. 69; *Köylerimiz*, s. 733.

[1119] BOA, *MAD 20,* vr. 85a-85b; BOA, *TD 33,* s. 152–153; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210.

[1120] BOA, *MAD 20,* vr. 91a-91b; BOA, *TD 33,* s. 164–165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 215; BOA, *TD 976,* s. 137–138. Paşalu Cemaati'nin meskûn olduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 532.

[1121] BOA, *MAD 20,* vr. 77a-77b; BOA, *TD 33,* s. 136–137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210; BOA, *TD 976,* s. 101–102. Duraclu Cemaati için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 290.

[1122] Ermenek kazası için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 1–393; B. Gök, *Ermenek Kazası,* s. 1–399.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ermenek kazasındaki konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 68 ve 1522 yılında ise 36'dır. İncelediğimiz dönemlerde genel olarak kaza içerisinde 1500–1522 yılları arasında % 47 oranında bir azalış olup bu 32 neferi ifade etmektedir[1123].

1.1.19.1. Hacı Alaaddin Cemaati

Hacı Alaaddin Cemaati, 1500 yılında, Ermenek'in *Daran* ve *Lamas* karyelerinde sakinlerdir. Cemaatin 1500 yılındaki toplam nefer sayısı 27'dir. Ancak 1522 yılında kaydedilmemişlerdir. Bu cemaat mensuplarının yerleşik hayatı tercih etmesiyle alakalı olduğu kadar başka bir yere gitmeleriyle de ilgili olabilir.

Cemaatin, *Daran* karyesindeki nefer sayısı 4'tür. 1500 yılında *Daran* karyesi nefer sayısı 20'dir. 1522 yılında ise köyün nefer sayısı 11'e düşmüştür[1124]. Bu durum 1522 yılında kaydedilmeyen cemaatin başka yere gitmesiyle alâkalı olabilir.

Hacı Alaaddin Cemaati, 1500 yılında, *Ermenek* kazasında en yoğun olarak *Lamas* karyesinde bulunmuşlardır. Köyün toplam nefer sayısı bu yıl 88 iken 1522 yılı nefer sayısı 165'tir. 1500 yılı nefer sayısının 23'ü cemaate aittir. Köyün 1522 yılı nefer sayısındaki artış bu cemaatin mensuplarının da köye yerleştiklerini göstermektedir ki her iki dönemin isim benzerlikleri de bunu kanıtlamaktadır[1125].

1.1.19.2. İkizce Cemaati

İkizce Cemaati, 1500 yılında, Ermenek'in *Daran* ve *Fit* karyelerinde bulunmuşlardır. Cemaatin 1500 yılındaki toplam nefer sayısı 6'dır. Ermenek'te çok az sayıda bulunan bu cemaate, 1522 yılında rastlanılmamıştır. Bu cemaat mensuplarının yerleşik hayatı tercih etmesiyle alakalı olduğu kadar başka bir yere gitmeleriyle de ilgili olabilir.

[1123] Ermenek kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cematlerin tamamı için bkz. Ek 19a, 19b, 19c.

[1124] BOA, *TD 31,* s. 3–4; BOA, *TD 83,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255. Köyün bugünkü adı da Daran'dır. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 105; B. Gök, *Ermenek Kazası*, s. 375.

[1125] BOA, *TD 31,* s. 8–9; BOA, *TD 83,* s. 289–291; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255. Lamas köyü, Lamus köyüdür. Bu köyün bugünkü adı Esentepe'dir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 106; B. Gök, *Ermenek Kazası*, s. 254, 376.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin, *Daran* karyesindeki nefer sayısı 2'dir[1126]. *İkizce Cemaati*, 1500 yılında, Ermenek kazasında *Daran* karyesi dışında *Fit* karyesinde de bulunmuşlardır. Köyün toplam nefer sayısı 1500 yılında 30 iken 1522 yılında ise 53'tür. 1500 yılı nefer sayısının 4'ü cemaate aittir. Köyün 1522 yılı nefer sayısındaki artış bu cemaatin mensuplarının da köye yerleştiklerini göstermektedir ki her iki dönemin şahıs isimleri benzerlikleri de bunu kanıtlamaktadır[1127].

1.1.19.3. Müstakil Cemaatler

Bu başlık içerisinde vereceğimiz cemaatlerden biri *Fariske* köyünde bulunan *Mukaddem Cemaati*'dir. *Mukaddem Cemaati*, 1500 yılında karye olarak görülmektedir. 1522 yılında ise cemaat olarak kaydedilmiştir. Bu cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 33 iken 1522 yılındaki nefer sayısı 36'dır. *Fariske* köyü ise 1500 yılında 4 ve 1522 yılında ise 22 nefer nüfus vardır[1128]. *Fariske* köyü, cemaatin yaylağıdır. Çünkü 1555 yılında kış aylarında Selendi kazasına tabi Günderlü köyü civarında kışladıkları ve yaz aylarında ise Fariske köyünde yayladıkları bilinmektedir[1129].

Bir diğer cemaat, *Veli Mukaddem Cemaati'*dir. *Piyadegân-ı Veli Mukaddem Cemaati* olrak kaydedilmiştir. Bu cemaat, *Uluköy* karyesindedir. Bu köyün 1500 yılındaki nefer sayısı 24 ve 1522 yılındaki nefer sayısı da 56'dır. 1500 yılında köyün 24 olan nefer nüfusunun 2'si *Piyadegân-ı Veli Mukaddem Cemaati'*ne aittir. 1522 yılında ise bu cemaat mensupları yerleşik hayata geçmişlerdir[1130].

Ermenek'te toplama dâhil etmediğimiz bir cemaat vardır. Aslında 1518 yılında cemaat ve 1522 yılında karye olarak kaydedilen *Adiller*'in konar-göçerliliğinden emin olmadığımız için sadece isim olarak vermekteyiz[1131].

[1126] BOA, *TD 31,* s. 3–4; BOA, *TD 83,* s. 307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255.

[1127] BOA, *TD 31,* s. 3; BOA, *TD 83,* s. 298; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255.

[1128] BOA, *TD 31,* s. 4–5; BOA, *TD 83,* s. 306–307; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255.

[1129] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 105.

[1130] BOA, *TD 31,* s. 12–13; BOA, *TD 83,* s. 299–300; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255. Köy, bugünkü Uluköy ve Kazancı köylerini kapsamaktadır. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 106; B. Gök, *Ermenek Kazası*, s. 264, 376.

[1131] BOA, *TD 83,* s. 316; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 255.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20. Gülnar Kazası[1132]

Gülnar kazasındaki konargöçer-teşekkülleri *Çeçelü Kabilesi, Piyadegan Cemaatleri, Beğdili Cemaati, Bozot Cemaati, Büyük Ece Cemaati, Çapar ve Yesar Cemaati, Emir Şah Cemaati, Güren Efendi Bey Cemaati, Hacı Alaaddin Cemaati, Hacı Bahaaddinlü Cemaati, Hoca Yunuslu Cemaati, İkizlü Cemaati, İshaklu Cemaati, Ketekara (?) Cemaati, Konur Cemaati, Küçük Yıva Cemaati, Küre Cemaati, Oğuzhanlu Cemaati, Sapaca Cemaati, Satılu Cemaati, Timurlu Cemaati, Uçarı Cemaati, Yıvalu Cemaati* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere 24 kısımda inceleyebiliriz.

Bu kazadaki konar-göçerlerden sadece *Çeçelü* için kabile tabiri kullanılmıştır. Diğerleri cemaat olarak kaydedilmiştir. Bu cemaatleri kabile gibi ana bir teşekkül olarak kabul edip ayrı başlıklar altında vermemizin nedeni Gülnar kazasındaki konar-göçer yapısının diğer kazalara göre farklılık göstermesindendir. Gülnar kazasındaki konar-göçer yaşam yarı yerleşik bir özellik göstermektedir. Bu konar-göçer teşekküller incelediğimiz diğer konar-göçerlerden farklı olarak kazada tek bir yerde değil pek çok yerde bulunmaktadırlar. Yani Gülnar kazasında bulunan bir konar-göçer teşekkül aynı anda birçok yerleşim biriminde yaşamaktadır. Üstelik bir köyde farklı birçok cemaatin yaşadığı tespit edilmiştir. Konar-göçer teşekküllerin bu dağınık yapısından dolayı Gülnar kazasındaki cemaatlerin bulunduğu köylerin her biri bir cemaatin grupları olarak değerlendirilmiştir.

Kazada, 1500 yılında toplam 329 ve 1522 yılında toplam 331 konar-göçer grup bulunmaktadır[1133]. 1500 yılında en fazla grup, *İkizlü* ve *Satılu* cemaatlerine aitir. Bu cemaatlerin her biri, toplam grup sayısının % 14'üne sahiptir. Geriye kalan grupların % 11 *Oğuzhanlu*, % 10'u *Yıvalu*, yine % 10'u *Piyadegân*, % 6'sı *Hacı Bahaaddin*, % 5'i *Beğdili*, % 4'ü *Ketekara*, yine % 4'ü *İshaklu*, % 3'ü *Hoca Yunuslu*, % 3'ü *Çeçelü*, % 3'ü *Konur* ve yine % 3'ü *Küçük Yıva*, % 2'si *Uçarı* ve yine % 2'si *Diğer Cemaatlere* ve % 1'i *Hacı Alaaddin* cemaatlerine aittir. Geriye kalan % 5'lik oran *Bozot, Çapar ve Yesar, Küre, Sapaca, Büyük Ece, Güren Efendi Bey, Timurhan* cemaatleri arasında

[1132] Gülnar kazası için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 1–393.

[1133] Gülnar kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 20a, 20b, 20c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

paylaşılmaktadırlar. *Emirşah Cemaati* de 1500 yılında Gülnar kazasında görülmemektedir.

1522 yılında ise en çok grup *Piyadegân Cemaatleri*'nde görülmüştür. Bu % 13'lük bir oranı ifade etmektedir. *İkizlü, Oğuzhanlu ve Satılu* cemaatlerinin her biri % 12; *Yıvalu* % 11; *Hacı Bahaaddinlü* ve *İshaklu* cemaatlerinin her biri % 5; *Küçük Yıva, Beğdili* ve *Çeçelü* cemaatlerinin her biri % 4, *Hoca Yunuslu*, *Konur* ve *Uçarı* cemaatlerinin her biri % 3; *Çapar ve Yesar* ile *Ketekara* ve *Diğer* cemaatlerin her biri % 2 oranında gruba sahiptir. Geriye kalan % 3'lük oran *Timurlu, Sapaca, Büyük Ece* ve *Emirşah* cemaatleri arasında dağılmıştır. *Bozot, Güren Efendi Bey, Hacı Alaaddin* ve *Küre* cemaatleri ise 1522 yılında bulunmamaktadır.

Tablo 12: *Gülnar Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Çeçelü Kabilesi	191	3.54	600	5.72
Piyadegân Cemaatleri	232	4.30	689	6.57
Beğdili Cemaati	250	4.63	550	5.24
Bozot Cemaati	25	0.46	-	-
Büyük Ece Cemaati	118	2.18	240	2.28
Çapar ve Yeser Cemaati	109	2.02	300	2.86
Emirşah Cemaati	-	-	18	0.17
Güren Efendi Bey Cemaati	6	0.11	-	-
Hacı Alaaddin Cemaati	13	0.24	-	-
Hacı Bahaadinlü Cemaati	385	7.13	873	8.32
Hoca Yunuslu Cemaati	292	5.41	634	6.04
İkizlü Cemaati	523	9.69	690	6.58
İshaklu Cemaati	267	4.94	578	5.51
Ketekara (?) Cemaati	162	3.00	120	1.14
Konur Cemaati	168	3.11	484	4.61
Küçük Yıva Cemaati	100	1.85	276	2.63
Küre Cemaati	36	0.66	-	-
Oğuzhanlu Cemaati	591	10.95	913	8.70
Sapaca Cemaati	123	2.28	264	2.51
Satılu Cemaati	689	12.78	1090	10.40
Timurhan Cemaati	29	0.53	90	0.85
Uçarı Cemaati	92	1.70	134	1.27
Yıvalu Cemaati	794	14.72	1533	14.62
Diğer Cemaatler	199	3.68	408	3.89
TOPLAM	**5394**	**100**	**10484**	**100**

Kazada, 1500 yılında 5393 ve 1522 yılında 10484 nefer bulunmaktadır. Her iki dönemde de en kalabalık cemaat, *Yıvalu*'dur. İncelediğimiz dönemlerde Gülnar kazası

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

konar-göçer teşekkülleri, % 94 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. Bu, 5091 neferlik bir artıştır. Her iki dönemde de varlık gösteren cemaatlerden sadece *Ketekara (?) Cemaati*'nde % 26 oranında bir nefer azalışı görülmektedir.

Diğer cemaatlerin hepsinde nefer artışı söz konusudur. Bu nefer artışı *Çeçelü Kabilesi*'nde % 216; *Timurhan Cemaati*'nde % 210; *Piyadegân Cemaatlerinde* % 197; *Konur Cemaati*'nde % 188; *Küçük Yıva Cemaati*'nde % 176; *Çapar ve Yeser Cemaati*'nde % 175; *Hacı Bahaadinlü Cemaati*'nde % 127; *Beğdili Cemaati*'nde % 120; *Hoca Yunuslu Cemaati*'nde % 117; *İshaklu Cemaati*'nde % 116; *Sapaca Cemaati*'nde % 115; *Diğer Cemaatler* de % 105; *Büyük Ece Cemaati*'nde % 103; *Yıvalu Cemaati*'nde % 93; *Satılu Cemaati*'nde % 58; *Oğuzhanlu Cemaati*'nde % 54; *Uçarı Cemaati*'nde % 46; *İkizlü Cemaati*'nde % 32 oranındadır. *Bozot, Güren Efendi Bey, Hacı Alaaddin* ve *Küre* cemaatleri sadece 1500 ve *Emirşah Cemaati* ise sadece 1522 yılında kaydedildiklerinden söz konusu cemaatlerin nefer artışı üzerinde konuşmak mümkün değildir.

1.1.20.1. Çeçelü Kabilesi[1134]

Çeçe ya da *Çeçelü* şeklinde bir imlayla yazılan Cece ve Cecelü diye de okunabilecek bu kabilenin adı hakkında kesin bir bilgiye sahip değiliz. Ancak 1318 yılında Ceceoğlu kumandasındaki bir Memlük kuvvetinin Diyarbakır'a gelip şehri yağma ettiği bilinmektedir. Cece ismine başka bir yerde rastlamadık. Ama en azından Cecelü Kabilesi için Cece adının bir şahısdan geldiğini söyleyebiliriz[1135].

Tarsus sancağında Kusun Taifesi'ne bağlı Çeçelü adında bir cemaat vardır. Bu cemaatin bir kısım üyelerinin yine Tarsus'ta bulunan ve yine Kusun Taifesi'ne bağlı olan Bozkırlu Cemaati'nin bir kısmı ile beraber Gülnar'a gelmiş olabilirler. Ancak Tarsus'ta her ikisi de Kusun Taifesi'ne bağlı müstakil cemaatlerdir. Gülnar'da bulunan *Çeçelü* ise *Çeçelü* ve *Bozkırlu* adıyla iki cemaatten oluşan bir kabiledir. Bu kabile için zaman zaman *cemaat* tabiri kullanılmış olsa da her iki statüde de iki cemaatten oluştuğu görülmektedir. Bunun sebebi Çeçe Cemaati'ne mensup bir kişinin önderliğinde buraya geldikleri için olabilir. Ayrıca aşağıda görüleceği gibi kabilenin kendi adını taşıyan

[1134] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 188; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1135] Memluk kumandanı Ceceoğlu için bkz. F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s. 84.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

cemaati Bozkırlu Cemaati'ne göre daha fazla nefere sahiptir. Cemaatin kalabalık olması da bu duruma bir sebep teşkil edebilir[1136].

Çeçelü Kabilesi, 1500 yılında 9 ve 1522 yılında 12 grup olarak görülmektedir. Ayrıca *Çeçelü Kabilesi*'nin nefer sayısı 1500 yılında 190 ve 1522 yılında 600'dür. Kabileye bağlı Bozkırlu Cemaati, hem grup olarak hem de nefer sayısı itibariyle yine kabileye bağlı olan ve aynı zamanda kabilenin adını taşıyan *Çeçelü* Cemaati'ne göre daha küçüktür.

1.1.20.1.1. Bozkırlu Cemaati

İncelediğimiz bölgede Bozkırlu Cemaati'nin bir kısmı Silifke ve bir kısmı da Koçhisar'da bulunmaktadır[1137]. *Bozkırlu Cemaati*, 1500 yılında *an Cemaat-i Bozkırlu tabi Çeçelü*, *Cemaat-i Bozkırlu an Kabile-i Çeçelü* ve *Cemaat-i Yörükân-ı Bozkırlu* diye farklı şekillerde kaydedilmiştir[1138]. Bu cemaat, 1518 yılı defterinde *cemaat-i Bozkırlu an kabile-i Çeçelü;* 1522 yılı defterinde ise *kabile-i Bozkırlu an cemaat-i Çeçelü* olarak kaydedilmiştir[1139]. 1522 yılı defteri 1518 yılı defterinin bir özeti olduğundan doğru yazılımın *cemaat-i Bozkırlu an kabile-i Çeçelü* olduğu düşünülmektedir.

Bu cemaatin mensupları, her iki dönemde de *Kesik Söğüt*[1140] ve *Sığırcı*[1141] adlı iki farklı köyde bulunmaktadır. Ayrıca bu cemaate bağlı 1500 yılında 2 ve 1522 yılında üç cemaat kaydedilmiştir. Bundan hareket ederek *Bozkırlu Cemaati*'nin 1500 yılında 4 ve 1522 yılında 5 grup halinde bulunduğunu söyleyebiliriz. 1500 yılında kaydedilen gruplar 1522 yılında da bulunmaktadır. Bu konar-göçer teşekküle bağlı *Arap Ramazanlar Cemaati* ise ilk kez 1522 yılında kaydedilmiştir[1142].

Bozkırlu Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 87 ve 1522 yılında ise 250'dir. Cemaat içindeki en kalabalık gruplar 1500 yılında *Kesik Söğüt* karyesindeki *Bozkırlular*

[1136] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 194, 198.

[1137] Koçhisar kazasındaki konar-göçer kabileler ve bunlara bağlı cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 13a, 13b, 13c.

[1138] BOA, *TD 31,* s. 182–184.

[1139] BOA, *TD 83,* s. 354–357; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1140] BOA, *TD 31,* s. 182–183; BOA, *TD 83,* s. 354; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1141] BOA, *TD 31,* s. 183; BOA, *TD 83,* s. 355; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1142] BOA, *TD 83,* s. 356–357; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

iken 1522 yılında *Arap Ramazanlar Cemaati*'dir. *Kesik Söğüt* karyesinde bulunan *Bozkırlu Cemaati*, 1500 yılında 35 ve 1522 yılında ise 70 neferden oluşmaktadır[1143]. *Arap Ramazanlar Cemaati*'nin ise nefer sayısı 82'dir[1144]. Cemaatin her iki dönemde de en küçük grubu *Haymana Cemaati*'dir. Bu cemaat, *Kesik Söğüt* karyesine tabi *Ardıç* karyesi civarında bulunmaktadır. Cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 6 ve 1522 yılı nefer sayısı 4'dür[1145].

Bozkırlu Cemaati'nin 1500 ve 1522 yılları arasındaki nefer artışı, 162 neferdir. Bu nefer sayısının 82'si 1522 yılında kaydedilen *Arap Ramazanlar Cemaati*'ne aittir. Cemaat içerisindeki grupların biri hariç diğerlerinde % 100'e yakın bir artış söz konusudur. En çok nefer artışı *Kesik Söğüt* karyesinde yaşayan Bozkırlulara aittir. Bir başka nefer artışı görülen grup ise 1500 yılında *an cemaat-i Yörükân-ı Bozkırlu* ve 1522 yılında *an cemaat-i perakende-i yörükân-ı cemaat-i bozkırlu* diye kaydedilen *Bozkırlu Yörüğü Perakendesi*'dir. Bu grubun 1500 yılında 24 olan nefer sayısı 28 nefer artarak 1522 yılında 52 nefere ulaşmıştır[1146]. *Bozkırlu Cemaati*'nde nefer azalışı ise *Haymana Cemaati*'nde görülmüştür. Bu azalış 2 nefer olup sadece doğal sebeplerle izah edilebilinecek boyuttadır.

1.1.20.1.2. Çeçelü Cemaati

Çeçelü Cemaati, 1500 yılında 5 ve 1522 yılında 7 grup olarak bulunmaktadır. 1500 yılında *Kedukâr-Gidevkâr (?)* karyesinde bulunan *Çeçelülülere* 1522 yılında rastlanılmamaktadır[1147]. Cemaatin perakende grubu[1148] ile *Barani*[1149] ve *Kömürcü*[1150] köylerindeki grupları 1522 yılında ilk kez kaydedilmişlerdir.

Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 103 ve 1522 yılında ise 350'dir. *Çeçelü Cemaati*, 1500 yılında yoğun olarak *Saru Ekinlik* karyesinde bulunmuşlardır. Bu

---

[1143] BOA, *TD 31,* s. 182–183; BOA, *TD 83,* s. 354; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1144] BOA, *TD 83,* s. 356–357; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1145] BOA, *TD 31,* s. 184; BOA, *TD 83,* s. 356; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1146] BOA, *TD 31,* s. 184; BOA, *TD 83,* s. 355–356; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.300.

[1147] BOA, *TD 31,* s. 65.

[1148] BOA, *TD 83,* s. 343; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.299.

[1149] BOA, *TD 83,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.299.

[1150] BOA, *TD 83,* s. 341; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.299.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

karyenin 1500 yılı nefer sayısı 45'tir. Cemaatin bu karyedeki 1522 yılı nefer sayısı ise 89'dur[1151]. *Çeçelü Cemaati*'nin 1522 yılında en yoğun bulunduğu köy *Tuğrul Seydi* köyüdür. Cemaatin bu köydeki sayısı 1522 yılı nefer sayısı 118'dir. 1500 yılında ise bu sayı 25 nefer kadardır[1152].

Çeçelü Cemaati, 1500 yılında en az *Kedukar* karyesinde görülmüştür. Bu yıl cemaate ait köydeki nefer sayısı 5'tir[1153]. 1522 yılında ise cemaat en az *Barani* karyesinde görülmüştür. Bu grubun nefer sayısı 11'dir[1154].

Çeçelü Cemaati her iki dönem arasında 247 neferlik bir artışa sahiptir. Cemaatin tüm gruplarında bir nefer artışı söz konusudur. En çok nefer artışı *Tuğrul Seydi* karyesinde görülmüştür. 93 neferlik artış ciddi bir artıştır. Bu artış bir derviş olan *Tuğrul Seydi*'nin neslinin bulunduğu köye başka yerlerden gelen gruplarla açıklanılabilinir[1155].

Cemaat, yukarıda isimleri geçen köyler dışında *Kazancı*[1156] ve *Kâfir*[1157] adlı köylerde de görülmüşlerdir.

1.1.20.2. Piyadegân Cemaatleri

Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında devletin askeri bakımdan dayandığı güçlerden birini piyade ve süvari olarak da anılan Yaya ve Müsellem Teşkilatı oluşturmuştur. Bunlar, Osmanlı ordu teşkilatının farklılaşması üzerine yavaş yavaş harbci karakterlerini kaybetmişler ve ordunun geri hizmetinde görev almaya başlamışlardır. Bunların esas kaynağını Yörükler ve köylüler oluşturmuştur[1158].

Gülnar kazasında bulunan bazı konar-göçerlerin de piyadegân olarak görevlendirildiği görülmektedir. Piyadegân olarak nitelendirilen cemaatler, Gülnar

---

[1151] BOA, *TD 31,* s. 255–256; BOA, *TD 83,* s. 341–342; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1152] BOA, *TD 31,* s. 259–260; BOA, *TD 83,* s. 344–346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1153] BOA, *TD 31,* s. 65.

[1154] BOA, *TD 83,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.299.

[1155] BOA, *TD 31,* s. 259–260; BOA, *TD 83,* s. 344–346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1156] Lapa köyüne bağlı bir köydür. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 20 ve 1522 yılında 29'dur. BOA, *TD 31,* s. 257; BOA, *TD 83,* s. 343; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1157] BOA, *TD 31,* s. 115; BOA, *TD 83,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1158] Piyadeler için bkz. F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 142–155.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kazasında bulunan diğer konar-göçer gruplar gibi yarı yerleşik bir yaşam sürdürdüklerinden bunları da konar-göçer nüfusun içinde vermeyi uygun bulduk.

Bu cemaatler, *Bahşiş Evlâdı*, *Hacı Mehmed*, *Veli Mukaddem* ve *Piyâdegân* olarak 4 kısımda incelenecektir.

Bu cemaatlere bağlı grupların toplam sayısı 1500 yılında 33 ve 1522 yılında 43'tür. Bu cemaatlerin toplam nefer sayıları ise 1500 yılında 232 ve 1522 yılında 689'dur. Söz konusu cemaatlerin 1500 ve 1522 yılları arasındaki nefer artışı 457 neferdir. Her iki dönemde de en çok gruba, en kalabalık nefer sayısına ve en fazla nefer artışına sahip cemaat, *Veli Mukaddem Cemaati*'dir. Yine her iki dönemde de en az gruba, en az nefer sayısına ve nefer artışına sahip cemaat ise *Piyadegân Cemaati*'dir.

1.1.20.2.1. Evlâd-ı Bahşiş Cemaati[1159]

Gülnar kazasının Gülnar, Anamur ve Selendi nahiyelerinde dağınık olarak bulunan bu cemaat, Piyadegan olarak askeri hizmette kullanılmıştır. Bahşiş adı, Osmanlı Devleti döneminde Kıbrıs'a sürgüne mahkûm edilen bir paşaya bahşiş verilmesinden sonra yöredeki aşiretlerin bu adla anıldığı söylenmektedir[1160]. Ancak bunu kabul etmek mümkün değildir. Zira Evlâd-ı Bahşiş Cemaati'nde görüldüğü gibi Bahşiş ismi, Kıbrıs sürgününden çok daha önce kullanılmıştır. Bahşiş adı, Bahşayiş'ten gelmiştir. Karamanoğulları döneminde Yakup Bahşayiş adlı beyin bunların ataları olduğunu düşünmekteyiz[1161]. Bahşiş Cemaati, İçil, Tarsus, Adana ve Sis sancaklarında görülmüştür[1162]. Ramazanoğullarından olduğu söylenen ve günümüzde Mersin ilinde bulunan Bahşişler, orta boylu, geniş alınlı, uzun ve yüksek kafalı ve ince yapılılardır[1163].

[1159] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93, 95.

[1160] Bahşiş adı hakkında bkz. İbrahim Erdal, *XIX. Asır Sonlarında İçel Sancağı Anamur Kazası,* Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 1998, s. 57; İbrahim Erdal, "Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 94; Atilla Erden, "Günümüz Yörük Toroslarından İzlenimler", *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı – Yörükler – Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 1996, s. 141.

[1161] Şikâri, *Karamanname,* s. 170, 203–206.

[1162] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 191.

[1163] K. Güngör, *Cenubi Anadolu'da Yörüklerin Etno-Antropolojik Tetkiki*, s. 28, 42. İ. Erdal, "Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu", s. 94.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu cemaatin adı 1500 yılında *Cemaat-i Evlâd-ı Veled-i Bahşiş* olarak kaydedilmiştir. Bu dönemde cemaatin piyade olarak anılması söz konusu değildir. 1522 yılından itibaren cemaat, *Cemaat-i Piyadegân-ı Veled-i Bahşiş* olarak anılmaya başlanmıştır.

Bu cemaat, 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 14 köyde bulunmuşlardır. 1500 yılında kaydedilmiş *Coyden* (?)[1164], *Çaloğlu*[1165], *Demirciler*[1166] ve *Yörüklü*[1167] karyelerindeki cemaat mensuplarına 1522 yılında rastlanılmamıştır. Ancak 1522 yılında 7 farklı köyde bu cemaatin mensuplarına rastlanılmıştır. Bu köyler, *Dermiş*[1168], *Endişe Güney*[1169], *Kırga*[1170], *Sevik Günay*[1171], *Tatlı*[1172], *Türesi*[1173] ve *Yıvıl*[1174] adlarını taşımaktadır.

Bahşiş Evlâdı Piyadeleri Cemaati, 1500 yılında 58 ve 1522 yılında 152 neferden oluşmaktadır. Cemaat, 1500 yılında en fazla *Otak* karyesinde bulunmuştur. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı, 1500 yılında 17 ve 1522 yılında 12'dir[1175]. *Bahşiş Evlâdı Piyadeleri* 1522 yılında ise yoğun olarak *Yıvıl* ile *Sevik Günay* köylerinde yaşamışlardır. Söz konusu cemaate ait nefer sayısı *Yıvıl* karyesinde 31[1176] ve *Sevik Günay* karyesinde ise 29'dur[1177].

[1164] BOA, *TD 31,* s. 26–27.

[1165] BOA, *TD 31,* s. 179–180.

[1166] BOA, *TD 31,* s. 25.

[1167] BOA, *TD 31,* s. 237.

[1168] BOA, *TD 83,* s. 482; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1169] BOA, *TD 83,* s. 498; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1170] BOA, *TD 83,* s. 514; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1171] BOA, *TD 83,* s. 514; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1172] BOA, *TD 83,* s. 527; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1173] BOA, *TD 83,* s. 498; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1174] BOA, *TD 83,* s. 505–506; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1175] BOA, *TD 31,* s. 124–126; BOA, *TD 83,* s. 495; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1176] BOA, *TD 83,* s. 505–506; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1177] BOA, *TD 83,* s. 514; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaat, birçok köyde küçük gruplar halinde bulunmaktadır. 1500 yılında Otak Karyesi dışında bulunan diğer on köydeki nefer sayıları 1 ile 8 arasında değişirken 1522 yılında ise bu sayı geriye kalan 12 köyde 3 ile 15 arasında değişmektedir.

Bahşiş Evlâdı Cemaati, 1500 ile 1522 yılları arasında 94 neferlik bir artışa sahiptir. Bu artışın en önemli etkeni 1522 yılında kaydedilen gruplardır. Zira 1500 yılında olduğu gibi 1522 yılında da varlık gösteren gruplarda doğal sebeplerle izah edilebilecek tarzda artışlar söz konusudur. En fazla artış *Ilı Suluk* karyesindedir. Bu köyde cemaate ait artış ancak 4 nefer kadardır[1178]. Nefer azalışı görülen tek bir grup vardır. *Otak* karyesinde bulunan bu grup 5 neferlik bir düşüşe sahiptir[1179].

Söz konusu cemaat, incelediğimiz dönemde yukarıda isimleri geçen köyler dışında, *Kara Gayec*[1180], *Gün Düğün*[1181], *Koru*[1182], *Canurcuk*[1183] ve *Kıcık*[1184] adlı köylerde de bulunmuşlardır.

1.1.20.2.2. Hacı Mehmed Cemaati[1185]

Bu cemaatin adı her iki dönemde de *Cemaat-i Piyadegân-ı Hacı Mehmed* olarak kaydedilmiştir.

Bu cemaat, 1500 ve 1522 yıllarında 6 grup olarak bulunmuşlardır. 1500 yılında *Fernik*[1186], *Ilı Suluk*[1187], *Kara Çukur*[1188], *Lala*[1189] ve *Yörüklü*[1190] karyelerinde bulunan cemaat mensuplarına 1522 yılında rastlanılmamıştır. 1522 yılında 5 farklı yeni grup

---

[1178] BOA, *TD 31,* s. 23; BOA, *TD 83,* s. 526; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1179] BOA, *TD 31,* s. 124–126; BOA, *TD 83,* s. 495; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1180] BOA, *TD 31,* s. 35; BOA, *TD 83,* s. 535; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1181] BOA, *TD 31,* s. 32; BOA, *TD 83,* s. 530; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1182] BOA, *TD 31,* s.21; BOA, *TD 83,* s. 522–523; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1183] BOA, *TD 31,* s. 40; BOA, *TD 83,* s. 537; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1184] BOA, *TD 31,* s. 27–28; BOA, *TD 83,* s. 550; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1185] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 95.

[1186] BOA, *TD 31,* s. 227–228.

[1187] BOA, *TD 31,* s. 24.

[1188] BOA, *TD 31,* s. 243–245.

[1189] BOA, *TD 31,* s. 190.

[1190] BOA, *TD 31,* s. 237.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

görülmektedir. Bunlardan birinin nerede olduğuna dair bir kayıt yoktur[1191]. Diğer 4 köy, *Bodamya*[1192], *Kuru En*[1193], *Sarp Dere*[1194] ve *Uçarı*[1195] adlarını taşımaktadır.

Hacı Mehmed Cemaati, 1500 yılında 35 ve 1522 yılında 163 neferden oluşmaktadır. Cemaatin, her iki dönemde de *Otak* karyesindeki nefer sayısı daha fazladır. Sadece 1522 yılında *Hacı Mehmed Piyadesi Cemaati* olarak kaydedilen ve nerde olduğu belirtilmeyen grubun nefer sayısı *Otak* karyesine göre daha fazladır. Bu grubun 1522 yılındaki nefer sayısı 71'dir[1196]. Cemaatin Otak köyündeki nefer sayısı ise, 1500 yılında 21 ve 1522 yılında 46'dır[1197].

Cemaat, birçok köyde küçük gruplar halinde bulunmaktadır. 1500 yılında Otak Karyesi dışında bulunan diğer beş köydeki nefer sayıları 1 ile 4 arasında değişirken 1522 yılında ise bu sayı geriye kalan 4 köyde 5 ile 16 arasında değişmektedir.

Hacı Mehmed Cemaati, 1500 ile 1522 yılları arasında 128 neferlik bir artışa sahiptir. Bu artışın en önemli etkeni 1522 yılında kaydedilen gruplardır. Zira 1500 yılında kaydedilen grupların çoğu 1522 yılında yoktur. Her iki dönemde varlığını sürdürdükleri tek köy vardır. Bu köy Otak karyesi olup cemaatin buradaki nefer artışı da 25'dir.

1.1.20.2.3. Veli Mukaddem Cemaati[1198]

Bu cemaatin adı her iki dönemde de *Cemaat-i Piyadegân-ı Veli Mukaddem* ya da *Cemaat-i Veli Mukaddem-i Piyadegân* olarak kaydedilmiştir.

Bu cemaat mensupları, 1500 yılında 15 ve 1522 yılında 20 köyde görülmüşlerdir. 1500 yılında kaydedilmiş *Akça Kilise*[1199], *Bucak*[1200], *Hisarlu*[1201], *Kalın*

[1191] Bu cemaat, Cemaat-i Hacı Mehmed-i Piyadegan an nahiye-i Anamur tabi Gülnar diye kaydedilmiştir. Bu grubun nefer sayısı 71'dir. BOA, *TD 83,* s. 489; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1192] BOA, *TD 83,* s. 505; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1193] BOA, *TD 83,* s. 476; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1194] BOA, *TD 83,* s. 500–501; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1195] BOA, *TD 83,* s. 497; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1196] BOA, *TD 83,* s. 489; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1197] BOA, *TD 31,* s. 125; BOA, *TD 83,* s. 494–495; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1198] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 95–96.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Viran[1202], *Vilayet*[1203], *Yağlu Öyük*[1204] karyelerinde ve *Koz İn* mezraasındaki[1205] cemaat mensuplarına 1522 yılında rastlanılmamıştır. Ancak 1522 yılında yeni 12 farklı köyde bu cemaatin mensuplarına rastlanılmıştır. Bu köyler, *Delüler*[1206], *Dermiş*[1207], *Göğer*[1208], *Gözü Akça*[1209], *Hoyra Düşen*[1210], *Ilı Suluk*[1211], *Kara Çukur*[1212], *Kara Dere*[1213], *Koçi*[1214], *Koru*[1215], *Kuru En*[1216] ve *Sabuk*[1217] adlarını taşımaktadır.

Veli Mukaddem Cemaati, 1500 yılında 120 ve 1522 yılında 293 neferden oluşmaktadır. Cemaat, 1500 yılında en fazla *Kara Kilise* karyesinde bulunmuştur. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı, 1500 yılında 21 ve 1522 yılında 23'tür[1218]. Söz konusu cemaat, 1522 yılında ise yoğun olarak *Kara Çukur* karyesinde yaşamışlardır. Söz konusu cemaate ait nefer sayısı 35'tir[1219].

Cemaat, birçok köyde küçük gruplar halinde bulunmaktadır. 1500 yılında *Kara Kilise* karyesi dışında bulunan diğer on dört köydeki cemaate ait nefer sayıları 1 ile 14

[1199] BOA, *TD 31,* s. 92.

[1200] BOA, *TD 31,* s. 30.

[1201] BOA, *TD 31,* s. 221–223.

[1202] BOA, *TD 31,* s. 230.

[1203] BOA, *TD 31,* s. 234.

[1204] BOA, *TD 31,* s. 225.

[1205] BOA, *TD 31,* s. 118.

[1206] BOA, *TD 83,* s. 483–484; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1207] BOA, *TD 83,* s. 482; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1208] BOA, *TD 83,* s. 480; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1209] BOA, *TD 83,* s. 500; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1210] BOA, *TD 83,* s. 558; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319s.

[1211] BOA, *TD 83,* s. 525; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1212] BOA, *TD 83,* s. 505–506; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1213] BOA, *TD 83,* s. 482–483; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1214] BOA, *TD 83,* s. 512–513; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1215] BOA, *TD 83,* s. 523; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1216] BOA, *TD 83,* s. 476; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1217] BOA, *TD 83,* s. 532; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1218] BOA, *TD 31,* s. 193; BOA, *TD 83,* s. 488; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1219] BOA, *TD 83,* s. 487; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

arasında değişirken 1522 yılında ise bu sayı geriye kalan 19 köyde 1 ile 24 arasında değişmektedir.

Veli Mukaddem Cemaati, 1500 ile 1522 yılları arasında 173 neferlik bir artışa sahiptir. Bu artışın en önemli etkeni 1522 yılında kaydedilen gruplardır. En fazla artışı *Yağlu ve Güna, Doğancı ve Fernik* köylerinde görmek mümkündür. *Yağlu ve Güna* karyesinde cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 10 iken 11 nefer artarak 1522 yılında 21 nefere yükselmiştir[1220]. *Doğancı* köyündeki nefer artışı 10 neferdir. Bu gruba ait nefer sayısı 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 21'dir[1221]. Cemaatin *Fernik* köyündeki nefer sayısı 1500 yılında 5 iken bu nefer sayısı da 10 nefer kadar artmış ve 1522 yılında 15 nefer sayısına ulaşmıştır[1222]. Nefer azalışı görülen *Kara Gayec* karyesinde bulunan grup 3 neferlik bir düşüşe sahiptir[1223].

Veli Mukaddem Cemaati, incelediğimiz dönemde yukarıda isimleri geçen köyler dışında, *Aydınlar*[1224], *Bey Obası*[1225] ve *Uçarı*[1226] adlı köylerde de bulunmuşlardır.

1.1.20.2.4. Piyadegân Cemaati

Sadece piyadegân oldukları verilen ve hangi gruba dâhil olduklarına dair bir kayıt bulunmayan grupları *Piyadegân Cemaati* olarak vermekteyiz. Bu cemaat, her iki dönemde de *Cemaat-i Piyadegân* olarak kaydedilmiştir.

1500 yılında 1 ve 1522 yılında 3 grup halinde bulunmaktadırlar. Cemaatin 1500 yılındaki grubu *Karaca Ağaç* köyündedir. Bu köydeki cemaat mensupları, 1500 yılında 19 ve 1522 yılında 29 nefer kadarlardır[1227].

[1220] BOA, *TD 31,* s. 225–226; BOA, *TD 83,* s. 502. Bu grup, *387 Numaralı Muhasebe Defteri*'nde bulunmamaktadır.

[1221] BOA, *TD 31,* s. 66; BOA, *TD 83,* s. 557; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1222] BOA, *TD 31,* s. 227–228; BOA, *TD 83,* s. 485–486; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1223] BOA, *TD 31,* s. 36; BOA, *TD 83,* s. 535; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320. Ayrıca bkz. Ek.s,

[1224] BOA, *TD 31,* s. 231; BOA, *TD 83,* s. 478; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1225] BOA, *TD 31,* s. 42; BOA, *TD 83,* s. 538; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1226] BOA, *TD 31,* s. 242; BOA, *TD 83,* s. 497; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1227] BOA, *TD 31,* s. 171–172; BOA, *TD 83,* s. 365; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında ise iki yeni grup daha eklenmiştir. Bunlardan bir tanesi *Bahşişler* köyünde bulunup 13 nefer kadarlardır[1228]. Bir diğer grup ise *Cemaat-i Perakende an Piyadegan* diye kaydedilmiştir. Bunun nefer sayısı ise 39'dur[1229].

Bu grubun toplam nefer sayısı 1500 yılında19 ve 1522 yılında 81'dir. 62 neferlik bir artış söz konusudur. Bu artış, yeni kaydedilen gruplardan kaynaklanmaktadır.

1.1.20.3. Beğdili Cemaati[1230]

Bu cemaat, Oğuzların Bozok Kolundandır. Osmanlı zamanında Anadolu'da yaşayan önemli bir kabiledir. Bu kabile, çeşitli kollara ayrılmıştır. Bunlardan en önemlisi ve asıl ana boydan inen kol, Halep Türkmenleri arasında yaşamıştır. Diğer kollar ise Yeni İl, Bozulus ve Ramazanlı illerinde bulunmuşlardır. Beğdili Kabilesi'nin bir şubesi, Safevi Devrinde İran'da yaşamıştır. Kızılbaş Şamlu kabilesinin oluşumunda önemli bir rol oynamıştır[1231]. Tarsus sancağında bulunan *Kusun Cemaati* içerisinde Beğdili adlı Oğuz Boyu'nun adını taşıyan bir konar-göçer teşekkül bulunmaktadır. II. Bayezid devrine ait in'am defterinde Mehmed bin Beğdili adında bir şahsa da rastlanmaktadır. Buradan hareketle bu cemaatin Tarsus'dan Gülnar'a gelmiş olabileceğini söyleyebiliriz[1232].

Beğdili Cemaati, 1500 yılında 16 yerde görülmüştür. Bu yerlerden biri mezra, bir nahiye ve geriye kalanı köydür. Bu 16 gruptan *Kenas*[1233] ve *Salhan*[1234] köyleri, *Beriyye* nahiyesi[1235] ve *Kömürcü* mezraasına[1236] 1522 yılında rastlanmamaktadır. 1522

[1228] BOA, *TD 83,* s. 485; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1229] BOA, *TD 83,* s. 365–366; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1230] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1231] F. Sümer, "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", s. 78–86. Beğdili Cemaati için ayrıca bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 232. İ. Erdal, "Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu", s. 91, 93, 99; Enver Çakar, *XVI. Yüzyılda Haleb Sancağı (1516–1566),* Elazığ 2003, s. 171–179; O. Kılıç, "Haleb Türkmenleri", s. 59–76; İ. Şahin, "XVI. Asırda Halep Türkmenleri", s. 135–138; T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri,* s. 57.

[1232] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 171.

[1233] BOA, *TD 31,* s. 215–216.

[1234] BOA, *TD 31,* s. 171.

[1235] BOA, *TD 31,* s. 227–228.

[1236] BOA, *TD 31,* s. 227–228.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yılında ise ilk kez karşımıza çıkan *Beğdili Cemaati*'nin *Perakende* grubu[1237] ile cemaatin grup sayısı 13 olmuştur.

Beğdili Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 250 ve 1522 yılında 550'dir. Cemaatin, her iki dönemde de kalabalık bir halde bulunduğu köyler *Lapa*, *Karaca Ağaç*, *Karaca Viran* ve *Ulahtı* adlarını taşımaktadır. Cemaatin *Lapa* karyesindeki nefer sayısı, 1500 yılında 39 ve 1522 yılında 71[1238]; *Karaca Ağaç* karyesindeki nefer sayısı 1500 yılında 35 ve 1522 yılında 53[1239]; *Karaca Viran* karyesindeki nefer sayısı 1500 yılında 32 ve 1522 yılında 65[1240]; *Ulahtı* karyesindeki nefer sayısı 1500 yılında 27 ve 1522 yılında 120'dir[1241].

Cemaat, bazı köylerde küçük gruplar halinde bulunmaktadır. Cemaat, 1500 yılında *Kenas* karyesinde 1[1242]; *Beriyye* nahiyesi[1243] ve *Salhan* karyesinde[1244] 2'şer; *Kömürcü* mezraasında 5 neferlik gruplar halindedir[1245]. 1522 yılında ise cemaate bağlı grupların en küçükleri 7–8 neferden oluşmaktadır. 1500 yılında 6 neferden oluşan *Kireçlik* karyesindeki grup 1522 yılında 7 nefer iken[1246] yine 1500 yılında 9 neferden oluşan *Yaz Pınarı* karyesindeki grup 1522 yılında 8 neferden müteşekkil idi[1247].

Beğdili Cemaati, 1500 ile 1522 yılları arasında 300 neferlik bir artışa sahiptir. Bu artışın sebepleri hakkında kayıtlardan söylenebilinecek bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak bu cemaate başka grupların katıldığını ya da 1500 yılında bulunan ama 1522 yılında görülmeyen grupların bu cemaate katılmış olabileceğini düşünmekteyiz. *Beğdili*

[1237] BOA, *TD 83,* s. 335–336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1238] BOA, *TD 31,* s. 107–108; BOA, *TD 83,* s. 332; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1239] 1500 ve 1518 yıllarında cemaatin bulunduğu köyün adı Karaca ağaç iken 1522 yılında Karaca'dır. BOA, *TD 31,* s. 105; BOA, *TD 83,* s. 332–333; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1240] BOA, *TD 31,* s. 105–106; BOA, *TD 83,* s. 337–338; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1241] BOA, *TD 31,* s. 185–186; BOA, *TD 83,* s. 338–339; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1242] BOA, *TD 31,* s. 227–228.

[1243] BOA, *TD 31,* s. 81.

[1244] BOA, *TD 31,* s. 171.

[1245] BOA, *TD 31,* s. 96–97.

[1246] BOA, *TD 31,* s. 112–113; BOA, *TD 83,* s. 336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1247] 1500 yılında cemaatin adı zikredilmemiştir. Ama her iki dönemin şahıs isimlerinin kontrolü sonucunda bu yıla ait köy nüfusunun da Beğdili Cemaati'ne ait olduğuna karar verilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 106; BOA, *TD 83,* s. 340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaati'nin *Ulahtı* karyesindeki grubu en fazla artışa sahip olanıdır. 93 neferlik bir artış söz konusudur. Cemaatin nefer sayısında *Yaz Pınarı* karyesindeki 1 neferlik düşüş dışında ciddi bir azalış söz konusu değildir[1248].

Beğdili Cemaati, yukarıda isimleri zikredilen köyler dışında *Dırnaklu*[1249], *Emir Hacı*[1250], *İncircik*[1251], *Kuru Dere*[1252], *Perçem*[1253] ve *Ulak Kuşağı*[1254] adlı köylerde bulunmuşlardır.

1.1.20.4. Bozot Cemaati

Bozot Cemaati mensupları, 1500 yılında 3 köyde bulunmaktadır. 1522 yılında ise bu cemaate *Gülnar* kazasında rastlanılmamıştır. *Bozot Cemaati*'nin, *Çubuk Deresi* köyündeki nefer sayısı 7'dir[1255]. *İncir Ağacı*[1256] ve *Kızıllar* karyesinde[1257] ise 9'ar neferlik gruplar halinde bulunmaktadır. *Bozot Cemaati*'nin toplam nefer sayısı 25'dir.

1.1.20.5. Büyük Ece Cemaati[1258]

Büyük Ece Cemaati, her iki dönemde de *Çağlayuk* ve *Salhan* adlı iki köyde bulunmuştur. Bu cemaat mensupları en fazla *Çağlayuk* köyünde görülmüştür. Bu köyün cemaate ait nefer sayısı 1500 yılında 71 ve 1522 yılında 124'tür[1259]. Cemaatin *Salhan* karyesindeki nefer sayısı ise 1500 yılında 47 ve 1522 yılında ise 86'dır[1260].

[1248] BOA, *TD 31,* s. 106; BOA, *TD 83,* s. 340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1249] BOA, *TD 31,* s. 111–112; BOA, *TD 83,* s. 337; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1250] BOA, *TD 31,* s. 110–111; BOA, *TD 83,* s. 336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1251] BOA, *TD 31,* s. 108–109; BOA, *TD 83,* s. 334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1252] BOA, *TD 31,* s. 109; BOA, *TD 83,* s. 339–340; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1253] BOA, *TD 31,* s. 107; BOA, *TD 83,* s. 334–335; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1254] BOA, *TD 31,* s. 109–110; BOA, *TD 83,* s. 333–334; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1255] BOA, *TD 31,* s. 86.

[1256] BOA, *TD 31,* s. 134.

[1257] BOA, *TD 31,* s. 262.

[1258] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 188; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1259] BOA, *TD 31,* s. 168–169; BOA, *TD 83,* s. 357–358; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1260] BOA, *TD 31,* s. 170; BOA, *TD 83,* s. 359; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Büyük Ece Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 118 ve 1522 yılında 240'dır. Cemaatin nefer artışı 122'dir. Bu artışın sebebi, yeni grupların bu cemaate katılması olabilir.

1.1.20.6. Çapar ve Yeser Cemaati[1261]

Çapar ve Yeser Cemaati, 1500 yılında 3 ve 1522 yılında ise 5 grup halinde bulunmaktadırlar. Cemaatin *perakende*[1262] ve *Ovacık* karyesindeki[1263] grubu 1522 yılında kaydedilmişlerdir.

Çapar ve Yeser Cemaati, 1500 yılında toplam 109 ve 1522 yılında ise 300 neferden oluşmaktadır. Bu cemaatin en kalabalık grubu 1500 yılında *Çavuşlar* karyesinde bulunmuşlardır. Cemaatin buradaki nefer sayıları 1500 yılında 60 neferdir. 1522 yılında ise 81'dir[1264]. 1522 yılının en kalabalık grubu ise *Ovacık* karyesindedir. Cemaatin buradaki nefer sayısı 128'dir[1265]. Cemaatin en küçük grubu her iki dönemde de *Ak Koca* karyesinde görülmüştür. Bu cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 7 ve 1522 yılı nefer sayısı ise 11'dir[1266].

Cemaatin iki dönem arasındaki nefer artışı 191'dir. Bu artışın sebebi 1522 yılında kaydedilen grupların oldukça kalabalık olmalarındandır. Cemaate bağlı gruplar arasında en fazla nefer artışı *Çavuşlar* karyesinde görülmektedir. 21 neferlik bir artış söz konusudur. En az nefer artışı 8 nefer ile *Kurucuk*[1267] ve 4 nefer ile *Ak Koca* karyesinde görülmüştür[1268].

1.1.20.7. Emirşah Cemaati

Bu cemaat adını Emirşah adlı kişiden almıştır. Bu kişinin kimliği konusunda tereddütlerimiz vardır. Şikârî Tarihi'nde Emirşah adı da çokca geçmektedir. Şikârî'nin

---

[1261] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1262] BOA, *TD 83,* s. 432–433; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1263] BOA, *TD 83,* s. 362; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1264] BOA, *TD 31,* s. 239–240; BOA, *TD 83,* s. 364–365; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1265] BOA, *TD 83,* s. 362; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1266] BOA, *TD 31,* s. 191–192; BOA, *TD 83,* s. 432; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304. Ak Kocalı adıyla bir köy günümüzde Mersin ili Tarsus ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Bkz. Köylerimiz, s.18.

[1267] BOA, *TD 31,* s. 190–191; BOA, *TD 83,* s. 363; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1268] BOA, *TD 31,* s. 191–192; BOA, *TD 83,* s. 432; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

naklettiğine göre Emirşah adlı kişi bir dönem Gülnar'ın yöneticisidir. Ayrıca Karaman divanında da bulunmaktadır. Bu kişi ya Alaaddin Halil Bey'in oğullarından İshak Bey'in oğlu Emirşah ya da Turgud oğlu Emirşah'dır[1269].

Emirşah Cemaati, küçük bir cemaat olup sadece 1522 yılında bulunmaktadır. Bu cemaatin mensupları, 1500 yılında 2 köyde meskûndurlar. Emirşah *Cemaati*, *Lala* köyünde 13 nefere sahipken[1270] *Yağlu ve Güna* karyesinde ise 5 neferden oluşmaktadır[1271]. *Emirşah Cemaati*'nin toplam nefer sayısı 18'dir.

1.1.20.8. Güren Efendi Bey Cemaati

Bu cemaat de oldukça küçük bir cemaattir. *Cemaat-i Güren Efendi Bey* ve *Cemaat-i Veled-i Güren* diye iki farklı şekilde kaydedilen bu cemaat sadece 1500 yılında görülmüştür. Bu cemaatin bulunduğu köyler *Taycık* ve *Çaylak* adlarını taşımaktadır. *Güren Efendi Bey Cemaati*'nin, *Çaylak* köyündeki nefer sayısı 4'dür[1272]. *Taycık* karyesinde ise 2 neferlik bir grup olarak bulunmaktadır[1273]. *Güren Efendi Bey Cemaati*'nin toplam nefer sayısı 6'dır.

1.1.20.9. Hacı Alaaddin Cemaati

Sadece 1500 yılında kaydedilmiş bu cemaat toplam 13 nefere sahiptir. Bu 13 neferin 6'sı *Kayacıkoğlu Kışlası*[1274], 4 neferi *Bey Obası*[1275], 2 neferi *Hacı Yusuflu*[1276] ve 1 neferi *Kıcık*[1277] adlı köylerde bulunmuşlardır. *Hacı Alaaddin Cemaati*'nin toplam nefer sayısı 13'tür.

[1269] Şikâri, *Karamanname,* s. 144, 152–153.

[1270] BOA, *TD 83,* s. 501; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1271] BOA, *TD 83,* s. 503; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1272] BOA, *TD 31,* s. 187.

[1273] BOA, *TD 31,* s. 188.

[1274] BOA, *TD 31,* s. 89.

[1275] BOA, *TD 31,* s. 41.

[1276] BOA, *TD 31,* s. 45.

[1277] BOA, *TD 31,* s. 28.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20.10. Hacı Bahaaddin Cemaati[1278]

Bu cemaat adını, beyleri olan Hacı Bahaaddin'den almıştır. Bu bey, Karamanoğullarıyla beraber hareket ettiği için Karaman döneminde Sivas Beyi olarak ödüllendirilmiştir[1279]. Bu cemaat İçil, Adana, Tarsus, Sis, Teke ve Alaiyye sancaklarında görülmüşlerdir[1280].

Hacı Bahaaddin Cemaati, 1500 yılında 20 ve 1522 yılında 17 grup olarak bulunmaktadır. 1500 yılında bulunan *Cevren Kışlası*[1281], *Esümlü*[1282], *Gezende*[1283], *Gözsüzce*[1284], *İncir Ağacı*[1285], *Taycık*[1286] ve *Tuna*[1287] adlı karyelerdeki gruplar ile *Hacı Bahaaddinli Yörükleri Cemaati*'ne[1288] 1522 yılında rastlanmamıştır. Cemaat, 1522 yılında, yeni bazı köylerde görülmüştür. Bunlar, *Burun Kışla*[1289], *Köy Yeri*[1290], *Ünciler*[1291] ve *Şeyh Umur*[1292] karyeleri adını taşımaktadır. Bu cemaatin perakende grubu da 1522 yılında ilk kez kaydedilmiştir[1293].

Hacı Bahaaddin Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 385 ve 1522 yılında 873'tür. Cemaatin 1500 yılında en fazla nefer ile bulunduğu köyler *Akçaköy* ile

---

[1278] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 186; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1279] Hacı Bahaaddin için bkz. Şikâri, *Karamannâme*, s. 120, 122. Hacı Bahaaddinli Cemaati, 18. yüzyılda yurdlarını terk eden İçel Yörükleri'nden biri olup devletin iskân politikası gereğince 1708 yılından sonra eski yurdlarına geri gönderilmişlerdir. Daha sonraları devlete verdikleri sözleri tutmadıkları için Kıbrıs'a sürülmüşlerdir. Bkz. Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 129.

[1280] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 333.

[1281] BOA, *TD 31,* s. 127–128.

[1282] BOA, *TD 31,* s. 128–129.

[1283] BOA, *TD 31,* s. 200–201. Bu tarihten sonra da Gezende karyesi vardır. Üstelik çok büyük bir köy olan Gezende mahallelere ayrılmıştır. Bu cemaat, 1500 yılından sonra yerleşik hayata geçmiştir.

[1284] BOA, *TD 31,* s. 103.

[1285] BOA, *TD 31,* s. 134.

[1286] BOA, *TD 31,* s. 188.

[1287] BOA, *TD 31,* s. 164–165.

[1288] BOA, *TD 31,* s. 136.

[1289] BOA, *TD 83,* s. 384; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1290] BOA, *TD 83,* s. 386; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1291] BOA, *TD 83,* s. 377–378; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1292] Bu köy, dini ve sosyal amaçlar için kurulmuştur. Şeyh Umur karyesindeki 78 nefer nüfusun 55 neferi zaviye mensubudur. BOA, *TD 83,* s. 385–386; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301. Ayrıca bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 113.

[1293] BOA, *TD 83,* s. 387–388; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Mescid Gediği karyeleridir. Cemaatin söz konusu yılda *Akçaköy* karyesindeki nefer sayısı 52'dir. Bu grubun 1522 yılındaki nefer sayısı ise 73'tür[1294]. Cemaat, *Mescid Gediği* karyesinde ise 1500 yılında 50 ve 1522 yılında ise 80 neferden oluşan bir grup halindedir[1295]. 1522 yılında *Ünciler* karyesinde görülen cemaat, 119 neferden oluşmaktadır. Bu grup, cemaatin 1522 yılındaki en kalabalık grubudur[1296].

Cemaat, *Tuna*, *Taycık* ve *Armud Ağacı* köylerinde küçük gruplar halinde bulunmaktadır. 1500 yılında cemaatin 1 neferi *Tuna*[1297]; 2 neferi *Taycık*[1298] ve 4 neferi *Armud Ağacı* köylerinde bulunmaktadır. 1522 yılında ise en küçük grup yine *Armud Ağacı* köyündedir. Bu cemaatin 1522 yılı nefer sayısı ise 9'dur[1299].

Nefer artışı görülen *Hacı Bahaaddin Cemaati'*ndeki artış 488 neferdir. Bu artışın nedeni yeni kaydedilen gruplardan kaynaklandığını düşünmekteyiz. En fazla nefer artışı görülen *Pırnar Konağı* karyesinde cemaatin 1500 yılında 18 olan nefer sayısı 1522 yılında 39 nefer artarak 57 nefere ulaşmıştır[1300]. Nefer artışının fazla görüldüğü bir grupta *Kamaş* karyesinde bulunmaktadır. Bu grup 1500 yılında 19 nefer iken 35 nefer artarak 1522 yılında ise 54 nefere ulaşmıştır[1301]. Bazı gruplarda ise yok denilecek kadar az artışlar söz konusudur. *Köseler* karyesinde 18 olan nefer sayısı sadece 1 nefer artmış ve 1522 yılında cemaatin nefer sayısı ancak 19 olabilmiştir[1302]. Cemaate bağlı gruplar arasında da nefer azalışı görülen bir grup olmamıştır.

Yukarıda isimleri zikredilen gruplar dışında cemaat, *Celle*[1303], *Çıtak*[1304], *Gedik Kışla*[1305], *Hasancık*[1306], *Kara Seki*[1307] ve *Sapaca*[1308] adlı köylerde de görülmüştür.

[1294] BOA, *TD 31,* s. 127–128; BOA, *TD 83,* s. 380; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1295] BOA, *TD 31,* s. 129–130; BOA, *TD 83,* s. 378–379; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1296] BOA, *TD 83,* s. 377–378; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1297] BOA, *TD 31,* s. 164–165.

[1298] BOA, *TD 31,* s. 188.

[1299] BOA, *TD 31,* s. 126; BOA, *TD 83,* s. 379; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1300] BOA, *TD 31,* s. 135; BOA, *TD 83,* s. 381; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1301] BOA, *TD 31,* s. 131; BOA, *TD 83,* s. 382–383; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1302] BOA, *TD 31,* s. 139; BOA, *TD 83,* s. 384; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1303] Cemaatin, 1500 yılında Celil diyede tanınan Celle köyünde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak 1518 yılındaki isimlerle karşılaştırma sonucunda 1500 yılında Celle köyünde

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20.11. Hoca Yunuslu Cemaati[1309]

Önemli bir konar-göçer teşekküldür. Cemaat adını *Hoca Yunuslu* diye anılan bir boy beyinden almıştır. Bu beyin Varsak kökenli olduğunu düşünmekle beraber kesin bir bilgiye sahip bulunmamaktayız[1310]. Hoca Yunus Bey, Kökez ve Bozdoğan beyleri gibi Karaman-Osmanlı mücadelesinde Karaman safhında mücadele vermiştir[1311]. Bu mücadele esnasında boy ve kabile tanımları kullanılan Hoca Yunuslu'nun Bozdoğanlarla beraber üç bin obadan oluşan bir teşekkül olduğu söylenmektedir[1312].

Ancak bizim incelediğimiz defterlerde sadece cemaat tabiri kullanılan *Hoca Yunuslu*, *Bozdoğan Kabilesi* kadar çok nüfusa sahip değildir. 16. yüzyılın ilk çeyreğinde Karaman Beylerbeyliği içinde sadece İçil sancağının Gülnar kazasında görülmüşlerdir[1313]. Türkay'a göre İçil'in Gülnar ve Anamur kazaları ile Adana, Tarsus ve Vize sancaklarında da bulunmuşlardır. Hatta Adana'da bulunanları Hasan Dağı yaylağında yaylamıştır[1314].

Hoca Yunuslu Cemaati'nin, 1500 yılında, *Bucak Kışla*[1315], *Buruncak Kışla*[1316], *Dırnaklu*[1317], *Gedik Kışla*[1318], *Nar Ağacı Bucağı*[1319] köyleri ile *Aşık Kalfalı*

---

bulunan 7 neferin de Hacı Bahaaddin Cemaati'nden olduğu anlaşılmıştır. BOA, *TD 31,* s. 189; BOA, *TD 83,* s. 387; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1304] BOA, *TD 31,* s. 132–133; BOA, *TD 83,* s. 383; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1305] BOA, *TD 31,* s. 130–131; BOA, *TD 83,* s. 379–380; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1306] BOA, *TD 31,* s. 138; BOA, *TD 83,* s. 382; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1307] BOA, *TD 31,* s. 133; BOA, *TD 83,* s. 381; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1308] BOA, *TD 31,* s. 136–137; BOA, *TD 83,* s. 382; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1309] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93, 95.

[1310] Hoca Yunuslu ismi II. Bayezid dönemi inam defterinde hediye verilen Varsak beyleri içerisinde geçmektedir. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 181–182.

[1311] Hoca Yunuslu'nun Karaman – Osmanlı mücadelesinde Bozdoğanlarla takip ettikleri siyaset için bkz. A. Demir, "Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi", s. 104–106.

[1312] Hoca Yunuslu ve Bozdoğan beyleri için Şikâri Tarihi'nde *"Bunlar boy begleridir, aslı şehzadelerdir. Üçer bin obadır…"*Bkz. Şikâri, *Karamanname*, s. 104–105.

[1313] 18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin iskân politikası çerçevesinde yurdlarını terk ederek Teke, Hamid ve Aydın'a kaçan İçil Yörükleri'nden biri olan Hoca Yunuslu, 1708 yılından sonra eski yurdlarına geri gönderilmişlerdir. Bunlar iskân olduktan sonra sözlerinde durmamış ve bu nedenle Kıbrıs'a sürülmüşlerdir. Bkz. Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 129.

[1314] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 360.

[1315] BOA, *TD 31,* s. 250; BOA, *TD 83,* s. 329–330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1316] BOA, *TD 31,* s. 250–251; BOA, *TD 83,* s. 328–329; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

mezraasındaki[1320] grupları ile *haymana*[1321], *haymana perakendesi*[1322], *perakende*[1323] ve *yörük perakendesi*[1324] olmak üzere toplam 10 grup halinde bulunmaktadır. Bu gruplardan *Aşık Kalfalı* mezraası ve *Haymana perakendesi* grupları 1522 yılında kaydedilmemiştir. Cemaatin 1522 yılında 3 yeni grubu daha karşımıza çıkmaktadır. Bu gruplar *Çataklu*[1325], *Gök Işıklar*[1326] ve *Kara İsmail*[1327] köylerinde bulunmuşlardır. Bu gruplarla beraber cemaatin, 1522 yılında 11 grubu bulunmaktadır.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 292 ve 1522 yılında 634'tür. Hoca Yunuslu Cemaati'nin her iki dönemde de en büyük grubu *Cemaat-i Yörükân-ı Perakende-i Cemaat-i Hoca Yunuslu* şeklinde kaydedilen grubudur. Bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 90 iken 1522 yılında 283'tür[1328].

[1317] BOA, *TD 31,* s. 249; BOA, *TD 83,* s. 331; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1318] BOA, *TD 31,* s. 251–252; BOA, *TD 83,* s. 327; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1319] Cemaatin, Nar Ağacı Bucağı köyünde 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 20 neferi bulunmaktadır. 1500 yılında bu köyün nüfusunun Hoca Yunuslu Cemaati'nden olduğuna dair bir ifade yoktur. 1518 yılı nüfusuyla karşılaştırıldığında 1500 yılı nüfusunun da Hoca Yunuslu cemaati'nden olduğu anlaşılmıştır. BOA, *TD 31,* s. 249; BOA, *TD 83,* s. 328; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1320] Cemaatin, bu grubu iki farklı grup olarak kaydedilmiştir. Bu gruplardan biri cemaat-i Hoca Yunuslu ve diğeri cemaat-i Hoca Yunuslu haymana'dır. Bu grupların toplam nefer sayısı 26'dır. Bu 26 neferin 10'u haymanadır. BOA, *TD 31,* s. 78–79.

[1321] Cemaatin, Gedük Kışla karyesinde bulunan haymana grubunun 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 10 neferi bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 252; BOA, *TD 83,* s. 327–328; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1322] Cemaatin, haymana-i perakende-i cemaat-i Hoca Yunuslu diye kaydedilen grubunun nefer sayısı 25'tir. BOA, *TD 31,* s. 78–79; BOA, *TD 31,* s. 251–252.

[1323] Cemaatin, 1500 yılında perakende ve 1522 yılında yörükan-ı perakende diye kaydedilen grubunun 1500 yılında 55 ve 1522 yılında 53 neferi bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 252–253; BOA, *TD 83,* s. 326–327; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1324] Cemaatin, 1500 yılında Yörükân-ı Hoca Yunuslu ve 1522 yılında Yörükân-ı Perakende-i Hoca Yunuslu diye kaydedilen grubunun 1500 yılında 90 ve 1522 yılında 283 neferi bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 253–255; BOA, *TD 83,* s. 324–326; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1325] BOA, *TD 83,* s. 323; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1326] Cemaatin, Gök Işıklar köyünde 7 neferlik bir grup halinde bulunmaktadır. Gök Işıklar, Bucak Kışla köyü civarındadır. Gök Işıklar, 1518 yılında cemaat, 1522 yılında köy olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 83,* s. 330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1327] BOA, *TD 83,* s. 323–324; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1328] BOA, *TD 31,* s. 253–255; BOA, *TD 83,* s. 324–326; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin küçük grupları ise 1500 yılında 7 neferden oluşan *Gedik Kışla* karyesi grubudur. Bu cemaatin 1522 yılındaki nefer sayısı 18'dir[1329]. 1522 yılının en küçük grubu da 7 neferden oluşmaktadır. Bunlar, *Gök Işıklar* karyesinde bulunmuşlardır[1330].

Hoca Yunuslu Cemaati, 1500–1522 yılları arasında 342 neferlik bir artışa sahiptir. Cemaate bağlı gruplar arasında, bu artış, en fazla cemaatin en kalabalık grubu olan yörük perakendelerinde görülmüştür. Bu gruptaki artış 193 neferdir. Bu artış yeni grupların katılımıyla gerçekleşmiş olabileceği gibi cemaatin 1522 yılında kaydedilmeyen gruplarının da bu grup ile beraber olabileceğini akla getirmektedir. Cemaat içerisinde nefer artışı görülen bir diğer grupta *Buruncak Kışlası* karyesinde bulunanlardır. Bu grup 1500 yılında 42 neferden oluşuyorken 1522 yılında 66 neferlik artışla 108 nefere ulaşmıştır[1331].

Cemaate bağlı gruplar içerisinde nefer azalışı yok denilecek kadar azdır. Sadece cemaatin *perakende* grubunda 2 neferlik bir düşüş söz konusudur. Cemaatin 1500 yılı nefer sayısı 55 ve 1522 yılı nefer sayısı ise 53'tür[1332].

1.1.20.12. İkizlü Cemaati[1333]

İkizlü, *İkizler*, *İkizce*, *İkiz, Ekizlü, Ekizler, Ekizce ve Ekiz* olarak adlandırılan bu cemaat *Gülnar* ve çevresinde dağınık olarak bulunan büyük cemaatlerden biridir.

Bu cemaatin 1500 yılında 46 ve 1522 yılında 40 grubu bulunmaktadır. 1500 yılında *Akbaş*[1334], *Alaaddin*[1335], *Ayaş*[1336], *Coyden*(?)[1337], *Delüler*[1338], *Dursunlar*[1339],

---

[1329] BOA, *TD 31,* s. 251–252; BOA, *TD 83,* s. 327; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1330] BOA, *TD 83,* s. 330; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1331] BOA, *TD 31,* s. 250–251; BOA, *TD 83,* s. 328–329; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1332] Cemaatin, 1500 yılında perakende ve 1522 yılında yörükan-ı perakende diye kaydedilen grubunun 1500 yılında 55 ve 1522 yılında 53 neferi bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 252–253; BOA, *TD 83,* s. 326–327; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 298.

[1333] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 188; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93–94, 96.

[1334] BOA, *TD 31,* s. 48–49.

[1335] BOA, *TD 31,* s. 43–44.

[1336] BOA, *TD 31,* s. 55.

[1337] BOA, *TD 31,* s. 26–27.

[1338] BOA, *TD 31,* s. 226.

[1339] BOA, *TD 31,* s. 73.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Emir Hacılar[1340], *Kadılar*[1341], *Kalın Viran*[1342], *Kara Çukur*[1343], *Kelestene*[1344], *Otak*[1345], *Salhan*[1346] ve *Yabani Yakası*[1347] köylerinde bulunan gruplara 1522 yılında rastlanılmamıştır. 1522 yılında ise *Karalar*[1348], *Kazancı Kışlası*[1349], *Kızılca Kışla*[1350], *Köstene*[1351], *Orta Viran*[1352], *Sevik Günay*[1353], *Uçarı*[1354] ve *Yağlu Öyük*[1355] köylerinde bulunan toplam 8 grup karşımıza çıkmaktadır.

Cemaatin, 1500 yılı nefer sayısı 523 iken 1522 yılında 690 neferdir. *İkizlü Cemaati,* her iki dönemde de, en çok *Hasanlar* karyesinde yoğunlaşmışlardır. Bu grubun 1500 yılındaki nefer sayısı 81 iken 1522 yılındaki nefer sayısı 88'dir[1356].

Cemaat, birçok yerde ise küçük gruplar halinde bulunmaktadır. 1500 yılında, cemaate bağlı, nefer sayıları 1 ila 25 olan toplam 42 grup bulunmaktadır. Bu sayı, 1522 yılında 33'e düşmüştür.

İkizlü Cemaati'nde 1500 ile 1522 yılları arasında 167 neferlik bir artış gözlenmektedir. Bu daha çok 1522 yılında yeni eklenen grupların nefer sayılarının fazlalığından kaynaklanmaktadır. Zira 1500 yılında bulunup 1522 yılında da varlığını

[1340] BOA, *TD 31,* s. 176.

[1341] BOA, *TD 31,* s. 22.

[1342] BOA, *TD 31,* s. 221–222.

[1343] BOA, *TD 31,* s. 244.

[1344] BOA, *TD 31,* s. 178.

[1345] BOA, *TD 31,* s. 125–126.

[1346] BOA, *TD 31,* s. 171.

[1347] BOA, *TD 31,* s. 31.

[1348] BOA, *TD 83,* s. 545–546; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1349] BOA, *TD 83,* s. 499; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1350] BOA, *TD 83,* s. 499; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1351] BOA, *TD 83,* s. 492; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1352] BOA, *TD 83,* s. 516–517; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316

[1353] BOA, *TD 83,* s. 490; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1354] BOA, *TD 83,* s. 497; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 320.

[1355] BOA, *TD 83,* s. 503–504; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1356] BOA, *TD 31,* s. 58–59; BOA, *TD 83,* s. 549; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

devam ettiren grupların en fazla 15 neferlik bir artışa sahip oldukları gözlenmektedir. Bu 15 neferlik artış *Küçükler* karyesindeki *İkizlü* grubuna aittir[1357].

Cemaat içerisinde nefer azalışları da yaşanmıştır. En fazla kayıp, *Hisarlu* karyesinde yaşanmıştır. 1500 yılında 37 olan nefer sayısı 20 nefer düşmüş ve cemaatin köydeki nefer sayısı 17 olmuştur[1358].

İkizlü Cemaati, yukarıda adları geçen köyler dışında, *Bey Obası*[1359], *Bucak*[1360], *Budamiye*[1361], *Burhanlu*[1362], *Canurcuk*[1363], *Emir Doğan*[1364], *Endişe Güney*[1365], *Fernik*[1366], *Gevende*[1367], *Gün Döğün*[1368], *Güna ve Yağlu*[1369], *Hacı Yusuflu*[1370], *Hisarcık*[1371], *Hoyra Düşen*[1372], *Ilı Suluk*[1373], *İncüğez*[1374], *Kara Dere*[1375], *Kara Gayec*[1376], *Kenas*[1377], *Kıcık*[1378], *Koru*[1379], *Köycüğez*[1380], *Kürt*[1381], *Müretli Önü*[1382], *Sabuk*[1383], *Şehneler*[1384], *Tatlu*[1385], *Taycıklu*[1386] ve *Yörüklü*[1387] adlı köylerde bulunmuşlardır.

[1357] BOA, *TD 31,* s. 37–38; BOA, *TD 83,* s. 533–534; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1358] BOA, *TD 31,* s. 229; BOA, *TD 83,* s. 499; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1359] BOA, *TD 31,* s. 41; BOA, *TD 83,* s. 538; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1360] BOA, *TD 31,* s. 29; BOA, *TD 83,* s. 528; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1361] BOA, *TD 31,* s. 240; BOA, *TD 83,* s. 504–505; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1362] Cemaat, Burhanlu köyünde her iki dönemde de 12 nefer olarak bulunmaktadırlar Burhanlu köyü, 387 numaralı defterde cemaat olarak görülmektedir. Ama hemen yanındaki kayıt bunun köy oduğunu göstermektedir. BOA, *TD 31,* s. 50–51; BOA, *TD 83,* s. 544; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1363] BOA, *TD 31,* s. 39; BOA, *TD 83,* s. 537; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1364] BOA, *TD 31,* s. 233; BOA, *TD 83,* s. 515–516; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1365] BOA, *TD 31,* s. 122; BOA, *TD 83,* s. 498; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1366] BOA, *TD 31,* s. 227–288; BOA, *TD 83,* s. 485–486; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1367] BOA, *TD 31,* s. 58; BOA, *TD 83,* s. 551; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1368] BOA, *TD 31,* s. 32; BOA, *TD 83,* s. 530; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1369] BOA, *TD 31,* s. 225–226; BOA, *TD 83,* s. 502; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1370] BOA, *TD 31,* s. 45; BOA, *TD 83,* s. 540; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1371] BOA, *TD 31,* s. 49; BOA, *TD 83,* s. 546; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1372] BOA, *TD 31,* s. 67; BOA, *TD 83,* s. 558; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1373] BOA, *TD 31,* s. 24; BOA, *TD 83,* s. 525; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1374] BOA, *TD 31,* s. 53; BOA, *TD 83,* s. 548; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1375] BOA, *TD 31,* s. 230–231; BOA, *TD 83,* s. 482–483; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1376] BOA, *TD 31,* s. 36; BOA, *TD 83,* s. 535; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1377] BOA, *TD 31,* s. 215–216; BOA, *TD 83,* s. 517; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20.13. İshaklu Cemaati[1388]

İshaklu Cemaati adını İshak adlı birinden almış olmalıdır. Ama bu adın kime ait olduğu konusunda bir fikir sahibi değiliz. Cemaat adını, Karamanoğlu İbrahim Bey'in oğlundan almış olabilir[1389]. Bunun yanı sıra Akşehir'in bir kazası olan İshaklu'da cemaate adını vermiş olabilir. İshaklu kazasında yoğun olarak Moğol kökenli cemaatler bulunmaktadır. Hatta Karamanlı döneminde burayı Devletşah adlı bir Moğol Bey'i yönetmiştir. Ancak cemaatin adının nereden geldiği konusunda kesin bir şey söylemek mümkün değildir.

[1378] Cemaat, birçok başka cemaatin de bulunduğu Kıcık köyünde 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 7 nefer olarak bulunmaktadırlar. Cemaatin 1500 yılı nüfusu iki grup olarak verilmiştir. 1518 yılında Kıcık adı yerine yanlışlıkla Hasanlar yazılmıştır. BOA, *TD 31,* s. 27–28; BOA, *TD 83,* s. 550; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1379] BOA, *TD 31,* s. 21; BOA, *TD 83,* s. 522; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1380] BOA, *TD 31,* s. 55; BOA, *TD 83,* s. 547.

[1381] BOA, *TD 31,* s. 52; BOA, *TD 83,* s. 545; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1382] Cemaat, 1500 yılında Müretli Önü ve 1522 yılında Müretli İn diye kaydedilen köyde 1500 yılında 23 ve 1522 yılında 29 nefer olarak bulunmaktadırlar. BOA, *TD 31,* s. 47–48; BOA, *TD 83,* s. 541; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1383] BOA, *TD 31,* s. 34; BOA, *TD 83,* s. 532; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1384] BOA, *TD 31,* s. 70–71; BOA, *TD 83,* s. 560–561; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1385] BOA, *TD 31,* s. 26; BOA, *TD 83,* s. 527; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1386] Cemaat, 1500 yılında Taycıklı ve 1522 yılında ise Taycık diye kaydedilen köyde 1500 yılında 10 ve 1522 yılında 19 nefer olarak bulunmaktadırlar. BOA, *TD 31,* s. 34–35; BOA, *TD 83,* s. 532; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1387] BOA, *TD 31,* s. 236–237; BOA, *TD 83,* s. 516; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1388] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94; İ. Erdal, *XIX. Asır Sonlarında Anamur Kazası,* s. 67.

[1389] İshak Bey Karamanoğlu İbrahim Bey'in bir cariyeden olan oğludur. İbrahim Bey'in başka oğulları da vardır. Ancak bunlar Çelebi Sultan Mehmed'in kızı Sultan Hatun'dan doğmalardır. İbrahim Bey ölmeden oğulları arasında bir taht mücadelesi yaşanmıştır. İbrahim Bey, İshak dışındaki çocuklarının *ırk-i Osmanî* olduğunu düşünüp onlarda *Osmanlılık alacası vardır* diyerek kendisinden sonra yerine İshak'ın geçmesini istemiştir. Ancak Pir Ahmed abisinin Silifke merkez olmak üzere İçel bölgesine hâkim olmasını hazmedememiş ve kardeşleriyle beraber babasının bulunduğu Konya Kalesi'ni kuşatmıştır. İbrahim Bey buradan kaçarak Gevele Kalesi'ne gitmek üzereyken ölmüştür. Böylece Karaman toprakları ikiye bölünmüştür. Fatih Sultan Mehmed'in yardımını alan Pir Ahmed, İshak Bey'e karşı yaptığı savaşı kazanır ve İshak Bey'in Uzun Hasan yanına kaçmasına neden olur. Ancak Pir Ahmed'in Osmanlı Devleti'ne verdiği sözleri tutmaması ve sürekli sorun çıkartması üzerine Karaman'a birçok kere seferler düzenlenmiş ve Karaman toprakları yavaş yavaş Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir. İçil'in kalesi ve Karataş Bölgesi'nin idaresi ise Karamanoğlu İshak Bey'in eşi ve oğlu'nun elinde idi. Ancak babasının ölüm haberini alan İshak Bey'in oğlu Fatih Sultan Mehmed'e haber göndererek bağlılığını bildimiştir. Biz, bu tarihten sonra İshak Bey taraftarlarının İshaklu Cemaati adıyla konar-göçer bir yaşam sürdürmüş olabileceklerini düşünmekteyiz. Ancak bununla ilgili kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 27–30.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İshaklu Cemaati, 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 17 gruptan oluşmaktadır. 1500 yılında *Aydınlar*[1390], *Karaca Ağaç*[1391] ve *Tuna*[1392] karyelerinde bulunan *İshaklu Cemaati*'ne 1522 yılında söz konusu köylerde rastlanmamıştır. 1522 yılında ise bu cemaate yeni 7 grup eklenmiştir. Bunların birisi cemaatin *perakende* grubudur[1393]. Bunun dışında kalan 6 grup *Aydın Kapı Zühre(?)*[1394], *Burçak Kuşağı*[1395], *Çukur Talbiç (?) ve Surna (?)*[1396], *Gün Görmez*[1397], *Harsencik*[1398], *Kuyucak Ovalısı*[1399] ve *Lavgasün*[1400] köylerinde bulunmaktadır.

İshaklu Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 267 ve 1522 yılında 578'tir. Bu cemaat, en yoğun olarak 1500 yılında *Lengerlü* ve 1522 yılında *Lavgasün* ile *Günay Ovalu* köylerinde bulunmuşlardır. *Lengerlü* köyündeki grubun nefer sayısı 1500 yılında 80 ve 1522 yılında ise 50'dir[1401]. Cemaatin *Lavgasün* köyündeki nefer sayısı 101'dir[1402]. 1522 yılının bir diğer kalabalık grubunun bulunduğu *Günay Ovalu* köyündeki cemaate ait nefer sayısı 1500 yılında 57 iken 1522 yılında 98'dir[1403].

Cemaatin 1500 yılındaki küçük grupları ise 1 nefer ile *Tuna*[1404]; 2 nefer ile *Aydınlar*[1405] ve 3 nefer ile *Karaca Ağaç*'tır[1406]. 1522 yılında ise *Aydın Kapı Zühre (?)* karyesinde bulunan 5 neferlik gruptur[1407].

[1390] BOA, *TD 31,* s. 232–233.

[1391] BOA, *TD 31,* s. 172.

[1392] BOA, *TD 31,* s. 164–165.

[1393] BOA, *TD 83,* s. 414; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1394] BOA, *TD 83,* s. 411; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1395] BOA, *TD 83,* s. 410; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1396] BOA, *TD 83,* s. 409; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1397] BOA, *TD 83,* s. 410; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1398] BOA, *TD 83,* s. 410; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1399] BOA, *TD 83,* s. 413–414; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1400] BOA, *TD 83,* s. 414–415; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1401] BOA, *TD 31,* s. 141–142; BOA, *TD 83,* s. 408–409; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1402] BOA, *TD 83,* s. 414–415; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1403] Günay Ovalu köyünde 1500 yılında İshaklu Cemaati'ne dair bir ifade yoktur. Ancak 1500 nüfusunu 1518 nüfusuyla karşılaştırınca bu cemaatin 1500 yılında da bu karyede bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca 1518 yılındaki kayda göre bu köy İshaklu Cemaati'nin eskiden beri yurduymuş. BOA, *TD 31,* s. 140; BOA, *TD 83,* s. 407–408; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1404] BOA, *TD 31,* s. 164–165.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İshaklu Cemaati'nin 1500 ve 1522 yıllarındaki nefer artışı 311'dir. En fazla nefer artışı, 42 nefer ile 1500 yılında 31 ve 1522 yılında 73 neferden oluşan *Küsmene* karyesindeki gruba aittir[1408]. 41 neferlik artışla *Günay Ovalu* köyü grubu da nefer artışı fazla olan gruplardandır.

Cemaatin 2 grubunda nefer sayılarında azalış söz konusudur. En fazla düşüş 30 nefer ile *Lengerlü* karyesinde gerçekleşmiştir[1409]. 1500 yılında 38 iken 2 nefer azalarak 1522 yılında 36 neferden oluşan *Kuzgun İni* karyesindeki grupta da nefer azalışı söz konusudur[1410]. Ancak bu çok ciddi sonuçlar içermemektedir.

Cemaat, yukarıda adları geçen köyler dışında, *Bahşiler*[1411], *İncir Ağacı*[1412], *Kara Börklü*[1413], *Kızıl Ağaç*[1414] ve *Üç Başlu*[1415] adını taşıyan köylerde de görülmüştür.

1.1.20.14. Ketekara (?) Cemaati

Zaman zaman Kenmez (?) olarak yazılan *Ketekara Cemaati*, 1500 yılında 13 ve 1522 yılında 5 köy ve mezrada bulunmuştur. Cemaatin, 1500 yılında *Arakçı mezraası*[1416], *Gezende*[1417], *Gözsüzce*[1418], *Hasanlar*[1419], *Kadılar*[1420], *Kara Dere*[1421],

---

[1405] BOA, *TD 31,* s. 232–233.

[1406] BOA, *TD 31,* s. 172.

[1407] BOA, *TD 83,* s. 411; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1408] BOA, *TD 31,* s. 146; BOA, *TD 83,* s. 411–412; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1409] BOA, *TD 31,* s. 141–142; BOA, *TD 83,* s. 408–409; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1410] BOA, *TD 31,* s. 143–144; BOA, *TD 83,* s. 412; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1411] BOA, *TD 31,* s. 82; BOA, *TD 83,* s. 416; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1412] BOA, *TD 31,* s. 145–146; BOA, *TD 83,* s. 416; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1413] BOA, *TD 31,* s. 145; BOA, *TD 83,* s. 413; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1414] BOA, *TD 31,* s. 162; BOA, *TD 83,* s. 412–413; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1415] BOA, *TD 31,* s. 143; BOA, *TD 83,* s. 413; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1416] Ketekara Cemaati, 1500 yılında Kesük Söğüt köyüne bağlı Arakçı (?) mezraasında 11 neferlik bir grup olarak bulunmuşlardır. BOA, *TD 31,* s. 97. Arakçı, 1500 yılından sonra yine Kesik Söğüt karyesine tabi bir karye olarak kaydedilmiştir. Bu tarihten itibaren cemaatin adı zikredilmemektedir. 1522 yılı şahıs isimlerinin 1500 yılındakiyle benzerlik taşıması Ketekara (?) Cemaati'nin yerleşik hayatı tercih ettiğini göstermektedir. BOA, *TD 83,* s. 430; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1417] BOA, *TD 31,* s. 200.

[1418] BOA, *TD 31,* s. 104.

[1419] BOA, *TD 31,* s. 60.

[1420] BOA, *TD 31,* s. 22.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Küre[1422] ve *Uçane*[1423] karyelerinde bulunan grupları 1522 yılında kaydedilmemiştir. Yeni eklenen gruplar olmayınca cemaatin 1522 yılında grup sayısı 5'e düşmüştür.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 162 ve 1522 yılında ise 120'dir. Cemaat, her iki dönemde de en yoğun olarak *Çeveriş (?)* karyesinde bulunmuştur. Bu köyde 1500 yılında 43 olan nefer sayısı 1522 yılında 83'tür[1424]. Cemaatin, diğer grupları 1 ila 30 arasında değişen nefer sayılarına sahip küçük gruplardır.

Cemaatin nefer sayısı genel itibariyle düşüşe sahiptir. 1500 ile 1522 yılları arasında cemaatin nefer sayısı 42 nefer azalmıştır. Ancak bu azalış 1500 yılındaki 8 grubun 1522 yılında kaydedilmemiş ve yerine yeni grupların eklenmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim cemaate bağlı gruplardan 1522 yılında da varlığını devam ettirmiş olanların yalnızca birinde nefer azalışı vardır. Geriye kalanlarda ya nefer artışı yaşanmış ya da sayı sabit kalmıştır. En fazla nefer artışı, cemaatin en yoğun şekilde bulunduğu *Çeveriş (?)* karyesinde yaşanmıştır. Bu artış, 40 neferdir[1425]. Cemaatin nefer azalışı gözlenen grubu, *Bey Obası* karyesinde bulunmaktadır. Grubun nefer sayısı, 1500 yılında 7 nefer iken 1522 yılında 2 nefere düşmüştür[1426].

Cemaat, yukarıda zikredilen köyler dışında *Burun Kışla*[1427], *Çakmak*[1428] ve *Ilı Suluk*[1429] karyelerinde de görülmüşlerdir.

[1421] BOA, *TD 31,* s. 98. Bu cemaatin mensuplarının yerleşik hayata geçtiği anlaşılmaktadır. Çünkü Kara Dere karyesindeki 1500 yılı şahıs isimleri 1518 yılıyla benzerlik taşıyor olmasına rağmen cemaatten bahsedilmemektedir. BOA, *TD 83,* s. 429; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304. Kara Dere köyü hakkında bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 114.

[1422] BOA, *TD 31,* s. 99–100. Küre'de, 1500 yılından itibaren cemaatin adı zikredilmemektedir. 1522 yılı şahıs isimlerinin 1500 yılındakiyle benzerlik taşıması Ketekara (?) Cemaati'nin yerleşik hayatı tercih ettiğini göstermektedir. BOA, *TD 83,* s. 426–428; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

[1423] BOA, *TD 31,* s. 62.

[1424] Cemaatin, Çörüş diye de okunulabilecek Çeveriş köyündeki 1522 yılı nefer sayısı 387 numaralı defterde 82'dir. 1522 yılı nefer sayısının 4'ü sipahizadegan ve 5'i Şeyh Hacı Mahmud Zaviyesi mensubudur. BOA, *TD 31,* s. 63; BOA, *TD 83,* s. 552–553; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir.

[1425] BOA, *TD 31,* s. 63; BOA, *TD 83,* s. 552–553; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1426] BOA, *TD 31,* s. 41; BOA, *TD 83,* s. 538; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1427] BOA, *TD 31,* s. 98–99; BOA, *TD 83,* s. 430; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir.

[1428] BOA, *TD 31,* s. 61–62; BOA, *TD 83,* s. 555; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20.15. Konur Cemaati[1430]

Bu cemaatin de adının Konur adlı bir kişiden geldiğini düşünmekyetiz. Nitekim 1500 yılındaki defterde bulunan *Hisse-i veled-i konur mezkûr ulak kuşağı halkı ektüğü ki konur yerinden ve bağlarundan* kaydı, bu ismin bir şahsa ait olduğunu ispatlamaktadır. Konur Beyi'n kökeni hakkında net bilgilere sahip bulunmamaktayız[1431].

Gülnar kazasındaki *Konur Cemaati*, 1500 yılında 9 gruptan oluşmaktadır. Cemaatin, 1500 yılında kaydedilen tüm grupları 1522 yılında da varlıklarını konar-göçer olarak sürdürmüşlerdir. Bunlara 1522 yılında *Menteşe Ece*[1432] ve *Penbucak*[1433] köylerinde bulunan 2 yeni grup daha eklenmiştir. Böylece 1522 yılında *Konur Cemaati*'nin grup sayısı 11'e yükselmiştir.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 168 ve 1522 yılında ise 484'tür. Cemaat, her iki dönemde de en yoğun olarak *Sarnıç*, *Papas Seniri* ve *Çevlik (?)* karyelerinde bulunmuştur. Cemaatin *Sarnıç* karyesindeki grubu 1500 yılında 36 ve 1522 yılında ise 104 neferdir[1434]. *Papas Seniri* karyesindeki grubu 1500 yılında 29 ve 1522 yılında ise 87 neferdir[1435]. Cemaatin *Çevlik (?)*karyesindeki diğer grubu ise 1500 yılında 24 olan nefer sayısı 1522 yılında 64'tür[1436]. Cemaatin her iki dönemde de en küçük grubu 1500 yılında 4 ve 1522 yılında 6 nefere sahip olan *perakende* grubudur[1437].

[1429] BOA, *TD 31,* s. 24; BOA, *TD 83,* s. 526; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1430] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 186–187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94.

[1431] Konur ismi, II. Bayezid dönemi inam defterinde hediye verilen Varsak beyleri içerisinde Ali bin Konur olarak geçmektedir. Bu da bunların Varsak kökenli olduğunu düşündürmektedir. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s.182.

[1432] Cemaatin, Menteşe Ece köyündeki nefer sayısı 13'tür. BOA, *TD 83,* s. 348–349; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1433] BOA, *TD 83,* s. 347; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1434] BOA, *TD 31,* s. 214; BOA, *TD 83,* s. 350–351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1435] BOA, *TD 31,* s. 210; BOA, *TD 83,* s. 352–353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300. 1500 yılında cemaat adı zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1436] Çevlik köyü, 1500 yılında Çevlerük diye okunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 209; BOA, *TD 83,* s. 347–348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1437] Cemaat-i Perakende-i Konur diye kaydedilen bu grup, Taycık karyesi civarında bulunmuştur. BOA, *TD 31,* s. 189; BOA, *TD 83,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300. 1500 yılında cemaat adı

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin 1500 ile 1522 yılları arasındaki nefer sayısı 316 nefer artmıştır. Cemaate bağlı tüm gruplarda hep artış söz konusudur. En fazla nefer artışı, cemaatin en yoğun şekilde bulunduğu *Sarnıç*, *Papas Seniri* ve *Çevlik (?)* köylerinde yaşanmıştır. *Sarnıç* karyesindeki artış 68; *Papas Seniri* karyesindeki artış 58[1438] ve *Çevlik (?)* karyesindeki artış ise 40 neferdir[1439].

Cemaat, yukarıda zikredilen köyler dışında *Karı Kışla*[1440], *Kazma*[1441], *Kenas*[1442], *Ocağına Yanık*[1443] ve *Su Çatı*[1444] karyelerinde de görülmüşlerdir.

1.1.20.16. Küçük Yıva Cemaati

Gülnar'da bulunan Yıva Cemaati, Yıva ve Küçük Yıva olarak ikiye ayrılmışlardır. Bu cemaatin adı, *Yıva, Yıva, Küçük Yıva, Küçük Yıva* ve *Yıva-i Küçük* diye çeşitli şekillerde yazılmıştır. *Küçük Yıva Cemaati*, 1500 yılında *Gülnar* kazasının 9 ve 1522 yılında 14 köyünde bulunmuştur. 1500 yılında *Kırıpalaz*[1445] ve *Kürla Bey* [1446] köylerinde bulunan *Küçük Yıva Cemaati* ile yine bu cemaate tabi olup *Küre* karyesinde bulunan *Süleymanlar Cemaati* 1522 yılında kaydedilmemiştir[1447]. 1522 yılında ise cemaat, *Bazar Depe*[1448], *Büyük Yıva*[1449], *Garipler Kışlası*[1450], *Gölgeli*[1451], *Gür*

---

zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1438] BOA, *TD 31,* s. 210; BOA, *TD 83,* s. 352–353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1439] BOA, *TD 31,* s. 209; BOA, *TD 83,* s. 347–348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[1440] BOA, *TD 31,* s. 212; BOA, *TD 83,* s. 349; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299. 1500 yılında cemaat adı zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1441] BOA, *TD 31,* s. 213; BOA, *TD 83,* s. 352; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299. 1500 yılında cemaat adı zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1442] BOA, *TD 31,* s. 215–216; BOA, *TD 83,* s. 353; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1443] BOA, *TD 31,* s. 210–211; BOA, *TD 83,* s. 349–350; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299. 1500 yılında cemaat adı zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1444] BOA, *TD 31,* s. 211; BOA, *TD 83,* s. 350; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299. 1500 yılında cemaat adı zikredilmemiştir. Ancak her iki yıldaki şahıs isimlerinin benzerlikleri bu cemaatin 1500 yılında da bu köyde olduğunu göstermektedir.

[1445] BOA, *TD 31,* s. 77.

[1446] BOA, *TD 31,* s. 99.

[1447] BOA, *TD 31,* s. 99–100.

[1448] BOA, *TD 83,* s. 469; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1449] BOA, *TD 83,* s. 474–475; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bendik[1452], *Kazancı Kışlası*[1453], *Muzaçarı*[1454] adlı 7 yeni köy ile *Anamur* merkezinde de görülmüşlerdir[1455].

Cemaat, 1500 yılında 100 ve 1522 yılında 276 nefer nüfusa sahiptir. Cemaat, her iki dönemde de en kalabalık şekilde *Küçük Yıva Cemaati*'nde görülmüştür. Cemaatin adını taşıtan bu köy tamamen cemaatin mensuplarının bulunduğu bir köydür. Bu köy, 1500 yılında 29 ve 1522 yılında 67 nefer nüfusu barındırmaktadır[1456].

Cemaat, bazı yerlerde küçük gruplar halinde bulunmuştur. 1500 yılında 5 nefer ile *Taşlu Kara*[1457] ve 6 nefer ile *Çubuk Deresi* köylerinde görülmüştür[1458]. Ayrıca *Küre* karyesindeki *Süleymanlar Cemaati* de yine 6 neferden oluşmuştur[1459]. 1522 yılında ise 5'şer neferlik gruplarla *Anamur Merkezi*[1460] ve *Garipler Kışlası* karyesinde[1461]; 7'şer neferlik gruplarla da *Taşlu Kara*[1462] ve *Muzaçarı* karyelerinde görülmüştür[1463].

Küçük Yıva Cemaati, 1500 ve 1522 yıllarında ise 176 neferlik bir artışa sahiptir. En fazla artış *Küçük Yıva* köyünde yaşanmıştır. Bu köydeki nefer artışı 38 neferdir[1464]. Bu köy dışındaki köylerde de *Bucak Kışla* karyesi hariç hep bir artış söz konusudur. Bu

---

[1450] BOA, *TD 83,* s. 474; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1451] BOA, *TD 83,* s. 470; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1452] BOA, *TD 83,* s. 472–473; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1453] BOA, *TD 83,* s. 470; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1454] BOA, *TD 83,* s. 473–474; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1455] BOA, *TD 83,* s. 469; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1456] BOA, *TD 31,* s. 75–76; BOA, *TD 83,* s. 471–472; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1457] Küçük Yıva Cemaati'nin, her iki dönemde de bulunduğu Taşlu Kara, 1500 yılında mezra ve 1522 yılında karye olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 77; BOA, *TD 83,* s. 470–471; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1458] BOA, *TD 31,* s. 83; BOA, *TD 83,* s. 469–470; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1459] BOA, *TD 31,* s. 99–100.

[1460] BOA, *TD 83,* s. 469; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1461] BOA, *TD 83,* s. 474; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1462] BOA, *TD 31,* s. 77; BOA, *TD 83,* s. 470–471; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1463] BOA, *TD 83,* s. 473–474; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1464] BOA, *TD 31,* s. 75–76; BOA, *TD 83,* s. 471–472; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

karyedeki azalış ise 8 neferdir. 1500 yılında 17 nefer iken köyün cemaat nüfusu 1522 yılında 9'a düşmüştür[1465].

Cemaat, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Kara Menteşeli*[1466] ve *Kızılca Kışla*[1467] köylerinde de görülmüştür.

1.1.20.17. Küre Cemaati

1522 yılında rastlanılmayan bu cemaat, 1500 yılında 3 köyde görülmüştür. Toplam 36 nefere sahip bu cemaat, en fazla *Taşlu Kara* mezraasında bulunmuştur. 1500 yılından sonra karye olarak kaydedilmiş *Taşlu Kara*'da 20 neferlik bir *Küre Cemaati* bulunmaktadır[1468]. Geriye kalan nefer sayısının 10'u *Gezende*[1469] ve 6'sı *Karacalar Ovalusu* köylerindedir[1470].

1.1.20.18. Oğuzhanlu Cemaati[1471]

Oğuzhanlu Cemaati adını Oğuz Bey adlı birinden almıştır. Şikârî Tarihi'nde Oğuzhan adı çokca geçmektedir. Ama bunların hepsinin aynı kişi olduğuna dair tereddütlerimiz vardır. Yine Şikârî'nin naklettiğine göre bir dönem Silifke Oğuzhan adlı bir beye verilmiştir[1472]. Bu kişinin ve cemaatin kökeni hakkında net bir bilgimiz yoktur[1473].

Oğuzhanlu, *Gülnar kazası*nda yoğun olarak bulunan cemaatlerden biridir. Cemaat, 1500 yılında 37 ve 1522 yılında 41 köyde görülmektedir. *Oğuzhanlu*

[1465] BOA, *TD 31,* s. 94–95; BOA, *TD 83,* s. 472; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1466] BOA, *TD 31,* s. 237; BOA, *TD 83,* s. 473; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1467] BOA, *TD 31,* s. 95; BOA, *TD 83,* s. 471; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 314.

[1468] BOA, *TD 31,* s. 77–78.

[1469] BOA, *TD 31,* s. 200.

[1470] BOA, *TD 31,* s. 203–204.

[1471] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187, 188; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94, 96.

[1472] Şikâri, *Karamanname,* s. 124, 144; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 139.

[1473] Osmanlı Devleti, 1485 yılında Memlüklülerle bir savaşa girişmiştir. Bu savaşta Varsak Beylerini kendi tarafına çekmek adına pek bir şey yapmamıştır. Özellikle silah gücüyle bunları itaat altına almaya çalışmıştır. 1487 yılında Davud Paşa kumandasındaki ordu üç koldan Varsak iline girmiştir. Bu büyük orduya karşı mücadele veremeyeceğini anlayan bir kısım Varsak Beyleri sadrazama itaatlerini bildirmişlerdir. Bu beylerden biri de Oğuz Bey Oğlu'dur. Bkz. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaati'nin 1500 yılında görüldüğü *Akbaş*[1474], *Ayaş*[1475], *Aydınlar*[1476], *Gezende*[1477], *Hisarlu*[1478], *Kalın Viran*[1479], *Kayacık Oğlu Kışlası*[1480], *Sivasel*[1481] ve *Yabani Yakası*[1482] köyleri ile *Koz İn* mezraasındaki[1483] gruplar 1522 yılında kaydedilmemiştir. Bu tarihte ise yeni 14 köyde bu cemaatin izleri bulunmuştur. Bu köyler, *Bahşiler*[1484], *Cüllâh Musalar*[1485], *Dermiş*[1486], *Endişe Günay*[1487], *Fernik*[1488], *Kadılar*[1489], *Kamaklar*[1490], *Kara Çukur*[1491], *Kara Dere*[1492], *Kara Kilise*[1493], *Köstene*[1494], *Kuru En*[1495], *Yıvıl*[1496] ve *Zeytun Alanı*[1497] adlarını taşımaktadır.

Cemaatin toplam nefer sayısı, 1500 yılında 591 iken 1522 yılında 913'tür. Cemaat, her iki dönemde de, en yoğun şekilde adını verdiği *Oğuzhanlu* köyünde

---

[1474] BOA, *TD 31,* s. 48–49.

[1475] BOA, *TD 31,* s. 54.

[1476] BOA, *TD 31,* s. 232.

[1477] BOA, *TD 31,* s. 200.

[1478] BOA, *TD 31,* s. 230.

[1479] BOA, *TD 31,* s. 222.

[1480] BOA, *TD 31,* s. 89.

[1481] BOA, *TD 31,* s. 72.

[1482] BOA, *TD 31,* s. 30–31.

[1483] BOA, *TD 31,* s. 118.

[1484] BOA, *TD 83,* s. 485; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1485] BOA, *TD 83,* s. 510; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1486] BOA, *TD 83,* s. 481; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1487] BOA, *TD 83,* s. 511; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1488] BOA, *TD 83,* s. 485–486; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1489] BOA, *TD 83,* s. 524; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1490] BOA, *TD 83,* s. 511; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1491] BOA, *TD 83,* s. 554; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1492] BOA, *TD 83,* s. 482–483; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1493] BOA, *TD 83,* s. 488; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315. Yeni adı Çamlı Pınar olan köy, Mersin ili Anamur ilçesi merkez bucağına bağlıdır. Ayrıca bu köy, Türk Fethi öncesinde kurulmuş bir yerleşim merkezidir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 112–113.

[1494] BOA, *TD 83,* s. 492–493; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1495] BOA, *TD 83,* s. 511; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1496] BOA, *TD 83,* s. 505; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1497] BOA, *TD 83,* s. 511; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmuştur. Bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 74 iken 1522 yılında ise 123'tür[1498]. Bu köy dışında *Gevendelü* köyünde de bulunan cemaatin bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 69 iken 1522 yılında ise 73'tür[1499].

Oğuzhanlu Cemaati, nefer sayıları 1 ile 30 arasında değişen küçük gruplardan oluşmuştur. Bu küçük grupların sayısı her iki dönemde de 31'dir.

Cemaatin, 1500 ve 1522 yılları arasındaki nefer artışı 322'dir. Bu artış, en fazla, cemaatin en kalabalık bulunduğu *Oğuzhanlu* köyünde görülmüştür. Cemaatin bu köydeki artışı 49 neferdir[1500]. Bu köy dışında *Delüler* ve *Küri Karı* köylerinde de nefer artışı söz konusudur. Cemaatin *Delüler* karyesindeki nefer sayısı 1500 yılında 12 iken 29 nefer artarak 1522 yılında 41'e yükselmiştir[1501]. *Küri Karı* köyünde ise cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 37 iken 24 nefer artarak 1522 yılında 61 nefere ulaşmıştır[1502].

1500 yılında bulunup 1522 yılında varlığını devam ettiren grupların genelinde nefer artışı söz konusudur. *Canurcuk*[1503], *Bucak*[1504] ve *Kara Çukur*[1505] köylerinde bulunan cemaate ait gruplarda nefer azalışı vardır. Ama bu grupların ikisinde nefer azalışı 1 ve geriye kalanında ise 4'tür.

Oğuzhanlu Cemaati, yukarıda adları geçen köyler dışında, *Alaaddin*[1506], *Bey Obası*[1507], *Burhanlu*[1508], *Çörüş(?)*[1509], *Demirciler*[1510], *Kedukâr(?)*[1511], *Gün Döğün*[1512],

---

[1498] BOA, *TD 31,* s. 196–197; BOA, *TD 83,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1499] BOA, *TD 31,* s. 57–58; BOA, *TD 83,* s. 551–552; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1500] BOA, *TD 31,* s. 196–197; BOA, *TD 83,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1501] BOA, *TD 31,* s. 227; BOA, *TD 83,* s. 484; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1502] BOA, *TD 31,* s. 69; BOA, *TD 83,* s. 559–560; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1503] BOA, *TD 31,* s. 39–40; BOA, *TD 83,* s. 536; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1504] BOA, *TD 31,* s. 29; BOA, *TD 83,* s. 528; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1505] BOA, *TD 31,* s. 245; BOA, *TD 83,* s. 487; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1506] BOA, *TD 31,* s. 43; BOA, *TD 83,* s. 539; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1507] BOA, *TD 31,* s. 42; BOA, *TD 83,* s. 537–538; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1508] BOA, *TD 31,* s. 50; BOA, *TD 83,* s. 543; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1509] Oğuzhanlu Cemaati'nin, Çörüş ya da Çeveriş diye okunabilinecek köyde 1500 yılında 3 ve 1522 yılında 5 nefer nüfusu vardır. BOA, *TD 31,* s. 64; BOA, *TD 83,* s. 553–554; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1510] BOA, *TD 31,* s. 25; BOA, *TD 83,* s. 526–527; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Hacı Yusuflu[1513], *Hasanlar*[1514], *Hoyra Düzü*[1515], *İncüğez*[1516], *Koru*[1517], *Küçükler*[1518], *Kürkciler*[1519], *Kürd*[1520], *Müretli Önü*[1521], *Sabuk*[1522], *Uçarı*[1523], *Yağlu Öyük*[1524] ve *Yörüklü*[1525] adlarını taşıyan köylerde de görülmüştür.

1.1.20.19. Sapaca Cemaati[1526]

Sapaca Cemaati, her iki dönemde 3'er gruptan oluşmuşlardır. 1500 yılında 18 nefer olarak *Bodrum* mezraasında olan cemaat, 1522 yılında burada görülmemişlerdir[1527]. Bu tarihte cemaat, 86 neferlik bir grupla *Çapar* adlı köyde bulunmuşlardır[1528].

Sapaca Cemaati, 1500 yılında 123 nefer iken 1522 yılında 141 nefer artarak 264 nefere ulaşmıştır. Cemaat, her iki dönemde de en yoğun şekilde *Ovacık* karyesinde bulunmuşlardır. Cemaat, *Ovacık* köyünde 1500 yılında 66 neferlik bir grup olarak bulunuyorken 1522 yılında 143 neferlik bir gruptur[1529]. Cemaat, bu köyler dışında *Emiz*

[1511] Oğuzhanlu Cemaati'nin, Kedukâr ya da Kedugar diye okunabilinecek köyde 1500 yılında 16 ve 1522 yılında 28 nefer nüfusu vardır. BOA, *TD 31,* s. 65; BOA, *TD 83,* s. 556; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1512] BOA, *TD 31,* s. 32; BOA, *TD 83,* s. 531; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1513] BOA, *TD 31,* s. 44–45; BOA, *TD 83,* s. 540; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1514] BOA, *TD 31,* s. 60; BOA, *TD 83,* s. 549–550; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1515] BOA, *TD 31,* s. 67–68; BOA, *TD 83,* s. 557–558; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 319.

[1516] BOA, *TD 31,* s. 54; BOA, *TD 83,* s. 548; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1517] BOA, *TD 31,* s. 21; BOA, *TD 83,* s. 523; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1518] BOA, *TD 31,* s. 37; BOA, *TD 83,* s. 533; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1519] BOA, *TD 31,* s. 38; BOA, *TD 83,* s. 534; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1520] BOA, *TD 31,* s. 51–52; BOA, *TD 83,* s. 545; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318. 1522 yılında Kürd köyü Burhanlardan sonra yazılmıştır. Bir kâtip hatası ile Kürd köyü yerine Burhanlar yazılmıştır. İsim kontrolü bu köyün Kürd köyü olduğunu göstermektedir.

[1521] BOA, *TD 31,* s. 47; BOA, *TD 83,* s. 542; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 318.

[1522] BOA, *TD 31,* s. 33; BOA, *TD 83,* s. 531; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 317.

[1523] BOA, *TD 31,* s. 241; BOA, *TD 83,* s. 496; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1524] BOA, *TD 31,* s. 224; BOA, *TD 83,* s. 503; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1525] BOA, *TD 31,* s. 236; BOA, *TD 83,* s. 509; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1526] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94.

[1527] BOA, *TD 31,* s. 219–220.

[1528] BOA, *TD 83,* s. 434; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1529] BOA, *TD 31,* s. 113–114; BOA, *TD 83,* s. 360–361; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bucağı karyesinde de görülmüşlerdir. Bu karyede 1500 yılında 39 ve 1522 yılında 35 nefer olarak bulunmuşlardır[1530].

1.1.20.20. Satılu Cemaati[1531]

İncelediğimiz defterlerde *veled-i Satılu* diye tabirlerin bulunması bu cemaatin adının bir şahıs adı olduğunu akla getirmektedir. Kökeni hakkında bilgimiz yoktur.

Satılu Cemaati, 1500 yılında 45 ve 1522 yılında 39 grup halinde bulunmaktadır. Cemaatin 1500 yılında *Bahşilar* mezraası[1532] ile *Bozot*[1533], *Gedikler*[1534], *Gezende*[1535], *İncir Ağacı*[1536], *Salhan*[1537], *Yeni Kışla*[1538] ve *Yörüklü*[1539] karyelerinde bulunduğu gruplarına 1522 yılında rastlanılmamıştır. *Kara Daye* karyesindeki grup[1540] ile cemaatin *Perakende* grubu 1522 yılında görülmüştür[1541].

Bu cemaat, 1500 yılında 689 ve 1522 yılında ise 1090 nefer nüfusa sahiptir. *Satılu Cemaati*'nin en kalabalık grubu her iki dönemde de *Kara Dere* köyünde bulunmuştur. *Kara Dere* köyündeki grubun nefer sayısı, 1500 yılında 67 ve 1522 yılında ise 73'tür[1542]. 1522 yılında ilk kez kaydedilen *perakende* grubu da *Kara Dere grubu* gibi yine 73 nefer sahiptir ve 1522 yılının diğer kalabalık grubudur[1543].

[1530] BOA, *TD 31,* s. 257–258; BOA, *TD 83,* s. 433; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1531] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 186; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94.

[1532] BOA, *TD 31,* s. 149.

[1533] BOA, *TD 31,* s. 88.

[1534] BOA, *TD 31,* s. 101.

[1535] BOA, *TD 31,* s. 200.

[1536] BOA, *TD 31,* s. 88.

[1537] BOA, *TD 31,* s. 171.

[1538] BOA, *TD 31,* s. 151.

[1539] BOA, *TD 31,* s. 236.

[1540] BOA, *TD 83,* s. 405; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1541] BOA, *TD 83,* s. 407; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1542] BOA, *TD 31,* s. 154–155, 167; BOA, *TD 83,* s. 395; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1543] BOA, *TD 83,* s. 407; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Satılu Cemaati, 1 ile 30 arasında değişen nefer sayılarına sahip küçük birçok gruptan oluşmuştur. 1500 yılında bu küçük grupların sayısı 40 iken 1522 yılında ise 24'tür.

Cemaatin 1500 ve 1522 yılları arasında 401 neferlik bir artışa sahiptir. Cemaatin en fazla nefer artışına sahip grubu, *İn Gedüğü* karyesindedir. Bu karyede bulunan grup, 1500 yılında 22 nefere sahip iken 1522 yılında 29 nefer artarak 51 nefere yükselmiştir[1544]. *Satılu Cemaati*'nin bazı gruplarında nefer azalışları da yaşanmıştır. En fazla nefer azalışı, *Surna* karyesinde bulunan grupta yaşanmıştır. Bu karyede bulunan cemaat, 1500 yılında 30 iken 19 nefer azalarak 1522 yılında 11 nefere düşmüştür[1545].

Cemaat, yukarıda adı zikredilen köylerden başka *Ak Yaka*[1546], *Akça Kilise*[1547], *Arap Damı*[1548], *Balaban*[1549], *Bereket Oluğu*[1550], *Bodrum*[1551], *Burçak*[1552], *Burçak Kuşağı*[1553], *Celle*[1554], *Çağlayuk*[1555], *Dul Yurdu*[1556], *Erçek Kışla*[1557], *Gök Çukur*[1558], *Gün Görmez*[1559], *Hasancık*[1560], *Hâsıl Taş*[1561], *İlivas*[1562], *Kara Börklü*[1563], *Kara Seki*[1564], *Kızıl*

[1544] BOA, *TD 31,* s. 150; BOA, *TD 83,* s. 389; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1545] Satılu Cemaati, adı 1500 yılında Surna ve 1522 yılında Suna diye yazılmış köyde 1500 yılında 30 ve 1522 yılında 11 nefere sahiptir. 1500 yılı neferinin 8'i haymanadır. BOA, *TD 31,* s. 157–158; BOA, *TD 83,* s. 402; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1546] BOA, *TD 31,* s. 245; BOA, *TD 83,* s. 402–403; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1547] BOA, *TD 31,* s. 151; BOA, *TD 83,* s. 390; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1548] BOA, *TD 31,* s. 153; BOA, *TD 83,* s. 393–394; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1549] BOA, *TD 31,* s. 157; BOA, *TD 83,* s. 395–396; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1550] BOA, *TD 31,* s. 163; BOA, *TD 83,* s. 400–401; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1551] BOA, *TD 31,* s. 219; BOA, *TD 83,* s. 404; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1552] BOA, *TD 31,* s. 154; BOA, *TD 83,* s. 394; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1553] BOA, *TD 31,* s. 165–166; BOA, *TD 83,* s. 401; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1554] BOA, *TD 31,* s. 135; BOA, *TD 83,* s. 406; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1555] BOA, *TD 31,* s. 169; BOA, *TD 83,* s. 406; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1556] BOA, *TD 31,* s. 158–159; BOA, *TD 83,* s. 397; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1557] BOA, *TD 31,* s. 151–152; BOA, *TD 83,* s. 390; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1558] BOA, *TD 31,* s. 159–160; BOA, *TD 83,* s. 404; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1559] BOA, *TD 31,* s. 162; BOA, *TD 83,* s. 404–405; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1560] BOA, *TD 31,* s. 138–139; BOA, *TD 83,* s. 394; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1561] *TD 31,* s. 161; BOA, *TD 83,* s. 398; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1562] BOA, *TD 31,* s. 147–148; BOA, *TD 83,* s. 388–389; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1563] BOA, *TD 31,* s. 148–149; BOA, *TD 83,* s. 392; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ağaç[1565], *Kızıl Ağaç-ı Diğer*[1566], *Kızılca Kışla*[1567], *Kundan*[1568], *Kutlu Bey*[1569], *Sakırcı*[1570], *Penbucak*[1571], *Perçem*[1572], *Pırnar Seküsü*[1573], *Sapaca*[1574], *Sümene*[1575], *Tuna*[1576], *Ulak Kuşağı*[1577], *Yalp Yakan*[1578] ve *Yassı Bağ*[1579] adlı köylerde bulunmuşlardır.

1.1.20.21. Timurhanlu Cemaati[1580]

Timurhanlu Cemaati, *Timurlu* adıyla da anılmaktadır. 1500 yılında 29 nefer ile sadece *Aydınlar* karyesinde görülmüştür. Cemaat, 1522 yılında ise bu karyede 23 nefere sahiptir[1581]. 1522 yılında ise *Aydınlar* dışında 62 nefer ile *Karaca*[1582] ve 5 nefer ile *Uçarı*[1583] karyelerinde bulunmuşlardır. Cemaatin 1500 yılındaki toplam nefer sayısı 29 iken 1522 yılında 61 nefer artarak 90 nefere yükselmiştir.

[1564] BOA, *TD 31,* s. 152–153; BOA, *TD 83,* s. 393; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1565] BOA, *TD 31,* s. 162; BOA, *TD 83,* s. 399; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1566] BOA, *TD 31,* s. 156–157; BOA, *TD 83,* s. 401–402; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1567] BOA, *TD 31,* s. 91; BOA, *TD 83,* s. 403; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1568] BOA, *TD 31,* s. 152; BOA, *TD 83,* s. 390–391; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1569] BOA, *TD 31,* s. 164; BOA, *TD 83,* s. 396; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1570] BOA, *TD 31,* s. 165; BOA, *TD 83,* s. 400; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1571] BOA, *TD 31,* s. 160; BOA, *TD 83,* s. 397; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1572] BOA, *TD 31,* s. 107; BOA, *TD 83,* s. 406; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1573] BOA, *TD 31,* s. 159; BOA, *TD 83,* s. 398–399; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1574] BOA, *TD 31,* s. 136–138; BOA, *TD 83,* s. 391; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1575] BOA, *TD 31,* s. 155–156; BOA, *TD 83,* s. 403–404; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1576] BOA, *TD 31,* s. 164–165; BOA, *TD 83,* s. 399–400; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1577] BOA, *TD 31,* s. 110; BOA, *TD 83,* s. 405; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1578] BOA, *TD 31,* s. 149–150; BOA, *TD 83,* s. 391–392; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 301.

[1579] BOA, *TD 31,* s. 166; BOA, *TD 83,* s. 396–397; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[1580] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 188; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94.

[1581] BOA, *TD 31,* s. 231; BOA, *TD 83,* s. 478–479; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1582] BOA, *TD 83,* s. 369–370; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1583] BOA, *TD 83,* s. 500; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.20.22. Uçarı Cemaati[1584]

Uçarı Cemaati, 1500 yılında 8 grup olarak görülmektedir. Bu sekiz gruptan *Bodrum* mezraası[1585], *Direvli*[1586] ve *Emir Hacılar*[1587] karyelerinde olanlar 1522 yılında kaydedilmemişlerdir. Cemaatin, 1522 yılında ise *Birgaz*[1588], *Dermiş*[1589], *Garipler*[1590], *Kızılbağ*[1591] ve *Köstene*[1592] adını taşıyan 5 yeni köyle birlikte toplam 10 köyde bulundukları tespit edilmektedir.

Cemaat, 1500 yılında 92 ve 1522 yılında 134 nefere sahiptir. Cemaatin her iki dönemde de kalabalık şekilde bulunduğu köy *Yörüklü*'dür. *Yörüklü* köyü, 1500 yılında 40 ve 1522 yılında 30 nefer nüfusa sahiptir[1593]. *Yörüklü* köyü dışında cemaatin bulunduğu köylerde küçük grupların bulunduğu gözlenmiştir. 1500 yılında cemaat, *Bodrum* mezraasında 1 nefer olarak bulunuyorken[1594], *Emir Hacılar*[1595], *Kara Çukur*[1596] ve *Kenas*[1597] karyelerinde 4'er neferden oluşmuştur. 1522 yılında da durum pek farklı değildir. Bu yıl cemaatin en az bulunduğu köy, 5 nefer ile *Kenas* karyesidir[1598]. Ayrıca cemaat, *Dermiş* karyesinde[1599] 6'şar nefer iken *Garipler*[1600] ve *Birgaz*[1601] karyelerinde 7'şer neferden oluşmuşlardır.

[1584] Tarsus'da Kusun Taifesi'ne bağlı Uçarı adlı bir cemaat bulunmaktadır. Bir şahısdan adını almıştır. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 231; Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 94, 96.

[1585] BOA, *TD 31,* s. 220.

[1586] BOA, *TD 31,* s. 175.

[1587] BOA, *TD 31,* s. 177.

[1588] BOA, *TD 83,* s. 514; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1589] BOA, *TD 83,* s. 512; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1590] BOA, *TD 83,* s. 481; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1591] BOA, *TD 83,* s. 513; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1592] BOA, *TD 83,* s. 492; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1593] BOA, *TD 31,* s. 234–235; BOA, *TD 83,* s. 508; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1594] BOA, *TD 31,* s. 220.

[1595] BOA, *TD 31,* s. 177.

[1596] BOA, *TD 31,* s. 244; BOA, *TD 83,* s. 487–488; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1597] BOA, *TD 31,* s. 215–216; BOA, *TD 83,* s. 512; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1598] BOA, *TD 31,* s. 215–216; BOA, *TD 83,* s. 512; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1599] BOA, *TD 83,* s. 512; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1600] BOA, *TD 83,* s. 481; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaatin bulunduğu köylerde nefer artışları da azalışları da gözlenmiştir. Ama bu artış ya da azalışlar çok köklü değişiklikler yansıtmamaktadır. Genel itibariyle ise cemaatin 42 neferlik bir artışa sahip olduğu görülmektedir. En fazla artış *Kara Çukur* karyesinde yaşanmıştır. 1500 yılında 4 nefer iken 1522 yılında 9 nefer artarak 13 nefere yükselmiştir[1602]. En fazla azalış ise *Yörüklü* köyündeki gruba aittir. Burada 10 neferlik bir azalış söz konusudur[1603].

Cemaat, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Çalışlar*[1604] ve *Vilayet*[1605] karyelerinde de bulunmuşlardır.

1.1.20.23. Yıvalu Cemaati[1606]

Yıvalar, Ürgüb kazasında da görülmüşlerdir. İçil'de bulunan Yıvalar, Ramazanlı Ulusu'ndandır. Ramazanlı Ulusu'nu Üçoklu Kolu'nun teşekkülleri tarafından meydana getirilmiştir. Bu ulus içerisindeki Yıvalar, yurtları olan İçil'de Büyük Yıva ve Küçük Yıva olarak ikiye ayrılmışlardır. Büyük Yıva, Gülnar ve Anamur arasında bulunurken Küçük Yıva, Anamur'un kuzeyi ile batısında yer almıştır. Yıvalar'ın ikiye bölünme sebebi, hem yayıldıkları saha hem de aralarındaki bir veraset sorunundan kaynaklanmıştır. İçil Yıvaları, II. Selim zamanında Tarsus ve çevresinde de birkaç oymak olarak bulunmuştur[1607]. Bu cemaat, İçil dışında Ankara, Maraş, Adana ve Hüdavendigar sancaklarında da görülmüşlerdir[1608].

Bu cemaate ait gruplar, Gülnar ve Anamur arasında Aksaz denilen bir mevziide bulunmuşlardır. Aksaz, 1522 yılında nahiye olarak anılmaktadır. *Gülnar* kazasında 1500 yılında 33 ve 1522 yılında 38 grup olarak bulunmaktadır. Cemaatin 1500 yılında bulunduğu *Gevende*[1609], *Küvaceklü (?)*[1610], *Lapa*[1611] ve *Penbucak*[1612] karyelerinde 1522

[1601] BOA, *TD 83,* s. 514; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1602] BOA, *TD 31,* s. 244; BOA, *TD 83,* s. 487–488; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1603] BOA, *TD 31,* s. 234–235; BOA, *TD 83,* s. 508; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1604] BOA, *TD 31,* s. 216–217; BOA, *TD 83,* s. 512; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1605] BOA, *TD 31,* s. 246–247; BOA, *TD 83,* s. 513; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 316.

[1606] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 186; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 95.

[1607] F. Sümer, "Yıva Oğuz Boyuna Dair", s. 164–166; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 267.

[1608] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 666.

[1609] BOA, *TD 31,* s. 58.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yılında görülmediği tespit edilmiştir. 1522 yılında ise cemaatin 9 yeni grubu kaydedilmiştir. Bunlar *Bahşiler*[1613], *Garip Kışlası*[1614], *Gölgelü Dere*[1615], *Karaca Kaya*[1616], *Kutluca*[1617], *Sunkurca*[1618] ve *Toz Kovan*[1619] karyelerindeki gruplar ile 2 *perakende* gruptur[1620].

Cemaatin toplam nefer sayısı, 1500 yılında 794 ve 1522 yılında ise 1533'tür. Cemaat, her iki dönemde de en yoğun olarak *Gözsüzce* karyesinde bulunmuştur. Bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 122 ve 1522 yılında ise 185'tir[1621]. *Yıvalu Cemaati*, pek çok köyde nefer sayıları 1 ile 30 arasında değişen küçük gruplardan oluşmuştur. Bu küçük gruplar 1500 yılında 23 ve 1522 yılında 16 tanedir.

Yıvalu Cemaati'nin 1500 ile 1522 yılları arasında nefer artışı 739'dur. En çok nefer artışı cemaatin en kalabalık bulunduğu *Gözsüzce* karyesinde yaşanmıştır. Bu karyedeki nefer artışı 63'tür[1622]. *Gözsüzce* dışında cemaatte nefer artışı görülen karyeler *Ak Yaka* ve *Balya Kesri*'dir. *Ak Yaka* karyesinde cemaat, 1500 yılında 18 nefer iken

---

[1610] BOA, *TD 31,* s. 247.

[1611] Cemaatin, Lapa köyündeki 1500 yılı nefer sayısı 11'dir. Aslında bu tarihte Lapa Mezradır. 1500 yılından sonra karye olarak kaydedildiği görülmüştür. 1522 yılında cemaatten bahsedilmemesi bu cemaatin Lapa köyünde yerleşik hayata geçtiği ile açıklanabilinir. BOA, *TD 31,* s. 95–96; BOA, *TD 83,* s. 428–429; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1612] BOA, *TD 31,* s. 160–161.

[1613] BOA, *TD 83,* s. 458–459; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1614] BOA, *TD 83,* s. 457; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1615] BOA, *TD 83,* s. 445–446; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1616] BOA, *TD 83,* s. 446; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1617] BOA, *TD 83,* s. 448; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1618] BOA, *TD 83,* s. 447; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1619] BOA, *TD 83,* s. 446; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1620] Bu perakende cemaatlerden biri Gözsüzce karyesi reayasıdır. BOA, *TD 83,* s. 450–451; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Diğer perakende grup *Cemaat-i Perakende-i Diğer an Cemaat-i Yıvalu* diye kaydedilmiştir. BOA, *TD 83,* s. 451–452; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1621] Gözsüzce, 1500 ve 1518 yılında karye ve 1522 yılında cemaat diye kayıtlıdır. BOA, *TD 31,* s. 101–103; BOA, *TD 83,* s. 448–450; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir.

[1622] BOA, *TD 31,* s. 101–103; BOA, *TD 83,* s. 448–450; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında 51 nefer artarak 69 nefere yükselmiştir[1623]. *Balya Kesri* karyesinde ise 1500 yılında 38 nefer iken 1522 yılında 40 nefer artarak 78 nefere ulaşmıştır[1624].

Bu cemaat içerisinde çok fazla nefer azalışı gözlenen bir grup olmamıştır. Nefer azalışı gerçekleşen gruplarda ise radikal bir farklılık söz konusu değildir. En fazla nefer azalışı gerçekleşen *Âşık Kalfal* karyesinde bu, sadece 6 neferdir[1625].

Yıva Cemaati, yukarıda adları zikredilen karyeler dışında *Akça Kenise*[1626], *Avcılar*[1627], *Bodrum*[1628], *Bucak Kışla*[1629], *Büyük Yıva*[1630], *Çeltikçi*[1631], *Çubuk Deresi*[1632], *Çukur Say*[1633], *Dursunlar*[1634], *Hisarlı*[1635], *İncir Ağacı*[1636], *Kara Dere*[1637], *Karataş*[1638],

---

[1623] BOA, *TD 31,* s. 245–246; BOA, *TD 83,* s. 437; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304. Bu grubun, 1500 yılındaki cemaat adı Cemaat-i Alaaddin Bey diye verilmiştir. 1522 yılında ise Cemaat-i Yıvalı diye geçmektedir. Ancak her iki yılın şahıs isimlerinin benzerlikleri Alaaddin Bey'in de Yıva Cemaati'nden olduğunu göstermektedir.

[1624] Cemaatin, 1500 yılı nefer sayısının 4'ü haymana ve 9'u Ahi Efendi Zaviyesi dervişidir. 1522 yılı nefer sayısının ise 3'ü haymana ve 10'u derviştir. BOA, *TD 31,* s. 84–85; BOA, *TD 83,* s. 452–453; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimleirinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir.

[1625] BOA, *TD 31,* s. 78; BOA, *TD 83,* s. 457; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1626] BOA, *TD 31,* s. 75; BOA, *TD 83,* s. 447–448; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir. Bu köy, Türk fethi öncesinde kurulmuş yerleşim merkezidir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 112–113.

[1627] Avcılar, 1500 yılında mezra ve 1522 yılında karye diye kayıtlıdır. BOA, *TD 31,* s. 92–93; BOA, *TD 83,* s. 454; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir.

[1628] BOA, *TD 31,* s. 219–220; BOA, *TD 83,* s. 440–441; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1629] BOA, *TD 31,* s. 94–95; BOA, *TD 83,* s. 454–455; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1630] BOA, *TD 31,* s. 217–218; BOA, *TD 83,* s. 455–456; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu cemaatin 1500 yılında bu köyde bulunduğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak şahıs isimlerinin benzerlikleri cemaatin 1500 yılında da bu köyde bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca bu köy için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 113.

[1631] BOA, *TD 31,* s. 167; BOA, *TD 83,* s. 456–457; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1632] BOA, *TD 31,* s. 83; BOA, *TD 83,* s. 443–444; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1633] BOA, *TD 31,* s. 82; BOA, *TD 83,* s. 442; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1634] BOA, *TD 31,* s. 72–73; BOA, *TD 83,* s. 439–440; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1635] BOA, *TD 31,* s. 229; BOA, *TD 83,* s. 456; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305. Bu grubun, 1500 yılındaki cemaat adı Cemaat-i Alaaddin Bey diye verilmiştir. 1522 yılında ise Cemaat-i Yıvalı diye geçmektedir. Ancak her iki yılın şahıs isimlerinin benzerlikleri Alaaddin Bey'in de Yıva Cemaati'nden olduğunu göstermektedir.

[1636] BOA, *TD 31,* s. 87; BOA, *TD 83,* s. 442–443; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1637] BOA, *TD 31,* s. 155; BOA, *TD 83,* s. 458; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kayacıkoğlu Kışlası[1639], *Kazancı Kışlası*[1640], *Kazancılar*[1641], *Kızılcalı*[1642], *Kızılca Kışla*[1643], *Kömürcü*[1644], *Otamış Kışla*[1645], *Sapaca*[1646], *Umur Kethüda*[1647] ve *Yaycılar*[1648] karyelerinde bulunmuşlardır. Ayrıca *Yıvalu*'ya bağlı *Haymana*[1649] ve *Yörükân*[1650] diye iki cemaatte bulunmaktadır.

1.1.20.24. Diğer Cemaatler

Bu başlık içerisinde *Gülnar* kazasında bulunan tek bir mekânda bulunanlar ile hiçbir mekân adı telaffuz edilmeyen cemaatler değerlendirilecektir. *Gülnar* kazasında böyle özellik gösteren cemaat sayısı 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 5'tir. 1500 yılında kaydedilen 2 nefere sahip *Sarnıç* karyesindeki *Moğultay Cemaati*[1651], 3 nefer sahip *Bodrum* mezraasında bulunan *Karamani Paşa Bey Cemaati*[1652] ile 11 neferlik *Tokuş Cemaati*'ne 1522 yılında rastlanmamıştır[1653].

Bu tür özellik gösteren cemaatlerin kaza içerisindeki toplam nefer sayıları, 1500 yılında 199 iken 1522 yılında 209 nefer artarak 408 nefere ulaşmıştır. Bunlar içerisinde oldukça fazla nefere sahip cemaatler bulunmaktadır. *Üç Başlu* karyesinde bulunan

---

[1638] BOA, *TD 31,* s. 90; BOA, *TD 83,* s. 437–438; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1639] BOA, *TD 31,* s. 89; BOA, *TD 83,* s. 445; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1640] BOA, *TD 31,* s. 88; BOA, *TD 83,* s. 443; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1641] BOA, *TD 31,* s. 93–94; BOA, *TD 83,* s. 457–458; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1642] BOA, *TD 31,* s. 86; BOA, *TD 83,* s. 452; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1643] BOA, *TD 31,* s. 90–91; BOA, *TD 83,* s. 438; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1644] BOA, *TD 31,* s. 96; BOA, *TD 83,* s. 429; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1645] BOA, *TD 31,* s. 81; BOA, *TD 83,* s. 441–442; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1646] BOA, *TD 31,* s. 137; BOA, *TD 83,* s. 446–447; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1647] BOA, *TD 31,* s. 91–92; BOA, *TD 83,* s. 439; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1648] BOA, *TD 31,* s. 74; BOA, *TD 83,* s. 440; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1649] Bu grup, 1500 yılında *an cemaat-i Yıva-i haymana* ve 1522 yılında *cemaat-i an haymana-i Yıvalu diye kaydedilmiştir.* 1500 yılı nefer sayısı 6 ve 1522 yılı nefer sayısı 3'tür. BOA, *TD 31,* s. 217–218; BOA, *TD 83,* s. 455–456; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[1650] *Cemaat-i Yörükân* diye kaydedilen cemaatin, 1500 yılı nefer sayısı 57 ve 1522 yılı nefer sayısı 89'dur. BOA, *TD 31,* s. 80; BOA, *TD 83,* s. 444–445; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 304.

[1651] BOA, *TD 31,* s. 214.

[1652] BOA, *TD 31,* s. 220–221.

[1653] BOA, *TD 31,* s. 194. Aslında, Tokuş karyesindeki cemaat mensupları adlarını verdikleri bu köyde 1500 yılından sonra yerleşik olarak bulunmaktadır. BOA, *TD 83,* s. 425–426; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İğdirlü Cemaati, 1500 yılında 66 nefer iken 171 nefer artarak 1522 yılında 237 nefer olan büyük bir konar-göçer teşekküldür[1654]. İğdir Cemaati'nin bu kadar çok nefer artışı yaşamış olması, çevredeki bazı İğdir kümelerinin buraya yerleşmesinden kaynaklanmış olabilir. Bir büyük cemaat ise *Kuyucak Ovalısu Cemaati*'dir. Bu cemaat, *Ak Ovalı* diye de anılmaktadır. Bu cemaatin nefer sayısı, 1500 yılında 61 ve 1522 yılında 94'tür[1655].

Bunlar dışındaki cemaatler; 1500 yılında 38 ve 1522 yılında 55 nefer sahip olan *Çaylak Cemaati*[1656]; 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 12 nefer sahip olan *İncüğez Cemaati*[1657] ve her iki dönemde de 10 neferden oluşan *Bakra (?) Cemaati*'dir[1658].

1.1.21. Karataş Kazası[1659]

Karataş kazasındaki konargöçer-teşekkülleri *Artık İğdiri Cemaati, Ayaş Cemaati, Bağda-i Büzürk Cemaati, Biçer İğdiri Cemaati, Güvender Sümeği Cemaati, Köseler Cemaati, Orhan Bağdası Cemaati, Şeyhtan (?) Cemaati, Tekür Sümeği Cemaati, Tokuzlu Cemaati, Tosunlar Cemaati* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere 12 kısımda inceleyebiliriz.

Bu kazadaki konar-göçerlerden hiçbiri için kabile tabiri kullanılmamıştır. Tamamı cemaat olarak kaydedilmiştir. Karataş kazasındaki konar-göçerler, Gülnar kazasındaki konar-göçerlerle benzer özellikler göstermektedirler. Buradaki konar-göçer yaşam da yarı yerleşik bir özellik taşımaktadır. Söz konusu konar-göçer teşekküllerin kazanın sadece bir köy ya da mezraasında değil farklı birçok köy ve mezraasında bulundukları tespit edilmiştir. Konar-göçer teşekküllerin bu yapısından dolayı Karataş kazasındaki cemaatlerin bulunduğu köylerin her biri, bir cemaatin grupları olarak değerlendirilmiştir.

[1654]BOA, *TD 31,* s. 115–116; BOA, *TD 83,* s. 423–425; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 303. Ayrıca bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 259; Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 187; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 93.

[1655] BOA, *TD 31,* s. 186–187; BOA, *TD 83,* s. 367–368; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1656] BOA, *TD 31,* s. 186–187; BOA, *TD 83,* s. 367–368; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300. Çaylak adıyla bir yörük cemaati Tarsus'ta da vardır. Bu cemaat, Ulaş Boyu'na bağlıdır. Tarsus'taki bu cemaat bazen Kusun bazen de Tarsus nahiyesinde görülmüştür. Tarsus'taki Çaylak Cemaati obalara ayrılmış ve pek çok yere dağılmışlardır. Gülnar'da bulunan Çaylak Cemaati, belki de Tarsus'dan Gülnar'a göç etmişlerdir. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 196–198.

[1657] BOA, *TD 31,* s. 117–118; BOA, *TD 83,* s. 366–367; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 300.

[1658] Bu cemaat, Tense (?) köyünde bulunmuştur. BOA, *TD 83,* s. 493–494; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 315.

[1659] Karataş kazası için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 1–393.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kazada, 1500 yılında toplam 74 ve 1522 yılında toplam 70 konar-göçer grup bulunmaktadır[1660]. Her iki dönemde de en çok grup sayısı *Bağda-i Büzürk Cemaati*'ne aittir. 1500 yılındaki grupların % 26'sı *Bağda-i Büzürk*; % 15'i *Tokuzlu*; % 11'i *Ayaş*; % 8'i *Orhan Bağdası*; % 8'i *Tekür Sümeği*; % 7'i *Şeyhtan*; % 6'sı *Diğer Cemaatler*; % 5'i *Biçer İğdiri*; % 5'i *Güvender Sümeği*; % 3'ü *Artık İğdiri*; % 3'ü *Köseler* ve % 3'ü *Tosunlar* cemaatlerine aittir. 1522 yılındaki grupların ise % 24'ü *Bağda-i Büzürk*; % 18'i *Tokuzlu*; % 13'ü *Ayaş*; % 9'u *Orhan Bağdası*; % 9'u *Tekür Sümeği*; % 7'si *Şeyhtan*; % 7'si *Diğer Cemaatler*; % 6'sı *Biçer İğdiri*; % 4'ü *Artık İğdiri*; % 3'ü *Köseler* cemaatlerindendir. Bu yılda *Güvender Sümeği* ve *Tosunlar* cemaatlerinin konar-göçerliği bırakıp yerleşik hayata geçtikleri görülmüştür.

Tablo 13: *Karataş Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Artık İğdiri Cemaati	91	5.72	147	4.89
Ayaş Cemaati	175	11.01	244	8.12
Bağda-i Büzürk Cemaati	277	17.43	701	23.33
Biçer İğdiri Cemaati	88	5.54	204	6.79
Güvender Sümeği Cemaati	107	6.73	-	-
Köseler Cemaati	28	1.76	70	2.32
Orhan Bağdası Cemaati	59	3.71	90	2.99
Şeyhtan (?) Cemaati	107	6.72	291	9.69
Tekür Sümeği Cemaati	140	8.80	260	8.64
Tokuzlu Cemaati	268	16.86	652	21.69
Tosunlar Cemaati	45	2.83	-	-
Diğer Cemaatler	205	12.89	347	11.54
TOPLAM	**1590**	**100**	**3006**	**100**

Tabloda görüleceği gibi kazada 1500 yılında 1590 ve 1522 yılında 3006 nefer bulunmaktadır. Her iki dönemde de en kalabalık cemaat, *Bağda-i Büzürk Cemaati*'dir. İncelediğimiz dönemlerde Karataş kazası konar-göçer teşekkülleri, % 89 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. Bu, 1416 neferlik bir artıştır. 1500 yılında konar-göçer olan ama 1522 yılında yerleşik hayata geçen *Güvender Sümeği* ve *Tosunlar* cemaatleri hariç diğer cemaatlerin tamamında nefer artışı söz konusudur. En fazla nefer artışı Şeyhtan Cemaati'nde yaşanmıştır. Karataş kazasında bulunan konar-göçerlerin nefer artışı *Şeyhtan Cemaati'*nde % 172; *Bağda-i Büzürk Cemaati'*nde % 153; *Köseler Cemaati'*nde % 150; *Tokuzlu Cemaati'*nde % 143; *Biçer İğdiri Cemaati'*nde % 132;

[1660] Karataş kazasındaki konar-göçer cemaatlerin tamamı için bkz. Ek 21a, 21b, 21c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tekür Sümeği Cemaati'nde % 86; *Diğer Cemaatler*'de % 69; *Artık İğdiri Cemaati*'nde % 62, *Orhan Bağdası Cemaati*'nde % 53 ve *Ayaş Cemaati*'nde % 39 oranındadır.

1.1.21.1. Artık İğdiri Cemaati[1661]

Artık İğdiri Cemaati'nin, kökeni hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Bunların Oğuzlar'ın Üçok Kolu'nun İğdir Boyu'ndan olma ihtimali vardır. İğdir Boyu, Karakoyunlu Devleti'ni kuran dört kabileden birisidir. Bunlar, Ramazanlı Ulusu gibi bazı büyük teşekküllerin içerisinde yer almıştır[1662]. İğdir, İğdirlü adlarıyla İçil sancağına bağlı Silifke, Karataş, Gülnar ve Mud kazaları ile Teke, Tarsus ve Erzurum sancaklarında görülmüştür[1663].

Karataş kazasında *İğdir Boyu*'na bağlı *Artık* ve *Biçer* diye iki cemaat bulunmaktadır. *Biçer İğdiri* (بیچر اکدریی) adındaki *biçer* kelimesi (بیجر), ekip biçen anlamına gelmektedir. *İğdir Cemaati*'nin ziraat ile uğraşmayanları ise *Artık İğdiri* (ارتق اکدری) diye adlandırılmıştır. Burada *artık* (ارتق) kelimesi "geriye kalan, bakiyye olan" anlamında kullanılmıştır. Tüm bunlardan yola çıkarak *Karataş*'ta *İğdir Cemaati* içerisinden bazı grupların, 1500 yılından çok daha önce, ziraat yapmaya başladıkları anlaşılmaktadır. Bu nedenle *İğdir Cemaati* kütlesinden ayrılarak ziraat ile uğraşan anlamında *Biçer İğdiri* olarak anıldıklarını düşünmekteyiz. İşte bunlar dışında kalanlar, *Artık İğdiri* olarak tanınmış olmalıdır[1664].

Aşağıda ve ilerliyen bölümlerde görüleceği gibi *Artık İğdiri Cemaati* de bir süre sonra ziraat yapmaya başlamıştır. 1500 yılında *Karataş*'ta yarı yerleşik bir yaşam

---

[1661] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1662] F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 470–473. Osmanlı Devleti, 1485 yılında Memlüklülerle bir savaşa girişmiştir. Bu savaşta Varsak Beylerini kendi tarafına çekmek adına pek bir şey yapmamıştır. Özellikle silah gücüyle bunları itaat altına almaya çalışmıştır. 1487 yılında Davud Paşa kumandasındaki ordu üç koldan Varsak iline girmiştir. Bu büyük orduya karşı mücadele veremeyeceğini anlayan bir kısım Varsak Beyleri sadrazama itaatlerini bildirmişlerdir. Bu beylerden biri de İğdir Oğlu'dur. Bkz. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81.

[1663] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 366.

[1664] F. Sümer, Karataş'ta bulunan İğdirleri, Biçer ve Oturak olarak ayırmaktadır. Biçer İğdirini (بیجراکدری) şeklinde verip Biçer olarak yazılan kelimenin Göçer olduğunun anlaşıldığını söylemektedir. Bizim Artık İğdiri diye verdiğimiz grubu da Oturak İğdiri (اوتوراق اکدر) olarak vermektedir. Bundan hareket ederek Biçer adının Göçer anlamına geldiğini belirtmiştir. Bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 503; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 259. Tüm bu iddialar, yazarın, Artık kelimesini Oturak olarak algılamasından kaynaklanmıştır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sürdürdükleri anlaşılan bu konar-göçer topluluğun birçoğu, muhtemelen bir süre sonra yerleşik hayata geçmişlerdir.

Artık İğdiri Cemaati, 1500 yılında 2 ve 1522 yılında 3 köyde görülmüşlerdir. Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 91 iken 1522 yılında 56 nefer artarak 147 nefere ulaşmıştır. Cemaatin nefer artışında köklü bir değişim söz konusu değildir.

Cemaatin bulunduğu köyler, *Gani Divane*, *Nidfen* ve *Sandavi* adlarını taşımaktadır. Bu köylerden biri olan *Gani Divane* karyesin, 1500 yılında 43 nefer iken 1522 yılında 67 neferden oluşmuştur[1665]. Cemaatin bulunduğu bir diğer köy olan *Nidfen* karyesin ise 1500 yılında 48 ve 1522 yılında 55 nefere sahiptir[1666]. 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Sandavi* karyesinde ise 25 neferlik bir nüfus bulunmaktadır[1667]. Bu köylerden *Gani Divane* ve *Nidfen* nüfusun tamamının *Artık İğdiri Cemaati* mensuplarından oluştuğu görülmektedir. Bu durum, söz konusu köylerin eskiden beri cemaatin yurtları olduğunu akla getirmektedir.

1.1.21.2. Ayaş Cemaati[1668]

Ayaş Cemaati, 1500 yılında *Çanakçı Ayaş* diye kaydedilmiştir. Bu adın nerden geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Ancak II. Bayezid dönemi inam defterine Çanakçı adlı birine rastlanılmıştır. Bu da Çanakçı'nın bir şahıs adı olduğunu göstermektedir[1669].

Cemaat, 1500 ve 1522 yıllarında 8 köyde bulunmuştur. Ancak 1522 yılında cemaatin *perakende* olan grubu da eklenince *Ayaş Cemaati*'nin sayısı, 9'a yükselmiştir.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 175 ve 1522 yılında 244'dür. Cemaatin 1500 yılında kalabalık olduğu köyler *Badem Viranı* ve *Kaba Şam*'dır. Cemaat, *Badem Viranı* karyesinde 1500 yılında 31 nefer ile bulunmuştur. 1522 yılında

---

[1665]BOA, *TD 31,* s. 446–447; BOA, *TD 83,* s. 258; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1666]BOA, *TD 31,* s. 447–448; BOA, *TD 83,* s. 258–259; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293. Bu köyün adı hakkında Çelik, köyün adının eski olduğunu ve yeni sahiplerinin lisanlarına uydurulduğundan Nidfen şeklini aldığını söylemektedir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 132.

[1667] BOA, *TD 83,* s. 259; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1668] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 191; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1669] Deferde iki tane Hasan bin Çanakçı adlı kişiler bulunmaktadır. Hatta inam defterine dayanarak bunların Varsak olduklarını da düşünebiliriz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 181–182.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ise cemaatin köydeki nefer sayısı 16'dır[1670]. Cemaat, *Kaba Şam* köyünde ise her iki dönemde de 28 nefer sahiptir[1671]. Cemaatin 1522 yılında kalabalık bulunduğu köy *Kari Kürküs* köyüdür. Bu köyde, 1500 yılında 24 neferi olan *Ayaş Cemaati*'nin, 1522 yılında nefer sayısı 65'dir[1672]. 1522 yılında *Cemaat-i Perakende* diye kaydedilen grup da 54 nefer ile kalabalık bir gruptur[1673].

Cemaatin az nefer sayısıyla bulunduğu köyler 1500 yılında *Kürküs* ve 1522 yılında *Güvere*'dir. Cemaatin *Kürküs*'teki nefer sayısı, 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 21'dir[1674]. *Güvere* karyesinde ise 1500 yılında 13 ve 1522 yılında 11 nefer *Ayaş Cemaati* mensubu bulunmaktadır[1675].

1500–1522 yılları arasında cemaatin toplam nefer sayısı 69 nefer artmıştır[1676]. Cemaatin toplam nefer sayısında artış görülmesine rağmen sadece cemaatin bulunduğu 2 köyde artış vardır. Bir köyde de nefer sayısı sabit kalmıştır. Ayrıca 1522 yılında ilk kez kaydedilen *Perakende Cemaati*'nin 54 neferlik bir nüfusa sahip olması da nefer artış sayısını etkilemiştir. Bunlar dışındaki köylerde nefer azalışları yaşanmıştır. Ama bu nefer azalış miktarları toplamda etkili olacak kadar fazla değildir. En fazla nefer artışı, *Kari Kürküs* köyünde görülmüştür. Bu köyde 1500 yılında 24 olan nefer sayısı 41 nefer artarak 1522 yılında 65'e ulaşmıştır[1677]. Nefer artışı görülen *Kürküs*'teki artış 10 neferdir[1678]. En fazla nefer azalışı ise 15 nefer ile *Badem Viranı* karyesinde yaşanmıştır[1679].

[1670] BOA, *TD 31,* s. 476; BOA, *TD 83,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291. Bu köy hakkında bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 132.

[1671] BOA, *TD 31,* s. 476–477; BOA, *TD 83,* s. 220; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1672] BOA, *TD 31,* s. 477–478; BOA, *TD 83,* s. 220–221; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291. Bu köyün adı hakkında Çelik, köyün adının eski olduğunu ve yeni sahiplerinin lisanlarına uydurulduğundan Kari Kürküs şeklini aldığını ve adının Korikos olduğunu söylemektedir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 132.

[1673] BOA, *TD 83,* s. 222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1674] BOA, *TD 31,* s. 480; BOA, *TD 83,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1675] BOA, *TD 31,* s. 478; BOA, *TD 83,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1676]BOA, *TD 31,* s. 446–447; BOA, *TD 83,* s. 258; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1677]BOA, *TD 31,* s. 477–478; BOA, *TD 83,* s. 220–221; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1678] BOA, *TD 31,* s. 480; BOA, *TD 83,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1679] BOA, *TD 31,* s. 476; BOA, *TD 83,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu cemaat, yukarıda sayılan köyler dışında *Çekelyük*[1680], *Çeri Viranı*[1681] ve *Sandavi*[1682] karyelerinde bulunmuştur.

1.1.21.3. Bağda-i Büzürk Cemaati[1683]

Bağda-i Büzürk Cemaati, 1500 yılında *Bağda* diye kaydedilmiştir. Aşağıda görüleceği gibi bir de Orhan Bağdası adlı cemaat bulunmaktadır. Bu da Karataş kazasında bulunan Bağda adlı cemaatin 1500 yılı dâhil olmak üzere Bağda-i Büzürk ve Orhan Bağdası olarak ikiye ayrıldığını görmekteyiz. Bağda adının nereden geldiğini ne yazık ki tespit edemedik.

1500 yılında 19 farklı köyde görülmüşlerdir. Bu köylerden *Eski Yer*[1684] ve *Koz İn*[1685] köyleri 1522 yılında tek bir köy olarak kaydedilmiştir. *Kırca Köy*[1686] ve *Soğanlı*[1687] köyleri ise 1522 yılında bulunmamaktadır. Cemaatin 1522 yılında bulunduğu köy sayısı 17'dir. Bu köylerden *Koz Ağacı ve Ece Damı Köyü* ilk kez bu yıl karşımıza çıkmaktadır[1688]. Ayrıca daha önce var olan *Eski Yer* ve *Koz İn* köyleri de, 1522 yılında ilk kez görülen *Kenisecik* ve *Karaca* köy ile birlikte kaydedilmişledir[1689].

Bağda-i Büzürk Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 277 ve 1522 yılında 701'dir. Cemaat, her iki dönemde de *Bozalan* karyesinde yoğunlaşmıştır. *Bozalan* karyesinin 1500 yılındaki nefer sayısı 43 iken 1522 yılında 114'tür[1690]. Cemaatin küçük gruplarla bulunduğu köyler de vardır. Bu köyler, 1500 yılında, 4'er

---

[1680] BOA, *TD 31,* s. 479; BOA, *TD 83,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1681] BOA, *TD 31,* s. 479–480; BOA, *TD 83,* s. 219; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1682] BOA, *TD 31,* s. 478–479; BOA, *TD 83,* s. 218; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1683] Buradaki bağda kelimesi Yağda olarak da okunabilir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1684] BOA, *TD 31,* s. 466.

[1685] BOA, *TD 31,* s. 466.

[1686] BOA, *TD 31,* s. 466.

[1687] BOA, *TD 31,* s. 470.

[1688] BOA, *TD 83,* s. 250–251; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1689] Bu köyler 1522 yılında karye-i Eski Yer ve Kenisecik ve Koz İn ve Karaca Köy diye tek bir köy olarak kaydedilmiştir. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı, 91'dir. BOA, *TD 83,* s. 252–253; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1690] BOA, *TD 31,* s. 463–464; BOA, *TD 83,* s. 251–252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nefer nüfus ile *Hisar Depe*[1691] ve *Soğanlu*[1692]; 1522 yılında ise 5 nefer nüfus ile *İşne*'dir[1693].

Cemaatin 1500 ile 1522 yılları arsında 424 neferlik bir artışı söz konusudur. En fazla nefer artışı 71 nefer ile *Bozalan* karyesinde görülmüştür[1694]. 62 nefer ile artış görülen *Giray Kaya Dibi* karyesi 1500 yılında 16 ve 1522 yılında 78 nefere sahiptir[1695]. Cemaat içerisinde 1'er neferlik azalış görülen *Kızıl Geçid*[1696] ve *Üç Depe Dipi*[1697] karyeleri dışında nefer azalışı saptanmamıştır. Cemaat, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Arkıd*[1698], *Avgadi Günay*[1699], *Bulduk*[1700], *Hacı İni*[1701], *Kara Şam*[1702], *Karga Düneği*[1703], *Kızıl Göl*[1704], *Ortaca Alan*[1705] ve *Purnar Depe*[1706] köylerinde de görülmüştür.

1.1.21.4. Biçer İğdiri Cemaati

Biçer İğdiri Cemaati de *Artık İğdiri Cemaati* gibi ya Oğuzlar'ın Üçok Kolu'nun İğdir Boyu'na mensuptur[1707]. *Karataş* kazasında *İğdir Boyu*'ndan olan *Artık* ve *Biçer* adlı iki cemaatten birisidir. Muhtemelen ziraat yaptıkları için diğer İğdirlerden ayırmak için Biçer İğdiri olarak anılmışlardır.

[1691] BOA, *TD 31,* s. 470; BOA, *TD 83,* s. 249; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1692] BOA, *TD 31,* s. 470.

[1693] BOA, *TD 31,* s. 471; BOA, *TD 83,* s. 257; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1694] BOA, *TD 31,* s. 463–464; BOA, *TD 83,* s. 251–252; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1695] BOA, *TD 31,* s. 469; BOA, *TD 83,* s. 255–256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1696] BOA, *TD 31,* s. 467–468; BOA, *TD 83,* s. 254; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1697]. BOA, *TD 31,* s. 469; BOA, *TD 83,* s. 256; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1698] BOA, *TD 31,* s. 470; BOA, *TD 83,* s. 248; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1699] BOA, *TD 31,* s. 468–469; BOA, *TD 83,* s. 254–255; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1700] BOA, *TD 31,* s. 471; BOA, *TD 83,* s. 256–257; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1701] BOA, *TD 31,* s. 468; BOA, *TD 83,* s. 254; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293. Ş. Çelik, bu köyü Hacı Eyni diye vermiştir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190.

[1702] BOA, *TD 31,* s. 469–470; BOA, *TD 83,* s. 248; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1703] BOA, *TD 31,* s. 464; BOA, *TD 83,* s. 250; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1704] BOA, *TD 31,* s. 465; BOA, *TD 83,* s. 250; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1705] BOA, *TD 31,* s. 465; BOA, *TD 83,* s. 249; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1706] BOA, *TD 31,* s. 467; BOA, *TD 83,* s. 253–254; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1707] F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 81, 470–473.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1500 ve 1522 yılları arasında *Biçer İğdiri Cemaati*'nin ziraat yapması tamamen konar-göçerliği bıraktıkları anlamını taşımamaktadır. Muhtemelen bunlar yarı yerleşik bir özelliğe sahiptirler. Ama bunlar içerisinde de bir süre sonra diğer konar-göçer teşekküllerde olduğu gibi tamamen yerleşik hayata geçecek topluluklar olması ihtimal dâhilindedir[1708].

Biçer İğdiri Cemaati, her iki yılda da 4 köyde bulunmuştur. Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 88 iken 116 nefer artarak 1522 yılında 204 nefere ulaşmıştır. Bu 4 köyde cemaatin nefer sayılarında artış söz konusudur. Nefer azalışı gözlenmemiştir.

Cemaat, her iki dönemde de *Ak Viran* karyesinde yoğunlaşmıştır. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 34 ve 1522 yılında 102'dir[1709]. Cemaatin yoğun olarak bulunduğu bir diğer köy ise *Kürdivi* karyesidir. Köyde, 1500 yılında 29 ve 1522 yılında 61 nefer cemaat mensubu bulunmaktadır[1710]. *Biçer İğdiri Cemaati*, ayrıca, 1500 yılında 13 ve 1522 yılında 21 nefer ile *Tezeklü* karyesinde[1711]; yine 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 20 nefer ile *Üç Ayaklu* karyesinde bulunmuştur[1712].

1.1.21.5. Güvender Sümeği Cemaati[1713]

Güvender Sümeği Cemaati adını, Sümekoğlu adlı birinden almıştır. Kaynaklarda Sümekoğlu adıyla bir beyden bahsedilmektedir. Kökeni hakkında kesin bir bilgimiz olmayan bu kişi, 1485 yılında başlayan Osmanlı Devleti ile Memlüklüler arasındaki savaşta Osmanlı sadrazamı Davud Paşa'ya itaatlerini bildiren Varsak beylerinden biridir[1714]. Muhtemelen Sümek Cemaati, bu tarihlerde Güvender ve Tekür olarak ikiye ayrılmıştır. Bu iki isim Sümek Bey'in oğulları ya da torunları olmalıdır. Sümek adıyla

---

[1708] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 366.

[1709] Ak Viran; 1500 yılında Biçer İğdiri Cemaati'nin bulunduğu bir karye ve 1522 yılında Biçer İğdiri Cemaati'ne bağlı bir cemaat olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 444; BOA, *TD 83,* s. 259–260; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1710] Kürdivi; 1500 yılında Biçer İğdiri Cemaati'ne bağlı bir cemaat ve 1522 yılında Biçer İğdiri Cemaati'nin bulunduğu bir karye olarak kaydedilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 444–445; BOA, *TD 83,* s. 261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1711] BOA, *TD 31,* s. 445; BOA, *TD 83,* s. 261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1712] BOA, *TD 31,* s. 446; BOA, *TD 83,* s. 261–262; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1713] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1714] F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bir cemaat de Tarsus'ta bulunmaktadır. Bu cemaat Orhan Beğlü taifesine bağlıdır. Bu da cemaatin Tarsus'tan gelmiş olabileceğini düşündürmektedir[1715].

1500 yılında bulunan *Ala Kilise*, *Çiçeklü*, *Gözlüce* ve *Yassı Bağ* adlı 4 köyün nüfusunun tamamı *Güvender Sümeği Cemaati*'ne aittir. 1522 yılında da kaydedilen bu köylerde cemaat adı zikredilmemektedir[1716]. Bu da *Güvender Sümeği Cemaati*'nin 1500 yılından sonra konar-göçerliği bırakıp yerleşik hayata geçtiğini göstermektedir.

Yassı Bağ köyünde 37[1717], *Ala Kilise* köyünde 25[1718], *Gözlüce* köyünde 24[1719] ve *Çiçeklü* köyünde 21[1720] nefer nüfusa sahip cemaatin toplam nefer sayısı 107'dir.

1.1.21.6. Köseler Cemaati[1721]

Köseler Cemaati, küçük bir cemaattir. Bu cemaatin Bozdoğan Kabilesi'nden oluğunu söyleyenler bulunmaktadır. Ancak incelediğimiz defterlerde bunu doğrulayan bir kayıt yoktur. İçil sancağına tabi Mud kazası Silifke nahiyesinde bulunan Bozdoğan Kabilesi'ne bağlı bir Köseler Cemaati bulunmaktadır. Sadece buradan hareket ederek Karataş'taki Köseler'in de Bozdoğan olduğunu söylemek doğru olmasa gerektir[1722]. Tarsus sancağında Kusun Taifesi'ne bağlı bir Köselü Cemaati de vardır. Ancak Karataş'ta bulunan bu cemaat ile bir ilişkisi olduğuna dair bir şey söylemek doğru olmaz[1723].

Hem 1500 yılında hem de 1522 yılında 2 köyde bulunmuştur. Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 28 iken 1522 yılında 42 nefer artarak 70 nefere ulaşmıştır.

[1715] Bu cemaatin Varsak kökenli olabileceğini düşünmekle beraber bunu doğrulayacak bir kanıta sahip değiliz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 324.

[1716] Gönder Sümek Cemaati'nin, 1500 yılında bulunduğu köylerin şahıs isimleri 1522 yılındaki şahıs isimlerle benzerlik göstermektedir. Bu da 1522 yılında cemaatin yerleşik hayata geçtiğini desteklemektedir. Söz konusu köylerin 1522 yıllarında yerleşik hayata geçtiklerine dair bkz. BOA, *TD 83,* s. 224–228; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1717] BOA, *TD 31,* s. 450–451.

[1718] BOA, *TD 31,* s. 449–450.

[1719] BOA, *TD 31,* s. 450.

[1720] Bu köy, 1522 yılında Çiçekli Ağaç diye yazılmıştır. BOA, *TD 31,* s. 451–452.

[1721] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 191; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1722] A. Demir, bu cemaatin Bozdoğan olduğunu söylemektedir. Bunun için bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati*, s. 37–38.

[1723] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 214.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cemaat, her iki dönemde de *Katran Gediği* karyesinde yoğun olarak bulunmuştur. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 21 ve 1522 yılında 43'tür[1724]. Cemaatin bulunduğu diğer köy ise *Tahtalu* karyesidir. Cemaat, bu köyde ise 1500 yılında 7 ve 1522 yılında 27 nefer olarak bulunmaktadır[1725].

1.1.21.7. Orhan Bağdası (?) Cemaati

Karataş kazasında bulunan Bağda adlı cemaatin 1500 yılı dâhil olmak üzere Bağda-i Büzürk ve Orhan Bağdası olarak ikiye ayrılmaktadır.

Orhan Bağdası (?) Cemaati, 1522 yılında *Ohan Bağdası (?)* diye kaydedilmiştir. Cemaat, her iki yılda da 6 köyde bulunmuştur.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 59 ve 1522 yılında 90'dır. Nefer sayılarından anlaşılacağı gibi küçük bir cemaat olan *Orhan Bağdası*, küçük gruplardan oluşmuştur. Cemaatin 1500 yılında en kalabalık bulunduğu köy, *Akça Pırnar*'dır. Cemaat, bu köyde 1500 yılında 19 nefer ile bulunmuştur. 1522 yılında ise cemaatin köydeki nefer sayısı 11'dir[1726]. Cemaatin 1522 yılında kalabalık bulunduğu köy *Viran Depe* köyüdür. Bu köyde, 1500 yılında 12 neferi olan cemaatin, 1522 yılında nefer sayısı 35'tir[1727].

Cemaatin en az nefer sayısıyla bulunduğu köy her iki dönemde de *Günay* karyesidir. Diğer adı *Aluç Alanı* olan bu köyde 1500 yılında 4 ve 1522 yılında 5 nefer *Orhan Bağdası Cemaati* mensubu bulunmaktadır[1728].

1500–1522 yılları arasında cemaatin toplam nefer sayısı 31 nefer artmıştır[1729]. En fazla nefer artışı, *Viran Depe* karyesinde yaşanmıştır. Bu köydeki nefer artışı

[1724] Bu köyün 1500 yılında Köseler Cemaati'nin mensuplarından oluştuğuna dair bir ifade bulunmamaktadır. Ancak bir sonraki tahrirde bulunan şahıs isimleri 1500 yılıyla benzerlikler taşıyor olduğundan bu köyün 1500 yılında da konar-göçer yaşam sürdüren Köseler Cemaati mensuplarından oluştuğu kanaatine vardık. BOA, *TD 31,* s. 475; BOA, *TD 83,* s. 236; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1725] BOA, *TD 31,* s. 475; BOA, *TD 83,* s. 237; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1726] BOA, *TD 31,* s. 474–475; BOA, *TD 83,* s. 247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1727] BOA, *TD 31,* s. 473; BOA, *TD 83,* s. 245–246; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292. Çelik, köyün adının eski olduğunu söylemektedir. Bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 132.

[1728] BOA, *TD 31,* s. 474; BOA, *TD 83,* s. 246; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1729] BOA, *TD 31,* s. 446–447; BOA, *TD 83,* s. 258; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

23'tür[1730]. Cemaat içerisinde sadece *Akça Pırnar* karyesinde nefer azalışı yaşanmıştır. Bu, 8 neferlik bir azalıştır[1731].

Orhan Bağdası Cemaati, yukarıda sayılan köyler dışında *Hisar Depe*[1732], *Örme Taş*[1733] ve *Peynirlik*[1734] karyelerinde bulunmuştur.

1.1.21.8. Şeyhtan (?) Cemaati

Şeyhtan (?) Cemaati'nin incelediğimiz defterlerde bazı yazılımları *Mıhdan (?)* ya da Fehtan (?) şeklindedir[1735]. Bu cemaat her iki yılda da 5 köyde bulunmuştur. Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 107 ve 1522 yılında 291 nefere ulaşmıştır.

Cemaat, her iki dönemde de *Meydan* karyesinde yoğunlaşmıştır. Cemaatin bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 38 ve 1522 yılında 92'dir[1736]. Cemaatin yoğun olarak bulunduğu bir diğer köy ise *Kızılca Tuz* karyesidir. Köyde, 1500 yılında 29 ve 1522 yılında 69 nefer cemaat mensubu bulunmaktadır[1737]. Cemaatin, en az nefer ile bulunduğu köyler 1500 yılında 8 nefer ile *Obruk*[1738] ve 1522 yılında ise 39 nefer ile *Karı Deve*'dir[1739].

1500 ve 1522 yılları arasında cemaatin nüfusunda 184 neferlik bir artış söz konusudur. Bulunduğu tüm köylerde cemaatin nüfusunda köklü nefer artışları vardır. Bu artış sadece doğum etkeniyle açıklanamaz. Bu da cemaate başka konar-göçer unsurların katıldığını göstermektedir. Cemaatin *Meydan* karyesindeki grubu en fazla nefer artışının gözlendiği gruptur. Bu karyedeki nefer artışı 54'tür[1740]. En az nefer artışı

[1730] BOA, *TD 31,* s. 473; BOA, *TD 83,* s. 245–246; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1731] BOA, *TD 31,* s. 474–475; BOA, *TD 83,* s. 247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1732] BOA, *TD 31,* s. 474; BOA, *TD 83,* s. 246; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1733] BOA, *TD 31,* s. 473–474; BOA, *TD 83,* s. 247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1734] BOA, *TD 31,* s. 474; BOA, *TD 83,* s. 246–247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1735] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 191; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1736] BOA, *TD 31,* s. 482; BOA, *TD 83,* s. 216–217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1737] BOA, *TD 31,* s. 480–481; BOA, *TD 83,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1738] BOA, *TD 31,* s. 483; BOA, *TD 83,* s. 217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1739] BOA, *TD 31,* s. 481; BOA, *TD 83,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1740] BOA, *TD 31,* s. 482; BOA, *TD 83,* s. 216–217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ise 20 nefer ile *Karı Deve* karyesindeki grupta yaşanmıştır[1741]. *Şeyhtan (?) Cemaati*, yukarıda adları geçen köyler dışında *Gerce Burun* karyesinde de görülmüştür[1742].

1.1.21.9. Tekür Sümeği Cemaati[1743]

Tekür Sümeği Cemaati, Güvender Sümeği Cemaati gibi Sümek Oğlu adlı beyin çocuklarından olmalıdır. *Tekür Sümeği Cemaati*, her iki dönemde de 6 köyde görülmüştür.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 140 ve 1522 yılında 260'dır. Cemaat, her iki dönemde de *Âlem Viranı* karyesinde yoğunlaşmıştır. Cemaatin, bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 30 ve 1522 yılında 65'dir[1744]. Cemaatin en az yoğun olduğu köy ise *Tahıl Viranı* karyesidir. *Tekür Sümeği Cemaati*, bu köyde 1500 yılında 16 ve 1522 yılında 20 nefer nüfusa sahiptir[1745].

1500–1522 yılları arasında cemaatin toplam nefer sayısı 120 nefer artmıştır[1746]. Bu artış, en çok *Âlem Viranı* karyesinde yaşanmıştır. Bu köydeki nefer artışı 35'dir[1747]. Cemaat içerisinde nefer azalışı yaşanmamıştır.

Tekür Sümeği Cemaati, yukarıda adları geçen Âlem Viranı ve Tahıl Viranı dışında *Çakal Alanı*[1748], *Kara Depe*[1749], *Sait Çatağı*[1750] ve diğer adı *Değirmenciler* olan *Viran Depe*[1751] köylerinde görülmüştür.

[1741] BOA, *TD 31,* s. 481; BOA, *TD 83,* s. 215; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1742] BOA, *TD 31,* s. 482–483; BOA, *TD 83,* s. 216; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1743] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1744] BOA, *TD 31,* s. 454–455; BOA, *TD 83,* s. 229–230; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1745] BOA, *TD 31,* s. 455; BOA, *TD 83,* s. 230–231; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1746]BOA, *TD 31,* s. 446–447; BOA, *TD 83,* s. 258; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1747] BOA, *TD 31,* s. 454–455; BOA, *TD 83,* s. 229–230; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1748] BOA, *TD 31,* s. 452; BOA, *TD 83,* s. 228; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1749] BOA, *TD 31,* s. 454; BOA, *TD 83,* s. 230; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1750] BOA, *TD 31,* s. 453; BOA, *TD 83,* s. 229; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1751] BOA, *TD 31,* s. 453; BOA, *TD 83,* s. 231–232; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.21.10. Tokuzlu (Dokuzlu) Cemaati[1752]

Bu cemaat, Karataş'a Tarsus'tan gelmiş olabilir. Çünkü Tarsus Türkmenleri içerisinde Toguz adlı bir taife bulunmaktadır. Aslında Tarsus'un Kusun nahiyesi'nde bulunan bu konar-göçer teşekkül, 1543 yılında önce Toguz Cemaati olarak anılmakta imiş. Ancak 1543 yılında 9 obaya ayrılmıştır. Bu tarihten sonra da taife olarak nitelendirilmiştir. Cemaatin taife haline gelmesinin nedeni nüfusunun kalabalıklaşmasıdır. İşte bu cemaatin bir kısmı 1543 yılından çok daha önce Karataş'a gelmiş olabilir. Belki de sadece bir isim benzerliğidir[1753].

Adı, 1500 yılında *Tokuz* ve 1522 yılında *Tokuzlu* diye yazılan cemaat, Karataş kazasında bulunan konar-göçer teşekküllerin büyüklerinden biridir. 1500 yılında 11 gruptan oluşan cemaatin grup sayısı, 1522 yılında ilk kez görülen *Sarılar* karyesindeki grup[1754] ve *Tokuzlu Cemaati*'ne bağlı *Pusadlu Cemaati*[1755] ile 13'e yükselmiştir.

Tokuzlu Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 268 ve 1522 yılında 652'dir. Cemaat, her iki dönemde de *Buldaş* karyesinde yoğunlaşmıştır. Ancak 1522 yılında *Boynuz Viranı* karyesindeki nefer sayısı *Buldaş* karyesiyle aynıdır. *Buldaş* karyesindeki nefer sayısı 1500 yılında 65 ve 1522 yılında 82'dir[1756]. *Boynuz Viranı* karyesinde 1500 yılında 15 nefer bulunuyorken 1522 yılında bu karyede de cemaatin nefer sayısı 82'dir[1757]. 1500 yılında cemaat en az *Sülmen* karyesinde bulunmuştur. Bu yıl karyede bulunan cemaat mensuplarının nefer sayısı sadece 3'tür[1758]. 1522 yılının en küçük grupu ise *Pusadlu Cemaati*'dir. Bu cemaatin nefer sayısı 14'dür[1759].

Hemen hemen tüm gruplarında ciddi artışlar görülen bu cemaatin nefer artışı 384'tür. Bu cemaate dışarıdan katılımın olduğunu göstermektedir. En fazla nefer artışı

[1752] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 98.

[1753] Tarsus'daki Toguz Cemaati için bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 164–165; 230–231.

[1754] BOA, *TD 83,* s. 239; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1755] BOA, *TD 83,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1756] Köyün adı 1500 yılında Buldasun diye yazılmıştır. BOA, *TD 31,* s. 462–463; BOA, *TD 83,* s. 244–245; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1757] Köyün diğer adı Perniş'tir. BOA, *TD 31,* s. 459–460; BOA, *TD 83,* s. 239–240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1758] BOA, *TD 31,* s. 459; BOA, *TD 83,* s. 243–244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1759] BOA, *TD 83,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

diğer adı *Perniş* olan *Boynuz Viranı* karyesinde yaşanmıştır. Bu köydeki nefer artışı 67'dir[1760]. Cemaat içerisinde sadece *Gök Viran* karyesinde bir azalma söz konusudur. *Gök Viran* karyesinde cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 27 iken 6 nefer azalarak 1522'de 21 nefere düşmüştür[1761].

Cemaat, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Avcılar*[1762], *Boğa Depesi*[1763], *Kızıl Hisar*[1764], *Sazak*[1765], *Saz Başı*[1766] ve *Şahlu*[1767] köylerinde de görülmüştür. Ayrıca cemaatin *Keçi Cemaati* olarak anılan bir *perakende* grubu da bulunmaktadır[1768].

1.1.21.11. Tosunlar Cemaati

Küçük bir cemaat olan *Tosunlar Cemaati*, 1500 yılında, *Kapı Taşı* ve *Sandal Yolu* köylerinde konar-göçer bir yaşam sürdürmüşlerdir. 1522 yılında bu karyelerde 1500 yılıyla benzer kişiler yaşamasına rağmen cemaat adı zikredilmemektedir[1769]. Bu da cemaatin 1500 yılından sonra yerleşik hayatı tercih ettiğini göstermektedir.

Bu cemaat, 31'i Sandal Yolu karyesinde[1770] ve 14'ü Kapı Taşı karyesinde[1771] olmak üzere toplam 45 nefer sahiptir.

[1760] BOA, *TD 31,* s. 459–460; BOA, *TD 83,* s. 239–240; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1761] BOA, *TD 31,* s. 461; BOA, *TD 83,* s. 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1762] BOA, *TD 31,* s. 457; BOA, *TD 83,* s. 241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1763] BOA, *TD 31,* s. 460; BOA, *TD 83,* s. 238; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1764] BOA, *TD 31,* s. 461–462; BOA, *TD 83,* s. 244; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1765] BOA, *TD 31,* s. 459, 460; BOA, *TD 83,* s. 242–243; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1766] BOA, *TD 31,* s. 457; BOA, *TD 83,* s. 240–241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1767] BOA, *TD 31,* s. 458; BOA, *TD 83,* s. 238–239; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1768] BOA, *TD 31,* s. 458; BOA, *TD 83,* s. 242; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1769] Tosunlar Cemaati'nin, 1500 yılında bulunduğu köylerin şahıs isimleri 1522 yılındaki şahıs isimleriyle benzerlik göstermektedir. Bu da 1522 yılında cemaatin yerleşik hayata geçtiğini desteklemektedir. Söz konusu köylerin 1522 yıllarında yerleşik hayata geçtiklerine dair bkz. BOA, *TD 83,* s. 222–224; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[1770] BOA, *TD 31,* s. 483.

[1771] BOA, *TD 31,* s. 484.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.21.12. Diğer Cemaatler

Bu başlık içerisinde *Karataş* kazasında tek bir köyde bulunan cemaatler değerlendirilecektir. *Karataş* kazasında böyle özellik gösteren cemaat sayısı her iki dönemde de 5'tir.

Bu tür özellik gösteren cemaatlerin kaza içerisindeki toplam nefer sayıları, 1500 yılında 205 iken 1522 yılında 142 nefer artarak 347'ye ulaşmıştır. Bu cemaatlerin nefer sayıları hemen hemen birbirine yakındır. Bunlar içerisinde en fazla nefere sahip cemaat, *Eski Hisar* karyesinde olan *Gök Mesud Cemaati*'dir. Bu cemaat, 1500 yılında 75 nefer iken 52 nefer artarak 1522 yılında 127 nefere ulaşmıştır[1772].

Diğer bir cemaat, *Menteşe Cemaati*'dir. Ak Viran karyesinde olan bu cemaatin nefer sayısı, 1500 yılında 42 ve 1522 yılında 68'dir[1773]. *Lamas* karyesinde bulunan *Göce (?) Cemaati* ise 1500 yılında 42 ve 1522 yılında 65 nefere sahiptir[1774]. *Arslan Deresi* karyesinde bulunan 1500 yılında *Ak Güvender* ve 1522 yılında *Gök Güvender* diye kaydedilen cemaat ise 1500 yılında 23 ve 1522 yılında 46 nefere sahiptir. Bu cemaat için 1522 yılı tahririnde *kabile* terimi kullanılmıştır. *Karataş* kazasında sadece *kabile* terimi bu konar-göçer teşekkülde görülmüştür[1775]. 1500 yılında *Çomak Çukuru* karyesinde bulunan ve sonraki yıllarda sadece cemaat olarak kaydedilen *Delüler Cemaati* ise, 1500 yılında 23 ve 1522 yılında 41 neferden oluşmaktadır[1776].

1.1.22. Mud Kazası[1777]

Mud kazasındaki konar-göçer-teşekkülleri *Ağarlu Kabilesi, Başara Cemaati, Bozdoğan Kabilesi, Bozkırlu Cemaati, Bölük-i Ağar Cemaati, Cukîler Cemaati, Depirlü Cemaati, Deveciler Cemaati, Evren Cemaati, Göynüklü Cemaati, Karakaya Cemaati, Kastamonu Cemaati, Küçük Cemaati, Kürd Cemaati, Moğultay Cemaati, Turgudlar Cemaati, Şamlu Cemaati, Şeyh Güvenç Kabilesi, Yoğri-Yoğra Cemaati, Zeyne Cemaati* ve *Diğer Cemaatler* olmak üzere 21 kısımda inceleyebiliriz.

[1772] BOA, *TD 31,* s. 472–473; BOA, *TD 83,* s. 232–233; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1773] BOA, *TD 31,* s. 484–485; BOA, *TD 83,* s. 234–235; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1774] BOA, *TD 31,* s. 448–449; BOA, *TD 83,* s. 262–264; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[1775] BOA, *TD 31,* s. 456; BOA, *TD 83,* s. 235–236; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1776] BOA, *TD 31,* s. 455–456; BOA, *TD 83,* s. 245; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[1777] Mud kazası için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 1–393; M. Açıkgöz, *Mut Kazası*, s. 1–94.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu kazadaki konar-göçerlerden Ağarlu, Bozdoğan ve Şeyh Güvenç için kabile tabiri kullanılmıştır. Geriye kalanların tamamı cemaat olarak kaydedilmiştir. Mud kazasındaki konar-göçerler, Gülnar ve Karataş kazalarındaki konar-göçerler gibi yarı yerleşik bir yaşam sürdürmektedirler. Aynı anda birkaç mezra ve köyde görülmüşlerdir. Aynı zamanda İçil dışındaki konar-göçerler gibi kabile düzenine bağlı olarak çeşitli cemaat ve bölüğe ayrılmışlardır. Bu durum nedeniyle Mud konar-göçerlerinin, konar-göçerlik ve yerleşik düzen arasında bir ara yapı taşıdığını söyleyebiliriz.

Kazada, 1500 yılında toplam 140 ve 1522 yılında toplam 102 konar-göçer grup bulunmaktadır[1778]. 1500 yılında en çok grup sayısı % 14 oranıyla *Diğer Cemaatler* olarak verdiğimiz konar-göçerlere aittir. *Moğultay Cemaati* % 10; *Bozdoğan Kabilesi* ve *Şamlu Cemaati*'nin her biri % 9; *Ağarlu Kabilesi* % 7; *Evren* ve *Kürd* cemaatlerinin her biri % 6; *Bozkırlu Cemaati* % 5; *Bölük-i Ağar, Küçük, Turgudlar* ve *Depirlü* cemaatlerinin her biri % 4; *Cukîler* ve *Karakaya* cemaatlerinin her biri % 3; *Yoğri, Şeyh Güvenç, Kastamonu, Göynüklü* ve *Başara* kabile ve cemaatlerinin her biri de % 2 oranında gruba sahiptir. Geriye kalan % 2'lik oranı ise *Deveciler* ve *Zeyne* cemaatleri paylaşmaktadır.

1522 yılında ise en çok grup % 17 oranıyla *Bozdoğan Kabilesi*'nde görülmüştür. *Şamlu* % 12; *Diğer, Kürd* ve *Bozkırlu* cemaatlerinin her biri % 9; *Ağarlu* % 8; *Bölük-i Ağar* % 7; *Turgudlular* % 5; *Cukîler, Kastamonu* ve *Şeyh Güvenç* cemaatlerinin her biri % 4; *Yoğri* ve *Göynüklü* cemaatlerinin her biri % 3; *Deveciler* ise % 2 oranında gruba sahiptir. Geriye kalan % 4'lük oran *Başara*, *Evren*, *Karakaya*, *Küçük*, *Moğultay* ve *Zeyne* cemaatleri arasında paylaşılmaktadır. Bu yılda *Depirlü* cemaatinin ise konar-göçerliği bırakıp tamamen yerleşik hayata geçtiği görülmüştür.

Kazada 1500 yılında 3856 ve 1522 yılında 6227 nefer bulunmaktadır. Her iki dönemde de en kalabalık konar-göçer teşekkül, *Bozdoğan Kabilesi*'dir. İncelediğimiz dönemlerde *Mud* kazası konar-göçer teşekkülleri, % 61 oranında bir nefer artışına sahip olmuştur. Bu, 2371 neferlik bir artıştır. 1500 yılında konar-göçer olan ama 1522 yılında tamamı yerleşik hayata geçen *Depirlü Cemaati* ile bir kısmı yerleşik hayata geçen *Diğer*, *Evren*, *Küçük*, *Moğultay* ve *Zeyne* cemaatleri hariç diğer konar-göçer

[1778] Mud kazasındaki konar-göçer cemaatlerin tamamı ve toplam nefer sayıları için bkz. Ek 22a, 22b, 22c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

teşekküllerin tamamında nefer artışı söz konusudur. En fazla nefer artışı *Bozkırlu Cemaati*'nde yaşanmıştır. *Mud* kazasında bulunan konar-göçerlerin nefer artışı *Bozkırlu Cemaati*'nde % 237; *Bozdoğan Kabilesi*'nde % 218; *Cukîler Cemaati*'nde % 170; *Şamlu Cemaati*'nde % 163; *Kürd Cemaati*'nde % 125; *Başara Cemaati*'nde % 112; *Ağarlu Kabilesi*'nde % 107; *Şeyh Güvenç Cemaati*'nde % 97; *Yoğri Cemaati*'nde % 95; *Göynüklü Cemaati*'nde % 94; *Turgudlular Cemaati*'nde % 60; *Bölük-i Ağar Cemaati*'nde % 58; *Karakaya Cemaati*'nde % 46; *Kastamonu Cemaati*'nde % 42; *Deveciler Cemaati*'nde % 28 oranındadır.

***Tablo: 14**. Mud Kazasındaki Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kabile veya Cemaat Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Ağarlu Kabilesi	86	2.24	178	2.85
Başara Cemaati	85	2.20	180	2.89
Bozdoğan Kabilesi	658	17.07	2090	33.56
Bozkırlu Cemaati	156	4.05	526	8.44
Bölük-i Ağar Cemaati	99	2.56	156	2.50
Cukîler Cemaati	44	1.14	119	1.91
Depirlü Cemaati	89	2.30	-	-
Deveciler Cemaati	18	0.46	23	0.36
Evren Cemaati	329	8.54	32	0.51
Göynüklü Cemaati	96	2.49	186	2.98
Karakaya Cemaati	141	3.66	206	3.30
Kastamonu Cemaati	128	3.31	182	2.92
Küçük Cemaati	130	3.37	12	0.19
Kürd Cemaati	276	7.16	620	9.96
Moğultay Cemaati	209	5.42	16	0.25
Turgudlar Cemaati	92	2.38	147	2.36
Şamlu Cemaati	229	5.94	603	9.68
Şeyh Güvenç Kabilesi	149	3.87	293	4.70
Yoğri – Yoğra Cemaati	102	2.65	199	3.19
Zeyne Cemaati	85	2.20	47	0.75
Diğer Cemaatler	655	16.99	412	6.61
TOPLAM	**3856**	**100**	**6227**	**100**

Bu kazadaki konar-göçerlerden *Moğultay Cemaati* % 92; *Küçük Cemaati* % 91; *Evren Cemaati* % 90; *Zeyne Cemaati* % 45 ve *Diğer Cemaatler* % 37 oranında nefer kaybına sahiptir. Bundaki en önemli etken çoğunun yerleşik hayatı tercih etmesidir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.1. Ağarlu Kabilesi[1779]

Ağarlu Kabilesi, Mud kazasına bağlı Silifke nahiyesinde bulunmaktadır. Bu kabilenin bir grubunu Karahisar-ı Develü kazasında görmüştük. Söz konusu yerler dışında Aydın kazasında da Ağarlu adlı bir cemaat bulunmuştur[1780].

Kabile adını Ağar adlı bir şahıstan almıştır. Nitekim 1500 yılına ait bir kayıtta "*…Öşrü Ağar Oğlunun tımarıdır her hisseh gayri ki yerlü yerinde kayd olunmuşdur*" diye yazılmıştır[1781]. Bu da Ağar'ın bir şahıs adı olduğunu ispatlamaktadır. Bunun yanı sıra II. Bayezid dönemi inam defterinde İbrahim Ağar adlı bir beyin bulunması da bu görüşümüzü desteklemektedir. Ayrıca bu defterde Varsak beylerinin adlarının verilmiş olması da cemaatin Varsak kökenli olduğunu akla getirmektedir[1782].

Ağarlu için 1500 yılında cemaat ve 1522 yılında kabile statüsü kullanılmıştır. *Ağarlu Kabilesi*, 1500 yılında 9 ve 1522 yılında 8 gruba sahiptir. Cemaatin 1500 yılında 2 nefer ile bulunduğu *Koyun Obruğu* karyesi 1522 yılında kaydedilmemiştir[1783].

Kabile, 1500 yılında 86 ve 1522 yılında 178 nefer nüfusa sahiptir. 1500 yılında en fazla *Dere* karyesinde yoğunlaşmıştır. *Ağarlu*'nın bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 16'dır. 1522 yılında ise 26 neferden oluşmuştur[1784]. 1522 yılında ise cemaat, en çok *Bağ Beleni* karyesinde yoğunlaşmıştır. Bu köyün 1500 yılındaki 11 olan nefer sayısı 1522 yılında 49'dur[1785].

Kabile'nin küçük grupları da bulunmaktadır. Bunlar, 1500 yılında *Koyun Obruğu* karyesindeki grup ile *Müteferrika-i Ağarlu Cemaati*'dir. *Koyun Obruğu* karyesinde 2 nefer var iken[1786] *Müteferrika-i Ağarlu Cemaati*'nde 3 neferlik nüfus

---

[1779] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s.96.

[1780] Bu adı taşıyan cemaatlerin bulunduğu yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 157.

[1781] BOA, *TD 31,* s. 431.

[1782] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 182.

[1783] BOA, *TD 31,* s. 406.

[1784] BOA, *TD 31,* s. 431; BOA, *TD 83,* s. 164; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1785] BOA, *TD 31,* s. 431; BOA, *TD 83,* s. 165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1786] BOA, *TD 31,* s. 406.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmaktadır[1787]. 1522 yılında ise cemaat, en az *Çukurlu* karyesindedir. Bu karyedeki nefer sayısı 4 iken 1500 yılında bu sayı 12 imiş[1788].

1500 ile 1522 yılları arasında *Ağarlu* konar-göçerlerinin nefer sayısında 92 neferlik bir artış söz konusudur. En çok nefer artışı 38 nefer ile *Bağ Beleni* karyesinde yaşanmıştır[1789]. Nefer artışı gerçekleşen gruplardan biri de *Müteferrika-i Ağarlu Cemaati*'dir. Bu cemaatin nefer sayısında ise 18 neferlik artış gözlenmektedir[1790]. Kabile içerisinde nefer azalışları da yaşanmıştır. En fazla nefer azalışı 8 nefer ile *Çukurlu* karyesinde yaşanmıştır. Bu karyedeki nüfus, 1500 yılında 12 nefer iken 1522 yılında sadece 4 neferdir[1791]. Bir diğer nefer azalışı 1500 yılında *Yoralar Cemaati* denilen *Ada* karyesindeki *Ağarlu* mensuplarında görülmüştür. Bu grup, 1500 yılında 11 nefer iken 4 nefer azalarak 1522 yılında 7 nefer düşmüştür[1792]. *Ağarlu Kabilesi*, yukarıda zikredilen köyler dışında, *At Viranlu*[1793], *Konur Öküz*[1794] ve *Sakız Viranı*[1795] köylerinde bulunmuştur.

1.1.22.2. Başara Cemaati[1796]

Sadece Silifke nahiyesinde görülen bu cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 85 ve 1522 yılında ise 180 nefer nüfusa sahiptir. Cemaat, her iki dönemde de *Sosun Bağı* olarak tanınan *İlyas Deresi* köyünde görülmüştür. Bu köyde 1500 yılında 80 ve 1522 yılında 180 nefer bulunmaktadır. Cemaat, bu köyde yoğunlaştığı için 1500 yılında köy, *Başara* köyü olarak da anılmıştır[1797].

[1787] BOA, *TD 31,* s. 429; BOA, *TD 83,* s. 163; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1788] BOA, *TD 31,* s. 430; BOA, *TD 83,* s. 166; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1789] BOA, *TD 31,* s. 431; BOA, *TD 83,* s. 165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1790] BOA, *TD 31,* s. 429; BOA, *TD 83,* s. 163; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1791] BOA, *TD 31,* s. 430; BOA, *TD 83,* s. 166; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1792] Bu köyün diğer adının 1522 yılında Karaca Gedüğü olduğu vurgulanmıştır. BOA, *TD 31,* s. 432; BOA, *TD 83,* s. 165; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275. Cemaatin 1500 yılı için an cemaat-i yoralar denilmiştir. Ama bu ad, 1522 yılında kullanılmamıştır. Yoralar Cemaati adıyla İçel sancağında bir konar-göçer teşekkül bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 661.

[1793] BOA, *TD 31,* s. 429–430; BOA, *TD 83,* s. 163; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1794] BOA, *TD 31,* s. 432; BOA, *TD 83,* s. 166; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1795] BOA, *TD 31,* s. 430; BOA, *TD 83,* s. 164; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1796] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 96.

[1797] BOA, *TD 31,* s. 419–420; BOA, *TD 83,* s. 184–186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Başara Cemaati, 1500 yılında *İlyas Deresi* köyü dışında *Sürtmece Sekisi* adlı köyde de görülmüştür. 1522 yılında bulunmayan bu köyde cemaatin nefer sayısı ise sadece 5'tir[1798].

1.1.22.3. Bozdoğan Kabilesi[1799]

Mud kazası bağlı *Silifke* nahiyesinde yoğunlaşan Bozdoğan Kabilesi'nin bir kısmı da Koçhisar kazasında görülmüştür[1800]. Silifke'deki *Bozdoğan* konar-göçerleri için hem cemaat hem de kabile terimi kullanılmıştır. Ayrıca zaman zaman *yörükân-ı bozdoğan* diye kaydedilen bu konar-göçer teşekkül, 1500 yılında *Ağaççılar*[1801], *Avcı*, *Bozdoğan*[1802] ve *Taş Depecik*[1803] adlı 4 köyde görülmüştür. Köyler dışında kabileye bağlı 9 cemaat bulunmaktadır. 1500 yılında *Cemaat-i Bozdoğanlu*[1804] ve *Cemaat-i Müteferrika-i Bozdoğan*[1805] teşekküllerine 1522 yılında rastlanılmamıştır. 1522 yılında *Avcı Salurlu*[1806] ve yine *Taş Depecik*[1807]adıyla iki köy daha eklenmiş ve cemaatin bulunduğu köy sayısı 6'ya çıkmıştır. Yine bu yıl, *Bıçakçılar*[1808], *Köselü*[1809], *Silifke*[1810] ve *Alaiyye* civarında olan perakende[1811] cemaatleri ile cemaat sayısı da 13'e çıkmıştır.

[1798] BOA, *TD 31,* s. 394–395.

[1799] Bu cemaat için bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 1–127; Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 188, 190; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 96.

[1800] Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 46; D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 107–108.

[1801] BOA, *TD 31,* s. 373; BOA, *TD 83,* s. 207–208; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1802] BOA, *TD 31,* s. 379–380; BOA, *TD 83,* s. 200; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1803] BOA, *TD 31,* s. 378–379; BOA, *TD 83,* s. 201; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1804] BOA, *TD 31,* s. 386–388.

[1805] BOA, *TD 31,* s. 381–382.

[1806] BOA, *TD 83,* s. 18; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1807] BOA, *TD 83,* s. 204–205; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1808] Bozdoğan Kabilesi'ne bağlı iki Bıçakçı cemaati vardır. Bunlardan 1522 yılında kaydedileni *Nısf-ı Cemaat-i Yörükân-ı Bıçakçiyan tabi Bozdoğan* olarak verilmiştir. BOA, *TD 83,* s. 210–211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1809] BOA, *TD 83,* s. 208–209; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Köseler Cemaati, 1554 yılında Gülnar'da bulunmuş ve Ermenek'te yaylarlarmış. Bunun dışında cemaat, Ermenek, Alaiyye, Tarsus ve Adana'da görülmektedir. Köseler Cemaati, 16. yüzyılın sonlarına doğru yerleşik hayata geçmiştir. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 37–38. Bu cemaat, İçil sancağına bağlı Silifke Aydın, Saruhan, Ankara, Karahisar-ı Şarki, Karasi, Alaiye, Köstendil, Erzurum gibi Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görülmüştür. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 465.

[1810] BOA, *TD 83,* s. 212; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1811] BOA, *TD 83,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabilenin toplam nefer sayısı 1500 yılında 658 ve 1522 yılında ise 2090'dır. Kabilenin en kalabalık grupları *Bıçakçılar Yörüğü*, *Bozdoğanlu* ve *Alaiyye civarında olan perakende* cemaatleridir.

Bıçakçılar Yörüğü, *Cemaat-i Yörük-i Bıçakçılar an Kabile-i Bozdoğan* diye kaydedilmiştir. Bu cemaatin, 1500 yılından sonra *Müretlice* köyünde bulunmuşlardır. Önemli bir *Bozdoğan* grubu olan bu cemaat, her iki dönemde de kalabalık bir nüfusa sahiptir. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 145 ve 1522 yılında 305'tir[1812].

Bir diğer kalabalık grup *Cemaat-i Bozdoğanlu* diye kaydedilmiştir. Ancak bu cemaatte 1522 yılında rastlanılmamıştır. Bu cemaat, 1500 yılında oldukça kalabalık bir nüfusa sahiptir. 117 neferden oluşan cemaat, 1522 yılında, muhtemelen ya yerleşik hayata geçmişler ya da başka bir yere gitmişlerdir[1813].

1522 yılının en kalabalık grubu, *Alaiyye* ve çevresinde bulunan perakendelere aittir. *Cemaat-i Perakende-i an Cemaat-i Bozdoğan der Alaiyye ve gayrihum* diye kaydedilen bu cemaat, 635 neferden oluşmaktadır[1814].

Kabilenin 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 9 neferden oluşan az nüfuslu grupları da bulunmaktadır. Bunlardan biri 1500 yılında mezra iken 1522 yılında karye olarak kaydedilen *Avcı*'dır. *Avcı* karyesinde 1500 yılında 8 ve 1522 yılında 9 nefer bulunmaktadır[1815]. 1522 yılında 9 nefere sahip bir diğer grup da *Avcı Salurlu* karyesinde bulunmaktadır. Bu karye, cemaatin bulunduğu diğer köylerden farklı olarak *Mud* nahiyesine bağlıdır[1816].

Her iki dönem içerisinde kabilenin nefer sayısında ciddi bir artış söz konusudur. Bu artış, 1432 neferdir. Bu durum, çoğunluğu Silifke nahiyesinde bulunan Bozdoğan teşekküllerinin bünyesine, 1500 yılında sonra Karaman Bölgesi ve çevresindeki Bozdoğan teşekküllerinden büyük bir nüfus kütlesinin katıldığını akla getirmektedir.

[1812] BOA, *TD 31,* s. 389–391; BOA, *TD 83,* s. 202–204; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Bu cemaat, 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bazı oymaklara ayrılmıştır. Bıçakçılar Cemaati için bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 34–36.

[1813] BOA, *TD 31,* s. 386–388.

[1814] BOA, *TD 83,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1815] BOA, *TD 31,* s. 385–386; BOA, *TD 83,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1816] BOA, *TD 83,* s. 18; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabile içerisindeki cemaatlerden en fazla nefer artışı, 1500 yılında *Cemaat-i Yörükân an Cemaat-i Bozdoğan* ve 1522 yılında *Cemaat-i Perakende an Yörükân an Kabile-i Bozdoğan* diye kaydedilen perakende grubunda görülmüştür. 1500 yılında 72 neferden oluşa bu grup 1522 yılında 179 nefer artarak 251 nefer ulaşmıştır[1817]. Bunun dışında *Bıçakçılar Yörüklerinde* de 160 neferlik bir artış söz konusudur[1818].

Yukarıda belirtilen 1500 yılında bulundukları halde 1522 yılında görülmeyen cemaatler dışındaki konar-göçer gruplarda nefer kaybı bulunmamaktadır. Bu cemaatlerin nefer sayıları ya sabit kalmış ya da artmıştır.

Bozdoğanlu Kabilesi, yukarıda zikredilen köy ve cemaatlerden başka gruplara da sahiptir. *Burhanlar*[1819], *Çerçiler*[1820], *Kara Ömerler*[1821], *Karkun*[1822] ve *Sendeller*[1823]

[1817] Silifke'de bulunan Bozdoğanlu Kabilesi'ne bağlı toplam 3 perakende cemaati bulunmaktadır. Bunlardan sadece bu perakende cemaati 1500 yılından beri bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 372–373; BOA, *TD 83,* s. 205–207; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1818] BOA, *TD 31,* s. 389–391; BOA, *TD 83,* s. 202–204; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Bıçakçılar Cemaati için bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 34–36.

[1819] BOA, *TD 31,* s. 376–377; BOA, *TD 83,* s. 208; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270. Burhanlar Cemaati, 18. yüzyılda iskâna tabi tutulmuşlardır. Bkz. Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 129. Bu cemaat, İçil sancağına bağlı Silifke'de bulunmaktadır. Bunun dışında yine İçil'e bağlı Gülnar, Sinanlı ile Aydın, Kütahya, Saruhan, Tarsus, Siverek, Denizli, Konya, Aksaray, Akşehir, Nevşehir gibi Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görülmüştür. Ayrıca bu cemaat, Adana civarında Hasandağı yaylağında yaylardı. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 224–225.

[1820] BOA, *TD 31,* s. 374; BOA, *TD 83,* s. 204; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Ayrıca bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 40.

[1821] Kara Ömerler ya da Kara Ömerlü diye adlandırılan bu cemaat, 1500 yılında Balya Kesri karyesinde bulunmuşlardır. Bu cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 26 ve 1522 yılında ise 76'dır. BOA, *TD 31,* s. 377–378; BOA, *TD 83,* s. 210; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Bu cemaat, 16. yüzyılın ikinci yarısında Anamur'da da görülmüştür. Bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 36–37. Bu adla bulunan konar-göçerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 414.

[1822] 1500 yılında mezra ve 1522 yılında karye olan Kargu Çatağı'nda bulunan Karkun Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 48 ve 1522 yılında ise 103'dür. BOA, *TD 31,* s. 375; BOA, *TD 83,* s. 201–202; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Ayrıca bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 39–40. Bu cemaat, Oğuzlar'ın Bozok Kolu'ndan olan Karkın Boyundandır. Karkın Boyu, Halep Türkmenleri, Dulkadırlı, Ramazan İlleri ve Bozulus teşekkülleri içerisinde yer almıştır. Bkz. F. Sümer, "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", s. 86–89; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 235. Bu adla anılan konar-göçer gruplar bulunmaktadır. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 421.

[1823] Sendeller Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 26 ve 1522 yılında ise 35'dir. 1500 yılı nefer saysının 6'sı Lapa karyesinde sakindir. BOA, *TD 31,* s. 375–376; BOA, *TD 83,* s. 209; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277. Bu cemaat, 16. yüzyılda Alaiyye, Anamur, Teke, Mud ve Adana'da bulunmaktadır. Ayrıca bkz. A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 38–39. Halaçoğlu, Sendil adlı cemaatin yurdlarını terk eden ve 1708 yılından sonra tekrar yurdlarına döndürülen konar-göçerlerden olduğunu söylemiştir. Bunlar, daha sonra Kıbrıs'a sürgün edilmişlerdir. Bkz. Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 129. Sendil Cemaati, İçil dışında Saruhan, Şam, Menteşe, Hamid, Teke, Alaiyye, Kütahya, Adana, Tarsus, Sis, Aydın ve Kıbrıs'ta görülmüştür. Bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 570.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

adlarını taşıyan bu cemaatler, kabilenin en eski ve en önemli konar-göçer teşekkülleridir.

1.1.22.4. Bozkırlu Cemaati[1824]

Koçhisar'da görülen bu cemaat, 1500 yılında 7 köyde görülmüştür. 1522 yılında ise mevcut köylere *Çukur* karyesi[1825] ve *Perakende Cemaati*[1826] de eklenince cemaatin 1522 yılındaki grup sayısı 9'a yükselmiştir.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 156 ve 1522 yılında ise 526'dır. Cemaat, her iki dönemde de en çok *Tuztaş* karyesinde yoğunlaşmıştır. Bu karyede 1500 yılında 52 ve 1522 yılında 161 nefer bulunmaktadır[1827]. Bu köy dışında cemaat, *Kızılca Bağ* karyesinde de yoğun bir nüfusa sahiptir. Bu köydeki nefer sayısı, 1500 yılında 35 ve 1522 yılında 90'dır[1828]. Cemaatin en az nüfusla bulunduğu köy ise *Buğdaylu* karyesidir. Bu köyde, 1500 yılında 3 ve 1522 yılında 6 nefer *Bozkırlu* bulunmaktadır[1829].

Bozkırlu Cemaati'nin, 1500 ile 1522 yılları arasında 370 neferlik artış vardır. Cemaatin tüm gruplarında artış söz konusudur. En çok artış, cemaatin en yoğun olarak bulunduğu *Tuztaş* köyünde gerçekleşmiştir. Buradaki nefer artışı 109'dur. Cemaatin genelinde yaşanan bu artış, cemaate başka gruplarında katıldığını göstermektedir.

Bu cemaat, yukarıda adı zikredilen köyler dışında *Göğercinlik*[1830], *Gök Viranlu*[1831] ve *Kara Şaraphane*[1832] adlı köylerde de bulunmaktadır.

[1824] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 96.

[1825] BOA, *TD 83,* s. 192–193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1826] BOA, *TD 83,* s. 193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1827] BOA, *TD 31,* s. 400–401; BOA, *TD 83,* s. 191–192; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1828] BOA, *TD 31,* s. 397–398; BOA, *TD 83,* s. 187–188; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1829] 1522 yılında Bağdaylı diye kaydedilen Buğdaylu köyü aslında Bozkırlu Cemaati'ne ait bir köy değildir. Bu köyde Bozkırlu'nun bulunduğunu tahrirdeki *Cemaat-i Reaya-i Bozkırlu* ifadesi vermektedir. Cemaat nüfusu dışında köyün kendi nüfusu da bulunmaktadır. BOA, *TD 31,* s. 318; BOA, *TD 83,* s. 56; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 271.

[1830] BOA, *TD 31,* s. 399; BOA, *TD 83,* s. 189–190; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1831] BOA, *TD 31,* s. 400; BOA, *TD 83,* s. 190–191; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1832] BOA, *TD 31,* s. 398–399; BOA, *TD 83,* s. 189; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.5. Bölük-i Ağar Cemaati

Ağar Kabilesi'nden olacağını düşünmekle beraber bunu kanıtlayan bir veri olmadığından müstakil olarak ele aldık. İsmindeki bölük kelimesi bu cemaatin Moğol kökenli olabileceğini akla getirmektedir[1833]. Ancak bunu gösteren bir kayda rastlanılmamıştır.

Ağar Bölüğü Cemaati, 1500 yılında *Silifke* nahiyesinin 6 köyünde görülmüş iken 1522 yılında yeni kaydedilen yine bir *Silifke* köyü olan *Viran Tepe*[1834] ile köy sayısı 7'ye çıkmıştır.

Cemaat, 1500 yılında 99 ve 1522 yılında 156 nefere sahiptir. Her iki dönemde de *Gök Burcu Seniri ve Kızılca Dam* karyesinde yoğunlaşmıştır. Bu karyenin nefer sayısı 1500 yılında 32 iken 1522 yılında 44'tür[1835]. Cemaatin en az nüfus ile bulunduğu köyler *Gök İn* ve *Sarnıcı Çok*'tur. *Gök İn* karyesinin nefer sayısı 1500 yılında 7 ve 1522 yılında 9 iken[1836] *Sarnıcı Çok* karyesinin nefer sayısı ise 1500 yılında 7 ve 1522 yılında 12'dir[1837].

Cemaatin bulunduğu tüm köylerde ya nefer artışı ya da nefer sayısının sabit kaldığı görülmektedir. Cemaatin genelinde 54 neferlik artış söz konusudur. En çok *Telmeci* karyesinde artış gözlenmiştir. Bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 17 iken 1522 yılında 16 nefer artarak 33'e yükselmiştir[1838]. *Kızıl Kilise Seniri* köyünde ise nüfus hep 13 nefer kalmıştır[1839]. *Bölük-i Ağar Cemaati*, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Akça Viran* karyesinde de bulunmuştur[1840].

[1833] Şahin, bölük kelimesinin daha çok Moğol askeri sisteminde kullanılan bir kelime olduğunu belirtmektedir. Anadolu'daki bazı yörük gruplarının bölüklere ayrıldığını ve bu da bunların Moğol nüfusunu hâkim olduğu yerlerden göç ettiklerini ya da Moğol tesirinin görüldüğü bölgelerde yaşamış olduklarını söylemektedir. İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

[1834] BOA, *TD 83,* s. 167; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1835] BOA, *TD 31,* s. 427–428; BOA, *TD 83,* s. 167–168; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1836] BOA, *TD 31,* s. 428; BOA, *TD 83,* s. 169–170; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1837] BOA, *TD 31,* s. 426; BOA, *TD 83,* s. 169; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1838] BOA, *TD 31,* s. 427; BOA, *TD 83,* s. 169; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1839] BOA, *TD 31,* s. 427; BOA, *TD 83,* s. 168; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1840] BOA, *TD 31,* s. 428–429; BOA, *TD 83,* s. 168; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.6. Cukîler Cemaati[1841]

Cukî adının Timur'un torunu ve Şahruh'un oğlu Cukî Mîrza'dan geldiğini düşünmekteyiz. Cukî Mirza, Şahruh'un hükümdarlığı zamanında bir dönem kalabalık bir ulusla Anadolu'ya gelmiştir. Muhtemelen bu ulusun bir kısmı geri dönmemiş ve burada kalmıştır. Anadolu'da kalanların bir kısmı belki de tamamı Silifke'ye gelerek Cukîler adıyla konar-göçer bir yaşam sürdürmüş olma ihtimali vardır[1842]. Ayrıca bu cemaat, bölük adı verilen birimlerden oluşmaktadır. Bölük kelimesinin Moğol askeri sisteminde kullanılan bir kelime olması bu cemaatin Moğol kökenli olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir[1843].

Silifke nahiyesinde bulunan *Cukîler Cemaati*, dört bölükten oluşmuştur. Bu dört bölük de 1500 yılında *Uzunça Burç* denilen bir köyde bulunmaktadır. Ancak bu köy adı 1522 yılında zikredilmemiştir. Her bölük için farklı bir köy adı kullanılmıştır. Bu da bölüklerin 1500 yılında bulunduğu mahallere göre *Uzunca Burç* karyesinin dört köye ayrıldığını akla getirmektedir. 1522 yılında *Bayram Gaziler Bölüğü, Sofu Bağı* karyesinde[1844]; *Kara İsmail Bölüğü*, *Hasan Çukuru* karyesinde [1845]; *Oğuzhanlar Bölüğü*, *Yarımca Burç* karyesinde[1846] ve *Sergiz Bölüğü*, *Hacı Bağı* karyesindedir[1847].

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 44 ve 1522 yılında 119'dur. *Cukîler Cemaati*'nin en büyük bölüğü *Sergiz Bölüğü*'dür. Bu bölük 1500 yılında 26 ve 1522 yılında 52 nefer nüfusa sahiptir. Cemaatin en küçük bölüğü ise 1500 yılında 4 ve 1522 yılında 13 neferden oluşan *Kara İsmail Bölüğü*'dür.

[1841] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 96.

[1842] Ebu Bekr-i Tihranî, *Kitâb-ı Diyarbekriyye,* (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 2001, s. 80–82.

[1843] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

[1844] Bu bölük adı 1522 yılında verilmemiştir. Ama şahıs isim benzerliklerinden Sofu Bağı karyesinde bulunan nüfusun Bayram Gaziler Bölüğü'yle aynı olduğu sonucuna vardık. BOA, *TD 31,* s. 425–426; BOA, *TD 83,* s. 194; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1845] BOA, *TD 31,* s. 425; BOA, *TD 83,* s. 195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1846] Bu bölük adı 1522 yılında Oğuzhanlu diye verilmiştir. Bu bölüğün nefer sayısı 1500 yılında 7 ve 1522 yılında 20'dir. BOA, *TD 31,* s. 425; BOA, *TD 83,* s. 195–196; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1847] Bu bölüğün adı 1522 yılında verilmemiştir. Ama şahıs isimlerinin benzerliklerinden Hacı Bağı karyesinde bulunan nüfusun Sergizler Bölüğü'yle aynı olduğu sonucuna vardık. BOA, *TD 31,* s. 425–426; BOA, *TD 83,* s. 194–195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cukîler Cemaati'nde 1500 ve 1522 yılları arasında 75 neferlik artış vardır. Bu artış, cemaatin tüm bölüklerinde gözlenmiştir. En fazla nefer artışı gerçekleşen bölük, 27 neferlik artış ile *Bayram Gaziler Bölüğü*'dür. Bu bölük, 1500 yılında 7 ve 1522 yılında 34 nefer sahiptir.

1.1.22.7. Depirlü (?) Cemaati

Depirlü Cemaati, *Mud* nahiyesi konar-göçerlerindendir. 1500 yılında *Mud*'un 5 köyünde bulunmuşlardır. Bu beş köy 1522 yılında da bulunmasına rağmen cemaat adını zikredilmeyişi bu cemaatin 1500 yılından sonra yerleşik hayata geçtiğini göstermektedir. *Depir* ya da *Depirlü* diye kaydedilen bu cemaatin 1500 yılındaki toplam nefer sayısı 89'dur. Cemaatin en yoğun bulunduğu köy 30 nefer ile *Selamlı* karyesidir[1848]. Cemaatin 7 nefer ile en az nüfusla bulunduğu köy ise *Çatakbağ* karyesidir[1849]. Cemaat, bu köyler dışında, 21 nefer ile *Belagir*[1850]; 20 nefer ile *Dorla(lı)* [1851] ve 11 nefer ile *Hıdırlu* köylerinde bulunmuştur[1852].

1.1.22.8. Deveciler Cemaati[1853]

Deveciler Cemaati'nin, 1500 yılında 18 olan nefer sayısı 5 nefer artarak 1522 yılında 23 neferden oluşmuştur. 1500 yılında Mud nahiyesi'ne bağlı çeltikçi olan *Paşa* köyünde bulunmuşlardır. Bu köyde çeltik ile uğraştıkları görülmektedir. Bu köy, 1500 yılında 18 ve 1522 yılında 11 nefer nüfusa sahiptir[1854]. *Deveciler Cemaati*, 1522 yılında *Silifke* nahiyesinde de görülmüştür. Buradaki nefer sayısı 12'dir[1855].

[1848] BOA, *TD 31,* s. 280–281; BOA, *TD 83,* s. 3–4; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 267, 270. Bu köy aynı adla Mersin ili Mut ilçesinin güneybatısında bulunmaktadır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 12.

[1849] BOA, *TD 31,* s. 281–283; BOA, *TD 83,* s. 86; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272.

[1850] BOA, *TD 31,* s. 284–285; BOA, *TD 83,* s. 85–86; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272. Bugün Çatakbağ adıyla Mut'a bağlı İlice köyünde bir mahalle vardır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 13.

[1851] BOA, *TD 31,* s. 283–284; BOA, *TD 83,* s. 87; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272. Dorla'nın yeni adı Özlü olup bu köy Mersin ili Mut ilçesine bağlıdır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 13–14.

[1852] BOA, *TD 31,* s. 283; BOA, *TD 83,* s. 88; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272.

[1853] Deveciler adıyla Hüdavendigar sancağına bağlı Bursa kazası ile Ankara sancağına bağlı Haymana kazasında meskûn olan bir konar-göçer grubu bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 276.

[1854] BOA, *TD 31,* s. 298–299; BOA, *TD 83,* s. 7–8; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1855] BOA, *TD 83,* s. 151–152; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.9. Evren Cemaati

Evren Cemaati adını, Evren adlı kişiden almıştır. Kökeni hakkında kesin bir bilgiye sahip olmamakla beraber bu kişi, 1485 yılında başlayan Osmanlı Devleti ile Memlüklüler arasındaki savaşta Osmanlı sadrazamı Davud Paşa'ya itaatlerini bildiren Varsak beylerinden biridir. Mud kazasında bulunan Evren Cemaati'ninde, bu aileden geldiğini düşünmekteyiz[1856].

Evren Cemaati, 1500 yılında 9 köyde görülmüştür. Ancak bu cemaat 1522 yılında *Sakız* karyesi dışındaki yerlerde yerleşik hayata geçmişlerdir. Cemaatin 1500 yılındaki nefer sayısı 329 iken 1522 yılında sadece 32 neferden oluşan bir konar-göçer teşekküldür. Cemaat, 1500 yılında, 69 nefer ile *İmsi*[1857]; 66 nefer ile *Bise*[1858]; 62 nefer ile *Ahur Yakası*[1859]; 39 nefer ile *Evren Kışlası*[1860]; 38 nefer ile *Yağan* karyesi[1861]; 28 nefer ile *Burcu Kışlası*[1862] ve 3 nefer ile *Turd Çavuş*[1863] köylerinde ve yine 3 nefer ile *Hacılar* mezraasında bulunmuştur[1864]. 1522 yılında cemaatin bulunduğu tek köy olan *Sakız*'ın nefer sayısı 1500 yılında 21 iken 1522 yılında 32'dir[1865].

[1856] Osmanlı Devleti, 1485 yılında Memlüklülerle bir savaşa girişmiştir. Bu savaşta Varsak Beylerini kendi tarafına çekmek adına pek bir şey yapmamıştır. Özellikle silah gücüyle bunları itaat altına almaya çalışmıştır. 1487 yılında Davud Paşa kumandasındaki ordu üç koldan Varsak iline girmiştir. Bu büyük orduya karşı mücadele veremeyeceğini anlayan bir kısım Varsak Beyleri sadrazama itaatlerini bildirmişlerdir. Bu beylerden biri de Evren Oğlu'dur. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 81.

[1857] BOA, *TD 31,* s. 272–273; BOA, *TD 83,* s. 98–99; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. İmse köyü günümüzde Ermenek'e bağlıdır. Mud sınırındadır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 9.

[1858] BOA, *TD 31,* s. 273–274; BOA, *TD 83,* s. 106–107; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. Bise köyü günümüzde Ermenek'e bağlıdır. Mud sınırındadır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 9.

[1859] BOA, *TD 31,* s. 291–292; BOA, *TD 83,* s. 104–106; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273.

[1860] BOA, *TD 31,* s. 290–291; BOA, *TD 83,* s. 103; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. Bugün Evren adıyla bir köy, Mersin ili Mut ilçesindedir. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 17.

[1861] BOA, *TD 31,* s. 276–277; BOA, *TD 83,* s. 107; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. Yağan, 1500 yılında Kırk Yalan köyüne bağlıdır. Kırk Yalan köyünün günümüzdeki adı Kırk Kavak köyüdür. Mersin ili, Mud ilçesine bağlıdır. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 10.

[1862] Bu köy, 1522 yılında yoktur. BOA, *TD 31,* s. 291.

[1863] BOA, *TD 31,* s. 279–280; BOA, *TD 83,* s. 33; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1864] Bu köy, 1522 yılında yoktur. BOA, *TD 31,* s. 292–293.

[1865] BOA, *TD 31,* s. 293; BOA, *TD 83,* s. 106; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. Bugün, aynı adla Mersin ili Mud ilçesindedir. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 18–19.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.10. Göynüklü Cemaati[1866]

Göynüklü Cemaati, her iki dönemde de 3 köyde görülmüştür. Cemaat, 1500 yılında 96 ve 1522 yılında ise 186 nefere sahiptir. Cemaatin en yoğun bulunduğu köy, *Ura (?)* köyüdür. Bu köyün nefer sayısı, 1500 yılında 82 ve 1522 yılında ise 186'dır[1867]. Cemaatin en az nüfuslu köyü ise *Tatan* karyesidir. Bu karyede 1500 yılında 3 ve 1522 yılında 4 nefer bulunmaktadır[1868].

Cemaatin 1500 ile 1522 yılları arasındaki nefer artışı 90 neferdir. Cemaatin nefer azalışı görüldüğü tek köy *Sivri* karyesidir. Köyün 1500 yılında 11 olan nefer sayısı 1522 yılında 9'dur. Görüldüğü gibi çok büyük bir azalış söz konusu değildir[1869].

1.1.22.11. Karakaya Cemaati[1870]

Karakaya adının nereden geldiğini bilememekteyiz. Bu adın Silifke'deki bir köyden geldiği söylenmektedir. Ancak, cemaatin de adını köye vermiş olabilme ihtimali vardır[1871].

Karakaya Cemaati, 1500 yılında *Mud* nahiyesine bağlı 3 köyde ve *Silifke* nahiyesinde görülmüştür. 1522 yılında ise sadece *Silifke* nahiyesinde görülmüştür. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 141 ve 1522 yılında ise 206'dır. Cemaatin en kalabalık grubu *Silifke* merkezinde olanıdır. Cemaat, 1500 yılında 133 nefer iken 1522 yılında ise 206'dır[1872]. *Karakaya Cemaati*, 1500 yılında 4 nefer ile *Mürselli*[1873]; 3 nefer

---

[1866] Göynüklü adıyla Hüdavendigar sancağına bağlı Söğüd, İskenderiyye sancağına bağlı İpek kazalarında ve Antep, Kilis, Kütahya sancaklarında meskûn olan bir konar-göçer grubu bulunmaktadır. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 326. Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1867] BOA, *TD 31,* s. 395–396; BOA, *TD 83,* s. 171–173; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1868] 1500 yılında karye adı kullanılmamıştır. Sadece Cemaat-i Göynüklü denilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 395; BOA, *TD 83,* s. 173; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1869] Sivri köyünün diğer adı Üred (?) ya da Ürer (?)'dir. BOA, *TD 31,* s. 307–308; BOA, *TD 83,* s. 20; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270. Bugün, Mersin ili Mud ilçesine bağlı Yukarı Köselerli köyünün bir mahallesidir. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 24.

[1870] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1871] Üçler Bulduk, "Bozdoğan Yörükleri ve Yaylak-Kışlak Sahaları", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 73–74.

[1872] BOA, *TD 31,* s. 436–438; BOA, *TD 83,* s. 140–141; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1873] BOA, *TD 31,* s. 288.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ile *Belagir*[1874] ve 1 nefer ile *Gelmiç*[1875] köylerinde görülmüştür. 1522 yılında bu köylerde *Karakaya Cemaati* görülmemektedir.

1.1.22.12. Kastamonu Kabilesi[1876]

Bu konar-göçer teşekkülün asıl sahası Mud nahiyesidir. Ayrıca bunlar Silifke nahiyesinde de görülmüştür. Mud nahiyesinde görülenleri, *Cemaat-i Kastamonu* veya *Kabile-i Kastamonu* diye kaydedilirken Silifke nahiyesinde görülenleri *Cemaat-i Bölük-i Kastamonu* diye kaydedilmiştir. Cemaatin adında bölük kelimesinin olması bu cemaatin de Moğol kökenli olabileceğini akla getirmektedir[1877].

Kastamonu Cemaati, konar-göçer olarak Mud kazasında bulunmuştur[1878]. Bu konar-göçer teşekkül, 1500 yılında 3 köyde görülmüştür. Bu köylerden *Ulukışla*'da cemaat, 1500 yılından sonra yerleşik hayata geçmiştir. Çünkü 1522 yılı tahririnde bu köyde *Kastamonu Cemaati*'nden bahsedilmemiştir[1879]. Ancak bu cemaatin 1522 yılında *Çukur*[1880] ve *Kazancı Damı*[1881] adlı iki yeni köyde daha bulunduğu tespit edilmiştir.

Kastamonu Cemaati, 1500 yılında 128 ve 1522 yılında 182 nefere sahiptir. Cemaatin bulunduğu köylerde birbirine çok yakın nüfusları vardır. *Kastamonu Cemaati*, her iki dönemde de en kalabalık olarak *Kestel* karyesinde bulunmuştur. *Kestel* karyesi nefer sayısı 1500 yılında 44 ve 1522 yılında ise 61'dir[1882]. Cemaat, iki dönem arasında

---

[1874] BOA, *TD 31,* s. 284–285.

[1875] BOA, *TD 31,* s. 269–270.

[1876] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1877] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

[1878] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 424.

[1879] Bu köy, Mud nahiyesindedir. 1500 yılında Cemaat-i Kastamonu başlığıyla verilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 325–326; BOA, *TD 83,* s. 70–71; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272.

[1880] Silifke nahiyesinde bulunan bu köy, Cemaat-i Bölük-i Kastamonu başlığı altında verilmiştir. Bu köydeki nefer sayısı 14'dür. BOA, *TD 83,* s. 197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1881] Silifke nahiyesinde bulunan bu köy, Cemaat-i Bölük-i Kastamonu başlığı altında verilmiştir. Bu köydeki nefer sayısı 47'dir. Bu nefer sayısı 387 numaralı defterde 46 olarak yazılmıştır. BOA, *TD 83,* s. 197–198; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[1882] Silifke nahiyesinde bulunan bu köy, Cemaat-i Bölük-i Kastamonu başlığı altında verilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 396–397; BOA, *TD 83,* s. 196; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

54 neferlik artışa sahiptir. En çok nefer artışı 20 nefer ile *Gerit* karyesinde yaşanmıştır. Bu karyede 1500 yılında 40 nefer var iken 1522 yılında 60 nefer vardır[1883].

1.1.22.13. Küçük Cemaati[1884]

Küçük Cemaati, Varsak kökenli bir konar-göçer grup olabilir. Çünkü Küçük adını taşıyan bir Varsak Beyi vardır. Bu kişinin adı, II. Bayezid zamanında hediye verilen Varsak beylerinin bulunduğu defterde geçmektedir[1885].

Silifke nahiyesi konar-göçerlerinden olan *Küçük Cemaati*, 1500 yılında 5 ve 1522 yılında ise sadece 1 köyde bulunmaktadır. Bu cemaat, *Mescid Çanağı* hariç diğer tüm köylerde yerleşik hayata geçmiştir. Çünkü bu köyler için 1522 yılında cemaat ya da konar-göçerliği anlatan başka bir ifadeye rastlanılmamıştır.

Cemaatin toplam nefer sayısı 1500 yılında 130 ve 1522 yılında ise 12'dir. 1500 yılında cemaat, 50 nefer ile *Kızıl Yıvak*[1886]; 40 nefer ile *Sürtmece Sekisi*[1887]; 23 nefer ile *Yoğun Divar*[1888]; 8 nefer ile *Çaltılı*[1889] ve 9 nefer ile *Mescid Çanağı* köylerinde bulunmuşlardır. 1522 yılında da cemaatin varlık gösterdiği *Mescid Çanağı* köyü 12 nefer nüfusa sahiptir[1890].

1.1.22.14. Kürd Cemaati[1891]

Mud nahiyesi konar-göçerlerinden olan *Kürd Cemaati*, 1500 yılında 8 köyde görülmüştür. 1522 yılında ise ilk kez kaydedilen *Adalu* karyesi[1892] ile cemaatin bulunduğu köy sayısı 9'a yükselmiştir.

[1883] Bu köy, Mud nahiyesindedir. 1500 yılında Cemaat-i Kastamonu ve 1522 yılında Kabile-i Kastamonu diye verilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 339–340; BOA, *TD 83,* s. 44–45; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 271. Bu köy, 83 numaralı tahrir defterinin 73. sayfasında mükerrer olarak verilmiştir.

[1884] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1885] Piri bin Küçük ve Osman bin Küçük, Küçük adlı Varsak Beyi'nin oğulları olmalıdır. Bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 181–182.

[1886] BOA, *TD 31,* s. 393–394; BOA, *TD 83,* s. 132–133; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1887] BOA, *TD 31,* s. 394–395; BOA, *TD 83,* s. 129–130; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273.

[1888] BOA, *TD 31,* s. 393; BOA, *TD 83,* s. 132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1889] BOA, *TD 31,* s. 392–393; BOA, *TD 83,* s. 131–132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1890] BOA, *TD 31,* s. 392–393; BOA, *TD 83,* s. 131–132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1891] Kürd Cemaati adını taşıyan konar-göçerlerin bulundukları yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 481–482.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kürd Cemaati'nin toplam nefer sayısı 1500 yılında 276 ve 1522 yılında ise 620'dir. Bu dönemlerde cemaat, kendi adını taşıyan *Kürd* karyesinde yoğunlaşmıştır. Köydeki nefer sayısı 1500 yılında 71 iken 1522 yılında 212'dir[1893]. Cemaatin en az nüfusla bulunduğu köy ise *Çatak Kışla* köyüdür. *Çatak Kışla*'nın nefer sayısı 1500 yılında 15 iken 1522 yılında 37'dir[1894].

1500 ile 1522 yılları arasında cemaatin nüfusunda 344 neferlik artış saptanmıştır. En fazla artış cemaatin en kalabalık olduğu *Kürd* köyünde gerçekleşmiştir. Köydeki artış, 141 neferdir[1895]. Cematin bulunduğu diğer tüm köylerde de artış gözlenmiştir. Bu köylerde kesinlikle nefer azalışı olmamıştır. Cemaat, yukarıda adları zikredilen köyler dışında *Avşar*[1896], *Buharlu*[1897], *Çepni*[1898], *Gelmiç*[1899], *Günaylı*[1900] ve *Habiller*[1901] köylerinde de görülmüşlerdir.

1.1.22.15. Moğultay Cemaati[1902]

Bu cemaat adından da anlaşılacağı gibi Moğol kökenli bir konar-göçer gruptur. *Mud* kazasındaki *Moğultay Cemaatleri*, *Silifke* nahiyesinde olup cemaatin büyük kısmı, 1522 yılında yerleşik hayata geçmiştir. Söz konusu konar-göçerler, 1500 yılında 14 grup olarak görülmüşken 1522 yılında sadece bir grubu konar-göçer olarak kalmıştır.

Moğultay Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 209 iken 1522 yılında 16'dır. Cemaate bağlı *Kara Yaycı Cemaati* yine kendi adıyla anılan K*ara Yaycıoğlu* karyesinde

---

[1892] BOA, *TD 83,* s. 28; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1893] BOA, *TD 31,* s. 266–267; BOA, *TD 83,* s. 22–24; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270. Günümüzde Kavacık veya kavaklı olarak bilinen köy, Mersin ili Mut ilçesine bağlıdır. Ayrıca bkz. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 7.

[1894] BOA, *TD 31,* s. 271; BOA, *TD 83,* s. 29–30; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1895] BOA, *TD 31,* s. 266–267; BOA, *TD 83,* s. 22–24; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1896] BOA, *TD 31,* s. 269; BOA, *TD 83,* s. 25–26; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1897] BOA, *TD 31,* s. 321; BOA, *TD 83,* s. 27–28; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1898] BOA, *TD 31,* s. 268; BOA, *TD 83,* s. 26; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1899] BOA, *TD 31,* s. 269–270; BOA, *TD 83,* s. 28–29; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1900] BOA, *TD 31,* s. 271–272; BOA, *TD 83,* s. 27; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1901] BOA, *TD 31,* s. 267–268; BOA, *TD 83,* s. 25; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270.

[1902] Bu cemaat için bkz Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmaktadır. *Moğultay Cemaati*'nin 1522 yılında da konar-göçerliği sürdüren tek grubu olan bu cemaat, 1500 yılında 5 ve 1522 yıında 16 neferden oluşmuştur[1903].

Cemaatin, 1500 yılında en yoğun bulunduğu köy 40 nefer ile *Keben* karyesidir[1904]. Bu köy dışında cemaat, 32 nefer ile *Mülk Seniri*[1905]; 23 nefer ile *Akdam*[1906]; 22 nefer ile *Orta Viran*[1907]; 14 nefer ile *Akviran*[1908]; yine 14 nefer ile *Hamzalı*[1909]; 13 nefer ile *Çonalar*[1910]; 9'ar nefer ile *Kargucak*[1911], *Körsün*[1912], *Matol*[1913] ve *Timurlar*[1914]; 6 nefer ile *Sarucalar*[1915] ve 4 nefer ile *Depe*[1916] köylerinde görülmüştür.

1.1.22.16. Turgudlar (Turudlar) Cemaati[1917]

İncelediğimiz defterlerde genellikle Turudlar olarak kaydedilen bu cemaat Turgudlu olarak bilinmektedir. Turgudlu Cemaati, 16. yüzyılın başlarında Taşlık Silifke denilen yerde yaşayan ve muhtemelen buraya adlarını veren cemaattir[1918]. Bu cemaat, Atçeken Bölgesi'ndeki üç idari birimden biri olan Turgud'a adını vermiştir. Cemaat adını, Karamanoğullarına bağlı Turgud Bey'den almıştır. Aynı zamanda Turgud Bey, Karamanoğullarının damadıdır[1919]. Şikâri, başlangıcından itibaren Karamanoğulları yanında yer alan bu ailenin kahraman, cesur olduğunu vurgulayarak övgü ile

---

[1903] BOA, *TD 31,* s. 410; BOA, *TD 83,* s. 152; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275;

[1904] BOA, *TD 31,* s. 410; BOA, *TD 83,* s. 153–155; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1905] Mülk Seniri köyünün diğer adının 1522 yılında Eyneli olduğu vurgulanmıştır. BOA, *TD 31,* s. 407–408; BOA, *TD 83,* s. 151; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1906] BOA, *TD 31,* s. 408; BOA, *TD 83,* s. 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1907] BOA, *TD 31,* s. 411; BOA, *TD 83,* s. 155–156; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1908] BOA, *TD 31,* s. 409; BOA, *TD 83,* s. 148–149; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1909] BOA, *TD 31,* s. 407; BOA, *TD 83,* s. 150; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1910] BOA, *TD 31,* s. 411–412.

[1911] BOA, *TD 31,* s. 411; BOA, *TD 83,* s. 152–153; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1912] BOA, *TD 31,* s. 409; BOA, *TD 83,* s. 150; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1913] Matol köyünün diğer adının 1522 yılında Hocalu olduğu belirtilmiştir. BOA, *TD 31,* s. 406–407; BOA, *TD 83,* s. 149; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1914] BOA, *TD 31,* s. 412.

[1915] BOA, *TD 31,* s. 409; BOA, *TD 83,* s. 147; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1916] BOA, *TD 31,* s. 407; BOA, *TD 83,* s. 158; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1917] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1918] F. Sümer, "Turgud-Eli", s. 120.

[1919] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 59.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bahseder[1920]. Turgudlular, Karamanili'nin Osmanlı Devleti eline geçmesinden sonra da siyasi bir kuvvet olarak varlıklarını devam ettirmişlerdir. Bunların birçoğu Şehzade Beyazit olayında şehzadenin ordusuyla İran'a gitmişlerdir. 16. asrın sonları ile 17. asrın başlarında çıkan Celali Ayaklanmaları esnasında birçok büyük oymak gibi, Turgudlular da varlıklarını ve önemlerini büyük ölçüde yitirmiştir[1921].

Turgudlar Cemaati, 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 5 köyde görülmüştür. 1500 yılında cemaatin görüldüğü *Dere Kışla* köyü[1922] 1522 yılında kaydedilmemiştir. *Turgudlar Cemaati*, 1500 yılında 92 ve 1522 yılında 147 neferden oluşmuştur. Cemaat, 1500 yılında *Yassı Bağ* köyünde ve 1522 yılında ise *Dereköy* karyesinde yoğunlaşmıştır. *Yassı Bağ* köyündeki nefer sayısı 1500 yılında 24 ve 1522 yılında 21'dir[1923]. *Dereköy* karyesinin nefer sayısı ise 1500 yılında 17 ve 1522 yılında ise 49'dur[1924]. Cemaat, her iki dönemde de en az nüfusla *Kızıl Viran* köyünde bulunmuştur. Bu köydeki nefer sayısı her iki dönemde de 4'tür[1925].

Turgudlar Cemaati, 1500 ve 1522 yılları arasında 55 neferlik artış sahiptir. En fazla artış 32 nefer ile *Dere Köy* karyesinde yaşanmıştır[1926]. Cemaatin bulunduğu sadece bir köyde nefer azalışı gözlenmiştir. *Yassı Bağ* köyünde yaşanan bu azalış, sadece 3 neferdir[1927]. Cemaat, yukarıda adları geçen köyler dışında *Kızılcadam*[1928] ve *Sevindik Viranı*[1929] köylerinde de görülmüştür.

[1920] Şikâri, *Karamannâme,* s. 103–109, 112–117, 120–129, 135–144, 150–154, 170–171, 213–221, 230–238.

[1921] F. Sümer, "Turgudlular", *İslam Ansiklopedisi,* C. 12/2, İstanbul 1988, s. 120–122. Turgudların Osmanlı Devleti boyunca karıştığı siyasi olaylar için bkz. Remzi Kılıç, *Kanuni Devri Osmanlı-İran Münasebetleri (1520–1566),* İstanbul 2006, s. 64; F. Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu,* s. 18–19, 51–52; A. Allouche, *Osmanlı Safevi İlşkileri Kökenleri ve Gelişimi,* s. 108–109, 118.

[1922] BOA, *TD 31,* s. 423.

[1923] BOA, *TD 31,* s. 423–424; BOA, *TD 83,* s. 181–182; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1924] BOA, *TD 31,* s. 422; BOA, *TD 83,* s. 181; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1925] BOA, *TD 31,* s. 422; BOA, *TD 83,* s. 181; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1926] BOA, *TD 31,* s. 422; BOA, *TD 83,* s. 181; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1927] BOA, *TD 31,* s. 423–424; BOA, *TD 83,* s. 181–182; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1928] BOA, *TD 31,* s. 424; BOA, *TD 83,* s. 182–183; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1929] BOA, *TD 31,* s. 423; BOA, *TD 83,* s. 182; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1.22.17. Şamlu Cemaati[1930]

Şamlular, Gazze'den Antakya'ya kadar uzanan sahil bölgesinde yaşayan, 13. yüzyılda ise Dulkadirli ve Ramazanoğulları Beyliği'ni kuran Türkmenlere verilen ortak addır. Şam Türkmenleri, Timur'un Türkistan'a dönerken yanında götürdüğü Kara Tatarlar'dan boşalan Bozok ve Sivas bölgesine gelip yerleşmişlerdir. Muhtemelen incelediğimiz Şamlu Cemaati de bunlardandır[1931].

Şamlu, Şah İsmail'e destek vererek Safevi Devleti'nin kurulmasını sağlayan Anadolu'daki Türkmenlerdendir[1932]. Eski Yörük diye de anılan bu konar-göçer teşekkül, 18. yüzyılda iskâna tabi tutulan cemaatlerden biridir. 1708 yılından sonra terkettikleri yurdlarına geri gelmişler. Ancak bu tarihten sonra devlete verdikleri sözleri tutmadıklarından Kıbrıs'a sürgün edilmişlerdir[1933]. Bu konar-göçer teşekkülün yurdları olan İçil dışında, Teke, Alaiyye, Karaman, Tarsus, Kütahya, Aydın, Saruhan ve Kıbrıs'ta görülmüşlerdir[1934].

Şamlu Cemaati, 1500 yılında 13 ve 1522 yılında ise 12 gruptan oluşmaktadır. Cemaatin 1500 yılında bulunduğu *Ali Kuşağı*[1935], *Avkî* (?)[1936] ve *Sürtmece-i Diğer*[1937] köyleri 1522 yılında görülmemiştir. 1522 yılında ise *Perelendi (?)*karyesindeki grup[1938] ile *Perakende Cemaati* ilk kez kaydedilmiştir[1939].

Şamlu Cemaati'nin nefer sayısı 1500 yılında 229 ve 1522 yılında ise 603'tür. Cemaat, 1500 yılında, en çok nüfusla *Çatak* karyesinde bulunmuştur. *Çatak* karyesinin

---

[1930] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1931] H. B. Karadeniz, Atçeken Oymakları, s. 202; Ş. Tekindağ da Silifke'de bulunan Şamluları Türkmenân-ı Şam olarak vermiştir. Bkz. M. C. Şehabeddin Tekindağ, "Silifke", *Tarih Enstitüsü Dergisi,* C. II, İstanbul 1970, s. 150.

[1932] F. Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu,* s. 18–19, 47–48. R. Kılıç, *Osmanlı-İran Münasebetleri,* s. 34; A. Allouche, *Osmanlı Safevi İlşkileri Kökenleri ve Gelişimi,* s. 108–109, 118.

[1933] Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 129.

[1934] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 590–591.

[1935] BOA, *TD 31,* s. 418.

[1936] BOA, *TD 31,* s. 416–417.

[1937] BOA, *TD 31,* s. 415–416.

[1938] BOA, *TD 83,* s. 180; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1939] BOA, *TD 83,* s. 177; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nefer sayısı 1500 yılında 35 ve 1522 yılında ise 72'dir[1940]. 1522 yılında ise cemaatin perakende grubu köylerdeki gruplara göre daha kalabalıktır. *Perakende Cemaati*'nin bu tarihteki nefer sayısı 91'dir. Cemaatin küçük grupları da vardır. Her iki yılda da *Amancek (?) Cemaati*, en küçük gruptur. Bu grubun nefer sayısı 1500 yılında 6 ve 1522 yılında ise 8'dir[1941].

Şamlu Cemaati, 1500 ile 1522 yılları arasında 374 neferlik bir artışa sahiptir. En fazla artış 50 nefer ile diğer adı *Bucak Kışla* olan *İncir* karyesinde yaşanmıştır. *İncir* karyesinde 1500 yılında 27 nefer var iken bu sayı 1522 yılında ise 77'dir[1942]. 1500 yılında görülmeyen köylerin barındırdığı nüfus dışında cemaatte nefer kaybı yaşanmamıştır.

Mud kazasına tabi *Silifke* nahiyesinde bulunan *Şamlu Cemaati*, yukarıda adları geçen köyler dışında *İlkşa*[1943], *İncir Gözü*[1944], *Kara Senir*[1945], *Mahmudca*[1946], *Nazluca*[1947], *Sürtmece*[1948] ve *Timur Oğlu*[1949] köylerinde de görülmüştür.

1.1.22.18. Şeyh Güvenç Kabilesi[1950]

Kabile adını *Şeyh Güvenç* adlı dervişten almıştır. 1500 yılında zaman zaman *Cemaat-i Dervişler* diye de kaydedilmiştir. Silifke nahiyesi'nde bulunan bu kabile 1500 yılında 3 ve 1522 yılında 4 cemaatten oluşmuştur. 1522 yılında ilk kez kaydedilen grup *Şeyhuddin Cemaati* olarak anılmaktadır[1951].

[1940] BOA, *TD 31,* s. 414; BOA, *TD 83,* s. 174–175; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1941] BOA, *TD 31,* s. 419; BOA, *TD 83,* s. 178; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1942] BOA, *TD 31,* s. 413–414; BOA, *TD 83,* s. 175–176; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1943] BOA, *TD 31,* s. 416; BOA, *TD 83,* s. 179; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1944] BOA, *TD 31,* s. 412–413; BOA, *TD 83,* s. 173–174; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1945] BOA, *TD 31,* s. 414–415; BOA, *TD 83,* s. 175; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1946] BOA, *TD 31,* s. 417; BOA, *TD 83,* s. 177–178; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1947] BOA, *TD 31,* s. 418; BOA, *TD 83,* s. 178; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1948] BOA, *TD 31,* s. 413; BOA, *TD 83,* s. 174; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1949] BOA, *TD 31,* s. 415; BOA, *TD 83,* s. 176; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[1950] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 189; Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 97.

[1951] BOA, *TD 83,* s. 159–160; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabilenin nefer sayısı 1500 yılında 149 ve 1522 yılında 293'tür. Kabilenin en kalabalık cemaati 1500 yılında *Gönderler* ve 1522 yılında *İlbisler*'dir. *Gönderler Cemaati*, 1500 yılında *Kepez* karyesinde bulunmuştur. Cemaatin nefer sayısı 1500 yılında 74 ve 1522 yılında ise 96'dır[1952]. *İlbisler Cemaati* adını 1500 yılında bulunduğu *İlbiz Çiftliği* karyesinden almıştır. Bu cemaat, 1500 yılında 24 ve 1522 yılında ise 118 nefere sahiptir[1953].

Kabilenin en küçük cemaati 1500 yılında 24 neferden oluşan *İlbisler'*dir[1954]. 1522 yılında ise *Çerkesler ve Arpaçlı*'dır. Bu cemaat, 1500 yılında *An Cemaat-i Dervişler Şeyh Gönec* ve 1522 yılında ise *Cemaat-i Çerkesler maa Cemaat-i Arpaçlu* diye kaydedilmiştir. Cemaatin nefer sayısı ise 1500 yılında 51 iken 1522 yılında 26'dır[1955].

Şeyh Güvenç Kabilesi 1500 ile 1522 yılları arasında 144 neferlik bir artışa sahiptir. En çok artış 94 nefer ile *İlbisler Cemaati*'nde de yaşanmıştır. Bu kabilede nefer azalışı görülen tek cemaat ise *Çerkesler ve Arpaçlu Cemaati*'dir. Bu cemaatin nefer azalışı 25 neferdir[1956].

1.1.22.19. Yoğri (?) Cemaati

Yoğra diye de okunabilecek bu cemaat her iki dönemde de Silifke nahiyesi'nde 3 köyde görülmüştür. *Yoğri Cemaati*, 1500 yılında 102 iken 97 nefer artarak 1522 yılında 199 nefere ulaşmıştır. Bulunduğu köylerdeki nefer sayısı birbirine çok yakındır. Cemaatin görüldüğü *Çerkenler* köyündeki nefer sayısı 1500 yılında 35 ve 1522 yılında ise 56'dır[1957]. *Yoğri Cemaati*'nin görüldüğü köylerden biri *Dere* köy olup bu köyde 1500 yılında 37 ve 1522 yılında 60 nefer nüfus bulunmaktadır[1958]. Cemaatin bulunduğu

[1952] BOA, *TD 31,* s. 404–405; BOA, *TD 83,* s. 160–161; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1953] BOA, *TD 31,* s. 403; BOA, *TD 83,* s. 161–162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1954] BOA, *TD 31,* s. 403; BOA, *TD 83,* s. 161–162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1955] BOA, *TD 31,* s. 403–404; BOA, *TD 83,* s. 162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1956] BOA, *TD 31,* s. 403–404; BOA, *TD 83,* s. 162; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1957] BOA, *TD 31,* s. 371; BOA, *TD 83,* s. 134–135; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1958] BOA, *TD 31,* s. 369–370; BOA, *TD 83,* s. 133–134; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

son köy ise *Zeytun* karyesidir. Bu köydeki nefer sayısı 1500 yılında 30, 1522 yılında ise 82'dir[1959].

1.1.22.20. Zeyne Cemaati[1960]

Silifke'de Zeyne isimli bir yerleşim birimi de bulunmaktadır. Bu ismin nereden geldiğine dair bir fikrimiz yoktur. Osmanlı coğrafyasında Adana, Tarsus, Diyarbakır ve Edirne'de görülen ve Zeyne adını taşıyan konar-göçer gruplar bulunmaktadır[1961].

Zeyne Cemaati, 1500 yılında 85 iken 45 nefer azalarak 1522 yılında 47 nefere düşmüştür. Cemaat her iki dönemde de *Örtülü* karyesinde görülmüştür. Köyde 1500 yılında 25 ve 1522 yılında 47 nefer bulunmaktadır[1962]. *Zeyne Cemaati*, *Örtülü* dışında 60 nefer ile *Zengen* karyesinde de görülmüştür. Ancak bu karyedeki nüfus, 1500 yılından sonra yerleşik hayata geçmiştir[1963].

1.1.22.21. Diğer Cemaatler

Herhangi bir teşekkül içinde bulunmayan ve Mud kazasında tek bir köyde görülen cemaatler *Diğer Cemaatler* başlığıyla verilmektedir.

Bu özelliklere sahip 1500 yılında 20 ve 1522 yılında ise 9 cemaat vardır. 1500 yılında kaydedilmiş *Aydınlu*[1964], *Bahaaddin*[1965], *Bayındır*[1966], *Beğdili*[1967], *Cibar*[1968],

---

[1959] BOA, *TD 31,* s. 370–371; BOA, *TD 83,* s. 135–136; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1960] Bu cemaat için bkz. Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 95.

[1961] C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 670.

[1962] BOA, *TD 31,* s. 296–297; BOA, *TD 83,* s. 31–32; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 270. Örtülü köyü, Mersin ili Gülnar ilçesine bağlıdır. Mud hududundadır. Bkz. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 20.

[1963] BOA, *TD 31,* s. 323–324; BOA, *TD 83,* s. 113–114; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273. Zengen köyü, bugün Karaman'a bağlıdır ve yeni adı Ekinözü'dür. Bkz. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 31.

[1964] BOA, *TD 31,* s. 289–290; BOA, *TD 83,* s. 77–78; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272.

[1965] BOA, *TD 31,* s. 269–270.

[1966] BOA, *TD 31,* s. 432–434; BOA, *TD 83,* s. 141–143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274. Bu cemaat, Oğuzlar'ın Üçok Kolu'na mensup olan Bayındır Boyu'ndan gelmektedir. İncelediğimiz cemaat, Karaman Bölgesi'nde, Bayındır Boyu'ndan olan tek konar-göçer teşekküldür. Cemaatin yaşadığı bu havalide Bayındırlara ait yer isimlerine rastlanılmamıştır. Kabile adının manası, daima nimetli olandır. Tüm Oğuz Boyları gibi 11. yüzyılda Selçuklu Fütühatına iştirak etmiş ve Anadolu'nun Türkleştirilmesi'nde önemli rolleri vardır. Akkoyunlu Devleti'ni kuranlar, Bayındır Boyu'ndandırlar. Bayındır, Halep, Yeni İl, Bozok ve Ramazanlı Türkmenleri arasında görülmüştür. Bkz. F. Sümer, "Bayındır, Peçenek ve Yüreğir'ler", s. 317–321; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 237.

[1967] BOA, *TD 31,* s. 269–270. Bu cemaat, Oğuzların Bozok Kolundan Beğdili Boyundan gelmektedir. Beğdili için bkz. F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 225–234.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Cücelik[1969], *Çavuşlar*[1970], *Eşrefler*[1971], *İshaklu*[1972], *Kırka*[1973], *Konur*[1974], *Tavluca*[1975] ve *Yıva*[1976] cemaatleri 1522 yılında görülmemiştir. Bu cemaatlerden *Aydınlı*, *Bayındır*, *Çavuşlar*, *Kırka* ve *Yıva* cemaatleri bulundukları köylerde yerleşik hayata geçmişlerdir. *Cibar*, *Cücelik*, *Eşrefler* ve *Tavluca* cemaatleri ise ya başka büyük bir konar-göçer grubun içine girmişler ya da tahrir yapıldığında *Mud* kazasında bulunmamışlardır. Bunların dışında kalan cemaatler, az neferden oluşmuş olup muhtemelen ya yerleşik hayata geçmişler ya da başka bir yerde başka gruplarla beraber hareket etmeye başlamışlardır. 1522 yılında ise kazada *Deve Yaycı*[1977] ve *Perakende*[1978] adıyla iki yeni konar-göçer teşekkül görülmüştür.

Diğer Cemaatler başlığıyla verdiğimiz konar-göçer teşekküllerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 655 ve 1522 yılında 412'dir. 1500 yılındaki en kalabalık gruplar, *Bayındır*, *Tavluca* ve *Cücelik*'tir. *Bayındır Cemaati*, 1500 yılında *Teke* köyünde bulunan ve 115 neferden oluşan büyük bir cemaattir. Bu cemaatin bulunduğu *Teke* köyünde yerleşik hayata geçtiğini görmekteyiz[1979]. Bu yılın büyük cemaatlerinden biri olan ve 1522 yılında *Mud* kazasında bulunmayan *Tavluca Cemaati* ise 82 neferden oluşmuştur[1980]. *Tavluca Cemaati* gibi 1500 yılından sona görülmeyen *Cücelik Cemaati* 72 nefer ile *Çavsun* karyesinde bulunmuştur[1981]. Bu üç kalabalık cemaatin yerini 1522 yılında *Akıncı* ve *Ümranlu* konar-göçerleri almıştır. 1500 yılında 35 neferden oluşan *Akıncı Cemaati*, 1522 yılında 104 nefere sahiptir[1982]. *Ümranlu Cemaati* ise, *Musalu*

[1968] BOA, *TD 31,* s. 382–383.

[1969] BOA, *TD 31,* s. 420–421.

[1970] BOA, *TD 31,* s. 383–384; BOA, *TD 83,* s. 136–137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1971] BOA, *TD 31,* s. 388–389.

[1972] BOA, *TD 31,* s. 321.

[1973] BOA, *TD 31,* s. 306–307; BOA, *TD 83,* s. 58–59; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 271.

[1974] BOA, *TD 31,* s. 269–270.

[1975] BOA, *TD 31,* s. 401–402.

[1976] BOA, *TD 31,* s. 346–347; BOA, *TD 83,* s. 112; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273.

[1977] BOA, *TD 83,* s. 152; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

[1978] BOA, *TD 83,* s. 94–95; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 273.

[1979] BOA, *TD 31,* s. 432–434; BOA, *TD 83,* s. 141–143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 274.

[1980] BOA, *TD 31,* s. 401–402.

[1981] BOA, *TD 31,* s. 420–421.

[1982] BOA, *TD 31,* s. 384–385; BOA, *TD 83,* s. 198–199; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

karyesinde olup 1500 yılında 25 nefere sahiptir. 1522 yılındaki nefer sayısı ise 72'dir[1983]. *Mud* kazasında müstakil olarak bulunan küçük cemaatlerde vardır. Nefer sayısı 1 ile 4 arasında değişen *Bahaaddin*, *İshaklu*, *Beğdili* ve *Konur* cemaatleri 1500 yılının küçük konar-göçer gruplarıdır. 1522 yılında ise en küçük grup *Evlâd-ı Hocendi*'dir. Bu cemaatin 1500 yılında 4 olan nefer sayısı 1522 yılında 12 neferdir[1984].

Mud kazasındaki bu tür cemaatlerin nefer sayısı, cemaat sayısında da olduğu gibi azalmıştır. Bu durum pek çok cemaatin 1522 yılında yerleşik hayata geçmesi ya da artık Mud'da bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Bu cemaatlerin toplam nefer sayısı 1500 ile 1522 yılları arasında 243 nefer azalmıştır. Ancak bu durum grubun geneli için geçerlidir. 1500 yılında olduğu gibi 1522 yılında da *Mud* kazasında konar-göçer olarak yaşayan cemaatlerin nefer sayısında artışlar söz konusudur. Böyle cemaatlerin hiç birinde nefer azalışı gözlenmemiştir. En çok nefer artışı *Akıncı* ve *Ümranlu* cemaatlerinde yaşanmıştır. *Akıncı*'daki nefer artışı 69 iken *Ümranlu*'daki artış 47 neferdir.

[1983] BOA, *TD 31,* s. 343–344; BOA, *TD 83,* s. 73–74; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 272. Musalı günümüzde Yeşilköy'ün güneyinde bir semttir. Bkz. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 41. Ümranlar adıyla bulunan konar-göçer teşekkül, İçil sancağına bağlu Mud kazasında da görülmüştür. Cemaatin bulunduğu diğer yerler için bkz. C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 637.

[1984] BOA, *TD 31,* s. 350–351; BOA, *TD 83,* s. 38–39; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 271. Musalı günümüzde Tuğrul, Köselerli ve Kışla köyleri ortasında bir muhittir. Bkz. M. Açıkgöz, *Mut Kazası,* s. 44.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Harita 2. *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerleri (1500–1522)*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.2. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin Statüleri

İncelediğimiz dönemde Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer nüfus, *hane* kapsamına giren *çift*, *nim-çift* ve *bennâk* diye anılan evli nüfus; *mücerred* ve *caba* olarak adlandırılan bekâr nüfus ve vergiden muaf olan zümrelerden oluşmuştur. Bilindiği gibi bu zümreleri oluşturan her şahsın statüsü çift (ج), nim-çift (نم), bennâk (ک), mücerred (م) gibi özel işaretlerle kaydedilmiştir. Ancak bu statülerin sembol olarak değil kısaltmadan verildiği durumlar da söz konusudur[1985].

Ayrıca bilindiği gibi tahrir defterlerinde genellikle her şahıs için tek bir statü ve tek bir sembol kullanılmıştır. Ancak incelediğimiz defterlerde bunun aksi durumlar da görülmüştür. Bazen tek bir şahıs için iki farklı sembol kullanılmıştır. *Nimçift-bennâk*[1986], *nimçift-caba*[1987], *caba-nimçift*[1988], *caba-bennâk*[1989] ve *mücerred-caba*[1990] bunlardan bazılarıdır. Bu tür statüler çok fazla olmamakla beraber örnekleri arttırmak mümkündür. Bu durumu açıklayıcı bilgilere kanûnnâmelerde de rastlanmamıştır.

1.2.1. Hane

Osmanlı Devleti'nde hane, evli olan ve vergi verebilecek durumdaki nüfusu içermektedir. Devlet, vergi ve nüfus tespiti yaparken hane sayımını esas almaktadır. Bazı tahrir defterlerinde nüfus, *avarız hanesi* ve *hane-i gayr-i ez avarız* olarak ikiye

---

[1985] Meselâ Bayburd kazasında bulunan Kayı Cemaati ve Koçhisar kazasında bulunan bazı cemaatlerin nüfusları verilirken şahısların statülerini belirtmek için sadece sembol kullanılmamıştır. Bunlar sembolün yanı sıra yazıyla da verilmiştir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 74–78; 222–240. Bu durum en fazla Koçhisar kazasında görülmüştür. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 104–105.

[1986] Meselâ 1518 yılında Aksaray kazasında bulunan Tataran-ı Şeyillah Kabilesi'nden bir kişi nim çift – bennâk olarak iki statüye sahiptir. Bu şahsın bir bennâk statüye sahip kişilerle aynı olarak 12 akçe ödediği ve hane olarak kabul edildiği tespit edilmiştir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 192–193.

[1987] Meselâ 1518 yılında Mud kazasında bulunan Kürt Cemaati'nden bir kişi nim çift – caba olarak iki statüye sahiptir. Bkz. BOA, *TD 83,* s. 22–24.

[1988] Meselâ 1500 yılında Aksaray kazasında bulunan Tataran-ı Şeyillah Kabilesi'nden bir kişi caba – nim çift olarak kaydedilmiştir. Bu şahsın bir nim-çift statüye sahip kişilerde olduğu gibi 18 akçe ödediği ve hane kabul edildiği tespit edilmiştir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 181–182.

[1989] Meselâ 1518 yılında Mud kazasında bulunan Bozkırlu Cemaati'nden ve Eskiil kazasında bulunan Perakende-i Kuştimur Cemaati'nden birer kişi caba – bennâk olarak iki statüye sahiptir. Bu şahısların 12 akçe bennâk vergisi ödedikleri ve hane kabul edildikleri görülmektedir. Bkz. BOA, *TD 83,* s. 191–192; BOA, *TD 1061,* s. 54–55.

[1990] Meselâ 1500 yılında Mud kazasında bulunan Evren Cemaati'nden beş kişi ve Ürgüb kazasında bulunan Boyacı Cemaati'nden 1 kişi mücerred – caba olarak iki statüye sahiptir. Bu kişiler bir caba statüye sahip kişilerle aynı olarak 6 akçe ödediği ve bekâr olduğu görülmektedir. Bkz. BOA, *TD 31,* s. 291–292; BOA, *TD 31,* s. 264.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ayrılmıştır. Avarız hanesi, vergilendirilen haneleri kapsamaktadır. Bunun dışındaki haneler ise yükümlülükleri olan gruplar, resmi görevliler, din adamları, özürlüler gibi vergilerin tamamından ya da bir kısmından muaf olanlardır[1991]. Avarız hanesi; çift, nim-çift ve bennâkları ihtiva etmektedir. Vergi veren erkek nüfusu kapsayan hane tabiri, bir çatı altında yaşayan herkesi içermemektedir. Bağımsız gelir kaynaklarına sahip her evli çift bu kategori içinde anılmaktadır. Yani babasıyla beraber oturan ama evli ve bağımsız bir gelir kaynağına sahip olan her erkek, ayrı bir hane olarak kabul edilmiştir[1992]. Hanenin kaç kişiyi kapsadığı hakkında farklı görüşler mevcuttur[1993]. Bu konudaki hâkim görüş, Barkan'ın ileri sürdüğü ve ilmi yöntemlerle bulunmayıp her bölgeye göre farklılıklar gösterebileceğini ifade ettiği (hâne×5) rakamıdır[1994]. Barkan'ın bu teklifi genellikle (hâne×5+mücerred) şeklinde kullanılmaktadır[1995]. Hanenin kaç kişiden oluştuğuna dair bir başka görüş ise defterlerdeki verilerin herhangi bir katsayı ile çarpılmadan kullanılması yönündedir[1996]. Bu araştırmada nüfus değerlendirmeleri

---

[1991] Halil Sahillioğlu, "Avârız", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s. 108.

[1992] Halil İnalcık, "Osmanlılarda Raiyyet Rüsûmu", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi,* İstanbul 1993, s. 39; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 49–50; Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300–1600*, C. I, İstanbul 2000, s. 61. Konar-göçerlerde baba ve evli çocukların aynı çadırda yaşama olasılıkları köylü reayaya göre daha yüksektir. Günümüz konar-göçerlerinde dahi baba ile oğlu aynı çadırda yaşamaktadır. Zengin olan baba evlenen oğlu için ayrı bir çadır kurabilir. Ama gerek çadırın maliyeti ve gerekse göç esnasındaki nakil zorluğu nedeniyle pek tercih edilmemektedir. Bkz. M. Eröz, *Yörükler,* s. 111.

[1993] Hanenin kaç kişiyi içerdiğine dair tartışmalar için bkz. Nejat Göyünç, "Hâne Deyimi Hakkında", *İÜEFD,* S. XXXII, İstanbul 1979, s. 331–348; M. Öz, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", s. 437–438. B. Yediyıldız, *Ordu Kazası,* s. 104; F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 156; Mustafa Öztürk, *16. Yüzyılda Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* Elazığ 2004, s. 62; M. Elibüyük, "Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemli Bir Kaynak, Mufassal Defterler", s. 25–27. O. Kılıç, *Van,* s. 255; İbrahim Solak, *XVI. Yüzyılda Zamantu Kazası'nın Sosyal ve İktisâdî Yapısı,* Konya 2007, s. 43; E. Çakar, *Haleb Sancağı,* s. 159; A. Demir, *Bozdoğan Cemaati,* s. 55; Halime Doğru, *XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı,* İstanbul 1992, s. 52-53; R. C. Jennings, "Urban Population in Anatolia in the Sixteenth Century – A Study of Kayseri, Karaman, Amasya, Trabzon ve Erzurum", *IJMES*, VII (1976), s. 51; Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı,* Ankara 1989, s. 63.

[1994] Ö. L. Barkan, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi", s. 12.

[1995] M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 62; Mehmet Akif Erdoğru, *XV. ve XVI. Yüzyıllarda Beyşehir Sancağı (1466–1584),* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 1989, s. 241; B. Yediyıldız, *Ordu Kazası,* s. 104; A. Aköz, "XVI. Asrın İlk Yarısında Aladağ Kazası", s. 78; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 188. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 350; M. İnbaşı, *Kayseri,* s. 130; T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 129 – 130; İ. Şahin, "XVI. Asırda Halep Türkmenleri", s. 152–153.

[1996] Tahrir defterlerindeki verilerin herhangi bir katsayıyla çarpmaya gerek olmadığına ve bunun sakıncalarına dair bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 52–53; M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 62; M. Öz, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", s. 438; K. Çiçek, "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Kullanımında Görülen Bazı Problemler ve Metod Arayışları", s. 98.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

herhangi bir katsayı kullanılmadan yapılmıştır. Ancak bir fikir edinilmesi amacıyla Karaman konar-göçerleri için biz de tahmini bir nüfus hesaplaması yaptık. Bunu yaparken ise (hâne×5+mücerred) formülünü kullandık. Bu formüle ek olarak muaf zümrenin % 80'ini evli kabul edip 5 katsayısı ile çarptık. Elde ettiğimiz rakama muaf neferden geriye kalan % 20'lik kısım ile caba ve mücerred olan bekâr neferi ekleyerek gerçeğe en yakın tahmini nüfusu bulmayı hedefledik[1997].

Hane ünitesi, daha önce de belirttiğimiz gibi incelediğimiz bölgede çift, nim-çift ve bennâklardan oluşmaktadır. Ancak incelediğimiz defterlerde hane, bazen bu şekilde statülere ayrılmamıştır. Sadece hane değerleri verilmiştir. Bu duruma çift, nim-çift ve bennâk kavramları üzerinde durduktan sonra değineceğiz.

Tımar sisteminin esasını oluşturan çift, iki öküzle bir yıl ziraat edebilecek toprak miktarını ifade etmektedir. Çift, aynı zamanda vergi ünitesinin ana kaynağıdır. Çift-hane olarak nitelendirilen bu ünite, kanûnnâmelerde ve tahrir defterlerinde de esas birim olarak kabul edilmektedir. Çift olarak değerlendirilen aile reisi kaynaklarda (ج) olarak sembolize edilmiştir. İktisadi açıdan çift-hane, bir köylü ailesinin geçimini sağlayan ve devlete vergi vermekle yükümlü olan temel bir birimdir. Bu özelliği ile kır toplumunun temel karakterini çift-hane oluşturmaktadır[1998]. Bu hane sistemi konar-göçerler için de geçerli idi. Osmanlı Devleti vergi düzeninin şehirliler ve köylülerden sonraki üçüncü ünitesini konar-göçerler oluşturuyordu. Bazı konar-göçer gruplarda haneyi tamamlayan esas kaynak toprak değil, koyun miktarı olmuştur. Buna göre Yörük ve Türkmen olan bir ailenin sahip olduğu koyun miktarı 24 adetten fazla ise bu aile, hane olarak kabul edilmekteydi. Eğer konar-göçer aile 24 koyundan daha az koyuna sahip ise ya da hiç koyunu yoksa *bennâk* olarak kaydedilmekteydi[1999]. Karaman Kanûnnâmelerinde bu husus hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Ancak tapu tahrir defterlerinden

---

[1997] Tahmini nüfusun nasıl hesaplandığı için ayrıca bkz. Karaman konar-göçerlerinin tahmini nüfusu, s.271-272.

[1998] Çift ve çift-hane üzerine teorik bir değerlendirme için bkz. H. İnalcık, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi Tebliğler,* Ankara 1990, s. 1–6; H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 32–41. M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 42–43; H. İnalcık, *Ekonomik ve Sosyal Tarih,* C. I, s. 187–199.

[1999] T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 77–78. Enver Çakar, "XVI. Yüzyılda Suriye'de Yaşayan Salur ve Çoğun Türkmenleri", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 12, S. 2, Elazığ 2002, s. 336; Emine Erdoğan, "XVI. Yüzyılda Ankara Yörüklerinin İktisadi Hayatı (Tahrir Defterlerine Göre)", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler*, s. 35; Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", *AÜDTCFD,* S. 5, Ankara 1947, s. 486.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Vilayeti'nin Kayseri ve Turgud kazalarında bulunan konar-göçer teşekküllerde, haneyi tamamlayan esas kaynağın hayvancılık olduğu anlaşılmaktadır. 1500 yılında Kayseri kazasında *Balaklu Cemaati* için koyunu olmayanlardan bennak resminin alınması gerektiğine dair kayıt bulunması bunu göstermektedir[2000]. Kayseri kazası konar-göçerleri için her ne kadar çift, nim çift ve bennak gibi raiyyet statüleri yazılmışsa da bunlardan çift resmi alınmamıştır. Ayrıca Turgud kazasında bulunan konar-göçerlerden Yapalu Kabilesi'nde de hane ünitesinde hayvan sayısının esas alındığı görülmektedir[2001]. Ancak Karaman Vilayeti'nin tamamındaki konar-göçerlerde bunu gösteren bir kayıt mevcut değildir. Özellikle yerleşik hayatın daha baskın olduğu Gülnar, Mud ve Karataş kazalarında hane ünitesinin ziraat esaslı bir oluşum olabileceğini düşünmekteyiz. Bunlar dışında kalan kazalardaki konar-göçerlerde hane ünitesinin hayvancılık mı yoksa tasarruf edilen araziye göre mi esas alındığı hakkında kesin bir kayıt yoktur. Karaman Vilayeti'nde bulunan konar-göçer teşekküllerin, hayvancılığın yanı sıra toprakla da alâkalı olmaları bunlardaki hane ünitesinin de ziraat esaslı bir oluşum olabileceğini düşünmekteyiz.

Osmanlı Devleti'ndeki vergilendirmede topraksız ya da çift-haneden daha az toprağa sahip ailelerin durumu da göz önünde tutulmuştur. Bu ailelere farklı statüler verilmesi bu durumdan kaynaklanmıştır. Çift-hanenin yarısı kadar bir araziye sahip ailelere *nim-çift* statüsü verilmiştir[2002]. Defterlerde (نم) şeklinde sembolize edilen nim-çift ailesi muhtemelen, tek öküzü olan ve tam çifte sahip olgun ailelere göre daha genç aileleri ifade etmekteydi[2003].

Karaman Beylerbeyliği'nde nim-çiftten daha az toprağa sahip veya hiç toprağı olmayanlar ise *bennâk* olarak adlandırılmıştır. *Benlek* ve *benlâk* imlâlarıyla da yazılan *bennâk*, Farsça kökenli bir kelime olup toprağı belleyen ve toprakla uğraşan anlamına gelmektedir[2004]. 1500 ve 1518 tarihli Karaman Vilayeti ve buraya bağlı livâ kanûnnâmelerinde bennâk kavramı, "*bennâk dedükleri, çifti olub nîm çiftlükden eksük*

[2000] BOA, *MAD 20,* vr. 93a-93b; BOA, *TD 33,* s. 169.

[2001] Mesela Alayundlu Cemaati bu duruma örnek gösterilebilinir. Bu cemaat için koyunu olmayandan bennak vergisi alınması şartı konulmuştur. Sadece bu cemaat değil, Yapalu Kabilesi'nin hemen hemen tüm cemaatlerinden aynı şekilde vergi alınmıştır. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 164–165; BOA, *TD 1061,* s. 138.

[2002] H. İnalcık, "Osmanlılarda Raiyyet Rüsûmu", s. 37.

[2003] H. İnalcık, *Ekonomik ve Sosyal Tarih,* s. 194.

[2004] Feridun Emecen, "Bennâk", *DİA,* C. 5, İstanbul 1992, s. 458.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yeri olandır", *"bennâk hiç yeri olmayan veya nim çiftden eksük yeri olun evliye derler"* şeklinde tarif edilmiştir[2005]. Evlilik, vergi vermekle yükümlü olan bekâra farklı bir yükümlülük yüklemiştir. Bekâr olan kişi, evlendiği zaman vergi mükellefiyeti bakımından yeni bir durum kazanmış ve bennâk statüsüyle vergisini ödemeye başlamıştır[2006]. Osmanlı Devleti'nin Karaman Beylerbeyliği dışındaki pek çok bölgesinde b*ennâk*, *ekinlü bennâk* ve *caba bennâk* olarak iki kategoriye ayrılmaktadır. *Ekinlü bennâk*, yarım çiftlikten az toprağı bulunanları ifade ederken *caba bennâk*, işleyecek toprağı olmayan, başkalarının topraklarında çalışanları kapsamaktadır[2007].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinde hane ünitesi genellikle yukarıda anlatmaya çalıştığımız *çift*, *nim-çift* ve *bennâk* statülerine ayrılarak oluşturulmuştur. Ancak bazı konar-göçer teşekküllerde hane, statülere ayrılmadan tek kalemde verilmiştir. *Kayseri* kazasındaki konar-göçerlerin genelinde, *Atçekenler*'de, *Niğde* kazasındaki *Dündarlu Kabilesi*'nin bir kısmında, *Larende* kazasındaki *Urbân-ı Haymana Kabilesi*'nin sadece 1522 yılı verilerinde ve *Karahisar-ı Develü* kazasındaki *Yahyalu Kabilesi*'nin bazı cemaatlerinin yine 1522 yılı verilerinde evli olduğunu kabul ettiğimiz kişilerin sayısı topluca hane kalemi adı altında verilmiştir. Bazen de *Yüzdeci Taifesi*'nin 1500 yılı nüfus verilerinde görüldüğü gibi sadece nefer sayısı vermekle yetinilmiştir. *Ereğli* kazasındaki *Urbân-ı Sapan Kabilesi*'nin 1500 yılı verileri de nefer olarak verilmiştir. Ancak 1522 yılında nefer sayısı ile beraber hane sayısı da kaydedilmiştir. Ayrıca statüleri yazıldığı halde tüm vergilerden muaf tutuldukları için hane sayıları yazılmayan konar-göçer teşekküller de bulunmaktadır. *Konya* kazasındaki *Urbân-ı Haymana Cemaati*'nin 1500 yılı nüfus verileri bu özelliği taşımaktadır. Bu tür durumlar herhangi bir kabilenin bir ya da birkaç cemaatinde olduğu gibi bazı müstakil cemaatlerde de görülmüştür.

İncelediğimiz tahrir defterlerinde nim-çift, çift ve bennâk statüleri verilen bazı kişiler muaf sayılmış ve haneye dâhil edilmemiştir. *Karahisar-ı Develü* kazasındaki *Kör Orhanlu Cemaati*'nde *bennâk* bir kişi, *pir-i fanî* olduğu için muaf sayılmış ve hane dışı

[2005] Bkz. BOA, *MAD 20, vr.*2; BOA, *TD 33,* s. 2; A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 318; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2006] H. İnalcık, "Osmanlılarda Raiyyet Rüsûmu", s. 44.

[2007] Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. 1, s. 204; F. Emecen, "Bennâk", s. 458.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

gösterilmiştir[2008]. *Koçhisar* kazasındaki *Bozdoğanlu Kabilesi*'nden *Bucaklu Cemaati* içerisinde bulunan bir *nim-çift* ayrıca *imam* olduğu için vergiden muaf tutulmuş ve hane içine dâhil edilmemiştir[2009]. Bazen bunun aksi durumları da söz konusu olmuştur. *Aksaray* kazasında *Yörük Cemaati* olan *Saru Kızlu*'nun, 1500 yılında *bennâk* olan bir neferi ve 1522 yılında *nim-çift* olan 2 neferinin *imam* oldukları belirtilmiş ama bunlar muaf tutulmamış ve haneye dâhil edilmişlerdir[2010].

***Tablo: 15**. Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Toplam Hane Sayıları*[*]

Kaza Adı	Çift		Nîm-Çift		Bennâk		Statüsüz Hane		Toplam Hane	
	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522
Konya Kazası	-	-	-	-	-	108	-	-	-	108
Turgud Kazası	-	93	51	388	35	652	2875	2710	2961	3843
Bayburd Kazası	8	84	31	169	169	395	1409	1557	1617	2205
Eskiil Kazası	7	41	139	848	326	1434	746	2124	1218	4447
İshaklu Kazası	18	8	116	201	444	446	-	-	578	655
Ilgun Kazası	26	10	82	101	54	42	-	-	162	153
Beyşehir Kazası	-	-	-	4	-	9	8	-	8	13
Seydişehir Kazası	-	-	-	2	-	2	-	-	-	4
Larende Kazası	-	-	-	-	153	7	1	161	154	168
Belviran Kazası	-	-	7	1	24	23	-	-	31	24
Aksaray Kazası	29	25	640	770	742	1736	26	-	1437	2531
Ereğli Kazası	48	32	298	426	279	520	7	172	632	1150
Koçhisar Kazası	214	89	600	895	438	1669	5	-	1257	2653
Niğde Kazası	25	134	338	639	531	1118	67	126	961	2017
Anduğu Kazası	-	-	-	-	-	13	-	-	-	13
Ürgüb Kazası	21	3	182	235	96	213	31	-	330	451
Karahisar-ı Develü Kazası	11	5	253	822	211	1041	-	378	475	2246
Kayseri Kazası	-	-	17	-	103	-	1657	2584	1777	2584
Ermenek Kazası	3	-	49	25	10	6	-	-	62	31
Gülnar Kazası	106	69	2711	3770	1240	3422	20	76	4077	7337
Karataş Kazası	-	23	869	1096	457	1224	-	35	1326	2378
Mud Kazası	41	11	1732	1471	1376	3204	2	28	3151	4714
TOPLAM	**557**	**627**	**8115**	**11863**	**6688**	**17284**	**6854**	**9951**	**22214**	**39725**

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin hane sayısı iki dönem arasında % 79 oranında artmıştır. Karaman Beylerbeyliği genelinde konar-göçerlerin hane sayısı 1500 yılında 22214'tür. Bu rakamın % 37'sini nîm-çift, % 31'ini statüsüz hane, %

[2008] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 291.

[2009] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 238–239.

[2010] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 206–207; BOA, *TD 1061,* s. 185.

[*] Hane sayıları, araştırmamızda kullandığımız defterler esas alınarak hazırlanmıştır. Ayrıntılı dökümlerde bu verilerle ilgili defter ve sayfa numaraları verilmiştir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

30'unu bennâk ve % 2'sini çift statülü haneler oluşturmuştur. 1522 yılında ise toplam hane sayısı, 39725'tir. Bu yıla ait hane sayısının % 44'ü bennâk, % 30'u nîm-çift, % 25'i statüsüz hane ve % 2'si çift hanelerden oluşmaktadır. Konar-göçerlerin her iki dönemde de çift tasarruf etme oranı diğer kategorilere göre çok düşüktür. 1500 yılında nim-çift statüsü fazla iken 1522 yılında bennâk statüsünün çok arttığı gözlenmektedir. Bu durumun nüfusun artması ve ölen kişinin varlığının oğulları arasında paylaşılmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Ancak bunu kanıtlayan bir delile rastlamak defterlerin özelliğinden dolayı zordur. Karaman konar-göçer teşekküllerinin en fazla hane sayısına sahip olduğu kaza, Gülnar kazasıdır. Yoğun bir konar-göçer yapılanmanın görüldüğü Gülnar'da böyle bir durum doğaldır. Beğlerbeğlik içerisinde Turgud, Eskiil, Bayburd, Aksaray, Koçhisar, Kayseri, Karataş ve Mud kazaları hane sayısının fazla olduğu diğer kazalardır.

1.2.2. Caba ve Mücerred

Karaman Beylerbeyliği genelinde bekâr nüfus, caba ve mücerredlerden oluşmaktadır. Osmanlı Devleti genelinde *mücerred* kavramı, bekâr olan erkeği karşılamaktadır. Kanuni Sultan Süleyman Devri Karaman Kanûnnâmesi'nde mücerred, *müstakil kisbi olmayana mücerred derler; kat'a resim alınmaz* diye ifade edilirken[2011] Yavuz Sulan Selim Devri Karaman Kanûnnâmesi'nde *babası yanında olub kisbe kâra kadir olmayan âcizden resm alınmaz* diyerek mücerredlerin durumu vurgulanmıştır[2012]. Mücerredlerin durumunda bölgelere göre farklılıklar da görülmektedir. Bazı bölgelerde bunlar vergiden tamamen muaf tutulmuşken Karesi ve Kütahya gibi bazı bölgelerde iş ve kazanç sahibi olacak yaşa erişmiş olan bekârların resm-i mücerred adı altında vergilendirildiği de olmuştur[2013].

Divânü Lugâti't-Türk'te soysuz ve aşağı sınıftan olan kişiler için kullanılan *cablak* kelimesiyle aynı olduğu düşünülen[2014] *caba* kelimesine ise farklı coğrafyalarda farklı anlamlar yüklenmiştir. *Rum Eyaleti*'nde olduğu gibi bazı yerlerde toprağı

[2011] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2012] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 318.

[2013] H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 42–43. Mücerred kavramının farklı kullanımıyla alakalı olarak ayrıca bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 174–176.

[2014] H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 42.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olmayan evli kişiler *caba* ya da *caba bennâk* olarak nitelendirilmişlerdir[2015]. Karaman ve çevresinde ise *caba*, bekâr anlamına gelip toprağı olmayan, babasıyla yaşayan ve vergi vermekle yükümlü kişileri kapsamakta ve kara karşılığı kullanılmaktadır[2016]. Bu durum, Karaman Vilâyeti kanûnnâmelerinde de çok açık bir şekilde tarif edilmektedir. Caba, Kayseri Kanûnnâmesi'nde *caba oldur ki, çifti ve hiç yeri olmaya*[2017] diye tarif edilirken Kanuni Sultan Süleyman dönemi Karaman Kanûnnâmesi'nde caba, *mücerred olan fukara-i re'âyâya ve babası ile olub müstakil kisb eden mücerrede derler* diye ifade edilmektedir[2018].

Tablo: 16. *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Toplam Caba ve Mücerred Sayıları*[*]

Kaza Adı	**Caba**		**Mücerred**		**Toplam**	
	1500	**1522**	**1500**	**1522**	**1500**	**1522**
Konya Kazası	-	-	-	16	-	16
Turgud Kazası	11	407	820	1083	831	1490
Bayburd Kazası	55	228	623	701	678	929
Eskiil Kazası	98	722	559	882	657	1604
İshaklu Kazası	91	331	114	1	205	332
Ilgun Kazası	30	73	10	2	40	75
Beyşehir Kazası	-	9	4	-	4	9
Seydişehir Kazası	-	2	-	-	-	2
Larende Kazası	-	1	35	-	35	1
Belviran Kazası	7	12	1	-	8	12
Aksaray Kazası	334	714	228	16	562	730
Ereğli Kazası	24	368	256	1	280	369
Koçhisar Kazası	143	756	233	10	376	766
Niğde Kazası	181	454	226	10	407	464
Anduğu Kazası	-	4	-	-	-	4
Ürgüb Kazası	71	136	45	-	116	136
Karahisar-ı Develü Kazası	204	646	278	104	482	750
Kayseri Kazası	13	-	573	-	586	-
Ermenek Kazası	-	1	2	4	2	5
Gülnar Kazası	346	1497	796	1061	1142	2558
Karataş Kazası	50	445	133	4	183	449
Mud Kazası	149	1125	399	146	548	1271
TOPLAM	**1807**	**7931**	**5335**	**4041**	**7142**	**11972**

[2015] M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 44.

[2016] F. Emecen, "Bennâk", s. 458.

[2017] BOA, *MAD 20, vr.*2; BOA, *TD 33,* s. 2.

[2018] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[*] Bu sayılar, araştırmamızda kullandığımız defterler esas alınarak hazırlanmıştır. Ayrıntılı dökümlerde bu verilerle ilgili defter ve sayfa numaraları verilmiştir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yavuz Sultan Selim dönemi Karaman Kanûnnâmesi'nde ve 1584 tarihli İçil Livâsı Kanûnnâmesi'nde ise Karaman ve çevresinde bulunan cabalar, *mücerred olan bâliğ kimseye derler ki, babası yanında kisbe kâra kâdir ola* diye tariflendirilmektedir[2019]. Sonuç olarak Karaman Beylerbeyliği'nde *kâr u kisbe kadir* olan caba ve *kâr u kisbe kadir* olmayan mücerred olarak kabul edilmiştir. İncelediğimiz bu bölgede hem caba hem de mücerred Karaman ve çevresindeki bekâr nüfusu kapsamıştır.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin bekâr sayısı 1500 yılında 7142'dir. Bu sayının % 75'i mücerred ve % 25'i cabadır. 1522 yılında 11972 olan bekâr sayısının ise % 66'sı caba ve % 34'ü mücerredden oluşmuştur. Bu da bekâr nüfusun 1522 yılında 1500 yılına göre daha fazlasının vergilendirildiğini göstermektedir. Ayrıca Osmanlı Devleti, 1522 yılında Karaman konar-göçerleri içerisinde sadece cabalardan değil çok az da olsa, mücerred diye kayıtlı bekârlardan da caba akçesi almıştır[2020]. Bu uygulamanın neden kaynaklandığı açık değildir.

1.2.3. Muaf Zümreler[2021]

Bu başlık adı altında kanûnnâmelerde de vergiden muaf olan gruplar yani raiyyet rüsumu yazılmayan nüfus incelenmektedir. Bilindiği gibi muaf zümreler, vergilerin tamamı ya da bir kısmını ödememe ayrıcalığına sahiptiler. Bu ayrıcalık, muaf olan kişi ya da zümrenin halka ve devlete yaptıkları hizmetin karşılığıdır. Ayrıca kişinin bedeni yetersizlikleri de muaf sayılma sebeplerindendir[2022]. Osmanlı Devleti, incelediğimiz bölgede, kendisine muafiyet tanınan kişiler ve zümrelerin bazılarını 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'ne kaydetmiştir. Meselâ, sipahizade ve zaviyedar zümreler kanûnnâmede şöyle tarif edilir: Ş*ol kimesne ki, defter-i cedide sipahi-zâde ve zâviyedar*

[2019] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 318; Ö. L. Barkan, *Kanunlar I,* s. 48.

[2020] Meselâ Aksaray kazasındaki Tataran-ı Şeyillah Kabilesi'ne bağlı Ayaçlu Cemaati'nde 28 caba ve 1 mücerred bulunmaktadır. Bunlardan 174 caba akçesi alınmıştır ki bu da mücerredden de caba akçesi alındığını göstermektedir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 191–192.

[2021] Muaf grupların ayrıntıları için bkz. Ek 23a, 23b.

[2022] Osmanlı Devleti'nde muâf reaya hakkında bkz. H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 52–54.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ve mu'âf kayd olunmuşlardır, anlardan resm-i çift ve bennâk ve caba ve avârız alınmaz[2023].

Karaman Beylerbeyliği'nde askeri yükümlülükler taşıyan kişiler, muaf olan zümre arasındadır. Tapu tahrir defterlerinde bu askeri zümre, *gureba, merd-i tımar, nöker, sipahi, sipahizade, nesl-i sipahi, sipahi-i köhne, sipahi-i mazul, sipahi-i mütekaid, sipahizadegan-ı köhne* ve *ulufeci* adıyla kaydedilen görevlilerden oluşturmaktadır. Bunlar içerisinde *sipahizade* olarak kaydedilenler her iki dönemde de en kalabalık askeri zümre olarak karşımıza çıkmaktadır. *Sipahizadeler* dışındaki diğer sipahi türevi görevliler de oldukça fazladırlar. Karamanoğlu döneminde sipahi olan bu kişilerin muafiyeti kanûnnâmelerde de açıkça görülmektedir[2024]. Oysa bu durum, tapu tahrir defterlerinde pek açık değildir. Bunların çoğu *caba*, *bennâk*, *çift*, *nîm-çift* gibi kategorize edilmeleri bunların durumlarını karışık hale getirmektedir. Defterlerde *sipahi, sipahizade, nesl-i sipahi, sipahi-i köhne, sipahi-i mazul, sipahi-i mütekaid* ve *sipahizadegan-ı köhne* diye kaydedilen kişilerin beylerbeylik içerisinde toplam sayıları 1500 yılında 583 ve 1522 yılında 846'dır. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisindeki sipahi ve sipahi türevi olan görevliler en çok, *Turgud*, *Eskiil*, *Gülnar*, *Karataş* ve *Mud* kazalarında yoğunlaşmışlardır. Bunlar, *Beyşehir, Seydişehir, Larende* ve *Belviran* gibi kazalarda bulunan konar-göçerler içinde hiç görülmemiştir.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri arasında *merd-i tımar* adı verilen tımar erbabı da bulunmaktadır. Bunlara 1500 yılında rastlanmamıştır. 1522 yılında 132 kişinin *merd-i tımar* olarak kaydedildiği tespit edilmiştir. Tapu tahrir defterlerinde bunların, raiyyet rüsumunu ödemedikleri görülmektedir. Bu 132 kişinin 50'si *Turgud* kazasındadır[2025]. Geriye kalanlar *Eskiil*[2026], *Bayburd*[2027], *Koçhisar*[2028], *İshaklu*[2029] ve *Karataş*[2030] kazalarında bulunmuşlardır.

[2023] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 320.

[2024] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 320–321.

[2025] Turgud kazasında, Atçekenler içerisinde olan Kalaycı, Kazani ve Köniler adlı cemaatler, merd-i tımar olarak kaydedilen kişilerin bulunduğu konar-göçer teşekküllerden bazılarıdır. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 99–100, 102, 92–93.

[2026] Eskiil kazasında 38 nefer merd-i tımar kaydedilmiştir. Kureyş Mürafik Cemaati'nden 4 ve Firuzlu Kabilesi'ndeki 3 nefer Eskiil kazasında merd-i tımar olarak kaydedilmişlerdir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 70–72; 43–45.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisinde, *sipahi* ve *sipahi türevi* görevliler dışında askeri hizmette bulunan başka görevliler de vardır. Tapu tahrir defterlerinden bu görevlilerin de vergi harici tutuldukları görülmektedir. Muaf olan askeri zümre içerisinde, Kapıkulu Ocaklarının altı bölük halkına bağlı *gureba-i yesar ve gureba-i yemin* ile *ulufeciyân-ı yemin ve ulufeciyân-ı yesar* adlı bölüklerden de bazı görevlilere rastlanılmaktadır. *Gureba-i Yemin ve gureba-i yesar*, sefer esnasında otağ ve ağırlıkları korumakla görevli idiler. *Ulufeciyan-ı yesar ve ulufeciyân-ı yemin* adlı bölükler ise savaş esnasında ordunun konakladığı yerlerde padişah sancağının sağında ve solunda durup hazineyi korumakla yükümlüler idi[2031]. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisinde 1500 yılında 20 *ulufeci*, 1522 yılında 18 *gureba* ve 2 *ulufeci* bulunmaktadır. Bunların 1'i hariç hepsi Turgud kazası konar-göçerlerindendir. *Turgud* kazasında *Gureba-i Yemin ve Gureba-i Yesar* bölüklerine bağlı kişiler *Atçeken Kabilesi*'nden olan *Ağzı Açıklu, Bıyıklar, Çepni, Evlâd-ı Yadigar, Şadımanlu, Tazılar* ve *Yapa Kabilesi*'nden *Ali Bey Veled-i Yapa* adlı cemaatlerde görülmüşlerdir[2032]. Ulufeciler ise yine *Atçeken Kabilesi*'nden olan *Ala Yundlu, Arıklar, Doy Dündarlu, İlisuz, Kara Budak* ve *Yapa Kabilesi*'nden olan *Ali Bey Veled-i Yapa*, *Nökerân-ı Şah Bey*, *Reyhanlu, Yakacıklu* ve *Yamanlu* adlı konar-göçer gruplardandır[2033]. *İshaklu* kazasında ise *Uçarlar Cemaati*'nden bir kişi *gureba-i yesar* olarak kaydedilmiştir[2034].

Konar-göçerler içerisinde nöker diye kaydedilen ve askeri bir hizmet yürüttükleri düşünülen kişiler içerisinde de bazı vergileri ödemeyenler görülmektedir.

[2027] Bayburd kazasında 25 nefer merd-i tımar kaydedilmiştir. Ak Alilü, Kürd ve Kayı cemaati Bayburd'ta merd-i tımar olarak kaydedilen konar-göçer kişilerin bulunduğu gruplara örnektir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 168–169, 169–170,149–151, 174–180.

[2028] Koçhisar kazasında, Derziler, Kamanlu ve Celayir cemaatleri gibi bazı cemaatlerdeki bir kısım kişiler merd-i tımar olarak kaydedilmişlerdir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 257–258, 262–263.

[2029] İshaklu kazasında merd-i tımar olarak kaydedilen 7 kişi bulunmaktadır. Akkoyunlu, Bennak, Kureyş, Selçuklu ve Uçarlar cemaatleri, İshaklu kazasında bu 7 kişinin bulunduğu cemaatlerdir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 364–367, 359–360, 375.

[2030] Karataş kazasında 6 nefer merd-i tımar kaydedilmiştir. Gök Gönder Cemaati'ndeki kişiler buna örnektir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 232–233.

[2031] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları II,* Ankara 1988, s. 151, 154; H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 106–107.

[2032] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 126, 103, 257, 124,112–113, 140.

[2033] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 117–118, 142–143, 161, 139, 134;169–170, 170–174, 132–134, 161–163, 109–112.

[2034] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 375.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1500 yılında sadece *Mud* kazası *Silifke* nahiyesindeki *Cücelik Cemaati*'nden 1 nöker *çift* ve *bennak* gibi vergilerinden muaf tutulmuştur[2035]. 1522 yılında ise *Karahisar-ı Develü* kazasındaki *Yahyalu Kabilesi*'nden *Hoca Ahmed Bey Nökerleri Cemaati*'nin 100 neferi çift, nim-çift, bennak ve caba gibi raiyyet statüsü verilmeden kaydedilmiştir. Bu durum tahrire gelmediklerinden de kaynaklanmış olabilir. Çünkü nöker adıyla anılan diğer gruplar vergiden muaf tutulmamışlardır[2036].

Konar-göçerler arasında askeri görevliler dışında idari bazı görevlilerin de yaşadığı ve bunların vergiden muaf oldukları anlaşılmaktadır. Bu tür görevlilere, 1500 yılında rastlanmamıştır. 1522 yılında ise 6 kişi, idari görevli olarak karşımıza çıkmaktadır. 1522 yılındaki idari görevlilerin ikisinin kadı olduğu görülmektedir. Kadılardan biri *Ereğli kadısı Sadreddin Mevlanâ İlyas* adlı kişi olup *Turgud* kazasındaki *Atçeken Kabilesi*'ne tabi *Varsakan Cemaati*'ndendir[2037]. Diğeri *Eskiil* kazasındaki *Kuştimur Perakendesi Cemaati*'nin *Hasanlar* karyesinde yaşayan *Hızır veled-i Mustafa* adlı kişidir. Aynı zamanda imamlık yapan bu kişinin nerenin kadısı olduğuna dair bir kayıt yoktur[2038].

Kadı dışında naibler de muaf kişiler arasındadır. *Eskiil* kazasındaki Atçeken olan *Davudlar Cemaati*'nden *Eflatun Fakih veled-i İlyas*[2039]; *Bayburd* kazasındaki *Kayı Cemaati*'nden *Kumral Fakih veled-i Paşa Bey*[2040]; *Aksaray* kazasındaki *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nden *Hüseyin Fakih veled-i Hamza*[2041] ve *Karahisar-ı Develü* kazasındaki *Bıyıklı-ı Diğer Cemaati*'nden *Hızır Fakih veled-i İlyas*[2042] adlı kişiler konar-göçerler içindeki naiplerdir. Bu naiplerden bazıları için *ehl-i 'ilmdir* tabiri kullanılmaktadır.

Konar-göçerler içerisindeki bazı gruplar ise uğraştıkları işler dolayısıyla muafiyetlere sahip olmuşlardır. *Yüzdeci* olarak kaydedilen cemaatler, 1500 yılında

[2035] Bkz. BOA, *TD 31,* s. 420–421.

[2036] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 310.

[2037] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 127–128.

[2038] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 61–62.

[2039] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 17–18.

[2040] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 174–180.

[2041] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 182–184.

[2042] Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 286–287.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

muafiyetten yararlanan gruplardandır. Bu cemaat mensupları, sadece, sahip oldukları koyun sayısına göre belirlenen ganem vergisini ödemişlerdir. Ancak 1522 yılında durum değişmiştir. Bu cemaatler *bennak resmi*, *ganem resmi* ve *bad-ı hevâ* gibi vergileri ödemeye başlamışlardır. 1500 yılında 18'i *Kayseri*'de, 20'si *Koçhisar*'da, 37'si *Ürgüb*'te, 22'si *Ereğli*'de ve 671'i *Aksaray*'da olmak üzere toplam 768 nefer, yüzdeci oldukları için ganem vergisi dışındaki vergilerden muaf tutulmuşlardır.

Konya kazasında bulunan *Urbân-ı Haymana Cemaati* ile *Ereğli* kazasında bulunan *Urban-ı Sapan Kabilesi* bir deve yükü odun karşılığında yedişer akçe verip *resm-i bennak* ve *bad-ı heva* vergilerinden muaf tutulmuşlardır. Böyle cemaatlerin nefer sayısı 1500 yılında 192 iken 1522 yılında 31'dir. Şer'i ve örfi vergilerden muaf olan bir grup ise *Mud* kazasına tabi *Silifke nahiyesi*'nde bulunmaktadır. *Bozdoğan Kabilesi*'nden olan bu gruba *kulkal (?) oğlanları* adı verilmektedir. *Silifke Kalesi* yolunu temizleyip *Susuz Çal* adı verilen yoldan su getirmekle mükelleftirler. Bu grup 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 8 neferden oluşmuştur[2043].

Karaman konar-göçerleri içerisinde zihinsel ve fiziksel engeli olan kişiler ile çalışamayacak kadar yaşlı olanlar vergiden muaf tutulmuşlardır. Böyle kişiler için defterlerde *alîl* (kör, sakat), *amâ* (kör), *arec* (topal, aksak), *divane* (deli), *fani* (yaşlı), *gaib* (kayıp), *küt* (topal), *lâl* (dilsiz), *malûl* (hastalıklı, sakat), *masûm* (küçük çocuk), *meflûc* (felç olmuş), *piralîl* (yaşlı sakat), *piramâ* (yaşlı kör), *pirifanî* (pek yaşlı olan) ve *pirigaib* (yaşlı ve kayıp olan) gibi tabirler kullanılarak muafiyetlerin nedeni belirtilmektedir. Vergiden muaf tutulan kişiler, en çok yaşlı yani pirifânilerden oluşmuştur. Zihinsel ve fiziksel yetersizliği olanların konar-göçerler içerisindeki toplam sayısı 1500 yılında 317 kişi iken 1522 yılında ise 395'tir.

Dini ve sosyal hizmetlerle yükümlü kişiler de muaf tutulan zümreler arasındadır. Bu durum 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde de ifade edilmektedir[2044]. Ancak kanûnnâmelerde görevini yapmayanların normal reaya gibi vergilerini ödemek zorunda

---

[2043] Bkz. BOA, *TD 31,* s. 379–380; BOA, *TD 83,* s. 200.

[2044] Dini ve sosyal hizmetle yükümlü kişiler için kanûnnâmede şunlar söylenmektedir: "*defter-i cedide sipahi-zâde ve zâviyedâr ve mu'âf kayd olunmuşlardır, anlardan resm-i çift ve bennak ve caba ve avarız alınmaz*", "*defterde bilâ resm imam ve mü'ezzin kayd olunanlar dahi, mâdâm ki, imamet ve müezzinlik hizmetinde olalar, re'âyây-ı mezkûrı ri'ayet edüb imam ve mü'ezzin ve kethüdâlarından avârız almazlar. Ammâ imametden ve mü'ezzinlik ve kethüdâlıkdan ma'zûl ve fârig olduklarından sonra sair re'âyâ hükmünde olurlar*" A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 320–321.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

oldukları belirtilmiştir[2045]. Nitekim defterlerde bazı imamlar için çift, nim çift ve bennak statüleri verilerek vergi alındığı da olmuştur. Bu durum bunların imamlık görevini yapmadıklarını göstermektedir. Konar-göçerler içinde muaf olan imamların sayısı 1500 yılında 140 iken 1522 yılında 403'tür. Bu değerler ile imamlar, dini ve sosyal hizmet veren en kalabalık muaf zümresidir. İmamlar dışında, *hafız, hatib, fakih, şeyh, halife*[2046]*, zaviyedar, zaviye ehli, kadızade, sadat, seyyid, şerif* ve *derviş* kişiler de muaf sayılanlar arasındır. Özellikle derviş, sadat, zaviyedar ve zaviye ehli ile hizmetkârlarının vergiden muaf oldukları defterlerde görülmektedir. Ereğli kazasındaki Ada Cemaati'nden bir sadat grubu için *bu zikr olan sadat rüsûmdan ve avarızdan mu'âflardır amma ziraat iderler ise sahib-i 'arza öşürlerin virirler ellerinde Sultan Bayezid Han'dan ve Sultan Selim Han'dan hükümleri vardır* ifadesi bu grupların muafiyetlerini net olarak ortaya koymaktadır. Bu tür grupların muafiyetleri padişah ve şehzade onaylıdır[2047]. Hatta çoğu için *ber mûceb-i mektûb-ı İbrahim Bey veled-i Karaman ve defter-i sabık* gibi ifadeler kullanılması bunlara, Karamanoğulları döneminde de muafiyet tanındığını göstermektedir[2048]. Bunların toplam sayısı 1500 yılında 328 iken 1522 yılında 824'tür[2049].

Konar-göçerler içerisinde imamlar kadar sayıları fazla olan bir diğer muaf grup vergi tahsil eden muhassıllardır[2050]. Bu kişilerin görev ve sorumlulukları hakkında defterlerde açık bilgi bulunmamıştır. Ancak bunların vergiden muaf tutuldukları ve normal reayadan sayılmadıkları anlaşılmaktadır. Muhassılların Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içindeki toplam sayıları 1500 yılında 96 ve 1522 yılında 210'dur[2051].

[2045] Hizmetleri biten din adamlarının raiyyet olup rüsum ödediklerine dair bkz. H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 52.

[2046] 1500 yılında Niğde kazası Evrenlü Cemaati'nden bir bennak halife olduğu için vergiden muaf sayılmıştır. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 279–280. 1522 yılında ise biri Koçhisar kazası Bozdoğan Kabilesi'ne tabi Araplar Cemaati'nden biri ise Karahisar-ı Develü kazasında Hüseyin Hacılu ve Kenanlu Cemaati'nden olmak üzere iki kişinin *Halveti Halifesi* oldukları için muaf tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu şahıslar için *ehl-i sülûk ve ehl-i 'ilmden tekayüd eylemiş kimesnedir* kaydı bunların tarikat ve ilim ehli kişiler olduğunu göstermektedir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 273–274; BOA, *TD 1061,* s. 285–286

[2047] Bkz. BOA, *TD 455,* s. 308–309.

[2048] Bkz. BOA, *TD 455,* s. 310.

[2049] Bkz. Tablo 17.

[2050] F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 127; B. Yediyıldız, *Ordu Kazası,* s. 91.

[2051] Bkz. Tablo 17. ; Ek 23a, 23b.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Konar-göçerler içerisinde bazı kişilere özel muafiyetler verilmiştir. *Turgud* kazasında *Yapa Kabilesi*'ne bağlı *Köklü Cemaati*'nden *Eyne* ve *Gani Çavuş* adlı kişiler için *mezkûr Eyne ve Gani Çavuş Semendire'de yoldaşlık itdüğü ecilden padişâh-i alem penâh mezkûrları kendüye himaye virüb kimesne dahl itmeye mu'âf ve müsellem olub rüsûm u avarız taleb itmeye deyü hükm-i kanunları var* kaydı bu tür muafiyetler için örnek teşkil etmektedir[2052]. Tapu tahrir defterlerinde kişilere tanınan özel muafiyetler için her zaman açıklama yapılmamıştır. Şehzade ve padişah mektubu ya da bunlardan alınan *mu'âf-nâme* kişilerin vergi ödememesi için yeterli sayılmıştır. *Aksaray* kazasındaki *Yörük-i Dündarlu Cemaati*'nden bazı kişiler için yazılan "*berât-ı padişah-ı alem penâh ve şehzade", "elinde şehzadeden tekâlif-i 'örfiyyeden ve avarız rüsûmdan mu'afiyyet var"* kayıtlarından görüleceği gibi kişilerin muaf sayılma sebepleri açıkça belirtilmemektedir[2053]. Bu tür örnekleri arttırmak mümkün olmakla birlikte, sayılarının çok olduğu da söylenemez.

Karaman konar-göçerleri içerisinde şehzade akrabası oldukları gerekçesiyle muaf tutulmuş bir grup da bulunmaktadır. *Eskiil* kazasında *Kuştimur Cemaati*'nin *Andı Kara* karyesinde bulunan mensuplarından 10 nefer için *şehzade akrabaları padişâh-i âlem penâhdan muafnameleri var defter-i köhnede dahi mestûr* diye düşülen kayıt ile bu kişilerin muaf olmaları sağlanmıştır. Ancak bu durum 1522 yılında devam etmemiştir[2054]. Söz konusu kişilerin annesi Karamanoğulları'ndan olan Şehzade Şehinşah'ın akrabaları olmalıdırlar.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin raiyyet statüsü ve muafiyeti kesin grupları dışında kalanları da özel muafiyet taşıyan kişi ve zümrelerle beraber *Diğer* başlıklı kategori içerisinde verilmiştir. Bunların çoğunun muafiyeti kesin değildir. Bu durum konar-göçerlerle ilgili defter verilerinin eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu da aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi *Turgud, Eskiil, Larende, Aksaray* ve özellikle *Niğde*, *Karahisar-ı Develü* ve *Kayseri* kazaları için *Diğer* başlığıyla verilen kategori nüfus değerlerinin çok yüksek olmasına neden olmuştur.

[2052] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 157–160.

[2053] Bkz. BOA, *TD 32,* s. 207–210.

[2054] Bkz. BOA, *TD 31,* s. 23–24; BOA, *TD 1061,* s. 50, 78.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisinde pek çok cemaatin mensuplarına raiyyet statüsü verilmemiş ve vergi de alınmamıştır. Bu cemaatlerin nüfus bilgileri sadece nefer sayılarından ibarettir. Ama bunun neden kaynaklandığı defterlerde belirtilmemektedir. *Eskiil*[2055], *Turgud*[2056] ve *Aksaray*[2057] kazalarında bu tür cemaatlerin sayısı oldukça fazladır.

Bazı cemaatlerin ise sadece nefer ve hane sayıları verilmiş raiyyet statüleri belirtilmemiş ve vergileri de icmâl olarak kaydedilmiştir. Bu uygulamanın sebepleri ne yazık ki defterde belirtilmemektedir. Bu nedenle hane sayısının dışında kalanları da muaf nüfus içinde de değerlendirdik. *Larende*, *Karahisar-ı Develü* ve özellikle *Niğde* kazalarındaki birçok cemaat bu türdendir. Bu durumun, cemaatlerin tahrir zamanı tahrire gelmedikleriyle dolayısı ile tahmini olarak yazılmalarıyla ilgili olduğunu düşünmekteyiz. Özellikle vergi verilerinin icmal olarak verilmesi bizi bu düşünceye sevk etmektedir. *Niğde* kazasında büyük konar-göçer teşekküllerden biri olan *Dündarlu Kabilesi*'ne bağlı cemaatlerin tamamına yakını ya nefer ve hane ya da sadece nefer şeklinde kaydedilmiştir[2058]. 1500 ve 1522 yılının nefer sayılarının da aynı oluşu bunların tahrire gelmediklerinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. 1500 yılında sadece 9 nefere sahip olan *Bulgarlu Kabilesi* 1522 yılında 212 nefere ulaşmıştır. 1500 yılındaki bir kayıt da bu cemaatin geriye kalanlarının tahrire gelmedikleri için yazılmadıkları ve bunların tahminen 11500 akçe kadar vergi ödeyecekleri belirtilmektedir. Nitekim sonraki tahrirde *Bulgarlu Cemaati*'nin nüfusu çok artmıştır. Tüm bunlar zaman zaman konar-göçer teşekküllerin yaşam tarzları gereğince tahrir bölgesine gelmedikleri ya da yetişemediklerinden kaynaklanmıştır[2059]. *Larende*'de 1522 yılında *Urbân-ı Haymana Kabilesi* cemaatlerinin hepsi nefer ve hane sayılarından ibaret

---

[2055] Eskiil kazasında böyle özellikler gösteren pek çok cemaat vardır. Dervişan-ı Çiman, Urban, Kureyş Melikşah, Kureyş Mürafik, Hüseyin Şeyhlü, Veledlü, Yuva-i Kuştimur ve Türkmenan gibi bazı cemaat mensuplarının tamamı ya da bir kısmı için neden raiyyet statüsü verilmediği ve neden vergi alınmadıkları yazılmamıştır. Bkz. BOA, *TD 31,* s. 1, 1b, 3, 4, 7–9, 15–18; BOA, *TD 1061,* s. 56, 69–72, 74–78.

[2056] Ali Bey veled-i Yapa, Evlâd-ı Seyyid Harun, Gökperlü-i Perakende, Kaya Hasanlar, Kırıklar, Körpelü, Teberrük, Ulaşlar, Yankud adlı cemaatler de muafiyetleri belirtilmeyen Turgud kazası cemaatleridir. Bkz. BOA, *TD 31,* s. 97, 107, 120, 132, 139, 143-144,; BOA, *TD 1061,* s. 109, 140, 146.

[2057] Aksaray kazasında da Karlı, Ömer Cerrar Mezrası'ndaki Şeyullah gibi cemaatlerin mensuplarına raiyyet statüsü verilmemiştir. Bkz. BOA, *TD 31,* s.211,180.

[2058] BOA, *TD 32,* s.357–363; BOA, *TD 1061,* s.344

[2059] BOA, *TD 32,* s. 283.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nüfus verilerine sahiptir[2060]. *Karahisar-ı Develü* kazası *Yahyalu Kabilesi*'nin 1500 yılı nüfus bilgileri de benzer özellikler göstermektedir. *Yahyalu Kabilesi* cemaatlerinin bazılarında sadece nefer bilgileri verilirken bazılarında ise raiyyet statüleri yazılmasına rağmen hane sayıları kesin değildir. Kabilenin birçok grubunun hâsılı da tek kalemde yazılmıştır. Bu da Karahisar-ı Develü kazası konar-göçerlerinin muaf statüsündeki kişilerin sayısının yüksek olmasına neden olmuştur[2061].

Kayseri kazası ile ilgili defterler, bu sorununun fazlaca görüldüğü verileri içermektedir. Özellikle bu kazanın 1522 yılını yansıtacak bir mufassal deftere sahip olmaması diğer başlıklı kategori değerinin yüksek çıkmasına neden olmuştur. *Kayseri* ile ilgili 1522 yılı verileri 387 Numaralı Muhasebe ve İcmal Defteri'ne göre yapılmıştır. Bu defterin bir icmal defteri olması ve sadece nefer ile hane sayılarını içermesi 779 neferin hangi statüye ait olduğunu tespit etmeyi zorlaştırmıştır. Bu değerin büyük bir kısmının mücerred ve caba ve geriye kalanların ise muaf olduğunu düşünmekteyiz. Ancak bekâr ve muaf sayılarını kesin değerlerle ifade edememekteyiz. Bu nedenle 1522 yılına ait *diğer* adlı başlık ile verilen muafların sayısı fazla çıkmaktadır[2062]. Kazanın 1500 yılı ile ilgili tapu tahrir defteri bir mufassal defter olmasına rağmen bu yıla ait statüsü belirsiz muaf sayısı da oldukça fazladır. Bu durum Kayseri ile ilgili defterin çok net veriler vermemesinden kaynaklanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin 1500 yılı muaf olan nefer sayısı 3839'dur. Bu sayının % 40'ı muafiyeti belirsiz kişilerden, % 25'i yaptıkları işler nedeniyle muaf tutulanlardan, % 16'sı askeri görevlilerden, % 9'u dini ve sosyal hizmetlilerden, % 8'i zihinsel ve fiziksel engellilerden, % 2'si muhassıllardan oluşmuştur. 1522 yılında muafların sayısı 4201 nefer yükselmiştir. Yine bu yıl da muafların çoğunu muafiyeti belirsiz kişi ya da zümreler oluşturmuştur. Bunların muaf nefer içerisindeki sayısı % 39'dur. Geriye kalan zümrelerden askeri görevliler % 26, dini ve sosyal görevliler % 20, zihinsel ve fiziksel

---

[2060] BOA, *TD 32,* s.372–373.

[2061] Bkz. BOA, *TD 32,* s.339–347.

[2062] Aynı durum Niğde ve Karahisar-ı Develü kazalarındaki bazı konar-göçerler için de geçerlidir. Bu cemaatler 1518 yıllı tahrir defterinde olmayıp 387 Numaralı Muhasebe Defteri'nde olanlarladır. Bunlar, Niğde kazasındaki Yol Eri, Mümtaz, Kili, Ardıç Yörükleri cemaatleri ile Karahisar-ı Develü kazasındaki Evlâd-ı Sıddık ve Misbah, Gülek, Hamzalar ve Sukazlu cemaatleridir. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 161, 191.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

engelliler % 9 ve muhassıllar ise % 5 orana sahiptirler. Yaptıkları işler nedeniyle bir nevi ödüllendirilen muaflar ile idari görevliler ise % 1'lik oranı oluşturmaktadırlar.

Tablo 17: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Toplam Muaf Sayıları*[*]

Kaza Adı	Askeri		İdari		Bedeni		Hizmet		Dini -Sosyal		İktisadi		Diğer		Toplam	
	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522	1500	1522
Konya	-	-	-	-	-	-	79	-	-	-	-	-	-	-	79	-
Turgud	108	135	-	1	30	35	-	-	47	90	2	9	95	140	282	410
Bayburd	95	109	-	1	25	6	-	-	26	20	3	3	1	-	150	139
Eskiil	67	165	-	2	18	71	-	-	52	106	9	29	89	68	235	441
İshaklu	25	20	-	-	33	4	-	-	13	13	-	4	12	16	83	57
Ilgun	8	2	-	-	9	3	-	-	5	3	1	-	1	4	24	12
Beyşehir	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Şeydişehir	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Larende	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	28	3	28
Belviran	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	1
Aksaray	22	11	-	1	51	38	671	-	14	51	20	36	28	78	806	215
Ereğli	19	41	-	-	7	25	135	31	72	139	4	8	-	7	237	251
Koçhisar	4	46	-	-	25	21	20	-	9	46	6	16	-	-	64	129
Niğde	21	15	-	-	18	9	-	-	21	32	10	15	443	405	513	476
Anduğu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ürgüb	-	-	-	-	5	7	37	-	4	6	5	2	16	-	67	15
Karahisar	6	108	-	1	10	29	-	-	7	32	11	20	592	45	626	235
Kayseri	7	-	-	-	7	-	18	-	21	7	1	-	196	772	250	779
Ermenek	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-
Gülnar	98	173	-	-	42	104	-	-	15	198	20	57	-	57	175	589
Karataş	51	154	-	-	-	8	-	-	-	14	-	-	30	3	81	179
Mud	73	119	-	-	31	35	6	8	20	65	4	11	23	4	157	242
Toplam	**604**	**1098**	**-**	**6**	**317**	**395**	**966**	**39**	**328**	**824**	**96**	**210**	**1528**	**1629**	**3839**	**4201**

1.2.4. Nefer

Tahrir defterlerinde haneyi oluşturan çift, nim-çift, bennâk statüsü verilen kişiler, caba ve mücerred statüsüne sahip bekâr kişiler ve muaf zümreyi oluşturanların her biri nefer olarak kabul edilmiştir. Çalışmamızın tüm nüfus değerlendirmeleri de nefer sayılarına dayalı olarak yapılmıştır.

[*] Bu sayılar, araştırmamızda kullandığımız defterler esas alınarak hazırlanmıştır. Ayrıntılı dökümlerde bu verilerle ilgili defter ve sayfa numaraları verilmiştir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 18: *Karaman Beylerbeyliği Genelinde Konar-Göçerlerin Toplam Nefer Sayıları*

Kaza Adı	**1500 Yılı**	**%**	**1522 Yıl**	**%**
Konya Kazası	79	0.23	124	0.22
Turgud Kazası	4074	12.28	5743	10.29
Bayburd Kazası	2445	7.37	3273	5.86
Eskiil Kazası	2110	6.36	6492	11.63
İshaklu Kazası	866	2.61	1044	1.87
Ilgun Kazası	226	0.68	240	0.42
Beyşehir Kazası	12	0.03	23	0.04
Seydişehir Kazası	-	-	8	0.01
Larende Kazası	192	0.57	197	0.31
Belviran Kazası	42	0.1	37	0.06
Aksaray Kazası	2805	8.46	3476	6.22
Ereğli Kazası	1149	3.47	1770	3.17
Koçhisar Kazası	1697	5.12	3548	6.35
Niğde Kazası	1881	5.67	2957	5.29
Anduğu Kazası	-	-	17	0.03
Ürgüb Kazası	513	1.55	602	1.08
Karahisar-ı Develü Kazası	1583	4.77	3231	5.79
Kayseri Kazası	2613	7.88	3363	6.02
Ermenek Kazası	68	0.20	36	0.06
Gülnar Kazası	5394	16.25	10484	18.77
Karataş Kazası	1590	4.79	3006	5.38
Mud Kazası	3856	11.61	6227	11.14
TOPLAM NEFER SAYISI	**33195**	**100**	**55898**	**100**

Yukarıda görüleceği gibi 1500–1522 yılları arasında Karaman konar-göçerlerinin nefer sayısı % 68 oranında artış göstermiştir. Her iki dönemde de en fazla konar-göçer nefer Gülnar kazasında görülmüştür.

1.3. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçer Nüfusu Etkileyen Faktörler

Karaman Beylerbeyliği'nde 1500–1522 yılları arasında konar-göçer nüfusu barındıran 22 kaza bulunmaktadır. Bu yıllar arasında Karaman Beylerbeyliği sınırları içerisinde bulunan *Akşehir, Çimenili* ve *Aladağ* kazalarında konar-göçer teşekküle rastlanmamıştır.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin nüfus yapısını daha iyi değerlendirmek için öncelikle konar-göçer toplulukların yaşam tarzları üzerinde durmak gerektiğini düşünmekteyiz. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri, incelediğimiz dönemde Anadolu'daki diğer birçok Türkmen ve Yörük teşekkülleri gibi daha çok yarı göçebe bir hayat sürdürmüşlerdir. Yarı göçebelik, göçebelik ile sedanter (yerleşik) hayat

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

arasındaki hayat tarzıdır. Bu göçebeler, kışı köylerde çadır yerine yaşadıkları bölgenin iklimine uygun ağaç, taş, tuğla, saz gibi evlerde geçirip ziraat ile uğraşmaktaydılar. Bunlar yazın ise hayvanlarıyla beraber yaylalara çıkıp çadırlarda yaşamışlardır[2063]. Türk göçebeleri için göçebelik, tabii, coğrafi, iktisadi şartlar ile meydana gelen bir yaşayış şekli değildir. Göçebelik, bir dünya görüşüdür[2064]. Bu yaşam tarzı Türk tarihinin izlerini yansıtmaktadır. Bu nedenle Karaman ve çevresinde büyük topluluklar tarafından bu yaşam tarzı yerleşik yaşama karşı uzun süre direnmiştir. Ancak bir süre sonra göçebe toplulukların yerleşik hayata geçişi kaçınılmaz olmuştur[2065].

1500 ile 1522 yılları arasında Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin nefer sayısı % 68 oranında artış göstermiştir. Tahrir defterlerinde konar-göçerlerin nefer, hane ve muaf sayılarını ve bu sayıların artış ile azalışlarını tespit etmek mümkündür. Ancak nüfusta meydana gelen değişmelerin sebepleri hakkında söz konusu defterlerde fazlaca bilgi bulunmamaktadır. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin toplam nüfusunda bir artış söz konusudur. Fakat bu toplulukları tek tek ele aldığımızda nefer artışları kadar azalışlarının da olduğunu gördük[2066]. Bu da konar-göçer nüfusun ne kadar hareketli olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Konar-göçerlerin nüfus dinamizmi yerleşiklerin nüfuslarına göre daha canlıdır. Bu, söz konusu toplulukların hayat tarzlarından kaynaklanmaktadır. Bu hayat tarzının sürekli yer değiştirme üzerine kurulu olması konar-göçer nüfus verilerinin hareketlenmesini sağlamıştır[2067].

[2063]Yarı göçebeliğin yanı sıra tam göçebelik yapanlar da vardır. Tam göçebelik kendi arasında Horizontal Göçebelik ve Vertikal Göçebelik olarak ikiye ayrılmaktadır. Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'da görülen Horizontal Göçebelik, daha çok devecilikle uğraşan ve bedevilik ruhunu taşıyan göçebeliği ifade etmektedir. Bu göçebe yaşam tarzı en hakiki göçebeliği yansıtmaktadır. Bunların bazıları şehir ve kasabalara yakın yerlerde yaşayıp koyun yetiştiren deveci göçebelerdir. Bunlar hareket kabiliyetlerini kaybetmişlerdir. Vertikal Göçebelik ise dağ göçebeliği anlamını taşımaktadır. Yazın yüksek dağlar üzerindeki yaylak ve otlaklara kışın ise kışlalara göç etmek üzerine kurulu bu göçebelik Orta Asya ve İran ve Anadolu'da görülmüştür. Bkz. M. Eröz, *Yörükler,* s. 71–72.

[2064] M. Eröz, *Yörükler,* s. 75–78.

[2065] Konar-göçerler üzerine Mersin-Konya arasında yaptığımız gezi sonucu günümüzde de göçebe yaşamın bazı gruplar tarafından sürdürüldüğünü gördük. Yazın Baş Yayla'da çadırlarda kışın ise Mud ilçesinin Gıravga köyünde yaşayan Sarı Keçililer bu hayatı sürdüren en önemli gruptur. Yerleşik hayata geçen ama göçebe hayatın izlerini taşıyan Avşarlar da yazın Feslikân Yaylası'nda çadıra benzer yerlerde yaşayıp kışın Konya Taşkent ilçesinin Avşar köyünde yaşamaktadırlar. Günümüzde göçebe hayatı sürdüren topluluklar için bkz. M. Seyirci, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri,* 203 s. Hilmi Dulkadir, *İçel'de Son Yörükler Sarı Keçililer,* Mersin 1997, s. 34–60.

[2066] Bkz. Tablo 18.

[2067]Doğan Yörük, 1500 yılı Aksaray kazası toplam nüfusunun % 19'unu şehirlilerin, % 52'sini köylülerin ve % 29'unu da konar-göçerlerin oluşturduğunu söylemektedir. 1522 yılında ise yaklaşık olarak nüfusun

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.3.1. İç ve Dış Göçler

Konar-göçer nüfusu etkileyen en önemli faktör iç ve dış göçlerdir[2068]. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden bazı gruplar, Karaman Beylerbeyliği'ne bağlı kazalar arasında yer değiştirmişlerdir. Bazı cemaatlerin 1522 yılında, ilk tahrire tabi tutuldukları yerlerde olmadıkları görülmüştür. 1500 yılında *Turgud* kazasında olan *Delüler Cemaati*, 1522 yılında *Eskiil* kazasında görülmektedir[2069]. İlk tahrirde *Bayburd* kazasında olan *Farsaklu Cemaati*, ikinci tahrirde *Turgud* kazasında görülmüştür[2070]. Kazalar bazındaki bu tür yer değiştirmeler konar-göçer nüfusun hareketliliğini göstermektedir.

İç göçlerin yanı sıra dış göçler de nüfusun değişimine neden olmuştur. Karaman ve çevresinde, Osmanlı coğrafyası'nın çeşitli sancaklarından gelen birçok konar-göçer grup bulunmaktadır. 1500 ve 1522 yılları arasında Karaman ve çevresine dışarıdan gelen konar-göçer teşekküllere cemaat sayılarının artış nedenlerini verirken değindik. Ancak pek çok cemaatin ise 1500 yılından önce Karaman'a geldiği bilinmektedir. *Eskiil* kazasında bulunan *Kuştemür Cemaati*, *Tarsus s*ancağından[2071]; *Koçhisar* kazasındaki *Runkuş Kabilesi, Adana*'nın *Sarı Çam* nahiyesinden[2072]; *Niğde*'de bulunan *Bulgarlu Kabilesi, Tarsus* ve *Adana* bölgesinden[2073]; *Kayseri*'de bulunan *Kavurgalu Cemaati* ise *Sis* civarından gelmişlerdir[2074].

Karaman'a başka yerlerden göç eden cemaatler kadar *Karaman*'dan başka yerlere giden cemaatler de olmuştur. Bu durum konar-göçer nüfusun birden bire artıp eksilmesini de engellemiştir. İlk kez 1522 yılında kaydedilen ve *Mud* kazasındaki

---

% 14'ünü şehirliler, % 42'sini köylüler ve % 44'ünü konar-göçerler oluşturmuştur. Daha sonraki yıllarda ise, kaza nüfusunun % 14'ünü şehirliler, % 74'ünü köylüler ve % 8'ini konar-göçerler ve % 4'ünü de hariç raiyyet temsil etmiştir. Tüm bu değerler de konar-göçer nüfusun hareketli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 89.

[2068] İç ve dış göçler, Tarsus Türkmenlerinin nüfusunu etkileyen faktörlerden biridir. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 339.

[2069]BOA, *TD 32,* s.128–129; BOA, *TD 1061,* s. 26–27; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[2070] BOA, *TD 32,* s. 81–82; BOA, *TD 1061,* s. 127–128; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

[2071] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147.

[2072] F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 443; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147, 248. D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 106.

[2073] Faruk Sümer, Bulgar adının bir şahıs adı olduğu ihtimalinin daha fazla olduğunu söylemiştir. F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 29; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 147; C. Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, s. 223.

[2074] BOA, *MAD 20,* vr. 93b; BOA, *TD 33,* s. 171; BOA, *TD 976,* s. 90.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bozdoğanlu Kabilesi'nden olan oldukça kalabalık bir *perakende* grubu tahrire her ne kadar *Mud*'da yazılmış ise de bunların *Alanya* ve çevresinde bulunduğu anlaşılmaktadır[2075]. *Ürgüb* kazasındaki *Yıvalu*[2076] ve *Ereğli* kazasındaki *Musa Beylü*[2077] cemaatleri gibi 1500 yılında kaydedilen ama 1522 yılında görülmeyen pek çok cemaatin başka sancaklara göç ettiğini düşünmekteyiz. Karaman Beylerbeyliği'ndeki bazı konar-göçer teşekküllerin 1522 yılından sonra, Tarsus sancağına göç ettiği bilinmektedir[2078]. Bu durum her ne kadar incelediğimiz dönemden sonra gerçekleşmiş olsa da Karaman Beylerbeyliği'nden de birçok konar-göçer grubun başka sancaklara gittiğini göstermesi açısından önemlidir.

1.3.2. Konar-Göçerlerin Yerleşik Hayata Geçmeleri

Birçok cemaatin konar-göçerliği bırakarak yerleşik hayata geçmesi, nüfusu etkileyen bir diğer faktördür. Bazı cemaatler, özellikle 1500 ile 1522 yılları arasında ziraat yaptıkları mezra, köy ve kışlaklarda yerleşik hayata geçmiştir. 1500 yılında *Karataş* kazasındaki *Ala Kilise*[2079], *Çiçekli Ağaç*[2080], *Gözlüce*[2081] ve *Yassı Bağ*[2082] köylerinde bulunan *Güvender Sümeği Cemaati* mensuplarının 1522 yılında tamamen yerleşik bir hale geldiğini görmekteyiz. 1522 yılında bu cemaatin adının zikredilmeyişi ve her iki yılda söz konusu köylerdeki kişi isimlerinin benzerliği bu durumu kanıtlamaktadır. Göçebe yaşamı terk eden cemaat sayısı oldukça fazladır. *Mud* kazasında da yerleşik hayatı tercih eden topluluklar bulunmaktadır. *Moğultay Cemaati* bunlardan biridir. 1500 yılında 14 grup halinde görülen cemaatten sadece bir tanesi hariç hepsi bulundukları köy ve mezralarda yerleşik hayata geçmişlerdir[2083].

[2075] BOA, *TD 83,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 277.

[2076] BOA, *TD 46,* s. 2.

[2077] BOA, *TD 40,* s. 1072.

[2078] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 339.

[2079] BOA, *TD 31,* s. 449–450; BOA, *TD 83,* s. 225–226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[2080] BOA, *TD 31,* s. 451–452; BOA, *TD 83,* s. 226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[2081] BOA, *TD 31,* s. 450; BOA, *TD 83,* s. 224–225; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[2082] BOA, *TD 31,* s. 450–451; BOA, *TD 83,* s. 226–228; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[2083] 1522 yılında Moğultay Cemaati'nden sadece Kara Yaycı Oğlu Cemaati, konargöçerliği sürdürmüştür. BOA, *TD 31,* s. 410; BOA, *TD 83,* s. 152; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275. Moğultay Cemaati'nin 1500 yılındaki diğer tüm grupları yerleşik hayatı tercih etmiştir. BOA, *TD 31,* s. 407–411; BOA, *TD 83,* s. 145–151; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 275.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.3.3. Tahririn Yapıldığı Zaman

Nüfusa etki eden nedenlerden biri de tahririn yapıldığı zamandır. Bu toplulukların yaylak-kışlak arasındaki hareketlilikleri, tahririn yapıldığı mevsimin çok önemli olduğunu göstermektedir. Tahrir, konar-göçerlerin yaylaklarında oldukları zamana denk gelmiş ise bunlara ulaşmakta bazı sıkıntıların yaşanmış olması ve hatta bazılarına ulaşılmadığı olasılık dâhilindedir[2084]. Niğde kazasında bulunan ve 1500 yılında sadece 9 nefere sahip olan *Bulgarlu Kabilesi*'nin 1522 yılında 212 nefere ulaşması ilk tahririn yapıldığı mevsimden kaynaklanmış olabilir. 1500 yılındaki bir kayıt da bu cemaatin geriye kalanlarının tahrire gelmedikleri için yazılmadıkları ve bunların tahminen 11500 akçe kadar vergi ödeyecekleri belirtilmektedir. Tüm bunlar zaman zaman konar-göçer teşekküllerin yaşam tarzları gereğince tahrir bölgesine gelmedikleri ya da yetişemediklerinden kaynaklanmıştır[2085].

1.3.4. Siyasi Sebepler

Konar-göçer nüfusun değişimini etkileyen sebeplerden biri de yaşanan siyasi olaylardır. Ancak incelediğimiz tahrir defterlerinde bu durumu yansıtan kayıtlar bulunmamaktadır. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer teşekküllerin çoğu, Karamanoğulları'nın bakiyeleridir. Bunlar, Karamanoğullarıyla beraber Osmanlı Devleti'ne karşı uzun süre direniş göstermişlerdir. Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetine girdikten sonra da ellerine geçen her fırsatta devlete karşı mücadele vermekten çekinmemişlerdir. Bu topluluklar Safeviyye Tarikatı'nın Anadolu'da yaptığı Kızılbaş propagandası'ndan etkilenerek İran'daki Safevi Devleti'nin kurulmasında büyük rol oynamışlardır. Şah İsmail'in, Anadolu'daki müritlerinin büyük bir kısmını Osmanlı'yı benimsemeyen Beğdili ve Şamlu gibi konar-göçerler ve bazı köylü gruplar oluşturmuştur. Bunun yanı sıra bu Türkmenler, şehzadelerin saltanat mücadelelerinde ve Anadolu'da çıkan isyanlarda önemli bir role sahiptir. Safevi Devleti'nin yürüttüğü Kızılbaş propagandasından etkilenen pek çok konar-göçer teşekkül büyük kütlelerle İran'a göç etmişlerdir. Hatta II. Bayezid, Türkmenlerin İran'a gitmelerini yasaklamış,

[2084] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 338.

[2085] BOA, *TD 32,* s. 283.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bir kısmını da Rumeli'ye sürgün etmiştir. Ayrıca kaynaklarda bu karışıklıklar esnasında elli bin kadar Türkmen'in öldüğü de söylenmektedir[2086].

1.4. Karaman Beylerbeyliği'nde Konar-Göçerlerinin Tahmini Nüfusu

Tahrir defterlerindeki nüfus verileri incelendiğinde nim-çift, çift ve bennâk olan evli nefer ile mücerred ve caba diye kaydedilen bekâr neferin bir kısmının muaf olduğu görülmüştür. Buradan hareketle nim-çift, bennak ve çift olarak kategorize edilmiş muaf nüfusu hane içine alıp caba ve mücerredleri ise bekâr nüfusa dâhil ettik. Bu verilerdeki hane sayısını ve muaf olarak verilen neferin % 80'ini evli kabul edip 5 katsayısı ile çarptık. Elde ettiğimiz rakama hane olarak kabul ettiğimiz % 80 muaf neferden geriye kalan % 20'lik kısım ile caba ve mücerred olan bekâr neferi ekleyerek gerçeğe en yakın tahmini nüfusu bulmayı hedefledik. Muaf nüfusun % 80'ini hane kabul etmemizin nedeni asker, özürlü ve dini görevlilerin de evli olma ihtimallerinin çok yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Bölgemiz dâhilindeki bazı kazaların nüfus verileri bu duruma uymamaktadır. Kayseri kazasının 1500 yılı dışında diğer yıla ait mufassal tahrir defteri bulunmamaktadır. Bu kazanın 1522 yılı verileri 387 Numaralı Muhasebe ve İcmal Defteri'nin verileri esas alınarak değerlendirme yapılmıştır. Burada nefer ve hane olarak iki değer verilmektedir. Bu durumda ise hane sayısı nefer sayısından çıkartılmış ve elde edilen rakamın % 80'ni bekâr ve % 20'si evli kabul edilmiştir. Bu % 20'lik nefer ile hane sayısı 5 ile çarpılmış ve % 80'lik bekâr nüfus 5 katsayısı ile elde edilen veriye eklenmiştir.

Bir istisnai durum da Ürgüb ve Aksaray kazalarında bulunan Yüzdeci Kabilesi'nin 1500 yılı verilerinde ve Niğde kazasındaki Dündarlu Kabilesi'nin 1500 ile 1522 yılında görülmektedir. Söz konusu grupların nüfus verileri sadece nefer olarak kaydedilmiştir. Bu durumda neferin % 80'i evli, % 20'si ise bekâr kabul edilmiştir.

[2086] F. Sümer, *Safevi Devleti'nin Kuruluşu,* s. 1–82; R. Kılıç, *Kanuni Devri Osmanlı-İran Münasebetleri,* s. 25–57; A. Allouche, *Osmanlı Safevi İlşkileri Kökenleri ve Gelişimi,* s. 1–190.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 19: *Karaman Beylerbeyliği Genelinde Konar-Göçerlerin Toplam Tahmini Nüfus*

Kaza Adı	**1500**	**1522 Yılı**
Konya Kazası	295	556
Turgud Kazası	16826	22692
Bayburd Kazası	9393	12537
Eskiil Kazası	7754	25656
İshaklu Kazası	3458	3851
Ilgun Kazası	958	880
Beyşehir Kazası	44	79
Seydişehir Kazası	–	32
Larende Kazası	820	893
Belviran Kazası	174	137
Aksaray Kazası	11121	14276
Ereğli Kazası	4453	7098
Koçhisar Kazası	6941	14580
Niğde Kazası	7301	12305
Anduğu Kazası	–	69
Ürgüb Kazası	2053	2554
Karahisar-ı Develü Kazası	5903	12923
Kayseri Kazası	10529	14312
Ermenek Kazası	328	160
Gülnar Kazası	22252	41784
Karataş Kazası	7178	12906
Mud Kazası	16988	26058
TOPLAM	**134769**	**226338**

Tablodan da görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri üzerine hesapladığımız tahmini nüfusa göre 1500–1522 yılları arasında % 68 oranında bir artış söz konusudur. Konar-göçerlere ait toplam nefer sayısında da yıllar itibariyle % 68 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İKİNCİ BÖLÜM

2. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇERLERİN İDARİ VE SOSYAL YAPISI

2.1. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçerlerin İdari Yapısı

Osmanlı Devleti'nde yarı göçebe hayat süren tüm teşekküller, kendi içlerinde bir idari yapılanma göstermişlerdir. Genellikle *il* veya *ulus* ismi altında gruplandırılan konar-göçerler[2087], boy, kabile, taife ve aşiret diye farklı adlarla anılan ana teşekküllerden meydana gelmiştir. Bu ana gruplar oymak ve cemaatlere, oymak ve cemaatler ise oba ve mahallelere ayrılmıştır[2088]. Konar-göçerlerin bu şekildeki sınıflara ayrılmasında kan bağının da büyük bir rolü bulunmaktadır[2089].

Osmanlı Devleti'ndeki her göçebe teşekkül farklı adlarla ifade edilen ama hemen hemen hepsi aynı olan bir iç idari yapılanmaya sahiptirler. Halep Türkmenleri, Yeniil Türkmenleri ve Tarsus Türkmenleri boy veya taife adını taşıyan üst birimlerden bunlar ise cemaatlerden oluşmuştur[2090]. Yeni İl Türkmenleri'nde Halep Tükmenleri'nden farklı olarak cemaat adını taşıyan birimler için mahalle ve oba adları da kullanılmıştır[2091]. Tarsus Türkmenlerini oluşturan cemaatler ise bazen oba tabiri verilen alt birimlere ayrılırken oba kelimesinin zaman zaman cemaatle eş anlamda kullanıldığı da görülmüştür[2092]. 16. yüzyılda Kilis, Urfa ve Adıyaman çevresinde bulunan konar-göçer teşekküller de taifelerden oluşmuştur. Bu taifeler, cemaat veya oymak adlı şubelere ayrılmıştır[2093]. Aynı yüzyılda Malatya ve Adıyaman çevresinde yaşayıp daha sonraları Orta ve Batı Anadolu ile Rumeli'ye kadar büyük bir sahaya yayılan konar-göçer teşekkül olan Rişvan, aşiret, taife ve kabile gibi birbirini karşılayan

---

[2087] İl ve ulus kavramları için bkz. M. Eröz, *Yörükler,* s. 41–42; Laszlo Rasonyi, *Tarihte Türklük,* Ankara 1971, s. 56.

[2088] C. Orhonlu, *Aşiretlerin İskânı,* s.14.

[2089] Yunus Koç, "Bozok Türkmenleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 208; T. Gündüz, "Konar Göçer", s. 162.

[2090] Halep Türkmenleri için bkz. İ. Şahin, "XVI. Asırda Halep Türkmenleri", s. 134–138; E. Çakar, *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı*, s. 162–164; O. Kılıç, "Haleb Türkmenleri", s. 63–70; Yeniil Türkmenleri için bkz. İ. Şahin, "XVI. Yüzyılda Halep ve Yeniil Türkmenleri", s. 161–162; Tarsus Türkmenleri için bkz. A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 163–164.

[2091] İ. Şahin, "XVI. Yüzyılda Halep ve Yeniil Türkmenleri", s. 161–162.

[2092] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 163–164.

[2093] M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. 18.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

en üst birimin adıdır. Kaynaklarda *Kabâil-i Rişvan* ve *Taife-i Rişvan* diye farklı üst birim adlarıyla kaydedilen Rişvan Aşireti de cemaat ve oymak adlı şubelere ayrılmıştır[2094]. Burada verdiğimiz boy, taife, kabile, oymak, cemaat, oba mahalle gibi tabirlerin Osmanlı kaynaklarında, kesin çizgilerle birbirinden ayrıldığını söylemek mümkün değildir. Bu kelimeler bazen birbiri yerine de kullanılmıştır[2095].

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerler ise genellikle kabile ya da taife adı verilen üst birimlerden oluşmuştur. Bu üst birimler için zaman zaman cemaat tabiri de kullanılmıştır. Cemaat, kabile, taife diye anılan üst birimler cemaat adı verilen şubelerden oluşmuştur. Bu şubeler ise bölük ve yine cemaat adı verilen alt birimlere ayrılmıştır. Karaman konar-göçerleri içerisinde bölük ve cemaat olan alt birimlere çok fazla rastlanılmamıştır. Bu konar-göçer teşekküllerin idari olarak yapılanmasında cemaatin her birimi karşıladığı görülmektedir. Bu da cemaatin, idari yapıda esas birim şeklinde kullanıldığını göstermektedir. Bu yapılanmanın, Osmanlı Devleti'nin hemen hemen hepsi Karamanoğulları'nın bakiyesi olan ve sürekli kendisine problem çıkaran aşiret unsurlarına karşı uyguladığı politikadan kaynaklandığını düşünmekteyiz. Osmanlı Devleti'nin uyguladığı bu politikanın amacının, konar-göçerlerin sadece hayvancılıkla uğraşıp geleneksel yaşamlarını devam ettiren; siyasi bir gaye gütmeyen ve Osmanlı Devleti'ni özümseyen reaya haline getirmek olduğu kanısındayız.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin idari yapılanması, bu yapıyı oluşturan birimler verilerek daha derinlemesine incelenecektir.

2.1.1. Kabile

Kabile, Arapça kökenli bir kelimedir. Kimi araştırmacılar kabilenin, boy (taife) ile cemaat arasında bir birim olduğunu[2096], kimi araştırmacılar ise kabilenin en büyük

---

[2094] Faruk Söylemez, *Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi –Rişvan Aşireti Örneği-*, İstanbul 2007, s. 17–20.

[2095] Bu durum en açık şekilde Bozulus Türkmenlerinde görülmektedir. Bu teşekküllerde taife kelimesi Bozulus aşiretler birliğini ifade etmek için kullanılmıştır. Boy ve kabile kelimeleri ise aşiretlerin idari bakımdan bir araya toplanmasıyla oluşmuştur. Bunlar cemaatlere, bazen de cemaatler ise oba ve mahallelere ayrılmıştır. Ancak kabile, taife ve cemaat gibi tanımların birbirlerinin yerine de kullanıldığı durumlar da söz konusudur. Bu durum için bkz. T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri*, s. 46–47.

[2096] İ. Şahin, konar-göçer teşekküllerinin en üst biriminin boy olduğunu söylemektedir. Türkçe olan boy kelimesinin Arapça karşılığının ise taife olarak adlandırıldığını söylemiştir. Boy ve taife adlı üst birimin ise cemaatlere, cemaatlerin de tir, bölük, mahalle, oymak, oba gibi şubelere ayrıldığı belirtilmektedir. İ. Şahin, "Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", s. 174–175.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

birim olduğunu ve kabilenin aşiret ile taife adlı birimlerden oluştuğunu söylemektedir[2097]. Bazı araştırmacılar ise, *kabile* kelimesinin *boy* ve *taife* kelimeleriyle eş anlamlı olduğunu kabul etmektedir[2098]. Arapça bir kelime olan taifenin, Türkçe karşılığı aşirettir[2099]. Aşiret aynı kökten gelmiş olup birlikte yaşayan ve birlikte konup göçen halk anlamına gelmektedir. Bugün Anadolu'da yaşayan birçok göçebe cemaatlere aşiret denildiği gibi, göçebelikten kurtulup belli bir yere yerleşerek bir arada köyler kurmuş olan boylara ve oymaklara da aşiret adı verilmektedir[2100].

Görüldüğü gibi *kabile*, *taife* ve *boy* gibi kelimeler için farklı görüşler mevcuttur. Bu durum farklı coğrafyalarda bulunan konar-göçerlerin, farklı bir idari yapılanmaya sahip olmalarından kaynaklanmıştır. Çoğu zaman cemaat, oymak ve aşiret kavramlarının aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Arşiv belgelerinde buna rastlamak mümkündür. Bütün bunlara rağmen şayet bu kelimeler bir tasnife tabi tutulursa, aşiret, konargöçer topluluğun üst adı, cemaat ise aşiretin alt kolları belki oymakta cemaatle aynı anlamda veya cemaatin bir alt kolu olarak ifade edilebilir[2101].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerindeki en büyük birim kabiledir. Kabile, kan bağı ve akrabalığı olan birçok cemaati kapsayan en üst teşekküldür[2102]. Bu teşekkül bazen akrabalığı önemsemeyen iktisadi bir birlikteliği de ifade etmektedir. *Eskiil, Turgud* ve *Bayburd* kazalarında bulunan *Atçeken* kabileleri, bu türden oluşumlardır. *Eskiil* kazasındaki *Atçeken Kabilesi*, *Boynu Yumru* ve *diğer Atçeken cemaatleri* olarak ikiye ayrılmıştır. Birçok cemaatten oluşan Boynu Yumru teşekkülleri de kabile olarak kaydedilmiştir. Bu durum Atçeken olan teşekküller için kullanılan kabile teriminin iktisadi birlikteliği ifade ettiğini göstermektedir. Konar-göçer teşekküllerde taife ve

---

[2097] M. Öztürk, Arapça olan kabile kelimesinin Türkçedeki karşılığının il/el olduğunu söyleyerek kabilenin en üst birim olduğunu belirtmektedir. Kabilenin alt biriminin Türkçe aşiret ve Arapça tavâif tabirleriyle karşılandığını söylemekte ve Aşiretin alt birimlerinin de cemaat ve oymak diye adlandırıldığını ifade etmektedir. Bkz. M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. 18.

[2098] Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti*, s. 16; F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 511.

[2099] M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. 18.

[2100] Şemseddin Sami, *Kâmus-ı Türkî,* İstanbul 1989, s. 938; C. Türkay, *Oymak Aşiret ve Cemaatler*, s. 17; F. Söylemez, *Rişvan Aşireti Örneği,* s. 17.

[2101] F. Söylemez, *Rişvan Aşireti Örneği,* s. 17–18.

[2102] Niğde kazasındaki Bulgarlu, Ürgüb kazasındaki Cemallü, Gülnar kazasındaki Çeçelü, Mud kazasındaki Ağarlı ve Koçhisar ile Mud kazalarındaki Bozdoğan adlı teşekküller, kabile adlı üst oluşumlardır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kabile gibi birimler, genellikle yakın akrabalıkları olan konar-göçerleri kapsamaktadır. Ancak Atçeken Kabilelerini oluşturan gruplarda böyle bir özellik görülmemektedir. Bu da Atçekenlik'in Osmanlı Devleti'ne sıcak bakmayan Karamanoğulları'nın bakiyeleri olan teşekküllerin etkisini kırmak için oluşturulduğunu göstermektedir[2103].

Kabile kelimesinin yerine zaman zaman *taife* zaman zaman da *cemaat* kelimeleri kullanılmıştır. *Eskiil* kazasındaki *Firuzlu* adlı konar-göçer teşekkül taife olarak kaydedilmiştir[2104]. İncelediğimiz dönemde *Aksaray* kazasında bulunan ve *Yüzdeci* olarak kaydedilen cemaatlerin bağlı olduğu üst birimi ifade etmek için 1500 yılında *cemaat*, 1518 yılında *kabile* ve 1522 yılında *taife* tabirleri kullanılmıştır. *Niğde* kazasında da böyle bir durum söz konusudur. Dündarlular, 1500 yılında *Cemaat-i Dündarlu*, 1518 yılında *Taife-i Dündarluyan* ve 1522 yılında *Kabile-i Dündarluyan* diye kaydedilmiştir.

Kabile terimi Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri için her zaman üst bir birimi ifade etmektedir. Ancak her zaman birden fazla cemaati kapsayan bir birim olarak kullanılmamıştır. 1522 yılında *Turgud kazası Atçeken Kabilesi* teşekküllerinden biri olan *Saruca Ahmedlü*'den ayrılan grup, *Evlâd-ı Ağlarca Cemaati* olarak anılmıştır. Yine Atçeken olan bu cemaat için *Cemaat-ı Evlâd-ı Ağlarca an Kabile-i Saruca Ahmedlü* tabirinin kullanılması kabile kelimesinin anlamını daraltmakla beraber bu kelimenin üst bir birimi ifade ettiği görülmektedir[2105].

Karaman Beylerbeyliği'nde ana konar-göçer teşekküller bazen çeşitli köylerde bulunmuşlardır. *Ereğli* kazasında *Ada Cemaati*, 1500 yılında 9 ve 1522 yılında 11 köyde görülmüştür. Bunların her biri ana teşekkülün alt birimini oluşturan gruplarındandır.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerler, ağırlıklı olarak yukarıda izah etmeye çalıştığımız idari yapılanmaya sahiptirler. Ancak *Kayseri, Karataş, Mud* ve *Gülnar* adlı kazalardaki konar-göçer teşekküllerde daha farklı bir idari yapılanma görülmüştür. Kayseri kazasındaki cemaatler, yörük adını taşıyan topluluklara bağlı

[2103] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 40–41.

[2104] BOA, *TD 1061,* s. 43–45; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

[2105] BOA, *TD 32,* s. 125; BOA, *TD 1061,* s. 83–85; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

birimler şeklinde kaydedilmiştir. *Evlâd-ı Beyân*[2106], *Emir Kethüda*[2107] ve daha birçok cemaat, *Yörükan-ı Göstere* yani *Göstere Yörükleri* olarak kaydedilmiştir. Yörük kelimesinin burada kabile gibi en üst birimi ifade ettiğini düşünmekteyiz. Çünkü *Yörükân-ı Çöblü*'ye bağlı cemaatlerden sadece *Karalu Cemaati* için kullanılan *an kabile-i çöblü* kaydı, yörük kelimesinin kabile gibi idari bir birim anlamını taşıdığını göstermektedir[2108]. Ayrıca Kayseri'deki ana teşekküllerden biri olan Yahyalu için kabile, cemaat, yörük tabirlerinin zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılması da bu görüşü desteklemektedir. Nitekim Yahyalu Yörüklerinden olan *Konuklar Cemaati*'nde *an kabile-i Yahyalu*[2109]; *Hallaçlu Cemaati*'nde *an yörükân-ı yahyalu*[2110]*; Kafirlü Cemaati*'nde ise *an cemaat-i yahyalu*[2111] şeklindeki kayıtlar bunun örneklerindendir. Bu örnekleri arttırmak mümkündür. Bazen de *Taşan Cemaati*'nde olduğu gibi sadece *an yahyalu* tabirleri kullanılmıştır[2112]. Kayseri kazasındaki bu farklılığın, Kayseri konar-göçerlerinin büyük Türkmen teşekküllerine tabi olmayan çok eski konar-göçerler olmalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde Kayseri kazası Yörükleri, *Kazâ-i Kayseriyye'de mütemekkin olan yörüğan tâifesi mâ-tekaddemden göçer ve konar olub…* şeklinde ifade edilmiştir[2113]. Bu da Kayseri'deki Yörüklerin Anadolu'ya ilk gelen göçebe toplulukların bakiyyeleri olduğunu göstermektedir. Tüm bunlar, Kayseri'deki konar-göçerlerin idari yapılanmasında yörük kelimesinin esas alındığını göstermektedir. Biz de Yörük olarak verilen ve birçok cemaat ya da bölükten oluşan tüm teşekkülleri, kabile gibi en üst birim kabul ettik.

Gülnar, Mud ve *Karataş* kazalarındaki konar-göçerler ise daha farklı bir idari yapılanma içerisindedirler. Bu durumun daha çok buradaki konar-göçerlerin yaşayış tarzından kaynaklandığını düşünmekteyiz. 1518 yılına ait *Karaman Kanûnnâmesi*'nde *Gülnar, Mud* ve *Karataş* kazalarını içine alan İçil sancağı için *Ve Livâ-i İç-İl'in ekser re'âyâsı yörük tâifesi gibi olub ve ba'zısı Vilâyet-i Karaman'da câ be câ müteferrik*

[2106] BOA, *MAD 20, vr.*84b-85a; BOA, *TD 33,* s. 151–152; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211.

[2107] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 211.

[2108] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[2109] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208.

[2110] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208.

[2111] *MAD 20, vr.*90a; BOA, *TD 33,* s. 162.

[2112] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208.

[2113] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 329.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sâkin iken… ifadesinin kullanılması buradaki hayat tarzının daha farklı olduğunu göstermektedir[2114]. Bu hayat tarzı yine aynı kanûnnâmede *Ve Livâ-i İç-İl'in re'âyâsı, eyyâm-ı şitâda sevâhile inüb ve eyyâm-ı sayfda yaylaklara çıkarlar imiş* şeklinde özetlenmiştir[2115]. Kanûnnâmede geçen *yörük tâifesi gibi* kaydı bunların yarı yerleşik bir konar-göçer zümre olduğunu ifade ediyor olsa gerektir. Tapu tahrir defterlerinde genellikle önce karye reayası kaydedilmiş; ardından bu karyede bulunan cemaat reayaları verilmiştir. Yani konar-göçerler ile köylerde yerleşik olan halk bir arada yaşamıştır. Bazen aynı yılda bir köyde dört beş farklı konar-göçer grup bulunmuştur. Bu bölgedeki konar-göçerler, Karaman Beylerbeyliği'nin diğer kazalarındaki konar-göçerlere göre daha önce ziraat yapmaya başlamışlardır. Özellikle ziraat ürünleri çeşitlerinin fazlalığı bunu göstermektedir.

Gülnar, Mud ve *Karataş*'daki konar-göçer zümrelerin idari yapılanmasında da bu hayat tarzının etkisi büyüktür. Buralardaki konar-göçer teşekküller, genellikle *cemaat* diye kaydedilen ana bir teşekkülden oluşmuştur. Bu ana teşekküle bağlı gruplar birbirinden bağımsız farklı köylerde kaydedilmişlerdir. Biz, bu köyleri ana konar-göçer teşekkülün bir grubu olarak kabul ettik ve bunun en doğru tasnif olacağını düşündük. *Karataş* kazasındaki *Köseler Cemaati*, *Tahtalu* karyesi[2116] ve *Katran Gediği* karyesi[2117] olarak iki grup şeklinde görülmektedir. *Mud* kazasındaki *Evren Cemaati*, 1500 yılında 9 farklı köyde yaşamıştır. Bu dokuz köy, *Evren Cemaati*'nin 9 ayrı gruptan oluştuğunu göstermektedir[2118]. *Mud* kazasındaki *Bozdoğan* konar-göçerleri gibi bazı ana teşekküller çeşitli alt cemaatlerden oluştuğu gibi köy gruplarına da sahiptir. *Bozdoğan Kabilesi* olarak kaydedilen bu teşekkül, 1500 ile 1522 yılları arasında 6 farklı köyde görülmüştür. Ayrıca bu kabile 1500 yılında 9 ve 1522 yılında 11 cemaate ayrılmıştır.

Bu ana teşekküller için kullanılan cemaat tabirinin kabile tabirini karşıladığını düşünmekteyiz. Genellikle cemaat diye verilen bazı teşekküller için zaman zaman kabile tabirinin kullanılması bunu doğrulamaktadır. *Karataş* kazasındaki *Tokuz Cemaati* için 1522 yılı defterinde *Avcılar*, *Boğa Depesi*, *Boynuz Viranı* gibi birkaç köyde *Kabile-*

[2114] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 326.

[2115] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 326.

[2116]BOA, *TD 31,* s.475; BOA, *TD 83,* s.237; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[2117]BOA, *TD 31,* s.475; BOA, *TD 83,* s.236; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[2118]Bkz. Ek, 22a, 22b, 22c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

i Tokuz kaydı bulunmaktadır[2119]. *Gülnar* kazasındaki *Beğdili Cemaati*'nin perakende grubu için 1518 yılı defterinde *Cemaat-i Perakende an Kabile-i Beydili* kaydı verilmiştir[2120]. Buradan hareketle *Gülnar, Karataş* ve *Mud* kazalarında cemaat olarak kaydedilen ana konar-göçer teşekküllerin birer kabile oldukları söylenebilinir. *İçil* sancağında bulunan konar-göçerler, idari olarak, *Bozdoğan* teşekkülünde görüldüğü gibi bazen kabile olarak da kaydedilmiştir. *Gülnar* kazasındaki *Çeçelü Kabilesi*, *Çeçelü Cemaatleri* ve *Bozkırlu Cemaati* olarak iki teşekkülden oluşmuştur. Bu teşekküllere tabi konar-göçerler de perakende ve köy gruplarından müteşekkildir[2121].

Sonuç olarak, *Gülnar*, *Karataş* ve *Mud* kazalarındaki konar-göçerlerin idari yapısının en üst birimini kabile ya da kabile kelimesini karşılayan cemaatler oluşturmaktadır. Bu üst birim ya cemaatlere ya da cemaat gibi özellik gösteren mezra ve köy gruplarına ayrılmıştır.

2.1.2. Cemaat

Cemaat, insan toplulukları, imamın arkasında namaz kılanlar, vb. anlamlarla ifade edilmektedir[2122]. *Cemaat,* topluluk manasında Arapça bir kelimedir. Türkçede oymak kelimesiyle karşılanmaktadır. Cemaat veya oymak, aşiret veya taifelerin alt birimidir[2123].

Osmanlı döneminde Anadolu'daki göçebeler arasında en yaygın idari ve sosyal birim *cemaat* idi. Bir cemaat, birbirleriyle akrabalık bağları olan kimselerin teşkil ettiği bir grup, topluluk özelliğindeydi. Göçebeler arasında bazen bir cemaate bağlı olan, bazen de cemaatin yerine kullanılan birimler vardı. Bu birimler *tir, bölük, mahalle, oymak, oba* gibi adları taşımaktaydı[2124].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinde de cemaat, en yaygın idari birimdir. Cemaat, yukarıda değindiğimiz gibi en üst idari birimi ifade eden kabile kelimesinin

---

[2119] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292.

[2120] BOA, *TD 83,* s.335–336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[2121] Bkz. Ek, 20a, 20b, 20c.

[2122] Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,* Ankara 1990, s. 162.

[2123] M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. XIV, 18; F. Söylemez, *Rişvan Aşireti,* s. 19; M. Eröz, *Yörükler,* s. 49.

[2124] İ. Şahin, "Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", s. 174; İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 62.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yerine de kullanılmıştır. İster cemaat, ister kabile olsun Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerde ana teşekkülü oluşturan birimlere cemaat denilmektedir. *İshaklu* kazasındaki konar-göçerler hariç tüm *Karaman Beylerbeyliği*'ndeki konar-göçerler kabile gibi üst birimden ve bu üst birim de cemaatlerden oluşmuştur. *İshaklu* kazasındaki konar-göçer teşekküller ise sadece cemaat yapılanmasına sahiptir. Kabile gibi üst bir birim yoktur. Bunlar müstakil cemaatlerdir[2125].

Her cemaatin başında kethüda adı verilen bir idarecisi de bulunmaktadır. Bu idareciler seçkin ailelere mensup kişilerdir. Genelde babadan oğula geçen kethüdalık üzerinde ahalinin de söz hakkı bulunmaktaydı. Kethüda adayı tespit edildikten sonra o mahallin kadısına durum tescil ettirilirdi. Kadı da o şahsın tayini için durumu merkeze bildirirdi. Genelde merkezden, kadı tarafından arz edilen kişinin tayini doğrultusunda bir karar çıkardı[2126]. Cemaat ve oymak lideri olan kethüda, devlet ile cemaat arasındaki ilişkileri düzenleyen ve devlete karşı sorumlu olan kişidir[2127]. Kethüdalar, vergi toplamak, uhdelerinde bulunan aşiretlerin düzenini sağlamak ve tahririn yapılacağı zaman eminlere yardımcı olmak görevlerini yapmakla yükümlü idi. Kethüdalar, bazı hallerde sipahi olarak savaşlara da gitmişlerdir[2128]. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinde de cemaat liderlerine kethüda denilmektedir. *Turgud* kazasında *Atçeken Kabilesi*'nden olan *Bilcalu Cemaati*'nin 1500 yılında kethüdası *Yusuf veled-i Mehmed* adlı kişidir[2129]. Ancak çoğu zaman cemaatlerin kethüdalarının kimler olduğu belirtilmemiştir. Bazen cemaatlerin kethüdalarının adıyla anıldıkları görülmektedir. *Kayseri* kazasında olan *Garibşalu Yörükleri*'nden *Süleyman Kethüda* adını kethüdasından almıştır. 1500 yılı defterinde *İskender veled-i Süleyman Kethüda* adlı kişinin bulunuşu bu görüşü desteklemektedir[2130].

[2125] Ek, 5a, 5b, 5c.

[2126] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 62; İ. Şahin, "Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", s. 175–178.

[2127] M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. XIV; F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 511.

[2128] T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri,* s. 113–115; A. Latif Armağan, "Osmanlı Devleti'nde Konar-Göçerler", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 145.

[2129]BOA, *TD 32,* s.125–126.

[2130]BOA, *MAD 20,* s.90b-91a; BOA, *TD 33,* s.163–164.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.1.3. Bölük

Bölük kelimesi, grup, bir grup insan anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde bölük kelimesi nahiye gibi idari bir alt-birimi de ifade etmiştir. Bölük, kabileye mensup bir grup insanı olduğu kadar, bunlar tarafından iskân edilen belli sayıda köyler topluluğunu da ifade etmiştir[2131]. Bu kelime, İran'da Moğol devrinden itibaren idari ve mali yöre anlamında kullanılmıştır[2132].

Konar-göçerlerin idari yapısı içerisinde ise *bölük* ya cemaat kelimesiyle eş anlamda ya da cemaati oluşturan alt bir birimi ifade etmek için kullanılmıştır. Osmanlı konar-göçerleri arasında, cemaat ya da cemaatin alt birimi olarak sadece *bölük* kelimesi kullanılmamıştır. Bu, *Menteşe* ve *Isparta* gibi bölgelerdeki göçebe grupları arasında *tir* olarak karşımıza çıkmaktadır. *Tir*'in, *Ok*'un karşılığı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kan bağıyla birbirine çok yakın birkaç ailenin meydana getirdiği birim *Oba* adıyla anılmıştır. *Mahalle*, genellikle cemaatin alt birimi olarak görülmüştür[2133].

Bölük, Moğol askeri sisteminin bir parçasıdır. Anadolu'da özellikle Orta ve Kuzey Anadolu'daki göçebe gruplarının idari yapısı içerisinde kullanılmıştır[2134]. Bölük sistemi en açık şekilde Sivas, Tokat, Amasya, Çorum, Yozgat, Ankara, Kırşehir, Sultanönü ve Sivrihisar bölgelerinde yaşayan Ulu Yörük teşekkülünde görülmüştür. Ulu Yörük, Orta Anadolu'da bulunan Moğol bakiyeleri ile Yörük cemaatlerinin bir araya getirilmesiyle oluşan bir teşekküldür[2135]. Buradan hareketle bölük sadece Moğol kökenli Türkleşmiş kabilelerde değil, Ulu Yörük arasındaki Çepni, Salur gibi Oğuz boylarından

---

[2131] Bölük kelimesi Canik sancağında nahiye gibi idari bir alt-birim olarak da görülmüştür. Bunun için bkz. M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 29.

[2132] F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s.137.

[2133] İ. Şahin, "Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", s. 174–175.

[2134] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 65, 71.

[2135] Ulu Yörük teşekkülü ve bölük sistemi için bkz. E. Afyoncu, "Ulu Yörük", s.1–7; İ. Şahin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Konar-Göçer Aşiretlerin Hukukî Nizamları", s. 192–193; İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 75; T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 22; Faruk Sümer, "Bayatlar", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* C. IV, S. 4, İstanbul 1952, s. 379; F. Sümer, "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", s. 71; F. Sümer, "Anadolu'da Moğollar", s.137–138; F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 143, 146.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olan göçerlerde de görülmüştür. Elbette ki bunlarda da bölük sisteminin kullanılmasında Moğol kökenli göçebelerin etkisi büyüktür[2136].

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerler arasında da *bölük* kelimesiyle ifade edilen birimler bulunmaktadır. Bu birimler bazen kabileyi oluşturan cemaat ile aynı anlamı taşımıştır. *Ürgüb* kazasında *Cemallü Kabilesi*'nden olan *Aksak Ali*, 1500 yılında *bölük* ve 1522 yılında *cemaat* olarak kaydedilmiştir[2137]. *Karahisar-ı Develü kazası* konar-göçerlerinden *Sendiremeke Kabilesi*'ne bağlı gruplar bölük olarak kaydedilmişlerdir. Bu kabileden olan *Evlâd-ı İne Bey* için *Bölük-i Evlâd-ı İne Bey an Kabile-i Sendiremeke* diye verilen kayıt bunun en bariz örneğidir[2138]. Bazen de bölük, cemaatin bir alt birimi olarak karşımıza çıkmaktadır. *Eskiil* kazasında *Sinan Bennak Cemaati*, 1500 yılında *İncikler* ve *Menteşeli* olmak üzere iki bölüğe ayrılmıştır. Bu bölüklere, 1522 yılında, *Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü* eklenmiştir[2139].

Bölük kelimesi *Mud kazası Silifke* nahiyesindeki *Bölük-i Ağar Cemaati* gibi bazı konar-göçer grupların isimlerinde de yer almıştır. Yine Mud kazasındaki *Kastamonu* adlı konar-göçer teşekkülün *Mud* nahiyesinde bulunanları, *Cemaat-i Kastamonu* veya *Kabile-i Kastamonu* diye kaydedilirken *Silifke* nahiyesinde görülenleri *Cemaat-i Bölük-i Kastamonu* diye kaydedilmiştir. Bazen cemaat ve bölük kelimeleri beraber kullanılmıştır. 1500 yılında Kayseri kazasındaki İslamlu Yörükleri'nden bazıları *Bölük-i Cemaat-i Biligi*[2140], *Bölük-i Cemaat-i Bostanlu*[2141], *Bölük-i Cemaat-i Demircilü*[2142] şeklinde kaydedilmiştir.

Bölük adlı birimler *Kayseri, Karahisar-ı Develü, Ürgüb* ve *Eskiil* kazaları ile *Mud* kazası *Silifke* nahiyesindeki konar-göçer teşekküller içerisinde görülmüştür. Bu kelimenin özellikle *Kayseri, Ürgüb* ve *Karahisar-ı Develü* gibi Orta Anadolu şehirleri ile Orta Anadolu'ya yakın yerlerdeki konar-göçerler içinde yoğunlaşmış olması bu

---

[2136] Sivas bölgesindeki Ulu Yörük içerisinde bulunan Çepni ve Salur bölükleri için bkz. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s.447–448, 453, 484–486.

[2137] BOA, *TD 32,* s. 260; BOA, *TD 1061,* s. 348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[2138] BOA, *TD 1061,* s. 288; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.190.

[2139] BOA, *TD 32,* s. 42–44; BOA, *TD 1061,* s. 75–76; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[2140] BOA, *MAD 20,* vr. 80a-80b; BOA, *TD 33,* s. 142–143.

[2141] BOA, *MAD 20,* vr. 79b-80a; BOA, *TD 33,* s. 141–142.

[2142] BOA, *MAD 20,* vr. 80b; BOA, *TD 33,* s. 143.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

teşekküllerin Moğol kökenli olabileceklerini göstermektedir. Ama elimizde bunu destekleyecek veriler bulunmamaktadır.

Tablo 20: *Karaman Beylerbeyliği Genelinde Konar-Göçer Cemaat ve Bölüklerin Toplam Sayıları*

Kaza Adı	**Cemaat Sayısı**	
	1500	**1522**
Konya Kazası	3	2
Turgud Kazası	105	110
Bayburd Kazası	23	22
Eskiil Kazası	47	118
İshaklu Kazası	13	12
Ilgun Kazası	9	10
Beyşehir Kazası	1	1
Seydişehir Kazası	-	2
Larende Kazası	6	7
Belviran Kazası	2	1
Aksaray Kazası	126	87
Ereğli Kazası	22	35
Koçhisar Kazası	44	82
Niğde Kazası	39	81
Anduğu Kazası	-	2
Ürgüb Kazası	23	24
Karahisar-ı Develü Kazası	39	68
Kayseri Kazası	77	98
Ermenek Kazası	6	1
Gülnar Kazası	329	331
Karataş Kazası	74	70
Mud Kazası	140	102
TOPLAM	**1128**	**1266**

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere Karaman Beylerbeyliği'nde kabile gibi bir üst birime bağlı ve müstakil kaydedilmiş olan grup, bölük ve cemaatlerin toplam sayısı 1500 yılında 1128 iken % 12 oranında artarak 1522 yılında 1266'ya yükselmiştir.

Konar-göçer teşekküllerin cemaat sayılarının artmasının bazı sebepleri vardır[2143]. Cemaatlerin kendi içerisinde bölünmeleri bu sebeplerinin en barizidir. Bu durum, dağılan cemaatlerin aynı adı taşımasından anlaşılmaktadır. *Aksaray* kazasında *Tatarân-ı Şeyillah Kabilesi*'nden *Ballu* adlı konar-göçer teşekkül 1522 yılında ikiye ayrılmış ve ana kütle aynı adı taşırken ayrılan grup *Nısf-ı Ballu* diye anılmıştır[2144].

[2143] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 166–167.

[2144] BOA, *TD 32,* s.185–186; BOA, *TD 1061,* s.187–188; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Koçhisar kazasındaki *Celâyir Cemaati*, 1522 yılında *Cemaat-i Celâyir* ve *Cemaat-i Celâyir-i Diğer* olmak üzere ikiye bölünmüştür[2145]. *Niğde* kazasındaki *Kız Melek Cemaati*'nin ise 1500 yılından önce *Kız Melek* ve *Kız Melek-i Diğer* adıyla ikiye ayrıldığı anlaşılmaktadır. 1522 yılında yine ana kütleden bir grup daha ayrılarak Yüzdeci Kabilesi'ne dâhil olmuş ve bu yeni konar-göçer teşekkül ana cemaatin kışlaklarından biri olan *Obruk* mezraası ve çevresini kendilerine yurd edinmişlerdir. *Kız Melek-i Obruk* adını taşıyan bu cemaat adını da *Obruk* kışlağından almıştır[2146]. Dağılan her cemaatten ayrılan grup ayrıldığı teşekkülün adını taşımamıştır. Böyle durumlar az olmakla beraber yeni adlarla anılan teşekküllerde bulunmaktadır. *Turgud* kazası *Atçeken Kabilesi*'ne bağlı *Saruca Ahmedlü Cemaati*'nden ayrılan ve *Evlâd-ı Ağlarca Cemaati* olarak kaydedilen grup buna örnek teşkil etmektedir[2147]. *Karahisar-ı Develü* kazasındaki *Sendiremeke Kabilesi*'ne bağlı *İlaldı Bölüğü*'nden ayrılan grup ise *Saru Kürklü* olarak anılmıştır[2148]. *Kayseri* kazasında *Evlâd-ı Mukbil* için verilen *Cemaat-i Evlâd-ı Mukbil Cemaat-i Sarum Hacılu'dan bölünmüşdür* ifadesi konar-göçer grupların birkaç parçaya ayrıldığının en bariz örneğidir[2149].

Yarı yerleşik bir hayat tarzını benimsemiş *Gülnar, Mud* ve *Karataş* kazalarındaki konar-göçer teşekküllerin dağınık şekilde pek çok köy ve mezrada yaşadıklarından daha önce bahsetmiştik. 1522 yılında bu cemaatlerin hemen hemen hepsinden bazı gruplar *perakende* olarak kaydedilmiştir. *Karataş* kazasındaki *Ayaş*, *Gülnar* kazasındaki *İshaklu, Hacı Bahaeddinli, Beğdili* ile *Mud* kazasındaki *Şamlu, Bozkırlu* ve *Bozdoğan* gibi teşekküller bu duruma örnek teşkil etmektedir[2150]. Dağılan cemaat mensupları *Perakende-i Beğdili*[2151], *Perakende-i Bozkırlu*[2152] ve *Perakende-i Ayaş*[2153] diye isimlendirilmişlerdir. 1522 yılında yine özellikle *Gülnar*, *Mud* ve *Karataş*

[2145]BOA, *TD 32,* s.250; BOA, *TD 1061,* s.262–263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[2146]BOA, *TD 32,* s.274–276; BOA, *TD 1061,* s. 240, 318–320; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 160, 169.

[2147]BOA, *TD 32,* s.125; BOA, *TD 1061,* s.83–85; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241.

[2148]BOA, *TD 32,* s.296; BOA, *TD 1061,* s.289–290; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 190.

[2149] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[2150] Bkz. Ek 20a, 20b, 20c.

[2151] BOA, *TD 83,* s. 335–336; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[2152] BOA, *TD 83,* s. 193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[2153] BOA, *TD 83,* s. 222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kazalarındaki konar-göçer teşekküllerin ayrı gruplar halinde yaşadıkları köy ve mezra sayısında da artış söz konusudur. *Gülnar* kazasındaki *Oğuzhanlu Cemaati,* 1500 yılında 37 ayrı köyde görülürken cemaatin 1522 yılında bulunduğu köy sayısı 41'e yükselmiştir.

Konar-göçerler içerisinde *müteferrik* adıyla kaydedilen gruplar da cemaatlerin parçalandığını göstermektedir. Büyük bazı cemaatlerden kopan böyle gruplara Anadolu'nun pek çok yerinde rastlanılmaktadır. Bu durum, böyle grupların çeşitli yerlerde dağınık ve yerleşik bir hale geldiklerini göstermektedir[2154]. Karaman konar-göçerleri arasında da böyle gruplar vardır. Bu gruplardan *Aksaray* kazasında bulunanı *Cemaat-i Müteferrik*[2155] diye kaydedilmişken *Kayseri* kazasındaki *Yörükân-ı Etrâk-ı Müteferrik* adıyla verilmiştir[2156]. Tahrir defterlerinde bu müteferrik grupların hangi konar-göçer teşekkülden ayrıldığına dair bilgi yoktur.

Bu müteferrik cemaatler gibi daha birçok grubun, 1500 yılından önce parçalandığı anlaşılmaktadır. Karataş kazasındaki *Tekür Sümeği* ve *Güvender Sümeği* adlı cemaatler 1500 yılından önce *Sümek* adlı cemaatin ayrılan iki kolu olmalıdırlar[2157]. *Aksaray* kazasındaki *Mondu Cemaati*'nden bir grup da 1500 yılından önce ikiye bölünmüşler ve ana kütleden ayrılan grup *Nısf-ı Mondu* olarak anılmaya başlanmış olmalıdır[2158].

Ayrıca 1500 yılında birlikte yaşayan cemaatlerin 1522 yılında ayrılmış olması da cemaat sayısının artmasındaki nedenlerdendir. Kayseri kazasında ilk tahrirde *Cemaat-ı Mehmed veled-i Teberrük Hacılu ve Saru Danişmendlü* diye kaydedilen konar-göçer teşekküller *Çayır Diğin*'de *Seydi Hacılu Cemaati* ile beraber kışlamışlardır. 1522 yılında ise *Teberrük Hacılu* ile *Seydi Hacılu* ayrı mezralarda ve kışlaklarda müstakil

---

[2154] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 66–67.

[2155]BOA, *TD 32,* s. 214.

[2156]BOA, *MAD 20,* s.77b; BOA, *TD 33,* s.137.

[2157]Tekür Sümeği Cemaati için bkz. BOA, *TD 31,* s.452–455; BOA, *TD 83,* s.228–232; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 292. Güvender Sümeği Cemaati için bkz. BOA, *TD 31,* s.449–452; BOA, *TD 83,* s.224–228; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 291.

[2158]BOA, *TD 32,* s.189–190; BOA, *TD 1061,* s.186–187; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olarak kaydedilmişken *Saru Danişmendlü Cemaati*'ne *Kayseri* kazasında rastlanmamıştır[2159].

1500 ile 1522 yılları arasında Karaman Beylerbeyliği'ne başka bölgelerden konar-göçer teşekküllerin gelmesi cemaat sayısındaki artışın bir diğer sebebidir. Tapu tahrir defterlerindeki bazı kayıtlar da bunun göstergesidir. 1522 yılında *Bozdoğan Kabilesi*'nden *İğdir Cemaati*'nin *Şam* ve çevresinden gelerek Yüzdeci olarak Koçhisar'a yerleştikleri görülmektedir[2160]. Bu cemaat gibi *Yaranlu Cemaati* de *Kayseri*'ye *Şam*'dan gelmiştir[2161]. Yüzdeci olarak kaydedilen *Hacılu Cemaati* ise *Aksaray*'a *Tarsus*'tan gelmiştir[2162]. Konar-göçerlerin nereden geldikleri her zaman pek açık yazılmamıştır. *Evrenlü Cemaati*'nin *Kayseri*'ye *sahilden*[2163], *Yahyalu Kabilesi* bünyesinde yer alan *Yapalu Cemaati*'nin ise *Karahisar-ı Develü*'ye hariçten geldiği belirtilmektedir[2164].

Konar-göçer teşekküllerin birkaç gruba ayrılmasının en önemli sebebi nüfus artışıdır. Nüfus artışı ile birlikte cemaatlerin hayvanlarını otlatmak için kullandıkları otlak alanları ile ziraat yapacakları alanlar ihtiyaca cevap vermemeye başlamıştır. Konar-göçerler, nüfus artışı ile başlayan bu iktisadi zorluklarla başa çıkmak için yeni sahalar aramaya ve buraları yurt edinmeye başlamışlardır. *Aksaray* kazasında bulunan *Ballu Cemaati*'nin ziraat sahası ve kışlakları olan *Halvati (?), Karguncuk* ve *Çiftlik* mezraları bir süre sonra cemaat nüfusuna yetmediği ve bu nedenle cemaatin ikiye bölündüğü anlaşılmaktadır. *Ballu*'dan ayrılan *Nısf-ı Ballu Cemaati* ise *Akin* ve *Demür Kapu* mezralarını kendilerine yeni kışlak ve ziraat sahası olarak seçmişlerdir[2165]. Birkaç parçaya ayrılan tüm konar-göçerlerde yeni mezra, kışlak ve yaylak alanlarına rastlamak mümkündür. Yarı-yerleşik olan konar-göçerler de nüfus artışı nedeniyle bulundukları köy ve mezralara sığmamışlardır. Bunlar da kendilerine yeni köy alanları aramaya başlamışlardır. Pek çok cemaat, 1522 yılında eskileri dışında yeni bazı köy ve

---

[2159] BOA, *MAD 20,* s.78b-79a; BOA, *TD 33,* s.139–140; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 210, 215.

[2160] BOA, *TD 1061,* s. 227; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 140.

[2161] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 215.

[2162] BOA, *TD 1061,* s. 226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 126.

[2163] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 208.

[2164] BOA, *TD 1061,* s. 312; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 196.

[2165] BOA, *TD 32,* s.185–186; BOA, *TD 1061,* s.187–188; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

mezralarda görülmüşlerdir. *Mud* kazasında bulunan *Bozkırlu Cemaati*, 1500 yılında 7 köyde görülmüşken 1522 yılında bu köylere *Çukur* karyesi de eklenmiştir[2166]. Yine aynı yıl *Perakende-i Bozkırlu*[2167] adıyla anılan cemaat ile *Bozkırlu Cemaati*'nin grup sayısı 9'a çıkmıştır. Cemaatlerin yaşadığı tüm bu bölünmeler ve perakende olma durumlarının en büyük etkeni yukarıda da belirttiğimiz gibi şüphesiz ki toprak yetersizliğidir. Bu durumu en açık şekilde *Gülnar* kazasındaki *Gözsüzce* karyesinde görmekteyiz. Bu köyde *Ketekara*[2168], *Hacı Bahaaddinli*[2169], *Satılu*[2170] ve *Yıvalı*[2171] gibi birçok cemaatin mensupları bulunmaktadır. 1522 yılında bu karyenin konar-göçer teşekküllere yetmemesi yüzünden *Yıvalu Cemaati*'nden bir grup *Cemaat-i Perakende-i Yıvalu* olarak ana kütleden ayrılmıştır. Defterdeki *Cemaat-i Perakende-i Yıvalu an Reaya-ı Karye-i Gözsüzce* ifadesi bu görüşü desteklemektedir[2172].

Büyük konar-teşekküllerin bir ya da birkaç cemaat ve gruba ayrılmalarındaki faktörlerden biri ise devletin uyguladığı siyasettir. Osmanlı Devleti, büyük ana kütlelerin idari yapısını değiştirerek küçük parçalara bölmüş ve bunları toprağa bağlamaya çalışmıştır. Bu durum ile aşiretlerin siyasi güçlerinin kırılması hedeflenmiştir. Ayrıca küçük birçok cemaatten vergi toplamak daha kolay hale gelmiştir[2173].

Osmanlı Devleti'nin, konar-göçer teşekküllere uyguladığı siyaset gereğince cemaatlere zaman zaman bir takım ayrıcalıklar yüklendiği gözlenmektedir. Bu en açık şekilde *Turgud* kazasındaki konar-göçerlerde görülmektedir. Buradaki büyük ana kütlelerden bazı gruplara *Atçekenlik* vasfının yüklenmesi bu görüşü desteklemektedir[2174]. *Ala Yundlu*[2175], *Köklü*[2176], *Reyhanlu*[2177] gibi geleneksel konar-

---

[2166] BOA, *TD 83,* s. 192–193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[2167] BOA, *TD 83,* s. 193; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 276.

[2168]BOA, *TD 31,* s.104.

[2169]BOA, *TD 31,* s.103.

[2170]BOA, *TD 31,* s.157; BOA, *TD 83,* s.395–396; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 302.

[2171]BOA, *TD 31,* s.101–103; BOA, *TD 83,* s.448–450; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[2172] BOA, *TD 83,* s.450–451; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 305.

[2173]A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 167; Feridun Emecen, *Osmanlı Devleti Tarihi*, (Edt. Ekmeleddin İhsanoğlu), C. I, İstanbul 1994, s. 5.

[2174] Bkz. Ek 2a, 2b, 2c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

göçer yapısını devam ettiren teşekküllerden bazı grupların *Atçeken Kabilesi* adı altında teşkilatlandırılması Osmanlı Devleti'nin konar-göçer teşekküllere uyguladığı siyasetin bir parçası olmalıdır. Bu siyaset sadece *Atçekenlik* kullanılarak yapılmamıştır. *Aksaray* kazasında *Yörük-i Dündarlu*[2178] ve *Kâfir İshaklu*[2179] gibi büyük ana kütlelerden bazı küçük gruplar, aynı isim ile *Yüzdeci Taifesi*'nin içinde yer almıştır.

Konar-göçerlerin hayat tarzlarının yavaş yavaş değişmesi de cemaatlerin parçalanmalarında önemli bir etken olmuştur. *Karataş* kazasında bulunan *Artık İğdiri* ve *Biçer İğdiri* cemaatleri 1500 yılından önce *İğdir Cemaati*'nin ayrılan iki koludur. Cemaatlerin isimlerinden de anlaşılacağı gibi *İğdir Cemaati*'nin ziraatla uğraşanları *Biçer İğdiri*[2180] ve geriye kalanları *Artık İğdiri* adıyla anılmıştır[2181].

2.2. Konar-Göçerlerinin Yükümlülükleri

Genel itibariyle Osmanlı Devleti'nde reayanın, yerleşik ve göçebe olmak üzere ikiye ayrıldığını söylemek mümkündür. Yerleşik reaya, şehir ve köylerde yaşayıp sanat, ticaret ve ziraat ile meşgul olmuştur. Şehir ve köylerde yerleşik olan reayadan bir takım farklılıklar gösteren göçebeler ise kendileri için düzenlenmiş kanunlar çerçevesinde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Göçebeler, yaylak ve kışlak arasında sürekli hareket etmek üzerine kurulu bir hayat tarzına sahiptirler. Göçebelerin en önemli geçim kaynağı hayat tarzlarını şekillendiren hayvancılıktır[2182]. Genellikle iki cepheli yaşayış şekline sahip bu

---

[2175]BOA, *TD 32,* s.117–118, 164–165; BOA, *TD 1061,* s.113–115, 138; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242, 244.

[2176]BOA, *TD 32,* s.127, 157–160; BOA, *TD 1061,* s.82–83, 136–137; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241, 244.

[2177]BOA, *TD 32,* s.132–135; BOA, *TD 1061,* s. 121, 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 242, 244.

[2178]BOA, *TD 32,* s.207–210; BOA, *TD 1061,* s.182–184, 221–222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 126, 132.

[2179]BOA, *TD 32,* s.196–197, 309; BOA, *TD 1061,* s. 206–207, 217; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133, 125.

[2180]BOA, *TD 31,* s. 444–446; BOA, *TD 83,* s. 259–262; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[2181]BOA, *TD 31,* s. 446–448; BOA, *TD 83,* s. 258–259; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 293.

[2182] Osmanlı toplum yapısı ve şehirliler ile köylüler için bkz. Feridun Emecen, "Osmanlılar'da Yerleşik Hayat Şehirliler ve Köylüler", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 91–97; Ziya Kazıcı, *Osmanlı'da Toplum Yapısı,* İstanbul 2003, s.89–173; S. Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı,* s.1–211; S. Faroqhi, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler,* s.1–375; H. İnalcık, *Klasik Çağ*, s. 146–169.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

topluluklar yaylak mahallerinde hayvancılık ile uğraşırken kışlak mahallerinde ziraat de yapmışlardır[2183].

Osmanlı Devleti'nde yarı göçebe bir hayat süren konar-göçerler at, koyun, keçi, deve, katır ve sığır yetiştirerek iktisadi hayata; bunların vergilerini ödeyerek de devlet bütçesine katkıda bulunmuşlardır. Konar-göçerler, besledikleri hayvanlardan elde ettikleri et, süt, yoğurt, peynir yağ, çökelek gibi hayvansal ürünlerle hem kendi hem de tüm ülkenin gıda ihtiyacını karşılamıştırlar[2184].

Yün ve deri gibi maddelerle de dokuma ve deri sanayisinin ham madde kaynağı olmuşlardır. Konar-göçerlerin hayvancılık ile uğraşmaları, onlarda dokumacılığın gelişmesine neden olmuştur. Dokudukları halı, kilim, bez, alaca ve kuşakları hem kendileri hem de ülke ekonomisi için önem taşımıştır[2185]. Dokumacılık kadar dericilik ile de uğraşmışlardır. Koyun, keçi ve sığır dışında avladıkları hayvanların derilerinden de çarık, koçuk gibi türlü eşyalar yapmışlardır[2186].

Konar-göçerler, develeri ile liman ve iskelelere gelen ithal malları şehir merkezlerine; kale, köprü, cami, kervansaray gibi yapıların tamiri ve inşasında gerekli malzemeyi inşaat alanına taşımışlardır. Ayrıca maden nakli, tuz nakli, zirai mahsulün nakli, ordu mühimmatının nakli gibi ülkenin tüm taşımacılık hizmetlerini de üstlenmişlerdir[2187].

Bunun yanı sıra göçebe unsurlar, askeri faaliyetlerde de kullanılmışlardır. Şüphesiz ki konar-göçerlerin atı ve silahı iyi kullanan yiğit savaşçılar olmaları ve kolay

---

[2183] F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 516.

[2184] Konar-göçerlerin yetiştirdikleri hayvanlar için bkz. Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti,* s. 14; C. Orhonlu, *Aşiretlerin İskânı,* s.11; Ali Rıza Yalman, *Cenupta Türkmen Oymakları II*, (Hazırlayan: Sabahat Emir), Ankara 1977, s. 59; L. Rasonyi, *Tarihte Türklük,* s. 48–53; Yusuf Oğuzoğlu, *Osmanlı Devlet Anlayışı,* İstanbul 2000, s. 144.

[2185] Konar-göçer teşekküller tarafından yapılan kilim ve halılar hakkında bkz. H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 117–123.

[2186] Y. Halaçoğlu, *İskân Siyaseti,* s. 19–20; F. Sümer, "Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", s. 516; M. Öztürk, *Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar,* s. 20; F. Söylemez, *Rişvan Aşireti Örneği,* s. 105–106.

[2187] M. Eröz, *Yörükler*, s. 225–229; H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 106; Y. Oğuzoğlu, *Osmanlı Devlet Anlayışı,* s. 144.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

hareket edebilmeleri buna zemin hazırlamıştır[2188]. I. Bayezid'den itibaren bazı konar-göçer unsurlar fethedilen Rumeli topraklarına nakledilmişlerdir[2189]. Rumeli'de bulunan bu Yörükler bir takım muafiyetler karşılığında silahlı bir harp unsuru olarak kullanılmışlardır. Yayalar teşkilatının kurulması, konar-göçerlerin, orduda yardımcı kuvvet olarak daha sistemli görev yapmalarını sağlamıştır. Kanuni devrinden itibaren konar-göçerler, bulundukları coğrafi yerlere göre çeşitli hizmetlerde de kullanılmışlardır. Gemi yapımı, yolların emniyeti ve tamiri, derbent ve ana geçitlerde yol emniyetini sağlama, suyolları yapılması, köprü inşası, tamiri ve muhafazası, menzillere zahire toplanması ve bunların korunması, boş arazilerin iskâna açılması, ordu için at yetiştirilmesi ve eğitilmesi, pirinç yetiştirilmesi, ok ve yay imalâtı, devlete cephane sağlanması, topların nakli ile kalelerin korunması gibi işlerde de bu grupların katkılarının olduğu bilinmektedir[2190]. Konar-göçerlerin orduda yardımcı bir kuvvet olarak kullanılmasında en önemli etken, bunların Safevi Devleti'ne olan yakınlıklarıdır. 16. yüzyıl boyunca Anadolu konar-göçerleri ordu hizmetine çağrılmamışlardır. Bu da devletin onlara olan güveninin sarsılmasından kaynaklanmıştır. Anadolu konar-göçerlerinin ordunun geri hizmetinde kullanılmasına rağmen Rumeli'dekiler orduda faal asker olarak yer edinmişlerdir. Bunda Rumeli'deki aşiret yapısının zayıflamasının etkisi büyüktür[2191]. Konar-göçerler, 1683 yılından sonra ise belli kurallarla orduya alınmışlardır[2192].

2.2.1. Karaman Beylerbeyliği'nde Yükümlülükleri Tespit Edilen Konar-Göçer Teşekküller

Osmanlı Devleti konar-göçerlerinin geneli için geçerli olan tüm yükümlülükler ve özellikler, elbette ki Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan tüm konar-göçerleri de kapsamaktadır. İncelediğimiz tapu tahrir defterlerinde Karaman ve çevresindeki konar-

[2188] M. Seyirci, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri*, s. 3; M. C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı,* s. 13; Ömer Lütfi Barkan, "Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler", *İFM*, C. II, İstanbul 1950, s. 540.

[2189] Fikret Babuş, *Osmanlı'dan Günümüze Etnik-Sosyal Politikalar Çerçevesinde Göç ve İskân Siyaseti ve Uygulamaları, İstanbul* 2006, s. 30.

[2190] S. Çetintürk, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yürük Sınıfı ve Hukuki Statüleri", s. 111–112; F. Söylemez, *Rişvan Aşireti*, s. 143; M. S. Doğan, "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler", s. 145–146; İlhan Şahin, "Osmanlı Döneminde Giresun Bölgesinde Konar-Göçerlerin İzleri", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* s. 221; Mehmet İnbaşı, "Rumeli Yörükleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.153–154.

[2191] S. Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı,* s.115.

[2192] F. Babuş, *Göç ve İskân Siyaseti,* s. 30.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

göçerlerin bazı yükümlülükleri olduğu görülmüştür. Şimdi bu yükümlülükler üzerinde duracağız.

2.2.1.1. Atçeken Cemaatler ve Yükümlülükleri[2193]

Osmanlı Devleti'ndeki göçebe unsurları, kuruluş esaslarına göre üç sınıfa ayırmak mümkündür. Bunlardan ilki, bir boydan ibaret olan müstakil gruplardır. İkincisi, bir boydan ayrılmış ve zamanla çoğalarak cemaat ve oymaklara bölünmüş teşekküllerdir ki bu tip oluşumlar, konar-göçerler içerisinde daha yaygın olarak görülmektedir. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerler arasında da böyle oluşumlara daha çok rastlanmaktadır. Sonuncusu ise federasyon şeklinde olanlardır. Bunlar ya ana teşekküllerinden ayrılan çeşitli oymakların birleşmesinden meydana gelmiş ya da bir teşekkülden ayrılmış küçük gruplardan oluşmuştur[2194].

Federasyon şeklinde oluşturulan teşekküllerden biri Atçeken kabileleridir. Atçeken kabileleri, aralarında kan bağı bulunmayan birçok cemaatin oluşturduğu bir iktisadi birlikteliği ifade etmektedir. Bu iktisadi birliğin amacı, at yetiştirmektir. Bu nedenle Atçeken tabiri at yetiştirmekle yükümlü tüm konar-göçer teşekkülleri içine alan üst bir isim olmuş; herhangi bir etnik kimliği ve boyu temsil etmemiştir[2195].

Tarihte, atların ehlileştirilerek insan hizmetine verilmesi büyük bir hamle olarak kabul edilmektedir. At sayesinde insanoğlu sürat kavramını keşfetmiştir. At, mesafeleri kısaltmış ve insana zaman kazandırmıştır. Tüm bunlar insanlığa derin bir zihniyet değişikliği getirmiş ve maharet ve cesaret isteyen ata binme işi, at üstünde olana, maddi manevi hâkimiyet kurma yolunu açmıştır. Dünya harp tarihinde, atın özellikle savaş aracı olarak kullanılması, orduların makineleştirildiği II. Dünya Savaşı'na kadar önemini korumuştur. Atın medeniyet hizmetine verilmesi başarısı, Türkler'e aittir. At, Türk Kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Türkler, atın gücünden, hızından, etinden, sütünden, kılından ve derisinden faydalandığı kadar atı, gerek et gerek canlı halde ihraç malı olarak da kullanmıştır[2196]. Medeniyet tarihinde önemli bir yere sahip olan atın,

---

[2193] Atçeken Cemaatler hakkında geniş bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.1–377.

[2194] C. Orhonlu, *Aşiretlerin İskânı,* s.15–16.

[2195] H. B. Karadeniz, "Atçekenlik ve Atçeken Yörükleri", s.185.

[2196] Hayri Başbuğ, *Aşiretlerimizde At Kültürü,* İstanbul 1986, s. 1–5; İbrahim Kafesoğlu, "At-İslam Öncesi", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s. 26–28.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

İslamiyet'ten sonrada bu önemini devam ettirdiği görülmektedir. Selçuklu, Osmanlı gibi Büyük Türk İslam devletlerinin kurulmasında atlı birliklerin rolü büyüktür[2197]. At yetiştirme geleneği, Orta Asya'dan gelen Türkmenler tarafından Anadolu'da da sürdürülmüştür. Kaynaklar, Germiyan atlarının çok değerli olduğunu ancak Karaman atlarının ün kazanması ile Germiyan atlarının unutulduğundan bahsetmektedir[2198]. Atçekenlik, Türk kültürünün önemli bir parçası olan atın, Osmanlı Devleti'ndeki yansımasıdır.

Tapu tahrir defterlerinde Atçeken kabilelerini ifade etmek için Esbkeşan tabiri de kullanılmıştır. Farsça Esbkeşân kelimesinin Türkçedeki karşılığı olan Atçeken, at ve çekmek fiilinden oluşan bir kelimedir. Yukarıda da belirtildiği üzere atçekmek, sadece at yetiştirmek, çok ata sahip olmak anlamına gelmemektedir. Türkçede çekmek kelimesi hayvanların çiftleştirilmesinde kullanılan bir tabirdir. Atçeken ise at cinsinden anlayan ve iyi cins atlar yetiştirmek adına bunları çiftleştiren uzman anlamına gelmektedir. Selçuklu ve Karamanoğulları zamanında da at konusunda uzman kişi ve konar-göçer grupların bulunduğu bilinmektedir[2199].

Osmanlı Devleti, Karaman ve çevresini fethettikten sonra Karamanoğullarından miras kalan atları ile şöhret bulmuş bazı konar-göçer kabileleri bu kavram adı altında birleştirmiştir. Atçekenlik, Fatih döneminde 1476–1481 yılları arasında ihdas edilmiştir. Ülkenin hiçbir yerinde benzeri bulunmayan bu sistem, konar-göçerlerin iktisadi ve sosyal durumları göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur[2200]. 1518 yılı Karaman Kanûnnâmesi'nde "*ve bunlar mukaddemâ göçer konar yörük tâifesi makûlesinden olmağın zirâ'at ve hirâset itmezler imiş…"* diyerek at yetiştiren bu grupların ziraata meyilli olmadıklarının altı çizilmiştir. Atçeken cemaatleri at yetiştirmekle mükellef olup bunun karşılığında devlete on iki hane başına bir at karşılığı akçe ödemişlerdir. Reayanın ödemekle yükümlü olduğu çift, bennâk, caba, öşür, kovan ve benzeri vergileri ödemekten muaf tutulmuşlardır[2201]. Osmanlı Devleti, bu tür muafiyetleri Selanik

[2197] İslamiyetten sonra at kültürü için bkz. Yusuf Halaçoğlu, "At-İslâmi Devir", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s. 28–31.

[2198] F. Sümer, *Türkler'de Atçılık ve Binicilik I*, s. 20–21.

[2199] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s.35–36.

[2200] H. B. Karadeniz, "Atçekenlik ve Atçeken Yörükleri", s.186; H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 108–109.

[2201] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 331.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Yörükleri, Naldöken Yörükleri gibi başka konar-göçer gruplara da tanımıştır. Ancak bu muafiyet karşılığında adları geçen gruplara başka vazifeler de verilmiştir. Atçeken Kabilelerine tanınan muafiyetin ise görülen sebebi at yetiştirmektir. Bunun altında yatan gerçek sebep, siyasi bir boyut taşımaktadır. Karamanoğulları'nın Osmanlı Devleti'ne karşı verdiği mücadele de onların en büyük destekçileri, aşiret ve kabileler idi. Aşiretlerin gücünün farkında olan Osmanlı Devleti, hem bu gücün etkisini kırmak hem de bunların devlete sıcak bakmalarını sağlamak için bu muafiyetlere göz yummuştur[2202].

Karaman Beylerbeyliği'nde Atçeken teşekküller, sadece Eskiil, Turgud ve Bayburd kazalarında bulunmuşlardır. Atçekenlik sistemi içerisinde 1500 yılında 129 ve 1522 yılında 150 tane cemaat bulunmaktadır. Her iki yıl arasında cemaat sayısı % 16 oranında artmıştır. 1500 yılında Atçeken olan cemaat sayısının % 64'ü Turgud, % 19'u Eskiil ve % 17'si Bayburd kazalarında bulunmuştur. 1522 yılında ise Atçeken cemaatlerin % 57'si Turgud, % 29'u Eskiil ve % 14'ü ise Bayburd kazalarındadır. Karaman Beylerbeyliği genelindeki cemaat sayısının hem 1500 hem de 1522 yıllarında % 12'sini Atçeken olan cemaatler oluşturmaktadır.

Atçeken olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı ise 1500 yılında 6257 ve 1522 yılında 10476'dır. İki yıl arasında % 67 oranında nefer artışı söz konusudur. 1500 yılında toplam nefer sayısının % 46'sını Turgud, % 34'ünü Bayburd ve 20'sini Eskiil kazaları Atçekenleri oluşturuyor iken 1522 yılında toplam nefer sayısının % 42'si Turgud, % 33'ü Eskiil ve % 25'i Bayburd kazaları Atçekenleri'ne aittir. Her iki dönemde de Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri genelindeki toplam nefer sayısının % 19'unu Atçeken olan cemaatler oluşturmuştur.

Tüm bu veriler ışığında, Atçekenlikle uğraşan konar-göçerlerin hem cemaat sayısı hem de nefer sayısı itibariyle Turgud kazasında daha yoğun olarak bulunduğu görülmektedir. Atçekenlerin, Turgud'dan sonra yoğun olarak bulunduğu kaza Eskiil'dir. Ancak Eskiil kazasının 1500 yılına ait verilerinin eksikliği, bu kazadaki Atçeken ve diğer konar-göçerlerin cemaat sayısını ve nüfuslarını tam olarak yansıtmamaktadır. Bayburd ise Atçeken olan konar-göçerlerin en az bulunduğu kazadır.

[2202] H. B. Karadeniz, "Atçekenlik ve Atçeken Yörükleri", s.187–188.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.1.2. Yüzdeci Cemaatler ve Yükümlülükleri

Yüzdeci kabileleri federasyon şeklinde oluşturulan teşekküllerden bir diğeridir. Tıpkı Atçekenler de olduğu gibi, aralarında kan bağı bulunmayan birçok cemaatin oluşturduğu bir iktisadi birlikteliği ifade etmektedir. Bu teşekkülü oluşturan konar-göçerler arasında *Yörük-i Dündarlu*[2203], *Çepni*[2204] gibi Türkmen gruplarının yanı sıra *İlhanlu Tatarı*[2205] gibi Moğol ve *Kuştemur*[2206] gibi Varsak kökenli cemaatler de bulunmaktadır. Tüm bunlar, Yüzdeci adının etnik ve siyasi bir oluşum olmayıp sadece bazı konar-göçer grupları içine alan üst bir birim olduğunu göstermektedir.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki bu konar-göçerler, *Cemaat-i Yüzdeciyan*, *Kabile-i Yüzdeci* ve *Taife-i Yüzdeci* adıyla kaydedilmişlerdir[2207]. 1500 yılına ait defterde yüzdeci olan bir grup için verilen *Cemaat-i Yüzdeciyan an Cemaat-i Kuştemur mektûb-ı İbrahim Bey*... kaydı Karamanoğulları zamanında da yüzdeciliğin olabileceğini düşündürmektedir[2208].

Ağnam vergisi olarak her yüz koyundan bir koyun veren tüm konar-göçerlere Yüzdeci denilmiştir[2209]. Osmanlı Kanûnnâmelerinde Erzurum Vilayeti'nde de bu adla anılan gruplar bulunduğu görülmektedir. Kanûni Sultan Süleyman dönemine ait Bayburd, Erzurum ve Pasin ile Kemah sancakları kanûnnâmelerinde[2210] ve III. Murad dönemi Erzurum Eyaleti Kanûnnâmesi'nde *yüzdecinin her yüz koyunundan kırk akçe alınmak vaz' olunmuşdur* şeklindeki kayıtlar[2211], Yüzdeci olan konar-göçerlerden her yüz koyuna kırk akçe alındığını göstermektedir. Karaman Kanûnnâmeleri'nde Yüzdeci

---

[2203] BOA, *TD 1061,* s. 221–222; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 126.

[2204] BOA, *TD 1061,* s. 230–231; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 140. F. Sümer, Çepnilerin Koçhisar'a, Adana'dan geldiğini söylemektedir. Runkuş Kabilesi'nin asıl sahasının Adana olduğunu belirterek buradan Koçhisar'a gelen kabile mensuplarının arasına bu Çepni grubunun da katılmış olabileceğini belirtmiştir. F. Sümer, "Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", s. 443; F. Sümer, *Oğuzlar*, s. 248.

[2205] BOA, *TD 32,* s. 312.

[2206] BOA, *TD 32,* s. 322.

[2207] BOA, *TD 32,* s. 305–324; BOA, *TD 1061,* s. 213–226; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125–126.

[2208] BOA, *TD 32,* s. 322.

[2209] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 73; T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 49.

[2210] Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri,* C. 5, İstanbul 1992, s. 511, 539, 558.

[2211] Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri,* C. 8/1, İstanbul 1994, s. 338.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olan konar-göçerlerle ilgili herhangi bir kayda rastlanmamaktadır. Tapu tahrir defterlerinden 1500 yılında Karaman Beylerbeyliği'ndeki Yüzdecilerden, her yüz koyuna otuz akçe alındığı tespit edilmektedir.

Tüm bu tespitler sonrasında, Yüzdecilerin diğer göçebe gruplar gibi koyun yetiştirmek ile yükümlü olduklarını görmekteyiz. Konar-göçer olan her teşekkül devlete ganem ya da ağnam adıyla koyun vergisi ödemiştir. Bu da konar-göçerlerin hepsinin koyunculukla uğraştığını göstermektedir. Yüzdecileri diğer konar-göçerlerden ayıran tek fark vergi ödeme şekilleridir. Bu da Yüzdecilik oluşumunun, Osmanlı Devleti'nin konar-göçer teşekküllere uyguladığı bir politika olduğunu akla getirmektedir. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer teşekküllerin büyük bir çoğunluğunun, Karamanoğulları'nın destekçisi olduklarını daha önce de belirtmiştik. Aşiretlerin gücünün farkında olan Osmanlı Devleti, bölgeyi hâkimiyeti altına aldıktan sonra bu aşiretlerin devlete sıcak bakmalarını sağlamak adına vergi ödemelerinde kolaylık getirecek bir takım oluşumlar içerisine girmiştir. Bu tür oluşumlar, ana konar-göçer teşekküllerin büyük küçük birçok gruba ayrılmalarına neden olmuştur. Konar-göçer teşekküllerin bu şekilde küçülmeleri, bu grupların güçlerinin eskiye nazaran zayıflamış olabileceğini düşündürmektedir. Böylece Osmanlı Devleti'nin, konar-göçer olanların devlet kanûnlarına uyan ve devlete problem çıkarmayan reaya olmalarını sağlamaya çalıştığını akla getirmektedir.

Bu yönüyle Yüzdecilik, Atçekenlik gibi politik bir uygulamadır. Ancak Yüzdeciliğin, Karaman ve çevresinde Atçekenlik kadar uzun soluklu ve sağlam bir proje olmadığı görülmektedir. 1500 yılında Yüzdeciler, devlete, koyun yetiştirme yükümlülüklerinden dolayı her yüz koyun için otuz akçe vergi ödemişlerdir. *Dündarlu* adlı cemaatin hâsılı için verilen *1 aded ganem 30 akçe* kaydı bunun en bariz örneğidir[2212]. 1522 yılında her ne kadar Yüzdeci ismi kullanılmış olsa da bunlara tanınan vergi uygulamasının değiştiği görülmektedir[2213]. Bu tarihten itibaren Yüzdeci

[2212] BOA, *TD 32,* s. 318.

[2213] 1522 yılında Karaman Beğlerbeğliği'nde bulunan Yüzdeci Cemaatleri için vergi düzeni farklılaşmış olmasına rağmen Karaman dışındaki bazı Yüzdeci Cemaatlerde bu uygulamanın devam ettirildiği görülmektedir. 1522 yılında Karaman Yüzdecilerine yapılan bu değişikliğin nedenlerini tespit etmek güçtür. Karaman Yüzdecileri dışında 1582 yılında Kuzey Suriye'de kışlayıp ve Kayseri'de yaylayan Danişmendlilerin de bir grubu Yüzdeci olarak görülmektedir. Bunlardan her yüz koyundan bir koyun hesabı 1582 yılında da devam etmiştir. Ancak bu ganem vergisi dışında diğer bazı vergileri de ödemişlerdir. Bkz. T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 49.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olan konar-göçerler, diğer konar-göçerler gibi her iki koyuna bir akçe *ganem* vergisi ve *bennak*, *caba*, *bad-ı heva* gibi diğer vergileri de vermeye başlamışlardır. *Aksaray* kazasında *Yüzdeci Kabilesi* içerisinde olan *Çavuşlu Cemaati*, 1500 yılında 35 adet yani 3500 koyun için 1050 akçe vermiştir. 1522 yılında ise 3000 koyun için 1500 akçelik *ganem* vergisi yanı sıra *bennâk, caba* ve *bad-ı heva* adlı vergileri de ödemiştir[2214]. Bu uygulama değişikliğinin, devletin söz konusu konar-göçerler kadar kârlı olmamasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. 100 koyunu olan Yüzdeci bir cemaat otuz akçe ödüyorken aynı yıl yüzdeci olmayan bir konar-göçer grup yüz koyun için elli akçe vergi ödemiştir. Üstelik bunun yanı sıra farklı daha birçok vergiyi de ödemek zorunda kalmıştır. Bu da *Yüzdeci* olan konar-göçer grubun, diğer konar-göçerlere göre daha uygun şartlarda vergilendirildiğini göstermektedir[2215]. Ayrıca bu sistemin devletin istediği kârı sağlamamasının yanı sıra konar-göçerlerce de çok kabul görmediğinden kaynaklanmış olabilir. Çünkü 1500 yılı *Yüzdeci Kabileleri* incelendiğinde bu kabileleri oluşturan cemaatlerin çok kalabalık teşekküller olmadığı görülmektedir. Bu da konar-göçerlerin 1500 yılında bu uygulamaya pek sıcak bakmadıklarını göstermektedir. Ancak tüm bu tahminleri destekleyecek deliller mevcut değildir.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi 1500 yılında uygulanan vergi kolaylığı, 1522 yılında devam etmemiştir. Ama Yüzdeci adının kabile ve taife gibi birimler ile birleştirilerek devam ettiği görülmektedir. Üstelik 1500 yılında sadece birkaç kazada görülen Yüzdeci adı, 1522 yılında daha geniş bir alanda kullanılmıştır. Verginin artmasına rağmen yüzdeci adının daha geniş bir alanda kullanılması, bu oluşumun, konar-göçerlere vergi kolaylığı sağlamaktan çok yukarıda bahsettiğimiz devlet politikasıyla alakalı olmalıdır.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan Yüzdeci cemaatler, incelediğimiz dönemden çok sonra, 1584 yılında "*nahiye-i Yüzdeciyân-ı (Mensuh)"* şeklinde bir idari birlik altında toplanmaya çalışılmıştır. Ancak bunun feshedildiği anlaşılmaktadır[2216]. Bu durum, 1522 yılından sonra da Karaman Beylerbeyliği'nde Yüzdecilik oluşumunun tam olarak oturtulamadığını göstermektedir.

[2214] BOA, *TD 32,* s. 321–322; BOA, *TD 1061,* s. 215–216; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[2215] Yüzdeciler için uygulanan her yüz koyunda bir koyun hesabının aşiretlerin lehine bir uygulama olduğuna dair bkz. T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 49.

[2216] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 80.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği'nde Yüzdeci Kabilesi genel olarak Aksaray başta olmak üzere Ereğli, Koçhisar, Niğde, Anduğu, Ürgüb, Karahisar-ı Develü, Kayseri, Eskiil ve Larende kazalarında görülmüştür. Yüzdecilik sistemi içerisinde 1500 yılında 88 ve 1522 yılında 98 cemaat bulunmaktadır. 1500 ile 1522 yılları arasında cemaat sayısı % 11 oranında artmıştır. 1500 yılında Yüzdeci olan cemaat sayısının % 89'u Aksaray, % 7'si Ürgüb, % 2'si Ereğli ve geriye kalanı Koçhisar ve Kayseri kazalarında bulunmuştur. Bu yıl Niğde, Anduğu, Karahisar-ı Develü ve Eskiil kazalarında Yüzdeci oluşumlara rastlanılmamıştır. 1522 yılında ise Yüzdeci cemaatlerin % 33'ü Aksaray, % 32'si Koçhisar, % 11'i Eskiil, % 8'i Ereğli, % 7'si Niğde, % 4'ü Ürgüb, % 2'si Anduğu ve yine % 2'si Karahisar-ı Develü ile geriye kalan % 1'i Larende kazalarındadır. Bu yıl Kayseri'de Yüzdeci olan bir cemaat yoktur. Hem 1500 hem de 1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği genelindeki konar-göçerlerin cemaat sayısının % 8'ini Yüzdeci Kabilesi'ne ait cemaatler oluşturmuştur.

Yüzdeci olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 768 ve 1522 yılında 1998'dir. İki yıl arasında % 161 oranında bir nefer artışı söz konusudur. 1500 yılında toplam nefer sayısının % 87'si Aksaray, % 5'i Ürgüb, % 3'ü Ereğli, yine % 3'ü Koçhisar ve % 2'si Kayseri kazalarında bulunmuştur. 1522 yılı nefer sayısının % 43'ünü Koçhisar, % 42'sini Aksaray, % 4'ünü Eskiil, % 3'ünü Karahisar-ı Develü, yine % 3'ünü Niğde, % 2'sini Ereğli ve yine % 2'sini Ürgüb kazaları oluşturmuştur. Bu nefer sayısının geriye kalan % 1'lik oranı ise Anduğu ve Larende kazalarındadır. Karaman Beylerbeyliği genelindeki konar-göçerlerin toplam nefer sayısının 1500 yılında % 2'si ve 1522 yılında % 4'ü Yüzdeci Kabilesi'ne aittir.

Tüm bu veriler ışığında 1500 yılında Yüzdeci konar-göçer teşekküllerin hem cemaat sayısı hem de nefer sayısı itibariyle Aksaray kazasında yoğunlaştığını söyleyebiliriz. Ancak 1522 yılında Aksaray'daki Yüzdeci Kabilesi'nde cemaat sayısı azalmıştır. Buna rağmen Aksaray kazası Yüzdeci konar-göçerlerinin nefer sayısı iki yıl arasında artış göstermiştir. 1522 yılında Yüzdeciler, Aksaray kadar Koçhisar'da da yoğun bir nüfusa sahiptir. Yüzdecilerin 1500 ile 1522 yılları arasında hem cemaat hem de nefer sayısı olarak en çok Koçhisar'da artış gösterdikleri tespit edilmektedir. 1522 yılında, 1500 yılında Yüzdeciliğin görülmediği Niğde, Anduğu, Karahisar-ı Develü, Eskiil ve Larende kazalarında bu kabileye ait konar-göçer gruplar görülmüştür.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.1.3. Piyadegân Cemaatler

Karaman Beylerbeyliği'nde bazı konar-göçer gruplar, *piyadegân* olarak kaydedilmiştir. Yaya ve Müsellem Teşkilatı, Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında devletin askeri bakımdan dayandığı güçlerden biri olmuştur. Piyade (yaya) ve müsellem (süvari) teşkilatı, Orhan Bey zamanında kurulmuştur. Bunlar, ilk maaşlı askeri kuvveti oluşturmuşlardır. I. Murad zamanında Yeniçeri Ocağı'nın kurulmasıyla, eski özelliklerini kaybeden bu gruplar, ordunun geri hizmetinde yer almaya başlamışlardır. Ülke içinde yol açmak, yol yapmak ve onarmak, madende çalışmak, suyolu ve köprüleri yapmak, inşaat ve nakliyat işlerinde çalışmak gibi alanlarda istihdam edilmiştir. Ordunun geri hizmetinde yer almaya başlayan bu grupların, yaptıkları görev karşılığında tasarruf etmeleri için çiftlikler verilmiştir[2217].

Piyade unsurların esas kaynağını Yörükler ve köylüler oluşturmuştur. Bunların yanı sıra, başıboş kişiler (haymanalar), bağışlanmış kullar ve Gayr-i Müslimlerden de yaya ve müsellem olarak kaydedilenler vardır. Bu tür grupların, Rumeli ve Anadolu Eyaletlerinde bulunan bazı kaza ve sancaklarda yoğun bir şekilde teşkilatlandığı görülmüştür. Saruhan, Sultanönü[2218] sancakları bunun örneklerini teşkil etmektedir. Piyade ve yamakların birçoğunun saf Türkçe adlar taşıması, Saruhan sancağındaki piyadelerin Türkmen-Yörük menşeli olduklarını göstermektedir[2219].

Karaman Beylerbeyliği'nde köylü ve konar-göçer olanlar arasında da piyade ve müsellem kaydedilenler bulunmaktadır. Beyşehir ve Aksaray sancaklarındaki bazı köylüler, bu ad ile kaydedilmişlerdir[2220]. Köylü reaya dışında piyade olan konar-göçerler de bulunmaktadır. Bunlar, tapu tahrir defterlerinde *Cemaat-i Piyadegân-ı Evlâd-ı Bahşiş*, *Cemaat-i Piyadegân-ı Veli Mukaddem* ve *Cemaat-i Piyadegân-ı Hacı Mehmed* şeklinde kaydedilmişlerdir. Bu tür unsurlar, Karaman Beylerbeyliği'nde Gülnar ve Ermenek kazalarında görülmüştür[2221]. Bu konar-göçerler, raiyyet statüsünde

---

[2217] İ. H. Uzunçarşılı, *Kapıkulu Ocakları II,* s. 1–5, 144; F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 142; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 172; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 126–127.

[2218] Halime Doğru, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı),* İstanbul 1990, s. 55–114.

[2219] F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 143, 145.

[2220] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 172–174; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 126–128.

[2221] Bkz. Ek, 19a, 19b, 19c, 20a, 20b, 20c.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olup çift, bennak, caba, ganem, galle, kovan, bad-ı heva, otlak gibi vergileri ödemekle yükümlü kılınmışlardır.

Karaman Beylerbeyliği'nde Piyadegân olan konar-göçerlerin cemaat sayısı, 1500 yılında 34 ve 1522 yılında 43'tür. 1500 ile 1522 yılları arasında cemaat sayısı % 26 oranında artmıştır. 1500 yılında Piyadegân olan cemaat sayısının % 99'u Gülnar ve % 1'i Ermenek kazalarında bulunmuştur. 1522 yılında ise Piyadegân cemaatlerin tamamı sadece Gülnar kazasında görülmüştür. Hem 1500 hem de 1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği genelindeki konar-göçerlerin cemaat sayısının % 3'ünü Piyadegân olan cemaatler oluşturmuştur.

Piyadegân olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 234 ve 1522 yılında 689'dur. İki yıl arasında % 194 oranında bir nefer artışı söz konusudur. Karaman Beylerbeyliği genelindeki konar-göçerlerin her iki dönemde de toplam nefer sayısının % 1'ini piyadegân olarak kaydedilen unsurlar oluşturmuştur. Tüm bu veriler ışığında Piyadegân olan konar-göçer teşekküllerin sadece Gülnar kazasında yoğunlaştığını görmekteyiz. Bu durumun sebebi, incelediğimiz dönemde devletin güney sınırını oluşturan İçil sancağında, geri hizmetde kullanılabilecek hazır askeri bir sınıfın bulunmasını sağlamak olabilir.

2.2.2. Karaman Beylerbeyliği'ndeki Özel Gruplar ve Yükümlülükleri

Çok geniş ve farklı coğrafi özellikler gösteren bir alanda hâkimiyet süren Osmanlı Devleti, devlet olmanın gerektirdiği hizmet ve sorumluluklarını halkıyla paylaşmıştır. Nitekim bu geniş coğrafyada devletin, halkın yardımı olmadan ülkenin ihtiyaçlarını gidermesi her zaman mümkün olmamıştır. Bu nedenle Osmanlı Devleti, reayasını bazı görevleri yerine getirmeye mecbur etmiştir. Köyler ve konar-göçerler, bulundukları yerin özelliğine ve meslek gruplarına göre bazı sorumluluklar üstlenmişlerdir. Devlet, yükümlülük verdiği kişi ya da gruplara, bu yükümlülüklerini sürdürmeleri için bazı muafiyetler tanımıştır. Tanınan her muafiyet, bir teşvik aracı görevi görmüştür.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin de köprü tamiri, madencilik, suyolu hizmeti, odunculuk ve benzeri birçok yükümlülüğü olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra nöker, sipahi, sipahizade gibi askeri hizmetler üstlenen kişi ve gruplar

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

da bulunmaktadır. Ayrıca zaviyedâr, derviş gibi dini ve sosyal konularda halka hizmet eden kişi ve gruplar da vardır. Osmanlı Devleti, bunların çoğuna bir takım muafiyetler tanıyarak verdiği yükümlülükleri yerine getirmelerini sağlamıştır.

2.2.2.1. Köprü Tamircileri (Meremmetçiler)

Osmanlı Devleti'nde çok sayıda aile örfi vergileri ve avarız vergilerini ödememeleri karşılığında şehir ve köy merkezlerinde işleyen taş ve tahta köprüleri tamir etmek görevi ile yükümlü kılınmışlardır[2222]. Köprücülük hizmeti nehirler üzerindeki köprülerin sürekli bakımı ve tamirini içermiştir. Köprünün bulunduğu yer veya civarındaki reaya bu hizmet ile görevlendirilmiştir. Bu hizmeti gerçekleştiren kişilere köprücü veya meremmetçi adı verilmiştir[2223].

Karaman Beylerbeyliği'nde köprü tamiri ve bakımını üstlenen köyler olduğu kadar bu yükümlülüğe haiz konar-göçer gruplarda bulunmaktadır. *Gülnar* kazasında *Küçük Yıva Cemaati*'nin *Kara Menteşe* karyesinde bulunanlarından bir grup, *Anamur* ve *Ermenek* sınırında *İbrahim Bey Köprüsü* ve *Alaaddin Bey*'in yaptırdığı iki köprüye *hizmet ve meremmet etmek* ile görevlendirilmişlerdir. *Kara Menteşe* köyünde bulunan konar-göçerlerin bu işi, Karamanoğulları zamanında da yaptıkları belirtilmektedir. Üç köprünün bakım ve tamirini üstlenen kişiler 1522 yılında *rüsum-ı örfiyye ve avarız-ı divâniyyeden* muaf tutulmuşlardır. Ancak biz, çalışmamızda bu kişileri, raiyet statüleri olduğu için muaf zümreler içerisinde vermedik. 1500 yılında bu işi kaç kişinin yaptığı belirtilmemiştir. 1522 yılında ise 12 neferin bu hizmetle görevlendirildiği görülmektedir[2224].

2.2.2.2. Su Yolu Hizmetlileri

Osmanlı Devleti'nde bir takım aileler, suyolu hizmetinin görülmesine memur edilmişlerdir. Şehir, kasaba ve köylerin ihtiyacı olan su meselesi için gerekli olan tertibatın alınması, lüzumu görülen yerlerde tamirat yapmak, suyun ihtiyaç duyulan yere

---

[2222] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 158.

[2223] Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilâtı,* İstanbul 1990, s. 41.

[2224] BOA, *TD 31,* s. 237; BOA, *TD 83,* s. 473; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.314.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sürekli akmasını sağlamak maksadıyla bazı kişi ve gruplar *su yolculuk* diye ifade edilen hizmete tayin edilmişlerdir[2225].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden Silifke'deki *Bozdoğan Kabilesi'*ne mensup ve *Kulkal Oğlanları* (?) diye tanınan bir grup *suyolculuk* görevini üstlenmişlerdir. Bunlar *Silifke Kalesi* yolunu temizleyip burada bulunan ve *Susuzçal* diye anılan yerdeki çeşmeye su getirmişlerdir. Bu sorumlulukları karşılığında hem 1500 hem de 1522 yıllarında tüm vergilerden muaf tutulmuşlardır. *Kulkal Oğlanları'*nın *Silifke Kalesi*'ne su getirme işini Osmanlı Devleti'nden önce Karamanoğulları dönemimde de yaptıkları belirtilmiştir. Yine o dönemde de bu yükümlülüklerinden dolayı vergiden muaf tutulmuşlardır. Bunlar, 1500 yılında 6 ve 1522 yılında 8 neferden oluşmuşlardır[2226].

2.2.2.3. Madenciler

Osmanlı Devleti'nde maden bulunan yerlerdeki reaya bu madenleri işlemekle görevlendirilmişlerdir. Bu kişiler sadece madenin çıkarılmasında değil, çıkarılan madenin nakli ve maden ocaklarına gerekli levazımın nakli içinde çalışmışlardır. Madencilikle uğraşanlar, bu işte sürekli çalışarak bir takım muafiyetler kazanmışlardır[2227].

Karaman Beylerbeyliği'nin kapsadığı coğrafyada çeşitli maden kaynaklarının bulunması, bu yöredeki kişilerin de bu madenler ile uğraşmalarına neden olmuştur. Bu madenlerin bulunduğu yerlerden biri *Beyşehir* sancağındaki *Küre* köyüdür[2228]. *Küre* köyündeki demirin işlenmesi, *Küre* köyü reayası ile *Keçilü* konar-göçerlerince gerçekleştirilmiştir. Demir işleyen ve Küre Köyü halkıyla beraber yaşayan Keçilü Yörükleri, 1500 yılında 12 ve 1522 yılında 23 neferden oluşmuşlardır. Bu kişiler demircilikle uğraştıkları için *hadid* ve *ahen* diye adlandırılan demir öşrünü vermişlerdir. Demir öşrünün yanı sıra *ganem* ve *bad-ı heva* adlı vergileri de ödemişlerdir. Bunun dışında kalan vergilerden muaf tutulmuşlardır[2229]. Ancak, biz bu grubu muaf zümreler

---

[2225] C. Orhonlu, *Derbend Teşkilâtı,* s. 41.

[2226] BOA, *TD 31,* s. 379–380; BOA, *TD 83,* s. 200; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.277.

[2227] C. Orhonlu, *Derbend Teşkilâtı,* s. 41.

[2228] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 162–163.

[2229] BOA, *TD 40,* s. 572–573; BOA, *TD 455,* s. 855–856; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.47.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

içinde vermedik. Bu durumun nedeni, bunların muafiyetlerinin sınırlı olması ve bu grubun tapu tahrir defterlerinde hane sayılarının belirtilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

2.2.2.4. Çeltikçiler

Karaman Beylerbeyliği genelinde müsait nehir kenarlarında pirinç üretimi yapılmıştır. Özellikle bu tarımın yaygın olduğu İçil sancağına bağlı kazalarda bulunan konar-göçer grupların da çeltik ile uğraştığı görülmektedir.

Çeltik bitkisi, buğdaygiller familyasından olup buğday ve mısır gibi besleyici değeri yüksek bir tahıl ürünüdür. Bitkinin salkımlarında birbiri üzerine binmiş bir görüntü veren iki kavuzla örtülü tanelerine çeltik denilmektedir. Suda yetiştirilen tek tahıl bitkisidir. Gelişimini suda tamamlar. Hasat yapıldıktan sonra demetleri kurutulur ve kuruyan başaklardan taneleri çıkartılır. Tanelerin kabuklarının çıkarılmasıyla ortaya çıkan beyaz tanelere pirinç adı verilir. Osmanlı Devleti zamanında ise bu bitkinin kabuğu ayıklanmamış haline *çeltik*, kabuğu soyulmuş olanlarına *pirinç* denilmiştir[2230]. Bazen *pirinç* kelimesi yerine bu kelimenin Farsça karşılığı olan *erz* sözcüğü de kullanılmıştır[2231].

Pirinç, yetiştirilmesi, hasadı zor ve sürekli suya ihtiyaç duyan bir mahsuldür. Bu yüzden Osmanlı Devleti, pirinç üretimini teşvik etmek için bir işletme düzeni ve organizasyon oluşturmuştur. Çeltik ziraatının yapılması için su kaynağına yakın, başka bir mahsulün yetiştirilmediği boş toprak arazileri seçilmiştir. *Nehr-i çeltük* denilen su kanalları ile pirinç üretimi için elverişli koşullar sağlanmıştır. Genellikle büyük haslara ait yerlerde veya vakıf-mülk topraklarında geniş ölçüde ekimi yapılan pirinç ya mukataa yoluyla kiraya verilerek veya ortakçılık statüsüyle işletilmiştir[2232].

Çeltik üretimi yapan kişi ya da gruplara bir takım muafiyetler tanınmıştır. Çeltikçiler, üzerlerine tayin edilen tohumu ekip, otunu temizlemek, çeltik arklarını koruyup bakımını yapmakla mükelleflerdir. Bu işlerin karşılığında ise resm-i çift, resm-

[2230] Feridun Emecen, "Çeltik", *DİA,* C. 8, İstanbul 1993, s. 265.

[2231] Tapu tahrir defterlerinde genellikle *erz* kelimesi kullanılmıştır. Bkz. BOA, *TD 83,* s. 437–438, 439–440. Bazı durumlarda çeltik teriminin de kullanıldığı görülmektedir. Bkz. BOA, *TD 31,* s. 81.

[2232] F. Emecen, "Çeltik", s. 265.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

i caba, resm-i ganem ve avarızdan muaf olup evli olanlar 12 akçe bennak resmi vermişlerdir. Çeltikçi, "raiyyet toprağı" işlerse normal reaya gibi diğer vergileri de ödemek zorunda kalmışlardır[2233].

Çeltik ziraatının yaygın olarak yapıldığı Adana ve Sis yöresinde çeltikçilikle daha ziyade Türkmen cemaatleri uğraşmıştır[2234]. Adana ve Sis sancaklarında olduğu gibi Karaman Beylerbeyliği'nde de konar-göçer unsurlar, çeltik ile uğraşmıştır. İçil sancağında sadece konar-göçerler değil sancağın diğer reayası da pirinç üretmiştir.

Karaman Beylerbeyliği'nde çeltik üretimi Gülnar, Mud ve Karataş kazaları ile bunlara bağlı Anamur, Silindi ve Silifke nahiyelerinde yapılmıştır. Bu durum 1518 yılına ait Karaman Kanûnnâmesi'nde de *İçil Vilâyetine tabi Silindi ve Anamur ve Mud ve Silifke kadılıklarında çeltük nehirleri vardır. İhtîmâm olunsa hayli mahsûl verir…* şeklinde vurgulanmaktadır[2235]. Bu kazaların bulunduğu coğrafya, Göksu Nehri'nin sularıyla çevrilidir. Akdeniz'in en önemli akarsularında olan Göksu, Hadım Göksuyu ve Ermenek Göksuyu adı verilen iki kola ayrılır. Bu iki kol üzerindeki ırmaklar pirinç üretimi için uygun bir ortam yaratmıştır. *Ark* ve *nehir* olarak isimlendirilen su kanallarının yardımıyla İçil sancağı genelinde pirinç üretimi yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nde bazı reaya çeltükçü olarak kaydedilmiştir. Yukarıda belirttiğimiz gibi bunlar bazı muafiyetlere sahip olmuşlardır. Ancak çeltükçü yazılmayan reayadan da çeltik ile uğraşanlar olmuştur. Bunlar tüm vergilerini tamamen ödemişlerdir. Söz konusu kişilere bu konuda herhangi bir muafiyet tanınmamıştır. Ayrıca bunlar, pirinç ürettikleri için tımar sahibine *öşr-i erz* adı verilen pirinç vergisini de ödemişlerdir[2236].

Gülnar kazasında *Küçük Yıva* ve *Yıvalu* cemaatlerinden çeltik ile uğraşanlar olmuştur. Bu cemaatlere mensup olup çeltik ile uğraşanlar, *Küçük Yıva*[2237], *Gözsüzce*[2238], *Çukur Say*[2239], *Dursunlar*[2240], *Otamış Kışla*[2241], *Karataş*[2242] ve *Umur*

[2233] Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 76, 86, 89, 98, 176–177.

[2234] F. Emecen, "Çeltik", s. 266.

[2235] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 328.

[2236] Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 291–293.

[2237] BOA, *TD 31,* s. 75–76; BOA, *TD 83,* s. 471–472.

[2238] BOA, *TD 31,* s. 101–103; BOA, *TD 83,* s. 448–450.

[2239] BOA, *TD 83,* s. 442.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kethüda[2243] köylerinde bulunmuşlardır. Çeltik yetiştiren konar-göçerlerin bulunduğu bir diğer kaza da Karataş'tır. Bu kazaya bağlı *Lamaş* karyesinde bulunan *Gerce (?) Cemaati*, bulundukları köye adını veren *Lamaş* Nehri üzerinde çeltik üretmiştir[2244]. *Akviran* karyesinde bulunan *Menteşe* ve *Biçer İğdiri* adlı konar-göçer cemaatler ise *Alata* Nehri üzerinde çeltik üretimi yapmıştır[2245]. Gülnar ve Karataş kazalarında bulunan bu konar-göçerler, ürettikleri pirinç karşılığında *öşr-i erz* denilen vergiye ödemişlerdir.

Bunlar dışında çeltikle uğraşanların bulunduğu Mud kazasında diğer kazalara göre farklı bir durum söz konusudur. Buradaki konar-göçerler çeltükçi diye kaydedilmişlerdir. *Paşa* karyesinde bulunan *Deveciler Cemaati* çeltik ile uğraşanlardandır. Bunlar bugünkü *Kocaçay (Dragonda)* olduğunu tahmin ettiğimiz *Nehr-i Paşa* diye kaydedilen su ile *İzzeddin Pınarı* ve *Sulucak Pınarı* adlı ırmaklar üzerinde çeltik yetiştirmişlerdir. Bunlar tapu tahrir defterlerinde *cemaat-i çeltükçiyan* diye kaydedilmişlerdir. Bu nedenle çeltikçilere tanınan muafiyetlerden yararlanmışlardır[2246]. 1500 yılında *Depirlü (?) Cemaati*'nden *Selamlu* karyesinde bulunan bir grup konar-göçer de *çeltükçiyan* diye kaydedilenlerdendir. Bunlar için *cemaat-i çeltükçiyân mezkûr çeltükçiler resm-i çift on ikişer akça kayd olundu madem kî çeltükçülerdir* denilmiştir. Bu konar-göçerlerin 1522 yılında yerleşik hayata geçtikleri ve çeltik üretimine devam ettikleri görülmektedir[2247].

Biz, bu çalışmada çeltik üretimi yapanları, bazı muafiyetlerinin olmasına rağmen muaf zümre içerisinde vermedik. Bu durum, söz konusu grubun tapu tahrir defterlerinde raiyyet statüleri verilerek kaydedilmiş olmasındandır. Karaman Beylerbeyliği'nde çeltik ile uğraşan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 78 ve 1522 yılında 579'dur. 1522 yılından itibaren pirinç üretimi yapan konar-göçerlerin çok fazla bir artış

[2240] BOA, *TD 83,* s. 439–440.

[2241] BOA, *TD 31,* s. 81.

[2242] BOA, *TD 83,* s. 437–438.

[2243] BOA, *TD 83,* s. 439.

[2244] BOA, *TD 83,* s. 262–264.

[2245] BOA, *TD 83,* s. 234–235; 259–260.

[2246] BOA, *TD 31,* s. 298–299; BOA, *TD 83,* s. 7–8. Nehr-i Paşa için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 76.

[2247] BOA, *TD 31,* s. 280–281; BOA, *TD 83,* s. 3–4.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

göstermesi, devletin köylü reaya kadar konar-göçer reayayı da pirinç üretimi için teşvik etmesinden kaynaklanmış olabilir. Bunun yanı sıra konar-göçer cemaatlerin, 1522 yılında pirinç ile daha çok ilgilenmeleri onların yerleşik hayattan etkilendiklerini de göstermesi açısından önemlidir.

2.2.2.5. Oduncular

Karaman Beylerbeyliği'nde odunculuk ile uğraşan konar-göçerler de bulunmaktadır. Bunlar sadece Ereğli ve Konya kazalarında görülmüşlerdir. Karaman Beylerbeyliği içerisindeki konar-göçerlerden *Konya* kazasında bulunan *Urban-ı Haymana* ve *Ereğli* kazasında bulunan *Urbân-ı Sapan* kabilelerine bağlı cemaat ve gruplar odunculuk ile görevlendirilmişlerdir. *Urban-ı Haymana Kabilesi* için *mezkûr arablar dahi obasına begliğe bir deve yükü odun viririlermiş bir yükü yedişer akçe olurmuş ve resm-i bennak virmezlermiş bad-ı hevâların şehzade tâle bekâhûnun emr-i ahvâline viririlermiş* kaydı bu kabilenin odunculukla uğraştığının kanıtıdır[2248]. Benzer bir kayıt ise Ereğli kazasındaki *Urban-ı Sapan Kabilesi* için de verilmiştir[2249].

Odunculuk ile meşgul olanlar, 1500 yılında, bu yaptıkları iş karşılığında her yükü yedi akçe olan bir deve yükü odun ile *bad-ı hevâlarını* şehzadeye vermekle yükümlendirilmişlerdir. *Resm-i bennak* vergisinden muaf tutulmuşlardır. 1522 yılında ise odunculuk yapanlardan alınan vergide bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. 1500 yılında bir deve yükü odun alınıyorken 1522 yılında yine her deve yükü yedi akçe olan üç deve yükü odun alınmıştır. Bu yıldan itibaren *bad-ı hevanın* yanı sıra *bennâk, caba, ağnam* gibi vergileri de ödemekle yükümlü kılınmışlardır[2250].

Çalışmamızda 1500 yılında odunculukla uğraşanları muaf zümre içerisinde verdik. Ancak 1522 yılında bunların muafiyetlerinin devam etmesine rağmen toplam hane sayılarının verilmesinden dolayı hane olarak kabul edilenleri muaf zümreler içerisine dâhil etmedik. 1522 yılında sadece, nefer ve hane sayıları dışında kalan 31 neferi muaf olarak verdik. 1500 yılında 79'u Konya'da ve 113'ü Ereğli'de olmak üzere

---

[2248] *BOA, TD 32*, s.48–49, *BOA, TD 455*, s. 58; *BOA, TD 63,* s. 62–63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.10.

[2249] BOA, *TD 32,* s. 367–368; BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

[2250] Urban-ı Haymana Cemaati için bkz. *BOA, TD 32*, s.48–49, *BOA, TD 455*, s. 58; *BOA, TD 63,* s. 62–63; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.10. Urban-ı Sapan Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 367–368; BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.149.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

toplam 192 nefer oduncu olarak kaydedilmiştir. 1522 yılında ise oduncu olarak kaydedilen 323 neferin 124'ü Konya'da ve 199'u Ereğli'dedir[2251].

2.2.2.6. Bazdârlar

Bazdâr, avcılıkta kullanılan bir kelime olup Farsça kökenlidir. Türkçedeki karşılığı doğancıdır[2252]. Osmanlı Devleti'nde şahin, doğan, çakır gibi avcı kuşları besleyen ve eğiten kişilere bazdâr denilmektedir[2253]. Türk ve İslâm devletlerinin çoğunda avcılık önemli bir yer işgal etmiştir. Büyük Selçuklu Devletleri'nde sultanların av işlerine bakan ve büyük bir nüfuza sahip emirleri, bazdâr olarak anılmıştır[2254]. Tapu tahrir defterlerinde Karamanoğulları zamanında da bazdârlığın mevcut olduğu görülmektedir. *Seydişehir* kazasındaki *Gök Öyük* köyünde bulunan bazdâr ve sayyadlar için *mezkûrun bazdâranlarun ve sayyadlarun İbrahim Bey'den mektubları var* kaydı, Karamanoğulları döneminde de bazdârların bulunduğunu kanıtlamaktadır. Osmanlı Devleti'nde avcı kuşların yuvalarına yakın yerlerdeki köylüler, devlet tarafından bazdâr olarak görevlendirilmişlerdir[2255]. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçer cemaatlerden bazı kişi ya da grupların da bazdâr oldukları görülmektedir. Bunlar genellikle *kayacıyan-ı bazdâran* olarak kaydedilmiştir. Bu da Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisindeki bazdârların, kayacı adı verilen kuşu eğitmekle görevli olduklarını göstermektedir. Tapu tahrir defterlerinde bunların, *avarız-ı divaniyeden* muaf oldukları kaydedilmiştir[2256]. Ancak biz, bunların raiyyet statüleriyle kaydedilmesinden dolayı muaf zümre içerisinde vermedik.

Karaman Beylerbeyliği içerisinde bu işi yapan konar-göçerler, sadece Gülnar ve Mud kazalarında bulunmuşlardır. Bazdâr olanların toplam nefer sayısı, 1500 yılında 21 ve 1522 yılında 28'dir. *Gülnar* kazasında *Yıvalu Cemaati*'nin *Gözsüzce* karyesinde bulunanlarından 24 nefer, 1522 yılında *bazdâr* olarak kaydedilmiştir[2257]. Yine Gülnar kazasında *Piyadegân-ı Hacı Mehmed Cemaati*'nin *Otak Karyesi* mensuplarından 9

[2251] Urban-ı Haymana Cemaati için bkz. Ek 1a, 1b, 1c; Urban-ı Sapan Cemaati için bkz. Ek 12a, 12b, 12c.

[2252] M. Z. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. I, s. 182.

[2253] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 161.

[2254] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 135.

[2255] *BOA, TD 40*, s.316–317; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 161.

[2256] *BOA, TD 83*, s. 44–45.

[2257] BOA, *TD 83,* s. 448–450; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.305.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

nefer, 1500 yılında bazdârlık ile uğraşmıştır[2258]. *Mud* kazasında *Kastamonu Cemaati*'nin *Gerit* köyünde 4 nefer, 1522 yılında bazdârlık yapmıştır[2259]. Yine aynı kazada bulunan *Evren Cemaati*'nden *Ahur Yakası* köyünde bulunan 9 ve *Bise* karyesinde bulunan 4 nefer, 1500 yılında *bazdâr* olarak kaydedilmiştir[2260].

2.2.2.7. Sipahizâdeler

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden pek çok kişi *sipahizâde, nesl-i sipahi, sipahi-i köhne, sipahi-i mazûl, sipahi-i mütekaid* ve *sipahizâdegân-ı köhne* adıyla kaydedilen görevlilerden oluşturmaktadır. Bu tür görevliler, Karamanoğulları zamanında da bulunmuşlardır. *Cemaat-i sipahizadegân ber mûceb-i mektûb-ı İbrahim Bey veled-i Karaman* kaydı bunu kanıtlamaktadır[2261].

Ayrıca bu kayıt söz konusu grupların Karamanoğulları dönemindeki durumlarının, Osmanlı Devleti'nce de çok değiştirilmeden kabul edildiğini göstermesi açısından önemlidir[2262]. Aynı zamanda, söz konusu bu kişilerin Karamanoğullarından kalma görevliler olması ve Karamanoğullarına karşı bir takım aleyhte faaliyetler sürdürmeleri, devletin bunlara güven duymamasına sebep olmuştur. Bundan dolayı bu görevlilerin çoğu açıkta kalmışlardır. Osmanlı Devleti, bu tür grupları, geri askeri hizmetler ile yükümlü kılmışlardır[2263].

Osmanlı Devleti'nde Karaman'daki bu sipahizade ve benzeri görevliler, vergiden muaf tutulmuşlardır. 1518 ve 1522 yıllarındaki Karaman Kanûnnâmeleri'nde de bunlardan *caba, çift, bennak ve avarız* vergilerinin alınmaması gerektiğine dair ibareler bulunmaktadır[2264]. Oysa bu durum, tapu tahrir defterlerinde pek açık değildir. Bu görevlilerin çoğunun *caba*, *bennâk*, *çift*, *nîm-çift* gibi kategorize edilmeleri bunların

---

[2258] BOA, *TD 31,* s. 494–495.

[2259] BOA, *TD 83,* s. 44–45.

[2260] BOA, *TD 31,* s. 291–292; 273–274.

[2261] BOA, *TD 455,* s. 861.

[2262] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 170.

[2263] D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 128–129; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 170.

[2264] "*Ve şol kimesneler ki, defterde sipahi-zâde ve zaviyedâr ve gayrı yazılmışdır, anlar avarız vermezler. Bunlardan şol kimesneler ki evvelden resm-i çift ve gayrı eben-'an-ced verügelmiş olmaya gerü vermezler. Ve şunlar ki gerü vermiş olalar, resm-i çift verüb hemân avarız vermezler. Meğer ki defterde men-i musarrah kayd olmuş ola"* Bkz. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5; A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 320–321.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

durumlarını karışık hale getirmektedir. Tüm bunlar, Karaman bölgesinde bulunan tımarlı sipahi ve sipahizadeler arasında hoşnutsuzluk yaratmıştır. Tımarlı sipahiler, geri hizmetle yükümlü olan kişilerden vergi talep etmiştir[2265]. Yaşanan bu karışıklık 1518 yılındaki Karaman Kanûnnâmesi'ne de yansımıştır. Bu kanûnnâmeye göre, Karaman Beylerbeyliği'nde sayıları üç dört bin kadar olan sipahizadelerden bazılarının raiyyet statüsüne düşürüldüğü ve bu uygulamanın Karaman nizamı ve kanunlarına aykırı olduğu belirtilmiştir[2266].

Defterlerde *sipahi, sipahizade, nesl-i sipahi, sipahi-i köhne, sipahi-i mazul, sipahi-i mütekaid* ve *sipahizadegan-ı köhne* diye kaydedilen kişilerin beylerbeylik içerisinde toplam sayıları 1500 yılında 592 ve 1522 yılında 846'dır. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisindeki sipahi ve sipahi türevi olan görevliler en çok, *Turgud*, *Eskiil*, *Gülnar*, *Karataş* ve *Mud* kazalarında yoğunlaşmışlardır. Bunlar, *Beyşehir, Seydişehir, Larende* ve *Belviran* gibi kazalarda bulunan konar-göçerler içinde hiç görülmemiştir.

2.2.2.8. Nökerler

Nöker, Moğolca bir kelime olup arkadaş, askeri yardımcı manasına gelmektedir[2267]. Nöker, Moğol ve Türk devletleri teşkilatında belirli bir askeri sınıf ve tabakayı temsil etmiştir. Tarih boyunca nökerler, han ve kabile reislerinin çevresinde görülmüşlerdir. Bunlar, çoğu zaman hizmet edecekleri kişileri kendileri seçmişler ve bu kişinin silah arkadaşı olmuşlardır. Barış dönemlerinde bağlı oldukları kişinin özel işlerini yürütmüşlerdir. Bunun yanında devletlerin teşekkülünden önce çok önemli görevler üstlenmişlerdir. Bu devletlerden biri Akkoyunlular'dır. Akkoyunlu ordusunun çekirdeğini oluşturan nökerler, kendi boy ve kabilelerinden meydana gelmişlerdir. Nökerler, her şeyden önce devlet askeri değil şahıs askeri olmuşlardır. Bunlar, devlete karşı herhangi bir sorumluluk taşımamışlardır[2268].

[2265] D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 129; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 170–171.

[2266] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 324.

[2267] İlhan Erdem, "Akkoyunlu Ordusunu Oluşturan İnsan Unsuru", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 15, S. 26, Ankara 1990–1991, s. 89; N. Beldiceanu, *Osmanlı Devleti'nde Tımar,* s. 92.

[2268] Ahmet Caferoğlu, "Türk Tarihinde Nöker ve Nökerzâdeler Müessesesi", *IV. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* Ankara 1952, s. 253–257; İ. Erdem, "Akkoyunlu Ordusunu Oluşturan İnsan Unsuru", s. 89–90.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Nöker kelimesi, zaman içerisinde Anadolu'da erkek hizmetçi, mahiyet memuru, uşak, kuma gibi anlamlarda da kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nde, nöker ve nökerzadeler sadece Doğu bölgelerine mahsus askeri bir sınıftır. Bunlar, sipahi ve sipahizâdelerle tamamıyla aynı hukûk ve muameleye tabi idiler. Ancak Osmanlılarda nöker, hiçbir zaman tımarlı sipahi ile eş anlamda kullanılmamıştır. Çoğunlukla tımarlı sipahinin maiyet askeri bir nevi uşağı anlamında kullanılmıştır.

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere Moğol İmparatorluğu ve Orta Asya Türk Devletleri askeri teşkilatlarında önemli bir yer tutan nökerler, bu devletlerde gördüğü rağbetin asgarisini bile Osmanlı Devleti'nde görmemişlerdir[2269].

Tapu tahrir defterlerinde bazı kişi ve grupların nöker olarak kaydedildiği görülmektedir. Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi bunların çoğunun Karamanoğulları Devleti'ndeki aristokrat beylerin adını taşımış olmaları, nöker kavramının savaşçı bir kimlikle Karamanoğulları zamanında da kullanıldığını göstermektedir. Karaman Devleti'ndeki *Bozdoğan, Bozkır, Kökez, Turgud, Yapa, Şeyillah* gibi beyler, bu devletin ordusunun temel gücünü oluşturmuşlardır. Şikâri Tarihi'nde Karamanoğullarının tüm mücadelelerinde bu beylerin ve bu beylere bağlı kuvvetlerin, Karamanoğulları'nın sadık destekçileri olduğu anlaşılmaktadır[2270]. Karaman Beylerbeyliği'ndeki nöker gruplar ya bu beylerin isimlerini taşımakta ya da bu beylerin adlarını taşıyan kabilelere bağlı birer cemaat olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Tabloda da görüleceği gibi nökerler, *Turgud, Eskiil, Aksaray, Koçhisar, Karahisar-ı Develü, Ürgüb* ve *Mud* olmak üzere toplam 7 kazada bulunmuşlardır. Bunların 9 tanesi bir kabileye bağlı cemaat olarak kaydedilmiştir. 8 tanesi ise kabileye bağlı cemaat içerisindeki bir grup olarak kaydedilmiştir. 1 nefer de *Cücelik Cemaati*'nden olup nöker olarak kaydedilmiştir. 1522 yılında cemaat olarak kaydedilenler varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Bu yıl diğer grup ve kişilere rastlanılmamıştır.

[2269] İ. Miroğlu, *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası*, s.128; A. Caferoğlu, "Türk Tarihinde Nöker ve Nökerzâdeler Müessesesi", s. 253.

[2270] Bu durum için Karaman Beğlerbeğliği'nde bulunan kabile ve kabilelerin kökenlerine bkz. I. Bölüm (*Karaman Beylerbeyliği'ndeki Konar-Göçer Gruplar ve Demografik Özellikler).*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo: 21. *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerleri İçerisinde Bulunan Nöker Cemaatler ve Gruplar ile Nefer Sayıları*

Nökerlerin Adları ile Bağlı Oldukları kaza – Kabile veya Cemaat- Cemaat veya Köy Adları				**Nefer Sayıları**	
Kaza Adı	**Kabile veya Cemaat**	**Cemaat veya Köy**	**Nöker Olan Cemaat ve Grup Adları**	**1500**	**1522**
Turgud	Atçeken Kabilesi	-	Cemaat-ı Nökeran-ı Piri Bey[2271]	32	52
		-	Cemaat-ı Nökeran-ı Turgud Bey[2272]	31	53
		-	Cemaat-ı Nökeran-ı Veledân-ı Tursun Bey[2273]	31	43
	Yapa Kabilesi	-	Cemaat-ı Nökeran-ı Şah Bey[2274]	244	286
		Reyhanlu	Nökeran-ı Ali Bey Veled-i Reyhan[2275]	9	-
Eskiil	Atçeken Kabilesi	Varsak-ı Hoşkadem	Nökerân-ı Kökez Beg[2276]	10	-
Aksaray	Tataran-ı Şeyillah	Konurca	Nökerân-ı Ali Bey Bin Şeyillah[2277]	8	-
		Konurca	Nökerân-ı Kaya Veled-i Şeyillah[2278]	4	-
K-ı Develi	Yahyalu Kabilesi	-	Nökerân-ı Hoca Ahmed Bey (Cemaat) [2279]	-	40
		-	Nökerân-ı Hoca Ahmed Bey (Bölük) [2280]	-	100
Koçhisar	Bozdoğan Kabilesi	-	Cemaat-ı Nökeran-ı Veled-i Tursun Bey[2281]	12	11
	Hindilü Kabilesi	-	Cemaat-ı Nökeran[2282]	46	112
	Bozkırlu Kabilesi	Bıçağı Uzun	Nökeran-ı Mustafa Bey Veled-i Bozkır[2283]	5	-
Ürgüb	Cemallü Kabilesi	Arap	Nöker Mehmed Bey[2284]	2	-
		-	Cemaat-i Nökeran[2285]	36	37
Mud	Depirlü Cemaati	Selamlu Karyesi	Nöker Ahmed Veled-i Selam[2286]	3	-
	Bozkırlu Cemaati	Tuztaş Karyesi	Nökeran-ı Bozkır[2287]	18	-
	Müstakil Cemaat	Cücelik Cemaati[2288]	-	1	-
TOPLAM				**492**	**734**

[2271] BOA, *TD 32,* s. 130; BOA, *TD 1061,* s. 125; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

[2272] BOA, *TD 32,* s. 104; BOA, *TD 1061,* s. 105; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.242.

[2273] BOA, *TD 32,* s. 150; BOA, *TD 1061,* s. 104–105; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.242.

[2274] BOA, *TD 32,* s. 170–174; BOA, *TD 1061,* s. 140–143; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.244.

[2275] BOA, *TD 32,* s. 132–134.

[2276] BOA, *TD 32,* s. 27.

[2277] BOA, *TD 32,* s. 182–185.

[2278] BOA, *TD 32,* s. 182–185.

[2279] BOA, *TD 1061,* s. 309–310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[2280] BOA, *TD 1061,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.196.

[2281] BOA, *TD 32,* s. 241; BOA, *TD 1061,* s. 277; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.146.

[2282] BOA, *TD 32,* s. 246–247; BOA, *TD 1061,* s. 266–267; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144.

[2283] BOA, *TD 32,* s. 233.

[2284] BOA, *TD 32,* s. 256.

[2285] BOA, *TD 32,* s. 262–263; BOA, *TD 1061,* s. 348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.179.

[2286] BOA, *TD 31,* s. 280–281.

[2287] BOA, *TD 31,* s. 400–401.

[2288] BOA, *TD 31,* s. 420–421.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Söz konusu bu gruplar, 1522 yılında muhtemelen ya bağlı oldukları cemaatin bir mensubu kabul edilip nöker sıfatları kullanılmamış ya yerleşik hayata geçmiş ya da göç etmişlerdir. Ancak nökerlik sıfatlarının kullanılmamış olma ihtimali daha fazladır.

Tüm bunlara rağmen nöker olarak kabul edilen cemaatlerin nefer sayısında artış söz konusudur. 1500 yılında 492 nefer iken % 49 oranında artarak 1522 yılında 734 nefer olarak görülmektedirler. Bunlar her iki dönemde de en fazla, Turgud kazasında bulunmuşlardır. *Nöker* olarak kaydedilenlerin çoğu reaya statüsündedir. Sadece *Karahisar-ı Develü* kazasında bulunan *Nökerân-ı Hoca Ahmed Bölüğü*'ndeki kişiler raiyyet statüsü verilmeden sadece nefer olarak kaydedilmişlerdir. Bu nedenle 100 neferlik bu nöker grubunu muaf zümre içerisinde verdik[2289]. Nöker olan cemaat ve grupların içerisinde sipahizâde, muhassıl, ulufeci gibi muaf zümreler de bulunmaktadır. *Turgud kazasındaki Nökerân-ı Piri Bey Cemaati*'nin 1500 yılında 2 ve 1522 yılında 1 neferi sipahizâde olarak kaydedilmiştir[2290]. Hemen hemen her nöker grupta, böyle örneklere rastlamak mümkündür.

Bu örnekler ve uygulamalar, Karamanoğullarının bakiyesi olan ve askeri özellik taşıyan nökerlerin, Osmanlı Devleti'nde reaya statüsüne düşürülerek pek itibar edilmeyen kişiler haline geldiklerini göstermektedir. Bunun en büyük sebebi, devletin Karamanoğulları'ndan miras kalan bu gruplara güvenmemesinden kaynaklanmış olmalıdır. 1500 yılında bulunan grupların çoğunun 1522 yılında olmaması nökerlerin eskiden taşıdıkları askeri yükümlülüklerinin Osmanlı Devleti'nde bir anlam taşımadığını göstermektedir. 1522 yılında varlıklarını sürdürmüş olanlar ise nöker adını taşıyan konar-göçer cemaatler olmaktan öteye gidememiştir.

2.2.2.9. Seyyidler ve Şerifler

Osmanlı Devleti'nde *seyyid*, Hz. Peygamberin torunu Hz. Hüseyin'in soyundan gelenler için kullanılmıştır. *Seyyid*, Arapça bir kelime olup ulu, büyük, efendi anlamlarını taşımaktadır. Bu kelimenin çoğulu ise *sâdât*'tır. Hz. Peygamberin diğer torunu olan Hz. Hasan'ın soyundan gelenlere ise *şerif* denilmiştir. Bu da Arapça bir kelime olup şerefli anlamına gelmektedir. Şerif kelimesinin çoğulu ise *şürefa* veya

[2289] Bkz. Ek 23a, 23b.

[2290] BOA, *TD 32,* s. 130; BOA, *TD 1061,* s. 125; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

*eşrâf*tır[2291]. Osmanlı Devleti, Hz. Peygamber'in soyundan gelenlere karşı daima saygılı bir tutum sergilemiştir[2292]. Hem söz konusu kişilerin taşıdıkları maneviyattan dolayı hem de İran'ın Şii propagandasına karşı sürdürülen siyaset gereğince, bu kişilere, bir takım muafiyetler tanımıştır.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerleri içerisinde seyyid ve sâdât olarak kaydedilmiş olanlar, Eskiil, Ereğli, Niğde, Karahisar-ı Develü, Turgud ve Karataş kazalarında bulunmuşlardır. Bunların toplam sayısı 1500 yılında 31 ve 1522 yılında ise 59 neferdir. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri arasında bulunan seyyid ve şeriflerin hepsi, vergi ödemekten muaf tutulmuşlardır. Ereğli kazasındaki Ada Cemaati'nden bir sadat grubu için *bu zikr olan sadat rüsûmdan ve avarızdan mu'âflardır amma ziraat iderler ise sahib-i 'arza öşürlerin virirler ellerinde Sultan Bayezid Han'dan ve Sultan Selim Han'dan hükümleri vardır* ifadesi bu gruplara tanınan muafiyeti göstermektedir. Bu tür grupların muafiyetleri padişah ve şehzade onaylıdır[2293]. Hatta çoğu için *ber mûceb-i mektûb-ı İbrahim Bey veled-i Karaman ve defter-i sabık* gibi ifadeler kullanılması bunlara, Karamanoğulları döneminde de muafiyet tanındığını göstermektedir[2294].

Eskiil kazasındaki seyyid sayısı, 1500 yılında 18 ve 1522 yılında 5 neferdir. Bunun 7 neferi *Atçeken Kabilesi*'ne bağlı *İzzeddinlü Cemaati* içerisindedir. *İzzeddinlü Cemaati*'nin mensuplarından olan bu kişiler, yine bir seyyidin adını alan *Seyyid Bekir* karyesinde bulunmuşlardır[2295]. Ayrıca bu kazaya bağlı *Urban Cemaati*'nin de 1500 yılında 11 ve 1522 yılında 5'i seyyiddir[2296]. *Ereğli* kazasındaki seyyidler,1500 yılında 8 ve 1522 yılında 18 nefer olup *Ada Cemaati'*yle beraber *Balcı Ağıl* karyesinde bulunmuşlardır. Bu kişilerin *Seyyid Talmaz* (?) neslinden oldukları belirtilmiştir[2297].

[2291] M. Z. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. III, s. 200, 343; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı,* Ankara 1984, s.161–172, 163.

[2292] Rüya Kılıç, "Seyyyid ve Şeriflerin Osmanlı Yönetimiyle İlişkileri: XIV. ve XVI. Yüzyıllar", *Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi (07–09 Nisan 1999),* Konya 2000, s. 429.

[2293] Bkz. BOA, *TD 455,* s. 308–309.

[2294] Bkz. BOA, *TD 455,* s. 310.

[2295] BOA, *TD 32,* s. 19–21.

[2296] BOA, *TD 32,* s. 4; BOA, *TD 1061,* s. 74–75; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[2297] BOA, *TD 40,* s. 1088–1090; BOA, *TD 1061,* s. 308–309; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 153.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında *Niğde* kazasında seyyidlere rastlanmamıştır. 1500 yılında *Evrenlü Cemaati*'nden 3 nefer sâdât olarak kaydedilmiştir[2298]. *Karahisar-ı Develü* kazasında bulunan seyyidler de sadece 1500 yılında görülmüşlerdir. Bunlar 2 nefer olup *Bıyıklı-ı Diğer Cemaati* mensupları arasındadırlar[2299]. 1500 yılında *Turgud* kazasında hiç seyyid yokken 1522 yılında 30 neferin seyyid olduğu görülmektedir. Bunların 25 neferi Turgud'a 1522 yılında gelen *Evlâd-ı Seyyid Harun Cemaati* mensuplarına[2300] ve 5 neferi *Yoğun Avretlü Cemaati*'ne aittir[2301]. *Karataş kazasındaki* 6 seyyide de 1522 yılında rastlanılmaktadır. Bunlar, *Dokuz Cemaati*'nin *Saz Baş* karyesindeki mensupları arasındadır[2302].

Bu seyyidlerden en tanınmışı, şüphesiz ki, *Evlâd-ı Seyyid Harun* neslinden gelenlerdir. Bunlar, *Turgud* kazasında *Yapalu Kabilesi*'ne bağlı konar-göçer bir cemaat olarak kaydedilmişlerdir. Bunlar, bir kısım vergiden muaftırlar. Sadece ağnam ve bad-ı heva vergisi vermişlerdir[2303]. Bugünkü Konya İli Seydişehir İlçesi'nin kurucusu olan *Seyyid Harun*'un soy ağacı Hz. Muhammed'e kadar uzanır. *Seyyid Harun*'un soyundan gelenler, Karamanoğulları döneminde elde ettikleri imtiyazlarını Osmanlı Devleti zamanında da sürdürmüşlerdir[2304].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin içerisinde bulunan şerifler, seyyidler kadar kalabalık değillerdir. Bunlar, 1500 yılında 1 *şerif* ve 1 *şerifzade* olmak üzere 2 neferlerdir. *Şerif* olarak kaydedilen *Turgud* kazasındaki *Atçeken Kabilesi*'nden *Alayundlu Cemaati* içerisinde bulunmuştur[2305]. *Şerifzade* olarak kaydedilen ise *Aksaray* kazasındaki bir perakende cemaatin mensupları arasındadır[2306]. Şeriflerin 1522 yılındaki

---

[2298] BOA, *TD 32,* s. 279–280.

[2299] BOA, *TD 32,* s. 285–286.

[2300] BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Muaf zümresindeki seyyidlere ait değerleri verirken bunların sayısını 24 geriye kalan 1 neferi de muhassıllar içerisinde verdik. Muaf zümreler için bkz. Ek, 23a, 23b.

[2301] BOA, *TD 1061,* s. 89–92; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 241.

[2302] BOA, *TD 83,* s. 240–241.

[2303] BOA, *TD 1061,* s. 146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244. Muaf zümresindeki seyyidlere ait değerleri verirken bunların sayısını 24 geriye kalan 1 neferi de muhassıllar içerisinde verdik. Muaf zümreler için bkz. Ek, 23a, 23b.

[2304] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı*, s. 175–178.

[2305] BOA, *TD 32,* s. 117–118.

[2306] BOA, *TD 32,* s. 215.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sayısı ise 11'dir. *Turgud* kazasındaki *Atçeken Kabilesi*'ne bağlı *Mahmudlar Cemaati*'nde 2[2307], aynı kabileye bağlı *Yoğun Avretlü*'de 4[2308] ve *Eskiil* kazası *Atçeken Kabilesi*'ne bağlı *Aişelü Cemaati*'nde 5 nefer şerif olarak kaydedilmiştir[2309].

2.2.2.10. Zaviyedârlar ve Dervişler

Zaviye, tekkenin küçüğüne verilen addır. Genellikle şehir ve kasabaların ücra yerlerinde olan zaviye, hücre, küçük oda anlamına gelmektedir[2310]. Terim olarak, yerleşim merkezlerinde, yollar, geçitler üzerinde kurulmuş ve bir tarikat mensubu şeyhin yönetiminde bulunan dervişlerin yaşadıkları ve gelip geçen yolculara bedava yiyecek, içecek maddeleri ile yatacak yer sağladıkları, bina veya bina topluluğunu ifade etmektedir[2311].

Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde önemli bir rol üstlenen zaviyeler, özellikle kent merkezlerinden uzakta, ıssız yol geçitlerinde kurulmuşlardır. Zaviye kuran her şeyh, devlet yönetiminden özel mülk olarak tasarruf edeceği küçük bir toprak parçası almıştır. Bu sayede şeyh, etrafındaki dervişler ile toprağı işleyerek hem kendi kişisel ihtiyaçlarını hem de zaviyenin giderlerini karşılamıştır. Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde zaviyeler, Türkmenlerin sınırlara ve fethedilen alanlara yerleştirilmesinde önemli rol oynamışlardır[2312].

Kısa bir süre sonra derviş ya da sahte derviş olan pek çok göçebe kişi, yeni fethedilen yerlere gelerek kendine toprak seçmiş ve burada bir de zaviye kurmuştur. Devlet yönetimine onaylattıkları belgelerle bu toprakları tasarruf etme hakkına sahip olmuşlardır. Zaviye üyelerinin vergiden muaf olmaları, bulundukları yerlere pek çok yeni göçmenin gelmesini sağlamıştır. Tüm bu gelişmeler, Anadolu'da birçok köyün

---

[2307] BOA, *TD 1061,* s. 117–120.

[2308] BOA, *TD 1061,* s. 89–92.

[2309] BOA, *TD 1061,* s. 11–17.

[2310] M. Z. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. III, s. 648.

[2311] Ahmet Yaşar Ocak–Suraiya Faroqhi, "Zaviye", *İslam Ansiklopedisi,* C. XIII, İstanbul 1988, s. 468.

[2312] H. İnalcık, *Klasik Çağ,* s. 155–156. Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde önemli bir rol üstlenen zaviye ile bu zaviyelere bağlı şeyh ve dervişlerin faaliyetleri hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Lütfi Barkan, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstila Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri" *Vakıflar Dergisi,* S. II, Ankara 1942, s. 279–386.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kurulmasına vesile olmuştur. Bu anlamda zaviyeler, yalnız gelip geçen yolculara hizmet etmemiş aynı zamanda yeni gelen Türkmenlere de ev sahipliği yapmıştır[2313].

İncelediğimiz dönemlerde Karaman Beylerbeyliği'nde çok sayıda şeyh, zaviyedâr ve derviş bulunmaktadır. Karaman Kanûnnâmelerinde çok açık olmasa da, bu kişilere vergi muafiyeti tanındığı görülmektedir. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde *şol kimesne ki, defter-i cedide sipahi-zâde ve zâviyedar ve mu'âf kayd olunmuşlardır, anlardan resm-i çift ve bennâk ve caba ve avârız alınmaz* kaydı bunların vergi muafiyetlerini kanıtlayıcı bilgi mahiyetindedir[2314]. 1518 ve 1522 yıllarına ait Karaman Kanûnnâmeleri'nde daha önceki defterlerde haklarında vergi ödemelerine dair kayıtlar bulunan zaviyedârlar için eski kararların geçerli olduğu, bunların bazı vergilerden muaf tutulmadıkları söylenmektedir[2315]. Ancak bunun nedenlerini açıklayıcı bilgiler mevcut değildir. Fatih döneminde Anadolu'da bulunan pek çok zaviyenin kapatıldığı ve bu dönemde bu tür kurumların devletin ilk dönemlerindeki kadar serbest olmadıkları bilinmektedir. Yine 1518 tarihli kanûnnâmede Atçeken yurdu olarak tanımlanan Eskiil, Bayburd ve Turgud kazalarında bulunan zaviyedârların tasarruflarında olan arazi ve bağlardan elde ettikleri ürün karşılığında *öşür ve salariyyelerini* ödemeleri gerektiği de vurgulanmaktadır[2316]. Tüm bunlar zaviye ve dervişlerin zaman zaman tüm vergilerden muaf tutulmadıklarını göstermektedir.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri içerisinde *derviş, zaviyedâr, zaviye ehli, zaviye imamı, zaviye hizmetkârı, zaviye mütevellisi, zaviye şeyhi* diye kaydedilen ve raiyyet statüsü verilmemiş kişi ve grupların vergiden muaf tutuldukları görülmektedir[2317]. Bu tür vergi muafiyeti tanınanlarının 1500 yılındaki toplam nefer

---

[2313] H. İnalcık, *Klasik Çağ,* s. 155–156; Doğan Kuban, "Anadolu Türk Şehri Tarihi Gelişmesi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde bazı Gelişmeler", *Vakıflar Dergisi,* S. VII, Ankara 1968, s. 60–61.

[2314] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 320.

[2315] "*ve mu'âf ve zaviyedâr kî, babaları Defter-i Atik'de resimlü olub vere-gelmiş ola, defter-i cedidde resm mukayyed değildir demeyeler, resm vere hemân avarız vermez. Defterde verilmek musarrah ola"* Bkz. A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 321. "*Ve şol kimesneler ki, defterde sipahi-zâde ve zaviyedâr ve gayrı yazılmışdır, anlar avarız vermezler. Bunlardan şol kimesneler ki evvelden resm-i çift ve gayrı eben-'an-ced verügelmiş olmaya gerü vermezler. Ve şunlar ki gerü vermiş olalar, resm-i çift verüb hemân avarız vermezler. Meğer ki defterde men-i musarrah kayd olmuş ola"* Bkz. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2316] A. Akgündüz, O*smanlı Kanûnnâmeleri*, C. 3, s. 333.

[2317] 1500 yılında Turgud kazasındaki Yapalu Kabilesi'nden Ali veled-i Yapa Cemaati'nden ve 1522 yılında Eskiil kazasındaki Kureyş Melikşah Cemaati'nden birer neferin zaviyedâr olarak kaydedilmiş

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sayısı 143 iken 1522 yılında 346'dır. Bu sayıya, vergiden muaf tutulmayanlar ile derviş gruplarının içlerinde bulunan mücerredler ve imam, muhassıl gibi görevliler dâhil değildir[2318].

İncelediğimiz konar-göçer teşekküllerden bazılarının derviş gruplar olduğu görülmektedir. Belviran kazasındaki *Duacılar Cemaati* için *Yörüklerdir* ifadesi kullanılması bunların konar-göçer olduklarını göstermektedir. Bu cemaat, Sinan Seydi Zaviyesi'ne tabi olup bu zaviyeye hizmet etmekle yükümlülerdir[2319].

İncelediğimiz konar-göçerlerin bazıları, bir zaviye ve dervişin etrafında bulunanlarla oluşmuştur. Bu tür gruplar genellikle bağlı oldukları zaviye ya da dervişin adını taşımışlardır. *Seydişehir* kazasında bulunan *Haymana-i Zaviye-i Mümin Halife Cemaati* buna örnek teşkil etmektedir. Bunlar, Konya'da bulunduğu belirtilen Mümin Halife soyundan gelen kişilerce oluşturulmuştur. Söz konusu cemaat, 1522 yılında Seydişehir kazasına bağlı *Gököyük* ve *Dikilitaş* karyelerinde karşımıza çıkmaktadır[2320].

Bazı konar-göçer cemaatler ise *dervişân* olarak kaydedilmiştir. Eskiil kazasındaki *Dervişân-ı Çiman (?) Cemaati*[2321], Kayseri kazasındaki *Kamarı Zaviyesi Dervişleri*[2322] ile *Dervişân-ı Omuzu Güçlü*[2323], Karahisar-ı Develü kazasındaki *Çekmerganlu Dervişleri*[2324] cemaatleri buna örnek teşkil etmektedir. Bazı göçebe teşekküllerin mensupları ise tamamen *zaviyedar, zaviye hizmetkârları, muhassıl ve imam* gibi kişilerden oluşmuştur. Bu tür cemaatlerden biri Eskiil kazasındaki *Hüseyin Şeyhlü Cemaati*'dir[2325].

---

olmaları buna örnek gösterilebilinir. Bunların örneklerini arttırmak mümkündür. BOA, *TD 32,* s. 169–170; BOA, *TD 1061,* s. 69–70.

[2318] Bunları çalışmamızın muaf zümreler ve caba-mücerred başlıklı kısımlarındaki ilgili kalemler altında vermiştik. Bkz. Muaf Zümreler, s.

[2319] BOA, *TD 40,* s. 234; BOA, *TD 455,* s. 247; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 96.

[2320] BOA, *TD 455,* s. 934–935, 942–943, 938; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 63, 60.

[2321] BOA, *TD 32,* s. 1; BOA, *TD 1061,* s. 77; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

[2322] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[2323] BOA, *MAD 20, vr.*93b; BOA, *TD 33,* s. 170; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 212.

[2324] BOA, *TD 1061,* s. 294; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 195.

[2325] BOA, *TD 32,* s. 1b;BOA, *TD 1061,* s. 56; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 234.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Derviş gruplarının bir kısmı ise bir konar-göçer teşekküle bağlı gruplar olarak kaydedilmiştir. Eskiil kazasında bulunan *Kuştemur Kabilesi*'ne bağlı *Taşkunlar Cemaati* içerisinde *Bozoğlan Dervişleri* adlı bir grup bunun için bir örnektir[2326]. Gülnar kazasındaki *Satılu Cemaati*'nin bulunduğu Burçak Kuşağı Karyesi'nde 13 neferlik bir grup ise *cemaat-i dervişân-ı süleha* olarak kaydedilmiştir[2327]. Bazen bir cemaat içerisinde birden fazla derviş grubunun bulunduğu da olmuştur. Turgud kazasındaki *Atçeken Kabilesi*'nden *Tahirlü Cemaati* içerisindeki *Evlâd-ı Şeyh Samut Abdâl* ve *Evlâd-ı Şeyh Mansur*[2328] ile Ereğli kazasındaki *Ada Cemaati* içerisindeki *Kara Kutlu*[2329] ve *Ahmed Şeyh Zaviyesi*[2330] gibi örnekler, bir cemaat içerisinde zaman zaman iki farklı derviş grubunun bulunduğunu göstermektedir. Bu örnekleri daha da arttırmak mümkündür.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki köy ve mezraların zaviye ve şeyh adı taşımaları bunların daha önceki bir zamanda devlet izniyle bazı toprakların haklarını üzerine aldıklarını göstermektedir. Konar-göçerlerin de yaşadığı birçok köy bu şekilde kurulmuştur. Gülnar kazasında adını bir zaviyeden alan *Tuğrul Seydi*[2331] ve Ereğli kazasındaki *Kara Kutlu* köyleri, buna örnek teşkil etmektedir[2332].

Osmanlı Devleti'nin imtiyaz tanıdığı söz konusu grupların, bu tür muafiyetlere, Karamanoğulları zamanında da sahip oldukları görülmektedir. Turgud kazasında bulunan Şeyh Mansur neslinden gelenler için *mezkûrlar kendü çiftleri ile mezra-i mezbûrda ziraat idüb ayende ve revendeye hizmet iderlermiş öşr ve rüsum ve avarız virmezlermiş atası Şeyh Mansur adına dahi İbrahim Bey'den muafnâmesi var bir çiftten öşr ve rüsum ve avarız virmeye deyü defter-i köhnede mestur* kaydı bunlara Karamanoğulları'ndan II. İbrahim Bey tarafından bazı muafiyetler verildiğini göstermektedir[2333]. Ereğli kazasında bulunan Ada Cemaati içerisindeki Şeyh Ahmed

---

[2326] BOA, *TD 32,* s. 23–24;BOA, *TD 1061,* s. 50,78.

[2327] BOA, *TD 83,* s. 401.

[2328] BOA, *TD 32,* s. 154–156;BOA, *TD 1061,* s. 116–117.

[2329] BOA, *TD 40,* s. 1086–1087;BOA, *TD 455,* s. 307.

[2330] BOA, *TD 40,* s. 1083, 1087;BOA, *TD 455,* s. 310.

[2331] BOA, *TD 31,* s. 259–260;BOA, *TD 83,* s. 344–346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 299.

[2332] BOA, *TD 40,* s. 1086–1087;BOA, *TD 455,* s. 307.

[2333] BOA, *TD 32,* s. 154–156.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Zaviyesi dervişleri için *zikr olan dervişler kadimden salariyyeden ve sair rüsumdan muaf olub defter-i köhnede dahi bu vechle mukayyed ve mesturdur* ve *Mezra-i Ak pınar der yed-i dervişan-ı mezkurin ber muceb-i mektub u İbrahim Bey veled-i Karaman ve defter-i sabık* kaydı Karamaoğulları döneminde bir takım derviş gruplarına ayrıcalıklar tanındığının kanıtıdır[2334].

Karamanoğulları döneminde bu gruplara tanınan muafiyetlerin çoğu, Karaman'da valilik yapmış şehzadeler ve Osmanlı padişahları tarafından da kabul edilmiş ve bu muafiyetler zaman zaman yenilenmiştir. Ereğli kazasında diğer adı *Güney* olan *Keremoğlu Cemaati* içerisinde bulunan *Şeyh Ömer Zaviyesi* dervişlerine Karamanoğulları döneminde tanınan muafiyetler, daha sonraları Osmanlı şehzade ve padişahlarınca sürdürülmüştür. Bu dervişler için mezkûran *dervişlerin on beş nefer kayd olandan İbrahim Bey'den muafnâmeleri ve şehzadelerden mukarrernâmeleri ve defter-i köhnede avarız virmeyeler öşrün vireler fakat deyü mukayyed olan padişah alem penâhdan mümza' mektûbları var ki evvelden nice olageldilerse yine ola deyü haliya ber karar-ı evvel mukarrer yazıldı* diye düşülen kayıt da bunu kanıtlamaktadır[2335].

Söz konusu gruplar, bu ayrıcalıklara *ayende ve revendeye hizmet etmek* karşılığında sahip olmuşlardır. Issız ve tehlikeli bazı mekânlar, gönüllü dervişlere verilerek bu tür yerlerin iskâna açılması sağlanmıştır. Turgud kazasında *Şeyh Samud Abdal'ın oğlu Derviş Bahşayiş*, tehlikeli bir yer olan *Öyüklü Viran* mezraasını şenlendirmeye gönüllü olduğu için, söz konusu mezra, Şehzade Abdullah tarafından, bu kişinin tasarrufuna verilmiştir[2336]. *Ereğli* kazasında *Farsak Cemaati* içerisinde kaydedilen *Hızır Şeyh Zaviyesi* dervişlerinin halka hizmet ettikleri hakkında şunlar kaydedilmiştir: "*Mütekaidden ellerinde olan yerleri ziraat idüb kimesneye resm virmeyüb hasıl olan galleleriyle zaviyeyi ihya idüb ayende ve revendeye hidmet iderler*"[2337]. Belviran kazasındaki Duacılar Yörükleri için de benzer bir kayıt

[2334] BOA, *TD 40,* s. 1083, 1087;BOA, *TD 455,* s. 310.

[2335] BOA, *TD 40,* s. 1075–1078, 1084;BOA, *TD 455,* s. 290–293.

[2336] BOA, *TD 32,* s. 154–156;BOA, *TD 1061,* s. 116–117.

[2337] BOA, *TD 455,* s. 295–297.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmaktadır. Bu kayıtta *zaviyeye hidmet idüb muaf ve müsellem olalar deyü padişah alem penahdan hükm-i hümayunları var* denilmiştir[2338].

Bu konar-göçer teşekküllerin bir zaviye ve derviş grubu olması ya da konar-göçerlerin bir zaviye ve bir derviş grubunu içinde barındırması şaşırtıcı bir olay olmasa gerektir. Herhangi bir şeyhin, tasarruf ettiği toprakta kurduğu zaviye ile bu tür gruplara ev sahipliği yaptığını yukarıda belirtmiştik. Her ne kadar zaviye, yerleşik hayatın bir parçası olsa da göçebe hayat tarzına sahip olan unsurlardan uzak kalamadıkları anlaşılmaktadır. Zaviye ve şeyhleri, bu göçebe unsurlara öncülük ve rehberlik yapmışlardır. Tüm bunlar konar-göçerlerin zaman zaman, göçebe yaşam ile yerleşik yaşam arasında bir hayat tarzına sahip olduklarını göstermektedir. Bazı konar-göçerler, bu zaviyeler yoluyla kendilerine yaşam alanları edinmiş olmalıdırlar. Dini karaktere sahip zaviyeler, göçebe hayat süren bu grupların bir anlamda maneviyatlarını da güçlendirmiştir. Muhakkak ki göçebe teşekküllerin bir şeyhe ya da zaviyeye bağlı hareket etmelerinin önemli sebeplerinden biri de dindir. Birçok konar-göçer teşekkülün bir şeyh veya zaviye etrafında toplanmaları bir süre sonra bunların tamamen yerleşik hayata geçmelerini kolaylaştırmıştır.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan bu tür grupların muaf olanlarla beraber toplam nefer sayısı 1500 yılında 183 ve 1522 yılında ise 424'tür.

2.3. Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinde Yaylak-Kışlak Hayatları

Orta Asya Türklerinin tarihte göçebe bir hayat tarzına sahip olduğu bilinmektedir. Bu göçebe hayat, hayvancılıkla uğraşan kişilerin yazları hayvanlarını otlattıkları yüksek rakımlı yerler yani yaylaklar ile kışın hayvanlarını mevsimin sertliğinden koruyacak kışlak alanları arasında yaptıkları düzenli göçlerine dayanmaktadır. Türkler, bu geleneksel hayat tarzlarını Anadolu'ya da taşımışlardır. Tarihi süreç içerisinde tamamen yerleşik hayata geçenlerin dışındakiler, bu geleneksel hayat tarzlarından vazgeçmemişlerdir. Türklerde yaylak ve kışlak kelimeleri birbirini tamamlayan kavramlardır. Bu iki kavram her zaman, Türklerin günlük hayatlarının vazgeçilmez unsurları olmuş ve kuşaktan kuşağa devam etmiştir. Günümüzde dahi Orta Asya'da yaşayan Türklerin konar-göçer olarak yaşadıkları bilinmektedir. Kırgızlar, 19.

[2338] BOA, *TD 40,* s. 234;BOA, *TD 455,* s. 247.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında üç veya üç buçuk ay yaylaya çıkarlardı. Özbekler de bahar ve yaz aylarında koyunlarını yaylaklarına götürüler, güz ve kış mevsiminde ise kışlaklarına döner, hayvanlarını da kışlakların yakınlarında bulunan ağıllarda tutarlardı[2339].

Günümüzde bu yaşam tarzı sadece Orta Asya'da sürdürülmektedir. Bugün Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde de özellikle güney kesimlerinde bu yaşamın izleri görülmektedir. Yaptığımız alan çalışmasında, Barcın, Başyayla ve Feslekân yaylalarında bir kısım Avşarlar ile Sarı Keçili Yörükleri tarafından bu yaşamın sürdürüldüğünü gördük (Foto: 1-2-3). Ayrıca Batı Akdeniz'de Isparta, Alanya, Fethiye, Serik ve Manavgat civarlarında bazı grupların konar-göçer hayat tarzını devam ettirdikleri bilinmektedir[2340].

Foto 1: Feslekân Yaylası (A. Hüseyniklioğlu-2007)

[2339] F. Söylemez, *Rişvan Aşireti*, s. 203; M. Eröz, *Yörükler,* s. 75–84; Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş I,* Ankara 1978, s. 2–3.

[2340] Günümüzde bulunan konar-göçerler için bkz. M. Seyirci, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri,* 203 s.; Marcel Bazin, "Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti", (Çeviren: Hamdi Kara), *A. Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi,* S. 3, Ankara 1995, s.326; İbrahim Davutluoğlu, "Güneyde Folklor Araştırması: Çukurova'da Bozdoğan Yörük Aşireti", *Erciyes,* S. 93, Kayseri 1985, s. 6–7; Zeki Oğuz, *Toprak ve Gelenek Konya Dağ Köyleri,* Konya 2005, s.114–117; Naci Kum, "Teke Antalya Yörükleri Hakkında Notlar", *Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi*, S. IV, İstanbul 1940, s. 213–224; Ali Rıza Yalman, *Cenupta Türkmen Oymakları,* C. I-II, Ankara 1977; Hilmi Dulkadir, *İçel'de Son Yörükler Sarı Keçililer,* Mersin 1997, s. 34–169.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Foto 2: Başyayla (A. Hüseyniklioğlu-2007)

Osmanlı Devleti'nde hayvanlarıyla beraber yaylak ve kışlak arasında göç eden konar-göçer grupları, şehir ve köylülerden ayıran en önemli özellik sürdürdükleri bu hayat tarzlarıdır. Göçebe unsurlar genellikle yaylak ve kışlak arasında göç etmektedirler. Bazı konar-göçerler, bu hayat tarzlarını kışlak ile yaylak olarak iki aşamada değil dört aşamada gerçekleştirmişlerdir. Yaylak ve kışlak dışındaki diğer iki aşama yazlak ve güzlek olarak adlandırılmıştır[2341].

Karaman Beylerbeyliği'nde konar-göçerlerin yaylak-kışlak hayatını şekillendiren en önemli faktör, coğrafyadır. Akdeniz ikliminin hâkim olduğu deniz seviyesinden 1000–1500 m. ye kadar olan yerlerde, genellikle, kışın bitki örtüsü ve buna dayanan hayvancılık ve ayrıca tahıl ziraati en canlı devresini yaşar. Yağışların kesildiği, kuraklıkla beraber sıcakların hüküm sürdüğü yaz devresinde ise 1500 m. ye kadar olan sahada step karakterindeki bitki örtüsü kurur ve tahıl ürünleri de olgunlaşmaya başlar. Bu andan itibaren Akdeniz iklim bölgesinin bu bölümünde şartlar oldukça kötüleşir. Buna karşılık, 1000–1500 m. nin üzerinde kalan dağlık sahalar kışın karlar altında bulunduğundan ve ısı şartları da bazı türlere ait zirai faaliyetleri kısıtlamış olduğundan bu bölümde kış ölü devre özelliği gösterir. Bahar başında karların erimesi,

[2341] İlhan Şahin, "Yaylacık Geleneği'nin Giresun'daki İzleri", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* İstanbul 2006, s. 257. Dört aşamalı göçebe yaşam için ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Arif Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Türkiye Coğrafya Dergisi,* Ankara 1993.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

step karakterli ot örtüsünün her yeri kaplamasıyla bu bölüm, alt bölümün aksine faal devreye girer. Dolayısıyla bu iki saha arasındaki iklim farklılıkları yıl içerisinde birbirini tamamlayan bir bütünlük arz eder[2342]. Bu da yaylak ve kışlak hayatının şekillenmesinde önemli bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Foto 3: Başyayla'da Konar-Göçer Hayatı Sürdüren Sarı Keçililer'e Ait Bir Kıl Çadır (A. Hüseyniklioğlu-2007)

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin, yayla ve kışlak hayatları hakkında kanûnnâmelerde bir takım bilgiler mevcuttur. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde "*Livâ-i İçil'in re'âyâsı kışın sâhile inüb yazın yaylaklarına çıkarlarmış. Kadîmden korunub otlağı resmi alınugelmiş yaylaklar ki defter-i kadimde mestûr anlardan mâ'adâki bazı haymane yurdudur…"* kaydı[2343] ile 1518 yılına ait Genel Karaman Kanûnnâmesi'nde de yer alan"*Livâ-i İçil'in re'âyâsı, eyyâm-ı şitâda sevâhile inüb ve eyyâm-ı sayfda yaylaklara çıkarlar imiş"* kaydı Gülnar, Selendi, Anamur, Karataş, Mud ve Silifke'deki halkın kış mevsiminde sahil kenarlarında ve yaz mevsiminde dağlara çıkarak yayladıklarını göstermektedir. Yine bu kanûnnâmede İçil'in Yörük Taifesi, Turgud, Eskiil, Bayburd'daki Atçeken kabileleri, Bozdoğan ve

[2342] Necdet Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", *Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar,* (Hazırlayan: Erol Tümertekin, F. Mansur, Peter Benedict), İstanbul 1971, s.48–49.

[2343] BOA, *TD 63,* s. 2.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

diğer bazı konar-göçerlerin dağınık olarak çeşitli yerlerde bulunduğu belirtilmektedir[2344].

Tapu tahrir defterlerinde her konar-göçer grubun nerede yayladığı her zaman tam olarak verilmemektedir. Bölgenin coğrafi yapısı göz önüne alındığında bugünkü gibi dağların yüksek kısımlarındaki yerlerin konar-göçerler için yaylak alanları olduğunu düşünmekteyiz. Nitekim yukarıda belirttiğimiz gibi İçil Yörükleri için verilen tarif, bunların yüksek yerlere çıkarak yayladıklarını göstermektedir. Bu durumda bölgedeki Toros, Erciyes, Anamas ve daha birçok dağ, hem Karaman konar-göçerleri hem de başka bölgeden gelen konar-göçerler için birer yayla alanı olmuşlardır. Aynı zamanda Konya Ovası ve çevresinde bulunan pek çok konar-göçer grubun ise kışlak alanlarından çok uzak olmayan ve kışlak alanından daha yüksek olan yerlerde yaylamış olabileceklerini düşünmekteyiz. Özellikle Atçeken olan kabilelerinin böyle yerlerde yayladıkları muhtemeldir. Ancak tahrir defterlerinde konar-göçerler için yaylak, kışlak, güzlek ve yazlak kelimelerinin çok fazla kullanılmaması bu konuyu açıklamamızı güçleştirmektedir. 1518 tarihli kanûnnâmede Atçekenlerin konar-göçer oldukları ve ziraat ile uğraşmadıkları söylenmektedir[2345]. Bu da Atçekenlerin de konup göçtüklerini göstermektedir. Turgud kazası Atçeken Kabilesi'nden Nökerân-ı Piri Bey Cemaati'nin Akpınar, Beş Kavak Özü, Çakmak Viranı, Dikilü Taş, Saz Viranı, Sultan Pınarı ve Tuğlu adlı mezralarda yayladıkları ve Ak Viran, Akarca Viran ve Hızır Bey adlı yerlerde de yazladıkları kaydedilmiştir[2346]. Bu örnek Atçeken cemaatlerinin de yaylak ve kışlak hayatı yaşadıklarını göstermektedir. Diğer pek çok Atçeken cemaatin nerede yayladığı çok açık değildir. Bu durumun bölgedeki coğrafi şartlardan kaynaklandığını düşünmekteyiz. Yaylak ve kışlak alanlarının birbirine yakın olması nedeniyle yaylak ve kışlak diye bir ayrım yapılmamış olması ihtimal dâhilindedir. Sadece Atçekenler için değil diğer birçok cemaat için de aynı durum geçerlidir. Bu nedenle tapu tahrir defterlerinden, Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin yaylak kışlak alanları ve bu alanlar arasında kalan yazlak ve güzlek mahallerini tam olarak tespit etmek mümkün olmamıştır.

[2344] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 326.

[2345] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 331.

[2346] BOA, *TD 1061,* s. 125.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Konar-göçerlerin yaylak-kışlak hayatıyla ilgili değinilmesi gereken başlıca kavramlar, kışlak, yazlak, yaylak, güzlek ile mezra ve yurd'dur.

2.3.1. Kışlak (Kışla)

Kışlak, Eski Türkçe ile Anadolu Türkçesi'nde *kışlak* veya *kışlag* şeklinde yazılmıştır. Bu, Altay ve Kırgız ağızlarında ise *kıştag* veya *kışlau* şeklindedir. Orhun Yazıtlarında da Eski ve Anadolu Türkçesi'ndeki kullanım geçerli olmuştur. Bu sözler, *kıştamak* fiilinden gelmektedir[2347]. Kışla olarak da ifade edilen kışlak kelimesi yaylak kelimesinin karşılığı olup, koyun gibi hayvanlar ile ilgilenen ahalinin kışın çekildikleri mutedil havalı, kar yağmaz yer ve böyle yerlerdeki mera anlamlarına gelmektedir[2348].

Konar-göçerlerin Kasım ayı ile Mayıs ayı başına kadar yaşadıkları yere kışlak adı verilir. Ormanlık, derin bir vadi ve sahil kenarları kışlak alanları için uygun yerlerdir. Çünkü buralar, kuytu olup daha ılıman bir iklime sahiplerdir. Bu tür kışlaklar, çok fazla rüzgâr almayan ve hayvanları mevsimin sertliğinden koruyan yerlerdir. Kışlak alanlarının seçilmesinde, hayvanların kışın da otlayabilmeleri için söz konusu alanın az kar tutması, kışlak yerlerinde su ile odunun fazla bulunması önemli etkenlerdendir[2349]. Eski Türklerde de genel olarak çok kar düşmeyen vadiler, kışlak olarak seçilmiştir[2350]. Göçebelerin kışlak olarak seçtikleri yerler, genellikle köylerdir. Özellikle konar-göçerler arasında kısmen toprağa yerleşmiş olanlar, köyler de sakin görülmektedir[2351]. Kışlaklar zamanla sürekli iskân yeri olmuştur[2352]. Aksaray kazasındaki Bekir İsa Cemaati'nin Kavşud (?) adlı köyde kışlamaları buna örnek teşkil etmektedir[2353]. Larende kazasına tabi Çoğlu köyünde ise Yüzdeci olan bir cemaat bulunmaktadır[2354]. Bununla ilgili örnekler oldukça fazladır. Karaman Beylerbeyliği içerisindeki tüm kazalarda kışlak

---

[2347] B. Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş I,* s. 10.

[2348] Şemsettin Sami, *Kamus-ı Türkî,* s. 1128.

[2349] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 10; M. Eröz, *Yörükler,* s. 86, 91–92; M. Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri*, s. 4.

[2350] B. Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş I,* s. 10.

[2351] Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 89.

[2352] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 6.

[2353] BOA, *TD 1061,* s. 206; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2354] BOA, *TD 1061,* s. 241; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 160.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

alanı olarak köylerin kullanılmış olduğu görülmektedir. Ancak Gülnar, Mud, Karataş kazalarında bu durum, diğer kazalara göre daha fazladır.

Bazen kışlak alanları mezralardan oluşmuştur. Yine Aksaray kazasında bulunan Zeyne adlı cemaatin sakin olduğu Viranşehir mezraası bunu göstermektedir. Bu mezra için *mezraa-i Viranşehir mezkûrların kadimden oturageldikleri yurdları imiş ol sebebden mezkûrlar geri yurdlarına kayd olundu* ifadesi bunların söz konusu mezraada kışladıklarını göstermektedir[2355]. Bazen kışla, cemaat ve mezraların da adı olmuştur. Ürgüb kazasında Yıvalu Kabilesi'nden bir cemaat, Kışlacıklu adlı mezraada bulunmuş ve bundan dolayı bu adla anılmıştır[2356]. Koçhisar kazasında ise Hindülü Kabilesi'nden Köseler Cemaati'nin tasarrufunda olan mezraa, Şeyhlü Kışlası[2357] olarak adlandırılmıştır. Tüm bu örnekler mezraaların bir kısmının kışla alanı olduğunu göstermektedir. Zaten mezraalar, bir süre sonra köy olup iskân mahalleri haline gelecektir[2358]. Konar-göçerlerin kullandıkları mezraalar, aşağıda detaylı inceleneceğinden burada üzerinde daha fazla durulmayacaktır.

Anadolu'nun kır hayatında göçebelerin katkısı büyüktür. Anadolu'nun coğrafi şartlarının tarla ziraati kadar hayvancılığa da müsait olması, yüzyıllar boyunca yerleşikler ile göçebeler arasında devamlı bir saha mücadelesine yol açmıştır. Göçebelerin toprağa yerleşmesi ve köyler oluşturmaları, coğrafi ortam ile konar-göçerlerin geleneksel sosyo-ekonomik yapılarının etkisi altında mümkün olmuştur. Hayvancılığa dayalı bir hayat tarzına sahip olan konar-göçerlerin yerleşik hayata geçmeleri hemen olmamıştır. Bu devreye geçmeden önce uzun bir süre yarı yerleşik veya yarı göçebe denilebilecek bir geçiş devresi geçirmişlerdir[2359].

[2355] BOA, *TD 32,* s. 204–205; BOA, *TD 1061,* s. 207–208; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2356] BOA, *TD 1061,* s. 346; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 179.

[2357] BOA, *TD 32,* s. 243–244; BOA, *TD 1061,* s. 270; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 145.

[2358] Tufan Gündüz, "Kayseri'de Mezraaların Köye Dönüşmesinde Konar-Göçer Aşiretlerin Rolü", *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16–17 Nisan 1998)*, Kayseri 1998, s. 183–192; Doğan Kuban, "Anadolu Türk Şehri Tarihi Gelişmesi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde Bazı Gelişmeler", *Vakıflar Dergisi,* S. VII, Ankara 1978, s. 61–62.

[2359] N. Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", *Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar,* (Hazırlayan: E. Tümertekin, F. Mansur, P. Benedict), İstanbul 1971, s.19, 21; F. Emecen, "Osmanlılar'da Yerleşik Hayat Şehirliler ve Köylüler", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 91; Ali Tanoğlu, "İskân Coğrafyası Esas Fikirler, Problemler ve Metod", *Türkiyat Mecmuası,* C. XI, İstanbul 1954, s. 7.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği'nde birçok konar-göçer grup yerleşik hayatın daha baskın olduğu bir göçebelik yaşamışlardır. Özellikle Gülnar, Mud ve Karataş kazalarındaki konar-göçerlerin neredeyse tamamı yarı yerleşiktir. Bunlar dışında kalan diğer kazalarda da yarı yerleşik bir göçebelik sürdüren konar-göçer teşekküller bulunmaktadır. Konar-göçerlerin yarı yerleşik bir hayat sürdürdüklerinin en önemli ispatı, ziraat ile uğraşmalarıdır. Özellikle 1500 yılından sonra konar-göçer cemaatlerin neredeyse tamamı ziraat ile uğraşmıştır. Bu tarihten itibaren konar-göçerlerin geleneksel olarak sürdürdükleri yaylak-kışlak hayatının da biraz değiştiği görülmektedir. 1518 yılına ait Karaman Kanûnnâmesinde *Yörüğân Taifesi* olduğu belirtilen Kayseri'deki konar-göçerlerin çok eskiden beri göçüp kondukları ancak son zamanlarda daha çok ziraatla uğraştıkları ve koyun sayısında bir düşüş olduğu belirtilmektedir. Bu durum Kayseri'deki konar-göçerlerin eskiye nazaran yaylak ve kışlak arasında sürdürdükleri yaşamın farklılaştığını göstermektedir[2360]. Nitekim Kayseri'de konar-göçerlerin kışlak alanı olan mezraalar, bir süre sonra köye dönüşmüştür[2361]. Bu sadece Kayseri'de değil Karaman Beylerbeyliği'ndeki diğer tüm kazalarda gözlenmektedir. Bazı konar-göçer teşekküller, topluca yerleşik hayata geçmişledir. Ereğli kazasında 1500 yılında konar-göçer olan Kirlü Cemaati, 1522 yılında yerleşik hayata geçmişler ve adları yerleştikleri köyün adı olmuştur[2362]. Karaman Beylerbeyliği'nde 1522 yılından sonra ise konar-göçerlerin bulundukları mezraaların çoğunun köye dönüştüğü ve pek çok konar-göçer grubun adlarını taşıyan köylerin kurulduğu bilinmektedir[2363].

Konar-göçerler hayvancılık ekonomisinin uygulayıcıları olmaları nedeniyle, toprağa yerleşmekle beraber, uzun zaman geleneksel ekonomilerini de devam ettirmişlerdir. Bu nedenle bazı iskân mahalleri, bu ekonomiye müsait olan yüksek yaylalarla dağlık ve ormanlık alanlarda iken bazı iskân mahalleri ise kışlak yeri olan, vadi tabanları ile ova yüzeyleri üzerinde kurulmuştur. Nitekim Batı Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki vadilerle sahil ovaları üzerinde yer alan

---

[2360] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 329.

[2361] Tufan Gündüz, "Kayseri'de Mezraaların Köye Dönüşmesinde Konar-Göçer Aşiretlerin Rolü", *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16–17 Nisan 1998)*, Kayseri 1998, s. 183–192.

[2362] BOA, *TD 40,* s. 1045; BOA, *TD 455,* s. 286; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 155.

[2363] Eskiil, Turgud ve Bayburd kazalarında konar-göçerlerin tasarruflarında olan pek çok mezraa köye dönüşmüştür. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 207–300. Aksaray ve Koçhisar'daki pek çok konar-göçer teşekkül yerleşik hayata geçerek bazı köylerin oluşmasını sağlamıştır. Bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 67.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

köylerin oluşumu konar-göçerlerin buralara iskânı sayesinde gerçekleşmiştir. Yayla ve dağ sahalarındaki iskân üniteleri, geçim sahalarının darlığı, parçalı oluşu ve verimsizliği nedeniyle küçük ve dağınık bir düzene sahiptirler. Vadi tabanları ve ovalar arasında yer alan köyler ise toprağın verimliliği ve açık bir işletme sistemi nedeniyle toplu ve fazla nüfuslu bir özellik gösterir[2364].

Karaman Beylerbeyliği'ndeki kazalarda bulunan her hangi bir köyde birden fazla cemaat aynı anda yaşamışlardır. Bunun en yoğun olarak görüldüğü yer, Gülnar kazasıdır. Meselâ *Gülnar kazasında* bulunan *Koru* köyünde 1500 yılında *Bahşiş Evlâdı Piyadeleri, İkizli* ve *Oğuzhanlu* olmak üzere üç cemaat bulunurken 1522 yılında bunlara *Veli Mukaddem Piyadeleri Cemaati* de eklenmiştir[2365]. Gülnar'daki neredeyse tüm köyler, birden fazla cemaatin bulunduğu kışlak alanlarıdır.

Konar-göçerler, ekonomileri gereğince alt ve üst olmak üzere iki farklı zonda hayat sahalarına sahip olmuşlardır. Dağların alt yamaçları ile vadi içleri veya sahil bölgeleri alt zon; yüksek dağlar ise üst zon idi. Kışı alt zonda geçiren göçebe ve yarı göçebe gruplar, yazın üst zonda sahip oldukları yaylalara çekilerek burada hayvan beslerken pek azı da ziraat ile meşgul olabiliyorlardı. Birbirinden uzak iki geçim sahası arasındaki yerlerde iskân ünitelerinin kurulmuş olmasından sonra eski geçiş yolları tıkanmış ve işlemez bir hale gelmiştir. Ancak alt zonda iskân etmiş gruplar kendilerini tamamen ziraata vermekle beraber yaylalarda da yerleri olduğu için bu sefer ki yaylacılık sırf o sahadaki toprakları ziraat yönünde işletmek şeklinde bir yön kazanmıştır. Bir süre sonra yaylak alanları da daimi bir iskân yeri olmuştur. Bu olayın cereyan ettiği yerlerde iskânın üst hududu bir hayli yükselmiştir. Akdeniz Bölgesi'nde bu özellikte yerlere rastlamak mümkündür[2366]. Osmanlı Devleti'nin genelinde konar-göçerlerin kullandıkları yaylaklar ve kışlakların her biri yeni yerleşim mekânları olarak

---

[2364] N. Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", s. 22–23. Kayseri ve çevresindeki köylerin oluşumunda da konar-göçer toplulukların rolü büyüktür. Kayseri'deki köyler ve bunların oluşum şekilleri için bkz. Wolf-Dieter Hutteroth, "İç Anadolu'da Sosyal Yapının Arazi Bölünmesi ve İskân Üzerindeki Etkileri", *Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar,* (Hazırlayan: Erol Tümertekin, F. Mansur, Peter Benedict), İstanbul 1971, s. 57. Anadolu'nun genelinde köylerin oluşumu için bkz. Wolf-Dieter Hutteroth, *Türkie,* Darmstads 1982; M. Eröz, "Türk Köy Sosyolojisi Meseleleri ve Yörük – Türkmen Köyleri", s. 119–154.

[2365] Bkz. Ek, 20a, 20b, 20c.

[2366] N. Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", s. 23 – 24.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

karşımıza çıkmaktadır. Tarsus sancağında buna örnek teşkil edecek bilgiler mevcuttur[2367].

2.3.2. Yaylak (Yayla)

Yayla, Eski Türkçede yaz mevsimi anlamına gelen *yay* kökü ile hayvanları açıkta ve dağınık olarak otlatmak manasını ifade eden *yaymak* mastarından gelmektedir[2368]. Kışlak deyiminin karşılığıdır. Yani "yazın oturulan yer" manasına gelir[2369]. Yayla kelime olarak yazın çıkılıp ikâmet olunan yüksek ve serin yer, dağların üzerindeki yazlık ikâmetgâh ile yazlık mera yani yazın sürülerin yayladıkları meralık dağ üstleri anlamlarına gelmektedir[2370]. Yaylaların rakımları kışlaklara göre oldukça yüksektir. Toros Dağları üzerinde, 1500 metreden başlayıp 2500–3000 metreye kadar çıkan yüksek yaylalar bulunmaktadır[2371].

Yayla, sadece konar-göçerler için değil, yerleşik halka da cazip gelmektedir. Bu alışkanlık sıcak bölgelerde daha yaygındır. Bundan dolayı hem yerleşik hayata geçenler hem de konar-göçerler için yaylacılık, farklı amaçlar içerse de önemli bir unsurdur[2372]. Günümüzde Abanoz, Akpınar yayları özellikle Anamur ve çevre halkının yazın çıktığı yaylalardandır[2373] (Foto: 4-5)

[2367] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 367–370.

[2368] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 1.

[2369] B. Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş I,* s. 17, 23; H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 110.

[2370] Şemsettin Sami, *Kamus-ı Türkî,* s. 1540.

[2371] M. Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri,* s. 4–5.

[2372] M. C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı,* s. 73.

[2373] Günümüzde bulunan yaylalar için bkz. Ahmet Alkan, "Toroslarda Yayla Yerleşmeleri", *Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri (Konya - 5–7 Mart 1990),* Ankara 1991, s. 1–15;

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Foto 4: Günümüzde Sayfiye Yeri Olarak Kullanılan Abanoz Yaylası (A. Hüseyniklioğlu-2007)

Foto 5: Günümüzde Sayfiye Yeri Olarak Kullanılan Akpınar Yaylası (A. Hüseyniklioğlu-2007)

Yayla, konar-göçerlerin mayıs ayından eylül ayına kadar kaldıkları, dağlar üzerindeki bol otlu ve sulak düz arazi parçalarıdır[2374]. Bazı yaylalar ise sarp, biçimsiz

[2374] M. Eröz, *Yörükler,* s. 86.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yerler de bulunmaktadırlar[2375]. Yaylacılık, konar-göçer yaşamın ruhunun özüdür. Yaylasını iyi alan, yaylada iyi beslenen hayvan, kışı rahat geçirir. Göçebe kişiler, kışlık kazancını yayladan sağlar. Çünkü bu kişiler yaylalarda koyunundan, keçisinden bereketli sütler sağar, sağdığı sütten yağ ve peynir yapar ve yaptığı bu ürünler ile hayvanlarının yaşlısını, erkeğini ve kuzusunu pazarlarda satar[2376].

Karaman Beylerbeyliği'nde Tuz Gölü'nün batısı ve güneyi ile Konya'nın batısındaki dağlar, Torosların tamamı bir yayla alanıdır. Erciyes Dağı, Sultan Dağı, Aladağ, Emir Dağı, Melendiz Dağı, Karacadağ, Hasan Dağı gibi dağlar tek yayla alanlarındandır[2377]. Anadolu'nun güney kıyılarını çevreleyen Toros Dağ ve platoları üzerinde önemli yaylaklar vardır. Özellikle yaz mevsimi esnasında sıcak ve kuru havalar, serin dağları cazip hale getirmiştir. Torosların güney kısmında yağmur çok az ve çok düzensiz düşer. Adana Ovası'nda yağmurlu günlerin sayısı senede ortalama 40–50 gün arasında değişir. Yaz tamamen kuraktır ve bazen kuraklık, aralıksız dört ay devam edebilir. Kar, güney dağlarında Mayıs ayından itibaren erimeye başlarken, kuzey dağlarında bütün yaz süresince leke halinde kalır. Kışın dağlar üzerinde şiddetli kar fırtınaları olur. Kıyılar ise yaz mevsiminde çok sıcaktır. Kuzeyden gelecek serin rüzgârlar için Toros Dağları engel teşkil etmektedir. Bu da iklim ve bitkilerin keskin farklarla ayrılmasına neden olmaktadır. İklimin yükseltiyle birleşerek yaz ve kış mevsimleri arasında yarattığı tezat, kıyı ile dağların zirvesini birbirine bağlayan hayat tarzının şekillenmesine neden olmuştur[2378].

Toros ve diğer dağlar üzerinde bulunan yaylalar dışında, ovalarda da yayla alanları bulunmaktadır. Böyle yerler, step bitkilerinin bulunduğu geniş bozkırlardır. Konya Ovası ve civarındaki yayla hayatı ilk bakışta tekdüze gibi görünürken ovanın beşeri ve fiziki özellikleri, yayla hayatını çeşitlendirmektedir. Buradaki yayla hayatı dikey ve yatay olmak üzere iki farklı karaktere sahiptir. Dağlardaki yayla hayatı dikey karakterli iken ovada kışlak alanlarına yakın ve kışlağa göre daha yüksekte olan

---

[2375] M. Eröz, *Yörükler,* s. 90–91.

[2376] M. Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri,* s. 4–5.

[2377] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 10.

[2378] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 25; Marcel Bazin, "Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti", s.326.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yerlerde bulunan yaylalar ise yatay karakterli yayla hayatını yansıtmaktadır[2379]. Dikey yöndeki göçler, belirli bir doğrultudaki yükseltiye bağlı olarak otlakların değişimi ile ilgilidir. Göç, bu şekilde yükseltiye bağlı olabileceği gibi, çizgisel olmayan oval, dairevi şekillerde de gerçekleşebilir. Yiyecek, su, sıcaklık gibi faktörler, bu göçü belirlemektedir[2380]. Sahil bölgelerinde, dağların eteklerinde, vadi içlerinde bulunan yerlerde kış mevsimini geçirenlerin yaylaları, ova, vadi veya yamaç boyu üzerinde değil, bilakis dağların üst başlarında bulunur. Böylece yayla, esas iskân noktasına düşey gelebilecek şekilde onun üst başında yer almış olur. Nitekim Türkiye'deki yaylaların büyük çoğunluğu bu şekilde olduğundan yayla geniş manada dağ ve plato üzerinde bir mahal olarak düşünülür. Hâlbuki ovalar üzerinde ve özellikle İç Anadolu'nun geniş düzlüklerinde de yaylalar bulunmaktadır. Günümüzde bu yaylalar, genellikle, köy sınırının hemen bitiminde başlar. Toroslardaki dolin, uvala, polye tabanları, subaşları, çayırların yetiştiği alanlar ayrı ayrı bir yayla alanıdır. Ancak Toroslar'dan iç bölgelere girilince daha farklı bir görüntü karşımıza çıkmaktadır. İç Anadolu'da Toroslar'daki gibi bir yayla ayrımı yapmak mümkün değildir. Buradaki kışlık yerler ile yazlık yerler aynı düzlemdedir. Konya'da bulunan Karapınar yaylaları, yatay istikametteki yaylalara örnek olarak gösterilebilinir. Buradaki asıl amaç hayvanları, iskân mahallerinden uzaklaştırmak ve farklı otlaklara götürmektir[2381].

Toroslar sisteminde yer alan yaylalar, bu kuşak üzerinde pek sistematik bir düzen içerisinde değillerdir. Torosları meydana getiren dağlık birimler, birçok yerde yükseltisi ve engebesiyle yaylak alanlar için müsait değillerdir. Olumsuz bu topoğrafik şartlara paralel olarak biotik ve klimatik şartların elverişsizliği de buradaki yaylakların dağınık bulunmasına neden olmuştur[2382].

Yayla oluşumlarının en önemli nedeni koyun ve keçi gibi hayvanların beslenmesini sağlamaktır. Akdeniz dağ ve platolarındaki bitkiler, koyun ve keçi için

---

[2379] A. Ferzan Gümüştepe, "Konya Ovası'nda Kır Yerleşmeleri ve Yayla Yaşamı", *Türk Coğrafya Dergisi,* S. 29, İstanbul 1994, s. 246, 251–252.

[2380] Mehmet Somuncu, *Aladağlar - Yaylacılık ve Dağ Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma,* Ankara 2005, s. 17.

[2381] Necdet Tunçdilek, "Türkiyede Yaylalar ve Yaylacılık", *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi,* C. 7, S. 14, İstanbul 1964, s.16–18, 24; N. Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", s. 50.

[2382] Döndü Üçeçam, *Toroslar'da Yaylalar ve Yaylacılık,* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Semineri, Elazığ, 2000, s. 40.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

önemli besinlerdir. Buradaki ormanlar, orman altı otlukları, geniş düzlükler ve vadilerde bulunan otluk ve çayırlıklar, koyun beslemeye elverişli alanlardır. Ayrıca taşlık, kayalık ve kalkerli alanlar, koyun ve keçilerin sevdiği otların yetiştiği yerlerdir. Bu hayvanlar bilindiği gibi genellikle kendi başlarına otlamaktadırlar. Bu da çok geniş sahalara ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır. Çünkü bunlar, gezindikleri yerdeki otlakları bir hamlede tüketirler[2383]. Bu da ekonomisi hayvancılığa dayanan konar-göçerlerin sık sık yer değiştirmesine neden olmaktadır.

Yaylaların oluşumunda su önemli bir faktördür. Bazı yaylalarda su oldukça azdır. Özellikle karstik alanda bulunan yaylalarda bu durum olağandır. Osmanlı Devleti'nde birçok köy ve mezraa da adını, karstik çukurlar olan obruklardan almıştır. Ayrıca tapu tahrir defterlerinde kuyu gibi su kaynakları, mezraalar gibi konar-göçer teşekküllerin tasarrufuna verilmiştir. Ancak defterlerde konar-göçerlerin tasarrufuna verilen kuyu sayısının fazla olması, bölgenin karstik bir karaktere sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim Bulgar Dağı'ndaki yeraltı suları bu duruma örnek teşkil etmektedir[2384]. Akarsuların birçoğuna canlılık veren voklüz kaynaklarıdır. Buna örnek olarak gösterilecek Alata Çayı da, Bulgar Dağı'nın göbeğinde sarp ve kayalık bir yerden çıkar[2385]. Konar-göçerlerin çoğu suvad diye adlandırılan su kaynakları, aşağıda daha detaylı olarak incelenecektir.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan yayla alanları sadece 16. yüzyılda Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri için değil farklı yerlerdeki birçok konar-göçerin yaylamak için geldikleri yerlerdir. Beyşehir sancağı sınırları içerisindeki yayla alanlarına, Alanya sancağı köylü ve konar-göçerleri geldiği bilinmektedir[2386]. Tarsus kazasında kışlayan Kuştemur Kabilesi, Bulgar Dağları'nda yaylamışlardır. Bunlar dışında Toroslar, her zaman en önemli yayla alanı olmuştur. Toros Dağları'na Moğol, Varsak fark etmeksizin

[2383] C. A. Alagöz, *Anadolu'da Yaylacılık,* Ankara 1938, s. 12–13; M. Bazin, "Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti", s.327–328.

[2384] A. R. Yalman, *Cenupta Türkmen Oymakları,* C. I, s. 170.

[2385] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 29–30.

[2386] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 221–222.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

pek çok konar-göçer grubun geldiği bilinmektedir[2387]. Karaman Beylerbeyliği sınırları içerisinde bulunan Aladağ'a Şam sınırından birçok cemaat gelmiştir[2388].

Karaman Beylerbeyliği'nde her konar-göçer grubun yaylaları hakkında herhangi bir bilgi bulunmazken bazen yaylaklarının adları belirtilmiştir. Ürgüb kazasındaki Cemallü Kabilesi'ne bağlı Nökeran Cemaati'nin Ertaş adlı yaylakları vardır[2389]. Bayburd kazasındaki Atçeken Kabilesi'ne bağlı Holozlu Cemaati, Koz Yaylağı'nda[2390]; Ereğli kazasındaki Farsak Cemaati Karacadağ'da Ovacık adlı yaylada yaylarlarmış[2391]. Karahisar-ı Develü kazasında bulunan Yahyalu Kabilesi'nin Tağar, Numan, Çoban, Hallaçlu ve Saru Mahmudlu adlı cemaatlerin yaylak mahalleri Aladağ'dadır[2392]. Eskiil kazasında bulunan Kuştemur Kabilesi'nin yaylak ve kışlak mahalleri arasında Bulgar Suyu, Bulgar Öyüğü gibi yaylak mahallerinin olması bunların Bulgar Dağı'nda olabileceğini akla getirmektedir[2393].

Bazen kışlak alanları gibi yaylak alanları da müşterek kullanılmıştır. Ereğli kazasında Sincik (?) adlı mezraa Güney ve Kozlu cemaatlerinin müşterek yaylaklarıdır[2394]. Koçhisar kazasında Yayla, Kırk Kuyu, Kara Ahurlu ve Ozan adlı yaylaklar Hindilü Cemaati ve sair cemaatin yaylaklarıymış[2395].

2.3.3. Yazlak (Yazla)

Bazı göçebe gruplar, yaylak ve kışlak arasında bulunan dönem içerisinde ara mekânlar olarak adlandıracağımız yerlerde konaklamışlardır. Bunlar, kışlaktan hareket edildikten sonra rakımı yaylaya göre daha düşük olan ve karın erken eridiği yerlerdir. Bu yerler, genellikle kışlağa uzak ve yaylaya yakın yerlerdir. Yazla ya da yazlak olarak

---

[2387] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri*, s. 360.

[2388] BOA, *TD 1061,* s. 313.

[2389] BOA, *TD 32,* s. 262–263; BOA, *TD 1061,* s. 348; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 179.

[2390] BOA, *TD 1061,* s. 171–172.

[2391] BOA, *TD 40,* s. 1078–1080; BOA, *TD 455,* s. 295–297; BOA, *TD 63,* s. 339–341; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 152.

[2392] BOA, *TD 1061,* s. 313.

[2393] BOA, *TD 32,* s. 44.

[2394] BOA, *TD 40,* s. 1091.

[2395] BOA, *TD 32,* s. 252.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

da isimlendirilen bu yerler, ilkbahardaki iskân yeridir. Mezraa ve bargâh olarak bilinen birçok yer, bu niteliği taşımaktadır[2396].

2.3.4. Güzlek (Güzle)

Yazlak ve yazlaların dışında güzle veya güzlek diye isimlendirilen yerler de vardır. *Güzle*, sonbaharın geçirildiği, dağ etekleri, köy civarlarıdır. Kışlaya daha yakın yerlerdir. Konar-göçerler için buralar, güz ikametgâhıdır. Bir ya da iki ay kalınır[2397]. Göçebeler, bazen, yayla havasının soğumasıyla beraber, hemen kışlaklarına dönmeyip daha aşağılara güzleklere inmişlerdir. Güzlekte kalmanın amacı tabii ot ve çayırlardan daha fazla istifade edilebilmektir[2398]. Bu dönemde güzlelerde otlar yeniden yeşilleneceğinden kısa bir süre de olsa hayvanların beslenme sorunu hafiflemekteydi. Bu anlamda güzleler, ikinci yayla dönemi olarak nitelendirebilinir. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin birçoğu için Toros Dağları önemli yaylak alanları olduğunu düşünmekteyiz. Toroslarda yaylalar ile kışlalar arasında çok uzun bir mesafe olduğundan hayvanların dinlendirilmesi için güzleler bir konak görevi üstlenmişlerdir[2399].

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin birçoğunun yazla ve güzle olarak adlandırılan ara dönemleri de yaşadıkları anlaşılmaktadır. Niğde kazasında bulunan Demirciler Cemaati, Hasan Dağı'na tabi Başpınar mezraasını yazla ve güzle olarak kullanmıştır[2400]. Turgud kazasında Reyhanlu Cemaati'nin yazlasının adı, Adaçalı'dır[2401]. Turgud kazasında bulunan Ulaş güzlesinin bir süre Ağzı Açıklu Cemaati daha sonra ise Şahinler Cemaati kullanmıştır[2402]. Bu tür örnekleri arttırmak mümkündür.

[2396] İ. Şahin, "Yaylacık Geleneği'nin Giresun'daki İzleri", s. 257; C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 2.

[2397] M. Eröz, *Yörükler,* s. 86, 91; C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 2.

[2398] İ. Şahin, "Yaylacık Geleneği'nin Giresun'daki İzleri", s. 258.

[2399] Mecdi Emiroğlu, "Bolu'da Geçici Bir Yerleşme Tipi "Güzle", *Ankara Üniversitesi Coğrafya Araştırmaları Dergisi,* S. 8, Ankara 1977, s. 98–101.

[2400] BOA, *TD 1061,* s. 265; BOA, *TD 1061,* s. 324–325; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 169.

[2401] BOA, *TD 32,* s. 132–134; BOA, *TD 1061,* s. 145–146; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 244.

[2402] Ağzı Açıklu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 106; BOA, *TD 1061,* s. 126; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243; Şahinler Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 100–101; BOA, *TD 1061,* s. 131–132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.3.5. Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinde Yurd

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlere, bulundukları kazalar içerisinde bazı yerler *yurd* olarak kaydedilmiştir. *Yurd* kelimesi, memleket ve ikametgâh dışında tasarruf olunan arazi anlamına gelmektedir[2403]. Bu, konar-göçerlerin yaşadıkları ya da kullandıkları arazilerin, onlara yurd olarak tahsis edildiğini göstermektedir. Bugün, Erciyes ve çevresinde çadır kurulan yere de yurt denilmektedir[2404]. Ayrıca günümüzde Aladağ'daki yayla alanlarının birçoğu, oradaki çevre halkı tarafından yurt diye anılmaktadır[2405]. Yurd, konar-göçerlerin bulunduğu yazlık ve kışlık mekânlardır[2406]. Bazı konar-göçerlerin, kendilerine verilmiş yurdlarında, çok eskiden beri yaşadıkları görülmektedir. *Kadim yurdlarıdır*[2407], *yurdları imiş kadimden olagelmiştir*[2408], *yurdluk imiş kadimden oturagelmişler*[2409], *evvelden berü oturagelmişler*[2410] ve *kadîmü'l-eyyâmdan oturagelmişler*[2411] gibi ifadeler, pek çok konar-göçer teşekküllün tasarrufunda olan *yurd*larında, Osmanlı Devleti'nden önce de bulunduklarını göstermektedir. Hatta bazı konar-göçerlerin yurdları hakkında düşülen notlarda Karamanoğlu dönemine atıflar yapılması bunu doğrulamaktadır[2412]. Osmanlı

[2403] Ş. Sami, *Kamus-ı Türkî,* s. 1558.

[2404] C. A. Alagöz, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", s. 23.

[2405] M. Somuncu, *Aladağlar,* s. 77.

[2406] H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 106.

[2407] Meselâ, Ürgüb kazasında Cemallü Kabilesi'nden Kara Hasanlu Cemaati için "*Mezraa-i Çat kadim yurdlarıdır"* denilmektedir. BOA, *TD 32,* s. 254; BOA, *TD 1061,* s. 350–351; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 180.

[2408] Meselâ, Eskiil kazasında Atçeken Kabilesi'nden Yum Hayr (Yevm Hayr) (?) Cemaati için "*Ve Baş Yakalık yurdları imiş kadimden olagelmiştir"* denilmektedir. BOA, *TD 32,* s. 29; BOA, *TD 1061,* s. 7–8; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[2409] Meselâ, Eskiil kazasında Atçeken Kabilesi'nden Yum Hayr-ı Diğer (Yevm Hayr-ı Diğer) (?) Cemaati için "*Ve Baş Yakalık yurdluk imiş kadimden oturagelmişler"* denilmektedir. BOA, *TD 32,* s. 36; BOA, *TD 1061,* s. 8; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[2410] Meselâ, Eskiil kazasında Atçeken Kabilesi'nden Zekeriyalu Cemaati için "*Mezraa-i İlyas Tamı ve iki kuyu evvelden berü oturagelmişler…"* denilmektedir. BOA, *TD 32,* s. 11; BOA, *TD 1061,* s. 10; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 231.

[2411] Meselâ, Bayburd kazasında bulunan Kayı Cemaati için "*Mezraa-i Yassı Öyük …varınca ve Arslanlu Viranı ve Öyüklü Viranı ve Kenâr-ı Gök Pınar yurd u mukarrerleri ve Bostanlu ve Göni ve Karaca Kaya ve Kınık ve Güncek Varsaklu Cemaati'yle müşterek kadîm'ül eyyâmdan oturagelmişler yurdları imiş ber mûceb-i defter-i köhne*" denilmektedir. BOA, *TD 32,* s. 74–78; BOA, *TD 1061,* s. 174–180; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 250.

[2412] Meselâ, Eskiil kazasında Kureyş Mürafık Cemaati için "*Düden ve Dağluc Ağac ve Bilviran dahi yaylakları olduğuna İbrahim Bey'den şer ile sabit olmuştur diyü mektubları var"* denilmesi söz konusu cemaatin yaylakları için Osmanlı Devleti'nde geçerli olan uygulamanın Karamanoğulları döneminde de aynı olduğunu göstermektedir. BOA, *TD 32,* s. 15–18; BOA, *TD 1061,* s. 69–70; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 235.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Devleti'nde de herhangi bir cemaat için sonradan yurd kaydolunan yerlerin yıllar itibariyle istisnalar dışında pek değişmediği görülmektedir.

Karaman Beylerbeyliği'nde çok nadir olsa da bazı konar-göçerlere ait yurdların bir kısmının değiştiği de olmuştur. Turgud kazasında Atçeken Kabilesi'nden olan Ağzı Açuklu Cemaati'nin yurdlarından Kömürcü adlı mezraa, 1500 yılından önceki defterde yine Atçeken Kabilesi'nden olan Şahinler Cemaati'ne verilmiştir. Ancak, bu mezraa, Şahinler Cemaati'nin yurdlarına uzak olduğundan Kömürcü Mezraası tekrar Ağzı Açuklu Cemaati'ne yazılmıştır. Şahinler Cemaati'ne ise yine Ağzı Açıklu Cemaati'nin yurdlarından olan Ulaş güzlesi verilmiştir[2413].

Yurd olarak kaydedilen yerlerin uzaklığı konar-göçerler için önemli bir husustur. Aksaray kazasında bulunan Kılıç Kemüren Cemaati'ne, 1500 yılından önce, Köşk ve Münşi (?) Çiftliği adlarında iki mezraa yurd olarak verilmiştir. Bu cemaat mensupları, söz konusu mezraaların birbirine olan mesafesinin iki günlük yol olduğunu ve başka yerde ektiklerini, yurda ihtiyaç duymadıklarını belirttiklerinden bunlara yurd kaydolunmamıştır. Nitekim 1522 yılında bu cemaatin yurdunun olmadığı yazılmıştır[2414].

Bazı konar-göçerlere, daha önceden başkalarının yaşadığını gösteren hisar, viran gibi adlara sahip yerler, yurd olarak verilmiştir. Bu yerler halkının geri dönmesi ihtimalinde buraların, konar-göçer yurdu olmaktan çıktığı anlaşılmaktadır. Bayburd kazası Atçeken Kabilesi'nden olan Abdülmüminlü Cemaati'ne yurd olarak verilen Halil Viranı, Feramuz kuyusu, Ergen Koçak kuyusu ve Sulu Hisarlu adlı mezraların, eski halkının geri dönmesi ihtimalinde, bunlardan geriye kalan yerlerin, bu cemaatin yurdu olacağı belirtilmiştir[2415].

Bazen aynı yer, aynı zamanda, birkaç cemaate yurd olarak kaydedilmiştir. Bunlar hisse yurd olarak ifade edilmiştir. Aksaray kazasındaki Seydi Saray Mezraasının

---

[2413] Ağzı Açıklu Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 106; BOA, *TD 1061,* s. 126; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243; Şahinler Cemaati için bkz. BOA, *TD 32,* s. 100–101; BOA, *TD 1061,* s. 131–132; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 243.

[2414] BOA, *TD 32,* s. 200; BOA, *TD 1061,* s. 207; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2415] BOA, *TD 32,* s. 87–90; BOA, *TD 1061,* s. 156–158; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bir hissesi Saru Kızlu Cemaati'nin yurdu iken[2416] bir hissesi Kâfir İshaklu'nun[2417] ve bir diğer hissesi Köse Yusuflar'ın yurdudur[2418]. Koçhisar kazasında Akraca mezraasının hisseleri Cüneydlü ve Celayir cemaatleri arasında paylaştırılmıştır. 1500 yılında Celayirlü Cemaati'nin talebi üzerine bu karar değiştirilmiş ve bu mezraanın tamamı, Celayirlü Cemaati'ne bedel ödemek karşılığında, Cüneydlü Cemaati'ne verilmiştir. Celayirlü Cemaati'ne ise Geçid Öyüğü mezraasını tasarruf etme hakkı tanınmıştır[2419].

2.3.6. Mezraa

Yurd olarak kaydedilen yerlerin çoğunu mezraalar oluşturmuştur. *Mezraa* kelime olarak ziraat olunacak, ekilecek yer anlamına gelmektedir[2420]. Coğrafi açıdan kır iskân birimi olarak da tarif edilmektedir. Genellikle köyden küçük bir yerleşim yerini ifade etmektedir[2421]. Osmanlı Devleti'nde genellikle halkı dağılmış olan eski iskân yerleri mezraa olarak kaydedilmiştir. Mezraalar, herhangi bir köyün yakınında bulunan ve köylünün ziraat ettiği yerlerdir. Ancak konar-göçer gruplar da mezraa topraklarını işleyen diğer bir gruptur. Mezraalar, tapu tahrir defterlerinde genellikle *hariç ez defter* olarak kaydedilmiştir[2422].

Mezraalar, Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri için çoğunlukla kışlak alanıdır[2423]. Kayseri kazasında *Küsün Cemaati* için 1500 yılında *Karaca İn ve Kaş İn*

[2416] BOA, *TD 32,* s. 206–207.

[2417] BOA, *TD 32,* s. 196–197; BOA, *TD 1061,* s. 206–207; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2418] BOA, *TD 32,* s. 202–203; BOA, *TD 1061,* s. 207; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2419] BOA, *TD 32,* s. 250; BOA, *TD 1061,* s. 262–263; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 144.

[2420] F. Develliođlu, Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat, s. 641.

[2421] Mezraanın yerleşim yeri olduğu hakkında coğrafyacılar arasında çeşitli görüşleri savunanlar bulunmaktadır. Mezraalar, hayvancılık yapılanlar, tarım yapılanlar, hem hayvancılık hem tarım yapılanlar, yazlık olarak kullanılanlar ve kışlık oturulanlar olmak üzere sınıflandırılmaktadır. Bkz. Harun Tunçel, "Mezraa Kavramı ve Türkiye'de Mezraalar", Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, S. 5, Ankara 1995, s. 72–98. Mezraa için ayrıca bkz. N. Tunçdilek, "Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri", s. 46–47, Ali Tanoğlu, "İskân Coğrafyası Esas Fikirler, Problemler ve Metod", *Türkiyat Mecmuası,* C. XI, İstanbul 1954, s. 26–29.

[2422] H. İnalcık, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid,* s. XXIX; H. İnalcık, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", s. 110; Nejat Göyünç, XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, Ankara 1991, s. 73–74; T. Gündüz, "Kayseri'de Mezraaların Köye Dönüşmesinde Konar-Göçer Aşiretlerin Rolü", s. 183.

[2423] Kayseri'de, 16. yüzyılın ortalarından itibaren mezraaların bir bölümü bölgede bulunan konar-göçerler tarafından kışlak olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu husus mezraaların yerleşim haline gelmesinde önemli bir aşamadır. T. Gündüz, "Kayseri'de Mezraaların Köye Dönüşmesinde Konar-Göçer Aşiretlerin Rolü", s. 186.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

adlı kışlaklarının olduğu görülmektedir. 1522 yılında ise kışlak olarak adlandırılan bu yerler *Mezraa-i Karaca İn ve Kaş İn* diye kaydedilmiştir[2424]. İshaklu kazasındaki Akkoyunlu Cemaati'nin yurdları, Kara Pınar, Yarım Dam ve Kâfir Viranı mezraalarıdır. Akkoyunlu konar-göçerleri bu üç mezraada hem hayvancılık hem de ziraat yapmışlardır. 1500 yılında hariç ez defter olarak kaydedilen pek çok mezraa, hem 1500 hem de 1522 yıllarında cemaatin, sadece ziraat yaptığı yerlerdir[2425].

Bazı mezraalarda konar-göçerlerin ziraat yaptığı açıkça belirtilmektedir. *Mezraa-i Gögercinlik cemaat-i mezbure ziraat iderler* kaydı bunu destekler mahiyettedir[2426]. Aksaray kazasındaki Bektaşlu konar-göçerleri için *mezraa-i Kozlucadere cemaat-ı bektaşlu eker* buna bir başka örnektir[2427]. Bazı konar-göçerlerin ise tasarruflarında olan mezraalarda ziraat ile uğraşmadıkları görülmektedir. Aksaray kazasındaki Kara Yayla Cemaati için *mezraa-i Beğtimur Boğazı ve Bağra yurd kayd olunmuş amma ekmezler imiş* kaydı bunun için örnek teşkil etmektedir[2428]. Mezraa, yurd ve ekinlik kelimeleri bazen yan yana kullanılmıştır. Aksaray kazasında bulunan Deli Habeşlü Cemaati için *mezraa-i Ayasun ve Keş ve Yazır bunların yurdları ve ekinlikleridir* denilmektedir[2429].

Aksaray kazasındaki Bektaşlu Kabilesi'ne bağlı Tahir Hacılu'da olduğu gibi *Mezraa-i Hamid ellerindeki yerleridir* şeklinde de ifade edilmiştir. Bir sonraki tahrirde bu cemaat *Cemaat-ı Tahir Hacılu an Cemaat-ı Bektaşlu der mezraa-i Hamid* diye kaydedilmiştir[2430]. Tüm bunlar, mezraanın, konar-göçerler için hem ziraat yaptıkları hem de hayvanları ile beraber kışladıkları yerler olduğunu göstermektedir.

Mezraaların bazen sınırları çizilmiştir. İshaklu kazasında bulunan Kürd Cemaati'nin yurdu olan Bend Öyüğü'nün sınırları şöyle çizilmiştir: "*Mezraa-i Bend Öyüğü hududunun bir tarafı Absar Öyüğü ve bir tarafı İki Kuyu ve bir tarafı Birce Kuyu*

[2424] BOA, *MAD 20, vr.*92a–92b; BOA, *TD 33,* s. 167; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 214.

[2425] BOA, *TD 32,* s. 377–378; BOA, *TD 1061,* s. 365–366; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82.

[2426] BOA, *TD 32,* s. 374; BOA, *TD 1061,* s. 362–363; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82.

[2427] BOA, *TD 32,* s. 374; BOA, *TD 1061,* s. 362–363; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 82.

[2428] BOA, *TD 32,* s. 203–204; BOA, *TD 1061,* s. 209–210; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 134.

[2429] BOA, *TD 1061,* s. 201–202; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 133.

[2430] BOA, *TD 32,* s. 329; BOA, *TD 1061,* s. 195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ve bir tarafı Bozca Su deyü …"[2431]. Aksaray kazasındaki Borna (?) Cemaati için *Mezraa-i İnöyüğü Beytimur Pınarı'nda Ankara'dan Kayseriyye'ye giden yolun aşağısı yurdlarıdır* kaydı geniş bir tariftir[2432]. Mezraalar, *nezd-i yurd* diye kaydedilerek cemaatin yurdlarına olan yakınlıkları belirtilmiştir. İshaklu kazasında Bennak Cemaati'nin ziraat yaptığı Ada Çal mezraası için "*Mezraa-i Ada Çal nezd-i yurd u cemaat-i mezbure der yed-i cemaat-i mezbure*" buna örnek olarak gösterilebilinir[2433].

Mezraalar, bazen konar-göçerler için kışlak kadar yazla ve güzle mekânlarıdır. Mezraa, asıl olarak zirai amaçlı kullanılan mekânlardır. Aynı zamanda, mezraalar, çoğu durumda yerleşik hayata geçmiş bazı ailelerin etraflarındaki tarlaları ekip biçmek ve sürülerini otlatmak amacıyla yaz boyunca yaşadıkları yaz yerleşmeleri de olmuşlardır. Konar-göçer ağırlığının baskın olduğu yerlerde ise mezraa, bu grup insanlarca oluşmuştur[2434]. Özellikle yarı yerleşik göçebelerin yaylak ya da yazlaklarını mezraa ve sınırlar oluşturmuştur[2435].

Turgud kazasındaki Atçeken Kabilesi'nden Evlâd-ı Yadigâr Cemaati, Tağalcım (?) adlı mezraada yazlamışlardır. Bu yazlada ziraat yapılmadığı söylenmektedir[2436]. Ancak zaman zaman konar-göçerlerin yazlalarda ziraat ile uğraştıkları görülmektedir. Eskiil kazasında Kul Hamza Cemaati'nin yazlası olan Viran Ağıl için aynı zamanda *ekinlikleridir* denilmektedir[2437]. Aksaray kazasındaki Bektaşlu Kabilesi'ne bağlı Hoşkadem Cemaati'nin yurdu olan Akçaşehir mezraası yakınında bulunan Yasene (?) Mezraası, cemaatin hem yazlası hem de güzlesidir[2438]. Gülnar kazasında Davalar ve Harman Alanı adlı mezraalar Cecelü ve Sapaca cemaatlerinin güzle alanlarıdır[2439]. Tüm bunlardan hareketle, mezraa denilen yerlerin aynı zamanda yazla ve güzle oldukları

[2431] BOA, *TD 32,* s. 375–377; BOA, *TD 1061,* s. 360–361; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81–82.

[2432] BOA, *TD 1061,* s. 211; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 134.

[2433] BOA, *TD 32,* s. 370–371; BOA, *TD 1061,* s. 364–365; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 81–82.

[2434] S. Faroqhi, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı*, s. 106.

[2435] Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 89–90.

[2436] BOA, *TD 1061,* s. 132.

[2437] BOA, *TD 1061,* s. 45–46.

[2438] BOA, *TD 1061,* s. 196–197.

[2439] BOA, *TD 83,* s. 356.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

söylenebilinir. Günümüzde de halk arasında Karadeniz Bölgesi'nde yaylaya çıkışta kullanılan yazla ve güzle gibi ara konak yerlerine de mezraa denilmektedir.

Söz konusu alanlar, her zaman mezraalardan oluşmamıştır. Bazen yazla olarak verilen yer mevzii olarak ifade edilmiştir. *Ereğli* kazasında *Urban-ı Sapan Kabilesi*'nden Nasır Cemaati'nin yazlalarının Köycük *nâm mevzi'i* de olduğu söylenmektedir[2440]. Turgud kazasında Atçeken Kabilesi'nden olan Nökerân-ı Piri Bey Cemaati, Armudlu Konak, Gelincik Pınarı, Çallı Çukur, Tek Depe ve Hozulcek-i Küçük Yazla, Orta Saz Öyüğü, Yılanluca, Orta Viran ve Hızır Aşık adlı yazlalara sahiptir. Bu yazlaların bazılarının mezraa, bazılarının konak ve bazılarının mera'a olarak kullanıldığı kaydedilmiştir[2441].

Yayla alanları da bazen mezraa olarak nitelendirilmiştir. Mud kazası Silifke nahiyesinde bulunan Küçük Cemaati'nin yaylağı, Üç Kuyu mezraasıdır[2442]. Yine Silifke'de bulunan Moğultay Cemaati'nin Hocalu karyesinde kışlayanları, Gelen Kuyu, Bayındırlu ve Kara Mahmud adlı mezraalarda yaylamışlardır[2443].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri, tasarruf ettikleri mezraaları genellikle ziraat amaçlı kullanmıştır. Ancak yukarıda görüldüğü gibi mezraalar zaman zaman kışla, yayla, güzle ve yazla olarak yaşadıkları yerlerden de oluşmuştur.

Mezraa dışında sınur adıyla kaydedilen bazı yerlerin de yayla olduğu görülmektedir. Mud kazasına bağlı Silifke nahiyesinde Mahmudlar Cemaati'nin Dereköy'de kışlayanları, Melik Kapusu sınurunda yayladıkları kaydedilmiştir[2444]. Yine aynı nahiyedeki Oğrun (?) Pınarı adlı sınur ise Şeyh Güvenç Kabilesi'ne bağlı Çerkesler ve Arpaçlu cemaatlerinin yaylak mahallidir[2445].

Görüldüğü gibi Karaman Beylerbeyliği'nde genel olarak yaylak, kışlak, güzlek, yazlak, mezraa, sınır gibi yerleşime ilişkin kavramları birbirinden kesin hatlarla ayırmak

---

[2440] BOA, *TD 32,* s. 367; BOA, *TD 1061,* s. 370–371; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 149.

[2441] BOA, *TD 1061,* s. 125.

[2442] BOA, *TD 83,* s. 131–132.

[2443] BOA, *TD 83,* s. 149.

[2444] BOA, *TD 83,* s. 158.

[2445] BOA, *TD 83,* s. 162–163.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

mümkün değildir. Bunlar, coğrafi yapı ve konar-göçer halkın özellikleriyle uyumlu bir bütünlük göstermektedir[2446]. Öyle ki bazen mezraa kavramı, Karaman konar-göçerlerini birbirinden ayırt eden bir özellik kazanmıştır. Kabilelere bağlı bazı cemaatler, bulundukları mezraanın adıyla anılmışlardır. Aksaray kazasındaki Bektaşlu Kabilesi'ne bağlı cemaatlerden, Çiftlik mezraasında olanı Çiftlik[2447]; Kızıl Köy mezraasında olanı Kızıl Köy adıyla anılmışlardır[2448].

2.3.7. Suvad (Suvat)

Suvad, çayda hayvanata su içirilen yer anlamına gelmektedir[2449]. Konar-göçerler, kış süresince hayvanların su ihtiyacını bölgede bulunan küçük çaylardan ve kuyulardan karşılıyorlardı[2450]. Yaylak ve kışlak alanlarının seçilmesinde, her bir bölgenin kendine mahsus coğrafi faktörlerinin rol oynadığından daha önce bahsetmiştik. Bu alanların tespitinde su öncelikli bir unsur olmuştur. İç Anadolu'da içinde kuyusu olmayan bir yaylayı görmek mümkün değildir. Su kaynaklarının az olduğu yerlerde ve özellikle kalker karakterli Toros kütlelerinde yaylalar, dağınık olmakla beraber, yayla su kaynakları istikametinde bir meyil gösterir[2451]. Elbette ki sadece yaylakların değil kışlaklarında su kaynakları bulunmaktadır. Karaman Beylerbeyliği'nin bugünkü İç Anadolu Bölgesi'ni içine aldığı yerlerde sayısız su kuyuları bulunmaktadır. Aksaray-Konya arasındaki kuyular, Konya civarındakilerden üç misli daha derindir[2452].

Karaman Beylerbeyliği'nde bazı mezraaların içindeki kuyularla beraber konar-göçerlere verildiği görülmektedir. Aksaray kazasındaki Eylemiyen Cemaati'nin olan Orta Viran mezraasındaki kuyusunun da bu cemaatin tasarrufunda olduğu yazmaktadır[2453]. Eskiil kazasında bulunan Ezginli, Mihmad Hacı, Karkın gibi kışlaklarda su kuyuları ve Bucak Kışla, Bulgar Suyu yaylası gibi yerlerde akarsular

---

[2446] Ş. Çelik, "İçel Yörükleri", s. 90.

[2447] BOA, *TD 32,* s. 326–327; BOA, *TD 1061,* s. 196–197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

[2448] BOA, *TD 32,* s. 328–329; BOA, *TD 1061,* s. 196–197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 132.

[2449] Ş. Sami, *Kamus-ı Tûrkî,* s. 836.

[2450] T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri*, s. 138.

[2451] Necdet Tunçdilek, "Türkiyede Yaylalar ve Yaylacılık", s.19.

[2452] İ. H. Konyalı, *Niğde Aksaray Tarihi I,* s. 69.

[2453] BOA, *TD 1061,* s. 204–205.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunmaktadır[2454]. Görüldüğü gibi suvadlar, sadece kuyuları karşılamamaktadır. Akarsular da suvad olarak nitelendirilmektedir. Eskiil kazasındaki Kuştimur Kabilesi'nin tasarruf ettiği ve Larende tarafında olan mezraalardaki suvadlar, akarsulardan oluşmuştur[2455]. Turgud kazasında Çepni Cemaati'nin mezraaları Pirce kuyu, Çukur Hisar ve Turaklu iken bunların içinde olan pınarlar da cemaatin suvadlarıdır[2456].

Özellikle yaylalar ve suvadlar, konar-göçerlere hüccet ve tapu ile kaydolunmuştur. Bundan dolayı, konar-göçerler sadece kendi adlarına kaydolmuş yaylalara çıkabiliyorlar, başka yaylalara koyunlarını götüremiyorlardı. Böylece, merkezi hükümet aşiretlerin hayatını bütünüyle denetim altına almaya çalışıyorlardı. Bu suretle geniş Anadolu coğrafyasında yaylak-kışlak hayatını sürdüren büyük teşekküllerin birbirine karışması ve onların aralarında doğabilecek yaylak-kışlak ve suvad kavgaları engellendiği gibi, vergi düzeninin bozulmasına da fırsat verilmemiş olunuyordu. Yayla olarak belirlenen ve konar-göçerlere tahsis edilen araziler ise hiçbir zaman ziraat alanına çevrilemiyor, ziraat dahi edilse yaylaktan çıkmıyordu[2457]. Suvadlar için hüccetler verilmiştir. İshaklu kazasındaki Kureyş Cemaati'ne kaydedilen Çoban Karaca ile Kızıl Kuyu suvadları için yazılan *ber muceb-i hüccet-i şer* bunu göstermektedir[2458]. Bayburd kazasındaki Atçeken Kabilesi'nden Beçenak Cemaati'ne de yurdları ve suvadları, şehzade tapusuyla verilmiştir[2459].

Sonuç olarak, Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerler, göçebe hayatın geleneksel unsuru olan yaylak-kışlak hareketliliğini sürdürmüşlerdir. Bunlar, yaylak ve kışlak arasında yazlak ve güzlek adı verilen ara konak yerlerini de kullanmışlardır. Bu mekânlar, daha çok mezraalardan oluşmuştur. Bu hayat tarzının sürdürüldüğü mekânlar, devlet tarafından konar-göçerlere yurd olarak verilmiştir. Ayrıca mezraalar, konar-göçerlerin ziraat ettiği mekânlardır. Bu mekânlar zamanla konar-göçerlerin yerleşik hayata geçtikleri yerler olmuştur.

[2454] BOA, *TD 32,* s. 44.

[2455] BOA, *TD 32,* s. 44.

[2456] BOA, *TD 32,* s. 94.

[2457] T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri*, s. 140–141.

[2458] BOA, *TD 32,* s. 371–372.

[2459] BOA, *TD 32,* s. 87; BOA, *TD 1061,* s. 160–161; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 249.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KARAMAN BEYLERBEYLİĞİ'NDEKİ KONAR-GÖÇERLERİN İKTİSADİ HAYATI VE GELİRLERİNİN BÖLÜŞÜMÜ

3.1. İktisadi Hayat

Karamanoğullarının hâkimiyet sahasını oluşturan inceleme alanımızda bulunan konar-göçer teşekküller, Osmanlı Devleti'nin bölgedeki idaresiyle beraber eski siyasi güçlerini yitirmişlerdir. Ancak sürdürdükleri hayat tarzları bu dönemde de devam etmiştir. Osmanlı Devleti, Türkmenlerin hayat tarzlarında bazı hukuki düzenlemeler yapsa da bu hayat tarzının değişmesi için aşırı vergi alımı gibi zorlayıcı kurallar getirmemiştir. Göçebe unsurların yaylak-kışlak mahallerinin tapu tahrir defterlerine kaydedilmiş olması devletin bu hayat tarzını resmen tanıdığını göstermektedir. Konar-göçerlerin yaylak ve kışlak arasında sürekli göç etmeleri temelde hayvancılığa dayalı bir ekonomiye sahip olmalarından kaynaklanmaktadır[2460].

Yaylak ve kışlak hayatının birbirini tamamlayan iki unsur olduğundan daha önce söz etmiştik. Konar-göçerler, buralarda hayvancılığın yanı sıra ziraat ile de meşgul olmuşlardır. Özellikle 1500 yılından sonra hemen hemen tüm konar-göçer teşekküller, az da olsa toprakla uğraşmışlardır. Bunun yanı sıra pek çok konar-göçer grup arıcılık gibi diğer zirai faaliyetlerde de bulunmuşlardır.

Karaman Beylerbeyliği'nde göçebe unsurların iktisadi faaliyetleri, bulundukları coğrafyaya göre farklılık arz etmektedir. Eskiil, Bayburd, Turgud, Aksaray, Koçhisar, Kayseri gibi bugün İç Anadolu Bölgesi'nin sınırları içinde kalan yerlerdeki göçebe hayat; Gülnar, Mud, Karataş ve Ermenek'i içine alan İçil sancağına göre değişikler göstermektedir. İçil'in bulunduğu coğrafyada Akdeniz ikliminin egemen olması buradaki konar-göçerlerin yarı yerleşik bir hayat sürdürmelerine neden olmuştur. Üstelik yerleşik olanlar dahi konar-göçerler gibi kışın sahilde yazın yüksek dağlarda yaşamakta idiler. Bu durum İçil'de yerleşik reaya ile konar-göçerlerin iç içe bir yaşam sürdürmelerine neden olmuştur. Nitekim İçil'e ait tapu tahrir defterlerinde de bu iki grubu birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Yani İçil'de ne yerleşik olana tam yerleşik ne de konar-göçer olana tam göçebe demek mümkün değildir. Bu durum İçil'de konar-göçer olarak düşündüğümüz grupların ekonomik faaliyetlerinin coğrafyaya göre

[2460] A. S. Bilgili, "Tarsus Türkmenleri (Varsaklar)", s. 38.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

değişmesinin yanı sıra yerleşik olan reayadan etkilendiğini de göstermektedir. Aşağıda görüleceği gibi 1500 yılında dahi sadece buğday ve arpa olarak iki tahıl ürününden alınan vergi, hayvancılıktan alınan verginin neredeyse iki katıdır. Üstelik İçil'de zirai ürünler sadece arpa ve buğdaydan oluşmamıştır. Buradaki ürün çeşitliliği incelediğimiz diğer hiçbir kazada bu kadar fazla değildir.

İçil dışında kalan diğer kazalardaki konar-göçerlik de kendi içerisinde farklılık arz etmektedir. Eskiil, Turgud, Bayburd, Kayseri ve kısmen Niğde dışındaki kazalarda sürdürülen konar-göçerlik yerleşik hayata daha eğilimli bir düzen içerisindedir. Bu kazalarda özellikle 1500 yılından sonra zirai faaliyetler ya hayvancılığın önüne geçmiş ya da neredeyse hayvancılıkla eşit seviyeye gelmiştir. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde görüleceği gibi, konar-göçerliğin tam olarak yaşandığının belirtildiği Kayseri'de dahi konar-göçerlerin ziraat ile uğraşmaları koyun sayısında bir düşüşün gerçekleşmesine neden olmuştur[2461]. Eskiil, Turgud ve Bayburd'daki konar-göçerlik ise Atçekenler dolayısıyla farklılık arz etmektedir. Sadece Karaman Beylerbeyliği'nde değil tüm Osmanlı Devleti genelinde at yetiştirip bunun için devlete vergi ödeyen tek teşekkül olan Atçekenler sadece bu üç kazada yaşamışlardır. Zikredilen kazalardaki konar-göçerler dahi Atçeken olanlar ve olmayanlar diye ikiye ayrılmaktadırlar. 1500 yılında özellikle Atçeken olmayan konar-göçerler, ziraat ile uğraşıyorken, 1522 yılında hem Atçekenlerin hem de Atçeken olmayanların ziraat ile uğraştıkları görülmektedir.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerler, Osmanlı Devleti genelindeki tüm reaya gibi yaptıkları faaliyetler karşılığında vergi vermekle yükümlü kılınmışlardır. Aşağıdaki tablodan görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerden 1500 yılında 2.436.660 ve 1522 yılında 3.467.109 akçe vergi alınmıştır. Söz konusu konar-göçerlerin ödedikleri vergi 1500 ile 1522 yılları arasında % 42 oranında artmıştır.

Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi 1500 yılında en fazla vergi Gülnar kazasındaki konar-göçerlerden alınmıştır. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin ödedikleri verginin yaklaşık olarak % 17'si Gülnar kazasına aittir. Bunu % 13 ile Mud ve % 10 ile Turgud kazası takip etmektedir. 1522 yılında ise en fazla vergiyi

[2461] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 329.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yine Gülnar ile Eskiil konar-göçerleri ödemiştir. Bu yıl Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin ödediği verginin % 14'ü Gülnar ve % 13'ü Eskiil konar-göçerlerine aittir.

Tablo 22: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Toplam Vergi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Konya Kazası	-	-	2716	0.07
Turgud Kazası	249157	10.22	396030	11.43
Bayburd Kazası	187308	7.68	234422	6.77
Eskiil Kazası	145137,5	5.95	462786	13.36
İshaklu Kazası	53823	2.20	71650	2.07
Ilgun Kazası	14285	0.58	22180	0.63
Beyşehir Kazası	2440	0.10	770	0.02
Seydişehir Kazası	-	-	664	0.01
Larende Kazası	3960	0.16	4501	0.12
Belviran Kazası	3105	0.12	2646	0.07
Aksaray Kazası	203219,5	8.34	267531	7.72
Ereğli Kazası	78899,5	3.23	93562	2.70
Koçhisar Kazası	141930	5.82	227292	6.56
Niğde Kazası	145448	5.96	222463	6.46
Anduğu Kazası	-	-	520	0.01
Ürgüb Kazası	33550	1.37	45070	1.29
Karahisar-ı Develü Kazası	187779	7.70	246270	7.11
Kayseri Kazası	148643	6.10	273074	7.88
Ermenek Kazası	3152	0.12	1888	0.05
Gülnar Kazası	406557,5	16.69	478502	13.81
Karataş Kazası	101499	4.16	141751	4.09
Mud Kazası	326767	13.41	270821	7.82
TOPLAM	**2436660**	**100**	**3467109**	**100**

3.1.1. Şahsa Bağlı Vergiler

Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin ve vergi ünitesinin ana kaynağını oluşturan çift-hane ünitesine daha önce değindiğimizden burada tekrar etmeyeceğiz. İktisadi açıdan çift-hane, bir köylü ailesinin geçimini sağlayan ve devlete vergi vermekle yükümlü olan temel birimdir. Bu özelliği ile kır toplumunun temel karakterini çift-hane oluşturmaktadır[2462]. Bu hane sistemi konar-göçerler için de geçerli idi. Konar-göçer gruplarda haneyi tamamlayan esas kaynak toprak değil, koyun miktarı olmuştur. Buna göre Yörük ve Türkmen olan bir ailenin sahip olduğu koyun miktarı 24 adetten fazla ise bu aile hane olarak kabul edilmekteydi. Eğer konar-göçer aile 24 koyundan

[2462] Çift ve çift-hane üzerine daha fazla değerlendirme için bkz. H. İnalcık, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", s. 1–6; H. İnalcık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", s. 32–41. M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 42–43; H. İnalcık, *Ekonomik ve Sosyal Tarih,* C. I, s. 187–199.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

daha az koyuna sahip ise ya da hiç koyunu yoksa *bennâk* olarak kaydedilmekteydi[2463]. Karaman Kanûnnâmelerinde yer almamasına rağmen, Karaman Vilayeti'nin Kayseri ve Turgud kazalarında bulunan konar-göçer teşekküllerde, haneyi tanımlayan esas kaynağın hayvancılık olduğu anlaşılmaktadır. 1500 yılında Kayseri kazasında *Balaklu Cemaati* için koyunu olmayanlardan bennak resminin alınması gerektiğine dair kayıt bulunması bunu göstermektedir[2464]. Kayseri kazası konar-göçerleri için her ne kadar çift, nim çift ve bennak gibi raiyyet statüleri yazılmışsa da bunlardan çift resmi alınmamıştır. Turgud kazasında bulunan konar-göçerlerden Yapalu Kabilesi'nin cemaatleri içinde aynı durum söz konusudur[2465]. Ancak Karaman Vilayeti'nin tamamındaki konar-göçerlerde bunu gösteren bir kayıt mevcut değildir. Özellikle yerleşik hayatın daha baskın olduğu Gülnar, Mud ve Karataş kazalarında hane ünitesinin ziraat esaslı bir oluşum olabileceğini düşünmekteyiz. Bunlar dışında kalan kazalardaki konar-göçerlerde hane ünitesinin hayvancılık mı yoksa tasarruf edilen araziye göre mi esas alındığı kesin değildir. Tüm bunlardan ayrı olarak belirtmeliyiz ki Atçeken Kabilelerinden çift, nim çift ve bennak vergileri alınmamıştır[2466].

Osmanlı Devleti'nde miri arazi rejiminin uygulandığı her yerde, çift adı verilen çeşitli büyüklükteki araziyi tasarruf eden kişilerin ödediği vergiye çift resmi denir. Bu verginin alınmasında çiftliğin ölçüsü esas alınmaktadır[2467]. 1522 yılı Karaman Kanûnnâmesi'nde çiftlik a'lâ, evsât ve ednâ olmak üzere üçe ayrılmıştır. Bu bölgede çiftlik " *... a'lâ yerden altmış dönüm ve evsât yerden seksen ve doksan dönüm ve ednâ yerden yüz ve yüz yirmi dönüm..."* şeklinde tarif edilmiştir[2468]. Evli fakat hiç yeri olmayan ya da nim çiftten az yeri olanlara bennak denilmektedir. Bennaklardan da bennak resmi adıyla vergi alınmıştır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bazı konar-göçer

---

[2463] T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 77–78. E. Çakar, "XVI. Yüzyılda Suriye'de Yaşayan Salur ve Çoğun Türkmenleri", s. 336; E. Erdoğan, "XVI. Yüzyılda Ankara Yörüklerinin İktisadi Hayatı", s. 35; N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s. 486.

[2464] BOA, *MAD 20,* vr. 93a-93b; BOA, *TD 33,* s. 169.

[2465] Mesela Yakacıklu Cemaati bu duruma örnek gösterilebilinir. Bu cemaat için her iki yılda da koyunu olmayandan bennak vergisi alınması şartı konulmuştur. Sadece bu cemaat değil Yapalu Kabilesi'nin hemen hemen tüm cemaatlerinden aynı şekilde vergi alınmıştır. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 161–163; BOA, *TD 1061,* s. 134–135.

[2466] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 331.

[2467] Feridun Emecen, "Çift Resmi", *DİA,* C. VIII, İstanbul 1993, s. 309.

[2468] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

teşekküllerden 24 koyundan az koyunu olanların da bennak resmi ödediği görülmektedir.

1500 yılında Karaman Vilayeti'nde Kayseri Livası hariç diğer sancakların tamamında her bir çift 36, nim çift 18 ve bennak 12 akçe resim ödemiştir. Kayseri sancağında ise çift resmi 57 akçe, nim çift resmi 28,5 ve bennak resmi 12 akçedir[2469]. 1518 yılı Karaman Kanûnnâmesi'nde, Kayseri kazasındaki yörükân taifesinin, resm-i çift, bennak ve caba ödemediği belirtilmiştir. Ancak bunların ziraatle uğraşmaya başlamaları koyun sayısında azalmaya neden olmuştur. Bu da ağnam vergisini alan sipahilerin gelirlerinin azalmasını sağlamıştır. Tüm bunlardan dolayı söz konusu yörük taifesi de çift, nim çift ve bennak vergisini ödemeye başlamıştır[2470]. 1522 yılında ise Karaman Vilayeti'nin genel kanûnnâmesinde kazalar arasında herhangi bir ayrım yapılmadan her yerde alınan çift resminin 36, nim çift resminin 18, bennak resminin 12 akçe olduğu kaydedilmiştir[2471].

Evliler dışında ergenlik çağına ulaşmış ve iş tutabilme gücüne sahip olan bekârlar caba olarak adlandırılmış ve bunlardan caba resmi alınmıştır. Osmanlı Devleti'nin pek çok bölgesinde caba resminin karşılığı *resm-i mücerred* olarak adlandırılmaktadır. Ancak Karaman Vilayeti kanûnnâmelerinde ve bölgenin tapu tahrir defterlerinde hem caba hem de mücerred olarak kaydedilmiş kişiler bulunmaktadır. Bu bölgede mücerredlerin cabalardan farkı yaşca ergen olmayan ve babasının yanında yaşayan bekâr kişiler olmalarıdır. Bunlar vergiden muaf tutulmuştur. Her iki dönemde de Karaman Vilayeti'nin genelinde caba 6 akçe olarak kabul edilmiştir. Caba resmi, her yıl Mart ayının başlarında alınmıştır[2472]. Bu durum sadece Kayseri kazasında farklılık arz etmektedir. Bu kazada 1500 yılında caba olandan 12 akçe vergi alınmıştır[2473]. 1522

[2469] BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2.

[2470] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 318, 329.

[2471] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2472] Karaman Vilayeti'nin Kayseri hariç diğer kazaları ve sancakları için 1500 yılında kanûnnâme yoktur. Ancak tapu tahrir defterlerindeki kayıtlar, bu uygulamanın geçerli olduğunu göstermektedir. A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 318; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2473] BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yılında Kayseri kazasında caba olarak kaydedilenlerden de vilayetin genelindeki gibi 6 akçe tahsil edilmiştir[2474].

Tablo 23: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Şahıs Vergileri*[*]

Kaza Adı	Çift Resmi		Bennâk Resmi		Caba Resmi	
	1500	**1522**	**1500**	**1522**	**1500**	**1522**
Konya Kazası	-	-	-	1296	-	96
Turgud Kazası	918	1368	436	4764	66	478
Bayburd Kazası	-	5274	-	3132	-	366
Eskiil Kazası	3276	14598	4044	15140	444	3434
İshaklu Kazası	2736	3960	5172	5300	552	2004
Ilgun Kazası	2466	2136	792	504	258	450
Beyşehir Kazası	-	-	-	-	-	-
Seydişehir Kazası	-	132	-	24	-	18
Larende Kazası	-	-	1318	3465	-	6
Belviran Kazası	144	-	288	276	42	-
Aksaray Kazası	13211	14798	8916	20736	2058	4313
Ereğli Kazası	7164	12222	3288	5672	6	2144
Koçhisar Kazası	15966	19314	4476	20016	324	4584
Niğde Kazası	7983	16326	8006	13578	4799	3216
Anduğu Kazası	-	-	-	156	-	24
Ürgüb Kazası	4086	4338	1140	2556	426	836
Karahisar-ı Develü Kazası	5040	14970	2520	12507	780	3816
Kayseri Kazası	357	-	437	-	56	-
Ermenek Kazası	990	630	108	84	-	54
Gülnar Kazası	52268	62983	14951	33996	2468	13098
Karataş Kazası	15110	16364	5438	7909	282	1976
Mud Kazası	33332	25544	16302	26914	858	5405
TOPLAM	**165047**	**214957**	**77632**	**178025**	**13419**	**46318**

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden alınan şahıs vergilerinin 1500 yılındaki toplamı 256.098 akçedir. Bu meblağ tüm verginin % 11'ini oluşturmaktadır. 1522 yılında ise bu verginin toplamı 439.300 akçedir. Bu yıl alınan şahıs vergilerinin toplamı tüm verginin % 13'ünü oluşturmaktadır. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden alınan şahıs vergilerinde iki yıl arasında % 72 oranında bir artış söz konusudur. Bu artışın en önemli sebebi 1500 yılında şahıs vergisi alınmayan birçok

[2474] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[*] Burada verdiğimiz değerler, nüfusta verdiğimiz çift, nim-çift, bennak ve caba değerlerini zaman zaman tam olarak karşılamamaktadır. Bu farklılık bazı kabilelerin hâsıllarının topluca verilmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca bazı yerlerde hane ünitesi hayvan esaslı oluşturulmuştur. Buna rağmen hane çift, nimçift ve bennak diye statülendirilmiştir. Ama çift resmi alınmamıştır. Bu gibi sebeplerden dolayı şahıslara verilen statülerle bunlardan alınan vergi değerlerinde bazı farklılıklar bulunmaktadır. Biz, tapu tahrir defterlerinde verilen değerlerde herhangi bir değişiklik yapmayı doğru bulmadığımız için burada defterdeki değerler verilmiştir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

gruptan 1522 yılında söz konusu verginin talep edilmesidir. Yüzdeci Kabilesi buna örnek olarak gösterilebilinir. Bu konar-göçerlerden 1500 yılında sadece ganem vergisi alınırken, 1522 yılında ganem vergisinin yanı sıra şahıs vergileri de alınmıştır. 1522 yılında şahıs vergisinin talep edilmesindeki en önemli etken pek çok konar-göçer grubun ziraata olan eğilimlerinden kaynaklanmıştır. Konar-göçerlerin ziraat ile uğraşmaları, bunların asıl yaptıkları işi yani hayvancılığı bir nebze de olsa sekteye uğratmıştır. Bu durum ganem vergisini alan tımarlı sipahinin gelirinde azalmaya neden olmuştur. Bu nedenle 1522 yılında konar-göçerlerden bennak, caba ve çift adını taşıyan resimlerin alındığı görülmektedir. Bütün bu gelişmeler, 1518 yılındaki Karaman Kanûnnâmesi'ne de yansımıştır. Kayseri sancağında bulunan yörük olarak ifade edilen bir taifenin eskiden beri konar-göçer olduğu ve ziraat ile uğraşmadığı belirtilmiştir. Ancak son zamanlarda ziraat ile uğraşmaları üzerine, bunlardan da şahıs vergileri talep edilmiştir[2475].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinde yukarıdaki tabloda görüleceği gibi 1500 yılı ile 1522 yılları arasında caba ve bennak resminde % 100'ün üzerinde artış söz konusudur. Bu yıllar arasında çift resmi % 30, bennak resmi % 129 ve caba resmi % 245 oranında artmıştır. Karaman Beylerbeyliği'nde caba, vergi veren bekâr nüfustur. Ayrıca vergiden muaf olan bekâr nüfus ta bulunmaktadır. Bu nüfus mücerred adıyla kaydedilmiştir. Bunlardan vergi alınmamasına rağmen bu bekâr nüfusun, ülkedeki vergi gelirlerini belirlemek esasına göre hazırlanmış tapu tahrir defterlerine kaydedilmesinin sebebi, potansiyel vergi mükellefi olabilecek bu zümreyi göz ardı etmemek olmalıdır. 1522 yılında bekâr nüfus, 1500 yılına göre daha fazla bir oranda vergilendirilmiştir. Caba resmindeki artış da bundan kaynaklanmış olmalıdır.

Bennak resminin artışının nüfusun çoğalması ve buna karşılık gelirlerin düşmüş olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Konar-göçerlerin 1500 yılından sonra yerleşik hayata eğilimleri biraz daha artmıştır. Hem bu hayata yabancı olmalarından dolayı tam olarak verim alamamalarından hem de hayvancılıktan uzaklaşmaları hayvan sayılarının azalması gelirlerinin yeterince artmamasına neden olmuş olabilir. Bu gelir kaybı birçok kişinin bennak olarak kaydedilmesine ve bunlardan bennak resmi alınmasına sebep olduğunu düşünmekteyiz.

[2475] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 329.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Konar-göçerlerin en fazla çift resmi verdiği kaza Gülnar kazasıdır. Toplam çift resmi içindeki oran bu kazada 1500 yılında % 32 ve 1522 yılında % 29'dur. Gülnar kazasını 1500 yılında % 20 ve 1522 yılında % 12 oranı ile Mud ve 1500 yılında % 10 ve 1522 yılında % 9 oranı ile Koçhisar kazaları takip etmektedir.

Bennak resmi, en fazla 1500 yılında Mud ve 1522 yılında Gülnar kazasındaki konar-göçerlerden alınmıştır. Mud kazasındaki konar-göçerlerin bennak resmi oranı, toplam bennak resminin 1500 yılında % 21'ni ve 1522 yılında % 15'ni kapsamaktadır. Gülnar kazasında ise, her iki dönemde de % 19 oranındadır. Bu kazalar dışında Aksaray kazası konar-göçerlerinden de alınan bennak resmi de yüksek bir orana sahiptir. Bu kazadaki bennak resmi oranı 1500 yılında % 11 ve 1522 yılında % 12'dir.

Karaman Beylerbeyliği genelinde caba resmi ise en fazla Niğde ve Gülnar kazaları konar-göçerlerinden alınmıştır. Niğde kazasında 1500 yılında toplam caba resminden % 36 ve 1522 yılında % 7 oranında caba resmi alınırken Gülnar kazasında bu oran 1500 yılında % 18 ve 1522 yılında % 28'dir. Aksaray kazası konar-göçerlerinden alınan caba resmi 1500 yılında % 15 ve 1522 yılında % 9'dur.

3.1.2. Konar-Göçerlerde Hayvancılık ve Hayvancılıktan Alınan Vergiler

Konar-göçerlerin hem hayat tarzları hem de ekonomilerinin en önemli unsuru, hayvancılıktır. Konar-göçerlerde en çok beslenen hayvanlar, koyun, keçi, sığır ve devedir. Bunun yanı sıra at, manda ve eşeğin de kullanıldığı bilinmektedir. Günümüz Yörüklerinde atlar eski önemini kaybetmiştir. Bunun en önemli nedeni at yetiştirmenin masraflı ve zor olmasından kaynaklanmıştır[2476]. Türk göçebelerinin Anadolu'da hayvancılıkla uğraşması, Orta Asya'dan getirdikleri bir gelenektir. 10. yüzyılın başlarında çoğunluğu göçebe hayat geçiren Oğuzların iktisadi faaliyetleri, hayvan yetiştiriciliğine dayanmıştır. Bunların servetlerini at sürüleri, koyun sürüleri, develer ve sığırlar oluşturmuştur. Oğuzlar, atı binit ve deveyi yük hayvanı olarak kullanmışlardır[2477].

Tapu tahrir defterlerinden anlaşıldığı üzere Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri koyun, deve ve at gibi hayvanlara sahipti. Karaman Beylerbeyliği'nin

[2476] M. Eröz, *Yörükler,* s. 131.

[2477] F. Sümer, *Oğuzlar,* s. 54–55.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bulunduğu coğrafya, ilk çağlardan beri hayvancılık merkezi olmuştur. Bu bölgedeki platolarda koyun, at ve keçi otlatan devletlerden biri Hititler'dir[2478]. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin bu bölgeyi yurt tutmasındaki ana sebep bölgenin coğrafi özelliklerinin hayvancılığa müsait olmasındandır.

Konar-göçerlerin sahip olduğu hayvanlardan biri olan deve, gerek yük taşıma kapasitesi ile gerekse susuzluğa dayanma özelliği ile uzun yolculukların dayanıklı hayvanıdır. Deve, konar-göçerlerin hareketli yaşamına ayak uydurabilmektedir. İyi bir nakil aracıdır[2479]. Deve, fiziki yapısı ve gücü nedeniyle 300 kg. civarında yük taşıma kapasitesine sahiptir. Kısa mesafeli taşımalarda bu daha fazla olabilirdi. Osmanlı Devleti'nde göçebeler, öncelikle yaylak-kışlak yerleri arasındaki göçleri esnasında, eşyalarını bu hayvanlarla taşırdı. Aynı zamanda bunlar, gerektiğinde kira karşılığı ticari mal ve eşyaların nakledilmesini gerçekleştirirlerdi. Göçebelerin develeri, seferler zamanında kullanılmaktaydı[2480].

At ise, hem fiziki yapısı hem de sürati dolayısıyla daha çok binek hayvanı olarak kullanılmıştır. Bu durum atın, geniş mesafelerin aşılmasında, savaşlarda, ulaşımda ve haberleşmede yaygın olarak kullanılmasını sağlamıştır. Osmanlı Devleti'nde özellikle askeri alanlarda kullanıldıkları görülmektedir. İlk Osmanlı askeri güçleri olan akıncılar, tamamen atlılardan oluşmuştur. Bu dönemdeki kurulan yaya ve müsellem teşkilatındaki müsellemler, atlı birlikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı askeri gücünün temelini oluşturan eyaletlerdeki tımarlı sipahilerle merkezdeki kapukulu süvarileri, ata dayalı askeri birliklerdir. Ayrıca göçebeler, sahip oldukları atlarından dolayı savaşlara katılan diğer bir gruptur[2481].

Konar-göçer denilince akla ilk olarak koyun ve keçi gelmektedir. Koyun, iktisadi açıdan faydalı bir hayvan olduğu için dünyanın her yerinde hem göçebeler hem de yerleşik halk arasında yetiştirilmektedir. Faydalarına rağmen ihtimam isteyen nazik

---

[2478] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 78.

[2479] Hayati Beşirli, "Sarıkeçili Yörüklerinde Hayvancılık", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 113–114; M. Eröz, *Yörükler,* s. 131.

[2480] İlhan Şahin, "1638 Bağdat Seferinde Zahire Nakline Memur Edilen Yeniil ve Halep Türkmenleri", *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler,* İstanbul 2006, s. 202–204.

[2481] İ. Şahin, "1638 Bağdat Seferinde Zahire Nakline Memur Edilen Yeniil ve Halep Türkmenleri", s. 201–202. Atın Türk tarihindeki önemi hakkında bkz. F. Sümer, *Türkler'de Atçılık ve Binicilik I*, 132 s; H. Başbuğ, *Aşiretlerimizde At Kültürü,* 116 s.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bir hayvandır. Fazla taşlık, kayalık araziye gelmez. Korkak ve ürkektir. Kendini yırtıcı hayvanlardan koruyamaz[2482]. Keçi ise koyuna göre dağlık ve kayalık yerlerde barınan dayanıklı ve oldukça çabuk üreyen bir hayvandır. Masrafı azdır[2483]. Türk göçebelerinde coğrafi nedenlerden dolayı keçi beslemek özellikle 17. yüzyıldan sonra daha yaygınlaşmıştır. Bu durum yaşanılan konutlarda da etkisini göstermiş ve keçe çadırlar yerine kıl çadırlar kullanılmaya başlanmıştır[2484].

Yaylak ve kışlaklarda hayvancılıkla geçinen konar-göçerlerin temel iktisadi faaliyeti, hayvancılık ve buna bağlı olarak yürütülen diğer üretim kolları idi. Keçi ve koyundan elde edilen et, süt, peynir, tereyağı gibi gıda maddeleri ile yün, deri, keçe, kilim gibi tekstil ürünlerini de pazarlara götürerek satabilmişlerdir. Konar-göçerler, tüm bu faaliyetleri sonucunda elde ettikleri kazanç karşılığında devlete vergilerini ödemişlerdir[2485].

Osmanlı Devleti'nde hayvancılıkla uğraşanlar genellikle yetiştirdikleri koyun veya keçi üzerinden devlete vergi ödemişlerdir. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan bazı konar-göçerler ise koyun ve keçi dışında yetiştirdikleri atlar için de vergiye tabi kılınmışlardır.

3.1.2.1. At Resmi (Resm-i Esb)

Karaman Beylerbeyliği'nde at yetiştirdikleri için Atçeken Kabileleri adı altında bir iktisadi birliğin kurulduğuna daha önce değinmiştik. Atçekenler, sadece Eskiil, Turgud ve Bayburd kazalarında görülmüşlerdir. Osmanlı Devleti'nde ilk kez ihdas edilen bu teşekkülün nasıl idare edildiğine dair kanûnnâmesi de bulunmaktadır. Kanûnnâmeye göre Atçekenlerden yetiştirdikleri atlar karşılığında at akçesi olarak ifade edilen bir vergi alınmıştır. Bu vergi için tapu tahrir defterlerinde Farsça olan *esb* kelimesi de kullanılmıştır.

Resm-i esb ya da *at akçesi* on iki hane başına bir at üzerinden alınmıştır. Bu her haneden aynı miktarda talep edilmemiştir. Tıpkı çiftçinin tasarruf ettiği toprak gibi,

---

[2482] M. Eröz, *Yörükler,* s. 132.

[2483] M. Eröz, *Yörükler,* s. 140.

[2484] M. C. Doğan – M. S. Doğan, *Yörüklerin Sosyal ve Kültürel Hayatı,* s. 82, M. Eröz, *Yörükler,* s. 93.

[2485] T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 37.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Atçekenlerden alınan at akçesi de â'lâ, evsât ve ednâ gibi kategorize edilmiştir[2486]. Hatta daha sonraki yıllardaki tapu tahrir defterlerinde her cemaatin altında at akçesinin zengin, orta ve fakirlerden ödeme güçlerine göre alınmasına dair kayıtlar mevcuttur[2487]. 1518 yılına ait kanûnnâmede at akçesinin alındığı zaman "*ve atçeken rüsûmunun cem'i zamanı güz mevsiminin ahiri olmak halka muvâfikdır*" şeklinde ifade edilmiştir. Bu, at akçesinin Kasım ayının sonlarında alındığını göstermektedir[2488].

1500 yılında Atçekenlerin ödedikleri at akçesinin miktarı 300 akçedir. Bu yıl Atçeken olan Katrancı Cemaati'nin hâsılında bulunan "*esb-i adet bir resm 300 akçe*" kaydı bunu destekleyen bir bilgidir[2489]. 1518 yılında at akçesi 500 akçe üzerinden alınmıştır[2490]. İki dönem arasında % 67'lik bir artış söz konusudur. Bu artışın en önemli sebebi Atçekenlerin 1500 yılından sonra ziraat ile uğraşmış olmalarıdır. Aşağıda görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin ziraat gelirleri fazlasıyla artmıştır. Bunların ziraata meyilli olmaları hayvancılıkla ilgili gelirlerin düşmesine neden olmuştur. Devlet, hayvancılıkla ilgili vergileri arttırarak her iki faaliyeti dengelemeye çalışmış olmalıdır[2491].

Tablo 24: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan At Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	61800	55.22	125000	41.66
Bayburd Kazası	18900	16.90	75000	25.00
Eskiil Kazası	31200	27.88	100000	33.34
TOPLAM	**111900**	**100**	**300000**	**100**

Atçekenlerden yetiştirdikleri atlar karşılığında 1500 yılında toplam 111.900 ve 1522 yılında 300.000 akçe alınmıştır. Bu vergi her iki dönem arasında % 168 oranında artmıştır. Bunun en önemli sebebi at akçesinin her iki yılda farklı değerlerden alınmasıdır. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden alınan toplam verginin 1500 yılında % 5'ini ve 1522 yılında % 9'unu at resmi oluşturmuştur.

[2486] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 331.

[2487] H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 312.

[2488] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 332.

[2489] BOA, *TD 32,* s. 93. H. B. Karadeniz de bu konuda hem fikirdir. Bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 331.

[2490] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 331.

[2491] Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için bkz. H. B. Karadeniz, *Atçeken Oymakları,* s. 311–319.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

At akçesinin en fazla alındığı kaza, Turgud kazasıdır. Turgud kazasında bu vergi 1500 ile 1522 yılları arasında % 102 oranında artmıştır. Turgud kazasını takip eden Eskiil kazasında ise % 221'lik bir artış söz konusudur. Bu verginin en az alındığı kaza olan Bayburd'ta ise artış % 297 oranındadır.

3.1.2.2. Koyun Resmi (Resm-i Ganem / Resm-i Ağnam)

Osmanlı Devleti'nde küçükbaş hayvan üretimi hem köylüler hem de konar-göçerler tarafından yapılmıştır. Devlet, yapılan bu küçükbaş hayvancılık karşılığında halktan, ağnam ya da ganem adıyla vergi talebinde bulunmuştur. Bu vergi, Osmanlı resmi kayıtlarında *resm-i ağnam*, *resm-i ganem, resm-i koyun* olarak adlandırılmıştır[2492]. Şer'î vergilerden sayılan bu vergi, bazı sancak kanûnnâmelerinde *âdet-i zekât* olarak geçmektedir. Ağnam vergisinin miktarı bölgelere göre değişmiştir. Vidin sancağında üç koyundan bir akçe alınırken İmroz ve Limni adalarında koyun başına birer akçe alınmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nin genelinde bu vergi, iki koyuna bir akçe şeklinde kabul görmüştür[2493]. Ağnam vergisi genellikle koyun yavruladıktan sonra Nisan ve Mayıs aylarında alınmıştır. Ancak bu vergi sadece koyunlardan değil keçilerden de alınmıştır. Ağnam resminin hesaplanmasında kuzulu koyun kuzusu ile ve oğlaklı keçi oğlağıyla beraber sayılmıştır. Yani oğlak ile kuzudan vergi talep edilmemiştir[2494].

Karaman Beylerbeyliği'nde de ganem vergisi, Mayıs ayında ödenmiştir. Kuzusu ile sayılan iki koyundan bir akçe resim alınmıştır[2495]. Ancak 1500 yılında Karaman Beylerbeyliği'nde bunun dışında Yüzdeci olan konar-göçerler için farklı bir uygulama söz konusudur. Sadece bu yıl, Yüzdeci Kabilesi cemaatlerinden her yüz koyuna otuz

---

[2492] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s. 485.

[2493] Feridun Emecen, "Ağnam Resmi", *DİA,* C. 1, İstanbul 1998, s. 478.

[2494] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s. 485–486; F. Emecen, "Ağnam Resmi", s. 478.

[2495] Karaman Beğlerbeğliği'nde alınan ganem resmi, bölgeye ait kanûnnâmelerde açık bir şekilde ifade edilmiştir. Koyun vergisi için 1500 yılına ait Kayseri Sancak Kanûnnâmesi'nde "*Ve koyun resmi Vilayet-i Karaman kanunu üzerine koyun dölini döktükten sonra Mayıs'da koyunla kuzusunı bile sayub ikisine bir akçe resm alalar, ziyâde nesne almayalar*"; 1518 ve 1522 yılı Karaman Kanûnnâmelerinde ise "*Koyun Mayıs içinde tamam dölün döktükten sonra kuzusu ile bile sayılub ikisine bir akçe resm alına*" denilmiştir. Bkz. BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2; A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 320; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

akçe resim alınmıştır. *Dündarlu* adlı Yüzdeci olan cemaatin hâsılı için *1 aded ganem 30* kaydı bunu desteklemektedir[2496].

Osmanlı Devleti'nde ağnam vergisi olarak her yüz koyundan bir koyun veren tüm konar-göçerlere Yüzdeci denilmiştir[2497]. Osmanlı Kanûnnâmelerinde Yüzdeci olan grupların Erzurum Vilayeti'nde bulunduğu görülmektedir. Erzurum Vilayeti kanûnnâmelerine göre Yüzdeci olan konar-göçerlerden her yüz koyuna kırk akçe alınmıştır[2498]. Ancak Karaman Kanûnnâmeleri'nde Yüzdeci olan konar-göçerlerle ilgili herhangi bir kayda rastlanmamaktadır. Tapu tahrir defterlerinden 1500 yılında Karaman Beylerbeyliği'ndeki Yüzdecilerden, her yüz koyuna otuz akçe alındığı tespit edilmektedir. Ayrıca Yüzdeci olarak kaydedilen gruplar, ganem vergisi dışında başka bir vergi ödememişlerdir. 1522 yılında Yüzdeci ismi kullanılmış, ancak bunlara tanınan vergi uygulaması değişmiştir. Bu tarihten itibaren Yüzdeci olan konar-göçerler, diğer konar-göçerler gibi ganem vergisini her iki koyuna bir akçe şeklinde ödemişlerdir. Bu verginin dışında *bennak*, *caba*, *bad-ı heva* gibi diğer vergileri de vermeye başlamışlardır[2499].

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu uygulama değişikliğinin çeşitli sebepleri olduğunu düşünmekteyiz. Bunlardan biri devletin söz konusu konar-göçerler kadar kâr elde etmemesidir. 100 koyunu olan Yüzdeci bir cemaat otuz akçe ödüyorken aynı yıl yüzdeci olmayan bir konar-göçer grup yüz koyun için elli akçe vergi ödemek durumundaydı. Bunun yanı sıra farklı birçok vergiyi de vermek zorunda kalmışlardır. Bu da *Yüzdeci* olan konar-göçer grubun, daha kârlı bir durumda olduğunu göstermektedir[2500]. Bunun dışında diğer bir sebebin, bu uygulamanın konar-göçerler tarafından çok benimsenmemiş olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Çünkü 1500 yılı *Yüzdeci Kabileleri* incelendiğinde bu kabileleri oluşturan cemaatlerin bir kaçı

[2496] BOA, *TD 32,* s. 318.

[2497] İ. Şahin, "Anadolu'da Oğuzlar", s. 73; T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 49.

[2498] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 5, İstanbul 1992, s. 511, 539, 558; A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 8/1, İstanbul 1994, s. 338.

[2499] Mesela *Aksaray kazasında Yüzdeci Kabilesi* içerisinde olan *Çavuşlu Cemaati*, 1500 yılında 35 adet yani 3500 koyun için 1050 akçe vermiştir. 1522 yılında ise 3000 koyun için 1500 akçelik *ganem* vergisi yanı sıra *bennâk, caba* ve *bad-ı heva* adlı vergileri de ödemiştir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 321–322; BOA, *TD 1061,* s. 215–216; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.125.

[2500] Yüzdeciler için uygulanan her yüz koyunda bir koyun hesabının aşiretlerin lehine bir uygulama olduğuna dair bkz. T. Gündüz, *Danişmendli Türkmenleri,* s. 49.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

dışında çoğunun çok kalabalık teşekküller olmadığı görülmektedir. Bu da konar-göçerlerin 1500 yılında bu uygulamaya pek sıcak bakmadıklarını göstermektedir.

Karaman Beylerbeyliği'nde Yüzdeci olan cemaatler Aksaray, Ürgüb, Ereğli, Koçhisar, Kayseri, Niğde, Anduğu, Karahisar-ı Develü, Eskiil ve Larende kazalarında görülmüşlerdir. Ancak her yüz koyundan otuz akçe ganem resminin alındığı 1500 yılında bu konar-göçer gruplar sadece Aksaray, Ürgüb, Ereğli ve Kayseri kazalarında bulunmuşlardır. 1500 yılında Koçhisar'da da Yüzdeci olarak kaydedilmiş bir grup bulunmaktadır. Kürti adını taşıyan bu cemaat mensupları, ganem resmini iki koyuna bir akçe şeklinde ödemiştir. Bunun dışında bennak, caba, bad-ı heva ve galle vergilerini de ödemişlerdir. Bu özelliğiyle Yüzdeci olarak kaydedilen Kürti Cemaati, diğer Yüzdeci cemaatlere göre farklılık arz etmektedir. Özellikle bu cemaatin, galle vergisi ödemesi ziraat ile meşgul olduklarını göstermektedir. 1500 yılına ait 32 numaralı tapu tahrir defterinde bunlar hakkında yazılan *Paşa Hatun nam yerde ekerlermiş* kaydı da bu görüşü desteklemektedir[2501]. 1500 ve 1522 yıllarında Yüzdeci olarak kaydedilen cemaatlerin ortak özelliklerinden biri galle resmini ödememiş olmalarıdır. 1522 yılında Karaman Beylerbeyliği'ndeki hemen hemen tüm konar-göçer teşekküller, Atçekenler de dâhil olmak üzere, ziraat ile meşgul olurken sadece Yüzdeci adıyla kaydedilmiş olanlar galle vergisi ödememiş ve dolayısıyla ziraat ile uğraşmamışlardır.

1500 yılında Karaman Beylerbeyliği'nde her yüz koyuna otuz akçe alınan Yüzdecilerin ödedikleri koyun vergisinin toplamı 20970 akçedir. Bunun 19350'si yani % 92'si Aksaray kazasında bulunan Yüzdeciler'e aittir. Yüzdeci olarak kaydedilen konar-göçerlerden Ürgüb kazasında bulunanlar 1020; Ereğli kazasında bulunanlar 90 ve Kayseri kazasında bulunanlar 510 akçe ganem resmi ödemişlerdir. Yüzdeci cemaatlerinin ödedikleri toplam koyun vergisi, Karaman Beylerbeyliği tamamındaki konar-göçerlerden alınan verginin % 3'ünü oluşturmaktadır. Yüzdeci Kabilesi'nin 1500 yılında sahip oldukları koyun sayısı ise 69900'dür. Bunun 64500'ü Aksaray, 3400'ü Ürgüb, 1700'ü Kayseri ve 300'ü Ereğli kazalarında bulunan Yüzdecilere aittir. Yüzdecilerin sahip oldukları koyun sayısı, Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin sahip olduğu koyun sayısının % 5'idir.

[2501] BOA, *TD 32,* s. 253; BOA, *TD 1061,* s. 261; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s.144.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Aşağıdaki tablodan da görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerin ganem resmi, 1500 yılında 765134 ve 1522 yılında 837096 akçedir. Karaman genelindeki konar-göçerlerin ödedikleri toplam verginin 1500 yılında % 31'ini ve 1522 yılında % 24'ünü ganem vergisi oluşturmuştur. Bu verginin 1500 yılında en fazla alındığı kaza, sırasıyla Turgud, Gülnar ve Bayburd'tur. 1522 yılında ise bu sıralama Eskiil, Turgud ve Gülnar kazaları diye değişmiştir. Biz, 1500 yılında da Eskiil kazası konar-göçerlerinin en fazla ganem vergisini vermiş olabileceğini düşünmekteyiz. Çünkü bu yıla ait tapu tahrir defterinin Eskiil kazası bölümünün büyük bir kısmı kayıptır.

Tablo 25: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Koyun Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	98333	12.85	128770	15.39
Bayburd Kazası	85893	11.23	79950	9.56
Eskiil Kazası	69247	9.06	157915	18.87
İshaklu Kazası	28945	3.78	24000	2.86
Ilgun Kazası	2640	0.34	1472	0.17
Beyşehir Kazası	400	0.05	300	0.03
Seydişehir Kazası	-	-	90	0.01
Larende Kazası	1677	0.21	50	0.01
Belviran Kazası	1990	0.26	2000	0.23
Aksaray Kazası	79943	10.45	68264	8.16
Ereğli Kazası	37596	4.91	32301	3.85
Koçhisar Kazası	58989	7.71	47968	5.74
Niğde Kazası	30185	3.94	47470	5.68
Anduğu Kazası	-	-	170	0.02
Ürgüb Kazası	8924	1.16	7510	0.89
Karahisar-ı Develü Kazası	21874	2.86	48180	5.76
Kayseri Kazası	54584	7.14	-	-
Ermenek Kazası	890	0.11	640	0.07
Gülnar Kazası	87176	11.40	96718	11.56
Karataş Kazası	22272	2.92	26120	3.12
Mud Kazası	73576	9.62	67208	8.02
TOPLAM	**765134**	**100**	**837096**	**100**

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin verdikleri ganem vergisi için, her iki yıl arasında % 9 oranında bir artış söz konusudur. Bu artış, diğer vergilere oranla çok fazla değildir. Bunun sebebi konar-göçerlerin özellikle 1500 yılından sonra ziraata meyillerinin artması ve koyun sayılarının azalmasından kaynaklanmıştır. Tüm bunlar konar-göçer olarak yaşayanların bir süre sonra yerleşik hayata geçmelerine neden olacaktır. Beğlerbeğlik genelinde koyun vergisi toplamında bir artış söz konusu ise de kazalar tek tek incelendiğinde çoğu kazada ganem vergisinin azaldığı görülmektedir.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Koyun vergisinin artış gösterdiği kazalar, Eskiil, Karahisar-ı Develü, Niğde, Turgud, Karataş ve Gülnar'dır. Bu kazalardan Eskiil, Karahisar-ı Develü ve Niğde kazaları ile ilgili veriler yetersizdir. Yukarıda belirttiğimiz gibi Eskiil kazasının 1500 yılı verileri eksiktir. Niğde ve Karahisar-ı Develü kazasında ise vergiler kategorize edilmeden icmal olarak verilmiştir. 1500 yılında hâsılları bu şekilde kaydedilen cemaatlerin 1522 yılındaki hâsılları bir önceki yıla göre daha detaylı yazılmıştır. Bu da sadece ganem vergisinin değil diğer vergilerin de bu kazalarda 1522 yılında fazla değere sahip olmasına neden olmuştur. Koyun vergisi bunlar dışında kalan Turgud kazasında % 31, Karataş kazasında % 17 ve Gülnar kazasında % 11 oranında artışa sahiptir.

Tablo 26: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Koyun Sayısı*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	196666	12.62	257540	15.39
Bayburd Kazası	171786	11.02	159900	9.56
Eskiil Kazası	138494	8.88	315830	18.87
İshaklu Kazası	57890	3.71	48000	2.86
Ilgun Kazası	5280	0.33	2944	0.17
Beyşehir Kazası	800	0.05	600	0.03
Seydişehir Kazası	-	-	180	0.01
Larende Kazası	3354	0.21	100	0.01
Belviran Kazası	3980	0.25	4000	0.23
Aksaray Kazası	185686	11.91	136528	8.16
Ereğli Kazası	75312	4.83	64602	3.86
Koçhisar Kazası	117978	7.57	95936	5.74
Niğde Kazası	60370	3.87	94940	5.67
Anduğu Kazası	-	-	340	0.02
Ürgüb Kazası	19208	1.23	15020	0.89
Karahisar-ı Develü Kazası	43748	2.80	96360	5.76
Kayseri Kazası	109848	7.04	-	-
Ermenek Kazası	1780	0.11	1280	0.07
Gülnar Kazası	174352	11.19	193436	11.56
Karataş Kazası	44544	2.85	52240	3.12
Mud Kazası	147152	9.44	134416	8.02
TOPLAM	**1558228**	**100**	**1674192**	**100**

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan pek çok kazada ise ganem vergisinde bir azalış söz konusudur. En fazla azalış % 97 oranıyla Larende kazasında görülmüştür. Bu kazadaki ganem vergisi değeri de tıpkı artış görülen Niğde ve Karahisar-ı Develü kazasında olduğu gibi gerçeği yansıtmamaktadır. Bu kazadaki bir çok cemaatin 1522 yılı hasılı icmal olarak kaydedildiğinden toplam değerin ne kadarının ganem vergisini oluşturduğunu tespit etmek mümkün değildir. Bu kaza dışındaki kazalardaki azalışlar,

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

doğal bir seyirde gerçekleşmiştir. Bunlar içerisinde Ilgun, % 44 oranıyla ganem vergisinin en fazla azaldığı kazadır.

Tüm bu veriler ışığında Karaman Beylerbeyliği'ndeki koyun sayısı 1500 yılında 1.558.228 iken 1522 yılında 1.674.192'dir. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin koyun sayısı iki yıl arasında % 7 oranında artmıştır.

3.1.3. Ziraat Vergileri

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin genel özellikleri, 1500 ile 1522 yılı arasında farklılık arz etmektedir. Bu farklılık, konar-göçerlerin 1500 yılından sonra ziraata olan eğilimlerinin artmasından kaynaklanmaktadır. Konar-göçerlere ait mezra sayısının oldukça artması ve birçok kazadaki cemaatlerin ganem resminin azalması bu durumla ilgilidir.

Tapu tahrir defterlerinde konar-göçerlerin ziraat ile uğraştıklarına dair pek çok kayıt bulunmaktadır[2502]. Karaman Vilayeti'ne ait kanûnnâmelerde de konar-göçerlerin ziraat ile meşgul olduklarını gösteren ibareler mevcuttur. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'nde Kayseri kazasında olan bir grup konar-göçer için belirtilen bir kayıt bunun en güzel örneğini içermektedir. Söz konusu kayıt şu bilgileri ihtiva etmektedir: "*Kazâ-i Kayseriyye'de mütemekkin olan yörüğan tâifesi mâ-tekaddemden göçer ve konar olub zirâ'at ve hirâset etmezler imiş ve bağ ve bahçeleri olmaz imiş. Ve koyunlu olmağın her cemâ'atin rüsûm-ı ağnâmdan sipahiye hayli mahsûl mukayyed olmuş imiş. Ve resm-i çift ve bennâk ve caba vermezler imiş. Hâliyâ zikr olunan yörükler ehl-i zirâ'at olub ve bağlar ve bahçeler edinüb ve ba'zısı ticâret ve rençberliğile iştiğâl edüb koyun dutmakdan evvelki gibi olmayub sipahiye resm-i ğanemden cüz'i nesne hâsıl olur olmuş. Bu cihetden tımarlara tamam naks gelmeğin emr-i hümâyûn mûcibince zikrolan yörük tâifesinden çifti olan ra'iyyete tamam çift resmi elli yedi akçe ve nîm çift olan nısf-ı resm ve yerlü bennâke ednâ on sekiz akçe ve evlü bennâke on iki akçe resm kayd*

[2502] Meselâ Eskiil kazasında Kızıl Koyunlu Cemaati için "*Mezra-i Baş Armudlu, Gümüş Dekin ve Karaca Karbansaray zikr olan cemaat ekerler"* kaydı bu cemaatin ziraat yaptığını göstermektedir. BOA, *TD 1061,* s. 30. Yine aynı kazada Aişelü Cemaati için "*Mezra-i Hasan Beg nezd-i Gözgü Kuyu ki Aişelü ziraat iderler"* kaydı bunun için başka bir örnektir. BOA, *TD 1061,* s. 11–17.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olundu. Mücerred cabadan resm ma'fuvdur. Kayseriyye'de sâir re'ây'anın dahi rüsûm-ı re'âyâsı bu minvâl üzeredir" [2503].

Osmanlı Devleti'nde ziraat tarımı daha çok köylüler tarafından yapılmıştır. Ancak Karaman Beylerbeyliği'nde konar-göçer teşekküllerin birçoğu özellikle 1500 yılından sonra kışlak, yaylak, güzlek, yazlak ve tasarruf ettikleri mezraalarda bulundukları coğrafyanın elverdiği ölçüde ziraat tarımı ile meşgul olmuşlardır. Karaman Beylerbeyliği geniş bir coğrafyayı kapsamaktadır. Bu geniş coğrafya, doğal olarak farklı özellikler içermektedir. Karaman Beylerbeyliği'nin genelinde hububat tarımı yapılmıştır. Ancak Torosların güneyindeki Gülnar, Karataş ve Mud kazalarında Akdeniz ikliminin etkisi ile ziraat ürünleri çeşitlilik göstermiştir[2504].

3.1.3.1. Hububat ve Bakliyat Ürünleri

3.1.3.1.1. Galle Öşrü (Arpa ve Buğday/Şair ve Gendüm)

Tahıl üretimi, zirai ekonominin seviyesini gösteren önemli unsurlardan birisidir. Bir tarım ülkesi olan Osmanlı Devleti'nde halkın büyük bir kesimi geçimini tarımdan sağlamıştır. Vergi gelirlerinin ve ihracatın çoğu tarımsal ürünlerden alınmıştır. Osmanlı Devleti'nde hububat tarımıyla ilgilenen kişilerden ürettikleri mahsul karşılığında aynî olarak alınan vergiye öşür denilmiştir. Öşür, onda bir manasına gelmektedir. Öşür vergisi, alındığı bölgenin örf ve adetlerine, toprağın verimliliğine ve sulama koşullarına göre ürünün yarısı ile onda biri arasında değişen oranlarda alınmıştır[2505].

Osmanlı Devleti'nde toplam ürün hâsılının hububatta sekizde biri, diğer ürünlerde ise onda biri öşür olarak alınmıştır. Hububat öşrü, hasat mevsiminden sonra toplanmıştır. Öşrün onda bir oranında alındığı yerlerde yüzde iki buçuk veya kırkta bir oranında salâriye yani vergi toplayıcı hissesi ayrılmıştır. Bu da öşrün sekizde bir oranında toplanmasına denk gelmiştir. Ancak öşrün beşte biri nispetinde toplandığı yerlerde salariye alınmazdı[2506]. Karaman Vilayeti'nde öşür beşte bir oranında toplandığı

[2503] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 329.

[2504] Karaman Beğlerbeğliği'nin kapsadığı coğrafya ve bu coğrafyanın özellikleri hakkında bkz. s.

[2505] Eftal Ş. Batmaz, "XV-XVI. Yüzyıl Sancak Kanûnnâmelerine Göre Osmanlı Devleti'nde Tahıl Üretimi", *AÜDTCF.Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 23, S. 36, Ankara 2004, s.36; Lütfi Güçer, *XVI. ve XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964, s. 51–54; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 156; M. Öz, *Canik Sancağı*, s. 86–87.

[2506] M. Öz, *Canik Sancağı*, s. 86–87.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

halde salâriye vergisi de alınmıştır. Ancak salariyenin alınmadığı yerler de vardır[2507]. Tüm bunlara rağmen Karaman Kanûnnâmelerinde hububat üreticilerinden alınacak öşrün oranı açık olarak yazılmamıştır. Hububat üretiminin tahmin edilebilmesi için öşrün hangi oranda alındığının bilinmesi lazımdır.

Bunun dışında Karaman Beylerbeyliği'nde hububatla alakalı olarak başka sorunlar da bulunmaktadır. Bunlardan biri başta hububat olmak üzere üretilen mahsullerle ilgili olarak verilen bilgilerde bir bütünlüğün olmamasıdır. Hububat ürünleri genellikle *galle öşrü* adı altında yazılmışlardır. Bu ürünler nadiren arpa ve buğday diye detaylı bir şekilde verilmiştir. Bu durum her zirai mahsulü ayrı ayrı incelemeye imkân vermemektedir. Ayrıca Karaman Kanûnnâmeleri'nde Konya kilesi, İçil kilesi ve İstanbul kilesinin miktarları açık olarak yazılmasına rağmen tapu tahrir defterlerinde bunların hangisinin kullanıldığı açık değildir. Kayseri gibi bazı kazalarda müd, şinik gibi farklı ölçülerin kullanılması Karaman Beylerbeyliği'nde hububatın hangi ölçüde yapıldığının tespitini güçleştirmektedir[2508]. Tüm bunlardan dolayı Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin yaptıkları hububat tarımını, sadece söz konusu grupların verdikleri vergi değeri üzerinden inceledik.

Karaman Beylerbeyliği'nde hububat, *el-galle* olarak adlandırılmıştır. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesinde gallenin yarısının buğday, yarısının arpadan oluştuğu belirtilmektedir[2509]. Ama bu dönemdeki tapu tahrir defterinde *galle*, her zaman arpa ve buğday olarak iki ayrı şekilde verilmemiştir. Genellikle *el-galle* olarak kaydedilmiştir. 1500 yılındaki tapu tahrir defterinde ise hububat, hep *el-galle* olarak verilmiş, arpa ve buğday diye ayrılmamıştır.

Buğday ve arpa, Osmanlı Devleti'nde en çok ihtiyaç duyulan ve dolayısıyla en fazla yetiştirilen ürünlerdir. Bu konuda iklimin elverişli olması önemli bir etkendir. Buğday, insanın temel gıda maddesi olan ekmeğin hammaddesidir. Arpa ise özellikle buğdayın yetersiz olduğu kıtlık gibi durumlarda buğday ununa karıştırılarak yine ekmek

[2507] D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 156–157.

[2508] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 207–208.

[2509] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 323.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yapımında ve ayrıca hayvan yemi olarak da kullanılmıştır. Her iki ürün de ordunun ikmal ve iaşesinde vazgeçilmez unsurlardır[2510].

1500 yılında konar-göçerlerden alınan galle öşrünün, söz konusu grupların bulundukları kazalara göre, dört farklı değerden alındığı tespit edilmektedir. Tapu tahrir defterlerinden Karaman Beylerbeyliği'nin genelinde gallenin, 3,5 akçe narha bağlandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Aksaray, Turgud, Belviran, Ereğli, Ürgüb, Karahisar-ı Develü, İshaklu, Ilgun, Bayburd, Koçhisar, Niğde ve Eskiil kazalarında bulunan konar-göçerlerden alınan gallenin kilesi 3,5 akçedir. Bunlardan sadece Turgud kazasındaki Atçeken olan konar-göçerlerden galle 5 akçe üzerinden alınmıştır. Bunların dışında Ermenek, Gülnar, Mud ve Karataş kazalarında ise galle, 6,5 akçe narha bağlanmıştır. Bu söz konusu kazalarda hububatın fazla olmamasından kaynaklanmıştır[2511]. Kayseri kazasında ise hububatın ölçüsü kile değil müddür. Burada 1 müd 30 akçedir.

1518 ve 1522 yıllarında ise Karaman Beylerbeyliği genelinde galle 5 akçe narha bağlanırken Gülnar, Ermenek, Karataş ve Mud kazalarını içine alan İçil sancağında 7 akçe narha bağlanmıştır[2512]. Bu yıla ait kanûnnâmelerde ve tapu tahrir defterlerinde gendüm olarak kaydedilen buğday ile şair olarak kaydedilen arpanın fiyatları da ayrı ayrı tespit edilebilmektedir. Bu tarihte beğlerbeğlik genelinde buğday 6 ve arpa 4 akçe üzerinden alınmıştır. Bu yıl, İçil sancağındaki durum biraz karışıktır. 1518 yılına ait kanûnnâmede buğdayın 10 akçe arpanın ise 8 akçe narha bağlandığı ifade edilmektedir[2513]. Ancak tapu tahrir defterlerindeki veriler bunun aksini göstermektedir. Defterlere göre buğday 9 akçe, arpa ise 5 akçe üzerinden alınmıştır. Bu farklılığın neden kaynaklandığını tespit etmek güçtür. Kayseri kazasının bu yıla ait vergi verileri icmal şeklinde kaydedilmiştir. Bu nedenle Kayseri kazası konar-göçerlerinin ne kadar hububat vergisi verdiği tespit edilememektedir.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin her iki dönemde de ödedikleri toplam verginin % 28'ini galle öşrü oluşturmuştur. Konar-göçerler, 1500 yılında toplam galle öşrü 684322 akçe iken 1522 yılında ise 967543 akçedir. Her iki yıl

[2510] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 299; Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 284.

[2511] İçil'deki hububat üretimi için bkz Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 270–285.

[2512] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 323.

[2513] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 323.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

arasında % 41 oranında artış söz konusudur. Ganem vergisiyle karşılaştırıldığında galle vergisinin iki yıl asında çok fazla arttığı görülmektedir. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden alınan ganem vergisi 1500 yılında galle vergisinden fazladır. Ancak 1522 yılında ganem vergisi galle vergisinden azdır. Kazalar bazında incelendiğinde ise ganem vergisi azalmış iken galle vergisi artmıştır. Üstelik tüm zirai gelir, hayvan geliriyle karşılaştırıldığında zirai gelirlerin daha fazla olduğu görülmektedir. Bu da söz konusu konar-göçerlerin yavaş yavaş yerleşik hayata geçeceklerinin göstergesidir.

Aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi 1500 yılında hububat öşrü en fazla Gülnar kazasındaki konar-göçerlerden alınmıştır. Bu toplam verginin % 21'ini oluşturmaktadır. Gülnar dışında sırasıyla Mud, Karahisar-ı Develü ve Aksaray kazalarındaki konar-göçerlerde de hububat gelirinin yüksek olduğu görülmektedir. 1522 yılında ise yine en fazla hububat öşrünü Gülnar kazası konar-göçerleri ödemiştir. Ancak bu yıl ödedikleri öşür tüm konar-göçerlerin ödedikleri öşrün % 16'sına denk gelmektedir. Her ne kadar Gülnar kazası hububat öşrü 1500 yılına göre artış göstermişse de bu diğer birçok kazadaki kadar fazla olmamıştır. Bu yıl Gülnar kazası dışında galle öşrünün en fazla alındığı yerler, Aksaray, Eskiil ve Koçhisar kazalarıdır.

Tablo 27: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Hububat Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	7521	1.09	84220	8.71
Bayburd Kazası	707	0.10	44490	4.59
Eskiil Kazası	10731,5	1.56	110836	11.46
İshaklu Kazası	10808	1.57	25950	2.68
Ilgun Kazası	6440	0.94	14620	1.51
Seydişehir Kazası	-	-	275	0.02
Belviran Kazası	385	0.05	-	-
Aksaray Kazası	81434,5	11.91	124975	12.92
Ereğli Kazası	20695,5	3.03	24456	2.52
Koçhisar Kazası	47754	6.98	101800	10.53
Niğde Kazası	16086	2.36	29630	3.06
Ürgüb Kazası	16373	2.39	22650	2.34
Karahisar-ı Develü Kazası	86405	12.63	88325	9.13
Kayseri Kazası	70680	10.33	-	-
Ermenek Kazası	390	0.05	-	-
Gülnar Kazası	146230,5	21.37	150699	15.58
Karataş Kazası	39429	5.77	50604	5.24
Mud Kazası	122252	17.87	94013	9.71
TOPLAM	**684322**	**100**	**967543**	**100**

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Galle öşrünün, en fazla Bayburd kazasında arttığı görülmektedir. Bu kazadaki konar-göçerlerden alınan hububat geliri 1500 yılında 707 akçe iken 1522 yılında 6192 akçeye ulaşmıştır. 1500 yılında alınan 707 akçelik gelir sadece Atçekenler'e aittir. Bayburd örneğinde olduğu gibi hububat gelirinin çok fazla artması ziraat tarımının konar-göçerlerce iyice benimsendiğini göstermektedir. Bayburd dışında Eskiil, İshaklu, Ilgun ve Koçhisar kazalarındaki konar-göçerlerin de galle vergisi % 100'ün üzerinde artmıştır.

Galle geliri bazı kazalarda ise azalmıştır. Bu gelirinin 1500 yılında en fazla olduğu kazlardan biri olan Mud kazasında % 23 oranında bir düşüş söz konusudur. Mud kazasının dışında Gülnar ve Karataş kazalarındaki konar-göçerlerin ödedikleri galle gelirinde ciddi bir artış söz konusu değildir. Bunun en önemli sebebi bu kazalardaki pek çok konar-göçer grubun yerleşik hayata geçmesi ve konar-göçer hayatı terk etmeleridir. Ayrıca, bu kazalarda daha farklı zirai ürünlerin yetiştirilebilmesi de bu durumun diğer sebeplerindendir.

3.1.3.1.2. Böğrülce Öşrü

Halk arasında şeklinden dolayı karagöz olarak adlandırılan bu ürün baklagillerdendir[2514]. Mud kazasına bağlı Silifke nahiyesinin Dere karyesinde bulunan Ağarlu Kabilesi mensupları, 1522 yılında 95 akçelik böğrülce öşrü vermişlerdir[2515].

3.1.3.1.3. Bakla Öşrü

Bakladan alınan vergi, *öşr-i bakla* olarak kaydedilmiştir[2516]. Gülnar kazasındaki Kurucuk Karyesi'nde olan Çapar ve Yesar Cemaati mensupları, 1500 yılında 10 akçelik bakla öşrü vermişlerdir[2517].

3.1.3.1.4. Pirinç (Erz) Öşrü

Çeltik bitkisi, buğday ve mısır gibi besleyici değeri yüksek bir tahıl ürünüdür. Osmanlı Devleti'nde bu bitkinin kabuğu ayıklanmamış haline *çeltik*, kabuğu soyulmuş

[2514] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 289.

[2515] BOA, *TD 83,* s. 164.

[2516] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 289.

[2517] BOA, *TD 31,* s. 190–191.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

olanlarına *pirinç* denilmiştir[2518]. Bazen *pirinç* kelimesi yerine Farsça *erz* sözcüğü de kullanılmıştır[2519]. Osmanlı Devleti, pirinç üretimi yapılan toprakları ya mukataa yoluyla kiraya vererek veya ortakçılık statüsüyle işletmiştir[2520]. Çeltikçiler, üzerlerine tayin edilen tohumu ekip, otunu temizlemek, çeltik arklarını koruyup bakımını yapmakla yükümlüdürler. Bu işlerin karşılığında ise bazı vergilerden muaf olup evli olanlar 12 akçe bennak resmi vermişlerdir. Çeltikçiler, "raiyyet toprağı" işlerse normal reaya gibi diğer vergileri de ödemek zorunda kalmışlardır[2521]. Ancak çeltükçü yazılmayan reayadan da çeltik ile uğraşanlar olmuştur. Bunlar tüm vergilerini tamamen ödemişlerdir. Söz konusu kişilere bu konuda herhangi bir muafiyet tanınmamıştır. Ayrıca bunlar, Gülnar ve Karataş kazalarında bulunan konar-göçerlerde olduğu gibi pirinç ürettikleri için tımar sahibine *öşr-i erz* adı verilen pirinç vergisini de ödemişlerdir[2522]. Bunlar dışında çeltikle uğraşanların bulunduğu Mud kazasında diğer kazalara göre farklı bir durum söz konusudur. Buradaki konar-göçerler çeltükçi diye kaydedilmişlerdir. Bu nedenle çeltikçilere tanınan muafiyetlerden yararlanmışlardır[2523].

Konar-göçerlerin yaptıkları çeltik üretimi için verdikleri vergi 1500 yılında 8272 ve 1522 yılında 32115 akçedir. İki dönem arasında % 288 oranında bir artış söz konusudur. 1500 yılında konar-göçerlerce ödenen verginin 3932'si Gülnar ve 4340'ı Mud kazaları konar-göçerlerine aittir. 1522 yılında ise toplam gelirin 17910'u Karataş, 9530'u Gülnar ve 4675'i Mud kazaları konar-göçerleri oluşturmuştur. Konar-göçerlerin ödedikleri toplam verginin 1500 yılında % 0.33'ü ve 1522 yılında % 0.92'si pirinç vergisine aittir.

[2518] F. Emecen, "Çeltik", *DİA,* C. 8, s. 265.

[2519] Tapu tahrir defterlerinde genellikle *erz* kelimesi kullanılmıştır. Bkz. BOA, *TD 83,* s. 437–438, 439–440. Bazı durumlarda çeltik teriminin de kullanıldığı görülmektedir. Bkz. BOA, *TD 31,* s. 81.

[2520] F. Emecen, "Çeltik", *DİA,* C. 8, s. 265.

[2521] Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 76, 86, 89, 98, 176–177.

[2522] Mesela Karataş kazasında bulunan *Akviran karyesi*ndeki *Menteşe* ve *Biçer İğdiri* adlı konar-göçer cemaatler *Alata Nehri* üzerinde çeltik üretimi yapmışlar ve bunun karşılığında öşr-i erz ödemişlerdir. Bkz. BOA, *TD 83,* s. 234–235; 259–260.

[2523] BOA, *TD 31,* s. 298–299; BOA, *TD 83,* s. 7–8. Nehr-i Paşa için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 76.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.3.2. Sebze ve Meyve Ürünleri

3.1.3.2.1. Bostan Öşrü

Osmanlı Devleti'nde kavun, karpuz gibi ürünlerden bostan öşrü alınmıştır. Bu öşür nakdî olarak alınmıştır. Bu verginin alınma zamanı, ürünün olgunlaştığı ve toplandığı mevsimdir[2524]. 1575 tarihli Karaman Kanûnnâmesi'ne göre bostanın iyisinden her dönüme 15 akçe öşür, kem bostandan ise öşür, kıymete göre alınmaktadır[2525].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin bazıları, çok ciddi boyutlarda olmasa da bostan tarımı yapmıştır. Söz konusu konar-göçerlerden alınan toplam bostan öşrü, 1500 yılında 1615 ve 1522 yılında ise 3293 akçedir. Bu öşür, her iki yıl arasında % 104 oranında artmıştır. Bostan öşrü, toplam verginin 1500 yılında % 0.06'sını ve 1522 yılında ise % 0.09'unu oluşturmaktadır.

Tablo 28: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Bostan Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Eskiil Kazası	-	-	120	3.64
İshaklu Kazası	-	-	100	3.03
Ilgun Kazası	10	0.61	35	1.06
Seydişehir Kazası	-	-	100	3.03
Aksaray Kazası	35	2.16	-	-
Ereğli Kazası	130	8.04	137	4.17
Koçhisar Kazası	-	-	50	1.51
Niğde Kazası	350	21.68	250	7.60
Karahisar-ı Develü Kazası	-	-	531	16.13
Gülnar Kazası	130	8.05	250	7.60
Karataş Kazası	220	13.63	160	4.85
Mud Kazası	740	45.83	1560	47.38
TOPLAM	**1615**	**100**	**3293**	**100**

Tabloda da görüleceği gibi 1500 yılında Ilgun, Aksaray, Ereğli, Niğde, Gülnar, Karataş ve Mud kazalarındaki bazı konar-göçerler bostan öşrü vermiştir. 1522 yılında ise bu kazalara Eskiil, İshaklu, Seydişehir, Koçhisar ve Karahisar-ı Develü kazaları da eklenmiştir. Ancak Aksaray kazasında 1500 yılında bostan öşrü veren konar-göçerler,

[2524] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 305; N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.490; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 439–440.

[2525] M. A. Erdoğru, "Karaman Vilâyeti Kanunnâmeleri", s. 506.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1522 yılında bu öşrü ödememiştir. Her iki dönemde de en fazla bostan öşrü, Mud kazası konar-göçerlerinden alınmıştır.

3.1.3.2.2. Bağ ve Bahçe Öşrü

Karaman Beylerbeyliği'nin bulunduğu coğrafya, iklim ve doğa yapısı itibariyle bağ ve bahçe ziraatına uygun bir yapıya sahiptir. Özellikle bahçe tarımı için sulanabilir arazilerin olması bu tarıma bağlı sebze ve meyve ürünlerinin yetişmesini sağlamıştır. Hububat tarımına uygun olmayan dağ eteklerinde ise yaygın bir şekilde bağcılıkla uğraşılmıştır. Bu bağlarda genellikle üzüm yetiştirilmektedir. Üzüm, her türlü iklim şartlarında yetişebilen asma bitkisinin meyvesidir. Akşehir kazasındaki Sultan Dağı etekleri ve çevresi, Aksaray kazasında Hasan Dağı etekleri ve çevresi bağcılığın yapıldığı yerlere örnek gösterilebilinir. Bugün dahi İç Anadolu'nun pek çok yerinde bağcılık yoğun bir şekilde yapılmaktadır[2526]. Osmanlı Devleti'nde bağ tarımı karşılığında bağ öşrü ve bahçe ürünleri için bahçe öşrü alınmıştır. Bu vergilerin alınma zamanı, ürünün olgunlaştığı ve toplandığı mevsimdir[2527].

İncelediğimiz dönem içerisinde bazı konar-göçerler, tasarruf ettikleri mezra ya da kışladıkları köylerde bağ ve bahçe tarımı yapmışlardır. Bu tür faaliyetler daha çok yerleşik olan köylüler tarafından yapılmaktadır. Ancak yerleşik hayattan etkilenen pek çok konar-göçer grubun da bu tür faaliyetlerle meşgul oldukları görülmektedir. Hatta bunların pek çoğu bir süre sonra yerleşik hayata geçmişlerdir. Mud kazasında Çatakbağ karyesinde bulunan Depirlü Cemaati bunun için gösterilebilecek örneklerden bir tanesidir. Söz konusu konar-göçer teşekkül, 1500 yılında hayvancılığın yanı sıra hububat, bağ, bostan, meyve ve pamuk tarımı ile de meşgul olmuşlardır. Bu konar-göçer teşekkül 1522 yılında yerleşik hayatı tercih edenlerdendir[2528].

[2526] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 306–307; D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 164; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 219–220; Ş. Çelik, *İçel Sancağı,* s. 295–298.

[2527] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.490. 1500 yılına ait Kayseri Kanûnnamesi'nde bağ ve bahçe öşrü için şunlar söylenmiştir: "*Vilâyet-i mezbûrenin ba'zı kurâsı vakıf ba'zı âheri mülk olub kadîm'ül-eyyâmdan eshâb-ı evkâf ve emlâk bir öşür aldıklarından sanra divâni deyü tımar için gallâtdan, ketanden ve bağdan ve bahçeden bir öşür dahi alınugelmiş. Defter-i atîk mûcebince gine mukarrer sebt olundu.*" Bkz. BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2.

[2528] BOA, *TD 31,* s. 280–281; BOA, *TD 83,* s. 3–4.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 29: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Bağ ve Bahçe Vergisi*

Kaza Adı	1500	%	1522	%
Eskiil Kazası	-	-	1225	4.00
Ilgun Kazası	-	-	32	0.10
İshaklu Kazası	-	-	10	0.03
Aksaray Kazası	112	0.38	510	1.66
Ereğli Kazası	-	-	100	0.32
Niğde Kazası	-	-	220	0.71
Kayseri Kazası	40	0.13	-	-
Ermenek Kazası	100	0.34	-	-
Gülnar Kazası	10751	36.79	20281	66.21
Karataş Kazası	450	1.54	450	1.47
Mud Kazası	17739	60.82	7800	25.50
TOPLAM	**29192**	**100**	**30628**	**100**

1500 yılında Aksaray, Kayseri, Ermenek, Gülnar, Karataş ve Mud kazalarında bulunan konar-göçer teşekküllerden bazıları bağ ve bahçe tarımı yapmışlardır. 1522 yılında Kayseri ve Ermenek konar-göçerlerinde bu öşrün alınmadığı görülmektedir. Ermenek kazasında çok az bir konar-göçer yapılanma vardır. Bunların çoğunun 1500 yılından sonra yerleşik hayata geçmiş olmaları söz konusudur. Elbette ki Ermenek'te bağ ve bahçecilik yapılmıştır. Ancak 1522 yılında kayıtlı konar-göçerler bu tarım ile uğraşmamışlardır. Kayseri kazası 1522 yılı verileri icmal olduğundan bu değerlendirmenin dışında kalmaktadır.

Tabloda da görüleceği gibi bağ ve bahçe olarak toplam verdiğimiz değerlerin 1500 yılında 22 akçesi ve 1522 yılında 32 akçesi bahçe öşrüne aittir. Söz konusu bahçe öşrü 1500 yılında Gülnar kazası konar-göçerlerinden ve 1522 yılında Ilgun kazası konar-göçerlerinden alınmıştır. Geriye kalan öşrün tamamı bağdan alınmıştır. Bağ öşrü en fazla, 1500 yılında Mud kazası ve 1522 yılında Gülnar kazası konar-göçerlerinden alınmıştır.

1500 yılında 29.192 ve 1522 yılında 30.628 akçe olan bağ ve bahçe öşrü, tüm konar-göçerlerden alınan verginin 1500 yılında % 1.19'unu ve 1522 yılında % 0.88'ini oluşturmaktadır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.3.2.3. Meyve Öşrü

Osmanlı Devleti'nde herhangi bir bahçede meyve ağaçları var ise bu ağaçların meyvesinin öşrü, *öşr-i meyve* adı altında alınmıştır. Öşrün alınma zamanı, meyvenin olgunlaştığı zamandır[2529]. Bu ürün vergisi reayadan nakdî olarak alınmıştır[2530].

Yarı göçebe bir yaşam sürenlerin çoğunlukta bulunduğu Gülnar, Karataş ve Mud kazalarındaki konar-göçerlerin meyve öşrü verdikleri tespit edilmektedir. 1500 yılında 1210'u Mud, 204'ü Gülnar ve 20'si Karataş konar-göçerlerine ait olmak üzere toplam 1434 akçe meyve öşrü alınmıştır. 1522 yılında ise bu verginin toplam değeri 1070 akçedir. Bu değerin 1000'i Gülnar, 50'si Karataş ve 20'si Mud konar-göçerlerine aittir. Her iki dönem arasında % 25 oranında bir düşüş söz konusudur. Bu konar-göçerlerin verdiği meyve öşrünün, Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin ödedikleri toplam vergiye oranı 1500 yılında 0.05 ve 1522 yılında 0.03'tür.

3.1.3.2.4. Nar Öşrü

Tek tip meyve ağacının bulunduğu bahçelerden söz konusu meyvenin adıyla öşür vergisi alınmıştır. Nar öşrü de bunlardan biridir[2531]. Nar ağacının meyvesinden alınan öşre, *öşr-i anar* denilmektedir. Karaman Beylerbeyliği'nde Gülnar ve Mud kazalarında bulunan bazı konar-göçerler, yetiştirdikleri nar meyvesi karşılığında nar öşrü vermişlerdir. Bu konar-göçerlerin verdikleri nar öşrü, 1500 yılında toplam 575 akçedir. Bunun 275'i Gülnar ve 300'ü Mud kazaları konar-göçerlerine aittir. 1522 yılında ise nar öşründen alına akçe % 39 oranında artarak 800 akçeye yükselmiştir. Bu akçenin 290'ı Gülnar ve 510'u Mud kazaları konar-göçerlerine aittir.

3.1.3.2.5. Ceviz Öşrü

Ceviz ağaçlarının meyvesinden alınan öşür, *öşr-i cevz* diye kaydedilmiştir. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerden, sadece 1500 yılında bu öşür

---

[2529] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.489–490.

[2530] İ. Solak, *Zamantu Kazâsı,* s. 52.

[2531] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 295; N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.489–490.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

alınmıştır. Bu öşrün akçe olarak toplam değeri 510'dur. Bu değerin 250'si Mud, 150'si Ereğli, 100'ü Karataş ve 10'u Gülnar kazası konar-göçerlerinden alınmıştır[2532].

3.1.3.2.6. Piyaz Öşrü

Soğandan alınan vergiye *öşr-i piyaz* denilmiştir. Bu öşür, 1500 yılında sadece Gülnar ve Mud kazaları konar-göçerlerinden alınmıştır. 1522 yılında ise Ürgüb ve Ereğli kazalarında bulunan bazı konar-göçerlerden de bu verginin tahsil edildiği anlaşılmaktadır. 1500 yılında 441 akçesi Gülnar ve 247 akçesi Mud kazası konar-göçerlerine ait olmak üzere toplam 688 akçelik piyaz öşrü alınmıştır. Bu öşür, 1522 yılında % 59 oranında artmıştır. Bu yıl, 540'ı Ürgüb, 365'i Gülnar, 140'ı Mud ve 50'si Ereğli kazaları konar-göçerlerine ait olmak üzere toplam 1095 akçe piyaz öşrü alınmıştır[2533].

3.1.3.2.7. Harnub Öşrü

Keçiboynuzundan alınan vergiye *öşr-i harnub* denilmiştir. Keçiboynuzu, baklagillerden olmakla birlikte halk arasında meyve olarak nitelendirilmektedir[2534]. Hayvan yemi, ilaç, un ve içecek olarak tüketilmektedir[2535]. Bu öşür, en çok Gülnar kazasındaki konar-göçerlerden alınmıştır. 1500 yılında 1519'u Gülnar, 148'i Karataş ve 100'ü Mud olmak üzere Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerden toplam 1767 akçelik harnub öşrü alınmıştır. 1522 yılında bu öşür geliri, % 38 oranında artarak toplam 2439 akçeye yükselmiştir. Bu yıla ait gelirin 2359'u Gülnar, 60'ı Karataş ve 20'si Mud kazasındaki konar-göçerlere aittir.

3.1.3.3. Endüstri Bitkileri Ürünleri

3.1.3.3.1. Penbe (Pamuk) Öşrü

Pamuk, dokuma endüstrisinin hammaddesidir. Pamuktan alınan vergiye *öşr-i penbe* denilmiştir. Bu vergi, hem aynî hem de nakdî olarak verilmiştir. 1 menn pamuk

---

[2532] İçel sancağındaki tüm ceviz üretimi için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 302.

[2533] İçel sancağındaki tüm soğan (piyaz) üretimi için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 306.

[2534] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 298.

[2535] A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 440.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

10 akçadır[2536]. 1518 yılına ait Karaman Kanûnnâmesi'nde pamuktan öşür alındığı, salariyenin alınmadığı belirtilmiştir[2537].

Gülnar ve Mud kazası konar-göçerlerinden, her iki dönemde de, pamuk öşrü verenler olmuştur. 1500 yılında Karataş konar-göçerlerinden de bu vergiyi verenler olmakla beraber, 1522 yılında Karataş'ta pamukla meşgul olan bir konar-göçer teşekkül bulunmamaktadır. Söz konusu konar-göçerler, 1500 yılında 10291'i Mud ve 7431'i Gülnar ve 150'si Karataş olmak üzere toplam 17872 akçe pamuk öşrü vermişlerdir. 1522 yılında ise 9521'i Gülnar ve 5450'si Mud olmak üzere toplam pamuk öşrü 14971 akçedir. İki dönem arasında konar-göçerlerden alınan pamuk öşrü, % 16 oranında düşmüştür. Konar-göçerlerin ödedikleri pamuk vergisi, toplam verginin 1500 yılında % 0.73'nü ve 1522 yılında % 0.43'ünü oluşturmaktadır.

3.1.3.3.2. Küncid (Susam) Öşrü

Susamdan alınan vergiye *öşr-i küncid* denilmiştir. Susam, yağ elde edilen bir ürün olup işlendikten sonra özellikle şekerli gıda maddeleri üretenler tarafından kullanılmıştır. Susam, özel bir itinaya gerek duymadan iklimin müsait olduğu her yerde yetişebilmektedir[2538]. Susamdan alınan öşür genellikle nakdi olarak tahsil edilmiştir[2539].

Susam öşrü de Gülnar, Karataş ve Mud kazalarındaki konar-göçerlerden alınmıştır. 1500 yılında toplam 1415 akçelik susam öşrünün, 815'i Gülnar, 480'i Mud ve 120'si Karataş kazaları konar-göçerlerinden toplanmıştır. Bu vergi 1522 yılında % 100 oranında artarak 2830 akçeye yükselmiştir. Bu yıla ait susam öşrünün 1620'si Gülnar, 910'u Mud ve 300'ü Karataş kazaları konar-göçerlerinden alınmıştır.

Söz konusu susam öşrünün toplam vergi içindeki oranı 1500 yılında % 0.05 ve 1522 yılında % 0.08'dir.

[2536] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 310.

[2537] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 322.

[2538] F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 256–257; A. S. Bilgili, *Tarsus Türkmenleri,* s. 435.

[2539] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 312.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.3.3.3. Keten Öşrü

Keten, kireçli topraklarda yetişen otsu bir bitkidir. Hem dokumacılıkta kumaş yapımında hem de gıda olarak tohumundan istifade edilmektedir. İleri olgunluk döneminde lif kalitesi düşer ve yağ düzeyi yükselir. Liflerin kalitesine göre kaba ya da ince dokumaların yapımında kullanılır[2540]. Devlet, keten üreten köylülerden sadece öşür talep etmiştir. Salariye almamıştır[2541].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden de keten vergisinin alındığı görülmektedir. Bu çok ciddi boyutlarda değildir. 1500 yılında 82 akçelik keten vergisi alınmıştır. Bunun tamamı Gülnar kazası konar-göçerlerine aittir. Bu meblağ 1522 yılında % 747 oranında artarak 695 akçeye yükselmiştir. Bunun 690 akçesi yine Gülnar kazası konar-göçerlerine aittir. 5 akçelik pay ise Seydişehir kazasında bulanan konar-göçerlerindir.

3.1.4. Arıcılık Vergisi

Osmanlı Devleti'nde halkın elinde bulunan arı kovanları ürünlerinden *öşr-i kovan, öşr-i asel, öşr-i petek, resm-i zenbur* ve *resm-i küvvare* adı verilen vergiler alınmıştır[2542]. Bazı yerlerde bu vergi ayni, bazı yerlerde de nakdi olarak alınmıştır. Kovan, malikâne reayası üzerinde ise, resmin yarısı malikâne sahibine diğer yarısı ise tımar sahibine verilmiştir[2543].

Karaman Beylerbeyliği'nde her kovandan iki akçe öşür alınmıştır. Kovan sahibinin arılarını otlatmak için başka bir otlak ya da yaylağa götürmesi durumunda bu öşrün bir akçesi sahib-i raiyyete ve bir akçesi ise kovanların götürüldüğü yerin

---

[2540] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 309; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 218. Keten'in fazla üretildiği yerlerden biri olan Canik sancağı için bkz. M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 96–97.

[2541] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 322; BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2; M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 218.

[2542] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.508.

[2543] 1500 tarihli Kayseri sancağı kanûnnâmesinde de bal öşrü için "*Ve kovandan iki akçe alınub bir akçe tımara ve bir akçe vakfa ve mülke alına. Amma alınan akçe öşür vaki' olacak mikdar bal eyleyen kovandan alınmak buyuruldu. Hiç bal eylemeyen kovandan nesne taleb olunmaya"* denilmektedir. BOA, *MAD 20,* vr. 2a; BOA, *TD 33,* s. 2. Kovan resmi için ayrıca bkz. N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.508.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

sipahisine verilmiştir[2544]. Kovan vergisi Osmanlı Devleti genelinde harman vakti ya da güz mevsiminde alınmıştır[2545].

Tablo 30: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Kovan Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Eskiil Kazası	-	-	325	1.37
İshaklu Kazası	-	-	46	0.19
Ilgun Kazası	-	-	20	0.08
Belviran Kazası	4	0.02	-	-
Aksaray Kazası	132	0.76	270	1.13
Niğde Kazası	385	2.24	250	1.05
Ürgüb Kazası	45	0.26	660	2.78
Karahisar-ı Develü Kazası	-	-	1630	6.88
Ermenek Kazası	80	0.46	80	0.33
Gülnar Kazası	10152	59.20	14955	63.06
Karataş Kazası	2845	16.59	3983	16.80
Mud Kazası	3510	20.47	1500	6.33
TOPLAM	**17153**	**100**	**23719**	**100**

Tabloda da görüleceği gibi Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden 1500 yılında 17.153 akçe öşür alınmıştır. Bu 1522 yılına gelindiğinde % 38 oranında artarak 23.719 akçeye yükselmiştir. Kovan öşrünün konar-göçerlerden en fazla alındığı kaza, Gülnar'dır. Özellikle 1522 yılında arıcılığın konar-göçerler için cazip geldiğini söylemek yanlış olmasa gerektir. Bu yılda, Eskiil, İshaklu, Ilgun ve Karahisar-ı Develü kazaları konar-göçerlerinin de arıcılıkla uğraşmaya başlamış olmaları bunun bir göstergesidir. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin ödedikleri kovan veya arıcılık vergisinin toplam vergi geliri içerisindeki oranı 1500 yılında % 0.70, 1522 yılında % 0.68'dir.

Her kovandan iki akçe alındığına göre, toplam vergi miktarı ikiye bölünerek konar-göçerlerin sahip oldukları kovan sayısı da tespit edilebilmektedir. Buna göre 1500 yılındaki kovan sayısı 8576,5 iken 1522 yılında 11859,5'tur.

[2544] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 322.

[2545] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.509.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.5. Arizî Vergiler

3.1.5.1. Bâd-ı Hevâ Vergisi

Bâd-ı hevâ, Farsça rüzgâr anlamına gelen *bâd* ile Arapça hava anlamına gelen *hevâ* kelimelerinden oluşmuştur. Bad-ı heva kelimesi zamanla konuşma dilinde *bedava*ya dönüşmüştür. Osmanlı Devleti'nde bir maliye terimi olarak kimden alınacağı ve ne zaman tahsil edileceği belli olmayan bazı vergileri ifade etmek için bâd-ı hevâ tabiri kullanılmıştır. Bâd-ı hevâ vergisinin miktarı deftere tahmini olarak yazılmıştır. Resm-i arûs, cürm-i cinayet, duhan, yava, abd-i abık, kenizek, âdet-i deştbânî tapu resmi gibi vergiler, bâd-ı hevâ türündendir[2546].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin vergi hâsıllarında bu tür vergiler, genellikle herhangi bir ayrıma girilmeden bâd-ı hevâ başlığıyla kaydedilmiştir. Ancak bazı istisnai durumlar da vardır. 1500 yılında Kayseri kazası konar-göçerlerinden Sis tarafından gelen Paşalu ve hariçden gelen İvaz Hacılu Cemaati'ne bağlı olan Ali Cemaati'nden bâd-ı hevâ dışında kişi başına 6 akçe olan ve tütün adı verilen yine bâd-ı hevâ türünden olan bir vergi de alınmıştır[2547]. Duhan adı da verilen bu vergi, herhangi bir sipahi toprağını çiftlik tutub öşür vermeden yerleşen daha ziyade Yörük, Yüzdeci, yağcı, küreci, Tatar ve Türkmen taifesi gibi konar-göçerlerden veya başka bir raiyyetten alınmıştır. Bunlar yerleşik olarak bir yerde oturmayan, gezen ve evli olan yani müstakil ev tüttüren kişilerdir. Bu zümreler yılda bir kez kişi başına altı akçe ödemişlerdir[2548]. 1522 yılında Turgud kazasındaki Atçeken Kabilesi'ne bağlı Tazılar Cemaati, Küyücek Pınar mezraasında bulunduklarından toplam 60 akçe duhan resmi ödemişlerdir[2549]. Duhan vergisi dışında *yava* adıyla resim ödeyen bir konar-göçer teşekkül de bulunmaktadır. Yava, yitik hayvan vergisidir[2550]. Bayburd kazasındaki Atçeken Kabilesi'nden olan Abdü'l-Müminlü Cemaati, 1522 yılında 80 akçelik bir yava resmi ödemiştir[2551].

[2546] Halil Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s. 416–418.

[2547] BOA, *MAD 20,* vr. 83b-84a, 91a-91b; BOA, *TD 33,* s. 149–150, 164–165.

[2548] H. Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", s. 417; N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.505.

[2549] BOA, *TD 1061,* s. 112–113.

[2550] H. Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", s. 417.

[2551] BOA, *TD 1061,* s. 156–158.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bu vergiler dışında farklı bir bad-ı heva türünden olan vergiye rastlanılmamıştır. Yukarıda bahsettiğimiz duhan ve yava resimlerinin miktarları, Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin ödedikleri bad-ı heva vergisine eklenmiştir.

Tablo 31: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Bad-ı Heva Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Konya Kazası	-	-	1324	0.34
Turgud Kazası	17438	8.91	49810	13.12
Bayburd Kazası	12838	6.56	25310	6.67
Eskiil Kazası	10420	5.33	58483	15.40
İshaklu Kazası	4928	2.52	10110	2.66
Ilgun Kazası	1279	0.65	2111	0.55
Beyşehir Kazası	600	0.30	230	0.06
Seydişehir Kazası	-	-	20	0.01
Larende Kazası	965	0.49	980	0.25
Belviran Kazası	252	0.12	370	0.09
Aksaray Kazası	12612	6.45	33545	8.84
Ereğli Kazası	6485	3.32	14930	3.94
Koçhisar Kazası	11074	5.66	32070	8.45
Niğde Kazası	8134	4.16	22176	5.83
Anduğu Kazası	-	-	170	0.04
Ürgüb Kazası	2460	1.25	5890	1.55
Karahisar-ı Develü Kazası	4360	2.22	26700	7.03
Kayseri Kazası	11055	5.65	-	-
Ermenek Kazası	520	0.26	400	0.10
Gülnar Kazası	48571	24.82	52997	13.95
Karataş Kazası	10997	5.62	14650	3.85
Mud Kazası	30728	15.71	27632	7.27
TOPLAM	**195716**	**100**	**379908**	**100**

Tabloda da görüleceği gibi konar-göçerlerin ödedikleri bâd-ı hevâ vergisi 1500 yılında 195.716 ve 1522 yılında 379.908 akçedir. Her iki yıl arasında % 94 oranında bir artış söz konusudur. Osmanlı Devleti'nde bâd-ı hevâ vergisi genellikle, tapu tahrir defterlerine, alındığı grubun nüfusu gibi bazı kriterler göz önünde bulundurularak tahmini bir değerle kaydedilmiştir[2552]. Nitekim konar-göçer nüfusun kalabalık olduğu kazalarda bâd-ı hevâ vergisinin yüksek bir meblağa sahip olduğu görülmektedir. Gülnar, Mud, Turgud, Eskiil, Kayseri, Aksaray gibi kazalarda bad-ı heva vergisi diğer kazalara göre daha fazladır. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan tüm konar-göçerlerin ödedikleri bâd-ı hevâ vergisinin, toplam genel vergiye oranı 1500 yılında % 8.03 ve 1522 yılında ise % 10.95'tir.

[2552] V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 324.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1.6. Demir Vergisi

Osmanlı Devleti'nde demir madeniyle uğraşanlardan *öşr-i hadîd* ya da *öşr-i ahen* adıyla vergi alınmıştır. Beyşehir kazasına bağlı Küre köyünde yarı yerleşik bir göçebe hayat tarzına sahip olan *Keçilü Cemaati* mensuplarının da bu vergiyi ödedikleri kaydedilmiştir. Bu verginin miktarı 1500 yılında 1440 ve 1522 yılında ise 240 akçedir[2553].

3.1.7. Maktû Vergiler

3.1.7.1. Değirmen Vergisi

Değirmenler, Osmanlı kırsalında zirai ekonominin en önemli küçük sanayi tesislerindendir. Değirmenler, su, sel, yel ve ding gibi çeşitlere ayrılmıştır[2554]. Osmanlı Devleti'nde un değirmenlerden *resm-i asiyab* adı verilen vergi alınmıştır. Bu vergi farklı bölgelerde ve farklı zamanlarda değişik oranlarda alınmıştır. Bu vergi değirmenin durumuna göre nakdi ya da ayni olarak alınmıştır. Nakdi olarak alınan yerlerde ayda 5 akçe hesabı üzerinden yılda kaç ay çalışırsa o miktarda vergi tahsil edilmiştir. Bu miktar, bazı bölgelerde farklılık arz etmiştir[2555].

Anadolu'nun pek çok yerinde olduğu gibi Karaman Beylerbeyliği genelinde de pek çok değirmenin olduğu bilinmektedir. Bunlar, daha çok su değirmenleridir. Karaman Beylerbeyliği'nde bazı konar-göçerlerin de değirmenlerinin olduğu görülmektedir. Bu değirmenler, genellikle yarı yerleşik bir hayat süren konar-göçer grupların kışlakları olan köylerde ve konar-göçerlerin tasarruf ettikleri mezraalarda bulunmuştur. Söz konusu konar-göçer teşekküllerin vergi hâsıllarında asiyab resmi ödediklerine dair kayıtların bulunması bunun göstergesidir.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin ödedikleri asiyab resminin miktarı, 1500 yılında 2970 ve 1522 yılında 7500 akçedir. Her iki dönem arasında % 153 oranında artış söz konusudur. Bu vergi, en fazla oran ile 1500 yılında Kayseri kazası ve 1522 yılında Gülnar kazası konar-göçerlerinden alınmıştır. Bu verginin konar-göçerlerden alınan toplam vergiye oranı 1500 yılında % 0.12, 1522 yılında % 0.21'dir.

[2553] BOA, *TD 40,* s. 572–573; BOA, *TD 455,* s. 855–856.

[2554] F. Emecen, *Manisa Kazâsı,* s. 258–259.

[2555] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.503.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 32: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Asiyab Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	40	1.34	-	-
Eskiil Kazası	15	0.50	30	0.4
Ilgun Kazası	-	-	400	5.33
Aksaray Kazası	120	4.04	120	1.6
Koçhisar Kazası	560	18.85	390	5.2
Niğde Kazası	-	-	510	6.8
Ürgüb Kazası	60	2.02	90	1.2
Karahisar-ı Develü Kazası	-	-	1680	22.4
Kayseri Kazası	720	24.24	-	-
Gülnar Kazası	695	23.41	2910	38.9
Karataş Kazası	380	12.80	615	8.2
Mud Kazası	380	12.80	755	10.06
TOPLAM	**2970**	**100**	**7500**	**100**

3.1.7. 2. Tahunhane Vergisi

Tahûnhane, Arapça bir kelime olup su değirmeni anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde susamdan yağ elde etmek için kurulmuş işletmelere tahûnhane denilmiştir. Tahunhanelerin işlem hacmine göre yıllık bir vergiye tabi oldukları düşünülmektedir. Tahunhanelerin bir babından (ünite) 300 akçe vergi alınmaktaydı[2556]. Karaman Beylerbeyliği'nde 1500 yılında sadece Gülnar kazasında bulunan konar-göçerler 3000 akçe tahunhane resmi vermişlerdir. 1522 yılında ise Gülnar, Karataş ve Mud kazaları konar-göçerleri 600'er akçeden toplam 1800 akçe tahunhane resmi ödemiştir. Bu durumda 1500 yılında Gülnar kazasında konar-göçerlerle bağlantılı 10 tahunhane bulunuyordu. Bu sayı 1522'de yukarıda zikredilen üç kazada 6'ya düşmüştür. İki dönem arasında vergi geliri bakımından % 40 oranında bir düşüş söz konusudur. Bu meblağ, konar-göçerlerin tamamından alınan toplam verginin 1500 yılında % 0.12'sini ve 1522 yılında % 0.05'ini kapsamaktadır.

3.1.7. 3. Boyahane Vergisi

Osmanlı Devleti'nde 16. yüzyılda, dokumacılık sanayinde kullanılan ipliklerin renklendirilmesi ve kumaşların boyanmasında faaliyet gösteren küçük işletmeler boyahane olarak anılmıştır[2557]. İçil sancağında köy, mezra ve sınır gibi yerleşim

[2556] Ümit Koç, *XVI. Yüzyıl Anadolu'sunda Sanayi*, Ankara, 2006, s. 214. İçil sancağındaki bulunan tahûnhaneler için bkz. Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 329, 334.
[2557] D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 180.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

merkezlerinde bulunan boyahaneler, yazın halkın çıktığı yaylalara taşınmıştır[2558]. İçil sancağına bağlı Gülnar kazasındaki bazı konar-göçer grupların da boyahane işletmelerine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu konar-göçerlerin boyahaneleri karşılığında 1522 yılında 1.000 akçe vergi ödediği kaydedilmiştir. 1500 yılında konar-göçerlerden bu vergi alınmamıştır. 1522 yılında 1.000 akçelik bu verginin toplam vergiye oranı sadece % 0.02'dir.

3.1.8. Ticaret Vergileri

3.1.8.1. Pazar Vergisi (Bac-ı Bazar)

Bâc, Farsça bir kelime olup hisse, pay anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde genel olarak vergi manasında kullanılmıştır. Bâc teriminin, pazar vergisi olarak da nitelendirildiği görülmektedir[2559]. *Bâc-ı bazar*, satış vergisinin toplandığı ve emr-i şerif ile pazar kurulmasına izin verilmiş yerlerdir. Pazar kurulmayan yerlerde ne satılırsa satılsın vergi alınmamıştır[2560].

Karaman Beylerbeyliği'nde Karahisar-ı Develü ve Gülnar kazalarında bulunan bazı konar-göçerlerin bac-ı bazar vergisi ödedikleri görülmektedir. Bu vergi 1500 yılında alınmamıştır. 1522 yılında ise 3.500 akçesi Karahisar-ı Develü ve 2.000 akçesi Gülnar kazalarındaki konar-göçerlerden olmak üzere toplam 5500 akçe pazar vergisi alınmıştır. Bu verginin konar-göçerlerin ödedikleri toplam vergiye oranı % 0.15'dir.

3.1.9. Kışlak ve Yaylak Vergileri

3.1.9.1. Kışlak Vergisi

Konar-göçerler, yayla mevsimi sona erince, kışı geçirmek amacıyla, sıcak bölgelere indikleri zaman, arazisinde kışladıkları tımar sipahisine *resm-i kışlak* olarak adlandırılan vergiyi ödemişlerdir[2561]. 1518 tarihli Karaman Kanûnnâmesine göre sürülerin ala, evsât ve ednâ olmak üzere üçe ayrıldığı ve Karaman Beylerbeyliği'nde

[2558] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 335–337.

[2559] D. Yörük, *Aksaray Sancağı*, s. 190.

[2560] Ş. Çelik, *İçel Sancağı*, s. 325.

[2561] T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri,* s. 131.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

resm-i kışlak olarak bir sürüden bir şişek koyun alındığı ileri sürülmektedir. Eğer sürü ednâ ise altı akçe alınmıştır[2562].

Tablo 33: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Kışlak Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	50	4.00	620	50
Eskiil Kazası	1000	80.00	250	20.17
Ereğli Kazası	200	16.00	150	12.10
Koçhisar Kazası	-	-	100	8.06
Karahisar-ı Develü Kazası	-	-	120	9.67
TOPLAM	**1250**	**100**	**1240**	**100**

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinden kışlak vergisi olarak 1500 yılında 1250 ve 1522 yılında 1240 akçe alınmıştır. İki dönem arasında % 1'lik bir düşüş söz konusudur. Kışlak vergisi, en fazla, 1500 yılında Eskiil ve 1522 yılında Turgud konar-göçerlerinden alınmıştır. Bu verginin toplam vergiye oranı 1500 yılında % 0.05 ve 1522 yılında % 0.03'tür.

3.1.9.2. Yaylak Vergisi

Sürülerini başka tımar sahibinin tımarında otlatan veya miri yaylaklarda yaylatan sürü sahiplerinden ya da konar-göçerlerden alınan vergiye *yaylak resmi* denilmiştir. *Resm-i yaylak* tabiri yerine *resm-i otlak, resm-i yatak* ve *resm-i merai* adı da kullanılmıştır. Bu vergi yılda bir defa, bazı yerlerde sürü başına bazı yerlerde koyun başına alınmıştır. Bir sipahinin tımarında sürekli olarak oturan ve diğer tımar veya sancaklardan gelip geçen sürü sahiplerinden yaylak resmi talep edilmemiştir. Ancak bir sürü geçtiği yerde üç günden fazla kalırsa bu vergiyi ödemek zorundaydı. Yaylak vergisinin alınma zamanı ilkbahar mevsimidir[2563].

[2562] Söz konusu kanûnnâmede kışlak vergisi için şunlar söylenmiştir: "*Ve bir tımar arazisine koyun gelüb kışlasa, süriden bir şişek resm-i kışlak alınur; alçak süriden altı akça alına…"* Bkz. A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 322. Kışlak resmi, 1522 yılında da aynı miktarda alınmıştır. Bkz. *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5.

[2563] N. Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", s.509–510; T. Gündüz, *Bozulus Türkmenleri,* s. 129.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği'nde yaylak vergisi olarak her sürüden bir orta koyun alınmıştır[2564]. 1518 yılı Karaman Kanûnnâmesi'nde İçil sancağında yaylak vergisinin iki koyuna bir akçe olarak alındığı bunun yanlış bir uygulama olduğu ve ref edildiği belirtilmiştir[2565].

Tablo 34: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Yaylak Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	100	0.29	1000	3.10
Bayburd Kazası	-	-	900	2.79
Eskiil Kazası	-	-	430	1.33
İshaklu Kazası	-	-	170	0.52
Aksaray Kazası	89	0.26	-	-
Koçhisar Kazası	2787	8.21	1000	3.10
Ereğli Kazası	1400	4.11	-	-
Karahisar-ı Develü Kazası	800	2.34	28000	86.91
Ermenek Kazası	74	0.21	-	-
Gülnar Kazası	15446	45.46	640	1.98
Karataş Kazası	3507	10.32	-	-
Mud Kazası	9780	28.78	70	0.21
TOPLAM	**33983**	**100**	**32210**	**100**

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri 1500 yılında 33.983 ve 1522 yılında 32.210 akçe yaylak vergisi ödemişlerdir. İki yıl arasında % 5'lik bir düşüş söz konusudur. Yaylak resmi, 1500 yılında Gülnar ve 1522 yılında Karahisar-ı Develü kazalarındaki konar-göçerlerden daha fazla bir oranda alınmıştır. Bu verginin toplam vergiye oranı 1500 yılında % 1.39 ve 1522 yılında % 0.92'dir.

3.1.10. Diğer Vergiler

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçer teşekküllerin bazılarının vergi hâsılları icmal olarak verilmiş ve birçok vergi tek kalemde yazılmıştır. Bu durumda zikredilen vergilerinin verilen değerin ne kadarını kapsadığı imkânsızlaşmaktadır. Bu

[2564] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 5. Bu durum, 1518 tarihli Karaman Kanûnnamesinde şöyle izah edilmiştir: "*Kadimden otlağiçün korınugelüb resm-i otlak alınugelmiş yerlerden süriden süriye bir orta koyun alınur".* Bkz. A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 322.

[2565] 1518 tarihli Karaman Kanûnnamesi'nde İçil sancağındaki uygulama için şunlar söylenmiştir: "*Ve Livâ-i İçil'in re'âyâsı, eyyâm-ı şitâda sevâhile inüb ve eyyâm-ı sayfda yaylaklara çıkarlar imiş. Kâdimden koruyub otlağı resmi alınmış yaylaklar ve üzerlerine resm-i otlak mukayyed olan yerlerden mâ'adâsı ki, ba'zı haymâne yurdudur ve ba'zı âharın tımarıdır, anların ummâl ve sipahisi resm-i otlak deyü iki koyuna bir akçe alurlar imiş. Hilâf-ı kanun olmağın arz olunub ref' olundu…".* Bkz. A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 326.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

tür ya da benzer problemlere sahip vergi değerlerini bu başlık altında vermeyi uygun bulduk.

Aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi Turgud kazası konar-göçerlerinin 1500 yılı vergi değerlerinden 62.455 akçelik payın detayları tam olarak verilmemektedir. Söz konusu bu değer, *Yapalu Kabilesi* cemaatlerine aittir. Bu cemaatlerin çoğunun vergi hâsılları *resm-i ganem ve bad-ı heva ve öşr-i galle ve koyunu olmayandan resm-i bennak* şeklinde yazılıp bunların sadece toplam değerleri verilmiştir[2566]. Ayrıntıya inilmediği için bu vergi değerlerini bu başlık altında vermenin daha doğru olacağını düşündük. Benzer bir durum 1500 yılı Bayburd kazasında görülmüştür. Bu kazadaki Kayı Cemaati'nin toplam vergi miktarı yazılmış, detaya inilmemiştir[2567]. Bu tür örnekleri arttırmak mümkündür.

Karahisar-ı Develü, Niğde ve Kayseri kazalarında durum diğer kazalara göre farklılık göstermektedir. Karahisar-ı Develü kazasında Yahyalu Kabilesi'ne bağlı cemaatlerin 1500 yılı vergi ayrıntıları yazılmadan toplam hâsıl değeri *ber vech-i icmâl olarak* kaydedilmiştir. Bu değer 66.000 akçedir[2568]. 1522 yılında da bu kazanın bir kaç cemaatinin vergi detaylarına inilmeden toplam vergi miktarları yazılmıştır[2569]. Bunun nedenleri söz konusu konar-göçerlerin tahrire yetişememelerinden kaynaklanmış olmalıdır. Aynı durum Niğde kazasında bulunan Dündarlu Kabilesi'nde de görülmektedir[2570]. Kayseri kazası konar-göçerlerinin tamamının, 1522 yılı vergi değerlerinin sadece toplam miktarları kaydedilmiştir. Bu durum Kayseri kazasının bu

[2566] Meselâ Yapalu Kabilesi'ne mensup Ala Yundlu Cemaati'nin hâsılı, *resm-i ganem ve bad-ı heva ve öşr-i galle ve koyunu olmayandan resm-i bennak 1772* şeklinde kaydedilmiştir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 164–165.

[2567] Kayı Cemaati'nin toplam vergi değeri, 68.660 akçedir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 74–78.

[2568] BOA, *TD 32,* s. 333–347.

[2569] Bu yıl Yahyalu Kabilesi'ne bağlı olan Sarular – Bostanlu – Yahyalu ile müstakil olan Sukazlı (?), Hamzalar, Gülek ve Evlâd-ı Sıddık ve Misbah adlı cemaatler, 1518 tarihli deftere kaydedilmemişken 1522 tarihli ve 387 numaralı deftere kaydedilmiştir. Bu defterin icmal nitelikte bir defter olmasından dolayı vergilerin sadece miktarları yazılmıştır. Ayrıca 1518 tarihli 1061 numaralı deftere kaydedilen Hoca Ahmed Bey Nökerlerinin de vergi hâsılı *ber vech-i icmal 4000* olarak kaydedilmiştir. Bu cemaatlerin toplam değeri 16311 akçedir. Bkz. BOA, *TD 1061,* s. 310; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 191, 196.

[2570] 1500 yılında Dündarlu Kabilesi cemaatleri ile müstakil olarak kaydedilen Karlu Cemaati'nin sadece vergi değerleri yazılmıştır. 1522 yılında ise yine Dündarlu Kabilesinin bazı cemaatlerinin vergisi icmal olarak kaydedilmiştir. Ayrıca müstakil olarak kaydedilen Ardıç Yörükleri, Yol Eri, Kilis ve Mümtaz ve Yüzdeci Kabilesi'nden olan Turahanlu adlı cemaatler, 1518 tarihli deftere kaydedilmemişken 1522 tarihli 387 numaralı deftere kaydedilmiştir. Bu defterin icmal nitelikte bir defter olmasından dolayı vergilerin sadece miktarları yazılmıştır. Bu cemaatler ile Dündarlu Kabilesi'nin toplam vergi değeri 88837 akçedir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 358–364, 365; BOA, *TD 1061,* s. 344; *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 169–170.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

yıla ait mufassal defterinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu yıla ait vergiler 387 numaralı icmal muhasebe defterine göre verilmiştir. Kayseri konar-göçerlerin 1522 yılına ait toplam vergi miktarı 273.074 akçedir[2571].

Tablo 35: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Diğer Vergisi*

Kaza Adı	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Turgud Kazası	62455	20.81	-	-
Bayburd Kazası	68970	22.97	-	-
Eskiil Kazası	14760	4.92	-	-
Ilgun Kazası	400	0.13	400	0.10
İshaklu Kazası	682	0.22	-	-
Aksaray Kazası	4557	1.51	-	-
Ereğli Kazası	1785	0.59	1400	0.36
Niğde Kazası	69520	23.16	88837	23.38
Ürgüb Kazası	36	0.01	-	-
Karahisar-ı Develü Kazası	66000	21.99	16311	4.30
Kayseri Kazası	10714	3.57	273074	71.86
Karataş Kazası	31	0.01	-	-
Mud Kazası	352	0.11	-	-
TOPLAM	**300262**	**100**	**380022**	**100**

Karaman Beylerbeyliği'nde detayları verilmeden toplam olarak kaydedilen vergi miktarı, 1500 yılında 300.262 iken 1522 yılında 380.022 akçedir. Bunun toplam vergiye oranı 1500 yılında % 12.32 ve 1522 yılında % 10.96'dır.

1500 ve 1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerden şahıs, hayvan, ziraat, arıcılık, arızı, demir, maktu, pazar ve kışlak-yaylak vergileri alınmıştır. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerler, en çok hayvancılık vergisi ödemişlerdir. Bu vergiler, toplam verginin 1500 yılında yaklaşık olarak % 36'sını ve 1522 yılında % 33'ünü oluşturmaktadır. Bu vergi, yukarıda da bahsettiğimiz gibi at ve koyun üzerinden alınan vergilerden ibarettir. Hayvancılık vergisinin özellikle 1522 yılında fazla olmasının nedeni Atçekenlerden alınan at akçesinin 1500 yılına göre 200 akçe fazla narha tabi tutulmasından kaynaklanmıştır. Buna rağmen her iki dönem arasında hayvancılıktan alınan vergi toplamı yaklaşık olarak % 30 oranında artmıştır.

[2571] *387 Numaralı Muhasebe Defteri,* s. 202–213.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Tablo 36: *Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinden Alınan Tüm Vergiler*

Vergiler	**1500**	**%**	**1522**	**%**
Şahıs Vergileri	256098	10.52	439300	12.67
Hayvancılık Vergileri	877034	36.00	1137096	32.80
Ziraat Vergileri	747754	30.69	1057574	30.51
Arıcılık Vergisi	17153	0.70	23719	0.68
Arızı Vergiler	195716	8.03	379908	10.96
Demir Vergisi	1440	0.05	240	0.01
Maktu Vergiler	5970	0.24	10300	0.29
Pazar Vergisi	-	-	5500	0.15
Kışlak ve Yaylak Vergileri	35233	1.44	33450	0.96
Diğer Vergiler	300262	12.33	380022	10.97
TOPLAM	**2436660**	**100**	**3467109**	**100**

Konar-göçer teşekküller, hayvancılık vergisi dışında en çok ziraat vergisi ödemişlerdir. Karaman Beylerbeyliği'nin bulunduğu coğrafya itibariyle en çok arpa ve buğday tarımı yapılmıştır. Ancak Torosların güneyinde bulunan Mud, Gülnar ve Karataş kazalarında iklimin elverişliliğinden dolayı zirai ürün çeşidi artmıştır. Bu da söz konusu kazalardaki konar-göçerlerin bu ürünleri de yetiştirmeye başlamalarına neden olmuştur. Tüm bunlar ürün çeşidi kadar vergi miktarının da artmasına neden olmuştur. Zirai vergilerin toplam vergiye oranı her iki yılda da % 31'dir. Hayvancılık ve ziraat vergileri dışındaki vergiler, bu iki vergi kadar yüksek değerlere sahip değillerdir.

Konar-göçerlerin ödedikleri toplam vergi, her iki dönem arasında % 42 oranında artış göstermiştir. En fazla artış görülen vergi çeşidi arızi diye nitelendirilen bâd-ı hevâ vergileridir. Bu vergi iki dönem arasında % 94 oranında artmıştır. Bu vergiden sonra sırasıyla, yaklaşık olarak, maktû vergiler % 73; şahıs vergileri % 32; ziraat vergileri % 41; arıcılık vergisi % 38; hayvancılık vergisi % 30 ve diğer vergiler başlığıyla verdiğimiz vergiler % 27 oranında artmıştır. Bunun dışında kalan demir vergisi % 83 ve kışlak-yaylak vergileri % 5 oranında düşüş göstermiştir.

Tüm bu değerler, söz konusu konar-göçerlerin hayat tarzlarının dayanağı olan hayvancılığın eski cazibesini kaybettiğini göstermektedir. İncelediğimiz yirmi iki yıllık dönem içerisinde Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin hayat tarzlarının oldukça değiştiği saptanmıştır. Özellikle yerleşik hayatın göstergelerinden olan ziraatın 1522 yılında artış göstermesi, zirai ürünlerin çeşitliliğinin artması buna bağlı olarak değirmen, tahunhane ve boyahane gibi küçük işletmelerin göçebe hayatının içine girmesi bunu göstermektedir. Ayrıca hayvancılık vergisi artışının ziraat, arıcılık, arızi,

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

şahıs ve maktu vergilerin artışının çok gerisinde olması söz konusu dönemlerde konar-göçer yaşamın değiştiğinin önemli ipuçlarıdır.

3.2. Konar-Göçer Kaynaklı Gelirlerin Bölüşümü

Osmanlı Devleti'nde konar-göçer teşekküller, tıpkı yerleşik halk gibi, mali bakımdan vergi veren reaya konumundaydı. Osmanlı idari ve mali sistemi içinde onların kayıtlı reaya olmasının en önemli göstergesi, Osmanlı toprak düzeninin esasını teşkil eden tımar sistemi içerisinde yer almalarıdır. Konar-göçer olan teşekküller, mali ve hukuki bakımdan, yerleşik ahali gibi hangi çeşit toprak üzerinde yaşıyor veya yaylak-kışlak olarak hangi topraktan istifade ediyorsa gelirleri de ona göre tasarruf edilmiştir[2572].

Osmanlı Devleti'nde arazi; mülk, vakıf ve miri olmak üzere üçe ayrılmıştır. Mülk arazide toprağın çıplak mülkiyeti şahsa ait iken vakıf arazide, toprağın mülkiyeti dini, ilmi ve sosyal kurumlara aittir[2573]. Mülk ve vakıf topraklar, şahıslar tarafından tasarruf edilmiştir. Osmanlı idaresi, yararlılıklarından dolayı bazı şahıslara dirlik olarak tasarruf ettikleri yerleri temlik etmiştir. Böylece kendilerine mülk olarak tahsis edilen arazi sahipleri, toprağını dilediği gibi satmak ve vakfetmek hakkına sahip olmuştur. Bunlara ek olarak vakıf toprakları, vakfedildiği gayeye göre tasarruf edilmiştir[2574]. Miri arazide ise toprağın mülkiyeti tamamen devletindir. Tımar sistemi içerisinde idare edilen miri topraklar, büyüklüklerine göre has, zeamet ve timar olarak adlandırılmışlardır. Bunlar devlet tarafından çeşitli görev ve yükümlülük sahibi kişilere verilmiştir[2575].

[2572] İlhan Şahin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Konar-Göçer Aşiretlerin Hukuki Nizamları", Osmanlı Döneminde Konar Göçerler, İstanbul 2006, s. 186–187.

[2573] Ömer Lütfi Barkan, "Türk-İslâm Toprak Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu'nda Aldığı Şekiller: İmparatorluk Devrinde Toprak Mülk ve Vakıflarının Hususiyeti", *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler I,* İstanbul 1980, s. 253–266.

[2574] Yaşar Yücel, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona (Âdem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler", *Belleten,* C. XXXVIII, S. 152, Ankara 1974, s. 672–673.

[2575] Ömer Lütfi Barkan, "Timar", *İslam Ansiklopedisi,* C. XII/1, Eskişehir 1997, s. 314–315.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Osmanlı Devleti'nin bazı yerlerinde olduğu gibi Karaman Beylerbeyliği'nde malikâne-divânî sistemi uygulanmıştır[2576]. Osmanlı Devleti'nde Türk-İslam devletlerinden devralınan ve İlhanlılar ile Memlukluların hâkimiyetinde bulunan yerlerde malikâne ve divanî sistemi yürürlükte olmuştur. Bu sistemde elde edilen gelir, divanî hissesi sahibi ile malikâne hissesi sahibi arasında paylaşılmıştır. Malikâne hissesi sahipleri, vakıf ve mülk sahiplerinden oluşmuştur. Vakıf ve mülk sahipleri, hububat ile diğer zirai ürünlerin onda biri ve değirmen vergilerinin yarısından pay almışlardır. Divani hisse sahipleri ise has, zeamet ve tımar olmak üzere üç gruptan oluşmuştur. Çift, bennâk, caba gibi şahıs vergileri, hububat gibi zirai ürünlerin onda biri, bad-ı hevâ gibi vergiler, değirmen vergisinin yarısı, kovan ve koyun vergileri; has, zeamet ve tımar olarak bölüştürülmüştür. Malikâne-divani sisteminde mülk sahipleri toprağın sahibi değildir. Sadece, toprak mahsulünün gelirinden bir kısmını tasarruf etmek, bu geliri satmak veya vakfa dönüştürmek hakkına sahiptiler[2577].

Osmanlı Devleti'nde *iki baştan ta'şir* yani mahsulden iki kez öşür alınması esasına dayanan malikâne-divani sistemi, Karaman Beylerbeyliği dışında Rum Eyaleti, Malatya, Suriye'nin bir kısım yerleri ile Kemah, Bayburd gibi doğu bölgelerinde de yürürlükte olmuştur[2578]. Bunlar, çoğunlukla eski Türk-İslam devletlerinden gelen geleneklerin muhafaza edildiği yerlerdir. Bu tür yerlerin dışında kalan ve özellikle Hıristiyan devletlerinden kalan bölgelerde mâlikâne-divânî sistemi görülmemektedir[2579].

1500 yılında Kayseri Livâsı için "*Vilâyet-i mezbûre kadimü'l eyyâmdan iki baş mutasarrıf olunub bir başı divani deyü tımar sair başı malikâneye zabt olunurmuş. Malikâne hissesinin bazı vakf ve bazı mülk olub memleket feth olalıdan evkafa ve emlâke nesih târi olmayub vakfiyyet ve mülkiyyet tarikîyle tasarruf olunurmuş padişâh-i alem-penâh dahi ber karar-ı sabık mukarrer eyledü deyü deferi köhnede mestûr el–an*

[2576] Karaman Beğlerbeğliği'nde malikâne ve divani sistemi için bkz. D. Yörük, *Aksaray Sancağı,* s. 202–236; V. Ertürk, *Akşehir Sancağı,* s. 220–264.

[2577] Ömer Lütfi Barkan, "Türk-İslâm Toprak Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu'nda Aldığı Şekiller: Malikâne-Divânî Sistemi", *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler I,* İstanbul 1980, s. 154; M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 123–124.

[2578] Osmanlı Devleti'nde malikâne ve divâni sisteminin görüldüğü yerler için bkz. Ö. L. Barkan, "Malikâne-Divânî Sistemi", s. 166–175.

[2579] M. Öz, *Canik Sancağı,* s. 124; Ö. L. Barkan, "Malikâne-Divânî Sistemi", s. 175–176.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

gine ber karâr-ı sabık mukarrer" şeklinde düşülen kayıt[2580], malikâne ve divâni sistemini özetleyen bilgiler ihtiva etmektedir. 1518 yılına ait Karaman genel kanûnnâmesinde de Karaman Beylerbeyliği'ndeki bazı köylerin gelirlerinin malikâne-divani sistemine göre tasarruf edildiği ve gelirlerin nasıl dağıtıldığı ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır[2581].

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin gelirleri de bu esaslar çerçevesinde bölüşülmüştür. Özellikle ziraat ile uğraşan cemaatlerin gelirleri malikâne-divâni sisteminin esasları çerçevesinde dağıtılmıştır. Aksaray kazasındaki Bektaşlu Kabilesi'ne bağlı cemaatlerin gelirlerinin bölünüşü malikâne-divani sistemi esasına göre bölünmüştür. Bu kabileye bağlı cemaatler 1500 ve 1522 yılları arasında tımar olarak tasarruf edilmiştir. Hububat tarımı yaptıkları mezraaların gelirlerinin divani hissesi tımar ve malikâne hissesi Ahi Sinan Zaviyesi gibi çeşitli vakıfların tasarrufuna verilmiştir[2582].

Karaman Beylerbeyliği'nde birçok büyük konar-göçer teşekkülün geliri has olarak tasarruf edilmiştir. Dolayısıyla bu konar-göçerler, padişah, şehzade, beylerbeyi ve sancakbeyi gibi kişilerin has reayası konumuna gelmişlerdir. Söz konusu grupların nüfus bakımından kalabalık ve vergi bakımından oldukça fazla gelire sahip olmaları, bunların, has reayası olarak tercih edilmelerini sağlamıştır. Eskiil, Turgud, Bayburd gibi kazalarda bulunan kalabalık Atçeken grupları, nüfusları kadar gelirleriyle de dikkati çeken konar-göçer teşekküllerdir[2583]. Bu teşekküllerin söz konusu durumları, bunların her dönemde has olarak tasarruf edilmelerine neden olmuştur. Konar-göçerlerin has reayası olmaları, kendileri için de avantaj sağlamıştır. Bunların has reayası olması, ödeyecekleri vergi için tek bir yerle muhatap olmalarına neden olmuştur. Ayrıca bu uygulamayla, haksız kazanç talep etmek isteyenlerin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Konar-göçerler, hayat tarzlarından dolayı sürdürdükleri seyahatleri esnasında farklı sancak ve kazalardan geçmek zorunda kalmışlardır. Bu durum, söz konusu yerlerin vergi eminlerinin çeşitli sebeplerle vergi talep etmelerine bu da konar-göçerlerin birçok

[2580] BOA, *MAD 20,* vr. 61b; BOA, *TD 33,* s. 175.

[2581] A. Akgündüz, *Osmanlı Kanûnnâmeleri,* C. 3, s. 328–329.

[2582] BOA, *TD 32,* s. 325–331; BOA, *TD 1061,* s. 193–198; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132–133.

[2583] Bayburd kazasındaki Atçeken cemaatleri buna örnek gösterilebilinir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 54–73, 79–84, 86–94; BOA, *TD 1061,* s. 149–174; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 249.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

kere aynı vergiyi vermek zorunda kalmalarına neden olmuştur. Konar-göçerlerin has reayası olması, bu tür müdahaleleri önlemiştir[2584].

1500 yılında Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin çoğu şehzade hassıdır. Bu, Karaman Beylerbeyliği'nin uzun bir süre şehzadeler tarafından yönetilmesinden kaynaklanmıştır. Karamanoğullarıyla yapılan mücadelenin başarıyla sonuçlanmasından sonra Fatih Sultan Mehmet, bu bölgeyi Karaman Beylerbeyliği olarak teşkilatlandırmıştır. Buranın yöneticisi olarak da oğlu Şehzade Mustafa'yı atamıştır. Şehzadeler vali rütbeli oldukları için, bunların yönetiminde bulundukları sırada Karaman, vilayet olarak anılmıştır. Şehzade Mustafa'nın ölümüyle yerine yine Fatih Sultan Mehmet'in bir diğer oğlu Şehzade Abdullah geçmiştir. O'nun vefatıyla Karaman Beylerbeyliği'nin yöneticisi, Şehzade Şehinşah olmuştur[2585]. Şehzade Şehinşah, II. Bayezid'in Karamanoğulları'ndan Nasuh Bey'in kızı Hüsnüşah Hatun'dan doğma oğludur[2586]. 1511 yılında ölümüne kadar Karaman valiliği yapmıştır. Kendisinden sonra yerine kısa bir süre oğlu Mehmed geçmiştir. Daha sonra buraya beğlerbeyi tayin edilmiştir[2587].

1500 yılında Atçeken, Yüzdeci, Runkuş, Urban-ı Sapan, Urban-ı Haymana, Koçhisar kazasındaki Bozdoğan gibi kabileler ile Karahisar Yörükleri, Aksaray[2588], Ilgun ve İshaklu kazalarında bulunan konar-göçerlerin neredeyse tamamının gelirleri, şehzade hassı olarak tasarruf edilmiştir. 1500 yılından sonraki tahrir defterlerinde konar-göçerlerin gelirlerinin şehzade hassı olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni yukarıda belirttiğimiz gibi 1511 yılından sonra Karaman Beylerbeyliği'ne şehzadelerin atanmamasıdır. Bu tarihten itibaren 1500 yılında şehzade hassı olarak tasarruf edilen konar-göçer gelirlerinin büyük kısmı padişah hassına çevrilmiştir. Atçeken ve Yüzdeci cemaatleri, gelirleri bu şekilde tasarruf edilen konar-göçerlerdendir. Bazı cemaatlerin gelirleri ise şehzade hassı iken önce padişah hassına 1522 yılında da tımar ve zeamete

---

[2584] İ. Şahin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Konar-Göçer Aşiretlerin Hukuki Nizamları", s. 187–188.

[2585] İ. H. Uzunçarşılı, "Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri", s. 662–663.

[2586] M. A. Erdoğru, *Beyşehir Sancağı,* s. 85.

[2587] İ. H. Uzunçarşılı, "Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri", s. 662–663.

[2588] 1500 yılında Aksaray kazasında bulunan ve geliri şehzade hassı olarak tasarruf edilen konar-göçer teşekküllere Haymana ve Yörük cemaatleri örnek olarak gösterilebilinir. Bkz. BOA, *TD 32,* s. 199–201, 206–207–210,213.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

dönüştürülmüştür. Koçhisar kazasındaki Bozdoğan Kabilesi buna örnek teşkil etmektedir. 1518 tarihli tapu defterine göre bu kabilenin gelirleri, padişah hassı olarak tasarruf edilmiştir. 1522 yılında söz konusu kabile gelirlerinin tımar ve zeamete dönüştürüldüğü görülmektedir. Aksaray kazasındaki Haymana ve Yörük Cemaatlerinden Yörük Cemaatleri de 1518 yılında padişah hassı, 1522 yılında tımar-zeamet olarak tasarruf edilmiştir[2589].

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin gelirleri, şehzade ve padişah hasları dışında valide sultan hassı olarak da verilmiştir. Turgud kazasında Atçeken olan Reyhanlu Cemaati buna örnek teşkil etmektedir. Reyhanlu Cemaati gelirlerini, 1500 yılından önce Sultan Cem ve Sultan Abdullah'ın annesi tasarruf etmiştir. 1500 yılında aynı gelir, Şehzade Şehinşah'ın validesi Hüsnişah Hatun'un hassıdır. Bu tarihten sonraki tahrir defterinde, Reyhanlu Cemaati gelirinin padişah hassı olarak kabul edildiği görülmektedir[2590].

1511 yılından sonra bu bölgeye beğlerbeği atamasının yapılması üzerine konar-göçer gelirlerinin bir kısmı, mir-i miran hassı olarak tasarruf edilmiştir. Karahisar-ı Develü kazasında bulunan Sendiremeke Kabilesi ile Develü Yörüklerinin gelirleri mir-i miran hassına verilmiştir. Ayrıca Eskiil kazasında bulunan Kara Gözlü, Koyuncular, Kureyş Mürafik gibi müstakil cemaatlerin gelirleri de mir-i miran hasları içerisindedir.

Konar-göçer gelirleri, fazla olmamakla beraber sancakbeyi hassı olarak da değerlendirilmiştir. 1522 yılında Konya kazasında bulunan Urban-ı Haymana Kabilesi gelirleri, Konya sancakbeyi hassı dâhilindedir. Yine aynı yıl Eskiil kazasında bulunan Kuştemur Kabilesi'ne bağlı birçok cemaatin geliri, İçil sancakbeyi hassı olarak kaydedilmiştir.

Has dışında konar-göçer gelirlerinin zeamet olarak tasarruf edildiği görülmektedir. Bilindiği gibi, zeamet, 20.000 akçe ile 100.000 akçe arasındaki dirliklere denilmektedir. Özellikle Karamanoğulları bakiyesi olan pek çok ailenin tımar ve zemaat sahibi kişiler olduğu görülmektedir. Bunlardan Aksaray kazasında bulunan Şeyillah

---

[2589] BOA, *TD 1061,* s. 182–186; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132.

[2590] BOA, *TD 32,* s. 134–135; BOA, *TD 1061,* s. 121; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 242.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Kabilesi'ne bağlı bazı cemaatlerin geliri Ali Bey veled-i Şeyillah adlı kişiye zeamet olarak verilmiştir.

Karaman Beylerbeyliği'nde konar-göçer gelirlerinin aşamalı olarak tımara dönüştüğü görülmektedir. 1500 yılında şehzade hassı olan pek çok gelir, bu yıldan sonra, ya padişah hassı ya da tımar olarak tasarruf edilmiştir. Ayrıca 1518 yılında padişah hassı olan pek çok gelirin 1522 yılında tımar-zeamet olarak kabul edildiği gözlenmiştir. Özellikle 1522 yılında Atçeken ve Yüzdeci olanlar ile gelirleri beylerbeyi ve sancakbeyi olan kişilerin hassına verilen konar-göçerlerin dışındakilerin hemen hepsinin gelirleri tımar ya da tımar-zeamet olarak kaydedilmiştir. Bunun sebebinin Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin yerleşik hayata meyilli olmalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Bu durum, onların tımar reayası olmalarında tercih sebebi olmuştur[2591].

Hem 1500 hem de 1522 yılında Aksaray kazasındaki Bektaşlu Kabilesi gelirleri tımar olarak tasarruf edilmiştir[2592]. Niğde kazasında bulunan Bereketlü Kabilesi gelirlerinin 1500 yılında tamamı ve 1522 yılında bir kısmı tımar olarak tasarruf edilmiştir. Ereğli kazasında 1500 yılında şehzade hassı reayası olan Urban-ı Sapan Kabilesinin gelirleri, 1522 yılında tımara dönüştürülmüştür. Karahisar-ı Develü kazasındaki Yahyalu Kabilesi gelirlerinin hemen hemen hepsi 1500 yılında Hoca Ahmed Bey'in tımarıdır. Bu gelirler, 1522 yılında da tımar olarak tasarruf edilmiştir. Ancak tımar sahibinin kimliği belirtilmemiştir. Kayseri kazasındaki pek çok cemaatin divani gelirleri şahıslara tımar olarak verilmiştir. Bu cemaatlerden bazılarının gelirleri ise Kayseri Kalesi müstahfızlarının tımarı olarak görülmektedir.

Karaman Beylerbeyliği'nde özellikle ziraat ile uğraşan cemaatlerin öşürleri vakıflara tahsis edilmiştir. Bunun en bariz örneği Ereğli kazası konar-göçerlerine aittir. Ereğli kazasında sadece konar-göçerler değil yerleşik olan reayanın çoğunluğu Medine-i Münevvere vakfı reayasıdır. Bu kazada bulunan Ada Cemaati mensuplarının öşürleri, bu vakfın tasarrufu altındadır.

[2591] Göçebe teşekküllerin tımar reayası olarak tercih edilmesinin sebepleri için bkz. İ. Şahin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Konar-Göçer Aşiretlerin Hukuki Nizamları", s. 187.

[2592] BOA, *TD 32,* s. 325–331; BOA, *TD 1061,* s. 193–198; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132–133.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Bazı kabile gelirlerinin birçok farklı cemaat arasında paylaştırıldığı da olmuştur. Aksaray kazasında ziraat ile uğraşan Bektaşlu Kabilesi'ne bağlı Aydoğmuş Cemaati'nin hububat gelirlerinin bir kısmı Ahi Sinan Tekkesi ve Zaviyesi'ne[2593]; Hoşkadem Cemaati'nin Bağluca mezraası gelirleri Zincirlü Medresesi'ne ve Kozlu Dere mezraası gelirleri ise Şeyh Turasan Zaviyesi'ne[2594]; Küçük Hacılu Cemaati'nin Kızıl Çay mezraası gelirleri Kırşehir'deki Âşık Paşa Zaviyesi'ne[2595] ve Nernek Cemaati'nin Nernek ve Gülüce mezraasındaki gelirleri Kırşehir'deki Hacı Bektaş Zaviyesi'ne vakfedilmiştir[2596].

Sonuç olarak, Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçer teşekküllerin gelirleri, tıpkı yerleşik reaya da olduğu gibi has, zeamet, tımar ve vakıf olarak bölünmüştür. 1500 yılından sonra konar-göçerlerin büyük bir kısmı, tımar reayası olarak kaydedilmiştir. Bu durum, konar-göçerlerin yerleşik hayata olan yakınlıklarından kaynaklanmıştır.

[2593] BOA, *TD 32,* s. 327–328; BOA, *TD 1061,* s. 194–195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132.

[2594] BOA, *TD 32,* s. 326–327; BOA, *TD 1061,* s. 196–197; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132.

[2595] BOA, *TD 32,* s. 329–331; BOA, *TD 1061,* s. 195; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132.

[2596] BOA, *TD 32,* s. 325; BOA, *TD 1061,* s. 193–194; *387 Numaralı Muhasebe Defteri*, s. 132.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

SONUÇ

Türkmen, 11. yüzyılda İslamiyet'i kabul edip göçebe hayat tarzını sürdüren Oğuzlara verilen addır. Türkmenler, kalabalık nüfuslarını barındırmaya uygun bir yurt bulma amacı ile özellikle 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra büyük gruplar halinde Anadolu'ya gelmişlerdir. Türkmen göçüyle birlikte Anadolu'nun etnik çehresi baştan sona değişmiş ve Türkler kıyas götürmeyecek kadar kalabalık bir nüfusa sahip olmuşlardır. Anadolu'ya gelen Türkmenler, doğal olarak konar-göçer hayatlarını devam ettirebilecekleri kırlık sahalara yerleşmişlerdir. Şehir merkezlerine fazla itibar etmemişlerdir.

Bu Türkmen gruplarının yerleştiği bölgelerden biri, gücünü bu Türkmen gruplardan alan Karamanoğullarının hâkimiyet sahası olmuştur. Karamanoğulları, Selçukluların yıkılış döneminde kurdukları beylikle Türkiye tarihinde öne çıkan bir Türkmen topluluğudur. I. Alaaddin Keykubad'ın İç-el'i fethettikten sonra, Kilikya Ermenilerinin buraya yönelik tehditlerinin önünü kesmek için Türkmenleri bölgeye yerleştirmiştir. Bölgeye yerleştirilen bu Oğuz boyları, daha sonra Karamanoğlu Beyliği'nin nüfusunu teşkil etmiştir. 13. yüzyıl sonlarında Moğolların baskısının bir sonucu olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Türkmenleri batıdaki uç bölgelerine doğru göçe başlamışlardı. Bu göç, Ermenek, Mud, Silifke ve Anamur bölgesinde yaşayan Karamanoğulları'na dâhil olan Türkmen nüfusun belirgin bir biçimde artması ve güçlenmesini sağlamıştır. Karamanoğulları, rakipleriyle yaptığı siyasi mücadelelerinde en büyük destekçileri Türkmen gruplardır. Bu gruplar, Karaman-Osmanlı mücadelesinde Karamanoğulları'ndan yana olmuşlardır. Ancak bu destek fayda sağlamamış ve 1475 yılında Karamanoğulları hâkimiyetine son verilmiştir. Osmanlı Devleti, Karamanoğulları'nın hâkimiyetine son verdikten sonra bir süre Türkmen direnişiyle mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu direnişi kırmasıyla söz konusu bölgede Karaman Beylerbeyliği'ni oluşturmuştur.

Karaman Beylerbeyliği, genel olarak 36–42 Kuzey paralelleri ile 31–36 Doğu meridyenleri arasında, Orta Anadolu Bölgesi'nin güneyi ile Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda yer alır. Beylerbeylik, kuzeyinde Cihanbeyli platosu, Tuz gölü ve Kızılırmak Nehri, doğusunda Erciyes Dağı ve Aladağlar, güneyinde Bolkar Dağları, Akdeniz ve

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Geyik Dağları, batısında ise, Dedegöl Dağları, Sultan Dağları ve Emirdağ ile çevrelenmiştir.

1500–1522 yıllarında Karaman Beylerbeyliği'ne bağlı kazalardan Konya, Eskiil, Turgud, Bayburd, Ilgun, İshaklu, Kayseri, Aksaray, Ereğli, Koçhisar, Beyşehir, Seydişehir, Larende, Belviran, Niğde, Karahisar-ı Develü, Ürgüb, Anduğu, Ermenek, Gülnar, Karataş ve Mud'da konar-göçer teşekküllere rastlanmaktadır. Bu teşekküllerden bazıları Bozdoğanlu, Bozkırlu, Yapalu, Yahyalu, Kuştemur, Boynu Yumru, Kayı, Çepni, Dündarlu, Bulgarlu, Adalu, Yıvalu, Hoca Yunuslu ve Tataran-ı Şeyillah gibi kalabalık nüfusa sahip önemli gruplardır. Bunun yanı sıra az nüfuslu küçük cemaatler de bulunmaktadır.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin toplam nefer sayıları 1500 yılında 33.195 ve 1522 yılında 55.898'dir. İki yıl arasında % 68 oranında bir nefer artışı gerçekleşmiştir. 1500 yılı neferlerinin 3.839'u muaf, 7.142'si caba-mücerred ve 22.214'ü hane; 1522 yılı neferlerinin ise 4.201'i muaf, 11.972'si caba-mücerred ve 39.725'i hane olarak kaydedilmiştir. Hane; evli ve vergi veren erkek nüfusu ifade etmektedir. Caba ve mücerred bekâr nüfustur. Bunların vergi verenine caba vermeyenine mücerred denilmiştir. Muaf zümre vergi vermekle yükümlü kılınmamıştır. Askeri, idari, iktisadi, dini ve sosyal görevliler, bir kısım yükümlülük sahipleri ile zihinsel ve fiziksel yetersizlikleri olanlar vergiden muaf tutulmuşlardır.

Konar-göçerlerin nüfus dinamizmi oldukça canlıdır. Bu, hayat tarzlarından kaynaklanmaktadır. Bu hayat tarzının sürekli yer değiştirme üzerine kurulu olması konar-göçer nüfus verilerinin hareketlenmesini sağlamıştır. Bu hareketliliğin sebeplerinden biri iç ve dış göçlerdir. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerlerin bazıları bulundukları kazadan aynı beylerbeylik içindeki başka kazalara göç etmişlerdir. Ayrıca Karaman Beylerbeyliği Osmanlı Devleti'nin başka sancaklarından gelen konar-göçerlere de ev sahipliği yapmıştır. Bu hareketliliğin sebeplerinden biri konar-göçerlerin geleneksel hayat tarzlarını terk ederek yerleşik hayatı benimsemiş olmalarıdır. Nüfusa etki eden nedenlerden biri de tahririn yapıldığı zamandır. Tahrir, konar-göçerlerin yaylaklarında oldukları zamana denk gelmiş ise bunlara ulaşmakta bazı sıkıntılar yaşanmıştır. Konar-göçer nüfusun değişimini etkileyen sebeplerden biri

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

de yaşanan siyasi olaylardır. Safevi Devleti'nin yürüttüğü Kızılbaş propagandasından etkilenen pek çok konar-göçer teşekkül büyük gruplar halinde İran'a göç etmişlerdir.

Osmanlı Devleti'ndeki her göçebe teşekkül farklı adlarla ifade edilen ama hemen hemen hepsi aynı olan bir iç idari yapılanmaya sahiptirler. Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerler ise genellikle kabile ya da taife adı verilen üst birimlerden oluşmuştur. Bu üst birimler için zaman zaman cemaat tabiri de kullanılmıştır. Cemaat, kabile, taife diye anılan üst birimler cemaat adı verilen şubelerden oluşmuştur. Bu şubeler ise bölük ve yine cemaat adı verilen alt birimlere ayrılmıştır. Karaman konar-göçerleri içerisinde bölük ve cemaat olan alt birimlere çok fazla rastlanılmamıştır.

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin toplam cemaat sayıları 1500 yılında 1128 ve 1522 yılında 1266'dır. Cemaat sayısının artışının nedenlerinden en önemlisi cemaatlerin kendi içerisinde bölünmeleridir. Konar-göçerler içerisinde *müteferrik* adıyla kaydedilen gruplar da cemaatlerin parçalandığını göstermektedir. 1500 yılında birlikte yaşayan cemaatlerin 1522 yılında ayrılmış olması da cemaat sayısının artmasındaki nedenlerdendir. Bu yıllar arasında Karaman Beylerbeyliği'ne başka bölgelerden konar-göçer teşekküllerin gelmesi cemaat sayısındaki artışın bir diğer sebebidir.

Konar-göçer teşekküllerin birkaç gruba ayrılmasının en önemli sebebi nüfus artışıdır. Konar-göçerlerin hayvanlarını otlatmak için kullandıkları otlak alanları ile ziraat yapacakları alanların yetersizliği bölünmelerindeki etkenlerdendir. Büyük konar-teşekküllerin bir ya da birkaç cemaat ve gruba ayrılmalarındaki faktörlerden biri ise devletin uyguladığı siyasettir. Osmanlı Devleti, büyük ana kütlelerin idari yapısını değiştirerek küçük parçalara bölmüş ve bunları toprağa bağlamaya çalışmıştır. Bu uygulama ile aşiretlerin siyasi güçlerinin kırılması hedeflenmiştir. Konar-göçerlerin hayat tarzlarının yavaş yavaş değişmesi de cemaatlerin parçalanmalarında önemli bir etken olmuştur.

Osmanlı Devleti bölgede siyasi istikrarı sağlamak ve korumak adına konar-göçer grupların bazılarını etnik, siyasi durum gözetmeksizin Atçeken ve Yüzdeci gibi kabileler adı altında teşkilatlandırmıştır. Osmanlı Devleti, Karaman ve çevresini fethettikten sonra Karamanoğulları'ndan miras kalan ve Atçeken olarak şöhret bulmuş

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

bazı konar-göçer kabileleri bu kavram adı altında birleştirmiştir. Atçeken teşekküller, Karaman Beylerbeyliği'nde, sadece Eskiil, Turgud ve Bayburd kazalarında bulunmuşlardır. Atçekenlik sistemi içerisinde 1500 yılında 129, 1522 yılında 150 tane cemaat bulunmaktadır. Atçeken olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı ise 1500 yılında 6.257 ve 1522 yılında 10.476'dır. Her iki dönemde de Karaman Beylerbeyliği konar-göçerleri genelindeki toplam nefer sayısının % 19'unu Atçeken olan cemaatler oluşturmuştur.

Yüzdecilik de Atçekenliğe benzer bir oluşumdur. Ağnam vergisi olarak her yüz koyuna bir koyun veren tüm konar-göçerlere Yüzdeci denilmiştir. Yüzdeciler, 1500 yılında devlete, koyun yetiştirme yükümlülüklerinden dolayı her yüz koyundan otuz akçe vergi ödemişlerdir. 1522 yılında her ne kadar Yüzdeci ismi kullanılmış olsa da bunlara tanınan vergi uygulamasının değiştiği görülmektedir. Bu tarihten itibaren Yüzdeci olan konar-göçerler, diğer konar-göçerler gibi her iki koyuna bir akçe *ganem* vergisi ve *bennak*, *caba*, *bad-ı heva* gibi diğer vergileri de vermeye başlamışlardır.

Karaman Beylerbeyliği'nde Yüzdeci Kabilesi genel olarak Aksaray başta olmak üzere Ereğli, Koçhisar, Niğde, Anduğu, Ürgüb, Karahisar-ı Develü, Kayseri, Eskiil ve Larende kazalarında görülmüştür. Yüzdeci Kabilesi'ne bağlı 1500 yılında 88 ve 1522 yılında 98 cemaat bulunmaktadır. Yüzdeci olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı ise1500 yılında 768 ve 1522 yılında 1998'dir. Karaman Beylerbeyliği genelindeki konar-göçerlerin toplam nefer sayısının 1500 yılında % 2'si ve 1522 yılında % 4'ü Yüzdeci Kabilesi'ne aittir.

Yaya ve Müsellem Teşkilatı, Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında devletin askeri bakımdan dayandığı güçlerden biri olmuştur. Karaman Beylerbeyliği'nde de bazı konar-göçer gruplar, *piyadegân* olarak kaydedilmiştir. *Cemaat-i Piyadegân-ı Evlâd-ı Bahşiş*, *Cemaat-i Piyadegân-ı Veli Mukaddem* ve *Cemaat-i Piyadegân-ı Hacı Mehmed* olmak üzere üç farklı grup halinde bulunan bu unsurlar, Karaman Beylerbeyliği'nde Gülnar ve Ermenek kazalarında görülmüştür. Karaman Beylerbeyliği'nde Piyadegân olan konar-göçerlerin cemaat sayısı, 1500 yılında 34 ve 1522 yılında 43'tür. Piyadegân olan konar-göçerlerin toplam nefer sayısı 1500 yılında 234 ve 1522 yılında 689'dur. İki yıl arasında % 194 oranında bir nefer artışı söz konusudur. Karaman Beylerbeyliği

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

genelindeki konar-göçerlerin her iki dönemde de toplam nefer sayısının % 1'ini piyadegân olarak kaydedilen unsurlar oluşturmuştur.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin köprü tamiri, madencilik, suyolu hizmeti, odunculuk, çeltikçilik ve benzeri birçok yükümlülüğü olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra nöker, sipahi, sipahizade gibi askeri hizmetler üstlenen kişi ve gruplar da bulunmaktadır. Ayrıca zaviyedâr, derviş gibi dini ve sosyal konularda halka hizmet eden kişi ve gruplar da vardır. Osmanlı Devleti, bunların çoğuna bir takım muafiyetler tanıyarak verdiği yükümlülükleri yerine getirmelerini sağlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde konar-göçer gruplar, hayvanlarıyla beraber yaylak ve kışlak arasında göç eden bir hayat tarzına sahiplerdir. Bazı konar-göçerler, bu hayat tarzlarını kışlak ile yaylak olarak iki aşamada değil kışlak, yazlak, yaylak ve güzlek olmak üzere dört aşamada gerçekleştirmişlerdir. Karaman Beylerbeyliği'nde konar-göçerlerin yaylak-kışlak hayatını şekillendiren en önemli faktör, coğrafyadır. Bu konar-göçerler, köy ve yurt olarak tasarruf ettikleri mezraları kışlak alanı olarak kullanmışlardır. Karaman Beylerbeyliği'ndeki kazalarda bulunan her hangi bir köyde birden fazla cemaat aynı anda yaşamışlardır. Bunun en yoğun olarak görüldüğü yer, Gülnar kazasıdır.

Karaman Beylerbeyliği'nde Tuz Gölü'nün batısı ve güneyi ile Konya'nın batısındaki dağlar, Torosların tamamı bir yayla alanıdır. Erciyes Dağı, Sultan Dağı, Aladağ, Emir Dağı, Melendiz Dağı, Karacadağ, Hasan Dağı gibi dağlar tek yayla alanlarındandır. Anadolu'nun güney kıyılarını çevreleyen Toros Dağ ve platoları üzerinde önemli yaylaklar vardır. Özellikle yaz mevsimi esnasında sıcak ve kuru havalar, serin dağları cazip hale getirmiştir. Toros ve diğer dağlar üzerinde bulunan yaylalar dışında, ovalarda da yayla alanları bulunmaktadır. Böyle yerler, step bitkilerinin bulunduğu geniş bozkırlardır. Konya Ovası ve civarındaki yayla hayatı ilk bakışta tekdüze gibi görünürken ovanın beşeri ve fiziki özellikleri, yayla hayatını çeşitlendirmektedir. Buradaki yayla hayatı dikey ve yatay olmak üzere iki farklı karaktere sahiptir. Dağlardaki yayla hayatı dikey karakterli iken ovada kışlak alanlarına yakın ve kışlağa göre daha yüksekte olan yerlerde bulunan yaylalar ise yatay karakterli yayla hayatını yansıtmaktadır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin bazılarının sonbaharı geçirdikleri güzlek ve ilkbaharı geçirdikleri yazlak mekânları da vardır. Güzlekler kışlağa yakın yerler iken yazlaklar yaylaya yakın yerlerdir. Bu konar-göçerler tasarruf ettikleri bazı mezraları yazlak ve güzlek mekânları olarak kullanmışlardır.

Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerin yurt olarak tasarruf ettikleri mekânları bulunmaktadır. Bu mekânlar genellikle mezralardan oluşmuştur. Bu mezralar yaylak-kışlak ve güzlek-yazlak mekânları olarak kullanıldığı gibi aynı zamanda ziraat yaptıkları yerlerdir.

Çayda hayvanata su içirilen yer anlamına gelen suvad, konar-göçerlerlerin kış süresince hayvanların su ihtiyacını karşıladığı küçük çay ve kuyu kaynaklarıdır. Yaylak ve kışlak alanlarının seçilmesinde, su öncelikli bir unsur olmuştur. Karaman Beylerbeyliği'nde bazı mezraaların içindeki kuyularla beraber konar-göçerlere verildiği görülmektedir. Özellikle yaylalar ve suvadlar, konar-göçerlere hüccet ve tapu ile kaydolunmuştur. Bundan dolayı, konar-göçerler sadece kendi adlarına kaydolmuş yaylalara çıkabiliyorlar, başka yaylalara koyunlarını götüremiyorlardı. Böylece, merkezi hükümet aşiretlerin hayatını bütünüyle denetim altına almaya çalışıyordu. Bu suretle geniş Anadolu coğrafyasında yaylak-kışlak hayatını sürdüren büyük teşekküllerin birbirine karışması ve onların aralarında doğabilecek yaylak-kışlak ve suvad kavgaları engellendiği gibi, vergi düzeninin bozulmasına da fırsat verilmemiş olunuyordu.

Konar-göçerlerin yaylak ve kışlak arasında sürekli göç etmelerinin ana sebebi hayvancılığa dayalı bir ekonomiye sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Konar-göçerlerin koyun sayısı, 1500 yılında 765.134 ve 1522 yılında 837.096'dır.

Konar-göçerler, hayvancılığın yanı sıra ziraat ile de meşgul olmuşlardır. Özellikle 1500 yılından sonra hemen hemen tüm konar-göçer teşekküller, az da olsa toprakla uğraşmışlardır. Bunun yanı sıra pek çok konar-göçer grup arıcılık gibi diğer zirai faaliyetlerde de bulunmuşlardır.

Karaman Beylerbeyliği'nde göçebe unsurların iktisadi faaliyetleri, bulundukları coğrafyaya göre farklılık arz etmiştir. Eskiil, Bayburd, Turgud, Aksaray, Koçhisar, Kayseri gibi bugün İç Anadolu Bölgesi'nin sınırları içinde kalan yerlerdeki göçebe hayat; Gülnar, Mud, Karataş ve Ermenek'i içine alan İçil sancağına göre değişikler

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

göstermektedir. İçil'in bulunduğu coğrafyada Akdeniz ikliminin egemen olması buradaki konar-göçerlerin yarı yerleşik bir hayat sürdürmelerine neden olmuştur. Üstelik yerleşik olanlar dahi konar-göçerler gibi kışın sahilde yazın yüksek dağlarda yaşamışlardır. Bu durum İçil'de yerleşik reaya ile konar-göçerlerin iç içe bir yaşam sürdürmelerine neden olmuştur. İçil dışında kalan diğer kazalardaki konar-göçerlik de kendi içerisinde farklılık arz etmektedir. Eskiil, Turgud, Bayburd, Kayseri ve kısmen Niğde dışındaki kazalarda sürdürülen konar-göçerlik yerleşik hayata daha eğilimli bir düzen içerisindedir. Bu kazalarda özellikle 1500 yılından sonra zirai faaliyetler ya hayvancılığın önüne geçmiş ya da neredeyse hayvancılıkla eşit seviyeye gelmiştir.

Karaman Beylerbeyliği'nde bulunan konar-göçerler, Osmanlı Devleti genelindeki tüm reaya gibi yaptıkları faaliyetler karşılığında vergi vermekle yükümlü kılınmışlardır. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerden 1500 yılında 2.436.660 ve 1522 yılında 3.467.109 akçe vergi alınmıştır. Söz konusu konar-göçerlerin ödedikleri vergi iki yıl arasında % 42 oranında artmıştır. Karaman Beylerbeyliği'ndeki konar-göçerlerde şahıs vergileri, ganem vergisi, at akçesi, galle öşrü, böğrülce öşrü, bakla öşrü, çeltik öşrü, bostan öşrü, bağ-bahçe öşrü, meyve öşrü, nar öşrü, piyaz öşrü, harnub öşrü, penbe öşrü, küncid öşrü, keten öşrü, kovan öşrü, demir öşrü, bad-ı heva resmi, asiyab resmi, tahunhane resmi, boyahane resmi, bac-ı bazar, kışlak resmi, yazlak resmi adlı vergiler alınmıştır.

Karaman Beylerbeyliği'nde malikâne-divani sistemi görülmektedir. Osmanlı Devleti'nde Türk-İslam devletlerinden devralınan ve İlhanlılar ile Memlukluların hâkimiyetinde bulunan yerlerde malikâne ve divanî sistemi yürürlükte olmuştur. Bu sistemde elde edilen gelir, divanî hissesi sahibi ile malikâne hissesi sahibi arasında paylaşılmıştır. Malikâne hissesi sahipleri, vakıf ve mülk sahiplerinden oluşmuştur. Vakıf ve mülk sahipleri, hububat ile diğer zirai ürünlerin onda biri ve değirmen vergilerinin yarısından pay almışlardır. Divani hisse sahipleri ise has, zeamet ve tımar olmak üzere üç gruptan oluşmuştur. Çift, bennâk, caba gibi şahıs vergileri, hububat gibi zirai ürünlerin onda biri, bad-ı hevâ gibi vergiler, değirmen vergisinin yarısı, kovan ve koyun vergileri; has, zeamet ve tımar olarak bölüştürülmüştür. Malikâne-divani sisteminde mülk sahipleri toprağın sahibi değildir. Sadece, toprak mahsulünün gelirinden bir kısmını tasarruf etmek, bu geliri satmak veya vakfa dönüştürmek hakkına sahiptiler.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Karaman Beylerbeyliği'nde birçok büyük konar-göçer teşekkülün geliri has olarak tasarruf edilmiştir. Dolayısıyla bu konar-göçerler, padişah, şehzade, beylerbeyi ve sancakbeyi gibi kişilerin has reayası konumuna gelmişlerdir. Söz konusu grupların nüfus bakımından kalabalık ve vergi bakımından oldukça fazla gelire sahip olmaları, bunların, has reayası olarak tercih edilmelerini sağlamıştır. 1500 yılında Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin çoğu şehzade hassıdır. Bu, Karaman Beylerbeyliği'nin uzun bir süre şehzadeler tarafından yönetilmesinden kaynaklanmıştır. 1500 yılında şehzade hassı olarak tasarruf edilen konar-göçer gelirlerinin büyük kısmı 1522 yılında padişah hassına çevrilmiştir. Bazı cemaatlerin gelirleri ise şehzade hassı iken önce padişah hassına 1522 yılında da tımar ve zeamete dönüştürülmüştür. Karaman Beylerbeyliği konar-göçerlerinin gelirleri, şehzade ve padişah hasları dışında valide sultan hassı olarak da verilmiştir. Turgud kazasında Atçeken olan Reyhanlu Cemaati buna örnek teşkil etmektedir.

1511 yılından sonra bu bölgeye beylerbeyi atamasının yapılması üzerine konar-göçer gelirlerinin bir kısmı, mir-i miran hassı olarak tasarruf edilmiştir. Konar-göçer gelirleri, fazla olmamakla beraber sancakbeyi hassı olarak da değerlendirilmiştir. Karaman Beylerbeyliği'nde özellikle ziraat ile uğraşan cemaatlerin öşürleri vakıflara tahsis edilmiştir. Bunlar dışındakiler tımar ve zeamet olarak dağıtılmıştır.

Konar-göçerlerin yoğun olarak bulunduğu kazalar, Gülnar, Mud, Turgud, Eskiil, Aksaray, Kayseri, Karahisar-ı Develü, Koçhisar ve Karataş'dır.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

KAYNAKÇA

I. ARŞİV KAYNAKLARI

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı

Tapu Tahrir Defterleri (TD): No: 31, 32, 33, 40, 42, 46, 63, 83, 387, 455, 976, 1061.

Maliyeden Müdevver Defterler (MAD): No: 20, 9879.

II. YAYINLANMIŞ ARŞİV KAYNAKLARI

387 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Karaman ve Rûm Defteri 937 / 1530,1. Konya, Beyşehri, Akşehir, Larende, Aksaray, Niğde, Kayseriyye ve İç-il Livâları-Dizin ve Tıpkıbasım-, (Yayına Hazırlayanlar: Ahmet Özkılınç, Ali Çoşkun, Gülşen Ergün, Mustafa Karazeybek, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu), BOA Daire Başkanlığı, Ankara 1996.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Osmanlı Kanûnnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, C. 2, 3, 6, İstanbul 1990–1994.

İNALCIK, Halil, *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid,* Ankara 1987.

III. KLASİK KAYNAKLAR

Anonim Selçuknâme, (Çeviren: Feridun Nafiz Uzluk), Ankara 1952.

ÂŞIK PAŞAZADE*, Osmanoğulları'nın Tarihi*, (Hazırlayan: Kemal Yavuz – M. A. Yekta Saraç), İstanbul 2003.

AYNİ ALİ EFENDİ*, Osmanlı İmparatorluğunda Eyalet Taksimatı, Toprak Dağıtımı ve Bunların Mali Güçleri,* (Çeviren: Hadiye Tuncer), Ankara 1964.

AZİZ BİN ERDEŞİR-İ ESTERABADİ, *Bezm ü Rezm*, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 1990.

EBU BEKR-İ TİHRANÎ, *Kitâb-ı Diyarbekriyye,* (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 2001.

EL-HÜSEYİN B. MUHAMMED B. ALİ EL-CA'FERİ ER-RUGADİ İBN BİBİ, *El Evamirü'l-Ala'iye fi'l-Umuri'l-Ala'iye*, C. II, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 1996.

HOCA SADETTİN EFENDİ, *Tacü't-Tevarih*, C. III, (Hazırlayan: İsmet Parmaksızoğlu), İstanbul 1979.

İBNÜ'L ESÎR, *El-Kâmil Fi't-Tarih IX,* (Çeviren: Abdulkerim Özaydın), İstanbul 1991.

KARAMANLI NİŞANCI MEHMED PAŞA, *Osmanlı Sultanları Tarihi, Osmanlı Tarihleri*, C. I, (Hazırlayan: Nihal Atsız), İstanbul 1949.

KERÎMÜDDİN MAHMUD-İ AKSARAYÎ, *Müsâmeretü'l-Ahbâr*, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 2000.

MUSTAFA NURİ PAŞA, *Netayic'ül-Vukuat*, C. I-II (Çeviren: Neşet Çağatay), Ankara 1992.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

MÜNECCİMBAŞI AHMED B. LÜTFULLAH, *Câmiü'd-Düvel*, C.II, (Çeviren: Ali Öngül), İzmir 2000.

ORUÇ BEY, *Oruç Bey Tarihi (Osmanlı Tarihi 1288–1502),* (Hazırlayan: Necdet Öztürk), İstanbul 2007.

ŞİKÂRİ, *Karamannâme,* (Çeviren: Metin Sözen – Necdet Sakaoğlu), İstanbul 2005.

TURSUN BEY, *Târîh-i Ebü'l-Feth* (Hazırlayan: Mertol Tulum), İstanbul 1977.

Urfalı Mateos Vekâyi-nâmesi (952–1136) ve Papaz Grigor'un Zeyli, (1136–1162), (Çeviren: Hrand. D. Andreasyan), Ankara 1987.

IV. ARAŞTIRMA VE İNCELEME ESERLERİ

AÇIKGÖZ, Mesut, *16. Asırda Mut Kazası,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993.

AFYONCU, Erhan, "Kayseri Sancağı'nda Yörükler 1483–1584", *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16–17 Nisan 1998)*, Kayseri 1998, s. 1–17.

----------,"Ulu Yörük", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 1–7.

----------, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu V,* İstanbul 2005.

AKBAYAR, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü,* İstanbul 2001.

AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, C. 1–2, İstanbul 1995.

AKÖZ, Alaaddin, "XVI. Asırda Larende Kazası Hakkında", *Osmanlı Araştırmaları*, S. XIII, İstanbul 1993, s. 99–136.

----------, "XVI. Asrın İlk Yarısında Aladağ Kazası (1501–1540)", *Osmanlı Araştırmaları,* S. XVI, İstanbul 1996, s. 67–84.

----------, *XVI. Asırda Karaman Kazası*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya 1992.

AKŞİT, Ahmet, "Selçuklular Devrinde Kayseri Şehrinin Nüfus ve Etnik Durumu", *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (11–12 Nisan 1996)*, Kayseri 1997, s. 3–12.

ALAGÖZ, Cemal Arif, *Anadolu'da Yaylacılık,* Ankara 1938.

----------, "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Türkiye Coğrafya Dergisi*, Ankara 1993, s. 1-51.

ALKAN, Ahmet, "Toroslarda Yayla Yerleşmeleri", *Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 1991, 1–15.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ALLOUCHE, Adel, *Osmanlı-Safevi İlişkileri Kökenleri ve Gelişimi,* (Çeviren: Ahmet Emin Dağ), İstanbul 2001.

ARIKAN, Zeki, "Tapu-Tahrir Defterleri Yayınıyla İlgili Bir Tasarı", *Osmanlı Araştırmaları*, C. XIII, İstanbul 1993, s. 68–74.

----------, "Tahrir Defterlerinde Geçen Deyimler", *Osmanlı Araştırmaları*, C. XVI, İstanbul 1996, s. l -13.

ARMAĞAN, A. Latif, "XVI. Yüzyılda Teke Sancağı'ndaki Konar-Göçerlerin Demografik Durumu Üzerine Bir Araştırma", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 19, S. 30, Ankara 1997, s.1-35.

----------, "Osmanlı Devleti'nde Konar-Göçerler", *Osmanlı,* 4, Ankara 1999, s. 142–150.

ATALAY, İbrahim-Mortan, Kenan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul 2006.

BABUŞ, Fikret, *Osmanlı'dan Günümüze Etnik–Sosyal Politikalar Çerçevesinde Göç ve İskân Siyaseti ve Uygulamaları,* İstanbul 2006.

BAHAR, Hasan, "Osmanlı Tahrir Defterleri Çalışmalarındaki Gelişmeler Üzerine Gözlemler", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVI, İstanbul 1996,s. 61–66.

BARDAKÇI, Halit, *Bütün Yönleriyle Ermenek*, Konya 1976.

BARKAN, Ömer Lütfi, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri", *İFM,* C. 2, S. 1–2, İstanbul 1941, s. 20–59, s. 214–247.

----------, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I, İstila Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler" *Vakıflar Dergisi,* S. II, Ankara 1942, s. 279–387.

----------, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları, Kanunlar I*, İstanbul, 1943.

----------, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler", *İFM*, C.II, İstanbul 1949, s.524–569.

----------, "Tahrir Defterlerinin İstatistik Verileri Hakkında Bir Araştırma", *IV. Türk Tarih Kongresi,* Ankara 1952, s. 290–294.

----------, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi", *Türkiyât Mecmuası*, C. X, İstanbul 1953, s. l–26.

----------, "Kanûn-nâme", *İslam Ansiklopedisi*, C.VI, İstanbul 1967, s.185–196.

----------; "Türk-İslâm Toprak Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu'nda Aldığı Şekiller: İmparatorluk Devrinde Toprak Mülk ve Vakıfların Hususiyeti", *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler I,* İstanbul 1980, s.249–290.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------; "Türk-İslâm Toprak Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu'nda Aldığı Şekiller: Malikâne-Divani Sistemi", *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler I,* İstanbul 1980, s.151–208.

----------, "Timar", *İslam Ansiklopedisi*, C.XII/1, Eskişehir 1997, s.280–333.

BARTSCH, Gerhart, "Das Gebiet Des Erciyes Dağı und die Stadt Kayseri in Mittelanatolien", *Jahrbuch der Geographischen Gesellschaft,* XLV, Hannover 1935, s. 87-203.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1992.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1995.

BAŞBUĞ, Hayri, *Aşiretlerimizde At Kültürü,* İstanbul 1986.

BATMAZ, Eftal Ş., "XV-XVI. Yüzyıl Sancak Kanûnnâmelerine Göre Osmanlı Devleti'nde Tahıl Üretimi", *AÜDTC Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 23, S. 36, Ankara 2004, s.35-41.

BAYKARA, Tuncer, *Anadolu'nun Tarihî Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdarî Taksimatı,* Ankara 1988.

BAZİN, Marcel, "Orta Toros Yörüklerinden Sarıkeçili Aşireti", (Çeviren: Hamdi Kara), *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi,* S. 3, Ankara 1995, s. 323–350.

BELDİCEANU, Nicoara, *XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti'nde Timar,* (Çeviren: Mehmet Ali Kılıçbay), Ankara 1985.

BELDİCEANU, Nicoara-Steinherr, Irene, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun İncelenmesinde Tahrir Defterlerinin Önemi", *XIII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* C.III/III, Ankara 2002, s. 1315–1319.

BEŞİRLİ, Hayati, "Sarıkeçili Yörüklerinde Hayvancılık", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 112–131.

BİLGİLİ, Ali Sinan, "Osmanlı'ya Karşı Bir Türkmen Boyu Tarsus Varsakları", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s.170–179.

----------, "Tarsus Türkmenleri (Varsaklar)", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 9–49.

----------, *Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri,* Ankara 2001.

BOSTAN, M. Hanefi, "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Karadeniz Sahil Sancaklarında Türkmenler", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 51–69.

----------, "Anadolu'da Çepni İskânı", *Türkler,* C. 6, Ankara 2002, s.299–311.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

BOYACIOĞLU, Ramazan, "Osmanoğullarının Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Aldığı Fetvalar", *Pax Ottomana Studies In Memoriam Prof. Dr. Nejat Göyünç,* Ankara 2001, s.641–657.

BULDUK, Üçler, "Bozdoğan Yörükleri ve Yaylak-Kışlak Sahaları", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 71–82.

CAFEROĞLU, Ahmed, "Türk Tarihinde Nöker ve Nökerzâdeler Müessesesi", *IV. Türk Tarih Kongresi,* Ankara 1952, s. 251–261.

CAHEN, Claude; *Türkler'in Anadolu'ya İlk Girişi,* (Çeviren: Yaşar Yücel-Bahaeddin Yediyıldız), Ankara 1992.

CEYLAN, Alaaddin, *Kanuni Zamanında Akşehir Kazası*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya 1993.

ÇAĞATAY, Neşet, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Re'ayadan Alınan Vergi ve Resimler", *AÜDTCFD,* S. 5, Ankara 1947, s.483–511.

----------, "Osmanlı İmparatorluğu Arazi ve Re'aya Kanûnnâmelerinde İlhâk Edilen Memleketlerin Âdet ve Kanunları ve Istılâhlarının İzleri", *III. Türk Tarih Kongresi,* Ankara 1948, s.489–504.

ÇAKAR, Enver, "XVI. Yüzyılda Suriye'de Yaşayan Salur ve Çoğun Türkmenleri", *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, C.12, S.2, Elazığ 2002, s.325–340.

----------, *16. Yüzyılda Haleb Sancağı (1516-1566)*, Elazığ 2003.

----------, *17. Yüzyılda Haleb Eyaleti ve Türkmenleri*, Elazığ 2006.

ÇELİK, Ali, "Çepnilerin Anadolu'nun Türkleştirilmesindeki Yeri ve Önemi", *Türkler,* C. 6, Ankara 2001, s. 312–323.

ÇELİK, Şenol, *Ereğli Kazası 1500–1520,* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1990.

----------, *Osmanlı Taşra Teşkilatında İçel Sancağı 1500–1584,* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 1994.

----------"XVI. Yüzyılda İçel Yörükleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 83–101.

ÇETİNTÜRK, Salâhaddin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yürük Sınıfı ve Hukuki Statüleri", *AÜDTCFD,* C. II, S.1, Ankara, 1943, s.107–116.

ÇİÇEK, Kemal, "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Kullanımında Görülen Bazı Problemler ve Metod Arayışları", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 97, İstanbul 1995, s. 93–111.

----------, "Osmanlılardan Önce Akdeniz Dünyasında Yapılan Tahrirler Hakkında Bazı Gözlemler", *OTAM*, C. 6, Ankara 1995, s. 51–89.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

DARKOT, Besim, "Konya", *İslam Ansiklopedisi,* C.VI, İstanbul 1967, s. 841–853.

DAVİD, Geza, "Tahrir Defterlerinin Neşri Hakkında Notlar", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XIII, İstanbul 1993, s. 45–48.

DAVUTLUOĞLU, İbrahim, "Güneyde Folklor Araştırması: Çukurova'da Bozdoğan Yörük Aşireti", *Erciyes,* S. 93, Kayseri, 1985, s. 6–8.

DEMİR, Alparslan, "Bozdoğan Teşekküllerinin Tarihi Gelişimi", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.103–112.

----------, *16. Yüzyılda İçel ve Çevresinde Bozdoğan Cemaati,* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2000.

DEMİRTAŞ (SÜMER), Faruk, "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar", *Belleten*, C. XII, S. 47, Ankara 1948, s.575–615.

DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,* Ankara 1990.

DİE, *2000 Genel Nüfus Sayımı.*

DOĞAN, M. Cihangir-Doğan, M. Sait, *Yörüklerin Sosyal ve Külürel Hayatı (Antalya Örneği),* İstanbul 2005.

DOĞAN, M. Sait, "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s.133–148.

DOĞRU, Halime, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı),* İstanbul 1990.

----------, *XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı,* İstanbul 1992.

DULKADİR, Hilmi, *İçel'de Son Yörükler Sarı Keçililer,* Mersin 1997.

ELİBÜYÜK, Mesut, "Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemli Bir Kaynak, Mufassal Defterler", *Coğrafya Araştırmaları*, C.1, S. 2, Ankara 1990, s. 11–43.

ELKER, Selahaddin, *Divan Rakamları,* Ankara 1989.

EMECEN, M. Feridun "Ağnam Resmi", *DİA,* C. 1, İstanbul 1988, s. 478–479.

----------, "Bennâk", *DİA,* C. 5, İstanbul 1992, s.458–459.

----------, "Çeltik", *DİA,* C. 8, İstanbul, 1993, s.265–266.

----------, "Çift Resmi", *DİA,* C. 8, İstanbul, 1993, s. 309–310.

----------, "Osmanlılar'da Yerleşik Hayat Şehirliler ve Köylüler", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 91–97.

----------, "Mufassaldan İcmale", *Osmanlı Araştırmaları*, C. XVI, İstanbul 1996, s. 37–44.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------, *Osmanlı Devleti Tarihi*, (Edt. Ekmeleddin İhsanoğlu), C. I, İstanbul 1994.

----------, *XVI. Asırda Manisa Kazâsı,* Ankara 1989.

EMİROĞLU, Mecdi, "Bolu'da Geçici Bir Yerleşme Tipi "Güzle", *Ankara Üniversitesi Coğrafya Araştırmaları Dergisi,* S. 8, Ankara 1977, s. 97–120.

ERDAL, İbrahim, *XIX. Asır Sonlarında İçel Sancağı Anamur Kazası,* Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 1998.

----------, "Anamur'da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs'a İskânları Konusu", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 91–109.

ERDEM, İlhan, "Akkoyunlu Ordusunu Oluşturan İnsan Unsuru", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi,* C. 15, S. 26, Ankara 1990–1991, s.85–92.

ERDEN, Atilla, "Günümüz Yörük Toroslarından İzlenimler", *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı–Yörükler–Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 1996, s. 139–146.

ERDOĞAN, Emine, "XVI. Yüzyılda Ankara Yörüklerinin İktisadi Hayatı (Tahrir Defterlerine Göre)", *Anadolu'da Yörükler Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler,* Ankara 2007, s. 31–49.

ERDOĞRU, Mehmet Akif, "Karaman Vilâyetinin İdari Taksimatı", *Osmanlı Araştırmaları*, S. XII, İstanbul 1992, s. 425–430.

----------, "Karaman Vilâyeti Kanûnnâmeleri", *OTAM*, S. 4, Ankara 1993, s. 476–516.

----------, "Kanuni'nin İlk Yıllarında Karaman Vilayeti", *Tarih İncelemeleri Dergisi,* VII, İzmir 1993, s. 37–51.

----------, *Osmanlı Yönetiminde Beyşehir Sancağı (1522–1584)*, İstanbul 2006.

ERÖZ, Mehmet, "Türk Köy Sosyolojisi Meseleleri ve Yörük-Türkmen Köyleri", *1965–1966 Ders Yılı Sosyoloji Konferansları*, İstanbul 1966, s. 119–154.

----------, *Yörükler,* İstanbul 1991.

ERTÜRK, Volkan, *XVI. Yüzyılda Akşehir Sancağı (Tahrir Defterlerine Göre),* Ankara 2007.

ERÜNSAL, İsmail, "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları I, II. Bayezid Devrine Ait Bir İn'âmât Defteri", *İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Enstitüsü Dergisi,* İstanbul 1981, s. 303–342.

EYÜBOĞLU, Bilal, *Dünden Bugüne Beyşehir*, Beyşehir 1979.

FAROQHİ, Suraiya, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*, (Çeviren: Neyyir Kalaycıoğlu), İstanbul 2000.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------, *Osmanlı Şehirleri ve Kırsal Hayatı,* (Çeviren: Emine Sonnur Özcan), Ankara 2006.

FEKETE, Lajos, "Türk Vergi Tahrirleri", (Çeviren: Sadrettin Karatay), *Belleten*, C. XI, S. 42, Ankara 1947, s. 299–328.

FİNLAY, George, *History of the Byzantine and Greek Empires,* C. II, London 1854.

GÖDE, Kemal, *Eratnalılar*, Ankara 1994.

GÖK, Bilal, *Ermenek Kazası (1500–1600)*, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 2006.

GÖKBEL, Ahmet, *Anadolu'da Varsak Türkmenleri ve Bunların Dini Folklorundaki Gelenek ve Değişmeler*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Kayseri 1994.

----------, "Kayseri ve Yöresinde Varsak Türkmenleri", *III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06–07 Nisan 2000)*, Kayseri 2000, s. 173–182.

GÖKBİLGİN, M. Tayyib, "15. ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rum", *Vakıflar Dergisi,* S. VI, Ankara 1965, s.51–61.

----------, "XVI. Yüzyıllarda Karaman Eyaleti ve Larende (Karaman) Vakıf ve Müesseseleri", *Vakıflar Dergisi,* S.VII, Ankara 1968, s. 29–38.

----------; *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi,* İstanbul 1992.

GÖYÜNÇ, Nejat, "Hâne Deyimi Hakkında", *İÜEFD Tarih Dergisi,* S. XXXII, İstanbul 1979, s. 331–348.

----------, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı,* Ankara 1991.

GÜÇER, Lütfi, *XVI. ve XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964.

GÜLCAN, Ali, *Karamanoğlu 2. İbrahim Bey ve İmareti Tarihçesi*, Karaman 1983.

----------, *Karamanoğlu 1nci Mehmet Beğ'in İhtilali ve Nedenleri*, Karaman 1949.

GÜMÜŞÇÜ, Osman, "Osmanlı Mufassal Tahrir Defterlerinin Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemi", *XIII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* C. III/III, Ankara 2002, s. 1321–1337.

----------, *Tarihi Coğrafya Açısından Bir Araştırma: XVI. Yüzyıl Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus,* Ankara 2001.

GÜMÜŞTEPE, A. Ferzan "Konya Ovası'nda Kır Yerleşmeleri ve Yayla Yaşamı", *Türk Coğrafya Dergisi,* S. 29, İstanbul 1994, s.243-256.

GÜNDAY, Dündar, *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları,* Ankara 1989.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

GÜNDÜZ, Tufan, "Boz-ulus Ne İdi?", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.125–135.

----------, "Kayseri'de Mezraaların Köye Dönüşmesinde Konar–Göçer Aşiretlerin Rolü", *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16–17 Nisan 1998)*, Kayseri 1998, s. 183- 192.

----------, "Konar Göçer", *DİA*, C. 26, Ankara 2002, s.161–163.

----------, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri: Boz-ulus Türkmenleri, 1540–1640*, Ankara 1997.

----------, *XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Danişmendli Türkmenleri*, İstanbul 2005.

GÜNGÖR, Kemal, *Cenûbi Anadolu Yörüklerinin Etno-Antropolojik Tetkiki,* Ankara 1941.

GÜNGÖRDÜ, Ersin, *Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri*, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fak. Coğrafya Bölümü Ders Notları, Ankara 2000.

GÜRBÜZ, Adnan, *XV-XVI. Yüzyıl Osmanlı Sancak Çalışmaları Değerlendirme ve Bibliyografik Bir Deneme*, İstanbul 2001.

HALAÇOĞLU, Yusuf, "Osmanlı Belgelerine Göre Türk-Etrâk, Kürd-Ekrâd Kelimeleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Belleten*, LX/227, Ankara 1996, s.139–146.

----------, "At-İslâmi Devir", *DİA,* C. IV, İstanbul 1991, s. 28–31.

----------, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 1988.

HINZ, Walther, *İslam'da Ölçü Sistemleri,* (Çeviren: Acar Sevim), İstanbul 1990.

HONİGMANN, Ernst, *Bizans Devletinin Doğu Sınırı*, (Çeviren: Fikret Işıltan), İstanbul 1970.

HUTTEROTH, Wolf-Dieter, "İç Anadolu'da Sosyal Yapının Arazi Bölünmesi ve İskân Üzerindeki Etkileri", *Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar,* (Hazırlayan: Erol Tümertekin, F. Mansur, Peter Benedict), İstanbul 1971, s. 55–86.

----------, *Türkie,* Darmstads 1982.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI Yayınları, *Köylerimiz 1981,* Ankara 1982.

İLHAN, Mehmet Mehdi, "Onaltıncı Yüzyıl Başlarında Amid Sancağı Yer ve Şahıs Adları Hakkında Bazı Notlar", *Belleten*, C.LIV, S. 209, Ankara 1990, s. 213–222.

----------, "Tapu Tahrir Defterlerinin Tarihsel Demografi İçin Önemi Hakkında Bazı Notlar", *Erdem*, C.VII, S. 19, Ankara 1993, s. 263–266.

İNALCIK, Halil, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi Tebliğler,* Ankara 1990, s. 1–11.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------, "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993, s. 31–65.

----------, "Eyalet", *DİA,* C. 11, İstanbul 1995, s.548–550.

----------, "Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfî-Sultanî Hukuk ve Fâtih'in Kanûnları", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 2003, s. 319–341.

----------, "The Yürüks: Their Origins, Expansion and Economic Role", *The Middle East and The Balkans Under The Ottoman Empire Essays on Economy and Society,* Bloomington 1993, s. 97–136.

----------, "Yeni Belgelerin Işığında Rumeli Yörükleri", *Osmanlı,* C. 4, Ankara 1999, s. 151–169.

----------, *Osmanlı İmparatorluğu ve Klasik Çağ (1300–1600)*, (Çeviren: Ruşen Sezer) İstanbul 2003.

----------, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C.I-II, İstanbul 2000.

İNBAŞI, Mehmet, *XVI. Yüzyıl Başlarında Kayseri*, Kayseri 1992.

----------, "Rumeli Yörükleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.145–182.

İZBIRAK, Reşat, "Niğde", *Türk Ansiklopedisi,* C. XXV, Ankara 1977, s. 258–264.

JENNİNGS, Ronald C., "Urban Population in Anatolia in the Sixteenth Century-A Study of Kayseri, Karaman, Amasya, Trabzon and Erzurum", *IJMES,* VII/1, USA 1976, s. 21-57.

JORGA, Nicolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi,* C. I, İstanbul 2005.

KAFESOĞLU, İbrahim, "Doğu Anadolu'ya İlk Selçuklu Akını (1015–1021) ve Tarihî Ehemmiyeti", *Fuad Köprülü Armağanı,* İstanbul 1943, s. 259–274.

----------, *Türk Milli Kültürü,* Ankara 1977.

----------, "At-İslâm Öncesi", *DİA,* C. IV, İstanbul 1991, s. 26–28.

KARADENİZ, Hasan Basri, "Seydişehir'in Kurucusu Seydi Harun'un Evlâdları", *Belleten*, C. LXII, S. 233, Ankara 1998, s. 31–39.

----------, *Atçeken Oymakları (1500–1642)*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Kayseri 1995.

----------, "Atçekenlik ve Atçeken Yörükleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.183–194.

KAZICI, Ziya, *Osmanlı'da Toplum Yapısı,* İstanbul 2003.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

KILIÇ, Orhan, "1597 Tarihli Mufassal Yörük Defterine Göre Haleb Türkmenleri", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 105, İstanbul 1996, s. 59–76.

----------, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Van (1548–1648)*, Van 1997.

KILIÇ, Remzi, *Kanuni Devri Osmanlı-İran Münasebetleri (1520–1566),* İstanbul 2006.

KILIÇ, Rüya, "Seyyyid ve Şeriflerin Osmanlı Yönetimiyle İlişkileri: XIV. ve XVI. Yüzyıllar", *Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi (07–09 Nisan 1999),* Konya 2000, s. 425–436.

KOÇ, Ümit, *XVI. Yüzyıl Anadolusu'nda Sanayi*, Ankara 2006.

KOÇ, Yunus, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı,* Ankara 1989.

----------, "Bozok Türkmenleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s.195–210.

KOMİSYON, Malazgirt Armağanı, Ankara 1993.

KOMİSYON, Malazgirt Zaferi ve Alp Arslan, İstanbul 1971.

KONYALI, İbrahim Hakkı, *Âbideleri ve Kitâbeleri İle Karaman Tarihi Ermenek ve Mut Âbideleri*, İstanbul 1967.

----------, *Âbideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi*, C. I-III, İstanbul 1974–1975.

----------, Â*bideleri ve Kitabeleri İle Konya Tarihi,* Ankara 1997.

KÖPRÜLÜZÂDE, Mehmed Fuad, "Oğuz Etnolojisine Dair Tarihi Notlar", *Türkiyat Mecmuası,* S. 1, İstanbul 1925, s. 185–211.

----------, "Anadolu Beylikleri Tarihine Ait Notlar", *Türkiyât Mecmuası,* C. II, İstanbul 1928, s.1-32.

----------, "Salur", *İslam Ansiklopedisi,* C. 10, İstanbul 1993, s.136–138.

KÖSE, Ensar–ALTAY, Doğan, *Mut*, Mersin 2005.

KUBAN, Doğan, "Anadolu Türk Şehri, Tarihi Gelişmesi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde Bazı Gelişmeler", *Vakıflar Dergisi*, S. VII, Ankara 1968, s. 53–75.

KUM, Naci, "Teke (Antalya) Yörükleri Hakkında Notlar", *Türk Tarih, Arkeologya ve Etnografya Dergisi,* S. IV, İstanbul 1940, s. 213–224.

KUNT, İ. Metin, *Sancaktan Eyâlete, 1550–1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi*, İstanbul 1978.

KURT, Yılmaz, "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Onomastik Değerlendirilmesinde Uygulanacak Metod", *Osmanlı Araştırmaları*, C. XVI, İstanbul 1996, s. 45–59.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

LİNDNER, Rudi Paul; *Ortaçağ Anadolusu'nda Göçebeler ve Osmanlılar*, (Çeviren: Müfit Günay), Ankara 2000.

MEMİŞOĞLU, Ragıb, "Boynuinceli Türkmenleri", *Türk Dünyası Araştırmaları,* S. 100, İstanbul 1996, s. 147–167.

MERCAN, İsmail Hakkı; "Osmanlı-Karamanlı Münasebetleri", *Yeni Türkiye, Osmanlı Özel Sayısı, Siyaset ve Teşkilat,* İstanbul 2000, s. 81–84.

MİROĞLU, İsmet, *Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520–1566)*, Ankara 1990.

OCAK, Ahmet Yaşar–FAROQHİ, Suraiya, "Zaviye", *İslam Ansiklopedisi,* C. XIII, İstanbul 1988, s. 468–476.

OCAK, Ahmet Yaşar, *Babaîler İsyanı,* İstanbul 1996.

OFLAZ, Mustafa, *16. Yüzyılda Niğde Sancağı*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1992.

----------, "l6. Yüzyıl Başlarında Karahisar-ı Develi Kazası (İdari Yapı, İskân ve Nüfus)", *III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (06–07 Nisan 2000)*, Kayseri 2000, s. 335–347.

----------, "Karaman Eyaleti Şehirleri (Konya, Kayseri, Niğde)", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* S. 1,Van 2000, s. 165–199.

OĞUZ, Zeki, *Toprak ve Gelenek Konya Dağ Köyleri,* Konya 2005.

OĞUZOĞLU, Yusuf, *Osmanlı Devlet Anlayışı,* İstanbul 2000.

ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987.

----------, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilâtı,* İstanbul 1990.

ÖGEL, Bahaaddin, *Türk Kültür Tarihine Giriş I,*Ankara 1978.

ÖZ, Mehmet, "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", *Vakıflar Dergisi,* S. XXII, Ankara 1991, s. 429–439.

----------, *XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı,* Ankara 1999.

----------, "XVI. Yüzyılda Anadolu'da Tarımda Verimlilik Problemi", *XII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri,* C. III/III, Ankara 2002, s. 1643–1651.

ÖZGÜR, E. Murat, *Türkiye Coğrafyası*, Ankara 2001.

ÖZTÜRK, Mustafa, *16. Yüzyılda Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar*, Elazığ 2004.

PAKALIN, Mehmet Zeki; *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* C. I-III, İstanbul 1993.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

RASONYİ, Laszlo, *Tarihte Türklük,* Ankara 1971, s. 48–53.

SAHİLLİOĞLU, Halil, "Avârız", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s.108–109.

----------, "Bâd-ı Hevâ", *DİA,* C. 4, İstanbul 1991, s.416–418.

SAKİN, Orhan, *Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler,* İstanbul 2006.

SARAÇOĞLU, Hüseyin, *Akdeniz Bölgesi*, İstanbul 1989.

SEVİM, Ali, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi,* Ankara 1993.

SEVİM, Ali-YÜCEL, Yaşar, *Türkiye Tarihi (Fetihten Osmanlılara Kadar 1018–1300),* C. I, Ankara 1995.

SEYİRCİ, Musa, *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri,* İstanbul 2000.

SOLAK, İbrahim, *XVI. Yüzyılda Zamantu Kazası'nın Sosyal ve İktisâdî Yapısı,* Konya 2007.

SOMUNCU, Mehmet, *Aladağlar-Yaylacılık ve Dağ Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma,* Ankara 2005.

SÖYLEMEZ, Faruk, *Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi-Rişvan Aşireti Örneği-*, İstanbul 2007.

SÖZER, A. Necdet-IŞIK, Şevket-MUTLUER, Mustafa, *Akdeniz Bölgesi*, Ege Üniversitesi Fen-Ed. Fak. Coğrafya Bölümü Ders Notları, İzmir 1993.

SÜMER, Faruk, "Yıva Oğuz Boyuna Dair", *Türkiyât Mecmuası,* C. IX, İstanbul 1951, s.151–166.

----------, "Bayatlar", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* C. IV, S. 4, İstanbul 1952, s.373–417.

----------; "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", *İFM,* C.11, S. 1–4, İstanbul 1952, s. 437–508.

----------, "XVI. Asırda Anadolu, Suriye ve Irak'ta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", *İFM,* C.11, S. 1–4, İstanbul 1952, s. 509–552.

----------, "Avşarlara Dair", *60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad Köprülü Armağanı*, İstanbul 1953, s. 453–478.

----------, "Bayındır, Peçenek ve Yüreğirler", *AÜDTCFD,* C. XI, S. 2–4, Ankara, 1953, s.317–344.

----------, "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", *AÜDTCFD,* C. XI, S. 1, Ankara 1953, s.65–103.

----------, "Çukur-ova Tarihine Dâir Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar", *Tarih Araştırmaları Dergisi,* C.1, S.1, Ankara 1963, s. 1–108.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------, “Anadolu’da Moğollar”, *Selçuklu Araştırmaları Dergisi I,* Ankara 1970, s. 1–47.

----------, *Türkler’de Atçılık ve Binicilik I*, İstanbul 1983.

----------, “Turgud-Eli”, *İslam Ansiklopedisi*, C.12/2, İstanbul 1988, s.120.

----------, “Turgudlular”, *İslam Ansiklopedisi*, C.12/2, İstanbul 1988, s.120–122.

----------, *Çepniler*, İstanbul 1992.

----------, *Karakoyunlular (Başlangıçtan Cihan Şah’a Kadar)*, C. I, Ankara 1992.

----------, *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları*, İstanbul 1992.

----------, “Anadolu’ya Yalnız Göçebe Türkler mi Geldi”, *Belleten,* C. XXIV, S. 96, Ankara 1995, s. 567–594.

----------, “Karaman-oğulları (Karamanlılar)”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi,* S. 100, (Çeviren: Mehmet Akif ERDOĞRU), İstanbul 1996, s. 67–81.

----------, *Safevi Devleti’nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara 1999.

ŞAHİN, İlhan, " Anadolu’da Oğuzlar", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 55–83.

----------, "XVI. Yüzyılda Halep Türkmenleri ", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 129–154.

----------, "1638 Bağdat Seferinde Zahire Nakline Memur Edilen Yenil ve Halep Tükmenleri", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 201–213.

----------, "Akşehir", *DİA,* C. 2, İstanbul 1989, s.298–299.

----------, "Kırşehir Bölgesinde Varsaklar", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 165–171.

----------, "Osmanlı Döneminde Giresun Bölgesinde Konar-Göçerlerin İzleri", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 217–224.

----------, "Review of the Recent Studies on the Nomads (Yörüks) in the Otoman Empiret", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 35–52.

----------, "XVI. Yüzyıl Osmanlı Anadolusu Göçebelerinde Kethüdalık ve Boybeylik Müessesesi", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 173–183.

----------, "Yaylacılık Geleneğinin Giresun’daki İzleri", *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 257–264.

----------, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Konar – Göçer Aşiretlerin Hukuki Nizamları”, *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler,* İstanbul 2006, s. 185–200.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

----------, “XVI. Yüzyılda Halep ve Yeniil Türkmenleri”, *Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,* Ankara 2000, s. 231–239.

Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türkî,* İstanbul 1992.

TANOĞLU, Ali, "İskân Coğrafyası, Esas Fikirler, Problemler ve Metod", *Türkiyât Mecmuası,* C. XI, İstanbul 1954, s.1–32.

TAŞTEMİR, Mehmet, *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadi Tarihi,* Ankara 1999.

TEKİNDAĞ, M. C. Şehabeddin, “Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri Hakkında Araştırmalar”, *İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, C. XIII, S. 17–18, İstanbul 1963, s.43–76.

----------, “II. Bayezid Devrinde Çukurova’da Nüfuz Mücâdelesi”, *Belleten,* C. XXXI, S.123, Ankara 1967, s.345–373.

----------, “Karamanlılar”, *İslam Ansiklopedisi*, C. VI, İstanbul 1967, s. 316–330.

----------, "Silifke", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, C. II, İstanbul 1970, s. 141–152.

TOGAN, Zeki Velidi, *Umumi Türk Tarihine Giriş,* İstanbul 1981.

TOTAYSALGIR, Gaffar, *Karaman (Lârende): Tarîhî İncelemeler*, Konya 1944.

TUNÇDİLEK, Necdet, “Türkiye’de Yaylalar ve Yaylacılık”, *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi,* C. 7, S. 14, İstanbul 1964, s.15-28.

----------, “Kır Yerleşmeleri; Köy-Altı Şekilleri”, *Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar,* (Hazırlayan: Erol Tümertekin, F. Mansur, Peter Benedict), İstanbul 1971, s. 17–54.

----------, *Türkiye'de Yerleşmenin Evrimi*, İstanbul 1986.

TUNÇEL, Harun, *Develi İlçesinin Beşeri ve İktisadi Coğrafyası*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1994.

----------, “Mezraa Kavramı ve Türkiye’de Mezraalar”, *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi,* S. 5, Ankara 1996, s. 73–98.

TURAN, Osman, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1993.

TÜRKAY, Cevdet, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar,* İstanbul 2001.

UĞUR, M. Ferit, “Eski Karaman Vilayetine Ait Kanunlar”, *Konya Mecmuası,* VI-VII, Konya 1937, s. 379–385, 433–438.

----------, “Karaman Vilayetinde Atçekenler Kanunu”, *Konya Mecmuası,* VIII, Konya 1937, s. 508–512.

UNAT, Faik Reşit, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu,* Ankara 1988.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, "Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri", *Belleten,* C. XXXIX, S. 156, Ankara 1975, s. 81–98.

----------, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara 1988.

----------, *Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları II*, Ankara 1988.

----------, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı,* Ankara 1984.

----------, *Osmanlı Tarihi,* C. II, Ankara 1995.

ÜÇEÇAM, Döndü, *Toroslar'da Yaylalar ve Yaylacılık,* Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Semineri, Elazığ 2000.

ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı,* Ankara 1989.

ÜREKLİ, Bayram–DOĞAN, Yörük, "Karaman Eyâletine Âit Bir Kânûnnâme Sûreti", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* S. 8, Konya 2002, s. 339–371.

VENZKE, Margaret L., "The Ottoman Tahrir Defterleri and Agricultural Productivity", *Osmanlı Araştırmaları,* C. XVII, İstanbul 1997, s. 1–61.

YALÇINKAYA, Ekrem, *Coğrafyada, Tarihte ve Bugünkü, Konya: İktisadi ve Turistik,* Konya 1943.

YALMAN, Ali Rıza, *Cenup'ta Türkmen Oymakları I-II*, (Hazırlayan: Sabahat Emir), Ankara 1977.

YAZICI, Hakkı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, Ankara 2002.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi,* Ankara 1985.

YİNANÇ, Mükrimin Halil, *Türkiye Tarihi Selçuklular Devri,* C. I, İstanbul 1944.

YÖRÜK, Doğan, *XVI. Asrın Başlarında Aksaray Kazası ve Kazanın İskânı,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1996.

----------, X*VI. Yüzyılda Aksaray Sancağı (1500–1584),* Konya 2005.

YÜCEL, Talip, "İçel", *Türk Ansiklopedisi, C.* XX, Ankara 1972, s.21–23.

YÜCEL, Yaşar, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona (Âdem-i Merkeziyet) Dair Gözlemler", *Belleten*, C. XXXVIII, S. 152, Ankara 1974, s.657–708.

----------, *Mutahharten ve Erzincan Emirliği,* Ankara 1982.

----------, *Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar*, C. 1–2, Ankara 1991.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

EKLER

Ek: 1.a. *1500 Yılı Konya Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Kayacık	–	–	–	–	–	–	–	18	18
	Kırk Pınar	–	–	–	–	–	–	–	41	41
	Salı Arap Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	20	20
	TOPLAM	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**79**	**79**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 48–49.*

Ek: 1.b. *1518 Yılı Konya Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Kayacık	–	–	54	–	54	–	8	–	62
	Kırk Pınar	–	–	54	–	54	–	8	–	62
	Salı Arap Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**–**	**–**	**108**	**–**	**108**	**–**	**16**	**–**	**124**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 58.*

Ek: 1.c*. 1522 Yılı Konya Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Kayacık	–	–	–	–	54	–	–	–	62
	Kırk Pınar	–	–	–	–	54	–	–	–	62
	Salı Arap Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**–**	**–**	**–**	**–**	**108**	**–**	**–**	**–**	**124**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 304.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. a. *1500 Yılı Turgud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Acarlar an Abdal-ı Kadirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Acarlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ağa Beylü	–	–	–	30	30	–	3	4	37
	Ağzı Açıklu nam-ı diğer Pir Gani	–	–	–	13	13	–	6	–	19
	Aksaklar (?)	–	–	–	4	4	–	–	–	4
	Ala Yundlu	–	–	–	72	72	–	20	13	105
	Arıklar	–	–	–	15	15	–	–	7	22
	Ayaslar	–	–	–	10	10	–	6	1	17
	Balcılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bıyık- Bıyıklar (nam-ı diğer Perakende)	–	–	–	8	8	–	–	1	9
	Bilcalu (?)	–	–	–	40	40	–	11	3	54
	Bulhidlü (?)	–	–	–	17	17	–	1	–	18
	Çepni	–	–	–	31	31	–	3	9	43
	Çoban Karaca - Çoban Karacalu	–	–	–	41	41	–	14	1	56
	Dedelü-Dedeler	–	–	–	8	8	–	6	–	14
	Delüler	–	–	–	23	23	–	4	2	29
	Develüler-Develü	–	–	–	20	20	–	4	2	26
	Dikçur	–	–	–	34	34	–	4	1	39
	Doy Dündarlu	–	–	–	30	30	–	15	1	46
	Dulkadirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emir Hacılu	–	–	–	9	9	–	7	–	16
	Erdoğdulu	–	–	–	22	22	–	1	3	26
	Ergen Koçak	–	–	–	12	12	–	1	–	13
	Evlâd-ı Ağlarca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Yadigâr	–	–	–	8	8	–	3	–	11
	Gerden Keşer - Ger Geç nam-ı diğer Boynu Yumru	–	–	–	8	8	–	1	1	10
	Gökçeler	–	–	–	8	8	–	6	–	14
	Gökperlü	–	–	–	7	7	–	3	–	10
	Gökperlü-i Perakende	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Güllü nam-ı diğer Sarı Hamza	–	–	–	7	7	–	3	–	10
	Güneç - Güneçlü	–	–	–	16	16	–	–	7	23
	Husunlar-Kusunlu	–	–	–	55	55	–	23	–	78
	Hüseyin Beylü	–	–	–	17	17	–	3	–	20
	İbrahim Hacılu	–	–	–	24	24	–	7	–	31
	İlisiz - İlisuz (?)	–	–	–	9	9	–	3	6	18
	İmalar	–	–	–	100	100	–	6	14	120
	Kalaycı (nam-ı diğer Osmanlı Oğlu)	–	–	–	30	30	–	1	2	33
	Kara Budak	–	–	–	7	7	–	3	1	11
	Katrancı	–	–	–	18	18	–	5	1	24
	Kaya Hasanlar - Kaya Hasanlu	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Kayırcaklu	–	–	–	7	7	–	2	–	9
	Kayser	–	–	–	31	31	–	26	8	65
	Kazani (?)	–	–	–	20	20	–	3	6	29
	Kırıklar	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Kocalar	–	–	–	7	7	–	2	–	9
	Köklü	–	–	–	22	22	–	6	–	28
	Köniler	–	–	–	40	40	–	14	6	60

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. a.'nın devamı

ATÇEKEN KABİLESİ	Körpelü	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Köşkler	—	—	—	24	24	—	4	—	28
	Küçük Danişmendlü	—	—	—	10	10	—	3	—	13
	Lalaoğlu - La(la)lu	—	—	—	7	7	—	2	1	10
	Mahmudlar	—	—	—	111	111	—	44	14	169
	Melik Gazilü	—	—	—	22	22	—	4	7	33
	Mübareklü - Evlâd-ı Mübarek	—	—	—	30	30	—	12	—	42
	Mürekkeb (Merkebler) - Mürekkeb Yigidlü (Merkeb Yiğidlü)	—	—	—	10	10	—	3	1	14
	Müşkiler - Müşki	—	—	—	20	20	—	9	2	31
	Nökerân-ı Piri Bey	—	—	—	28	28	—	—	4	32
	Nökerân-ı Turgud Bey	—	—	—	24	24	—	7	—	31
	Nökerân-ı Veledân-ı Tursun - Nökerân-ı Veledân-ı Tursun Beg	—	—	—	28	28	—	3	—	31
	Oğlan Bayezid	—	—	—	10	10	—	3	—	13
	Oylu	—	—	—	10	10	—	5	—	15
	Ömeryar	—	—	—	23	23	—	4	—	27
	Reyhanlu	—	—	—	16	16	—	6	—	22
	Saruca Ahmedlü	—	—	—	24	24	—	13	1	38
	Saru İshaklu - Saru Sakallu	—	—	—	16	16	—	9	—	25
	Şadımanlu	—	—	—	28	28	—	2	5	35
	Şahinler	—	—	—	22	22	—	17	1	40
	Şah Yiğitlü - Şah Yiğit	—	—	—	70	70	—	40	4	114
	Şülelü - Şüledlü (?)	—	—	—	36	36	—	13	4	53
	Tahirlü	—	—	—	57	57	—	31	12	100
	Tazılar - Tazlar	—	—	—	60	60	—	35	2	97
	Teberrük	—	—	—	—	—	—	—	3	3
	Toğanlu	—	—	—	14	14	—	10	—	24
	Toklucaklu	—	—	—	18	18	—	7	—	25
	Toydular nam-ı diğer Çöp İsalu	—	—	—	80	80	—	11	5	96
	Tur Ali Hacı	—	—	—	6	6	—	—	4	10
	Turud Hacılu - Tur Hacılar	—	—	—	10	10	—	3	—	13
	Ulaşlar	—	—	—	—	—	—	—	6	6
	Varsakan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yahşihan nam-ı diğer Pusadlu	—	—	—	7	7	—	2	—	9
	Yamanlu	—	—	—	156	156	—	45	8	209
	Yankud (?)	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Yavaşlar (nam-ı diğer Hasan Beylü Yavaşlusu) - Harami Yavaşlusu	—	—	—	19	19	—	6	1	26
	Yavaşlu	—	—	—	34	34	—	10	3	47
	Yegân (Yegen)	—	—	—	6	6	—	—	3	9
	Yoğun Avretlü	—	—	—	92	92	—	25	9	126
	Yol Timur	—	—	—	29	29	—	3	—	32
	Zengan	—	—	—	28	28	—	2	—	30
YAPALU KABİLESİ	Ala Yundlu	—	—	—	28	28	—	13	—	41
	Alnı Yassı	—	14	5	—	19	2	4	1	26
	Ali Bey Veled-i Yapa	—	—	—	37	37	—	4	3	44
	Balcılar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bilcalu (?) nam-ı diğer Çavdar	—	—	—	16	16	—	6	1	23
	Delüler	—	—	—	8	8	—	3	—	11
	Doy (Toy) Dündarlu	—	—	—	34	34	—	10	1	45
	Dulkadirlü	—	—	—	—	—	—	—	—	—

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. a.'nın devamı

YAPALU KABİLESİ	Evlâd-ı Seyyid Harun	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Germeyan Yahşilü	–	–	–	12	12	–	6	1	19
	İmalar	–	–	–	35	35	–	26	–	61
	Köklü	–	–	–	174	174	–	17	2	193
	Köseler	–	–	–	18	18	–	14	1	33
	Mahmudlar	–	–	–	8	8	–	2	–	10
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Celal Bey	–	–	–	30	30	–	7	1	38
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Kemal Bey Veled-i Yapa	–	–	–	30	30	–	4	1	35
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Şah Bey	–	–	–	22	22	–	1	–	23
	Nökerân-ı Şah Bey	–	–	–	210	210	–	25	9	244
	Valide-i Şehin Şah Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Reyhanlu	–	37	30	–	67	9	19	9	104
	Sakallar	–	–	–	7	7	–	–	1	8
	Tazılar - Tazlar	–	–	–	10	10	–	–	2	12
	Toklucaklu	–	–	–	23	23	–	–	12	35
	Yakacıklu	–	–	–	70	70	–	17	3	90
	Yavaşlu	–	–	–	30	30	–	19	–	49
	Yurd-ı Yeniler nam-ı diğer Yakuplar	–	–	–	8	8	–	4	–	12
DİĞER	Dulkadirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Toplam	–	**51**	**35**	**2875**	**2961**	**11**	**820**	**282**	**4074**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 96–177.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. b. *1518 Yılı Turgud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Acarlar an Abdal-ı Kadirlü	–	–	–	4	4	–	–	–	4
	Acarlar	–	–	–	11	11	–	5	–	16
	Ağa Beylü	–	–	–	28	28	–	14	–	42
	Ağzı Açıklu nam-ı diğer Pir Gani	–	–	4	12	16	1	5	7	29
	Aksaklar (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ala Yundlu	–	4	10	111	125	3	87	13	228
	Arıklar	–	–	–	5	5	–	–	–	5
	Ayaslar	–	–	–	13	13	–	4	1	18
	Balcılu	–	–	–	10	10	–	10	–	20
	Bıyık- Bıyıklar (nam-ı diğer Perakende)	–	2	–	6	8	3	–	3	14
	Bilcalu (?)	–	1	6	53	60	3	–	14	77
	Bulhidlü (?)	–	–	–	10	10	–	8	–	18
	Çepni	–	4	3	37	44	1	6	4	55
	Çoban Karaca - Çoban Karacalu	–	12	3	51	66	1	5	1	73
	Dedelü-Dedeler	–	–	2	21	23	2	7	–	32
	Delüler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Develüler-Develü	–	–	–	31	31	–	7	4	42
	Dikçur	–	8	8	26	42	1	7	–	50
	Doy Dündarlu	–	–	–	48	48	3	35	–	86
	Dulkadirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emir Hacılu	–	–	–	16	16	–	8	2	26
	Erdoğdulu	–	2	1	12	15	–	3	7	25
	Ergen Koçak	–	–	–	9	9	–	6	1	16
	Evlâd-ı Ağlarca	–	–	–	9	9	–	4	–	13
	Evlâd-ı Yadigâr	–	–	–	9	9	–	–	4	13
	Gerden Keşer - Gerden Geç nam-ı diğer Boynu Yumru	–	2	8	2	12	4	5	1	22
	Gökçeler	–	–	–	10	10	–	1	1	12
	Gökperlü	–	1	2	13	16	1	5	–	22
	Gökperlü-i Perakende	–	–	–	11	11	–	3	1	15
	Güllü nam-ı diğer Sarı Hamza	–	–	–	8	8	–	2	–	10
	Güneç - Güneçlü	–	–	–	22	22	–	5	3	30
	Husunlar-Kusunlu	–	6	9	50	65	2	27	1	95
	Hüseyin Beylü	–	–	–	6	6	7	–	–	13
	İbrahim Hacılu	–	–	–	22	22	–	9	–	31
	İlisiz - İlisuz (?)	–	–	–	16	16	–	8	2	26
	İmalar	–	7	2	139	148	2	34	4	188
	Kalaycı nam-ı diğer Osmanlı Oğlu	–	–	–	37	37	–	1	1	39
	Kara Budak	–	–	–	10	10	–	6	2	18
	Katrancı	–	–	–	19	19	–	6	–	25
	Kaya Hasanlar - Kaya Hasanlu	–	–	–	6	6	–	3	–	9
	Kayırcaklu	–	–	–	7	7	–	4	1	12
	Kayser	–	1	1	44	46	3	24	7	80
	Kazani (?)	–	–	–	10	10	–	28	12	50
	Kırıklar	–	–	–	17	17	–	4	2	23
	Kocalar	–	–	–	4	4	–	3	–	7
	Köklü	–	2	4	24	30	1	13	1	45
	Köniler	–	2	4	38	44	1	15	6	66
	Körpelü	–	–	–	3	3	–	1	–	4
	Köşkler	–	5	4	16	25	3	11	2	41
	Küçük Danişmendlü	–	6	–	18	24	–	10	–	34

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. b.'nin devamı

ATÇEKEN KABİLESİ	Lalaoğlu - La(la)lu	—	—	—	17	17	—	3	1	21
	Mahmudlar	—	11	27	161	199	5	53	21	278
	Melik Gazilü	—	2	1	24	27	3	4	1	35
	Mübareklü - Evlâd-ı Mübarek	—	5	4	32	41	1	22	4	68
	Mürekkeb (Merkebler) - Mürekkeb Yigidlü (Merkeb Yigidlü)	—	—	—	8	8	—	2	2	12
	Müşkiler - Müşki	—	4	1	37	42	5	16	1	64
	Nökerân-ı Piri Bey	—	2	4	23	29	3	19	1	52
	Nökerân-ı Turgud Bey	—	2	—	31	33	2	17	1	53
	Nökerân-ı Veledan-ı Tursun - Nökerân-ı Veledan-ı Tursun Beg	—	1	4	31	36	1	—	6	43
	Oğlan Bayezid	—	—	—	9	9	—	—	—	9
	Oylu	—	—	—	16	16	—	6	—	22
	Ömeryar	—	4	1	38	43	1	11	4	59
	Reyhanlu	—	1	2	8	11	1	5	—	17
	Saruca Ahmedlü	—	4	3	46	53	1	17	4	75
	Saru İshaklu - Saru Sakallu	—	—	—	17	17	—	8	1	26
	Şadımanlu	—	—	—	20	20	—	7	2	29
	Şahinler	—	1	—	21	22	3	27	1	53
	Şah Yiğitlü - Şah Yiğit	—	4	18	111	133	9	49	1	192
	Şüleli - Şüledli (?)	—	15	10	22	47	3	23	5	78
	Tahirlü	—	1	8	85	94	1	26	6	127
	Tazılar - Tazlar	—	1	3	118	122	2	49	8	181
	Teberrük	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Toğanlu	—	2	—	17	19	2	7	—	28
	Toklucaklu	—	—	4	19	23	1	9	1	34
	Toydular nam-ı diğer Çöp İsalu	—	2	2	77	81	3	40	1	125
	Tur Ali Hacı	—	1	—	5	6	2	—	5	13
	Turud Hacılu - Tur Hacılar	—	—	—	13	13	—	6	—	19
	Ulaşlar	—	—	—	11	11	—	—	—	11
	Varsakan	—	—	—	48	48	—	13	8	69
	Yahşihan nam-ı diğer Pusadlu	—	6	1	12	19	—	2	—	21
	Yamanlu	—	5	10	165	180	3	76	23	282
	Yankud (?)	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Yavaşlar (nam-ı diğer Hasan Beylü Yavaşlusu) - Harami Yavaşlusu	—	1	4	32	37	2	12	—	51
	Yavaşlu	—	6	3	46	55	2	22	—	79
	Yegan (Yegen)	—	—	—	15	15	—	5	5	25
	Yoğun Avretlü	—	5	17	146	168	5	40	38	251
	Yol Timur	—	3	9	28	40	—	1	3	44
	Zengan	—	5	5	19	29	1	10	1	41
YAPALU KABİLESİ	Ala Yundlu	10	14	16	—	40	9	—	—	49
	Alnı Yassı	—	13	13	—	26	9	1	—	36
	Ali Bey Veled-i Yapa	—	—	—	—	—	—	—	48	48
	Balcılar	2	5	—	—	7	11	2	—	20
	Bilcalu (?) nam-ı diğer Çavdar	1	5	14	—	20	5	—	—	25
	Delüler	1	4	2	—	7	2	—	—	9
	Doy (Toy) Dündarlu	6	17	7	—	30	20	—	2	52
	Dulkadirlü	—	—	5	—	5	1	—	—	6
	Evlâd-ı Seyyid Harun	—	—	—	—	—	—	—	25	25
	Germeyan Yahşilü	1	1	10	—	12	7	—	1	20
	İmalar	11	20	13	—	44	12	—	—	56
	Köklü	23	47	22	55	147	44	1	5	197
	Köseler	1	7	9	—	17	2	—	—	19

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. b.'nin devamı

YAPALU KABİLESİ	Mahmudlar	3	8	–	–	11	3	–	–	14
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Celal Bey	–	1	26	–	27	5	–	1	33
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Kemal Bey Veled-i Yapa	–	–	30	–	30	12	16	1	59
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Şah Bey	–	–	15	5	20	3	–	–	23
	Nökerân-ı Şah Bey	–	–	153	3	156	85	–	45	286
	Valide-i Şehin Şah Bey	–	–	–	11	11	–	–	–	11
	Reyhanlu	10	32	34	–	76	28	–	5	109
	Sakallar	–	–	–	7	7	–	–	1	8
	Tazılar - Tazlar	–	2	8	–	10	2	–	–	12
	Toklucaklu	6	15	11	–	32	11	–	2	45
	Yakacıklu	11	21	31	2	65	19	–	7	91
	Yavaşlu	7	12	14	2	35	10	–	–	45
	Yurd-ı Yeniler nam-ı diğer Yakuplar	–	5	7	–	12	3	–	–	15
DİĞER	Dulkadirlü	–	–	–	13	13	–	7	–	20
	Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**93**	**388**	**652**	**2710**	**3843**	**407**	**1083**	**410**	**5743**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 81–147.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. c. *1522 Yılı Turgud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Acarlar an Abdal-ı Kadirlü	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Acarlar	–	–	–	–	11	–	–	–	16
	Ağa Beylü	–	–	–	–	28	–	–	–	42
	Ağzı Açıklu nam-ı diğer Pir Gani	–	–	–	–	16	–	–	–	29
	Aksaklar (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ala Yundlu	–	–	–	–	125	–	–	–	228
	Arıklar	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Ayaslar	–	–	–	–	13	–	–	–	18
	Balcılu	–	–	–	–	10	–	–	–	20
	Bıyık- Bıyıklar (nam-ı diğer Perakende)	–	–	–	–	8	–	–	–	14
	Bilcalu (?)	–	–	–	–	60	–	–	–	77
	Bulhidlü (?)	–	–	–	–	10	–	–	–	18
	Çepni	–	–	–	–	44	–	–	–	55
	Çoban Karaca - Çoban Karacalu	–	–	–	–	66	–	–	–	73
	Dedelü-Dedeler	–	–	–	–	23	–	–	–	32
	Delüler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Develüler-Develü	–	–	–	–	31	–	–	–	42
	Dikçur	–	–	–	–	42	–	–	–	50
	Doy Dündarlu	–	–	–	–	48	–	–	–	86
	Dulkadirlü	–	–	–	–	13	–	–	–	20
	Emir Hacılu	–	–	–	–	16	–	–	–	26
	Erdoğdulu	–	–	–	–	15	–	–	–	25
	Ergen Koçak	–	–	–	–	9	–	–	–	16
	Evlâd-ı Ağlarca	–	–	–	–	9	–	–	–	13
	Evlâd-ı Yadigâr	–	–	–	–	9	–	–	–	13
	Gerden Keşer - Gerden Geç nam-ı diğer Boynu Yumru	–	–	–	–	12	–	–	–	22
	Gökçeler	–	–	–	–	10	–	–	–	12
	Gökperlü	–	–	–	–	16	–	–	–	22
	Gökperlü-i Perakende	–	–	–	–	11	–	–	–	15
	Güllü nam-ı diğer Sarı Hamza	–	–	–	–	8	–	–	–	10
	Güneç - Güneçlü	–	–	–	–	22	–	–	–	30
	Husunlar-Kusunlu	–	–	–	–	65	–	–	–	95
	Hüseyin Beylü	–	–	–	–	6	–	–	–	13
	İbrahim Hacılu	–	–	–	–	22	–	–	–	31
	İlisiz - İlisuz (?)	–	–	–	–	16	–	–	–	26
	İmalar	–	–	–	–	148	–	–	–	188
	Kalaycı (nam-ı diğer Osmanlı Oğlu)	–	–	–	–	37	–	–	–	39
	Kara Budak	–	–	–	–	10	–	–	–	18
	Katrancı	–	–	–	–	19	–	–	–	25
	Kaya Hasanlar - Kaya Hasanlu	–	–	–	–	6	–	–	–	9
	Kayırcaklu	–	–	–	–	7	–	–	–	12
	Kayser	–	–	–	–	46	–	–	–	80
	Kazani (?)	–	–	–	–	10	–	–	–	50
	Kırıklar	–	–	–	–	17	–	–	–	23
	Kocalar	–	–	–	–	4	–	–	–	7
	Köklü	–	–	–	–	30	–	–	–	45
	Köniler	–	–	–	–	44	–	–	–	66
	Körpelü	–	–	–	–	3	–	–	–	4
	Köşkler	–	–	–	–	25	–	–	–	41
	Küçük Danişmendlü	–	–	–	–	24	–	–	–	34
	Lalaoğlu - La(la)lu	–	–	–	–	17	–	–	–	21

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. c.'nin devamı

ATÇEKEN KABİLESİ	Mahmudlar	–	–	–	–	199	–	–	–	278
	Melik Gazilü	–	–	–	–	27	–	–	–	35
	Mübareklü – Evlâd-ı Mübarek	–	–	–	–	41	–	–	–	68
	Mürekkeb (Merkebler) - Mürekkeb Yigidlü (Merkeb Yigidlü)	–	–	–	–	8	–	–	–	12
	Müşkiler - Müşki	–	–	–	–	42	–	–	–	64
	Nökerân-ı Piri Bey	–	–	–	–	29	–	–	–	52
	Nökerân-ı Turgud Bey	–	–	–	–	33	–	–	–	53
	Nökerân-ı Veledan-ı Tursun - Nökerân-ı Veledan-ı Tursun Beg	–	–	–	–	36	–	–	–	43
	Oğlan Bayezid	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Oylu	–	–	–	–	16	–	–	–	22
	Ömeryar	–	–	–	–	43	–	–	–	59
	Reyhanlu	–	–	–	–	11	–	–	–	17
	Saruca Ahmedlü	–	–	–	–	53	–	–	–	75
	Saru İshaklu - Saru Sakallu	–	–	–	–	17	–	–	–	26
	Şadımanlu	–	–	–	–	20	–	–	–	29
	Şahinler	–	–	–	–	23	–	–	–	53
	Şah Yiğitlü - Şah Yiğit	–	–	–	–	133	–	–	–	192
	Şüleli - Şüledli (?)	–	–	–	–	47	–	–	–	78
	Tahirlü	–	–	–	–	94	–	–	–	127
	Tazılar - Tazlar	–	–	–	–	122	–	–	–	181
	Teberrük	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toğanlu	–	–	–	–	19	–	–	–	28
	Toklucaklu	–	–	–	–	23	–	–	–	34
	Toydular nam-ı diğer Çöp İsalu	–	–	–	–	81	–	–	–	125
	Tur Ali Hacı	–	–	–	–	6	–	–	–	13
	Turud Hacılu - Tur Hacılar	–	–	–	–	13	–	–	–	19
	Ulaşlar	–	–	–	–	11	–	–	–	11
	Varsakan	–	–	–	–	48	–	–	–	69
	Yahşihan nam-ı diğer Pusadlu	–	–	–	–	19	–	–	–	21
	Yamanlu	–	–	–	–	180	–	–	–	282
	Yankud (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	4
	Yavaşlar (nam-ı diğer Hasan Beylü Yavaşlusu) - Harami Yavaşlusu	–	–	–	–	37	–	–	–	51
	Yavaşlu	–	–	–	–	55	–	–	–	79
	Yegân (Yegen)	–	–	–	–	15	–	–	–	25
	Yoğun Avretlü	–	–	–	–	168	–	–	–	251
	Yol Timur	–	–	–	–	40	–	–	–	44
	Zengan	–	–	–	–	29	–	–	–	46
YAPALU KABİLESİ	Ala Yundlu	–	–	–	–	40	–	–	–	49
	Alnı Yassı	–	–	–	–	26	–	–	–	36
	Ali Bey Veled-i Yapa	–	–	–	–	–	–	–	–	48
	Balcılar	–	–	–	–	7	–	–	–	20
	Bilcalu (?) nam-ı diğer Çavdar	–	–	–	–	20	–	–	–	25
	Delüler	–	–	–	–	7	–	–	–	9
	Doy (Toy) Dündarlu	–	–	–	–	30	–	–	–	52
	Dulkadirlü	–	–	–	–	5	–	–	–	6
	Evlâd-ı Seyyid Harun	–	–	–	–	–	–	–	–	25
	Germeyan Yahşilü	–	–	–	–	12	–	–	–	20
	İmalar	–	–	–	–	44	–	–	–	56
	Köklü	–	–	–	–	147	–	–	–	197
	Köseler	–	–	–	–	17	–	–	–	19
	Mahmudlar	–	–	–	–	11	–	–	–	14

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 2. c.'nin devamı

YAPALU KABİLESİ	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Celal Bey	–	–	–	–	27	–	–	–	33
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Kemal Bey Veled-i Yapa	–	–	–	–	30	–	–	–	59
	Memsayegân / Hemseyegân-ı (?) Şah Bey	–	–	–	–	20	–	–	–	23
	Nökerân-ı Şah Bey	–	–	–	–	156	–	–	–	286
	Valide-i Şehin Şah Bey	–	–	–	–	11	–	–	–	11
	Reyhanlu	–	–	–	–	76	–	–	–	109
	Sakallar	–	–	–	–	7	–	–	–	8
	Tazılar - Tazlar	–	–	–	–	10	–	–	–	12
	Toklucaklu	–	–	–	–	32	–	–	–	45
	Yakacıklu	–	–	–	–	65	–	–	–	91
	Yavaşlu	–	–	–	–	35	–	–	–	45
	Yurd-ı Yeniler nam-ı diğer Yakuplar	–	–	–	–	12	–	–	–	15
DİĞER	Dulkadirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kul Fazıl Zaviyesi Dervişleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	–	–	–	–	**3844**	–	–	–	**5748**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 241–244.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 3. a. *1500 Yılı Baybурd Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	Muaf	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Abdü'l-Müminlü	–	–	–	138	138	–	38	2	178
	Ak Alilü	–	–	–	30	30	–	21	3	54
	Aksaklu	–	–	–	50	50	–	26	1	77
	Beçenak (Peçenek)	–	–	–	25	25	–	9	1	35
	Çelik	–	–	–	12	12	–	10	–	22
	Dudılar (Toydılar)	–	–	–	13	13	–	8	1	22
	Dündarlu nam-ı diğer Kara Sıddıklu	–	–	–	226	226	–	78	18	322
	Emir Hacılu	–	–	–	105	105	–	53	–	158
	Eyercilü	–	–	–	27	27	–	8	7	42
	Farsaklu (Varsaklu)	–	–	–	44	44	–	21	4	69
	Holozlu (Kolozlu)	–	–	–	80	80	–	69	5	154
	İl Eminlü	–	–	–	113	113	–	50	1	164
	Karaca Alilü	–	–	–	59	59	–	32	2	93
	Karaca Keçilü nam-ı diğer Murad Fakihlü	–	–	–	77	77	–	35	2	114
	Katrancı	–	–	–	14	14	–	9	1	24
	Köse Receplü	–	–	–	13	13	–	8	–	21
	Kürd	–	–	–	74	74	–	42	6	122
	Necmeddinlü	–	–	–	30	30	–	9	4	43
	Oğul Beylü	–	–	–	129	129	7	34	26	196
	Şekerlü	–	–	–	33	33	–	7	–	40
	Taceddinlü	–	–	–	76	76	–	14	8	98
	Türkmanlu nam-ı diğer Saruhanlu	–	–	–	32	32	–	15	5	52
	Kayı	8	31	169	9	217	48	27	53	345
	Toplam	**8**	**31**	**169**	**1409**	**1617**	**55**	**623**	**150**	**2445**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 54–94.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 3. b. *1518 Yılı Bayburd Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	Muaf	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Abdü'l-Müminlü	—	1	4	139	144	4	89	—	237
	Ak Alilü	—	—	10	39	49	3	14	1	67
	Aksaklu	—	3	10	63	76	11	20	—	107
	Beçenak (Peçenek)	—	3	3	21	27	2	5	—	34
	Çelik	—	—	—	22	22	6	—	1	29
	Dudılar (Toydılar)	—	—	2	19	21	2	9	1	33
	Dündarlu nam-ı diğer Kara Sıddıklu	—	4	6	199	209	4	121	61	395
	Emir Hacılu	—	2	9	117	128	2	32	1	163
	Eyercilü	—	1	4	21	26	1	9	1	37
	Farsaklu (Varsaklu)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Holozlu (Kolozlu)	1	4	6	121	132	3	48	2	185
	İl Eminlü	—	8	13	132	153	6	61	—	220
	Karaca Alilü	—	—	7	78	85	4	28	3	120
	Karaca Keçilü nam-ı diğer Murad Fakihlü	—	5	17	82	104	5	13	1	123
	Katrancı	—	—	—	26	26	—	10	1	37
	Köse Receplü	—	2	1	17	20	2	6	1	29
	Kürd	—	5	7	67	79	5	15	10	109
	Necmeddinlü	—	1	3	28	32	1	9	2	44
	Oğul Beylü	—	3	15	204	222	—	109	12	343
	Şekerlü	—	—	2	16	18	2	9	—	29
	Taceddinlü	—	1	7	103	111	3	70	10	194
	Türkmanlu nam-ı diğer Saruhanlu	—	—	3	43	46	2	8	2	58
	Kayı	83	126	266	—	475	160	16	29	680
	Toplam	**84**	**169**	**395**	**1557**	**2205**	**228**	**701**	**139**	**3273**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 149–180.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 3. c. *1522 Yılı Bayburd Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc	Muaf	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	Abdü'l-Müminlü	–	–	–	–	144	–	–	–	237
	Ak Alilü	–	–	–	–	49	–	–	–	67
	Aksaklı	–	–	–	–	76	–	–	–	107
	Beçenak (Peçenek)	–	–	–	–	27	–	–	–	34
	Çelik	–	–	–	–	22	–	–	–	29
	Dudılar (Toydılar)	–	–	–	–	21	–	–	–	33
	Dündarlü nam-ı diğer Kara Sıddıklu	–	–	–	–	209	–	–	–	395
	Emir Hacılu	–	–	–	–	128	–	–	–	163
	Eyercilü	–	–	–	–	26	–	–	–	37
	Farsaklu (Varsaklu)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Holozlu (Kolozlu)	–	–	–	–	132	–	–	–	185
	İl Eminlü	–	–	–	–	153	–	–	–	220
	Karaca Alilü	–	–	–	–	85	–	–	–	120
	Karaca Keçilü nam-ı diğer Murad Fakihlü	–	–	–	–	104	–	–	–	123
	Katrancı	–	–	–	–	26	–	–	–	37
	Köse Receplü	–	–	–	–	20	–	–	–	29
	Kürd	–	–	–	–	79	–	–	–	109
	Necmeddinlü	–	–	–	–	32	–	–	–	44
	Oğul Beylü	–	–	–	–	222	–	–	–	343
	Şekerlü	–	–	–	–	18	–	–	–	29
	Taceddinlü	–	–	–	–	111	–	–	–	195
	Türkmanlu nam-ı diğer Saruhanlu	–	–	–	–	46	–	–	–	58
	Kayı	–	–	–	–	475	–	–	–	680
	Toplam	–	–	–	–	**2205**	–	–	–	**3274**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 249–250.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4.a. *1500 Yılı Eskiil Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	Muaf	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	BOYNU YUMRU KABİLESİ	Alaca	–	–	–	19	19	–	16	–	35
		Ali Fakihlü	–	–	–	9	9	–	7	–	16
		Ali Koca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ayan Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Balcalu	–	–	–	23	23	–	10	–	33
		Boynu Yumru	–	–	–	46	46	–	30	1	77
		Boynu Yumru (Eyger-i Ak)	–	–	–	47	47	–	28	–	75
		Dağdere nam-ı diğer Çobanoğulları	–	–	–	14	14	–	18	–	32
		Enâk	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Esen Beylü (Esün Beylü)	–	–	–	21	21	–	11	1	33
		Kızıl Koyunlu	–	–	–	28	28	–	9	1	38
		Kumlu (Baran)	–	–	–	14	14	–	14	1	29
		Kumlu (Bennak)	–	–	–	103	103	–	78	27	208
		Kumlu (Kaya Mezraası)	–	–	–	11	11	–	2	–	13
		Kumlu	–	–	–	16	16	–	13	–	29
		Kürtül	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şamlular	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tanrı Vermişler ve Hasaneyler	–	–	–	39	39	–	24	1	64
		Varsak-ı Hoşkadem Cemaati Perakendesi	–	–	1	9	10	1	2	2	15
		Yakuplar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	DİĞER CEMAATLER	Ahmedler	–	–	–	11	11	–	8	1	20
		Aişelü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bereketlü	–	–	–	16	16	–	24	–	40
		Davudlar nam-ı diğer Timurlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Deliler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Develü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hocendi	–	–	–	73	73	–	37	1	111
		İzzeddinlü	–	–	–	66	66	–	40	13	119
		Karamanşah (Çepni)	–	–	–	12	12	–	4	2	18
		Kenelü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Keş	–	–	–	8	8	–	1	1	10
		Koncular	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Köselü	–	–	–	10	10	–	19	–	29
		Melçik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saru Muradlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sülemişlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sülemişlü (Diğer)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sülemişlü (Diğer)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yaycı nam-ı diğer Kurd Boğazı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yelmez	–	–	–	74	74	–	34	1	109
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?)	–	–	–	20	20	–	18	–	38
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?) (Diğer)	–	–	–	14	14	–	3	–	17
		Yusuf Hacılar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Zekeriyalu	–	–	–	16	16	–	20	–	36
ÇEPNİ KABİLESİ		Alihan Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Arılık Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çepni Cemaatı	–	–	5	–	5	–	3	10	18
		Çepni Taifesi Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Elkin Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Erimler Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gürnesun Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. a.'nın devamı

ÇEPNİ KABİLESİ		Kabak nam-ı diğer Habanlar Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Viran Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saka ve Düzmüş nam-ı diğer Aşar Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sakallar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saraylu Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
FİRUZLU		Danişmendli	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Firuzlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KUŞTİMUR KABİLESİ	KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Ağin Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Balıkçı Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Buğdaylu Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dökenek (?) -Dökik (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ereğli Şehri Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gelâri (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gözen Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Güzeller	–	24	5	–	29	–	6	7	42
		Haramzalu Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İt Burnu (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kumcu	–	3	6	–	9	–	–	–	9
		Kumrallar	–	3	2	–	5	–	1	1	7
		Küçük Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Taşkunlar Cemaati ya da Andı Kara Karyesi Kuştimurları	3	18	6	–	27	4	12	23	66
		Yarımca Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yassı Viran Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yenice Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	PERAKENDE-İ KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Avcılar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bozapa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulduklar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çapıtlar (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dedelü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eğilmez Bölüğü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hasanlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hüseyin Şeyhlü	–	–	–	–	–	–	1	6	7
		Kızıl Çullu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıl Öyük Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koçak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	–	4	35	–	39	6	–	2	47
	YIVA-İ KUŞTİMUR	Eyüpler	–	14	31	–	45	27	–	5	77
		Yıva-i Kuştimur nam-ı diğer Davud Hacılar	–	28	56	4	88	31	6	27	152
MÜSTAKİL CEMAATLER	SİNAN BENNAK CEMAATİ	İncikler Bölüğü	–	1	17	–	18	5	5	1	29
		Menteşelü Bölüğü	–	–	17	–	17	–	8	5	30
		Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Aziz	–	–	–	9	9	–	–	–	9
		Çiman (?) Dervişleri Cemaati	–	–	–	–	–	–	2	7	9
		Çobanlar Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eğilmez-i Diğer	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Güldamazlar (?)	–	–	–	7	7	–	2	–	9
		Kara Gözlü	4	20	49	–	73	22	–	3	98
		Koçak-ı Kavak Viran - Çomak Kavak (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koyuncular Cemaati	–	–	–	3	3	–	–	–	3
		Kul Hamza	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. a.'nın devamı

MÜSTAKİL CEMAATLER		Kureyş Melikşah	–	24	39	–	63	2	39	78	182
		Kureyş Mürafık	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kürkcüler	–	–	–	4	4	–	–	–	4
		Musalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ozanlar	–	–	23	–	23	–	1	1	25
		Ozanlar (Diğer)	–	–	9	–	9	–	1	–	10
		Ömer Fakihler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sernaklu (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Türkmenân	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Urban	–	–	25	–	25	–	2	2	29
		Uyluklu (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledli	–	–	–	–	–	–	–	4	4
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Armağanlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çataklu Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eli Pınarı Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Evlâd-ı Şamlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Göli Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Karacalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kılıçlu Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kiçigeldi Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Obruk Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sığrak (?) Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Zengen Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Toplam	**7**	**139**	**326**	**746**	**1218**	**98**	**559**	**235**	**2110**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 1–47.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4.b. *1518 Yılı Eskiil Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	BOYNU YUMRU KABİLESİ	Alaca	–	–	–	27	27	–	12	–	39
		Ali Fakihlü	–	–	–	16	16	–	10	1	27
		Ali Koca	–	2	1	26	29	3	21	1	54
		Ayan Hacılu	–	2	1	12	15	3	4	1	23
		Balcalu	–	2	–	40	42	3	14	1	60
		Boynu Yumru	–	6	3	59	68	4	34	5	111
		Boynu Yumru (Eyger-i Ak)	–	10	1	58	69	5	19	–	93
		Dağdere nam-ı diğer Çobanoğulları	–	13	10	36	59	8	17	1	85
		Enâk	–	1	4	34	39	6	10	1	56
		Esen Beylü (Esün Beyli)	–	3	5	21	29	4	6	–	39
		Kızıl Koyunlu	–	2	1	34	37	2	16	1	56
		Kumlu (Baran)	–	–	–	22	22	–	2	–	24
		Kumlu (Bennak)	–	–	–	122	122	–	28	2	152
		Kumlu (Kaya Mezraası)	–	–	–	15	15	–	9	–	24
		Kumlu	–	–	–	26	26	–	1	–	27
		Kürtül	–	2	–	33	35	1	13	–	49
		Şamlular	–	–	–	7	7	–	7	–	14
		Tanrı Vermişler ve Hasaneyler	–	1	5	46	52	4	25	6	87
		Varsak-ı Hoşkadem Cemaati Perakendesi	–	–	4	15	19	6	5	1	31
		Yakuplar	–	1	4	49	54	3	25	5	87
	DİĞER CEMAATLER	Ahmedler	–	1	1	21	23	1	10	–	34
		Aişelü	–	5	12	450	467	21	162	39	689
		Bereketlü	1	2	2	25	30	–	7	–	37
		Davudlar nam-ı diğer Timurlar	–	7	7	64	78	5	24	19	126
		Deliler	–	–	2	23	25	2	8	1	36
		Develü	–	–	1	17	18	1	–	–	19
		Hocendi	–	3	10	92	105	7	30	–	142
		İzzeddinlü	–	11	12	55	78	7	22	8	115
		Karamanşah (Çepni)	–	–	–	20	20	–	13	2	35
		Kenelü	–	12	17	112	141	8	59	–	208
		Keş	–	–	3	8	11	1	5	–	17
		Koncular	–	–	–	41	41	1	14	1	57
		Köselü	–	–	–	18	18	–	5	2	25
		Melçik	–	2	8	44	54	3	20	7	84
		Sarı Muradlu	–	–	–	26	26	2	17	–	45
		Sülemişlü	–	12	4	53	69	4	26	12	111
		Sülemişlü (Diğer)	–	10	13	128	151	11	58	8	228
		Sülemişlü (Diğer)	–	1	1	32	34	2	9	6	51
		Yaycı nam-ı diğer Kurd Boğazı	–	1	2	21	24	1	13	–	38
		Yelmez	–	4	7	63	74	12	29	3	118
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?)	–	2	9	24	35	1	4	–	40
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?) (Diğer)	–	–	–	15	15	–	4	1	20
		Yusuf Hacılar	–	2	4	12	18	1	3	–	22
		Zekeriyalu	–	1	–	22	23	3	10	2	38
ÇEPNİ KABİLESİ		Alihan Argı Karyesi Çepnileri	1	4	1	–	6	4	–	–	10
		Arılık Argı Karyesi Çepnileri	–	–	3	–	3	1	–	–	4
		Çepni Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çepni Taifesi Perakendesi	–	–	27	–	27	–	–	–	27
		Elkin Argı Karyesi Çepnileri	–	2	–	–	2	2	–	–	4
		Erimler Karyesi Çepnileri	–	19	5	–	24	17	–	4	45

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. b.'nin devamı

ÇEPNİ KABİLESİ		Gürnesun Karyesi Çepnileri	—	7	—	—	7	6	—	—	13
		Kabak nam-ı diğer Habanlar Karyesi Çepnileri	—	4	1	—	5	4	—	1	10
		Kara Viran Karyesi Çepnileri	—	37	6	—	43	10	—	8	61
		Saka ve Düzmüş nam-ı diğer Aşar Karyesi Çepnileri	1	17	—	—	18	7	—	2	27
		Sakallar	—	7	51	—	58	27	16	23	124
		Saraylu Karyesi Çepnileri	2	10	15	—	27	13	—	8	48
FİRUZLU		Danişmendlü	2	3	2	—	7	4	—	—	11
		Firuzlu	18	40	33	—	91	29	4	50	174
KUŞTİMUR KABİLESİ	KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Ağin Karyesi Kuştimurları	—	1	13	—	14	3	—	—	17
		Balıkçı Karyesi Kuştimurları	—	—	32	—	32	8	—	—	40
		Buğdaylu Karyesi Kuştimurları	—	7	8	—	15	5	—	1	21
		Dökenek (?) -Dökik (?) Karyesi Kuştimurları	—	—	21	—	21	5	—	—	26
		Ereğli Şehri Kuştimurları	—	—	12	—	12	2	—	—	14
		Gelâri (?) Karyesi Kuştimurları	—	3	22	—	25	8	—	1	34
		Gözen Karyesi Kuştimurları	—	—	12	—	12	2	—	—	14
		Güzeller	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Haramzalu Karyesi Kuştimurları	—	—	15	—	15	1	—	—	16
		İt Burnu (?) Karyesi Kuştimurları	—	7	21	—	28	12	—	3	43
		Kumcu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Kumrallar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Küçük Karyesi Kuştimurları	—	—	33	—	33	11	—	3	47
		Taşkunlar Cemaati ya da Andı Kara Karyesi	1	22	16	—	39	11	15	25	90
		Yarımca Karyesi Kuştimurları	—	12	11	—	23	5	—	3	31
		Yassı Viran Karyesi Kuştimurları	—	16	14	—	30	11	4	3	48
		Yenice Karyesi Kuştimurları	—	—	26	—	26	1	—	—	27
	PERAKENDE-İ KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Avcılar	—	7	1	—	8	1	—	—	9
		Bozapa	—	9	41	—	50	36	—	2	88
		Bulduklar	—	16	23	—	39	21	—	2	62
		Çapıtlar (?)	—	4	1	—	5	1	—	3	9
		Dedelü	—	31	55	—	86	35	—	3	124
		Eğilmez Bölüğü	3	17	5	—	25	2	3	2	32
		Hasanlar Karyesi	2	49	40	—	91	17	—	8	116
		Hüseyin Şeyhlü	—	—	—	—	—	—	—	15	15
		Kızıl Çullu Karyesi	1	4	9	—	14	—	—	1	15
		Kızıl Öyük Karyesi	—	3	6	—	9	—	—	—	9
		Koçak Karyesi	—	2	4	—	6	1	—	—	7
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	—	—	41	—	41	3	—	—	44
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	—	—	35	—	35	1	—	—	36
	YIVA-İ KUŞTİMUR	Eyüpler	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Yıva-i Kuştimur nam-ı diğer Davud Hacılar	—	66	106	—	172	49	—	16	237
MÜSTAKİL CEMAATLER	SİNAN BENNAK CEMAATİ	İncikler Bölüğü	—	2	13	—	15	—	—	—	15
		Menteşelü Bölüğü	—	14	11	—	25	3	—	1	29
		Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü	—	4	8	—	12	7	—	1	20
		Aziz	—	—	17	—	17	3	—	1	21
		Çiman (?) Dervişleri Cemaati	—	—	—	—	—	—	—	9	9
		Çobanlar Cemaati	—	6	1	—	7	—	—	—	7
		Eğilmez-i Diğer	—	21	9	—	30	10	—	13	53
		Güldamazlar (?)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Kara Gözlü	3	28	53	4	88	33	—	4	125
		Koçak-ı Kavak Viran - Çomak Kavak (?)	1	19	23	—	43	10	—	2	55
		Koyuncular Cemaati	—	—	3	—	3	—	—	—	3

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. b.'nin devamı

MÜSTAKİL CEMAATLER		Kul Hamza	–	13	17	–	30	4	–	–	34
		Kureyş Melikşah	–	84	64	–	148	21	8	13	190
		Kureyş Mürafık	3	73	71	29	176	69	2	15	262
		Kürkcüler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musalar	–	4	5	–	9	5	–	1	15
		Ozanlar	–	–	25	–	25	–	–	–	25
		Ozanlar (Diğer)	–	–	10	–	10	–	–	–	10
		Ömer Fakihler	–	–	8	–	8	–	–	–	8
		Sernaklu (?)	2	33	104	–	139	19	–	7	165
		Türkmenan	–	–	–	–	–	–	–	7	7
		Urban	–	–	–	–	–	–	–	30	30
		Uyluklu (?)	–	–	–	7	7	–	–	2	9
		Veledlü	–	–	–	–	–	–	–	11	11
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Armağanlar	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Çataklu Cemaatı	–	–	3	–	3	3	–	–	6
		Eli Pınarı Mezraası Cemaatı	–	–	8	–	8	1	–	–	9
		Evlâd-ı Şamlu	–	–	20	–	20	–	–	–	20
		Göli Karyesi Cemaatı	–	–	5	–	5	2	–	–	7
		Karacalar	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Kılıçlu Mezraası Cemaatı	–	–	16	–	16	6	–	–	22
		Kiçigeldi Karyesi Cemaatı	–	–	3	–	3	–	–	–	3
		Obruk Mezraası Cemaatı	–	–	3	–	3	–	–	–	3
		Sığrak (?) Mezraası Cemaatı	–	–	7	–	7	1	–	–	8
		Zengen Karyesi Cemaatı	–	–	2	–	2	3	–	–	5
		Toplam	**41**	**848**	**1434**	**2124**	**4447**	**722**	**882**	**441**	**6492**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 2–79; 238–243.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4.c. *1522 Yılı Eskiil Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel	Hane	Caba	Müc	Maaf	Nefer
ATÇEKEN KABİLESİ	BOYNU YUMRU KABİLESİ	Alaca	–	–	–	–	27	–	–	–	39
		Ali Fakihlü	–	–	–	–	16	–	–	–	27
		Ali Koca	–	–	–	–	29	–	–	–	54
		Ayan Hacılu	–	–	–	–	15	–	–	–	23
		Balcalu	–	–	–	–	42	–	–	–	60
		Boynu Yumru	–	–	–	–	68	–	–	–	111
		Boynu Yumru (Eyger-i Ak)	–	–	–	–	69	–	–	–	93
		Dağdere nam-ı diğer Çobanoğulları	–	–	–	–	59	–	–	–	85
		Enâk	–	–	–	–	39	–	–	–	56
		Esen Beylü (Esün Beylü)	–	–	–	–	29	–	–	–	39
		Kızıl Koyunlu	–	–	–	–	37	–	–	–	56
		Kumlu (Baran)	–	–	–	–	22	–	–	–	24
		Kumlu (Bennak)	–	–	–	–	122	–	–	–	152
		Kumlu (Kaya Mezraası)	–	–	–	–	15	–	–	–	24
		Kumlu	–	–	–	–	26	–	–	–	27
		Kürtül	–	–	–	–	35	–	–	–	49
		Şamlular	–	–	–	–	7	–	–	–	14
		Tanrı Vermişler ve Hasaneyler	–	–	–	–	52	–	–	–	87
		Varsak-ı Hoşkadem Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	19	–	–	–	31
		Yakuplar	–	–	–	–	54	–	–	–	87
	DİĞER CEMAATLER	Ahmedler	–	–	–	–	23	–	–	–	34
		Aişelü	–	–	–	–	467	–	–	–	689
		Bereketlü	–	–	–	–	30	–	–	–	37
		Davudlar nam-ı diğer Timurlar	–	–	–	–	78	–	–	–	126
		Deliler	–	–	–	–	25	–	–	–	36
		Develü	–	–	–	–	18	–	–	–	19
		Hocendi	–	–	–	–	105	–	–	–	142
		İzzeddinlü	–	–	–	–	78	–	–	–	115
		Karamanşah (Çepni)	–	–	–	–	20	–	–	–	35
		Kenelü	–	–	–	–	141	–	–	–	208
		Keş	–	–	–	–	11	–	–	–	17
		Koncular	–	–	–	–	41	–	–	–	57
		Köselü	–	–	–	–	18	–	–	–	25
		Melçik	–	–	–	–	54	–	–	–	84
		Sarı Muradlu	–	–	–	–	26	–	–	–	45
		Sülemişlü	–	–	–	–	69	–	–	–	111
		Sülemişlü (Diğer)	–	–	–	–	151	–	–	–	228
		Sülemişlü (Diğer)	–	–	–	–	34	–	–	–	51
		Yaycı nam-ı diğer Kurd Boğazı	–	–	–	–	24	–	–	–	38
		Yelmez	–	–	–	–	74	–	–	–	118
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?)	–	–	–	–	35	–	–	–	40
		Yevm Hayr (?) - Yum Hayr (?) (Diğer)	–	–	–	–	15	–	–	–	20
		Yusuf Hacılar	–	–	–	–	18	–	–	–	22
		Zekeriyalu	–	–	–	–	23	–	–	–	38
ÇEPNİ KABİLESİ		Alihan Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	6	–	–	–	10
		Arılık Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	3	–	–	–	4
		Çepni Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çepni Taifesi Perakendesi	–	–	–	–	27	–	–	–	27
		Elkin Argı Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	2	–	–	–	4
		Erimler Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	24	–	–	–	45

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. c.'nin devamı

ÇEPNİ KABİLESİ		Gürnesun Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	7	–	–	–	13
		Kabak n-ı diğer Habanlar Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	5	–	–	–	10
		Kara Viran Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	43	–	–	–	61
		Saka ve Düzmüş n-ı diğer Aşar Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	18	–	–	–	27
		Sakallar	–	–	–	–	58	–	–	–	124
		Saraylu Karyesi Çepnileri	–	–	–	–	27	–	–	–	41
FİRUZLU		Danişmendli	–	–	–	–	7	–	–	–	11
		Firuzlu	–	–	–	–	85	–	–	–	174
KUŞTİMUR KABİLESİ	KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Ağin Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	14	–	–	–	17
		Balıkçı Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	32	–	–	–	40
		Buğdaylu Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	15	–	–	–	21
		Dökenek (?) -Dökik (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	21	–	–	–	26
		Ereğli Şehri Kuştimurları	–	–	–	–	12	–	–	–	14
		Gelari (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	25	–	–	–	34
		Gözen Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	12	–	–	–	14
		Haramzalu Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	15	–	–	–	16
		İt Burnu (?) Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	28	–	–	–	43
		Kumcu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kumrallar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Küçük Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	33	–	–	–	47
		Taşkunlar Cemaati yada Andı Kara Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	39	–	–	–	90
		Yarımca Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	23	–	–	–	31
		Yassı Viran Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	30	–	–	–	48
		Yenice Karyesi Kuştimurları	–	–	–	–	26	–	–	–	27
	PERAKENDE-İ KUŞTİMUR CEMAATLERİ	Avcılar	–	–	–	–	8	–	–	–	9
		Bozapa	–	–	–	–	51	–	–	–	88
		Bulduklar	–	–	–	–	38	–	–	–	62
		Çapıtlar (?)	–	–	–	–	5	–	–	–	9
		Dedeli	–	–	–	–	84	–	–	–	124
		Eğilmez Bölüğü	–	–	–	–	25	–	–	–	32
		Hasanlar Karyesi	–	–	–	–	90	–	–	–	116
		Hüseyin Şeyhli	–	–	–	–	–	–	–	–	13
		Kızıl Çullu Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	15
		Kızıl Öyük Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
		Koçak Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	7
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	–	–	–	–	40	–	–	–	44
		Perakende-i Kuştimur - Perakende-i Kıran-ı Kuştimur	–	–	–	–	35	–	–	–	36
		Yıva-i Kuştimur n-ı diğer Davud Hacılar	–	–	–	–	169	–	–	–	237
MÜSTAKİL CEMAATLER	SİNAN BENNAK	İncikler Bölüğü	–	–	–	–	15	–	–	–	15
		Menteşeli Bölüğü	–	–	–	–	25	–	–	–	29
		Uşaklar ve Bulduklar Bölüğü	–	–	–	–	12	–	–	–	20
		Aziz	–	–	–	–	17	–	–	–	21
		Çiman (?) Dervişleri Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	9
		Çobanlar Cemaati	–	–	–	–	7	–	–	–	7
		Eğilmez-i Diğer	–	–	–	–	30	–	–	–	53
		Güldamazlar (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Gözlü	–	–	–	–	88	–	–	–	125
		Koçak-ı Kavak Viran - Çomak Kavak (?)	–	–	–	–	43	–	–	–	55
		Koyuncular Cemaati	–	–	–	–	3	–	–	–	3

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 4. c.'nin devamı

MÜSTAKİL CEMAATLER		Kul Hamza	–	–	–	–	30	–	–	–	34
		Kureyş Melikşah	–	–	–	–	148	–	–	–	190
		Kureyş Mürafık	–	–	–	–	176	–	–	–	262
		Kürkcüler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musalar	–	–	–	–	9	–	–	–	15
		Ozanlar	–	–	–	–	25	–	–	–	25
		Ozanlar (Diğer)	–	–	–	–	10	–	–	–	10
		Ömer Fakihler	–	–	–	–	8	–	–	–	8
		Sernaklu (?)	–	–	–	–	98	–	–	–	165
		Türkmenân	–	–	–	–	–	–	–	–	7
		Urban	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		Uyluklu (?)	–	–	–	–	7	–	–	–	9
		Veledlü	–	–	–	–	–	–	–	–	11
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Armağanlar	–	–	–	–	2	–	–	–	2
		Çataklu Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eli Pınarı Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Evlâd-ı Şamlu	–	–	–	–	20	–	–	–	20
		Göli Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Karacalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kılıçlu Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kiçigeldü Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Obruk Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sığrak (?) Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Zengen Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Toplam	–	–	–	–	**4339**	–	–	–	**6418**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 161; 231–235.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 5.a. *1500 Yılı İshaklu Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Acarlar tabi Kondulu	—	4	2	—	6	2	2	1	11
	Akkoyunlu	5	16	51	—	72	15	15	25	127
	Aksanlu Kürd - Kürd	—	41	52	—	93	11	26	17	147
	Bennâk	—	5	29	—	34	—	13	5	52
	Elvan Beylü	7	33	24	—	64	5	5	4	78
	Kapucu Tatar nam-ı diğer Boğaz Tataru	—	—	27	—	27	2	2	5	36
	Karalar (Yan Köy Karyesi)	—	—	22	—	22	—	1	—	23
	Kondulu	—	9	22	—	31	7	8	1	47
	Kureyş	—	—	81	—	81	17	22	15	135
	Selçuklu	—	8	90	—	98	16	8	4	126
	Tataran-ı Kutlu Boğazı	6	—	6	—	12	1	2	1	16
	Tuzlukçu	—	—	35	—	35	14	10	3	62
	Uçarlar	—	—	3	—	3	1	—	2	6
	Yaylacı	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	TOPLAM	**18**	**116**	**444**	**—**	**578**	**91**	**114**	**83**	**866**

Kaynak: *BOA, TD 40, s. 748–749: BOA, TD 32, s. 369–379.*

Ek: 5.b. *1518 Yılı İshaklu Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Acarlar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Akkoyunlu	—	22	73	—	95	27	1	23	146
	Aksanlu Kürd - Kürd	—	47	38	—	85	52	—	3	140
	Bennâk	—	12	22	—	34	38	—	5	77
	Elvan Beylü	4	31	18	—	53	35	—	—	88
	Kapucu Tatar nam-ı diğer Boğaz Tataru	—	12	14	—	26	20	—	1	47
	Karalar (Yan Köy Karyesi)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kondulu	—	13	26	—	39	20	—	2	61
	Kureyş	—	16	106	—	122	56	—	10	188
	Selçuklu	3	26	93	—	122	39	—	8	169
	Tatarân-ı Kutlu Boğazı	1	4	5	—	10	5	—	—	15
	Tuzlukçu	—	7	41	—	48	28	—	2	78
	Uçarlar	—	—	5	—	5	—	—	2	7
	Yaylacı	—	11	5	—	16	11	—	1	28
	TOPLAM	**8**	**201**	**446**	**—**	**655**	**331**	**1**	**57**	**1044**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 358–367, 374–375.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 5.c. *1522 Yılı İshaklu Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Acarlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Akkoyunlu	–	–	–	–	95	–	–	–	146
	Aksanlu Kürd - Kürd	–	–	–	–	86	–	–	–	140
	Bennâk	–	–	–	–	34	–	–	–	77
	Elvan Beylü	–	–	–	–	53	–	–	–	88
	Kapucu Tatar nam-ı diğer Boğaz Tataru	–	–	–	–	26	–	–	–	48
	Karalar (Yan Köy Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kondulu	–	–	–	–	40	–	–	–	61
	Kureyş	–	–	–	–	122	–	–	–	188
	Selçuklu	–	–	–	–	122	–	–	–	169
	Tatarân-ı Kutlu Boğazı	–	–	–	–	10	–	–	–	15
	Tuzlukçu	–	–	–	–	48	–	–	–	78
	Uçarlar	–	–	–	–	5	–	–	–	7
	Yaylacı	–	–	–	–	16	–	–	–	28
	TOPLAM	**–**	**–**	**–**	**–**	**657**	**–**	**–**	**–**	**1045**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 81–82.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 6.a. *1500 Yılı Ilgun Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	M.	Nefer
Bayramışlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Çavurcu - Çarucu	16	25	12	–	53	12	4	7	76
Muğal (Ayas Mezraası)	2	4	2	–	8	–	–	2	10
Muğal (Bayad Mezraası)	–	4	2	–	6	1	–	1	8
Muğal (Boğaz Viran Mezraası)	2	12	3	–	17	2	–	–	19
Muğal (Mescid-i Gülçek Mezraası)	–	3	3	–	6	–	–	1	7
Muğal (Tökel (?) Karyesi)	1	8	4	–	13	1	2	2	18
Tataran	–	6	22	–	28	6	4	9	47
Tataran - Miğal Tatarı	5	18	6	–	29	7	–	1	37
Tataran-ı Muğal	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tonbaklar	–	2	–	–	2	1	–	1	4
TOPLAM	**26**	**82**	**54**	–	**162**	**30**	**10**	**24**	**226**

Kaynak: *BOA, TD 40, s. 757–758: BOA, TD 32, s. 301–303.*

Ek: 6.b. *1518 Yılı Ilgun Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	M.	Nefer
Bayramışlar	2	5	1	–	8	3	1	–	12
Çavurcu - Çarucu	5	38	20	–	63	38	–	3	104
Muğal (Ayas Mezraası)	–	6	2	–	8	1	–	–	9
Muğal (Bayad Mezraası)	–	6	–	–	6	5	–	1	12
Muğal (Boğaz Viran Mezraası)	1	5	6	–	12	4	–	–	16
Muğal (Mescid-i Gülçek Mezraası)	–	5	2	–	7	5	1	–	13
Muğal (Tökel (?) Karyesi)	–	12	3	–	15	7	–	–	22
Tataran	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tataran - Miğal Tatarı	2	14	4	–	20	6	–	1	27
Tataran-ı Muğal	–	8	3	–	11	3	–	1	15
Tonbaklar	–	2	1	–	3	1	–	6	10
TOPLAM	**10**	**101**	**42**	–	**153**	**73**	**2**	**12**	**240**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 565; BOA, TD 1061, s. 354–357.*

Ek: 6.c. *1522 Yılı Ilgun Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	M.	Nefer
Bayramışlar	–	–	–	–	9	–	–	–	12
Çavurcu - Çarucu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muğal (Ayas Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muğal (Bayad Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muğal (Boğaz Viran Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muğal (Mescid-i Gülçek Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muğal (Tökel (?) Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tataran	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tataran - Miğal Tatarı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tataran-ı Muğal	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Tonbaklar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
TOPLAM	–	–	–	–	**9**	–	–	–	**12**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 88.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 7. a. *1500 Yılı Beyşehir Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim-çift	Bennak	Belisiz	Hane	Caba	Mücerred	Muaf	Nefer
Keçilü (Küre Karyesi)	—	—	—	8	8	—	4	—	12
TOPLAM	**—**	**—**	**—**	**8**	**8**	**—**	**4**	**—**	**12**

Kaynak: *BOA, TD 40, s. 572–573.*

Ek: 7.b. *1518 Yılı Beyşehir Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim-çift	Bennak	Belirsiz	Hane	Caba	Mücerred	Muaf	Nefer
Keçilü (Küre Karyesi)	—	4	9	—	13	9	—	1	23
TOPLAM	**—**	**4**	**9**	**—**	**13**	**9**	**—**	**1**	**23**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 855–856.*

Ek: 8.a. *1518 Yılı Seydişehir Kazası Cemaatleri*

Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
Haymana-i Zaviye-i Mümin Halife Cemaati (Dikili Taş Karyesi)	—	2	2	—	4	2	—	—	6
Haymana-i Zaviye-i Mümin Halife Cemaati (Gök Öyük Karyesi)	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Toplam	**—**	**2**	**2**	**—**	**4**	**2**	**—**	**2**	**8**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 934–935, 938, 942–943.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 9.a. *1500 Yılı Larende Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Caba	Müc.	M.	Nefer
YÜZDECİ KABİLESİ	Yüzdeci (Çoğlu Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Hacı Osman	–	–	22	–	22	–	4	–	26
	Hacı Osman Kethüda	–	–	15	1	16	–	6	–	22
	Halife	–	–	10	–	10	–	2	–	12
	Okçılar-Okçiyan	–	–	53	–	53	–	17	2	72
	Ramazanlar	–	–	43	–	43	–	6	1	50
	Urban (Beyan Karyesi Civarı)	–	–	10	–	10	–	–	–	10
	TOPLAM	–	–	**153**	**1**	**154**	–	**35**	**3**	**192**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 49–52.*

Ek: 9.b. *1518 Yılı Larende Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Benn	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
YÜZDECİ KABİLESİ	Yüzdeci (Çoğlu Karyesi)	–	–	7	–	7	1	–	–	8
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Hacı Osman	–	–	–	20	20	–	–	7	27
	Hacı Osman Kethüda	–	–	–	13	13	–	–	7	20
	Halife	–	–	–	9	9	–	–	3	12
	Okçılar-Okçiyan	–	–	–	65	65	–	–	5	70
	Ramazanlar	–	–	–	45	45	–	–	5	50
	Urban (Beyan Karyesi Civarı)	–	–	–	9	9	–	–	1	10
	TOPLAM	–	–	**7**	**161**	**168**	**1**	–	**28**	**197**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 241, 372–373.*

Ek: 9.c. *1522 Yılı Larende Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
YÜZDECİ KABİLESİ	Yüzdeci (Çoğlu Karyesi)	–	–	–	–	7	–	–	–	8
URBAN-I HAYMANA KABİLESİ	Hacı Osman	–	–	–	–	20	–	–	–	27
	Hacı Osman Kethüda	–	–	–	–	13	–	–	–	20
	Halife	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Okçılar-Okçiyan	–	–	–	–	65	–	–	–	70
	Ramazanlar	–	–	–	–	45	–	–	–	50
	Urban (Beyan Karyesi Civarı)	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	TOPLAM	–	–	–	–	**168**	–	–	–	**197**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 115, 160.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 10.a. *1500 Yılı Belviran Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Duacılar	–	–	17	–	17	–	1	–	18
	Yörükan-ıTatul (?)	–	7	7	–	14	7	–	3	24
	TOPLAM	–	**7**	**24**	–	**31**	**7**	**1**	**3**	**42**

Kaynak: *BOA, TD 40, s. 200–201, 234.*

Ek: 10.b. *1518 Yılı Belviran Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Duacılar	–	1	23	–	24	12	–	1	37
	Yörükan-ıTatul (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	–	**1**	**23**	–	**24**	**12**	–	**1**	**37**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 247; BOA, TD 63, s. 263.*

Ek: 10.c. *1522 Yılı Belviran Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc	M.	Nefer
MÜSTAKİL CEMAATLER	Duacılar	–	–	–	–	24	–	–	–	37
	Yörükan-ıTatul (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	–	–	–	–	**24**	–	–	–	**37**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 96.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11.a. *1500 Yılı Aksaray Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Bennak	Bel	Hane	Caba	Mücerred	Muaf	Top
	BEKTAŞLU KABİLESİ	Aydoğmuş	–	27	13	1	41	4	4	1	50
		Çiftlik - Çiftliklü	–	7	1	–	8	1	3	–	12
		Hoşkadem-Hoşkademlü	–	48	29	–	77	9	15	7	108
		Hoşkadem Bektaşlı	–	–	–	–	–	–	–	3	3
		Kızıl Köylü- Kızıl Köy	–	8	2	–	10	1	3	–	14
		Küçük Hacılu	–	10	23	–	33	7	1	1	42
		Nernek - Nernak	–	21	2	–	23	8	6	4	41
		Tahir Hacılu	–	8	4	–	12	2	3	–	17
HAYMANA VE YÖRÜK CEMAATLERİ	YÖRÜK CEMAATLERİ	Baymışlu-Baymış	–	–	12	–	12	3	3	1	19
		Divane Cebelü an Yörük-i Dündarlu	1	13	12	–	26	14	1	2	43
		İlderlü - Eldilü	–	27	14	–	41	11	5	4	61
		Saru Kız(lu)	–	27	11	–	38	7	–	6	51
		Yörük-i Dündarlu	–	45	101	–	146	62	23	16	247
	HAYMANA KABİLESİ	Ali Cüllâh	–	14	10	–	24	5	4	4	37
		Baba Alilü nam-ı diğer Baba Osmanlu	2	8	15	–	25	9	2	1	37
		Bardakçiyan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bekir İsa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bolargu-Bolarlu	7	5	13	–	25	2	11	1	39
		Borna (?)	–	12	14	–	26	17	5	3	51
		Deli Habeşlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Depesi Yamalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eylemiyen (?) - Eymişler (?)	–	31	39	–	70	4	5	3	82
		Felek nam-ı d Şirmenlü Galat (?)	–	–	19	–	19	9	2	2	32
		Hoca Sanlu - Hoca Esenlü	–	13	13	–	26	5	2	–	33
		Kâfir İshaklu - Kâfir İshak	–	15	17	–	32	5	1	2	40
		Kâfir Yörüğü	–	6	22	–	28	6	10	8	52
		Kalkancı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Develü	2	3	3	–	8	1	2	1	12
		Kara Yayla	–	–	33	–	33	10	7	2	52
		Kılıç Kemüren	–	5	8	–	13	6	4	1	24
		Kırıklu	–	10	2	–	12	7	1	–	20
		Konur	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koyuncu İmir - Koyuncu Emir	–	–	33	–	33	14	7	2	56
		Köse Yusuflar - Köse Yusuf	–	11	8	–	19	8	–	3	30
		Ömer Koçaçlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Pirlü	–	11	4	–	15	6	3	9	33
		Sevindiklü	–	–	28	–	28	10	11	1	50
		Sofu Dedelü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şekeryan (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veys Fakihlü- Üveys Fakihlü	–	7	7	–	14	6	3	–	23
		Yüreklü - Yüreklü - Beğlü	7	26	36	–	69	18	16	8	111
		Zeyne	–	–	23	–	23	14	9	6	52
	MÜSTAKİL CEMAATLER	Baş Han Civarı Perakendeleri	–	–	–	–	–	–	–	8	8
		Çat İn (?)	–	7	5	–	12	2	1	–	15
		Karlu	–	–	5	–	5	–	–	–	5
		Mondu	2	26	11	–	39	6	11	–	56
		Müteferrik	–	–	5	–	5	–	–	–	5
		Nısf-ı Mondu	2	12	10	–	24	4	7	–	35
		Perakende	–	3	4	–	7	3	4	–	14
		Perakende-i Kuştimur-Kuştimur	–	2	2	–	4	–	3	–	7
		Tatar Ömer (Hacip Karyesi)	–	–	1	7	8	–	2	–	10
		Yiğit Alisi (?)	–	3	3	–	6	2	2	2	12

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. a.'nın devamı

T-I ŞEYİLLAH KABİLESİ	Ayaçlı - Ayaçlu - Oyaçlu	–	35	35	–	70	4	7	6	87
	Ballu	–	31	21	–	52	–	7	2	61
	Başlamışlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Kara	1	40	20	18	79	2	1	3	85
	Konurca	5	63	49	–	117	20	11	6	154
	Nısf-ı Ballu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Şeyillah (Ömer Cerrar Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	6	6
YÜZDECİYAN KABİLESİ	Abdü'l-Mümin	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Alayundlu	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Ali Paşa	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Ali Yar Kethüda	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Ali Yenici	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Almaz Karyesi Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Altun Hüseyin	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Bacağı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	13	13
	Balca	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Batalar Boyunu	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Belirsiz	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Bila(l) lu	–	–	–	–	–	–	–	18	18
	Boğa Burak	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Bolatlu	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Bozkır	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Bulgar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Canbaz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çakı ?	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Çavuşlu	–	–	–	–	–	–	–	50	50
	Çora Mustafa Bey	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Debek ?	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Delü Karalar	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Diker Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Dodurga - Eskimişli	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Edercik	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Fakih ?	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Gökler	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Gökmür ve Deyük ?	–	–	–	–	–	–	–	13	13
	Hacılu - Küçük Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hızırlu - Hızır Fakihlü	–	–	–	–	–	–	–	11	11
	Hosun Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İğdir(lü)	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	İlhanlu Tatarı	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	İlyas Fakihlü	–	–	–	–	–	–	–	20	20
	İslamlu	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Kâfir İshaklu	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Kalkanlu (?)	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Kara Abdal Yanındaki Yüzdeciler	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Kara Bayezid(lü)	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Kara Gözlü	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Kara İlyaslu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Koca	–	–	–	–	–	–	–	22	22
	Kesriç	–	–	–	–	–	–	–	26	26
	Kılıcı Kara	–	–	–	–	–	–	–	8	8

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. a.'nın devamı

YÜZDECİYAN KABİLESİ	Kızıl Eşeklü	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Koğmad Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kosunini Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koyuncu Ağıl	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Kozağıl ve Bulasan Mezraları Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Kurtul ?	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Kuştimur Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Kuyruklu	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Kuyuca Kara- Borna	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Mavazi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Melek ?	–	–	–	–	–	–	–	13	13
	Musalar	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Ökçesüz	–	–	–	–	–	–	–	9	9
	Ömer Oğlanları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ömercünlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Parlak	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Perakende	–	–	–	–	–	–	–	16	16
	Pir Ömer(lü)	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Reşidlü	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Saçı Uzunca - Saçı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	24	24
	Salihiler	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Sarı	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Sarı Seydi	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Saru Kız	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Saru Kız	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Saru Kuzu (Bacağı Uzun)	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Ser Göl Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sofu Dedelü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Şad	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Şamlu	–	–	–	–	–	–	–	14	14
	Şekeryan (?)	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Tatar Ömer	–	–	–	–	–	–	–	8	8
	Tur Ömerlü	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Turlikler	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Tutmaç	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Tuzla	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Üç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Veled Şamlu Yakup	–	–	–	–	–	–	–	27	27
	Veledân-ı Divane Kara	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Veledân-ı Duacı	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Veledân-ı Kırk (?)	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Veledân-ı Küçük İsmail	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Virancık Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Yağlular	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Yörük-i Dündarlu Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Zeyne	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**29**	**640**	**742**	**26**	**1437**	**334**	**228**	**806**	**2805**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 180–215, 305–331; BOA, TD 40, s. 864, 869.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11.b. *1518 Yılı Aksaray Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	Muaf	Nefer
	BEKTAŞLU KABİLESİ	Aydoğmuş	–	29	7	–	36	18	–	1	55
		Çiftlik - Çiftliklü	–	8	1	–	9	2	–	–	11
		Hoşkadem-Hoşkademlü	–	63	39	–	102	29	–	12	143
		Hoşkadem Bektaşlı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıl Köylü- Kızıl Köy	–	7	20	–	27	4	–	–	31
		Küçük Hacılu	–	17	11	–	28	11	–	2	41
		Nernek - Nernak	–	21	13	–	34	7	–	1	42
		Tahir Hacılu	1	4	10	–	15	2	–	–	17
HAYMANA VE YÖRÜK CEMAATLERİ	YÖRÜK CEMAATLERİ	Baymışlu-Baymış	–	–	4	–	4	–	–	–	4
		Divane Cebelü an Yörük-i Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İlderlü - Eldili	–	25	15	–	40	16	–	7	63
		Saru Kız(lu)	–	17	15	–	32	14	–	–	46
		Yörük-i Dündarlu	–	53	110	–	163	109	3	83	358
	HAYMANA KABİLESİ	Ali Cüllâh	–	11	14	–	25	1	–	3	29
		Baba Alilü nam-ı diğer Baba Osmanlu	–	8	24	–	32	3	–	–	35
		Bardakçiyan	–	–	12	–	12	3	–	1	16
		Bekir İsa	–	3	5	–	8	5	–	–	13
		Bolargu	2	8	36	–	46	6	–	2	54
		Borna (?)	–	13	26	–	39	7	–	1	47
		Deli Habeşlü	–	20	23	–	43	11	–	2	56
		Depesi Yamalu	–	–	14	–	14	2	–	1	17
		Eylemiyen (?) - Eymişler (?)	–	22	53	–	75	20	–	10	105
		Felek nam-ı diğer Şirmenlü Galata (?)	–	–	13	–	13	4	–	1	18
		Hoca Sanlu - Hoca Asanlu	–	10	12	–	22	8	–	4	34
		Kâfir İshaklu - Kâfir İshak	–	11	16	–	27	11	–	1	39
		Kâfir Yörüğü	3	7	38	–	48	10	–	1	59
		Kalkancı	–	4	–	–	4	2	–	–	6
		Kara Develü	–	–	9	–	9	4	–	–	13
		Kara Yayla	–	–	36	–	36	13	–	–	49
		Kılıç Kemüren	–	–	17	–	17	5	–	–	22
		Kırıklu	–	–	5	–	5	–	–	–	5
		Konur	–	7	17	–	24	14	–	2	40
		Koyuncu İmir - Koyuncu Emir	–	–	40	–	40	6	11	2	59
		Köse Yusuflar - Köse Yusuf	–	8	10	–	18	5	–	3	26
		Ömer Koçaçlu	2	3	1	–	6	–	–	–	6
		Pirlü	–	12	13	–	25	3	–	11	39
		Sevindiklü	–	–	45	–	45	18	–	1	64
		Sofu Dedelü	–	–	13	–	13	–	–	1	14
		Şekeryan (?)	–	–	5	–	5	1	–	1	7
		Veys Fakihlü- Üveys Fakihlü	–	4	4	–	8	–	–	–	8
		Yürekli - Yüreklü - Beğlü	3	13	61	–	77	29	–	7	113
		Zeyne	–	–	34	–	34	14	–	9	57
	MÜSTAKİL CEMAATLER	Baş Han Civarı Perakendeleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çat İn (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Karlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Mondu	1	16	20	–	37	7	–	1	45
		Müteferrik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Nısf-ı Mondu	–	2	3	–	5	1	–	–	6
		Perakende	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. b.'nin devamı

		Perakende-i Kuştimur-Kuştimur	–	2	2	–	4	–	–	–	4
		Tatar Ömer (Hacip Karyesi)	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Yiğit Alisi (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
T-I ŞEYİLLAH KABİ	T-I ŞEYİLLAH KABİ	Ayaçlı - Ayaçlu - Oyaçlu	1	68	53	–	122	28	1	2	153
		Ballu	–	32	15	–	47	17	–	1	65
		Başlamışlu	–	45	29	–	74	19	–	3	96
		Hacı Kara	1	67	49	–	117	28	–	6	151
		Konurca	11	90	24	–	125	34	1	6	166
		Nısf-ı Ballu	–	40	23	–	63	15	–	7	85
		Şeyillah (Ömer Cerrar Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDECİYAN KABİLESİ	YÜZDECİYAN KABİLESİ	Abdü'l-Mümin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Alayundlu	–	–	11	–	11	2	–	–	13
		Ali Paşa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ali Yar Kethüda	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ali Yenici	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Almaz Karyesi Yüzdecileri	–	–	8	–	8	9	–	–	17
		Altun Hüseyin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bacağı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Balca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Batalar Boyunu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Belirsiz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bila(l) lu	–	–	13	–	13	7	–	–	20
		Boğa Burak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bolatlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bozkır	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulgar	–	–	4	–	4	1	–	–	5
		Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Canbaz	–	–	27	–	27	–	–	–	27
		Çakı ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çavuşlu	–	–	60	–	60	8	–	4	72
		Çora Mustafa Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Debek ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Delü Karalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Diker Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dodurga - Eskimişli	–	–	9	–	9	2	–	–	11
		Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Edercik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Fakih ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gökler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gökmür ve Deyük ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hacılu - Küçük Hacılu	–	–	34	–	34	5	–	1	40
		Hacılu	–	–	22	–	22	–	–	–	22
		Hızırlu - Hızır Fakihlü	–	–	32	–	32	3	–	1	36
		Hosun Bey	–	–	7	–	7	–	–	–	7
		İğdir(lü)	–	–	9	–	9	–	–	–	9
		İlhanlu Tatarı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İlyas Fakihlü	–	–	80	–	80	28	–	2	110
		İslamlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kâfir İshaklu	–	–	7	–	7	1	–	–	8
		Kalkanlu (?)	–	–	5	–	5	–	–	–	5
		Kara Abdal Yanındaki Yüzdeciler	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. b.'nin devamı

YÜZDECİYAN KABİLESİ	YÜZDECİYAN KABİLESİ	Kara Bayezid(lü)	–	–	15	–	15	6	–	1	22
		Kara Gözlü	–	–	11	–	11	1	–	1	13
		Kara İlyaslu	–	–	10	–	10	1	–	–	11
		Kara Koca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kesriç	–	–	23	–	23	6	–	–	29
		Kılıcı Kara	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıl Eşeklü	–	–	16	–	16	1	–	2	19
		Koğmad Mezraası Yüzdecileri	–	–	4	–	4	–	–	–	4
		Kosunini Mezraası Yüzdecileri	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Koyuncu Ağıl	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kozağıl ve Bulasan Mezraaları Yüzdecileri	–	–	6	–	6	1	–	–	7
		Kurtul ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuştimur Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuyruklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuyuca Kara- Borna	–	–	24	–	24	2	–	–	26
		Mavazi	–	–	32	–	32	17	–	4	53
		Melek ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ökçesüz	–	–	21	–	21	4	–	–	25
		Ömer Oğlanları	–	–	3	–	3	1	–	–	4
		Ömercünlü	–	–	15	–	15	4	–	–	19
		Parlak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Perakende	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Pir Ömer(lü)	–	–	12	–	12	3	–	–	15
		Reşidlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saçı Uzunca - Saçı Uzun	–	–	4	–	4	1	–	–	5
		Salihiler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sarı Seydi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saru Kız	–	–	19	–	19	3	–	–	22
		Saru Kız	–	–	3	–	3	–	–	–	3
		Saru Kuzu (Bacağı Uzun)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ser Göl Mezraası Yüzdecileri	–	–	4	–	4	2	–	–	6
		Sofu Dedelü	–	–	15	–	15	4	–	–	19
		Şad	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şamlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şekeryan (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tatar Ömer	–	–	12	–	12	3	–	1	16
		Tur Ömerlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Turlikler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tutmaç	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tuzla	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Üç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veled Şamlu Yakup	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledan-ı Divane Kara	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledan-ı Duacı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledan-ı Kırk (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledan-ı Küçük İsmail	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Virancık Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlular	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yörük-i Dündarlu Yüzdecileri	–	–	70	–	70	14	–	2	86
		Zeyne	–	–	26	–	26	8	–	–	34
		TOPLAM	**25**	**770**	**1736**	–	**2531**	**714**	**16**	**215**	**3476**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 182–226, 242; BOA, TD 455, s. 614.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11.c. *1522 Yılı Aksaray Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
BEKTAŞLU KABİLESİ	BEKTAŞLU KABİLESİ	Aydoğmuş	–	–	–	–	38	–	–	–	55
		Çiftlik - Çiftliklü	–	–	–	–	9	–	–	–	11
		Hoşkadem-Hoşkademlü	–	–	–	–	88	–	–	–	143
		Hoşkadem Bektaşlı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıl Köylü- Kızıl Köy	–	–	–	–	26	–	–	–	31
		Küçük Hacılu	–	–	–	–	28	–	–	–	41
		Nernek - Nernak	–	–	–	–	34	–	–	–	42
		Tahir Hacılu	–	–	–	–	15	–	–	–	17
HAYMANA VE YÖRÜK CEMAATLERİ	YÖRÜK CEMAATLERİ	Baymışlu-Baymış	–	–	–	–	4	–	–	–	4
		Divane Cebelü Yörük-i Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İlderlü - Eldilü	–	–	–	–	44	–	–	–	63
		Saru Kız(lu)	–	–	–	–	32	–	–	–	46
		Yörük-i Dündarlu	–	–	–	–	202	–	–	–	358
	HAYMANA KABİLESİ	Ali Cüllâh	–	–	–	–	21	–	–	–	29
		Baba Alilü nam-ı diğer Baba Osmanlu	–	–	–	–	32	–	–	–	35
		Bardakçiyan	–	–	–	–	11	–	–	–	16
		Bekir İsa	–	–	–	–	8	–	–	–	13
		Bolargu-Bolarlu	–	–	–	–	44	–	–	–	54
		Borna (?)	–	–	–	–	37	–	–	–	47
		Deli Habeşlü	–	–	–	–	41	–	–	–	57
		Depesi Yamalu	–	–	–	–	14	–	–	–	17
		Eylemiyen (?) - Eymişler (?)	–	–	–	–	73	–	–	–	105
		Felek nam-ı d Şirmenlü Galata (?)	–	–	–	–	13	–	–	–	18
		Hoca Sanlu - Hoca Asanlu	–	–	–	–	22	–	–	–	34
		Kâfir İshaklu - Kâfir İshak	–	–	–	–	27	–	–	–	39
		Kâfir Yörüğü	–	–	–	–	47	–	–	–	59
		Kalkancı	–	–	–	–	4	–	–	–	6
		Kara Develü	–	–	–	–	9	–	–	–	13
		Kara Yayla	–	–	–	–	34	–	–	–	49
		Kılıç Kemüren	–	–	–	–	17	–	–	–	22
		Kırıklu	–	–	–	–	5	–	–	–	5
		Konur	–	–	–	–	20	–	–	–	40
		Koyuncu İmir - Koyuncu Emir	–	–	–	–	43	–	–	–	59
		Köse Yusuflar - Köse Yusuf	–	–	–	–	18	–	–	–	26
		Ömer Koçaçlu	–	–	–	–	6	–	–	–	6
		Pirlü	–	–	–	–	24	–	–	–	39
		Sevindiklü	–	–	–	–	46	–	–	–	64
		Sofu Dedelü	–	–	–	–	13	–	–	–	14
		Şekeryan (?)	–	–	–	–	5	–	–	–	7
		Veys Fakihlü- Üveys Fakihlü	–	–	–	–	8	–	–	–	8
		Yürekli - Yüreklü - Beğlü	–	–	–	–	70	–	–	–	113
		Zeyne	–	–	–	–	41	–	–	–	57
MÜSTAKİL CEMAATLER		Baş Han Civarı Perakendeleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çat İn (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Karlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Mondu	–	–	–	–	36	–	–	–	45
		Nısf-ı Mondu	–	–	–	–	5	–	–	–	6
		Perakende	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Perakende-i Kuştimur-Kuştimur	–	–	–	–	10	–	–	–	10
		Tatar Ömer (Hacip Karyesi)	–	–	–	–	2	–	–	–	2
		Yiğit Alisi (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. c.'nin devamı

T-I ŞEYİLLAH KABİLESİ	T-I ŞEYİLLAH KABİLESİ	Ayaçlı - Ayaçlu - Oyaçlu	–	–	–	–	128	–	–	–	153
		Ballu	–	–	–	–	47	–	–	–	65
		Başlamışlu	–	–	–	–	76	–	–	–	96
		Hacı Kara	–	–	–	–	112	–	–	–	151
		Konurca	–	–	–	–	125	–	–	–	166
		Nısf-ı Ballu	–	–	–	–	67	–	–	–	85
		Şeyillah (Ömer Cerrar Mezraası)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDECİYAN KABİLESİ	YÜZDECİYAN KABİLESİ	Abdü'l-Mümin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Alayundlu	–	–	–	–	11	–	–	–	12
		Ali Paşa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ali Yar Kethüda	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ali Yenici	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Almaz Karyesi Yüzdecileri	–	–	–	–	8	–	–	–	17
		Altun Hüseyin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bacağı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Balca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Batalar Boyunu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Belirsiz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bila(l) lu	–	–	–	–	13	–	–	–	20
		Boğa Burak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bolatlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bozkır	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulgar	–	–	–	–	4	–	–	–	5
		Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Canbaz	–	–	–	–	27	–	–	–	27
		Çakı ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çavuşlu	–	–	–	–	59	–	–	–	72
		Çora Mustafa Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Debek ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Delü Karalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Diker Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dodurga - Eskimişli	–	–	–	–	9	–	–	–	11
		Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Edercik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Fakih ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gökler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gökmür ve Deyük ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hacılu - Küçük Hacılu	–	–	–	–	34	–	–	–	40
		Hacılu	–	–	–	–	22	–	–	–	22
		Hızırlu - Hızır Fakihlü	–	–	–	–	22	–	–	–	36
		Hosun Bey	–	–	–	–	7	–	–	–	7
		İğdir(lü)	–	–	–	–	9	–	–	–	9
		İlhanlu Tatarı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İlyas Fakihlü	–	–	–	–	77	–	–	–	110
		İslamlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kâfir İshaklu	–	–	–	–	4	–	–	–	5
		Kalkanlu (?)	–	–	–	–	5	–	–	–	5
		Kara Abdal Yanındaki Yüzdeciler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Bayezid(lü)	–	–	–	–	15	–	–	–	22
		Kara Gözlü	–	–	–	–	11	–	–	–	13

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 11. c.'nin devamı

YÜZDECİYAN KABİLESİ	YÜZDECİYAN KABİLESİ	Kara İlyaslu	–	–	–	–	10	–	–	–	11
		Kara Koca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kesriç	–	–	–	–	32	–	–	–	79
		Kılıcı Kara	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıl Eşeklü	–	–	–	–	16	–	–	–	19
		Koğmad Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	4	–	–	–	4
		Kosunini Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	7	–	–	–	7
		Koyuncu Ağıl	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kozağıl ve Bulasan Mezraları Yüzdecileri	–	–	–	–	6	–	–	–	7
		Kurtul ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuştimur Yüzdecileri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuyruklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuyuca Kara- Borna	–	–	–	–	24	–	–	–	26
		Mavazi	–	–	–	–	36	–	–	–	53
		Melek ?	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ökçesüz	–	–	–	–	21	–	–	–	25
		Ömer Oğlanları	–	–	–	–	3	–	–	–	4
		Ömercünlü	–	–	–	–	15	–	–	–	19
		Parlak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Perakende	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Pir Ömer(lü)	–	–	–	–	12	–	–	–	15
		Reşidlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saçı Uzunca - Saçı Uzun	–	–	–	–	5	–	–	–	5
		Salihiler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sarı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sarı Seydi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saru Kız	–	–	–	–	19	–	–	–	22
		Saru Kız	–	–	–	–	3	–	–	–	3
		Saru Kuzu (Bacağı Uzun)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ser Göl Mezraası Yüzdecileri	–	–	–	–	4	–	–	–	6
		Sofu Dedelü	–	–	–	–	15	–	–	–	19
		Şad	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şamlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Şekeryan (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tatar Ömer	–	–	–	–	12	–	–	–	16
		Tur Ömerlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Turlikler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tutmaç	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tuzla	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Üç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veled Şamlu Yakup	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledân-ı Divane Kara	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledân-ı Duacı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledân-ı Kırk (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Veledân-ı Küçük İsmail	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Virancık Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlular	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yörük-i Dündarlu Yüzdecileri	–	–	–	–	71	–	–	–	86
		Zeyne	–	–	–	–	26	–	–	–	34
		TOPLAM	–	–	–	–	**2559**	–	–	–	**3534**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 125–126, 128, 132–134, 161.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 12.a. *1500 Yılı Ereğli Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ADA CEMAATİ	Ada Karyesi	–	17	25	–	42	–	21	1	64
	Ağaçlu Karyesi	–	5	1	–	6	–	–	–	6
	Ak Kuyu Karyesi	–	–	11	–	11	–	6	2	19
	Amidlü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bahtiyar Karyesi	–	5	18	–	23	–	8	1	32
	Balcı Ağıl Karyesi	–	3	73	–	76	3	47	11	137
	Kara Kutlu Karyesi	2	6	13	–	21	–	14	1	36
	Menaf Karyesi	–	6	1	–	7	–	10	6	23
	Taş Ağıl Karyesi	–	9	5	–	14	–	8	–	22
	Yeni Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yenice Karyesi	–	4	1	–	5	–	2	–	7
MÜSTAKİL CEMAATLER	Farsak - Farsakan	8	69	26	–	103	–	41	35	179
	Keremoğlu (nam-ı diğer Güney)	13	99	63	1	176	11	45	38	270
	Kirlü	3	–	3	–	6	–	6	8	20
	Koz (nam-ı diğer Burnaz)	16	62	12	–	90	2	27	4	123
	Mahmud Kocalar	–	9	8	–	17	–	8	1	26
	Musa Beylü	6	4	3	–	13	1	1	–	15
	Perakende	–	–	5	–	5	1	4	1	11
	Yundyan	–	–	11	–	11	2	6	5	24
URBAN-I SAPAN KABİLESİ	Arap Ahmedlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Davudlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Depecik nam-ı diğer Tokça	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kırlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koçiler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Meremlü (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Nasır-Nasırlu	–	–	–	–	–	–	–	50	50
	Sapan-ı Urban -Urban	–	–	–	–	–	–	–	31	31
	Teberrük Arab	–	–	–	–	–	–	–	32	32
	Yalnuz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDECİ KABİLESİ	Bıyıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Eyne Mescidi Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	4	2	4	10
	Göni Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kurtul Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Muşal (?) Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ümid Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Varsakan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yazıcı Karyesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yüzdeci	–	–	–	6	6	–	–	6	12
	TOPLAM	**48**	**298**	**279**	**7**	**632**	**24**	**256**	**237**	**1149**

Kaynak: *BOA, TD 40, s. 1041–1047, 1065, 1072–1090; BOA, TD 32, s. 366–368.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 12.b. *1518 Yılı Ereğli Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ADA CEMAATİ	Ada Karyesi	–	15	77	2	94	50	–	12	156
	Ağaçlu Karyesi	–	5	–	–	5	3	–	–	8
	Ak kuyu Karyesi	–	–	17	–	17	–	–	–	17
	Amidlü Karyesi	–	–	4	–	4	2	–	–	6
	Bahtiyar Karyesi	1	9	37	–	47	41	–	1	89
	Balcı Ağıl Karyesi	–	2	108	–	110	28	–	20	158
	Kara Kutlu Karyesi	–	5	30	–	35	11	–	40	86
	Menaf Karyesi	–	8	5	–	13	2	–	12	27
	Taş Ağıl Karyesi	–	10	16	–	26	13	–	3	42
	Yeni Karyesi	1	3	8	–	12	7	–	–	19
	Yenice Karyesi	–	4	6	–	10	2	–	1	13
MÜSTAKİL CEMAATLER	Farsak - Farsakan	4	85	41	1	131	33	–	43	207
	Keremoğlu (nam-ı diğer Güney)	20	163	86	1	270	109	–	77	456
	Kirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koz (nam-ı diğer Burnaz)	6	93	36	–	135	40	–	9	184
	Mahmud Kocalar	–	13	7	–	20	5	–	2	27
	Musa Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Perakende	–	2	5	–	7	4	–	–	11
	Yundyan	–	9	5	–	14	11	–	–	25
URBAN-I SAPAN KABİLESİ	Arap Ahmedlü	–	–	–	20	20	–	–	3	23
	Davudlu	–	–	–	3	3	–	–	–	3
	Depecik nam-ı diğer Tokça	–	–	–	30	30	–	–	3	33
	Kırlu	–	–	–	20	20	–	–	2	22
	Koçiler	–	–	–	7	7	–	–	2	9
	Meremlü (?)	–	–	–	3	3	–	–	1	4
	Nasır-Nasırlu	–	–	–	28	28	–	–	4	32
	Sapan-ı Urban -Urban	–	–	–	3	3	–	–	1	4
	Teberrük Arab	–	–	–	30	30	–	–	10	40
	Yalnuz	–	–	–	24	24	–	–	5	29
YÜZDECİ KABİLESİ	Bıyıklu	–	–	1	–	1	1	–	–	2
	Eyne Mescidi Karyesi Cemaati	–	–	7	–	7	4	–	–	11
	Göni Karyesi Cemaati	–	–	4	–	4	–	–	–	4
	Kurtul Karyesi Cemaati	–	–	9	–	9	1	–	–	10
	Muşal (?) Karyesi Cemaati	–	–	2	–	2	1	–	–	3
	Ümid Karyesi Cemaati	–	–	3	–	3	–	–	–	3
	Varsakan	–	–	2	–	2	–	1	–	3
	Yazıcı Karyesi Cemaati	–	–	4	–	4	–	–	–	4
	Yüzdeci	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**32**	**426**	**520**	**172**	**1150**	**368**	**1**	**251**	**1770**

Kaynak: *BOA, TD 455, s. 277, 284–285, 290–297, 303–311; BOA, TD 63, s. 321, 329–330, 334–341, 347–355; BOA, TD 1061, s. 237–238, 241, 370–371.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 12.c. *1522 Yılı Ereğli Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ADA CEMAATİ	Ada	–	–	–	–	94	–	–	–	154
	Ağaçlu	–	–	–	–	5	–	–	–	8
	Ak kuyu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Amidlü	–	–	–	–	4	–	–	–	6
	Bahtiyar	–	–	–	–	47	–	–	–	89
	Balcı Ağıl	–	–	–	–	110	–	–	–	158
	Kara Kutlu	–	–	–	–	35	–	–	–	85
	Menaf	–	–	–	–	13	–	–	–	27
	Taş Ağıl	–	–	–	–	26	–	–	–	42
	Yeni	–	–	–	–	12	–	–	–	19
	Yenice	–	–	–	–	10	–	–	–	13
MÜSTAKİL CEMAATLER	Farsak - Farsakan	–	–	–	–	131	–	–	–	207
	Keremoğlu (nam-ı diğer Güney)	–	–	–	–	274	–	–	–	447
	Kirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koz (nam-ı diğer Burnaz)	–	–	–	–	133	–	–	–	180
	Mahmud Kocalar	–	–	–	–	20	–	–	–	27
	Musa Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Perakende	–	–	–	–	7	–	–	–	11
	Yundyan	–	–	–	–	14	–	–	–	25
URBAN-I SAPAN KABİLESİ	Arap Ahmedlü	–	–	–		20	–	–		23
	Davudlu	–	–	–	–	3	–	–	–	3
	Depecik nam-ı diğer Tokça	–	–	–	–	30	–	–	–	33
	Kırlu	–	–	–	–	20	–	–	–	22
	Koçiler	–	–	–	–	7	–	–	–	9
	Meremlü (?)	–	–	–	–	3	–	–	–	4
	Nasır-Nasırlu	–	–	–	–	28	–	–	–	32
	Sapan-ı Urban -Urban	–	–	–	–	3	–	–	–	4
	Teberrük Arab	–	–	–	–	30	–	–	–	40
	Yalnuz	–	–	–	–	24	–	–	–	29
YÜZDECİ KABİLESİ	Bıyıklu	–	–	–	–	1	–	–	–	2
	Eyne Mescidi Karyesi Cemaati	–	–	–	–	7	–	–	–	11
	Göni Karyesi Cemaati	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Kurtul Karyesi Cemaati	–	–	–	–	7	–	–	–	10
	Muşal (?) Karyesi Cemaati	–	–	–	–	2	–	–	–	3
	Ümid Karyesi Cemaati	–	–	–	–	3	–	–	–	3
	Varsakan	–	–	–	–	2	–	–	–	3
	Yazıcı Karyesi Cemaati	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Yüzdeci	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	–	–	–	–	**1103**	–	–	–	**1697**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 149–155, 160.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13.a. *1500 Yılı Koçhisar Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
BOZDOĞANLU KABİLESİ	Araplar	8	28	4	–	40	–	11	–	51
	Bekir	19	15	8	–	42	–	10	4	56
	Bozdoğan	9	52	19	–	80	4	2	–	86
	Bucaklar-ı Hızır - Bucaklu	10	42	12	–	64	–	8	2	74
	İğdir	15	38	14	–	67	3	1	3	74
	Nökeran-ı Bozdoğan	–	1	6	–	7	5	–	–	12
	Perakende-i Bozdoğan	–	3	4	–	7	–	5	–	12
BOZKIRLU KABİLESİ	Alameddin- Alemüddin	11	23	4	–	38	–	15	1	54
	Bıçağı Uzun	–	4	1	5	10	–	2	–	12
	Derziler	–	14	2	–	16	1	3	1	21
	Eşeklü	20	4	–	–	24	1	8	1	34
	Fakihler ve Çanakçılar	4	26	19	–	49	1	12	1	63
	Güvender Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gürzlü (nam-ı diğer Ali Cüllah)	–	8	5	–	13	–	7	3	23
	Hacı Hasanlu	–	14	24	–	38	–	11	1	50
	Hisar Beylü	1	9	1	–	11	–	3	1	15
	Hüseyin ve Hasan	–	24	2	–	26	–	10	–	36
	İleyiz- İdeyiz	8	16	1	–	25	–	22	–	47
	Kamanlu	–	20	–	–	20	–	6	2	28
	Kandemiş Delülü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Esbiyalu (?)	23	13	9	–	45	–	8	–	53
	Kara Kocalu -Kara Karacalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Mehmedlü	1	–	15	–	16	–	6	–	22
	Kara Sultanlu	–	15	12	–	27	–	10	4	41
	Kökler	30	8	–	–	38	–	20	1	59
	Kulfallu	3	8	2	–	13	–	9	1	23
	Perakende-i Bozkırlu	–	10	2	–	12	–	9	–	21
	Uğru Sarılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HİNDİLÜ KABİLESİ	Bedeler	1	4	10	–	15	–	2	–	17
	Bezeklü-Bezekler	3	7	17	–	27	1	–	–	28
	Köseler	2	7	18	–	27	1	–	–	28
	Nökerân-ı Hindilü	3	11	23	–	37	1	5	3	46
	Öğtemur-Öğtemir	5	3	16	–	24	–	1	1	26
	Serik- Seriklü	1	5	18	–	24	4	–	–	28
	Talaş	5	6	13	–	24	3	3	18	48
	Uzun Oba	–	1	20	–	21	2	3	2	28
MÜSTAKİL CEMAATLER	Ali Hanlu - İlhanlar	–	5	7	–	12	–	–	1	13
	Bey Alaaddin	2	2	6	–	10	4	2	1	17
	Celayir	–	10	19	–	29	9	2	1	41
	Celayir-i Diğer	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cüneydlü	12	5	10	–	27	10	2	1	40
	Cüneydlü Diğer	5	12	–	–	17	8	3	2	30
	Güvender Şeyh - Güvender Aşıklu	4	4	12	–	20	11	5	–	36
	Kırşehirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kundanlu	5	–	3	–	8	9	1	6	24
	Kürti	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Salihler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Söğütlü	3	1	4	–	8	3	1	–	12
	Şirmin nam-ı diğer Cenlik ??	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13. a.'nın devamı

RUNKUŞ KABİLESİ	Aklıkçı	1	32	28	–	61	16	–	1	78
	İzdivan	–	50	19	–	69	19	3	1	92
	Kayırhanlu	–	34	18	–	52	24	2	–	78
YÜZDECİ KABİLESİ	Aladağlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Alemüddin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Alihan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Arablar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bıçağı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bozkırlu İçinden Bir Cemaat	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bulgar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çanakçı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çepni	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çepni (Kürti cemaati içinde)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çomaklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Depükler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Elvanlu - Kışla-i Elvanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Hacı İbrahim	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Kara Ali	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Kara Ali	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hızır Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İbrahim Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İğdir	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İğdir	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İğdir	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karpuz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kuru Kışla	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kusunlar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kürti	–	6	11	–	17	3	–	–	20
	Oğul Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Reşidlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Saçı Uzun	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Salihler ve Salur	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Varsak İlyaslu (nam-ı diğer Varsak Alilü)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yamaklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**214**	**600**	**438**	**5**	**1257**	**143**	**233**	**64**	**1697**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 217–253.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13.b. *1518 Yılı Koçhisar Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
BOZDOĞANLU KABİLESİ	Araplar	2	25	26	—	53	11	1	13	78
	Bekir	—	20	21	—	41	11	—	3	55
	Bozdoğan	2	44	55	—	101	38	—	2	141
	Bucaklar-ı Hızır - Bucaklu	—	23	39	—	62	26	2	3	93
	İğdir	1	36	38	—	75	15	—	3	93
	Nökeran-ı Bozdoğan	—	2	9	—	11	—	—	—	11
	Perakende-i Bozdoğan	—	3	10	—	13	4	—	—	17
BOZKIRLU KABİLESİ	Alameddin- Alemüddin	6	23	21	—	50	9	—	1	60
	Bıçağı Uzun	—	4	8	—	12	5	—	—	17
	Derziler	1	11	11	—	23	3	—	4	30
	Eşeklü	1	14	14	—	29	12	—	2	43
	Fakihler ve Çanakçılar	2	38	34	—	74	43	—	8	125
	Güvender Hacılu	10	7	13	—	30	8	—	1	39
	Gürzlü (nam-ı diğer Ali Cüllah)	—	11	16	—	27	10	—	1	38
	Hacı Hasanlu	—	15	9	—	24	4	—	—	28
	Hisar Beylü	—	11	4	—	15	3	—	5	23
	Hüseyin ve Hasan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	İleyiz- İdeyiz	4	13	14	—	31	11	—	1	43
	Kamanlu	—	10	11	—	21	3	—	3	27
	Kandemiş Delülü	1	16	17	—	34	7	1	1	43
	Kara Esbiyalu (?)	3	24	12	—	39	19	—	4	62
	Kara Kocalu -Kara Karacalar	3	15	9	—	27	13	—	2	42
	Kara Mehmedlü	4	6	3	—	13	2	—	—	15
	Kara Sultanlu	1	22	16	—	39	10	—	1	50
	Kökler	4	19	23	—	46	11	1	2	60
	Kulfallu	—	11	9	—	20	4	1	1	26
	Perakende-i Bozkırlu	1	6	19	—	26	8	—	—	34
	Uğru Sarılu	4	9	1	—	14	5	—	—	19
HİNDİLÜ KABİLESİ	Bedeler	1	4	8	—	13	6	—	2	21
	Bezeklü-Bezekler	6	14	21	—	41	31	—	—	72
	Köseler	—	17	22	—	39	15	—	2	56
	Nökerân-ı Hindilü	2	18	44	—	64	42	—	6	112
	Öğtemur-Öğtemir	2	15	25	—	42	18	—	1	61
	Serik- Seriklü	—	7	25	—	32	18	—	—	50
	Talaş	1	9	37	—	47	22	1	1	71
	Uzun Oba	—	14	20	—	34	15	1	1	51
MÜSTAKİL CEMAATLER	Ali Hanlu - İlhanlar	6	8	14	—	28	4	—	1	33
	Bey Alaaddin	—	10	9	—	19	7	—	1	27
	Celayir	—	15	8	—	23	10	—	7	40
	Celayir-i Diğer	—	4	14	—	18	5	—	—	23
	Cüneydlü	4	27	10	—	41	13	—	4	58
	Cüneydlü Diğer	—	14	11	—	25	12	—	—	37
	Güvender Şeyh - Güvender Aşıklu	—	24	8	—	32	19	1	1	53
	Kırşehirlü	1	16	22	—	39	11	—	4	54
	Kundanlu	5	13	11	—	29	2	—	—	31
	Kürti	6	20	53	—	79	26	—	12	117
	Salihler	—	—	11	—	11	5	—	1	17
	Söğütlü	—	7	1	—	8	3	—	—	11
	Şirmin nam-ı diğer Cenlik ??	4	5	6	—	15	5	—	—	20

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13. b.'nin devamı

RUNKUŞ KABİLESİ	Aklıkçı	—	80	32	—	112	25	—	2	139
	İzdivan	—	61	34	—	95	19	1	3	118
	Kayırhanlu	—	45	39	—	84	21	—	10	115
YÜZDECİ KABİLESİ	Aladağlu	—	—	53	—	53	10	—	1	64
	Alemüddin	—	—	14	—	14	1	—	—	15
	Alihan	—	—	16	—	16	3	—	—	19
	Arablar	—	—	8	—	8	—	—	—	8
	Bıçağı Uzun	—	—	15	—	15	1	—	—	16
	Bozkırlu İçinden Bir Cemaat	—	—	25	—	25	—	—	—	25
	Bulgar	—	—	4	—	4	1	—	—	5
	Çanakçı	—	—	7	—	7	—	—	—	7
	Çepni	—	—	123	—	123	8	—	2	133
	Çepni (Kürti cemaati içinde)	—	—	8	—	8	1	—	—	9
	Çomaklu	—	—	12	—	12	3	—	—	15
	Depükler	—	—	10	—	10	1	—	—	11
	Elvanlu - Kışla-i Elvanlu	—	—	11	—	11	2	—	—	13
	Evlâd-ı Hacı İbrahim	—	—	28	—	28	11	—	1	40
	Evlâd-ı Kara Ali	—	—	7	—	7	—	—	—	7
	Evlâd-ı Kara Ali	—	—	10	—	10	—	—	—	10
	Hızır Hacılu	—	—	22	—	22	6	—	—	28
	İbrahim Hacılu	—	—	41	—	41	3	—	1	45
	İğdir	—	—	61	—	61	13	—	1	75
	İğdir	—	—	6	—	6	—	—	—	6
	İğdir	—	—	6	—	6	1	—	—	7
	Karpuz	—	—	9	—	9	5	—	—	14
	Kuru Kışla	—	—	28	—	28	5	—	2	35
	Kusunlar	—	—	14	—	14	5	—	—	19
	Kürti	1	10	11	—	22	5	—	1	28
	Oğul Beylü	—	—	8	—	8	1	—	—	9
	Reşidlü	—	—	38	—	38	6	—	—	44
	Saçı Uzun	—	—	29	—	29	—	—	—	29
	Salihler ve Salur	—	—	71	—	71	10	—	—	81
	Varsak İlyaslu (nam-ı diğer Varsak Alilü)	—	—	7	—	7	2	—	—	9
	Yamaklu	—	—	20	—	20	3	—	—	23
	TOPLAM	**89**	**895**	**1669**	**0**	**2653**	**756**	**10**	**129**	**3548**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 226–237, 245–279.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13.c. *1522 Yılı Koçhisar Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
BOZDOĞANLU KABİLESİ	Araplar	–	–	–	–	49	–	–	–	78
	Bekir	–	–	–	–	42	–	–	–	55
	Bozdoğan	–	–	–	–	100	–	–	–	141
	Bucaklar-ı Hızır - Bucaklu	–	–	–	–	59	–	–	–	93
	İğdir	–	–	–	–	72	–	–	–	93
	Nökeran-ı Bozdoğan	–	–	–	–	11	–	–	–	11
	Perakende-i Bozdoğan	–	–	–	–	13	–	–	–	17
BOZKIRLU KABİLESİ	Alameddin- Alemüddin	–	–	–	–	50	–	–	–	60
	Bıçağı Uzun	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Derziler	–	–	–	–	23	–	–	–	30
	Eşeklü	–	–	–	–	28	–	–	–	43
	Fakihler ve Çanakçılar	–	–	–	–	74	–	–	–	125
	Güvender Hacılu	–	–	–	–	30	–	–	–	39
	Gürzlü (nam-ı diğer Ali Cüllah)	–	–	–	–	27	–	–	–	38
	Hacı Hasanlu	–	–	–	–	24	–	–	–	28
	Hisar Beylü	–	–	–	–	15	–	–	–	23
	Hüseyin ve Hasan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İleyiz- İdeyiz	–	–	–	–	31	–	–	–	43
	Kamanlu	–	–	–	–	21	–	–	–	27
	Kandemiş Delülü	–	–	–	–	34	–	–	–	43
	Kara Esbiyalu (?)	–	–	–	–	39	–	–	–	62
	Kara Kocalu -Kara Karacalar	–	–	–	–	46	–	–	–	60
	Kara Mehmedlü	–	–	–	–	13	–	–	–	15
	Kara Sultanlu	–	–	–	–	39	–	–	–	50
	Kökler	–	–	–	–	46	–	–	–	60
	Kulfallu	–	–	–	–	20	–	–	–	26
	Perakende-i Bozkırlu	–	–	–	–	26	–	–	–	34
	Uğru Sarılu	–	–	–	–	14	–	–	–	19
HİNDİLÜ KABİLESİ	Bedeler	–	–	–	–	13	–	–	–	21
	Bezeklü-Bezekler	–	–	–	–	41	–	–	–	72
	Köseler	–	–	–	–	39	–	–	–	56
	Nökerân-ı Hindilü	–	–	–	–	64	–	–	–	112
	Öğtemur-Öğtemir	–	–	–	–	42	–	–	–	61
	Serik- Seriklü	–	–	–	–	32	–	–	–	50
	Talaş	–	–	–	–	43	–	–	–	71
	Uzun Oba	–	–	–	–	32	–	–	–	51
MÜSTAKİL CEMAATLER	Ali Hanlu - İlhanlar	–	–	–	–	28	–	–	–	33
	Bey Alaaddin	–	–	–	–	19	–	–	–	27
	Celayir	–	–	–	–	23	–	–	–	40
	Celayir-i Diğer	–	–	–	–	18	–	–	–	23
	Cüneydlü	–	–	–	–	41	–	–	–	58
	Cüneydlü Diğer	–	–	–	–	25	–	–	–	37
	Güvender Şeyh - Güvender Aşıklu	–	–	–	–	32	–	–	–	53
	Kırşehirlü	–	–	–	–	39	–	–	–	54
	Kundanlu	–	–	–	–	29	–	–	–	31
	Kürti	–	–	–	–	79	–	–	–	117
	Salihler	–	–	–	–	11	–	–	–	17
	Söğütlü	–	–	–	–	8	–	–	–	11
	Şirmin nam-ı diğer Cenlik ??	–	–	–	–	15	–	–	–	20

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 13. c.'nin devamı

RUNKUŞ KABİLESİ	Aklıkçı	—	—	—	—	112	—	—	—	129
	İzdivan	—	—	—	—	94	—	—	—	118
	Kayırhanlu	—	—	—	—	82	—	—	—	115
YÜZDECİ KABİLESİ	Aladağlu	—	—	—	—	54	—	—	—	64
	Alemüddin	—	—	—	—	14	—	—	—	15
	Alihan	—	—	—	—	16	—	—	—	19
	Arablar	—	—	—	—	8	—	—	—	8
	Bıçağı Uzun	—	—	—	—	15	—	—	—	16
	Bozkırlu İçinden Bir Cemaat	—	—	—	—	25	—	—	—	25
	Bulgar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Çanakçı	—	—	—	—	7	—	—	—	7
	Çepni	—	—	—	—	123	—	—	—	133
	Çepni (Kürti cemaati içinde)	—	—	—	—	8	—	—	—	9
	Çomaklu	—	—	—	—	12	—	—	—	15
	Depükler	—	—	—	—	10	—	—	—	11
	Elvanlu - Kışla-i Elvanlu	—	—	—	—	11	—	—	—	13
	Evlâd-ı Hacı İbrahim	—	—	—	—	28	—	—	—	40
	Evlâd-ı Kara Ali	—	—	—	—	7	—	—	—	7
	Evlâd-ı Kara Ali	—	—	—	—	10	—	—	—	10
	Hızır Hacılu	—	—	—	—	22	—	—	—	28
	İbrahim Hacılu	—	—	—	—	40	—	—	—	45
	İğdir	—	—	—	—	61	—	—	—	75
	İğdir	—	—	—	—	6	—	—	—	6
	İğdir	—	—	—	—	6	—	—	—	7
	Karpuz	—	—	—	—	9	—	—	—	14
	Kuru Kışla	—	—	—	—	28	—	—	—	35
	Kusunlar	—	—	—	—	14	—	—	—	19
	Kürti	—	—	—	—	22	—	—	—	28
	Oğul Beylü	—	—	—	—	8	—	—	—	9
	Reşidlü	—	—	—	—	38	—	—	—	44
	Saçı Uzun	—	—	—	—	29	—	—	—	29
	Salihler ve Salur	—	—	—	—	68	—	—	—	81
	Varsak İlyaslu (nam-ı diğer Varsak Alilü)	—	—	—	—	7	—	—	—	9
	Yamaklu	—	—	—	—	20	—	—	—	23
	TOPLAM	—	—	—	—	**2645**	**0**	**0**	**0**	**3551**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 140–147.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14.a. *1500 Yılı Niğde Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
	BEREKETLÜ CEMAATİ	Asıl Hacı	1	32	47	–	80	16	44	3	143
		Celal	–	10	6	–	16	5	3	–	24
		Çapalu	–	4	14	–	18	8	2	–	28
		Duacılu	–	4	9	–	13	11	2	2	28
		Hacı İbrahim	–	6	4	–	10	6	5	–	21
		İsa Hacılu	1	1	10	–	12	12	2	–	26
		Selmanlu-Sülmenlü	–	–	4	–	4	4	–	–	8
BULGARLU KABİLESİ	BULGARLU CEMAATİ	Ala Meşe	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulgarlu	–	–	9	–	9	–	–	–	9
		Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Cemelek (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hacı Yusuflu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Halil Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kaçak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Ömerlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağma	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yaycıoğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DÜNDARLU KABİLESİ	DÜNDARLUYAN KABİLESİ	Akçaköy	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Avcı (Osman)	–	–	–	–	–	–	–	10	10
		Balık	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çat Dündarlıları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Eflâk	–	–	–	–	–	–	–	13	13
		Keklicek Boğazı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kırıklu	–	–	–	–	–	–	–	59	59
		Körlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musa Seydi	–	–	–	–	–	–	–	78	78
		Pınarbaşı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Uç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	HAYMANA KABİLESİ	Ağlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Alıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Aydoğanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Cemaleddin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çarıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Edüği (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Firenklü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gürelü	–	–	–	–	–	–	3	33	36
		Hüseyin Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kar Savuran	–	–	–	–	–	–	–	11	11
		Kara İsalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Key Timur	–	–	–	–	–	–	–	18	18
		Kızıl Viran	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Konur	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Körlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Musa Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Natuk (?)	–	–	–	–	–	–	–	12	12
		Perakende-i Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Seyfeddinoğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tacirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14. a.'nın devamı

DÜNDARLIU KABİLESİ	HAYMANA KABİLESİ	Turşah Şeyhlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Uçarı	–	–	–	–	–	–	–	87	87
		Yahşihanlu	–	–	–	–	–	–	–	62	62
		Yakacıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	DÜNDARLIU CEMAATİ	Andasun ? - İndesun Karyesi Dündarluları	–	–	12	–	12	–	5	1	18
		Dündarlu	–	3	1	–	4	–	–	–	4
		Hayır (?)	–	–	–	–	–	–	–	6	6
		Kemal	–	–	–	8	8	–	1	–	9
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Boynu Yumrudan Bir Cemaat	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Deve Damı Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dimeksun Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gidiriç Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Günyar Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kız Melek-i Obruk	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Turahanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	MÜSTAKİL CEMAATLER	Ardıç Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Budaklu	5	72	126	–	203	74	25	29	331
		Çukurkend nam-ı diğer Yakaranlu	4	43	8	–	55	4	23	4	86
		Demirciler	4	16	32	–	52	–	11	6	69
		Evrenli nam-ı diğer Vennikler	–	–	66	–	66	–	37	7	110
		Gediklü	1	14	11	–	26	10	–	–	36
		Hanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İnallu-İnalu	–	–	–	59	59	–	–	44	103
		Kara Atlu	–	12	2	–	14	4	2	1	21
		Karlu	–	–	40	–	40	–	10	–	50
		Kesriç	–	10	11	–	21	1	4	2	28
		Kız Melek	2	46	9	–	57	9	21	15	102
		Kız Melek (Diğer)	2	21	6	–	29	–	7	1	37
		Kızıl Ali	2	6	11	–	19	4	7	–	30
		Kilis	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Mümtaz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Pınarcıklu	–	–	60	–	60	–	–	2	62
		Salmanlu, Kızıl Kurdlu (Kara Kurdlu) ve Hacılu	1	14	26	–	41	6	2	3	52
		Saru Oğlan	–	3	6	–	9	3	2	1	15
		Saru Yahya Oğulları nam-ı diğer Nazaranlu	–	8	–	–	8	–	6	–	14
		Şadanlu	2	13	1	–	16	4	2	3	25
		Yol Eri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Toplam	**25**	**338**	**531**	**67**	**961**	**181**	**226**	**513**	**1881**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 265–284, 348–365; BOA, TD 42, s. 33–34.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14.b. *1518 Yılı Niğde Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
	BEREKETLÜ CEMAATİ	Asıl Hacı	–	24	85	–	109	46	–	–	155
		Celal	–	7	18	–	25	11	–	1	37
		Çapalu	–	1	16	–	17	8	–	–	25
		Duacılu	–	–	16	–	16	8	–	2	26
		Hacı İbrahim	–	5	14	–	19	14	–	1	34
		İsa Hacılu	–	6	10	–	16	7	3	–	26
		Selmanlu-Sülmenlü	–	2	7	–	9	–	–	1	10
BULGARLU KABİLESİ	BULGARLU CEMAATİ	Ala Meşe	3	1	2	–	6	3	–	–	9
		Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulgarlu	1	9	41	–	51	10	–	2	63
		Cemelek (?)	7	2	2	–	11	–	–	–	11
		Hacı Yusuflu	5	10	–	–	15	2	–	–	17
		Halil Beylü	14	9	7	–	30	2	–	–	32
		Hanlu	12	7	5	–	24	1	–	–	25
		Kaçak	12	5	3	–	20	1	–	–	21
		Kara Ömerlü	3	1	2	–	6	–	–	–	6
		Yağma	3	2	4	–	9	–	–	–	9
		Yaycıoğlu	8	1	8	–	17	2	–	–	19
DÜNDARLU KABİLESİ	DÜNDARLUYAN KABİLESİ	Akçaköy	–	–	–	–	–	–	–	30	30
		Avcı (Osman)	–	–	–	–	–	–	–	10	10
		Balık	–	–	–	–	–	–	–	12	12
		Çat Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	30	30
		Eflâk	–	–	–	–	–	–	–	13	13
		Keklicek Boğazı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	20	20
		Kırıklu	–	–	–	–	–	–	–	59	59
		Körlü	–	–	–	–	–	–	–	30	30
		Musa Seydi	–	–	–	–	–	–	–	78	78
		Pınarbaşı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	30	30
		Uç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	25	25
	HAYMANA KABİLESİ	Ağlu	1	2	3	–	6	2	–	–	8
		Alıklu	–	–	17	–	17	4	–	2	23
		Aydoğanlu	–	2	1	–	3	–	–	–	3
		Cemaleddin	–	–	5	–	5	1	–	–	6
		Çarıklu	–	–	8	–	8	1	–	–	9
		Dündarlu	–	–	17	–	17	2	–	–	19
		Edüği (?)	–	21	14	–	35	9	–	3	47
		Firenklü	3	4	2	–	9	–	–	–	9
		Gürelü	13	21	17	–	51	–	–	–	51
		Hüseyin Beyli	–	3	13	–	16	2	–	–	18
		Kar Savuran	–	–	30	–	30	14	–	1	45
		Kara İsalu	–	–	24	–	24	4	–	–	28
		Key Timur	–	4	24	–	28	15	–	1	44
		Kızıl Viran	–	–	6	–	6	2	–	–	8
		Konur	5	13	11	–	29	–	–	–	29
		Körlü	–	–	11	–	11	5	–	–	16
		Musa Beylü	1	5	1	–	7	1	–	–	8
		Natuk (?)	4	7	6	–	17	–	–	–	17
		Perakende-i Dündarlu	–	11	13	–	24	6	–	–	30
		Seyfeddinoğlu	2	–	1	–	3	–	–	–	3
		Tacirlü	–	–	15	–	15	1	–	1	17

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14. b.'nin devamı

DÜNDARLU KABİLESİ	HAYMANA KABİLESİ	Turşah Şeyhlü	8	6	6	–	20	–	–	–	20
		Uçarı	6	5	58	–	69	32	–	–	101
		Yahşihanlu	16	19	23	–	58	–	–	–	58
		Yakacıklu	–	–	9	–	9	1	–	–	10
	DÜNDARLU CEMAATİ	Andasun ? - İndesun Karyesi Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hayır (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kemal	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Boynu Yumrudan Bir Cemaat	–	–	4	–	4	2	–	–	6
		Deve Damı Cemaatı	–	–	9	–	9	3	–	–	12
		Dimeksun Karyesi Cemaatı	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Gidiriç Mezraası Cemaatı	–	–	7	–	7	1	–	–	8
		Günyar Karyesi Cemaatı	–	–	1	–	1	1	–	–	2
		Kız Melek-i Obruk	–	–	13	–	13	3	–	–	16
		Turahanlu	–	–	7	–	7	1	–	–	8
	MÜSTAKİL CEMAATLER	Ardıç Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Budaklu	1	127	150	–	278	58	–	33	369
		Çukurkend nam-ı diğer Yakaranlu	1	42	20	–	63	26	–	–	89
		Demirciler	–	51	21	–	72	14	–	9	95
		Evrenlü nam-ı diğer Vennikler	–	–	99	–	99	14	5	19	137
		Gediklü	–	14	12	–	26	6	–	–	32
		Hanlu	–	–	9	–	9	1	–	1	11
		İnallu-İnalu	1	36	45	–	82	17	–	–	99
		Kara Atlu	–	18	7	–	25	7	–	2	34
		Karlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kesriç	1	9	16	–	26	8	–	3	37
		Kız Melek	–	50	18	–	68	15	1	22	106
		Kız Melek (Diğer)	1	24	13	–	38	13	–	2	53
		Kızıl Ali	–	18	10	–	28	6	–	–	34
		Kilis	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Mümtaz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Pınarcıklu	–	–	45	–	45	18	–	–	63
		Salmanlu, Kızıl Kurdlu (Kara Kurdlu) ve Hacılu	–	17	22	–	39	15	–	–	54
		Sarı Oğlan	–	1	6	–	7	2	–	2	11
		Sarı Yahya Oğulları nam-ı diğer Nazaranlu	–	9	–	–	9	3	–	–	12
		Şadanlu	2	8	7	–	17	3	1	1	22
		Yol Eri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Toplam	**134**	**639**	**1118**	**–**	**1891**	**454**	**10**	**446**	**2801**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 316–344.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14.c. *1522 Yılı Niğde Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
	BEREKETLÜ CEMAATİ	Asıl Hacı	–	–	–	–	107	–	–	–	155
		Celal	–	–	–	–	25	–	–	–	37
		Çapalu	–	–	–	–	16	–	–	–	25
		Duacılu	–	–	–	–	16	–	–	–	26
		Hacı İbrahim	–	–	–	–	19	–	–	–	34
		İsa Hacılu	–	–	–	–	16	–	–	–	26
		Selmanlu-Sülmenlü	–	–	–	–	9	–	–	–	10
BULGARLU KABİLESİ	BULGARLU CEMAATİ	Ala Meşe	–	–	–	–	6	–	–	–	9
		Bulgarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bulgarlu	–	–	–	–	51	–	–	–	63
		Cemelek (?)	–	–	–	–	11	–	–	–	11
		Hacı Yusuflu	–	–	–	–	15	–	–	–	17
		Halil Beylü	–	–	–	–	30	–	–	–	32
		Hanlu	–	–	–	–	24	–	–	–	25
		Kaçak	–	–	–	–	20	–	–	–	21
		Kara Ömerlü	–	–	–	–	6	–	–	–	6
		Yağma	–	–	–	–	9	–	–	–	9
		Yaycıoğlu	–	–	–	–	17	–	–	–	19
DÜNDARLU KABİLESİ	DÜNDARLUYAN KABİLESİ	Akçaköy	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		Avcı (Osman)	–	–	–	–	–	–	–	–	10
		Balık	–	–	–	–	–	–	–	–	12
		Çat Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		Eflâk	–	–	–	–	–	–	–	–	13
		Keklicek Boğazı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	20
		Kırıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	59
		Körlü	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		Musa Seydi	–	–	–	–	–	–	–	–	78
		Pınarbaşı Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		Uç Beylü	–	–	–	–	–	–	–	–	25
	HAYMANA KABİLESİ	Ağlu	–	–	–	–	7	–	–	–	8
		Alıklu	–	–	–	–	17	–	–	–	23
		Aydoğanlu	–	–	–	–	3	–	–	–	3
		Cemaleddin	–	–	–	–	5	–	–	–	6
		Çarıklu	–	–	–	–	8	–	–	–	9
		Dündarlu	–	–	–	–	15	–	–	–	17
		Edüği (?)	–	–	–	–	32	–	–	–	47
		Firenklü	–	–	–	–	9	–	–	–	9
		Gürelü	–	–	–	–	51	–	–	–	51
		Hüseyin Beylü	–	–	–	–	16	–	–	–	18
		Kar Savuran	–	–	–	–	30	–	–	–	45
		Kara İsalu	–	–	–	–	24	–	–	–	28
		Key Timur	–	–	–	–	28	–	–	–	44
		Kızıl Viran	–	–	–	–	6	–	–	–	8
		Konur	–	–	–	–	29	–	–	–	29
		Körlü	–	–	–	–	16	–	–	–	18
		Musa Beylü	–	–	–	–	7	–	–	–	8
		Natuk (?)	–	–	–	–	17	–	–	–	17
		Perakende-i Dündarlu	–	–	–	–	24	–	–	–	30
		Seyfeddinoğlu	–	–	–	–	3	–	–	–	3
		Tacirlü	–	–	–	–	15	–	–	–	17

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 14. c.'nin devamı

DÜNDARLU KABİLESİ	HAYMANA KABİLESİ	Turşah Şeyhlü	–	–	–	–	20	–	–	–	20
		Uçarı	–	–	–	–	65	–	–	–	101
		Yahşihanlu	–	–	–	–	58	–	–	–	58
		Yakacıklu	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	DÜNDARLU CEMAATİ	Andasun ? - İndesun Karyesi Dündarluları	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hayır (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kemal	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDECİ KABİLESİ	YÜZDECİ KABİLESİ	Boynu Yumrudan Bir Cemaat	–	–	–	–	4	–	–	–	6
		Deve Damı Cemaatı	–	–	–	–	9	–	–	–	12
		Dimeksun Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	7	–	–	–	7
		Gidiriç Mezraası Cemaatı	–	–	–	–	7	–	–	–	8
		Günyar Karyesi Cemaatı	–	–	–	–	1	–	–	–	2
		Kız Melek-i Obruk	–	–	–	–	13	–	–	–	16
		Turahanlu	–	–	–	–	7	–	–	–	8
	MÜSTAKİL CEMAATLER	Ardıç Yörükleri	–	–	–	–	56	–	–	–	72
		Budaklu	–	–	–	–	278	–	–	–	369
		Çukurkend nam-ı diğer Yakaranlu	–	–	–	–	63	–	–	–	89
		Demirciler	–	–	–	–	70	–	–	–	95
		Evrenli nam-ı diğer Vennikler	–	–	–	–	99	–	–	–	137
		Gediklü	–	–	–	–	26	–	–	–	32
		Hanlu	–	–	–	–	9	–	–	–	11
		İnallu-İnalu	–	–	–	–	81	–	–	–	99
		Kara Atlu	–	–	–	–	25	–	–	–	34
		Karlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kesriç	–	–	–	–	17	–	–	–	37
		Kız Melek	–	–	–	–	70	–	–	–	106
		Kız Melek (Diğer)	–	–	–	–	38	–	–	–	53
		Kızıl Ali	–	–	–	–	28	–	–	–	34
		Kilis	–	–	–	–	16	–	–	–	18
		Mümtaz	–	–	–	–	16	–	–	–	19
		Pınarcıklu	–	–	–	–	45	–	–	–	63
		Salmanlu, Kızıl Kurdlu (Kara Kurdlu) ve Hacılu	–	–	–	–	38	–	–	–	44
		Sarı Oğlan	–	–	–	–	7	–	–	–	11
		Sarı Yahya Oğulları nam-ı diğer Nazaranlu	–	–	–	–	9	–	–	–	12
		Şadanlu	–	–	–	–	17	–	–	–	22
		Yol Eri	–	–	–	–	38	–	–	–	47
		Toplam	–	–	–	–	**2005**	–	–	–	**2952**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 160–161, 169–171.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 15.a. *1518 Yılı Anduğu Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
11	Belirsiz (Obruk Karyesi)	–	–	2	–	2	3	–	–	5
	Belirsiz (Zengan Pınarı Karyesi)	–	–	11	–		1	–	–	12
	TOPLAM	–	–	**13**	–	**13**	**4**	–	–	**17**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 241.*

Ek: 15.b. *1522 Yılı Anduğu Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
YÜZDECİ KABİLESİ	Belirsiz (Obruk Karyesi)	–	–	–	–	2	–	–	–	5
	Belirsiz (Zengan Pınarı Karyesi)	–	–	–	–	11	–	–	–	12
	TOPLAM	–	–	–	–	**13**	–	–	–	**17**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 160.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 16.a. *1500 Yılı Ürgüb Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CEMALLÜ KABİLESİ	Ahilü	–	–	–	4	4	–	–	1	5
	Aksak Ali	–	7	2	–	9	1	–	–	10
	Alaca Şehirlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Arab	–	4	1	–	5	–	4	–	9
	Bay Timur - Taş Timur	–	14	10	–	24	10	1	5	40
	Boyacı	–	9	2	–	11	1	5	8	25
	Cebelü	–	6	5	–	11	4	5	1	21
	Cemallü (Kayseri'de bulunurlarmış)	–	–	–	22	22	–	–	–	22
	Karapınar Bölüğü	1	9	9	–	19	5	–	2	26
	Kuruca Göller	2	18	5	–	25	7	–	–	32
	Eflâd (?) ya da Ahlat (?) Bölüğü	3	18	17	–	38	19	8	–	65
	Gara Yosun	–	17	12	–	29	1	9	3	42
	Hasayinli nam-ı diğer Hırkalu	–	–	–	3	3	–	–	3	6
	İcik	–	21	7	–	28	–	7	3	38
	Kara Hasanlu - Kara Hasanlu ve Çalışlar	1	18	7	–	26	2	4	–	32
	Karaca Şehir Bölüğü - Bay Timur Cemaati	–	22	4	–	26	5	–	2	33
	Nökerân	–	14	12	2	28	7	–	1	36
YIVALU KABİLESİ	Ağca Esma	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Kayalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kışlacıklu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yıvalu	14	5	3	–	22	9	2	1	34
YÜZDEÇİYAN KABİLESİ	Cemallü	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Eşeklü	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Divane Yay - Yayalu	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Yamanlu nam-ı diğer Bala Göz	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Yamanlu nam-ı diğer Veledân-ı Bolad	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	TOPLAM	**21**	**182**	**96**	**31**	**330**	**71**	**45**	**67**	**513**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 254–264, 305–306; BOA, TD 46, s. 2.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 16.b. *1518 Yılı Ürgüb Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CEMALLÜ KABİLESİ	Ahilü	–	1	1	–	2	2	–	–	4
	Aksak Ali	–	6	7	–	13	2	–	–	15
	Alaca Şehirlü	–	10	2	–	12	3	–	1	16
	Arab	–	5	6	–	11	1	–	–	12
	Bay Timur - Taş Timur	–	6	10	–	16	5	–	3	24
	Boyacı	–	11	2	–	13	4	–	1	18
	Cebelü	–	13	9	–	22	3	–	2	27
	Cemallü (Kayseri'de bulunurlarmış)	–	–	20	–	20	5	–	–	25
	Karapınar Bölüğü	–	20	5	–	25	1	–	–	26
	Kuruca Göller	–	18	10	–	28	9	–	–	37
	Eflâd (?) ya da Ahlat (?) Bölüğü	–	31	22	–	53	17	–	1	71
	Gara Yosun	–	14	14	–	28	6	–	–	34
	Hasayinli nam-ı diğer Hırkalu	–	–	6	–	6	2	–	–	8
	İcik	–	21	12	–	33	5	–	2	40
	Kara Hasanlu - Kara Hasanlu ve Çalışlar	–	20	14	–	34	16	–	1	51
	Karaca Şehir Bölüğü - Bay Timur Cemaati	–	20	8	–	28	15	–	1	44
	Nökerân	–	13	17	–	30	6	–	1	37
YIVALU KABİLESİ	Ağca Esma	2	11	4	–	17	6	–	1	24
	Kara Kayalu	1	2	18	–	21	6	–	–	27
	Kışlacıklu	–	13	3	–	16	13	–	1	30
	Yıvalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDEÇİYAN KABİLESİ	Cemallü	–	–	4	–	4	–	–	–	4
	Eşeklü	–	–	12	–	12	7	–	–	19
	Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer	–	–	4	–	4	–	–	–	4
	Divane Yay - Yayalu	–	–	3	–	3	2	–	–	5
	Yamanlu nam-ı diğer Bala Göz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yamanlu nam-ı diğer Veledân-ı Bolad	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	**3**	**235**	**213**	–	**451**	**136**	–	**15**	**602**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 244, 346–353.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 16.c. *1522 Yılı Ürgüb Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CEMALLÜ KABİLESİ	Ahilü	–	–	–	–	2	–	–	–	4
	Aksak Ali	–	–	–	–	13	–	–	–	15
	Alaca Şehirlü	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Arab	–	–	–	–	11	–	–	–	12
	Bay Timur - Taş Timur	–	–	–	–	16	–	–	–	24
	Boyacı	–	–	–	–	13	–	–	–	18
	Cebelü	–	–	–	–	21	–	–	–	27
	Cemallü (Kayseri'de bulunurlarmış)	–	–	–	–	20	–	–	–	25
	Karapınar Bölüğü	–	–	–	–	25	–	–	–	26
	Kuruca Göller	–	–	–	–	28	–	–	–	37
	Eflâd (?) ya da Ahlat (?) Bölüğü	–	–	–	–	53	–	–	–	71
	Gara Yosun	–	–	–	–	28	–	–	–	34
	Hasayinli nam-ı diğer Hırkalu	–	–	–	–	6	–	–	–	8
	İcik	–	–	–	–	33	–	–	–	40
	Kara Hasanlu - Kara Hasanlu ve Çalışlar	–	–	–	–	34	–	–	–	51
	Karaca Şehir Bölüğü - Bay Timur Cemaati	–	–	–	–	28	–	–	–	44
	Nökerân	–	–	–	–	30	–	–	–	37
YIVALU KABİLESİ	Ağca Esma	–	–	–	–	17	–	–	–	24
	Kara Kayalu	–	–	–	–	21	–	–	–	27
	Kışlacıklu	–	–	–	–	16	–	–	–	30
	Yıvalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YÜZDEÇİYAN KABİLESİ	Cemallü	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Eşeklü	–	–	–	–	12	–	–	–	19
	Evlâd-ı Kemal ve Evlâd-ı Ömer	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Divane Yay - Yayalu	–	–	–	–	3	–	–	–	5
	Yamanlu nam-ı diğer Bala Göz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yamanlu nam-ı diğer Veledân-ı Bolad	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	TOPLAM	–	–	–	–	**450**	–	–	–	**602**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 178–181.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17.a. *1500 Yılı Karahisar-ı Develü Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
DEVELÜ YÖRÜKLERİ	Erik Ağacı Yörükleri	–	1	41	–	42	–	19	1	62
	İvaz Hacılu	–	16	5	–	21	11	–	1	33
	İvaz Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tatlu – Taylu	–	10	3	–	13	7	2	–	22
	Yıvalu Cemaati	–	21	11	–	32	5	1	–	38
KARAHİSAR YÖRÜKLERİ	Bıyıklu	–	–	11	–	11	7	–	3	21
	Bıyıklu	2	–	53	–	55	33	6	8	102
	Çakırlar	–	11	3	–	14	5	–	1	20
	Çoma Oğlu – Çomaklu	2	–	–	–	2	3	–	1	6
	Emirşah Fakihlü	–	4	5	–	9	5	–	–	14
	Evlâd-ı Durdu (Çakırlar Kabilesinden)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gediklü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hüseyin Hacılu ve Kenanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İsa Hacılu ve Kenanlu ve Ali Çomaklu - İsa Hacılu ve Kenanlu	–	4	4	–	8	1	–	7	16
	Kapanlu	1	2	3	–	6	1	–	–	7
	Kör Orhanlu	1	17	1	–	19	10	3	–	32
	Sarı Oğlanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yeni Beylü	–	7	–	–	7	1	1	1	10
	Yörükân	1	–	1	–	2	2	–	–	4
MÜSTAKİL CEMAATLER	Çekmerganlı Derviş	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Hasırcı	–	–	16	–	16	5	3	–	24
	Evlâd-ı Sıddık ve Misbâh	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gülek	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hamzalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İsa Hacılu ve Kenanlu	1	9	21	–	31	11	1	3	46
	Ladikî an Dündarlu	3	18	8	–	29	7	2	5	43
	Örenlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sukazlu (?) Bölüğü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SENDİREMEKE KABİLESİ	Ağalar-Ağarlu	–	21	9	–	30	5	11	1	47
	Çomaklar	–	22	4	–	26	7	12	1	46
	Evlâd-ı İne Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hamza Kethüda	–	32	6	–	38	1	6	2	47
	İlaldı	–	43	3	–	46	2	2	2	52
	Sarı Kürklü an İlaldı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Soysalu	–	15	3	–	18	1	2	1	22
YAHYALU KABİLESİ	Belirsiz Bir Cemaat	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Belirsiz Bir Diğer Cemaat	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çobanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Derecik	–	–	–	–	–	–	–	25	25
	Dereciklü	–	–	–	–	–	–	3	9	12
	Dereköy	–	–	–	–	–	–	14	12	26
	Derziler	–	–	–	–	–	–	9	11	20
	Hallaçlu	–	–	–	–	–	–	3	41	44
	Hallaçlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hızır Hacılu	–	–	–	–	–	–	22	84	106
	Hoca Ahmed Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hoca Ahmed Bey Nökerleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hoca Hacılu	–	–	–	–	–	36	1	101	138
	Holuslar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İlyaslu	–	–	–	–	–	–	27	31	58
	Kalın Kilise	–	–	–	–	–	–	18	17	35

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17. a.'nın devamı

YAHYALU KABİLESİ	Kenanlu ve Taşanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kenanlu	–	–	–	–	–	–	–	21	21
	Küçük Ahmedlü	–	–	–	–	–	–	–	36	36
	Mehmed Fakihlü	–	–	–	–	–	36	1	40	77
	Muhsinoğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Musa Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Musa Hacılu	–	–	–	–	–	2	37	58	97
	Numanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Numanlu-Kenanlu-Taşanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Osman Fakihlü	–	–	–	–	–	–	9	20	29
	Sahil Tağarı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarı Mahmudlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarılar ve Bostanlu ve Yahyalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarucalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tağar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tağar	–	–	–	–	–	–	6	21	27
	Taşan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yapalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yaylalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yer Köylü	–	–	–	–	–	–	24	26	50
	Yol Eri	–	–	–	–	–	–	33	35	68
YÜZDECİ	Pusadlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sermeşe	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**11**	**253**	**211**	**–**	**475**	**204**	**278**	**626**	**1583**

Kaynak: *BOA, TD 32, s. 285–300, 306–307, 333–347; BOA, TD 46, s. 30–31.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17.b. *1518 Yılı Karahisar-ı Develü Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
DEVELÜ YÖRÜKLERİ	Erik Ağacı Yörükleri	–	15	30	–	45	12	–	2	59
	İvaz Hacılu	–	25	12	–	37	17	–	1	55
	İvaz Hacılu	–	1	3	–	4	2	–	–	6
	Tatlu - Taylu	–	17	8	–	25	7	–	1	33
	Yıvalu Cemaati	–	20	15	–	35	14	–	–	49
KARAHİSAR YÖRÜKLERİ	Bıyıklu	–	–	18	–	18	10	–	–	28
	Bıyıklu	–	–	88	–	88	32	–	12	132
	Çakırlar	1	10	7	–	18	8	–	5	31
	Çoma Oğlu – Çomaklu	–	2	1	–	3	2	–	–	5
	Emirşah Fakihlü	–	10	7	–	17	14	–	–	31
	Evlâd-ı Durdu (Çakırlar Kabilesinden)	–	–	2	–	2	4	–	1	7
	Gediklü	–	5	3	–	8	2	–	–	10
	Hüseyin Hacılu ve Kenanlu	–	9	21	–	30	14	–	3	47
	İsa Hacılu ve Kenanlu ve Ali Çomaklu - İsa Hacılu ve Kenanlu	–	2	7	–	9	1	–	8	18
	Kapanlu	–	3	2	–	5	5	–	–	10
	Kör Orhanlu	–	11	14	–	25	9	–	3	37
	Sarı Oğlanlu	–	3	4	–	7	4	–	1	12
	Yeni Beylü	–	5	4	–	9	6	–	3	18
	Yörükân	–	2	3	–	5	2	–	–	7
MÜSTAKİL CEMAATLER	Çekmerganlı Derviş	–	1	4	–	5	1	–	–	6
	Evlâd-ı Hasırcı	–	6	12	–	18	7	–	–	25
	Evlâd-ı Sıddık ve Misbah	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gülek	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hamzalar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İsa Hacılu ve Kenanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ladiki an Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Örenlü	–	–	4	–	4	2	–	–	6
	Sukazlu (?) Bölüğü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SENDİREMEKE KABİLESİ	Ağalar-Ağarlu	–	20	13	–	33	12	–	2	47
	Çomaklar	–	34	10	–	44	22	–	–	66
	Evlâd-ı İne Bey	–	8	6	–	14	7	–	3	24
	Hamza Kethüda	–	29	22	–	51	10	–	–	61
	İlaldı	–	30	6	–	36	9	–	1	46
	Sarı Kürklü an İlaldı	1	16	7	–	24	15	–	1	40
	Soysalu	–	26	24	–	50	11	–	1	62
YAHYALU KABİLESİ	Belirsiz Bir Cemaat	–	29	60	–	89	14	–	–	103
	Belirsiz Bir Diğer Cemaat	–	2	7	–	9	7	–	1	17
	Çobanlu	–	–	–	40	40	–	10	–	50
	Derecik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereciklü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereköy	–	19	19	–	38	16	–	–	54
	Derziler	–	31	15	–	46	11	–	2	59
	Hallaçlu	–	24	10	–	34	7	–	1	42
	Hallaçlu	–	–	–	40	40	–	15	–	55
	Hızır Hacılu	–	–	85	–	85	1	–	3	89
	Hoca Ahmed Bey	–	–	30	–	30	10	–	–	40
	Hoca Ahmed Bey Nökerleri	–	–	–	–	–	–	–	100	100
	Hoca Hacılu	2	96	32	–	130	28	–	3	161
	Holuslar	–	6	10	–	16	10	–	–	26
	İlyaslu	–	20	46	–	66	16	–	2	84
	Kalın Kilise	–	32	24	–	56	26	–	4	86

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17. b.'nin devamı

YAHYALU KABİLESİ	Kenanlu ve Taşanlu	—	—	36	—	36	13	—	—	49
	Kenanlu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Küçük Ahmedlü	—	22	34	—	56	33	—	2	91
	Mehmed Fakihlü	—	21	39	—	60	31	—	7	98
	Muhsinoğlu	—	4	1	—	5	4	—	—	9
	Musa Hacılu	—	23	23	—	46	15	—	5	66
	Musa Hacılu	—	18	38	—	56	18	—	1	75
	Numanlu	—	—	—	50	50	—	20	—	70
	Numanlu ve Kenanlu ve Taşanlu	—	1	4	—	5	3	—	—	8
	Osman Fakihlü	1	35	32	—	68	20	—	5	93
	Sahil Tağarı	—	—	—	65	65	—	35	—	100
	Sarı Mahmudlu	—	—	—	92	92	—	8	—	100
	Sarılar ve Bostanlu ve Yahyalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sarucalu	—	36	19	—	55	15	—	1	71
	Tağar	—	17	6	—	23	10	—	2	35
	Tağar	—	8	2	—	10	7	—	—	17
	Taşan	—	4	23	—	27	4	1	1	33
	Yapalu	—	1	4	—	5	9	—	—	14
	Yaylalu	—	—	—	40	40	—	15	—	55
	Yer Köylü	—	24	16	—	40	8	—	1	49
	Yol Eri	—	39	25	—	64	25	—	2	91
YÜZDECİ	Pusadlu	—	—	16	—	16	10	—	1	27
	Sermeşe	—	—	28	—	28	14	—	—	42
	Toplam	**5**	**822**	**1041**	**327**	**2195**	**646**	**104**	**192**	**3137**

Kaynak: *BOA, TD 1061, s. 242–243, 282–314.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17.c. *1522 Yılı Karahisar-ı Develü Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
DEVELÜ YÖRÜKLERİ	Erik Ağacı Yörükleri	–	–	–	–	45	–	–	–	59
	İvaz Hacılu	–	–	–	–	39	–	–	–	55
	İvaz Hacılu	–	–	–	–	4	–	–	–	6
	Tatlu - Taylu	–	–	–	–	25	–	–	–	33
	Yıvalu Cemaati	–	–	–	–	18	–	–	–	25
KARAHİSAR YÖRÜKLERİ	Bıyıklu	–	–	–	–	14	–	–	–	28
	Bıyıklu	–	–	–	–	59	–	–	–	132
	Çakırlar	–	–	–	–	18	–	–	–	31
	Çoma Oğlu – Çomaklu	–	–	–	–	3	–	–	–	5
	Emirşah Fakihlü	–	–	–	–	17	–	–	–	31
	Evlâd-ı Durdu (Çakırlar Kabilesinden)	–	–	–	–	3	–	–	–	7
	Gediklü	–	–	–	–	8	–	–	–	10
	Hüseyin Hacılu ve Kenanlu	–	–	–	–	30	–	–	–	47
	İsa Hacılu ve Kenanlu ve Ali Çomaklu - İsa Hacılu ve Kenanlu	–	–	–	–	9	–	–	–	18
	Kapanlu	–	–	–	–	5	–	–	–	10
	Kör Orhanlu	–	–	–	–	25	–	–	–	37
	Sarı Oğlanlu	–	–	–	–	7	–	–	–	12
	Yeni Beylü	–	–	–	–	9	–	–	–	18
	Yörükân	–	–	–	–	5	–	–	–	7
MÜSTAKİL CEMAATLER	Çekmerganlı Derviş	–	–	–	–	5	–	–	–	6
	Evlâd-ı Hasırcı	–	–	–	–	18	–	–	–	25
	Evlâd-ı Sıddık ve Misbah	–	–	–	–	–	–	–	–	25
	Gülek	–	–	–	–	16	–	–	–	19
	Hamzalar	–	–	–	–	19	–	–	–	28
	İsa Hacılu ve Kenanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ladiki an Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Örenlü	–	–	–	–	4	–	–	–	6
	Sukazlu (?) Bölüğü	–	–	–	–	16	–	–	–	22
SENDİREMEKE KABİLESİ	Ağalar-Ağarlu	–	–	–	–	33	–	–	–	47
	Çomaklar	–	–	–	–	42	–	–	–	66
	Evlâd-ı İne Bey	–	–	–	–	14	–	–	–	24
	Hamza Kethüda	–	–	–	–	50	–	–	–	61
	İlaldı	–	–	–	–	37	–	–	–	46
	Sarı Kürklü an İlaldı	–	–	–	–	24	–	–	–	40
	Soysalu	–	–	–	–	50	–	–	–	62
YAHYALU KABİLESİ	Belirsiz Bir Cemaat	–	–	–	–	89	–	–	–	103
	Belirsiz Bir Diğer Cemaat	–	–	–	–	9	–	–	–	17
	Çobanlu	–	–	–	–	40	–	10	–	50
	Derecik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereciklü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereköy	–	–	–	–	38	–	–	–	54
	Derziler	–	–	–	–	46	–	–	–	59
	Hallaçlu	–	–	–	–	34	–	–	–	42
	Hallaçlu	–	–	–	–	40	–	15	–	55
	Hızır Hacılu	–	–	–	–	85	–	–	–	89
	Hoca Ahmed Bey	–	–	–	–	30	–	–	–	40
	Hoca Ahmed Bey Nökerleri	–	–	–	–	–	–	–	–	100
	Hoca Hacılu	–	–	–	–	129	–	–	–	161
	Holuslar	–	–	–	–	16	–	–	–	26
	İlyaslu	–	–	–	–	66	–	–	–	84
	Kalın Kilise	–	–	–	–	56	–	–	–	86

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 17. c.'nin devamı

YAHYALU KABİLESİ	Kenanlu ve Taşanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kenanlu	–	–	–	–	36	–	–	–	49
	Küçük Ahmedlü	–	–	–	–	56	–	–	–	91
	Mehmed Fakihlü	–	–	–	–	30	–	–	–	40
	Muhsinoğlu	–	–	–	–	5	–	–	–	9
	Musa Hacılu	–	–	–	–	46	–	–	–	66
	Musa Hacılu	–	–	–	–	56	–	–	–	75
	Numanlu	–	–	–	–	50	–	20	–	70
	Numanlu ve Kenanlu ve Taşanlu	–	–	–	–	5	–	–	–	8
	Osman Fakihlü	–	–	–	–	68	–	–	–	93
	Sahil Tağarı	–	–	–	–	65	–	35	–	100
	Sarı Mahmudlu	–	–	–	–	92	–	8	–	100
	Sarılar ve Bostanlu ve Yahyalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarucalu	–	–	–	–	55	–	–	–	71
	Tağar	–	–	–	–	23	–	–	–	35
	Tağar	–	–	–	–	10	–	–	–	17
	Taşan	–	–	–	–	27	–	–	–	33
	Yapalu	–	–	–	–	5	–	–	–	14
	Yaylalu	–	–	–	–	40	–	15	–	55
	Yer Köylü	–	–	–	–	40	–	–	–	49
	Yol Eri	–	–	–	–	64	–	–	–	91
YÜZDECİ	Pusadlu	–	–	–	–	16	–	–	–	27
	Sermeşe	–	–	–	–	28	–	–	–	42
	Toplam	–	–	–	–	**2166**	**0**	**103**	**0**	**3149**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 161, 190–196.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18.a. *1500 Yılı Kayseri Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ÇÖBLÜ YÖRÜKLERİ	Evlâd-ı Sığırlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evâd-ı Tacir (Tacirlü-Tecerlü)	–	–	–	4	4	–	–	–	4
	Evlâd-ı Yaban	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karalu nam-ı diğer Hacı Bey	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sülü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
GARİB ŞALU	Hüseyin Hacı	–	–	–	30	30	–	4	5	39
	Süleyman Kethüda	–	–	–	43	43	–	9	–	52
GÖSTERE YÖRÜKLERİ CEMAATİ	Baykal - Cevni Yörükleri	–	–	–	26	26	–	1	4	31
	Emir Kethüda	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Beyan	–	–	–	37	37	–	4	1	42
	Evlâd-ı Çoban	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Firuz Kethüda	–	–	–	19	19	–	6	–	25
	Gözgü Dere - Evlâd-ı Sarı Fakih ve Evlâd-ı Şah Melik	–	–	–	13	13	–	3	–	16
	Hacı Paşalı	–	–	–	11	11	–	2	–	13
	Kabaklu Hüseyinlü ve Sarı Keçilü	–	–	–	25	25	–	3	1	29
	Kaman	–	–	–	17	17	–	8	–	25
	Kevni Mezraası Yörükleri	–	–	–	25	25	–	7	–	32
	Kımızlu Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Pusadlu - Aşağı Mersun	–	–	25	–	25	1	19	–	45
	Sadullahoğlu	–	–	–	2	2	–	2	–	4
	Sarı Mehmedlü	–	–	–	7	7	–	2	–	9
	Sevinclü	–	–	–	22	22	–	7	–	29
	Süleymanlu Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Vartan	–	–	–	8	8	–	–	3	11
İSLAMLU YÖRÜKLERİ	Ahmed Fakih	–	–	–	38	38	–	7	–	45
	Alem Bey	–	–	–	11	11	–	5	–	16
	Alpı	–	–	–	6	6	–	1	–	7
	Ammiler (Emmiler)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Avcı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Aydoğmuş veled-i Toklu	–	–	–	14	14	–	16	2	32
	Biligi - Bilüge	–	–	–	18	18	–	2	6	26
	Bostanlu	–	–	–	8	8	–	12	1	21
	Demircili	–	–	–	22	22	–	3	2	27
	Evlâd-ı Eşref	–	–	–	12	12	–	5	2	19
	Hacı Bayram - Ebic	–	–	–	25	25	–	15	12	52
	İnalhan	–	–	–	7	7	–	3	–	10
	İslamoğlu	–	–	–	4	4	–	3	–	7
	Kızıl Hasanlu Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kömüroğlu	–	–	–	15	15	–	8	2	25
	Muzaffer Fakihlü	–	–	–	1	1	–	1	1	3
	Ömerlü	–	–	–	16	16	1	1	–	18
	Savcı	–	–	–	21	21	–	–	–	21
	Şeyhler	–	–	–	32	32	–	6	6	44
	Yemlihâ	–	–	–	16	16	–	3	–	19
KARATAŞ YÖRÜKLERİ	Ali Bey Hacılu	–	–	29	–	29	–	22	1	52
	Ali Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ali tabi İvaz Hacılu	–	–	–	18	18	–	9	8	35
	Bezircilü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Boğalu Tatar	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Caniklü	–	–	–	80	80	–	40	5	125
	Evlâd-ı Cemaller	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18. a.'nın devamı

KARATAŞ YÖRÜKLERİ	İvaz Hacılu	–	–	–	40	40	–	21	19	80
	Kaba Öküz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karataşlu	–	–	–	79	79	–	21	6	106
	Sarı İbrahim Veled-i Alişar	–	–	–	16	16	–	5	4	25
	Sülülü - Sülü ve Cülahlar	–	–	23	–	23	–	17	15	55
MÜSTAKİL CEMAATLER	Ardıç Yörükleri	–	–	–	29	29	–	27	3	59
	Bahadır Hacılu	–	17	8	–	25	8	3	1	37
	Balaklu (Yalaklu)-Balamalu	–	–	–	15	15	–	2	3	20
	Boyacalu Yörükleri	–	–	–	55	55	–	28	1	84
	Çakırlu	–	–	–	39	39	–	–	3	42
	Çapanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dikili Taş Yörükleri	–	–	–	6	6	–	2	2	10
	Döğer	–	–	–	12	12	–	6	4	22
	Duraclu	–	–	–	33	33	–	17	–	50
	Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Evlâd-ı Maracak	–	–	6	–	6	–	–	–	6
	Evlâd-ı Mukbil	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Yamac	–	–	–	5	5	–	–	–	5
	Eylük Fakihlü ve Bayram Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözü Bağlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Kamarı Dervişleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karasu	–	–	–	43	43	–	7	–	50
	Kavurgalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kılıç	–	–	–	16	16	–	–	2	18
	Küsün(lü)	–	–	–	29	29	–	9	1	39
	Mala Hacılar (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mehmed veled-i Teberrük Hacılu ve Sarı Danişmendlü	–	–	–	40	40	–	12	–	52
	Mekiş (?)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Omuzu Güçlü	–	–	–	–	–	–	1	4	5
	Paşalu	–	–	–	35	35	1	7	7	50
	Sarum Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Selmanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Seydi Hacılu	–	–	–	32	32	–	6	1	39
	Sosun	–	–	–	15	15	–	6	–	21
	Söksün	–	–	–	16	16	–	12	19	47
	Şeyh Baraklu	–	–	–	49	49	–	–	39	88
	Şikemlü	–	–	12	7	19	–	18	1	38
	Virancık(lu)	–	–	–	6	6	–	2	–	8
	Yaranlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yörükân-ı Etrâk-ı Müteferrika	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Yunus	–	–	–	–	–	–	–	–	–
YAHYALU KABİLESİ	Bozca	–	–	–	32	32	–	3	1	36
	Çevril	–	–	–	10	10	–	4	1	15
	Evlâd-ı Taşkın	–	–	–	8	8	–	–	–	8
	Evlâd -ı Turahan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd -ı Yahyalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evrenlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacılar	–	–	–	23	23	–	7	5	35
	Hallaçlu	–	–	–	22	22	–	9	5	36
	Hamır Kesen	–	–	–	10	10	–	6	–	16

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18. a.'nın devamı

YAHYALU KABİLESİ	Hoca Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kâfirlü nam-ı diğer Hızır Hacılu	–	–	–	10	10	2	3	–	15
	Konuklar	–	–	–	70	70	–	18	14	102
	Musa Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarı Ömerlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tağar	–	–	–	53	53	–	15	–	68
	Taşan	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Türge	–	–	–	18	18	–	8	3	29
YIVALU	Helavik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yıvalı	–	–	–	131	131	–	32	17	180
	Toplam	**–**	**17**	**103**	**1657**	**1777**	**13**	**573**	**250**	**2613**

Kaynak: *BOA, MAD 20, vr. 49b-53a, 70a-93b; BOA, TD 33, s. 97–104, 122–171.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18.b. *1522 Yılı Kayseri Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ÇÖBLÜ YÖRÜKLERİ	Evlâd-ı Sığırlu	–	–	–	–	18	–	–	–	19
	Evlâd-ı Tacir (Tacirlü-Tecerlü)	–	–	–	–	7	–	–	–	10
	Evlâd-ı Yaban	–	–	–	–	32	–	–	–	37
	Karalu nam-ı diğer Hacı Bey	–	–	–	–	55	–	–	–	72
	Sülü	–	–	–	–	53	–	–	–	64
GARİB ŞALU	Hüseyin Hacı	–	–	–	–	37	–	–	–	64
	Süleyman Kethüda	–	–	–	–	18	–	–	–	31
GÖSTERE YÖRÜKLERİ CEMAATİ	Baykal - Cevni Yörükleri	–	–	–	–	20	–	–	–	26
	Emir Kethüda	–	–	–	–	30	–	–	–	46
	Evlâd-ı Beyan	–	–	–	–	37	–	–	–	44
	Evlâd-ı Çoban	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Firuz Kethüda	–	–	–	–	30	–	–	–	38
	Gözgü Dere - Evlâd-ı Sarı Fakih ve Evlâd-ı Şah Melik	–	–	–	–	25	–	–	–	40
	Hacı Paşalu	–	–	–	–	12	–	–	–	15
	Kabaklu Hüseyinlü ve Sarı Keçilü	–	–	–	–	35	–	–	–	45
	Kaman	–	–	–	–	30	–	–	–	32
	Kevni Mezraası Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kımızlu Yörükleri	–	–	–	–	10	–	–	–	12
	Pusadlu - Aşağı Mersun	–	–	–	–	28	–	–	–	29
	Sadullahoğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarı Mehmedlü	–	–	–	–	8	–	–	–	12
	Sevinclü	–	–	–	–	18	–	–	–	22
	Süleymanlu Yörükleri	–	–	–	–	18	–	–	–	18
	Vartan	–	–	–	–	11	–	–	–	17
İSLAMLU YÖRÜKLERİ	Ahmed Fakih	–	–	–	–	33	–	–	–	55
	Alem Bey	–	–	–	–	13	–	–	–	18
	Alpı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ammiler (Emmiler)	–	–	–	–	30	–	–	–	37
	Avcı	–	–	–	–	27	–	–	–	39
	Aydoğmuş veled-i Toklu	–	–	–	–	36	–	–	–	46
	Biligi - Bilüge	–	–	–	–	26	–	–	–	39
	Bostanlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Demircilü	–	–	–	–	31	–	–	–	44
	Evlâd-ı Eşref	–	–	–	–	12	–	–	–	19
	Hacı Bayram - Ebic	–	–	–	–	45	–	–	–	73
	İnalhan	–	–	–	–	11	–	–	–	15
	İslamoğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızıl Hasanlu Yörükleri	–	–	–	–	19	–	–	–	19
	Kömüroğlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Muzaffer Fakihlü	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ömerlü	–	–	–	–	21	–	–	–	28
	Savcı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Şeyhler	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Yemliha	–	–	–	–	18	–	–	–	26
KARATAŞ YÖRÜKLERİ	Ali Bey Hacılu	–	–	–	–	36	–	–	–	55
	Ali Hacılu	–	–	–	–	22	–	–	–	29
	Ali tabi İvaz Hacılu	–	–	–	–	38	–	–	–	59
	Bezircilü	–	–	–	–	22	–	–	–	26
	Boğalu Tatar	–	–	–	–	60	–	–	–	76
	Caniklü	–	–	–	–	67	–	–	–	81
	Evlâd-ı Cemaller	–	–	–	–	17	–	–	–	17

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18. b.'nin devamı

KARATAŞ YÖRÜKLERİ	İvaz Hacılu	–	–	–	–	47	–	–	–	69
	Kaba Öküz	–	–	–	–	34	–	–	–	46
	Karataşlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarı İbrahim veled-i Alişar	–	–	–	–	21	–	–	–	23
	Sülülü - Sülü ve Cüllâhlar	–	–	–	–	47	–	–	–	54
MÜSTAKİL CEMAATLER	Ardıç Yörükleri	–	–	–	–	61	–	–	–	74
	Bahadır Hacılu	–	–	–	–	27	–	–	–	32
	Balaklu (Yalaklu)-Balamalu	–	–	–	–	19	–	–	–	22
	Boyacalu Yörükleri	–	–	–	–	79	–	–	–	101
	Çakırlu	–	–	–	–	44	–	–	–	57
	Çapanlu	–	–	–	–	24	–	–	–	35
	Dikili Taş Yörükleri	–	–	–	–	15	–	–	–	15
	Döğer	–	–	–	–	23	–	–	–	26
	Duraclu	–	–	–	–	19	–	–	–	28
	Dündarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Maracak	–	–	–	–	19	–	–	–	23
	Evlâd-ı Mukbil	–	–	–	–	16	–	–	–	23
	Evlâd-ı Yamac	–	–	–	–	8	–	–	–	10
	Eylük Fakihlü ve Bayram Hacılu	–	–	–	–	145	–	–	–	170
	Gözü Bağlu	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Hacılu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamarı Dervişleri	–	–	–	–	–	–	–	–	5
	Karasu	–	–	–	–	35	–	–	–	44
	Kavurgalu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kılıç	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Küsün(lü)	–	–	–	–	46	–	–	–	52
	Mala Hacılar (?)	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	Mehmed veled-i Teberrük Hacılu ve Sarı Danişmendlü	–	–	–	–	35	–	–	–	55
	Mekiş (?)	–	–	–	–	14	–	–	–	16
	Omuzu Güçlü	–	–	–	–	–	–	–	–	7
	Paşalu	–	–	–	–	12	–	–	–	20
	Sarum Hacılu	–	–	–	–	5	–	–	–	8
	Selmanlu	–	–	–	–	4	–	–	–	5
	Seydi Hacılu	–	–	–	–	18	–	–	–	30
	Sosun	–	–	–	–	10	–	–	–	13
	Söksün	–	–	–	–	43	–	–	–	67
	Şeyh Baraklu	–	–	–	–	47	–	–	–	50
	Şikemlü	–	–	–	–	27	–	–	–	32
	Virancık(lu)	–	–	–	–	4	–	–	–	6
	Yaranlu	–	–	–	–	8	–	–	–	8
	Yörükân-ı Etrâk-ı Müteferrika	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yunus	–	–	–	–	10	–	–	–	17
YAHYALU KABİLESİ	Bozca	–	–	–	–	28	–	–	–	35
	Çevril	–	–	–	–	16	–	–	–	19
	Evlâd-ı Taşkın	–	–	–	–	6	–	–	–	7
	Evlâd-ı Turahan	–	–	–	–	4	–	–	–	5
	Evlâd-ı Yahyalu	–	–	–	–	11	–	–	–	11
	Evrenlü	–	–	–	–	8	–	–	–	9
	Hacılar	–	–	–	–	21	–	–	–	31
	Hallaçlu	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Hamır Kesen	–	–	–	–	15	–	–	–	19

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 18. b.'nin devamı

YAHYALU KABİLESİ	Hoca Hacılu	–	–	–	–	6	–	–	–	13
	Kâfirlü nam-ı diğer Hızır Hacılu	–	–	–	–	27	–	–	–	38
	Konuklar	–	–	–	–	105	–	–	–	134
	Musa Hacılu	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Sarı Ömerlü	–	–	–	–	26	–	–	–	29
	Tağar	–	–	–	–	71	–	–	–	92
	Taşan	–	–	–	–	46	–	–	–	47
	Türge	–	–	–	–	22	–	–	–	28
YIVALU	Helavik	–	–	–	–	34	–	–	–	39
	Yıvalı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	–	–	–	–	**2584**	–	–	–	**3363**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 203–218, 222.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 19.a. *1500 Yılı Ermenek Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Hacı Aladdin Cemaati (Daran Karyesi)	–	3	–	–	3	–	–	1	4
	Hacı Aladdin Cemaati (Lamas Karyesi)	2	13	6	–	21	–	–	2	23
İKİZCE CEMAATİ	İkizce Cemaati (Daran Karyesi)	–	1	1	–	2	–	–	–	2
	İkizce Cemaati (Fit Karyesi)	–	3	1	–	4	–	–	–	4
DİĞER CEMAATLER	Adiller Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mukaddem Cemaati (Fariske Karyesi)	1	28	2	–	31	–	1	1	33
	Piyadegan-ı Veli Mukaddem Cemaati (Ulu Köy Karyesi)	–	1	–	–	1	–	1	–	2
	Toplam	**3**	**49**	**10**	**–**	**62**	**–**	**2**	**4**	**68**

Kaynak: *BOA, TD 31, s. 3–5, 8–9, 12–13.*

Ek: 19.b. *1518 Yılı Ermenek Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Hacı Alaaddin Cemaati (Daran Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Alaaddin Cemaati (Lamas Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
İKİZCE CEMAATİ	İkizce Cemaati (Daran Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İkizce Cemaati (Fit Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DİĞER CEMAATLER	Adiller Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mukaddem Cemaati (Fariske Karyesi)	–	25	6	–	31	1	4	–	36
	Piyadegân-ı Veli Mukaddem Cemaati (Ulu Köy Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**–**	**25**	**6**	**–**	**31**	**–**	**4**	**–**	**36**

Kaynak: *BOA, TD 83, s. 289–291, 298–300, 306–307, 310.*

Ek: 19.c. *1522 Yılı Ermenek Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Hacı Aladdin Cemaati (Daran Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Aladdin Cemaati (Lamas Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
İKİZCE CEMAATİ	İkizce Cemaati (Daran Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İkizce Cemaati (Fit Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DİĞER CEMAATLER	Adiller Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mukaddem Cemaati (Fariske Karyesi)	–	25	6	–	31	1	4	–	36
	Piyadegan-ı Veli Mukaddem Cemaati (Ulu Köy Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**–**	**25**	**6**	**–**	**31**	**–**	**4**	**–**	**36**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 255.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20.a. *1500 Yılı Gülnar Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CECELÜ KABİLESİ	Bozkırlu Cemaati	Kesik Söğüt Karyesi	–	19	6	–	25	9	1	–	35
		Sığırcı Karyesi	–	14	3	–	17	4	2	–	23
		Arap Ramazanlar Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Bozkırlu Yörüğü Perakendesi	–	5	15	–	20	1	3	–	24
		Haymana Cemaati	–	–	5	–	5	1	–	–	6
	Cece(lü) Cemaati	Barani Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kedukâr (?) Karyesi	–	–	3	–	3	1	1	–	5
		Kâfir Karyesi	–	7	1	–	8	–	–	–	8
		Kazancı Karyesi	1	13	3	–	17	–	3	–	20
		Kömürcü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Saru Ekinlik Karyesi	1	18	12	–	31	–	1	13	45
		Tuğrul Seydi Karyesi	–	4	8	–	12	–	9	4	25
		Cece(lü) Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PİYADEGAN CEMAATLERİ	Bahşiş Evlâdı Cemaati	Canurcuk Karyesi	–	1	–	–	1	–	1	–	2
		Coyden (?) Karyesi	–	5	–	–	5	–	2	–	7
		Çal Oğlu Karyesi	–	2	–	–	2	1	1	–	4
		Demirciler Karyesi	–	1	–	–	1	–	1	1	3
		Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Endişe Güney Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gün Düğün Karyesi	–	2	–	–	2	–	1	–	3
		Ilı Suluk Karyesi	2	2	1	–	5	1	2	–	8
		Kara Gayec Karyesi	–	6	–	–	6	–	1	1	8
		Kıcık Karyesi	–	1	1	–	2	–	1	–	3
		Kırga Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koru Karyesi	2	–	–	–	2	–	–	–	2
		Otak Karyesi	–	9	3	–	12	1	4	–	17
		Sevik Günay Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tatlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Türesi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yıvıl Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yörüklü Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Hacı Mehmed Cemaati	Bodamya Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Fernik Karyesi	–	–	1	–	1	–	–	–	1
		Ilı Suluk Karyesi	1	–	1	–	2	–	1	–	3
		Kara Çukur Karyesi	–	2	1	–	3	1	–	–	4
		Kuru En Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Lala Karyesi	–	1	3	–	4	–	–	–	4
		Otak Karyesi	–	13	3	–	16	–	5	–	21
		Sarp Dere Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Uçarı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yörüklü Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
		Hacı Mehmed Piyadesi Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Veli Mukaddem Cemaati	Akça Kilise Karyesi	–	5	2	–	7	–	1	–	8
		Aydınlar Karyesi	–	2	3	–	5	–	3	–	8
		Bey Obası Karyesi	–	2	–	–	2	–	1	–	3
		Bucak Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
		Delüler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Doğancı Karyesi	1	6	1	–	8	–	3	–	11
		Fernik Karyesi	–	1	2	–	3	–	2	–	5

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

PİYADEGAN CEMAATLERİ	Veli Mukaddem Cemaati	Göğer Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Gözü Akça Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hisarlu Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
		Hoyra Düşen Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kalın Viran Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
		Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Gayec Karyesi	1	–	1	–	2	–	2	–	4
		Kara Kilise Karyesi	–	5	8	–	13	–	7	1	21
		Koçi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koru Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuru En Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Sabuk Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Uçarı Karyesi	–	4	5	–	9	2	3	–	14
		Vilayet Karyesi	–	2	–	–	2	4	3	–	9
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	5	1	–	6	3	–	1	10
		Yağlu Öyük Karyesi	–	7	2	–	9	–	4	1	14
		Kozin Mezraası	–	3	2	–	5	2	1	–	8
		Karaca Ağaç Karyesi	–	12	2	–	14	4	1	–	19
		Piyadegan Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	BEĞDİLİ CEMAATİ	Dırnaklu Karyesi	1	16	3	–	20	–	3	1	24
		Emir Hacı Karyesi	2	10	2	–	14	–	2	1	17
		İncircik Karyesi	–	8	3	–	11	–	1	–	12
		Karaca Ağaç Karyesi	–	19	8	–	27	–	6	2	35
		Karaca Viran Karyesi	2	18	6	–	26	–	5	1	32
		Kenas(z) Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
		Kireçlik Karyesi	–	4	1	–	5	–	1	–	6
		Kuru Dere Karyesi	1	7	2	–	10	–	1	–	11
		Lapa Karyesi	3	25	8	–	36	–	3	–	39
		Perçem Karyesi	–	3	1	–	4	–	3	–	7
		Salhan Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
		Ulak Kuşağı Karyesi	–	14	5	–	19	–	1	1	21
		Ulahtı Karyesi	–	19	3	–	22	1	–	4	27
		Yaz Pınarı Karyesi	1	6	2	–	9	–	–	–	9
		Beriyye Nahiyesi	–	–	2	–	2	–	–	–	2
		Kömürcü Mezraası	1	1	3	–	5	–	–	–	5
		Beğdili Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	BOZOT	Çubuk Deresi Karyesi	–	3	4	–	7	–	–	–	7
		İncir Ağacı Karyesi	–	8	–	–	8	–	1	–	9
		Kızıllar Karyesi	–	7	1	–	8	1	–	–	9
	BÜYÜK ECE	Çağlayuk Karyesi	2	48	14	–	64	4	3	–	71
		Salhan Karyesi	–	28	11	–	39	6	2	–	47
	ÇAPAR VE YESER (?)	Ak Koca Karyesi	–	5	1	–	6	1	–	–	7
		Çavuşlar Karyesi	1	28	11	–	40	–	17	3	60
		Kurucuk Karyesi	–	30	5	–	35	6	1	–	42
		Ovacık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çapar ve Yeser Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	EMİRŞAH CEMAATİ	Lala Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

GÜREN EFENDİ BEY CEMAATİ	Çaylak Karyesi	–	2	2	–	4	–	–	–	4
	Taycık Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Bey Obası Karyesi	–	2	–	–	2	1	1	–	4
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	3	2	–	5	–	1	–	6
	Kıcık Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
HACI BAHAADDİNLÜ CEMAATİ	Akçaköy Karyesi	–	29	10	–	39	6	7	–	52
	Armud Ağacı Karyesi	–	3	–	–	3	–	1	–	4
	Burun Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Celle Karyesi	–	6	1	–	7	–	–	–	7
	Çıtak Karyesi	–	20	15	–	35	4	1	1	41
	Cevren Kışlası Karyesi	1	7	4	–	12	3	3	–	18
	Esümlü Karyesi	–	24	15	–	39	2	5	–	46
	Gedik Kışla Karyesi	–	10	–	–	10	3	2	–	15
	Gezende Karyesi	–	2	2	–	4	1	2	–	7
	Gözsüzce Karyesi	2	7	4	–	13	6	2	–	21
	Hasancık Karyesi	–	9	1	–	10	–	1	–	11
	İncir Ağacı Karyesi	–	6	1	–	7	2	–	–	9
	Kara Seki Karyesi	–	8	1	–	9	5	1	–	15
	Köseler Karyesi	1	11	2	–	14	–	3	1	18
	Köy Yeri Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamaş Karyesi	1	12	5	–	18	–	1	–	19
	Mescid Gediği Karyesi	–	30	16	–	46	2	2	–	50
	Ünciler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Purnar Konağı Karyesi	–	12	4	–	16	1	1	–	18
	Sapaca Karyesi	3	12	3	–	18	–	1	1	20
	Şeyh Umur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Taycık Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Tuna Karyesi	–	–	–	–	–	–	1	–	1
	Hacı Bahaaddinli Yörükleri	–	6	2	1	9	1	1	–	11
	Hacı Bahaaddinli Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HOCA YUNUSLU CEMAATİ	Bucak Kışla Karyesi	–	14	2	–	16	–	2	–	18
	Buruncak Kışla Karyesi	–	25	4	6	35	–	4	3	42
	Çataklu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dırnaklu Karyesi	–	7	2	–	9	–	–	1	10
	Gedik Kışla Karyesi	–	5	–	–	5	1	–	1	7
	Gök Işıklar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara İsmail Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Nar Ağacı Bucağı Karyesi	–	5	5	–	10	–	–	1	11
	Aşık Kalfallı Mezraası	–	2	16	–	18	1	7	–	26
	Haymana Perakendesi	–	–	22	–	22	1	1	1	25
	Hoca Yunuslu Haymanası (Gedik Kışla Karyesi)	–	–	8	–	8	–	–	–	8
	Hoca Yunuslu Perakendesi	–	13	38	–	51	–	4	–	55
	Hoca Yunuslu Perakendesi Yörükleri	–	–	82	–	82	–	8	–	90
İKİZCE CEMAATİ	Akbaş Karyesi	–	18	5	–	23	2	7	–	32
	Alaaddin Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Ayaş Karyesi	–	6	–	–	6	1	2	–	9
	Bey Obası Karyesi	–	3	–	–	3	–	1	–	4
	Bucak Karyesi	–	3	–	–	3	–	2	–	5

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

İKİZLÜ- İKİZLER - İKİZCE CEMAATİ										
	Budamiye Karyesi	—	4	5	—	9	—	1	—	10
	Burhanlu Karyesi	1	5	3	—	9	1	2	—	12
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir Karyesi	1	5	1	—	7	—	3	—	10
	Coyden (?) Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	3	3
	Delüler Karyesi	1	11	13	—	25	—	13	—	38
	Dursunlar Karyesi	—	4	—	—	4	—	—	—	4
	Emir Doğan Karyesi	—	8	4	—	12	—	1	—	13
	Emir Hacılar Karyesi	—	—	1	—	1	—	—	—	1
	Endişe Güney Karyesi	—	8	—	—	8	—	—	—	8
	Fernik Karyesi	—	6	3	—	9	—	1	1	11
	Gevende Karyesi	—	6	2	—	8	1	—	—	9
	Gün Döğün Karyesi	—	5	1	—	6	2	1	—	9
	Güna ve Yağlu Karyesi	—	4	3	—	7	—	1	—	8
	Hacı Yusuflu Karyesi	1	7	2	—	10	1	2	—	13
	Hasanlar Karyesi	2	33	14	—	49	5	26	1	81
	Hisarcık Karyesi	1	4	3	—	8	—	6	1	15
	Hisarlu Karyesi	1	15	9	—	25	1	11	—	37
	Hoyradüşen Karyesi	—	1	—	—	1	—	—	—	1
	Ilı Suluk Karyesi	—	4	—	—	4	—	—	—	4
	İncüğez Karyesi	1	2	4	—	7	—	3	2	12
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Karyesi	1	—	1	—	2	—	—	2	4
	Kalın Viran Karyesi	—	5	2	—	7	4	—	—	11
	Kara Çukur Karyesi	—	2	1	—	3	—	—	—	3
	Kara Dere Karyesi	—	9	—	—	9	7	1	—	17
	Kara Gayec Karyesi	—	5	—	—	5	—	1	—	6
	Karalar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kazancı Kışlası Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kelestene Karyesi	—	4	2	—	6	—	—	—	6
	Kenas(z) Karyesi	—	3	—	—	3	—	—	—	3
	Kıcık Karyesi	—	8	2	—	10	—	1	—	11
	Kızılca Kışla Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koru Karyesi	3	4	1	—	8	—	1	—	9
	Köstene Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Köycüğez Karyesi	—	1	—	—	1	—	—	—	1
	Küçükler Karyesi	1	3	1	—	5	—	1	—	6
	Kürt Karyesi	—	3	—	—	3	—	1	1	5
	Müretli Önü - Müretli İn Karyesi	—	15	1	—	16	2	5	—	23
	Orta Viran Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Otak Karyesi	—	9	4	—	13	—	2	1	16
	Sabuk Karyesi	1	3	—	—	4	—	1	—	5
	Salhan Karyesi	—	2	—	—	2	—	—	—	2
	Sevik Günay Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Şehneler Karyesi	2	9	3	—	14	—	2	—	16
	Tatlu Karyesi	—	—	—	3	3	—	—	—	3
	Taycıklı - Taycık Karyesi	1	8	1	—	10	—	—	—	10
	Uçarı Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yabani Yakası Karyesi	—	1	1	—	2	—	—	—	2
	Yağlu Öyük Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yörüklü Karyesi	—	10	1	—	11	—	3	—	14

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

İSHAKLU CEMAATİ	Aydın Kapı Zühre (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Aydınlar Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Bahşiler nam-ı diğer Çukur Say Karyesi	–	5	4	–	9	1	1	–	11
	Burçak Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çukur Talbiç (?) ve Surna (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gün Görmez Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Günay Ovalu Karyesi	2	32	11	–	45	5	7	–	57
	Harsencik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İncir Ağacı Karyesi	–	7	1	–	8	–	–	–	8
	Kara Börklü Karyesi	–	9	1	–	10	2	1	–	13
	Karaca Ağaç Karyesi	–	1	1	–	2	1	–	–	3
	Kızıl Ağaç Karyesi	–	4	–	–	4	–	1	–	5
	Kuyucak Ovalısı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kuzgun İni Karyesi	–	24	7	–	31	6	1	–	38
	Küsmene Karyesi	2	20	5	1	28	1	2	–	31
	Lavgasün Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Lengerlü Karyesi	–	55	13	–	68	8	4	–	80
	Tuna Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Üç Başlu Karyesi	–	6	8	–	14	3	1	–	18
	İshaklu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KETEKARA (?) CEMAATİ	Arakçı Mezraası	–	7	1	–	8	–	3	–	11
	Bey Obası Karyesi	–	4	1	–	5	1	1	–	7
	Burun Kışla Karyesi	–	5	–	–	5	–	2	2	9
	Ceveriş (?) - Çörüş (?) Karyesi	–	29	6	–	35	–	8	–	43
	Çakmak Karyesi	1	4	2	–	7	1	1	2	11
	Gezende Karyesi	–	–	1	–	1	–	–	–	1
	Gözsüzce Karyesi	–	2	4	–	6	3	1	–	10
	Hasanlar Karyesi	–	2	–	–	2	1	–	–	3
	Ilı Suluk Karyesi	–	–	1	–	1	1	1	–	3
	Kadılar n-ı diğer Eyüp Fakih Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Kara Dere Karyesi	–	7	7	–	14	–	1	2	17
	Küre Karyesi	–	16	4	–	20	–	7	–	27
	Uçane Karyesi	–	11	2	–	13	2	3	–	18
KONUR CEMAATİ	Çevlik - Çevlerük (?) Karyesi	–	14	6	–	20	3	1	–	24
	Karı Kışla Karyesi	–	12	3	–	15	2	–	–	17
	Kazma Karyesi	–	4	–	–	4	3	1	2	10
	Kenas(z) Karyesi	–	9	2	3	14	–	2	6	22
	Menteşe Ece Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ocağına Yanık Karyesi	–	13	1	–	14	1	1	–	16
	Papas Seniri Karyesi	2	18	6	–	26	–	3	–	29
	Penbucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarnıç Karyesi	–	16	12	–	28	4	1	3	36
	Su Çatı - Su Çatılar Karyesi	–	7	3	–	10	–	–	–	10
	Konur Cemaati Perakendesi	–	2	1	–	3	1	–	–	4
KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Bazar Depesi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bucak Kışla Karyesi	–	16	–	–	16	–	1	–	17
	Büyük Yıva Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çubuk Deresi Karyesi	–	4	2	–	6	–	–	–	6
	Garipler Kışlası nam-ı diğer Manastır Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gölgelü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gür Bendik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Kara Menteşelü Karyesi	—	5	4	—	9	—	1	—	10
	Kazancı Kışlası Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kırıpalaz Karyesi	—	1	3	—	4	1	3	—	8
	Kızılca Kışla Karyesi	—	4	1	—	5	—	2	—	7
	Küçük Yıva Karyesi	1	12	8	—	21	1	6	1	29
	Kürla Bey Karyesi	—	7	2	—	9	2	1	—	12
	Muzaçarı Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Taşlu Kara Karyesi	—	5	—	—	5	—	—	—	5
	Anamur Merkezi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Süleymanlar Cemaati (Küre Karye.)	—	2	3	—	5	—	—	1	6
KÜRE CEMAATİ	Gezende Karyesi	—	1	7	—	8	—	2	—	10
	Karacalar Ovalusu Karyesi	—	4	—	—	4	—	2	—	6
	Taşlu Kara Mezraası	—	9	7	—	16	—	4	—	20
OĞUZHANLU CEMAATİ	Akbaş Karyesi	—	1	—	—	1	—	—	—	1
	Alaaddin Karyesi	—	18	2	—	20	4	6	1	31
	Ayaş Karyesi	—	7	1	—	8	—	4	—	12
	Aydınlar Karyesi	—	2	1	—	3	1	—	—	4
	Bahşiler Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bey Obası Karyesi	5	13	9	—	27	4	8	—	39
	Bucak Karyesi	—	5	—	—	5	—	—	—	5
	Burhanlu Karyesi	—	17	3	—	20	1	5	—	26
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir K.	—	3	—	—	3	2	1	—	6
	Cüllah Musalar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Çörüş (?) — Çeveriş (?) Karyesi	—	3	—	—	3	—	—	—	3
	Delüler Karyesi	—	1	5	—	6	2	—	4	12
	Demirciler Karyesi	1	4	1	—	6	—	1	—	7
	Dermiş	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Endişe Günay Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Fernik Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gevendelü Karyesi	1	35	9	—	45	13	9	2	69
	Gezende Karyesi	—	—	1	—	1	—	1	—	2
	Kedukar (?) — Kedugar (?) Karyesi	—	8	2	—	10	—	5	1	16
	Gün Döğün Karyesi	—	5	—	—	5	—	3	—	8
	Hacı Yusuflu Karyesi	3	9	5	—	17	—	1	—	18
	Hasanlar Karyesi	—	2	—	—	2	1	1	—	4
	Hisarlu Karyesi	—	—	1	—	1	—	1	—	2
	Hoyradüzü Karyesi	—	17	1	—	18	3	6	—	27
	İncüğez Karyesi	—	9	—	—	9	3	1	1	14
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Kar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kalın Viran Karyesi	—	2	2	—	4	—	—	—	4
	Kamaklar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Çukur Karyesi	—	2	5	—	7	—	—	—	7
	Kara Çukur Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Dere Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Kilise Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	—	4	1	—	5	—	—	—	5
	Koru Karyesi	2	3	—	—	5	—	2	—	7
	Koz İn Mezraası	—	3	2	—	5	2	1	—	8
	Köstene Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

OĞUZHANLU CEMAATİ	Kuru En Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Küçükler Karyesi	1	2	4	–	7	–	4	–	11
	Küri Karı Karyesi	–	20	5	–	25	3	7	2	37
	Kürkciler Karyesi	1	3	2	–	6	3	2	2	13
	Kürd Karyesi	–	14	11	–	25	4	11	2	42
	Müretli Önü - Müretli İn Karye.	–	14	7	–	21	2	3	1	27
	Oğuzhanlu Karyesi	–	38	23	1	62	11	–	1	74
	Sabuk Karyesi	–	1	–	–	1	1	1	–	3
	Sivasel Karyesi	–	12	3	–	15	–	6	–	21
	Uçarı Karyesi	–	10	4	–	14	1	1	–	16
	Yabani Yakası Karyesi	–	2	–	–	2	2	1	–	5
	Yağlu Öyük Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
	Yıvıl Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yörüklü Karyesi	–	3	–	–	3	–	–	–	3
	Zeytun Alanı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çapar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bodrum Mezraası	1	8	5	–	14	–	3	1	18
	Emiz Bucağı Karyesi	1	20	10	–	31	–	8	–	39
	Ovacık Karyesi	1	31	8	–	40	1	7	18	66
SATILU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	1	4	2	–	7	–	1	–	8
	Akça Kilise Karyesi	–	7	2	–	9	–	2	–	11
	Arap Damı Karyesi	1	2	1	–	4	–	1	–	5
	Bahşiler Mezraası	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Balaban Karyesi	1	5	5	–	11	–	2	–	13
	Bereket Oluğu Karyesi	–	21	1	–	22	–	5	–	27
	Bodrum Karyesi	–	4	–	–	4	1	1	–	6
	Bozot Karyesi	–	6	1	–	7	–	3	–	10
	Burçak - Buruncak Karyesi	–	4	2	–	6	–	2	–	8
	Burçak Kuşağı Karyesi	–	14	–	–	14	–	6	–	20
	Celle Karyesi	–	2	–	–	2	–	2	–	4
	Çağlayuk Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
	Dul Yurdu Karyesi	–	8	–	–	8	5	–	–	13
	Erçek Kışla Karyesi	–	8	2	–	10	–	1	–	11
	Gedikler Karyesi	–	1	–	–	1	–	1	–	2
	Gezende Karyesi	–	1	–	–	1	1	–	–	2
	Gök Çukur Karyesi	–	9	2	–	11	–	2	–	13
	Gün Görmez Karyesi	–	7	–	–	7	1	1	1	10
	Hasancık Karyesi	1	12	1	–	14	2	3	–	19
	Hâsıl Taş Karyesi	–	9	7	–	16	–	7	8	31
	İlivas Karyesi	4	15	9	–	28	3	9	8	48
	İn Geduğü Karyesi	–	9	5	–	14	2	5	1	22
	İncir Ağacı Karyesi	–	1	–	–	1	1	–	–	2
	Kara Börklü Karyesi	–	25	5	–	30	–	3	3	36
	Kara Daye Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Dere Karyesi	2	30	13	–	45	–	20	2	67
	Kara Seki Karyesi	4	22	4	–	30	–	11	1	42
	Kızıl Ağaç Karyesi	–	4	1	–	5	–	2	–	7
	Kızıl Ağaç-ı Diğer Karyesi	–	11	5	–	16	–	7	–	23
	Kızılca Kışla Karyesi	1	5	1	–	7	1	–	–	8
	Kundan Karyesi	–	5	1	–	6	–	1	1	8
	Kutlu Bey Karyesi	–	6	3	–	9	1	3	–	13

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

SATILU CEMAATİ	Sakırcı Karyesi	–	3	–	–	3	–	2	–	5
	Penbucak Karyesi	1	10	1	–	12	–	6	–	18
	Perçem Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Purnar Seküsü Karyesi	–	–	–	–	–	1	1	7	9
	Salhan Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Yörüklü Karyesi	–	2	–	–	2	–	–	–	2
	Sapaca Karyesi	–	16	1	–	17	3	3	–	23
	Surna Karyesi	–	10	8	–	18	2	10	–	30
	Sümene Karyesi	–	15	2	–	17	–	6	–	23
	Tuna Karyesi	–	17	1	–	18	–	7	–	25
	Ulak Kuşağı Karyesi	–	6	2	–	8	–	2	–	10
	Yalp Yakan Karyesi	–	14	3	–	17	2	4	1	24
	Yassı Bağ Karyesi	2	8	4	–	14	–	5	–	19
	Yeni Kışla Karyesi	–	3	1	–	4	–	1	–	5
	Satılu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
TİMURLU CEMAATİ	Aydınlar Karyesi	–	9	11	–	20	1	4	4	29
	Karaca Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Uçarı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Birgaz Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bodrum Mezraası	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Çalışlar Karyesi	–	8	3	–	11	2	–	–	13
	Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Direvli Karyesi	–	2	2	–	4	1	1	–	6
	Emir Hacılar Karyesi	–	2	2	–	4	–	–	–	4
	Garipler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Çukur Karyesi	–	2	–	–	2	1	1	–	4
	Kenas(z) Karyesi	–	2	–	–	2	–	2	–	4
	Kızıl Bağ Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Köstene Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Vilayet Karyesi	–	9	5	–	14	1	5	–	20
	Yörüklü Karyesi	1	19	11	–	31	1	8	–	40
YIVALU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	–	8	7	–	15	–	3	–	18
	Akça Kenise Karyesi	–	10	2	–	12	1	4	–	17
	Aşık Kalfal Mezraası - Karyesi	–	5	3	–	8	1	1	–	10
	Avcılar Karyesi	2	18	8	–	28	1	6	–	35
	Bahşiler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Balya Kesri Karyesi	–	20	8	–	28	2	7	1	38
	Bodrum Mezraası / Karyesi	–	11	9	–	20	2	–	1	23
	Bucak Kışla Karyesi	–	5	3	–	8	–	6	–	14
	Büyük Yıva Karyesi	–	8	38	–	46	10	3	5	64
	Çeltikçi Karyesi	1	–	1	–	2	1	–	–	3
	Çubuk Deresi Karyesi	–	20	3	–	23	–	4	1	28
	Çukur Say nam-ı diğer Bahşiler Kary.	–	6	7	–	13	2	4	–	19
	Dursunlar Karyesi	–	20	11	–	31	8	11	3	53
	Garip Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gevende Karyesi	–	–	1	–	1	–	–	–	1
	Gölgelü Dere Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözsüzce Karyesi	2	63	27	4	96	16	6	4	122
	Hisar(lı) Karyesi	–	2	2	–	4	–	–	–	4
	İncir Ağacı Karyesi	–	16	4	–	20	–	7	–	27

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. a.'nın devamı

YIVALU CEMAATİ	Kara Dere Karyesi	–	2	–	–	2	–	2	–	4
	Karaca Kaya Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karataş nam-ı diğer Aka Karyesi	–	17	5	–	22	1	5	–	28
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	7	–	–	7	1	2	–	10
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	5	3	–	8	1	–	–	9
	Kazancılar-Kazancılar Kışlası Karyesi	–	3	3	–	6	–	3	–	9
	Kızılcalu Karyesi	2	19	6	–	27	3	4	1	35
	Kızılca Kışla Karyesi	–	15	5	–	20	–	10	2	32
	Kömürcü Karyesi	–	9	–	–	9	–	1	–	10
	Kutluca Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Küvaceklü (?) Karyesi	–	8	1	–	9	–	3	–	12
	Lapa Karyesi	–	9	1	–	10	–	–	1	11
	Otamış Kışla Karyesi	–	18	6	1	25	5	5	–	35
	Penbucak Karyesi	–	4	1	–	5	–	–	1	6
	Sapaca Karyesi	–	2	2	–	4	1	1	–	6
	Sunkurca Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toz Kovan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Umur Kethüda Karyesi	–	6	7	–	13	–	4	–	17
	Yaycılar Karyesi	–	13	4	–	17	3	11	–	31
	Haymana Cemaati	–	–	4	–	4	1	1	–	6
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yörükân Cemaati	–	1	39	–	40	–	15	2	57
DİĞER CEMAATLER	Bakra (?) Cemaati	–	–	9	–	9	1	–	–	10
	Çaylak Cemaati	1	27	4	–	32	4	1	1	38
	İğdirlü Cemaati (Üç Başlu Karyesi)	2	30	19	–	51	–	14	1	66
	İncüğez Cemaati (İncüğez Karyesi)	1	3	1	–	5	1	2	–	8
	Karamani Paşa Bey Cemaati (Bodrum Mez)	–	1	1	–	2	1	–	–	3
	Kuyucak Ovalısı nam-ı diğer Ak Ovalu Cem.	1	40	6	–	47	4	8	2	61
	Moğultay Cemaati (Sarnıç Karyesi)	–	–	1	–	1	1	–	–	2
	Tokuş Cemaati	1	7	1	–	9	2	–	–	11
	Toplam	**106**	**2711**	**1240**	**20**	**4077**	**346**	**796**	**175**	**5394**

Kaynak: *BOA, TD 31, s. 21–83, 86–119, 122–172, 175–180, 182–197, 200–204, 209–262.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20.b. *1518 Yılı Gülnar Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CECELÜ KABİLESİ	Bozkırlu Cemaati	Kesik Söğüt Karyesi	–	29	25	–	54	1	10	5	70
		Sığırcı Karyesi	–	18	16	–	34	1	5	2	42
		Arap Ramazanlar Cemaati	–	–	54	–	54	7	20	1	82
		Bozkırlu Yörüğü Perakendesi	–	11	39	–	50	1	1	–	52
		Haymana Cemaati	–	–	4	–	4	–	–	–	4
	Cece(lü) Cemaati	Barani Karyesi	–	7	1	–	8	–	2	1	11
		Kedukar (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kâfir Karyesi	–	5	1	–	6	1	–	5	12
		Kazancı Karyesi	–	16	6	–	22	3	3	1	29
		Kömürcü Karyesi	–	36	9	–	45	5	8	2	60
		Saru Ekinlik Karyesi	–	27	26	–	53	3	12	21	89
		Tuğrul Seydi Karyesi	–	25	44	–	69	15	–	34	118
		Cece(lü) Cemaati Perakendesi	–	14	15	–	29	–	2	–	31
PİYADEGAN CEMAATLERİ	Bahşiş Evlâdı Cemaati	Canurcuk Karyesi	–	3	–	–	3	–	–	–	3
		Coyden (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çal Oğlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Demirciler	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dermiş Karyesi	–	2	1	–	3	1	–	1	5
		Endişe Güney Karyesi	–	11	3	–	14	1	–	–	15
		Gün Düğün Karyesi	–	3	1	–	4	–	–	2	6
		Ilı Suluk Karyesi	1	6	3	–	10	2	–	–	12
		Kara Gayec Karyesi	–	2	1	–	3	7	–	1	11
		Kıcık Karyesi	–	1	2	–	3	–	–	–	3
		Kırga Karyesi	–	5	1	–	6	–	–	–	6
		Koru Karyesi	1	2	–	–	3	2	–	–	5
		Otak Karyesi	1	7	2	–	10	2	–	–	12
		Sevik Günay Karyesi	–	15	4	–	19	9	–	1	29
		Tatlu Karyesi	–	5	–	–	5	–	–	–	5
		Türesi Karyesi	3	4	2	–	9	–	–	–	9
		Yıvıl Karyesi	–	14	8	–	22	8	–	1	31
		Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Mehmed Cemaati	Bodamya Karyesi	–	4	1	–	5	–	–	–	5
		Fernik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuru En Karyesi	1	6	8	–	15	1	–	–	16
		Lala Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Otak Karyesi	2	16	18	–	36	10	–	–	46
		Sarp Dere Karyesi	2	5	5	–	12	4	–	–	16
		Uçarı Karyesi	–	5	2	–	7	2	–	–	9
		Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hacı Mehmed Piyadesi Cemaati	–	34	17	2	53	18	–	–	71
	Veli Mukaddem Cemaati	Akça Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Aydınlar Karyesi	3	–	6	–	9	3	–	–	12
		Bey Obası Karyesi	–	2	1	–	3	2	–	–	5
		Bucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Delüler Karyesi	–	6	10	–	16	8	–	–	24
		Dermiş Karyesi	–	3	1	–	4	2	–	–	6
		Doğancı Karyesi	–	4	8	–	12	9	–	–	21
		Fernik Karyesi	–	3	6	–	9	6	–	–	15

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

PİYADEGAN CEMAATLERİ	Veli Mukaddem Cemaati	Göğer Karyesi	2	7	5	–	14	2	–	–	16
		Gözü Akça Karyesi	2	5	4	–	11	3	–	–	14
		Hisarlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hoyra Düşen Karyesi	–	1	1	–	2	1	–	–	3
		Ilı Suluk Karyesi	–	4	–	–	4	2	–	–	6
		Kalın Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Çukur Karyesi	–	12	14	–	26	9	–	–	35
		Kara Dere Karyesi	–	10	4	1	15	9	–	–	24
		Kara Gayec Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
		Kara Kilise Karyesi	1	7	8	–	16	6	–	1	23
		Koçi Karyesi	–	2	3	–	5	3	–	1	9
		Koru Karyesi	–	5	11	–	16	4	–	2	22
		Kuru En Karyesi	1	7	5	–	13	6	–	1	20
		Sabuk Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
		Uçarı Karyesi	–	7	4	–	11	3	–	–	14
		Vilayet Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	7	7	–	14	7	–	–	21
		Yağlu Öyük Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kozin Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Piyadegan Cemaati	Bahşişler Karyesi	–	4	3	–	7	6	–	–	13
		Karaca Ağaç Karyesi	–	16	4	–	20	1	6	2	29
		Piyadegan Cemaati Perakendesi	–	15	13	–	28	–	11	–	39
	BEĞDİLİ CEMAATİ	Dırnaklu Karyesi	–	18	14	–	32	3	4	1	40
		Emir Hacı Karyesi	–	11	11	–	22	–	2	–	24
		İncircik Karyesi	–	15	12	1	28	6	–	3	37
		Karaca Ağaç Karyesi	–	16	10	3	29	5	13	6	53
		Karaca Viran Karyesi	–	32	21	2	55	1	7	2	65
		Kenas(z) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kireçlik Karyesi	–	4	3	–	7	–	–	–	7
		Kuru Dere Karyesi	–	12	5	–	17	1	4	–	22
		Lapa Karyesi	–	42	10	–	52	3	15	1	71
		Perçem Karyesi	–	8	15	–	23	–	–	9	32
		Salhan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ulak Kuşağı Karyesi	–	13	7	–	20	–	11	10	41
		Ulahtı Karyesi	–	47	39	–	86	3	23	8	120
		Yaz Pınarı Karyesi	–	3	4	–	7	–	1	–	8
		Beriyye Nahiyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kömürcü Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Beğdili Cemaati Perakendesi	–	13	8	–	21	9	–	–	30
	BOZOT	Çubuk Deresi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıllar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	BÜYÜK ECE	Çağlayuk Karyesi	–	64	42	–	106	16	27	5	154
		Salhan Karyesi	–	40	31	–	71	4	10	1	86
	ÇAPAR VE YESER (?)	Ak Koca Karyesi	–	6	2	–	8	–	3	–	11
		Çavuşlar Karyesi	–	37	27	–	64	6	9	2	81
		Kurucuk Karyesi	–	15	11	–	26	3	10	11	50
		Ovacık Karyesi	–	42	52	2	96	12	18	2	128
		Çapar ve Yeser Cemaati Perakendesi	–	6	18	–	24	–	6	–	30
	EMİRŞAH CEMAATİ	Lala Karyesi	–	8	5	–	13	–	–	–	13
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	2	2	–	4	1	–	–	5

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

GÜREN EFENDİ BEY CEMAATİ	Çaylak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Taycık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Bey Obası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kıcık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HACI BAHAADDİNLÜ CEMAATİ	Akçaköy Karyesi	–	26	19	–	45	4	24	–	73
	Armud Ağacı Karyesi	–	3	3	–	6	3	–	–	9
	Burun Kışla Karyesi	–	18	15	–	33	3	19	1	56
	Celle Karyesi	1	16	4	1	22	–	8	–	30
	Çıtak Karyesi	–	12	24	1	37	4	17	1	59
	Cevren Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Esümlü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gedik Kışla Karyesi	–	20	14	–	34	3	10	–	47
	Gezende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözsüzce Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hasancık Karyesi	–	14	5	–	19	–	7	–	26
	İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Seki Karyesi	1	14	11	–	26	3	5	1	35
	Köseler Karyesi	–	10	2	–	12	1	5	1	19
	Köy Yeri Karyesi	–	8	12	–	20	5	4	–	29
	Kamaş Karyesi	–	16	21	–	37	4	13	–	54
	Mescid Gediği Karyesi	–	33	25	–	58	3	19	–	80
	Ünciler Karyesi	1	34	43	–	78	19	20	2	119
	Purnar Konağı Karyesi	–	28	15	–	43	2	10	2	57
	Sapaca Karyesi	–	16	8	–	24	2	3	1	30
	Şeyh Umur Karyesi	–	8	5	–	13	3	10	52	78
	Taycık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tuna Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Bahaaddinli Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Bahaaddinli Perakendesi	–	28	20	–	48	1	23	–	72
HOCA YUNUSLU CEMAATİ	Bucak Kışla Karyesi	–	17	18	–	35	1	2	1	39
	Buruncak Kışla Karyesi	–	45	35	1	81	6	9	12	108
	Çataklu Karyesi	–	17	16	2	35	2	–	–	37
	Dırnaklu Karyesi	–	11	12	–	23	2	3	1	29
	Gedik Kışla Karyesi	–	8	5	–	13	2	3	–	18
	Gök Işıklar Karyesi	–	2	5	–	7	–	–	–	7
	Kara İsmail Karyesi	–	4	16	1	21	3	6	–	30
	Nar Ağacı Bucağı Karyesi	–	10	5	–	15	2	3	–	20
	Aşık Kalfallı Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Haymana Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hoca Yunuslu Haymanası (Gedik Kışla Karyesi)	–	2	7	–	9	1	–	–	10
	Hoca Yunuslu Perakendesi	–	–	28	–	28	2	21	2	53
	Hoca Yunuslu Perakendesi Yörükleri	–	8	222	19	249	1	21	12	283
İKİZCE CEMAATİ	Akbaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Alaaddin Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ayaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bey Obası Karyesi	–	1	–	–	1	–	–	–	1
	Bucak Karyesi	–	3	1	–	4	2	–	–	6

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

İKİZCE CEMAATİ	Budamiye Karyesi	–	9	7	–	16	6	–	–	22
	Burhanlu Karyesi	–	5	4	–	9	3	–	–	12
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir Karyesi	–	4	1	–	5	3	–	–	8
	Coyden (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Delüler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dursunlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emir Doğan Karyesi	2	8	2	–	12	1	1	3	17
	Emir Hacılar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Endişe Güney Karyesi	–	5	2	–	7	1	–	–	8
	Fernik Karyesi	–	6	6	–	12	9	–	1	22
	Gevende Karyesi	–	10	2	–	12	4	–	–	16
	Gün Döğün Karyesi	–	6	2	–	8	3	–	–	11
	Güna ve Yağlu Karyesi	–	5	7	–	12	2	–	–	14
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	9	3	–	12	9	–	–	21
	Hasanlar Karyesi	–	55	23	–	78	9	–	1	88
	Hisarcık Karyesi	–	7	3	–	10	6	–	1	17
	Hisarlu Karyesi	2	6	4	–	12	3	–	2	17
	Hoyradüşen Karyesi	–	2	1	–	3	2	–	–	5
	Ilı Suluk Karyesi	–	7	1	–	8	–	1	2	11
	İncüğez Karyesi	–	9	6	–	15	1	1	–	17
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kalın Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Dere Karyesi	3	5	2	–	10	3	–	2	15
	Kara Gayec Karyesi	–	5	–	–	5	1	–	–	6
	Karalar Karyesi	–	20	5	–	25	16	–	1	42
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	–	1	–	1	–	–	–	1
	Kelestene Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kenas(z) Karyesi	–	2	–	–	2	1	–	–	3
	Kıcık Karyesi	–	5	2	–	7	–	–	–	7
	Kızılca Kışla Karyesi	2	7	6	–	15	3	–	2	20
	Koru Karyesi	–	7	4	–	11	3	–	1	15
	Köstene Karyesi	–	3	3	–	6	4	–	–	10
	Köycüğez Karyesi	–	–	1	–	1	–	–	–	1
	Küçükler Karyesi	–	4	6	–	10	8	–	3	21
	Kürt Karyesi	–	4	2	–	6	3	–	–	9
	Müretli Önü - Müretli İn Karyesi	–	15	6	–	21	5	–	3	29
	Orta Viran Karyesi	–	8	14	–	22	5	–	2	29
	Otak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sabuk Karyesi	–	3	2	–	5	2	–	1	8
	Salhan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sevik Günay Karyesi	1	14	11	–	26	9	1	1	37
	Şehneler Karyesi	–	2	–	–	2	3	–	–	5
	Tatlu Karyesi	–	1	–	–	1	1	–	–	2
	Taycıklu - Taycık Karyesi	1	2	6	–	9	9	–	1	19
	Uçarı Karyesi	–	3	5	–	8	1	–	–	9
	Yabani Yakası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yağlu Öyük Karyesi	2	23	26	–	51	8	2	–	61
	Yörüklü Karyesi	–	9	9	1	19	7	–	2	28

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

İSHAKLU CEMAATİ	Aydın Kapı Zühre (?) Karyesi	—	3	2	—	5	—	—	—	5
	Aydınlar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bahşiler nam-ı diğer Çukur Say Karyesi	—	4	6	—	10	1	—	1	12
	Burçak Kuşağı Karyesi	2	10	6	—	18	5	—	—	23
	Çukur Talbiç (?) ve Surna (?) Karyesi	—	9	2	—	11	3	—	—	14
	Gün Görmez Karyesi	—	8	3	—	11	5	—	—	16
	Günay Ovalu Karyesi	—	45	26	—	71	26	—	1	98
	Harsencik Karyesi	—	7	3	—	10	4	—	—	14
	İncir Ağacı Karyesi	—	8	5	—	13	3	—	—	16
	Kara Börklü Karyesi	—	10	3	—	13	3	3	1	20
	Karaca Ağaç Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kızıl Ağaç Karyesi	—	5	1	—	6	—	2	1	9
	Kuyucak Ovalusu Karyesi	—	7	6	—	13	1	3	—	17
	Kuzgun İni Karyesi	—	11	10	—	21	3	11	1	36
	Küsmene Karyesi	—	19	19	—	38	—	13	22	73
	Lavgasün Karyesi	1	36	33	—	70	2	28	1	101
	Lengerlü Karyesi	—	21	11	—	32	6	—	12	50
	Tuna Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Üç Başlu Karyesi	—	9	14	—	23	—	3	—	26
	İshaklu Cemaati Perakendesi	—	1	36	1	38	1	9	—	48
KETEKARA (?) CEMAATİ	Arakçı Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bey Obası Karyesi	—	2	—	—	2	—	—	—	2
	Burun Kışla Karyesi	—	5	3	—	8	—	1	—	9
	Ceveriş (?) - Çörüş (?) Karyesi	—	25	20	—	45	27	—	11	83
	Çakmak Karyesi	—	15	2	—	17	5	—	1	23
	Gözsüzce Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hasanlar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ilı Suluk Karyesi	—	2	—	—	2	1	—	—	3
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Dere Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Küre Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Uçane Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
KONUR CEMAATİ	Çevlik - Çevlerük (?) Karyesi	—	18	20	—	38	5	16	5	64
	Karı Kışla Karyesi	—	13	7	—	20	1	8	—	29
	Kazma Karyesi	—	2	5	3	10	—	2	2	14
	Kenas(z) Karyesi	—	12	9	6	27	3	—	1	31
	Menteşe Ece Karyesi	—	7	2	—	9	—	—	4	13
	Ocağına Yanık Karyesi	—	19	11	—	30	2	22	—	54
	Papas Seniri Karyesi	—	34	30	4	68	12	6	1	87
	Penbucak Karyesi	—	25	10	—	35	21	—	—	56
	Sarnıç Karyesi	—	13	66	—	79	3	18	4	104
	Su Çatı - Su Çatılar Karyesi	—	9	10	—	19	2	4	1	26
	Konur Cemaati Perakendesi	—	4	2	—	6	—	—	—	6
KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Bazar Depesi Karyesi	—	4	13	1	18	7	—	—	25
	Bucak Kışla Karyesi	2	4	2	—	8	1	—	—	9
	Büyük Yıva Karyesi	4	13	21	—	38	7	5	3	53
	Çubuk Deresi Karyesi	3	—	2	—	5	4	—	—	9
	Garipler Kışlası nam-ı diğer Manastır Karyesi	—	3	—	—	3	2	—	—	5
	Gölgelü Karyesi	1	4	8	—	13	5	—	—	18
	Gür Bendik Karyesi	—	4	4	—	8	6	—	7	21

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Kara Menteşelü Karyesi	7	7	6	—	20	1	2	—	23
	Kazancı Kışlası Karyesi	—	10	3	—	13	—	—	—	13
	Kızılca Kışla Karyesi	—	6	3	—	9	5	—	—	14
	Küçük Yıva Karyesi	3	16	21	5	45	19	1	2	67
	Kürla Bey Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Muzaçarı Karyesi	—	3	1	1	5	2	—	—	7
	Taşlu Kara Karyesi	—	4	1	—	5	2	—	—	7
	Anamur Merkezi	—	1	3	1	5	—	—	—	5
	Süleymanlar Cemaati (Küre Karye.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
KÜRE CEMAATİ	Gezende Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Karacalar Ovalusu Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Taşlu Kara Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
OĞUZHANLU CEMAATİ	Akbaş Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Alaaddin Karyesi	—	21	12	1	34	11	—	3	48
	Ayaş Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Aydınlar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bahşiler Karyesi	—	3	4	—	7	5	—	—	12
	Bey Obası Karyesi	—	30	3	—	33	9	—	4	46
	Bucak Karyesi	—	1	1	—	2	2	—	—	4
	Burhanlu Karyesi	—	19	6	—	25	18	—	—	43
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir	—	1	1	—	2	3	—	—	5
	Cüllah Musalar Karyesi	—	4	4	1	9	—	—	—	9
	Çörüş (?) — Çeveriş (?) Karyesi	—	2	1	—	3	2	—	—	5
	Delüler Karyesi	—	4	19	1	24	17	—	—	41
	Demirciler Karyesi	—	7	1	—	8	3	—	—	11
	Dermiş Karyesi	—	5	1	—	6	1	—	—	7
	Endişe Günay Karyesi	—	4	3	—	7	—	—	—	7
	Fernik Karyesi	—	1	3	—	4	6	—	—	10
	Gevendelü Karyesi	—	39	15	1	55	14	—	4	73
	Gezende Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kedukar (?) — Kedugar (?) Karye.	—	15	4	—	19	8	—	1	28
	Gün Döğün Karyesi	—	4	4	—	8	2	—	—	10
	Hacı Yusuflu Karyesi	—	9	8	1	18	6	—	1	25
	Hasanlar Karyesi	—	6	4	—	10	2	—	—	12
	Hisarlu Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hoyradüzü Karyesi	—	25	4	—	29	12	—	—	41
	İncüğez Karyesi	—	9	3	—	12	4	—	—	16
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih K.	—	1	—	—	1	—	—	—	1
	Kalın Viran Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kamaklar Karyesi	—	2	3	1	6	2	—	—	8
	Kara Çukur Karyesi	—	1	2	—	3	—	—	—	3
	Kara Çukur Karyesi	—	5	6	—	11	10	—	—	21
	Kara Dere Karyesi	—	1	—	—	1	—	—	—	1
	Kara Kilise Karyesi	—	2	3	—	5	2	—	—	7
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koru Karyesi	1	2	1	—	4	5	—	—	9
	Koz İn Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Köstene Karyesi	—	4	1	—	5	4	—	—	9

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20.b.'nin devamı

OĞUZHANLU CEMAATİ	Kuru En Karyesi	—	5	6	—	11	2	—	—	13
	Küçükler Karyesi	—	6	6	—	12	7	—	—	19
	Küri Karı Karyesi	—	27	10	—	37	19	—	5	61
	Kürkciler Karyesi	—	6	3	—	9	7	—	1	17
	Kürd Karyesi	—	23	9	—	32	12	—	3	47
	Müretli Önü - Müretli İn Kary.	—	22	10	—	32	9	—	2	43
	Oğuzhanlu Karyesi	—	24	73	1	98	3	20	2	123
	Sabuk Karyesi	—	4	—	—	4	7	—	—	11
	Sivasel Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Uçarı Karyesi	—	7	10	1	18	2	—	1	21
	Yabani Yakası Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yağlu Öyük Karyesi	—	1	2	—	3	1	—	—	4
	Yıvıl Karyesi	—	9	9	—	18	6	—	—	24
	Yörüklü Karyesi	—	6	8	—	14	1	—	—	15
	Zeytun Alanı Karyesi	—	1	—	—	1	2	—	—	3
SAPACA CEMAATİ	Çapar Karyesi	—	11	50	—	61	9	15	1	86
	Bodrum Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Emiz Bucağı Karyesi	—	7	17	—	24	1	10	—	35
	Ovacık Karyesi	—	53	43	—	96	5	23	19	143
SATILU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	—	8	4	—	12	—	5	—	17
	Akça Kilise Karyesi	—	11	6	—	17	3	11	—	31
	Arap Damı Karyesi	—	5	2	—	7	1	4	1	13
	Bahşiler Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Balaban Karyesi	—	7	9	—	16	1	5	—	22
	Bereket Oluğu Karyesi	—	27	3	—	30	—	14	2	46
	Bodrum Karyesi	—	8	3	—	11	—	2	—	13
	Bozot Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Burçak - Buruncak Karyesi	—	2	5	—	7	—	1	1	9
	Burçak Kuşağı Karyesi	—	17	7	—	24	2	1	16	43
	Celle Karyesi	—	4	1	—	5	—	—	—	5
	Çağlayuk Karyesi	—	5	4	—	9	—	1	—	10
	Dul Yurdu Karyesi	—	10	3	—	13	—	3	1	17
	Erçek Kışla Karyesi	—	6	7	—	13	2	2	1	18
	Gedikler Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gök Çukur Karyesi	—	8	4	—	12	2	7	—	21
	Gün Görmez Karyesi	—	8	5	—	13	1	4	1	19
	Hasancık Karyesi	—	12	8	—	20	—	6	—	26
	Hâsıl Taş Karyesi	—	11	7	—	18	—	9	11	38
	İlivas Karyesi	2	15	10	—	27	—	12	6	45
	İn Gedüğü Karyesi	—	12	21	—	33	8	5	5	51
	İncir Ağacı Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Börklü Karyesi	—	26	13	—	39	3	15	3	60
	Kara Daye Karyesi	1	16	3	—	20	—	5	—	25
	Kara Dere Karyesi	—	26	22	—	48	2	18	5	73
	Kara Seki Karyesi	1	29	14	—	44	2	14	4	64
	Kızıl Ağaç Karyesi	—	6	1	—	7	—	3	1	11
	Kızıl Ağaç-ı Diğer Karyesi	—	19	11	—	30	—	6	2	38
	Kızılca Kışla Karyesi	—	8	1	—	9	—	6	—	15
	Kundan Karyesi	—	8	1	—	9	1	2	—	12
	Kutlu Bey Karyesi	—	10	10	1	21	2	3	—	26

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

SATILU CEMAATİ	Sakırcı Karyesi	—	3	2	—	5	—	1	1	7
	Penbucak Karyesi	—	13	4	—	17	2	6	1	26
	Perçem Karyesi	—	5	1	—	6	1	—	—	7
	Purnar Seküsü Karyesi	—	1	1	—	2	—	2	—	4
	Salhan Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yörüklü Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sapaca Karyesi	1	17	15	—	33	5	6	1	45
	Surna Karyesi	—	9	—	—	9	—	2	—	11
	Sümene Karyesi	—	14	5	1	20	—	2	—	22
	Tuna Karyesi	1	22	6	—	29	1	12	2	44
	Ulak Kuşağı Karyesi	—	9	3	—	12	1	1	1	15
	Yalp Yakan Karyesi	—	10	17	—	27	2	6	1	36
	Yassı Bağ Karyesi	—	14	5	—	19	2	8	3	32
	Yeni Kışla Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Satılu Cemaati Perakendesi	—	22	33	—	55	1	17	—	73
TİMURLU CEMAATİ	Aydınlar Karyesi	—	7	6	—	13	—	8	2	23
	Karaca Karyesi	—	27	14	—	41	1	12	8	62
	Uçarı Karyesi	—	3	1	—	4	1	—	—	5
UÇARI CEMAATİ	Birgaz Karyesi	—	2	2	—	4	1	—	2	7
	Bodrum Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Çalışlar Karyesi	—	10	6	1	17	3	—	—	20
	Dermiş Karyesi	—	1	4	—	5	—	—	1	6
	Direvli Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Emir Hacılar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Garipler Karyesi	1	2	1	—	4	3	—	—	7
	Kara Çukur Karyesi	—	3	7	1	11	2	—	—	13
	Kenas(z) Karyesi	—	2	2	—	4	1	—	—	5
	Kızıl Bağ Karyesi	—	4	5	—	9	2	—	1	12
	Köstene Karyesi	—	5	8	—	13	3	—	—	16
	Vilayet Karyesi	—	7	8	1	16	2	—	—	18
	Yörüklü Karyesi	—	10	7	1	18	12	—	—	30
YIVALU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	2	29	17	1	49	19	—	1	69
	Akça Kenise Karyesi	—	16	4	—	20	21	—	—	41
	Aşık Kalfal Mezraası - Karyesi	—	1	3	—	4	—	—	—	4
	Avcılar Karyesi	—	23	15	—	38	15	—	1	54
	Bahşiler Karyesi	—	31	11	—	42	17	—	2	61
	Balya Kesri Karyesi	—	19	25	—	44	21	—	13	78
	Bodrum Mezraası / Karyesi	—	9	17	—	26	21	—	3	50
	Bucak Kışla Karyesi	—	14	6	—	20	10	—	3	33
	Büyük Yıva Karyesi	—	12	21	—	33	21	—	14	68
	Çeltikçi Karyesi	—	8	2	—	10	5	—	—	15
	Çubuk Deresi Karyesi	—	18	18	—	36	24	1	—	61
	Çukur Say nam-ı diğer Bahşiler Kary.	—	7	19	—	26	14	—	3	43
	Dursunlar Karyesi	—	16	23	—	39	14	—	2	55
	Garip Kışlası Karyesi	—	4	1	—	5	2	—	—	7
	Gölgelü Dere Karyesi	—	14	4	—	18	16	—	1	35
	Gözsüzce Karyesi	—	77	42	1	120	60	—	5	185
	Hisar(lı) Karyesi	—	4	1	—	5	—	—	—	5
	İncir Ağacı Karyesi	—	28	14	—	42	18	—	—	60

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. b.'nin devamı

YIVALU CEMAATİ	Kara Dere Karyesi	–	4	4	–	8	1	–	–	9
	Karaca Kaya Karyesi	–	2	3	–	5	–	–	–	5
	Karataş nam-ı diğer Aka Karyesi	–	25	9	–	34	11	–	3	48
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	7	4	–	11	8	–	1	20
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	3	4	–	7	5	–	–	12
	Kazancılar-Kazancılar Kışlası Karyesi	–	6	2	–	8	4	–	1	13
	Kızılcalu Karyesi	–	25	10	–	35	2	–	1	38
	Kızılca Kışla Karyesi	–	15	19	–	34	12	–	–	46
	Kömürcü Karyesi	–	5	5	–	10	1	2	–	13
	Kutluca Karyesi	–	6	4	–	10	7	–	–	17
	Küvaceklü (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Lapa Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Otamış Kışla Karyesi	–	22	21	–	43	20	–	4	67
	Penbucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sapaca Karyesi	–	–	3	–	3	2	–	–	5
	Sunkurca Karyesi	–	3	5	–	8	3	1	–	12
	Toz Kovan Karyesi	–	6	3	–	9	6	–	–	15
	Umur Kethüda Karyesi	–	4	12	–	16	8	–	3	27
	Yaycılar Karyesi	–	11	23	–	34	15	–	1	50
	Haymana Cemaati	–	–	3	–	3	–	–	–	3
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	2	25	–	27	19	–	–	46
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	3	62	–	65	7	–	2	74
	Yörükân Cemaati	–	2	73	–	75	13	–	1	89
DİĞER CEMAATLER	Bakra (?) Cemaati	–	–	9	–	9	1	–	–	10
	Çaylak Cemaati	–	27	12	1	40	3	8	4	55
	İğdirlü Cemaati (Üç Başlu Karyesi)	–	74	63	–	137	17	45	38	237
	İncüğez Cemaati (İncüğez Karyesi)	–	8	1	–	9	2	–	1	12
	Karamani Paşa Bey Cemaati (Bodrum Mez)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kuyucak Ovalısı nam-ı diğer Ak Ovalu Cem.	–	50	20	–	70	2	18	4	94
	Moğultay Cemaati (Sarnıç Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tokuş Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**69**	**3770**	**3422**	**76**	**7337**	**1497**	**1061**	**589**	**10484**

Kaynak: *BOA, TD 83, s. 318, 323–371, 377–418, 423–434, 437–458, 508–519, 522–561.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20.c. *1522 Yılı Gülnar Kazası Cemaatleri*

		Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
CECELÜ KABİLESİ	Bozkırlu Cemaati	Kesik Söğüt Karyesi	–	–	–	–	54	–	–	–	70
		Sığırcı Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	42
		Arap Ramazanlar Cemaati	–	–	–	–	54	–	–	–	82
		Bozkırlu Yörüğü Perakendesi	–	–	–	–	50	–	–	–	52
		Haymana Cemaati	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Cece(lü) Cemaati	Barani Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	11
		Kedukar (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kâfir Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	12
		Kazancı Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	29
		Kömürcü Karyesi	–	–	–	–	45	–	–	–	60
		Saru Ekinlik Karyesi	–	–	–	–	61	–	–	–	85
		Tuğrul Seydi Karyesi	–	–	–	–	69	–	–	–	118
		Cece(lü) Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	29	–	–	–	31
PİYADEGAN CEMAATLERİ	Bahşiş Evlâdı Cemaati	Canurcuk Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	3
		Coyden (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Çal Oğlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Demirciler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Endişe Güney Karyesi	–	–	–	–	14	–	–	–	15
		Gün Düğün Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	6
		Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	12
		Kara Gayec Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	10
		Kıcık Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	3
		Kırga Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	6
		Koru Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	5
		Otak Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	12
		Sevik Günay Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	29
		Tatlu Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
		Türesi Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
		Yıvıl Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	31
		Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Mehmed Cemaati	Bodamya Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
		Fernik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kuru En Karyesi	–	–	–	–	15	–	–	–	16
		Lala Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Otak Karyesi	–	–	–	–	36	–	–	–	46
		Sarp Dere Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	16
		Uçarı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hacı Mehmed Piyadesi Cemaati	–	–	–	–	53	–	–	–	71
	Veli Mukaddem Cemaati	Akça Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Aydınlar Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
		Bey Obası Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	5
		Bucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Delüler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Doğancı Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	21
		Fernik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

PİYADEGAN CEMAATLERİ	Veli Mukaddem Cemaati	Göğer Karyesi	–	–	–	–	14	–	–	–	16
		Gözü Akça Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	14
		Hisarlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Hoyra Düşen Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	3
		Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	6
		Kalın Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	28	–	–	–	43
		Kara Gayec Karyesi	–	–	–	–	1	–	–	–	1
		Kara Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Koçi Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	9
		Koru Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	22
		Kuru En Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	20
		Sabuk Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	2
		Uçarı Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	24
		Vilayet Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Yağlu Öyük Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kozin Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Piyadegan Cemaati	Bahşişler Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	13
		Karaca Ağaç Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	29
		Piyadegan Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	28	–	–	–	39
	BEĞDİLİ CEMAATİ	Dırnaklu Karyesi	–	–	–	–	32	–	–	–	40
		Emir Hacı Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	24
		İncircik Karyesi	–	–	–	–	27	–	–	–	36
		Karaca Ağaç Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	53
		Karaca Viran Karyesi	–	–	–	–	55	–	–	–	65
		Kenas(z) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kireçlik Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	7
		Kuru Dere Karyesi	–	–	–	–	17	–	–	–	22
		Lapa Karyesi	–	–	–	–	52	–	–	–	70
		Perçem Karyesi	–	–	–	–	23	–	–	–	32
		Salhan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Ulak Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	41
		Ulahtı Karyesi	–	–	–	–	86	–	–	–	120
		Yaz Pınarı Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	8
		Beriyye Nahiyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kömürcü Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Beğdili Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	21	–	–	–	30
	BOZOT	Çubuk Deresi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Kızıllar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	BÜYÜK ECE	Çağlayuk Karyesi	–	–	–	–	106	–	–	–	154
		Salhan Karyesi	–	–	–	–	71	–	–	–	86
	ÇAPAR VE YESER (?) CEMAATİ	Ak Koca Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	11
		Çavuşlar Karyesi	–	–	–	–	64	–	–	–	81
		Kurucuk Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	48
		Ovacık Karyesi	–	–	–	–	96	–	–	–	128
		Çapar ve Yeser Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	24	–	–	–	30
	EMİRŞAH CEMAATİ	Lala Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	13
		Yağlu ve Güna Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	5

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

GÜREN EFENDİ BEY CEMAATİ	Çaylak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Taycık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HACI ALAADDİN CEMAATİ	Bey Obası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kıcık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HACI BAHAADDİNLÜ CEMAATİ	Akçaköy Karyesi	–	–	–	–	45	–	–	–	73
	Armud Ağacı Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	9
	Burun Kışla Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	56
	Celle Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	30
	Çıtak Karyesi	–	–	–	–	37	–	–	–	59
	Cevren Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Esümlü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gedik Kışla Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	47
	Gezende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözsüzce Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hasancık Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	26
	İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Seki Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	35
	Köseler Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	19
	Köy Yeri Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	29
	Kamaş Karyesi	–	–	–	–	37	–	–	–	54
	Mescid Gediği Karyesi	–	–	–	–	58	–	–	–	80
	Ünciler Karyesi	–	–	–	–	78	–	–	–	119
	Purnar Konağı Karyesi	–	–	–	–	43	–	–	–	57
	Sapaca Karyesi	–	–	–	–	24	–	–	–	30
	Şeyh Umur Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	78
	Taycık Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tuna Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Bahaaddinli Yörükleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacı Bahaaddinli Perakendesi	–	–	–	–	48	–	–	–	72
HOCA YUNUSLU CEMAATİ	Bucak Kışla Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	39
	Buruncak Kışla Karyesi	–	–	–	–	81	–	–	–	108
	Çataklu Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	37
	Dırnaklu Karyesi	–	–	–	–	23	–	–	–	29
	Gedik Kışla Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	18
	Gök Işıklar Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	7
	Kara İsmail Karyesi	–	–	–	–	21	–	–	–	30
	Nar Ağacı Bucağı Karyesi	–	–	–	–	15	–	–	–	20
	Aşık Kalfallı Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Haymana Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hoca Yunuslu Haymanası (Gedik Kışla Karyesi)	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	Hoca Yunuslu Perakendesi	–	–	–	–	26	–	–	–	53
	Hoca Yunuslu Perakendesi Yörükleri	–	–	–	–	249	–	–	–	283
İKİZCE CEMAATİ	Akbaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Alaaddin Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ayaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bey Obası Karyesi	–	–	–	–	1	–	–	–	1
	Bucak Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	6

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

İKİZCE CEMAATİ	Budamiye Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	22
	Burhanlu Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir Ka.	–	–	–	–	5	–	–	–	8
	Coyden (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Delüler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dursunlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emir Doğan Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Emir Hacılar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Endişe Güney Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	8
	Fernik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gevende Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Gün Döğün Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	11
	Güna ve Yağlu Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	14
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	21
	Hasanlar Karyesi	–	–	–	–	78	–	–	–	88
	Hisarcık Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	17
	Hisarlu Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Hoyradüşen Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	5
	Ilı Suluk Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	11
	İncüğez Karyesi	–	–	–	–	15	–	–	–	17
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Kar.	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kalın Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Gayec Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	6
	Karalar Karyesi	–	–	–	–	25	–	–	–	42
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	–	–	–	1	–	–	–	1
	Kelestene Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kenas(z) Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	3
	Kıcık Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	7
	Kızılca Kışla Karyesi	–	–	–	–	15	–	–	–	20
	Koru Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	15
	Köstene Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	16
	Köycüğez Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Küçükler Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	21
	Kürt Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	9
	Müretli Önü - Müretli İn Karyesi	–	–	–	–	21	–	–	–	29
	Orta Viran Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	29
	Otak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sabuk Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	8
	Salhan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sevik Günay Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	37
	Şehneler Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	5
	Tatlu Karyesi	–	–	–	–	1	–	–	–	2
	Taycıklu - Taycık Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	19
	Uçarı Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	9
	Yabani Yakası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yağlu Öyük Karyesi	–	–	–	–	51	–	–	–	61
	Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	28

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

İSHAKLU CEMAATİ	Aydın Kapı Zühre (?) Karyesi	—	—	—	—	5	—	—	—	5
	Aydınlar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bahşiler nam-ı diğer Çukur Say Karyesi	—	—	—	—	10	—	—	—	12
	Burçak Kuşağı Karyesi	—	—	—	—	20	—	—	—	25
	Çukur Talbiç (?) ve Surna (?) Karyesi	—	—	—	—	11	—	—	—	14
	Gün Görmez Karyesi	—	—	—	—	11	—	—	—	16
	Günay Ovalu Karyesi	—	—	—	—	71	—	—	—	98
	Harsencik Karyesi	—	—	—	—	10	—	—	—	14
	İncir Ağacı Karyesi	—	—	—	—	13	—	—	—	16
	Kara Börklü Karyesi	—	—	—	—	13	—	—	—	20
	Karaca Ağaç Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kızıl Ağaç Karyesi	—	—	—	—	6	—	—	—	9
	Kuyucak Ovalısı Karyesi	—	—	—	—	13	—	—	—	17
	Kuzgun İni Karyesi	—	—	—	—	21	—	—	—	36
	Küsmene Karyesi	—	—	—	—	48	—	—	—	70
	Lavgasün Karyesi	—	—	—	—	70	—	—	—	102
	Lengerlü Karyesi	—	—	—	—	32	—	—	—	48
	Tuna Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Üç Başlu Karyesi	—	—	—	—	23	—	—	—	26
	İshaklu Cemaati Perakendesi	—	—	—	—	38	—	—	—	48
KETEKARA (?) CEMAATİ	Arakçı Mezraası	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bey Obası Karyesi	—	—	—	—	2	—	—	—	2
	Burun Kışla Karyesi	—	—	—	—	8	—	—	—	9
	Ceveriş (?) — Çörüş (?) Karyesi	—	—	—	—	47	—	—	—	82
	Çakmak Karyesi	—	—	—	—	17	—	—	—	23
	Gezende	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gözsüzce	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hasanlar Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ilı Suluk Karyesi	—	—	—	—	2	—	—	—	3
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kara Dere Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Küre Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Uçane Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
KONUR CEMAATİ	Çevlik - Çevlerük (?) Karyesi	—	—	—	—	38	—	—	—	64
	Karı Kışla Karyesi	—	—	—	—	20	—	—	—	29
	Kazma Karyesi	—	—	—	—	10	—	—	—	14
	Kenas(z) Karyesi	—	—	—	—	27	—	—	—	31
	Menteşe Ece Karyesi	—	—	—	—	9	—	—	—	13
	Ocağına Yanık Karyesi	—	—	—	—	30	—	—	—	54
	Papas Seniri Karyesi	—	—	—	—	68	—	—	—	87
	Penbucak Karyesi	—	—	—	—	35	—	—	—	56
	Sarnıç Karyesi	—	—	—	—	79	—	—	—	104
	Su Çatı - Su Çatılar Karyesi	—	—	—	—	19	—	—	—	26
	Konur Cemaati Perakendesi	—	—	—	—	6	—	—	—	6
KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Bazar Depesi Karyesi	—	—	—	—	18	—	—	—	25
	Bucak Kışla Karyesi	—	—	—	—	8	—	—	—	9
	Büyük Yıva Karyesi	—	—	—	—	38	—	—	—	53
	Çubuk Deresi Karyesi	—	—	—	—	5	—	—	—	9
	Garipler Kışlası nam-ı diğer Manastır Karyesi	—	—	—	—	3	—	—	—	5
	Gölgelü Karyesi	—	—	—	—	13	—	—	—	18
	Gür Bendik Karyesi	—	—	—	—	8	—	—	—	21

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

KÜÇÜK YIVA CEMAATİ	Kara Menteşelü Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	23
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	13
	Kırıpalaz Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızılca Kışla Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	19
	Küçük Yıva Karyesi	–	–	–	–	45	–	–	–	67
	Kürla Bey Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Muzaçarı Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	7
	Taşlu Kara Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	7
	Anamur Merkezi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Süleymanlar Cemaati (Küre Karye.)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÜRE CEMAATİ	Gezende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karacalar Ovalusu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Taşlu Kara Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
OĞUZHANLU CEMAATİ	Akbaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Alaaddin Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	48
	Ayaş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Aydınlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bahşiler Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	12
	Bey Obası Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	46
	Bucak Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	4
	Burhanlu Karyesi	–	–	–	–	25	–	–	–	43
	Canurcuk nam-ı diğer Kızıl Seğir K.	–	–	–	–	2	–	–	–	5
	Cüllah Musalar Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Çörüş (?) — Çeveriş (?) Karyesi	–	–	–	–	3	–	–	–	5
	Delüler Karyesi	–	–	–	–	24	–	–	–	41
	Demirciler Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	11
	Dermiş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Endişe Günay Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	7
	Fernik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gevendelü Karyesi	–	–	–	–	55	–	–	–	73
	Gezende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kedukar (?) - Kedugar (?) Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	28
	Gün Döğün Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	10
	Hacı Yusuflu Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	25
	Hasanlar Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	12
	Hisarlu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hoyradüzü Karyesi	–	–	–	–	29	–	–	–	41
	İncüğez Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Kadılar nam-ı diğer Eyüp Fakih Ka.	–	–	–	–	1	–	–	–	1
	Kalın Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamaklar Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	8
	Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	14	–	–	–	16
	Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	21
	Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koru Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	9
	Koz İn Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Köstene Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	9

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20.c.'nin devamı

OĞUZHANLU CEMAATİ	Kuru En Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	13
	Küçükler Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	19
	Küri Karı Karyesi	–	–	–	–	39	–	–	–	61
	Kürkciler Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	17
	Kürd Karyesi	–	–	–	–	32	–	–	–	47
	Müretli Önü - Müretli İn Karye.	–	–	–	–	32	–	–	–	43
	Oğuzhanlu Karyesi	–	–	–	–	98	–	–	–	123
	Sabuk Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	11
	Sivasel Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Uçarı Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	21
	Yabani Yakası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yağlu Öyük Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	20
	Yıvıl Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	24
	Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	14	–	–	–	15
	Zeytun Alanı Karyesi	–	–	–	–	1	–	–	–	3
SAPACA CEMAATİ	Çapar Karyesi	–	–	–	–	61	–	–	–	86
	Bodrum Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emiz Bucağı Karyesi	–	–	–	–	24	–	–	–	35
	Ovacık Karyesi	–	–	–	–	96	–	–	–	143
SATILU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Akça Kilise Karyesi	–	–	–	–	17	–	–	–	31
	Arap Damı Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	13
	Bahşiler Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Balaban Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	22
	Bereket Oluğu Karyesi	–	–	–	–	30	–	–	–	46
	Bodrum Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	13
	Bozot Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Burçak - Buruncak Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	9
	Burçak Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	24	–	–	–	47
	Celle Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Çağlayuk Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	Dul Yurdu Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	17
	Erçek Kışla Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	18
	Gedikler Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gezende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gök Çukur Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	21
	Gün Görmez Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	19
	Hasancık Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	26
	Hâsıl Taş Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	35
	İlivas Karyesi	–	–	–	–	27	–	–	–	45
	İn Gedüğü Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	51
	İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Börklü Karyesi	–	–	–	–	39	–	–	–	60
	Kara Daye Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	25
	Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	48	–	–	–	73
	Kara Seki Karyesi	–	–	–	–	44	–	–	–	64
	Kızıl Ağaç Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	11
	Kızıl Ağaç-ı Diğer Karyesi	–	–	–	–	30	–	–	–	38
	Kızılca Kışla Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	15
	Kundan Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Kutlu Bey Karyesi	–	–	–	–	21	–	–	–	26

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

SATILU CEMAATİ	Sakırcı Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	7
	Penbucak Karyesi	–	–	–	–	17	–	–	–	26
	Perçem Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	7
	Purnar Seküsü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	2
	Salhan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sapaca Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	45
	Surna Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	11
	Sümene Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	22
	Tuna Karyesi	–	–	–	–	29	–	–	–	44
	Ulak Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	15
	Yalp Yakan Karyesi	–	–	–	–	27	–	–	–	36
	Yassı Bağ Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	32
	Yeni Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Satılu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	55	–	–	–	73
TİMURLU CEMAATİ	Aydınlar Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	23
	Karaca Karyesi	–	–	–	–	43	–	–	–	61
	Uçarı Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	5
UÇARI CEMAATİ	Birgaz Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	7
	Bodrum Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çalışlar Karyesi	–	–	–	–	17	–	–	–	20
	Dermiş Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	6
	Direvli Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Emir Hacılar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Garipler Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	7
	Kara Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kenas(z) Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	5
	Kızıl Bağ Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Köstene Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	16
	Vilayet Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	18
	Yörüklü Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	30
YIVALU CEMAATİ	Ak Yaka Karyesi	–	–	–	–	49	–	–	–	69
	Akça Kenise Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	41
	Aşık Kalfal Mezraası - Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Avcılar Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	54
	Bahşiler Karyesi	–	–	–	–	41	–	–	–	61
	Balya Kesri Karyesi	–	–	–	–	52	–	–	–	78
	Bodrum Mezraası / Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	50
	Bucak Kışla Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	32
	Büyük Yıva Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	66
	Çeltikçi Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	15
	Çubuk Deresi Karyesi	–	–	–	–	36	–	–	–	61
	Çukur Say nam-ı diğer Bahşiler Kar.	–	–	–	–	26	–	–	–	43
	Dursunlar Karyesi	–	–	–	–	39	–	–	–	55
	Garip Kışlası Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	7
	Gevende Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gölgelü Dere Karyesi	–	–	–	–	17	–	–	–	35
	Gözsüzce Karyesi	–	–	–	–	120	–	–	–	185
	Hisar(lı) Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	İncir Ağacı Karyesi	–	–	–	–	42	–	–	–	60

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 20. c.'nin devamı

YIVALU CEMAATİ	Kara Dere Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	9
	Karaca Kaya Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Karataş nam-ı diğer Aka Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	48
	Kayacık Oğlu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	20
	Kazancı Kışlası Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	12
	Kazancılar-Kazancılar Kışlası Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	13
	Kızılcalu Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	38
	Kızılca Kışla Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	46
	Kömürcü Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	13
	Kutluca Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	17
	Küvaceklü (?) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Lapa Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Otamış Kışla Karyesi	–	–	–	–	43	–	–	–	67
	Penbucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sapaca Karyesi	–	–	–	–	5	–	–	–	5
	Sunkurca Karyesi	–	–	–	–	8	–	–	–	12
	Toz Kovan Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	15
	Umur Kethüda Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	27
	Yaycılar Karyesi	–	–	–	–	34	–	–	–	50
	Haymana Cemaati	–	–	–	–	3	–	–	–	3
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	27	–	–	–	46
	Yıvalu Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	66	–	–	–	74
	Yörükân Cemaati	–	–	–	–	73	–	–	–	89
DİĞER CEMAATLER	Bakra (?) Cemaati	–	–	–	–	9	–	–	–	10
	Çaylak Cemaati	–	–	–	–	40	–	–	–	55
	İğdirlü Cemaati (Üç Başlu Karyesi)	–	–	–	–	137	–	–	–	237
	İncüğez Cemaati (İncüğez Karyesi)	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Karamani Paşa Bey Cemaati (Bodrum Mez)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kuyucak Ovalısı nam-ı diğer Ak Ovalu Cem.	–	–	–	–	70	–	–	–	94
	Moğultay Cemaati (Sarnıç Karyesi)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tokuş Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	–	–	–	–	**7244**	–	–	–	**10321**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 298–305; 314–320.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21.a. *1500 Yılı Karataş Kazası Cemaatleri*

Kabile Adı	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ARTUK İĞDİRİ	Gani Divane Karyesi	–	27	13	–	40	1	1	1	43
	Nidfen (?) Karyesi	–	33	7	–	40	4	4	–	48
	Sandavi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ÇANAKÇI AYAŞ CEMAATİ	Badem Viranı Karyesi	–	21	3	–	24	–	7	–	31
	Çekelyük nam-ı diğer Viran-ı Armud Kar.	–	12	13	–	25	–	2	–	27
	Çeri Viranı Karyesi	–	8	14	–	22	–	2	–	24
	Güvere Karyesi	–	6	4	–	10	–	3	–	13
	Kaba Şam Karyesi	–	22	–	–	22	2	4	–	28
	Kari Kürküs Karyesi	–	13	7	–	20	3	1	–	24
	Kürküs Karyesi	–	3	8	–	11	–	–	–	11
	Sandavi Karyesi	–	6	7	–	13	–	4	–	17
	Ayaş Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BİÇER İĞDİRİ	Ak Viran Karyesi	–	23	7	–	30	–	3	1	34
	Kürdivi Karyesi	–	20	5	–	25	–	4	–	29
	Tezeklü Karyesi	–	11	–	–	11	–	2	–	13
	Üç Ayaklu Karyesi	–	10	1	–	11	–	–	1	12
ŞEYHTAN (?) CEMAATİ	Gerce Burun Karyesi	–	10	3	–	13	–	–	–	13
	Karı Deve Karyesi	–	11	3	–	14	–	5	–	19
	Kızılca Tuz Karyesi	–	18	10	–	28	–	1	–	29
	Obruk Karyesi	–	4	3	–	7	–	–	1	8
	Meydan Karyesi	–	24	9	–	33	–	5	–	38
GÜVENDER SÜMEĞİ	Ala Kilise Karyesi	–	13	6	–	19	2	4	–	25
	Çiçekli Ağaç Karyesi	–	7	3	–	10	2	1	8	21
	Gözlüce Karyesi	–	13	3	–	16	–	7	1	24
	Yassı Bağ Karyesi	–	20	12	–	32	3	2	–	37
KÖSELER	Katran Gediği Karyesi	–	6	8	–	14	–	1	6	21
	Tahtalu Karyesi	–	6	1	–	7	–	–	–	7
ORHAN BAĞDASI CEMAATİ	Akça Purnar Karyesi	–	6	2	–	8	2	–	9	19
	Günay nam-ı diğer Aluç Alanı Karyesi	–	2	2	–	4	–	–	–	4
	Hisar Depe Karyesi	–	5	1	–	6	–	–	–	6
	Örme Taş Karyesi	–	4	4	–	8	–	2	–	10
	Peynirlik Karyesi	–	3	4	–	7	1	–	–	8
	Viran Depe Karyesi	–	7	5	–	12	–	–	–	12
TEKÜR SÖMEĞİ CEMAATİ	Âlem Viranı Karyesi	–	16	6	–	22	2	6	–	30
	Çakal Alanı Karyesi	–	15	6	–	21	1	2	2	26
	Kara Depe Karyesi	–	16	4	–	20	3	1	3	27
	Sait Çatağı Karyesi	–	6	6	–	12	2	3	–	17
	Tahıl Viranı Karyesi	–	6	7	–	13	1	–	2	16
	Viran Depe nam-ı diğer Değirmenciler K.	–	15	5	–	20	1	3	–	24
TOKUZ(LU) CEMAATİ	Avcılar Karyesi	–	5	5	–	10	1	2	–	13
	Boğa Depesi Karyesi	–	7	4	–	11	1	3	–	15
	Boynuz Viranı nam-ı diğer Perniş Karyesi	–	9	3	–	12	–	3	–	15
	Buldasun - Buldaş Karyesi	–	44	14	–	58	–	2	5	65
	Gök Viran Karyesi	–	5	15	–	20	–	3	4	27
	Kızıl Hisar Karyesi	–	16	18	–	34	1	2	–	37
	Sarılar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sazak Karyesi	–	19	9	–	28	–	–	–	28
	Saz Başı Karyesi	–	7	8	–	15	–	2	4	21
	Sülmen Karyesi	–	2	1	–	3	–	–	–	3

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21. a.'nın devamı

TOKUZ	Şahlu Karyesi	–	11	4	–	15	–	4	–	19
	Dokuzlu Cemaati Perakendesi (Keçi Cemaati)	–	12	7	–	19	4	2	–	25
	Pusadlu Cemaatı	–	–	–	–	–	–	–	–	–
TOSUNLAR	Kapı Taşı Karyesi	–	14	–	–	14	–	–	–	14
	Sandal Yolu Karyesi	–	28	1	–	29	–	–	2	31
BAĞDA-İ BÜZÜRK CEMAATİ	Arkıd (t) Karyesi	–	5	7	–	12	–	–	–	12
	Avgadi Günay Karyesi	–	13	8	–	21	–	–	–	21
	Bozalan Karyesi	–	21	18	–	39	1	1	2	43
	Bulduk Karyesi	–	10	8	–	18	1	5	–	24
	Eski Yer Karyesi	–	1	4	–	5	2	–	–	7
	Eski Yer, Kenisecik, Koz İn ve Karaca Köy Karyeleri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Giray Kaya Dibi Karyesi	–	7	6	–	13	2	1	–	16
	Hacı İni Karyesi	–	5	8	–	13	–	1	2	16
	Hisar Depe Karyesi	–	4	–	–	4	–	–	–	4
	Kadı-ı İşne - İşne Karyesi	–	3	1	–	4	–	1	–	5
	Kara Şam Karyesi	–	7	3	–	10	–	1	–	11
	Karga Düneği Karyesi	–	5	3	–	8	–	–	–	8
	Kırca Köy Karyesi	–	3	5	–	8	–	2	–	10
	Kızıl Geçid Karyesi	–	5	8	–	13	–	–	–	13
	Kızıl Göl Karyesi	–	8	6	–	14	–	3	–	17
	Koz Ağacı ve Ece Damı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Koz İn Karyesi	–	5	7	–	12	–	–	–	12
	Ortaca Alan Karyesi	–	10	7	–	17	–	1	–	18
	Purnar Depe Karyesi	–	5	13	–	18	–	2	8	28
	Soğanlu Karyesi	–	3	1	–	4	–	–	–	4
	Üç Depe Dibi Cemaati	–	4	3	–	7	–	–	1	8
DİĞER CEMAATLER	Ak Gönder - Gök Gönder Cemaati	–	20	3	–	23	–	–	–	23
	Deliler Cemaati	–	21	1	–	22	–	1	–	23
	Gerce Cemaati	–	14	22	–	36	2	–	4	42
	Gök Mesud Cemaati	–	27	18	–	45	5	11	14	75
	Menteşe Cemaati	–	36	6	–	42	–	–	–	42
	Toplam	–	**869**	**457**	–	**1326**	**50**	**133**	**81**	**1590**

Kaynak: *BOA, TD 31, s.* 444–485.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21.b. *1518 Yılı Karataş Kazası Cemaatleri*

Kabile Adı	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ARTUK İĞDİRİ	Gani Divane Karyesi	–	34	27	1	62	5	–	–	67
	Nidfen (?) Karyesi	–	26	20	2	48	7	–	–	55
	Sandavi Karyesi	–	7	12	–	19	6	–	–	25
ÇANAKÇI AYAŞ CEMAATİ	Badem Viranı Karyesi	–	7	5	–	12	4	–	–	16
	Çekelyük nam-ı diğer Viran-ı Armud Kar.	–	6	9	–	15	4	–	–	19
	Çeri Viranı Karyesi	–	5	7	–	12	5	–	–	17
	Güvere Karyesi	–	4	3	–	7	4	–	–	11
	Kaba Şam Karyesi	–	11	12	–	23	5	–	–	28
	Kari Kürküs Karyesi	–	30	25	–	55	10	–	–	65
	Kürküs Karyesi	–	10	4	–	14	7	–	–	21
	Sandavi Karyesi	–	6	7	–	13	–	–	–	13
	Ayaş Cemaati Perakendesi	–	20	21	–	41	13	–	–	54
BİÇER İĞDİRİ	Ak Viran Karyesi	10	55	32	2	99	3	–	–	102
	Kürdivi Karyesi	6	23	29	–	58	3	–	–	61
	Tezeklü Karyesi	1	9	9	–	19	2	–	–	21
	Üç Ayaklu Karyesi	2	7	10	–	19	1	–	–	20
ŞEYHTAN (?) CEMAATİ	Gerce Burun Karyesi	–	13	22	–	35	14	–	–	49
	Karı Deve Karyesi	–	14	16	–	30	9	–	–	39
	Kızılca Tuz Karyesi	–	17	35	–	52	17	–	–	69
	Obruk Karyesi	–	7	24	–	31	11	–	–	42
	Meydan Karyesi	–	21	52	–	73	19	–	–	92
GÜVENDER SÜMEĞİ	Ala Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çiçekli Ağaç Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözlüce Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yassı Bağ Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÖSELER	Katran Gediği Karyesi	–	13	13	1	27	6	–	10	43
	Tahtalu Karyesi	–	7	9	–	16	3	–	8	27
ORHAN BAĞDASI CEMAATİ	Akça Pırnar Karyesi	–	5	6	–	11	–	–	–	11
	Günay nam-ı diğer Aluç Alanı Karyesi	–	2	–	–	2	3	–	–	5
	Hisar Depe Karyesi	–	10	3	–	13	2	–	–	15
	Örme Taş Karyesi	–	3	8	–	11	2	–	–	13
	Peynirlik Karyesi	–	4	6	–	10	1	–	–	11
	Viran Depe Karyesi	–	10	23	–	33	2	–	–	35
TEKÜR SÖMEĞİ CEMAATİ	Âlem Viranı Karyesi	–	16	38	–	54	7	–	4	65
	Çakal Alanı Karyesi	–	17	21	2	40	9	–	3	52
	Kara Depe Karyesi	–	21	22	–	43	2	–	3	48
	Sait Çatağı Karyesi	–	12	10	–	22	–	–	–	22
	Tahıl Viranı Karyesi	–	9	7	–	16	–	–	4	20
	Viran Depe nam-ı diğer Değirmenciler Karyesi	–	16	23	1	40	9	–	4	53
TOKUZ(LU) CEMAATİ	Avcılar Karyesi	–	11	21	–	32	4	–	1	37
	Boğa Depesi Karyesi	–	15	20	3	38	4	–	1	43
	Boynuz Viranı nam-ı diğer Perniş Karyesi	–	32	34	2	68	14	–	–	82
	Buldasun - Buldaş Karyesi	–	43	27	–	70	10	1	1	82
	Gök Viran Karyesi	–	12	5	–	17	2	–	2	21
	Kızıl Hisar Karyesi	–	26	29	–	55	11	–	–	66
	Sarılar	–	15	11	–	26	12	–	–	38
	Sazak	–	15	17	–	32	4	–	29	65
	Saz Başı Karyesi	–	21	14	1	36	14	–	11	61
	Sülmen Karyesi	–	8	18	–	26	2	–	–	28

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21. b.'nin devamı

TOKUZ	Şahlu Karyesi	–	14	31	1	46	8	1	2	57
	Dokuzlu Cemaati Perakendesi (Keçi Cemaati)	–	4	32	–	36	21	–	1	58
	Pusadlu Cemaatı	–	3	8	–	11	3	–	–	14
TOSUNLAR	Kapu Taşı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sandal Yolu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BAĞDA-İ BÜZÜRK CEMAATİ	Arkıd (t) Karyesi	–	12	6	1	19	5	–	–	24
	Avgadi Günay Karyesi	–	23	17	–	40	13	–	5	58
	Bozalan Karyesi	–	43	49	–	92	11	–	11	114
	Bulduk Karyesi	–	13	24	1	38	1	–	–	39
	Eski Yer Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Eski Yer, Kenisecik, Koz İn ve Karaca Köy Karyeleri	–	25	46	–	71	14	–	6	91
	Giray Kaya Dibi Karyesi	–	20	35	3	58	11	–	9	78
	Hacı İni Karyesi	–	13	9	–	22	4	–	4	30
	Hisar Depe Karyesi	–	5	3	1	9	–	–	–	9
	Kadı-ı İşne - İşne Karyesi	–	3	1	–	4	1	–	–	5
	Kara Şam Karyesi	–	13	3	–	16	2	–	11	29
	Karga Düneği Karyesi	–	9	7	–	16	1	–	–	17
	Kırca Köy Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızıl Geçid Karyesi	–	5	5	–	10	2	–	–	12
	Kızıl Göl Karyesi	–	22	13	3	38	8	–	–	46
	Koz Ağacı ve Ece Damı Karyesi	–	9	13	–	22	1	1	–	24
	Koz İn Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ortaca Alan Karyesi	–	18	13	1	32	6	–	11	49
	Purnar Depe Karyesi	–	10	42	–	52	4	–	13	69
	Soğanlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Üç Depe Dibi Cemaati	–	4	3	–	7	–	–	–	7
DİĞER CEMAATLER	Ak Gönder - Gök Gönder Cemaati	–	30	11	2	43	3	–	–	46
	Deliler Cemaati	–	22	10	–	32	8	–	1	41
	Gerce Cemaati	2	30	21	–	53	5	–	7	65
	Gök Mesud Cemaati	2	40	28	4	74	35	1	17	127
	Menteşe Cemaati	–	31	28	3	62	6	–	–	68
	Toplam	**23**	**1096**	**1224**	**35**	**2378**	**445**	**4**	**179**	**3006**

Kaynak: *BOA, TD 83, s.* 215–264.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21.c. *1522 Yılı Karataş Kazası Cemaatleri*

Kabilenin Adı	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
ARTUK İĞDİRİ	Gani Divane Karyesi	–	–	–	–	62	–	–	–	67
	Nidfen (?) Karyesi	–	–	–	–	48	–	–	–	55
	Sandavi Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	25
ÇANAKÇI AYAŞ CEMAATİ	Badem Viranı Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Çekelyük nam-ı diğer Viran-ı Armud K.	–	–	–	–	15	–	–	–	19
	Çeri Viranı Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	17
	Güvere Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	11
	Kaba Şam Karyesi	–	–	–	–	23	–	–	–	28
	Kari Kürküs Karyesi	–	–	–	–	55	–	–	–	65
	Kürküs Karyesi	–	–	–	–	14	–	–	–	21
	Sandavi Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	13
	Ayaş Cemaati Perakendesi	–	–	–	–	41	–	–	–	54
BİÇER İĞDİRİ	Ak Viran Karyesi	–	–	–	–	100	–	–	–	102
	Kürdivi Karyesi	–	–	–	–	58	–	–	–	61
	Tezeklü Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	21
	Üç Ayaklu Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	20
ŞEYHTAN (?) CEMAATİ	Gerce Burun Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	49
	Karı Deve Karyesi	–	–	–	–	30	–	–	–	39
	Kızılca Tuz Karyesi	–	–	–	–	52	–	–	–	69
	Obruk Karyesi	–	–	–	–	32	–	–	–	42
	Meydan Karyesi	–	–	–	–	73	–	–	–	92
GÜVENDER SÜMEĞİ	Ala Kilise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çiçekli Ağaç Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gözlüce Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yassı Bağ Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÖSELER	Katran Gediği Karyesi	–	–	–	–	27	–	–	–	43
	Tahtalu Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	26
ORHAN YAĞDASI	Akça Pırnar Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	11
	Günay nam-ı diğer Aluç Alanı Karyesi	–	–	–	–	2	–	–	–	5
	Hisar Depe Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	15
	Örme Taş Karyesi	–	–	–	–	11	–	–	–	13
	Peynirlik Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	11
	Viran Depe Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	35
TEKÜR SÖMEĞİ	Âlem Viranı Karyesi	–	–	–	–	54	–	–	–	65
	Çakal Alanı Karyesi	–	–	–	–	41	–	–	–	52
	Kara Depe Karyesi	–	–	–	–	43	–	–	–	48
	Sait Çatağı Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	22
	Tahıl Viranı Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	19
	Viran Depe nam-ı diğer Değirmenciler	–	–	–	–	44	–	–	–	53
TOKUZ(LU) CEMAATİ	Avcılar Karyesi	–	–	–	–	32	–	–	–	37
	Boğa Depesi Karyesi	–	–	–	–	38	–	–	–	43
	Boynuz Viranı nam-ı diğer Perniş Kary.	–	–	–	–	68	–	–	–	82
	Buldasun - Buldaş Karyesi	–	–	–	–	70	–	–	–	82
	Gök Viran Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	21
	Kızıl Hisar Karyesi	–	–	–	–	55	–	–	–	66
	Sarılar Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	38
	Sazak Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	55
	Saz Başı Karyesi	–	–	–	–	36	–	–	–	58
	Sülmen Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	28

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 21. c.'nin devamı

TOKUZ	Şahlu Karyesi	–	–	–	–	46	–	–	–	57
	Dokuzlu Cemaati Perakendesi (Keçi Cemaati)	–	–	–	–	36	–	–	–	58
	Pusadlu Cemaatı	–	–	–	–	12	–	–	–	14
TOSUNLAR	Kapı Taşı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sandal Yolu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BAĞDA-İ BÜZÜRK CEMAATİ	Arkıd (t) Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	24
	Avgadi Günay Karyesi	–	–	–	–	43	–	–	–	58
	Bozalan Karyesi	–	–	–	–	92	–	–	–	111
	Bulduk Karyesi	–	–	–	–	38	–	–	–	39
	Eski Yer Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Eski Yer, Kenisecik, Koz İn ve Karaca Köy Karyeleri	–	–	–	–	70	–	–	–	91
	Giray Kaya Dibi Karyesi	–	–	–	–	59	–	–	–	77
	Hacı İni Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	28
	Hisar Depe Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Kadı-ı İşne - İşne Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	5
	Kara Şam Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	27
	Karga Düneği Karyesi	–	–	–	–	16	–	–	–	17
	Kırca Köy Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızıl Geçid Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	12
	Kızıl Göl Karyesi	–	–	–	–	38	–	–	–	46
	Koz Ağacı ve Ece Damı Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	24
	Koz İn Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ortaca Alan Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	49
	Purnar Depe Karyesi	–	–	–	–	57	–	–	–	66
	Soğanlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Üç Depe Dibi Cemaati	–	–	–	–	7	–	–	–	7
DİĞER CEMAATLER	Ak Gönder - Gök Gönder Cemaati	–	–	–	–	43	–	–	–	46
	Deliler Cemaati	–	–	–	–	32	–	–	–	41
	Gerce Cemaati	–	–	–	–	53	–	–	–	65
	Gök Mesud Cemaati	–	–	–	–	74	–	–	–	127
	Menteşe Cemaati	–	–	–	–	62	–	–	–	68
	Toplam	–	–	–	–	**2397**	–	–	–	**2980**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 291–293.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22.a. *1500 Yılı Mud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
AĞARLU KABİLESİ	Ada nam-ı diğer Karaca Gedüğü Karyesi	–	8	3	–	11	–	–	–	11
	At Viranlu Karyesi	–	7	1	–	8	–	–	–	8
	Bağ Beleni Karyesi	–	9	2	–	11	–	–	–	11
	Çukurlu Karyesi	–	5	5	–	10	–	2	–	12
	Dere Karyesi	–	8	6	–	14	–	–	2	16
	Konur Öküz Karyesi	–	4	5	–	9	–	–	1	10
	Koyun Obruğu Karyesi	–	1	1	–	2	–	–	–	2
	Sakız Viranı Karyesi	–	6	7	–	13	–	–	–	13
	Müteferrika-i Ağarlu Cemaati	–	–	2	–	2	–	1	–	3
BAŞARA CEM.	Başara veya İlyas Deresi veya Sosun Bağı Karyesi	2	44	13	–	59	4	9	8	80
	Sürtmece Sekisi Karyesi	–	3	1	–	4	–	1	–	5
BOZDOĞAN KABİLESİ	Ağaççılar Karyesi	–	9	6	–	15	–	4	–	19
	Avcı Karyesi/Mezraası	–	4	4	–	8	–	–	–	8
	Avcı Salurlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bozdoğan Karyesi	–	13	4	–	17	–	3	6	26
	Taş Tepecik Karyesi	1	16	10	–	27	–	4	–	31
	Taş Tepecik Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati	–	15	116	–	131	–	12	2	145
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati (Diğer)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bozdoğanlu Cemaati	–	10	88	–	98	1	17	1	117
	Burhanlar Cemaati	–	20	27	–	47	–	6	1	54
	Çerçiler Cemaati	–	9	10	–	19	–	3	1	23
	Kara Ömerler Cemaati	–	4	19	–	23	–	2	1	26
	Karkun Cemaati	–	7	22	–	29	–	9	10	48
	Köseli Yörüğü Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Müteferrika-i Bozdoğan Cemaati	–	9	47	–	56	–	7	–	63
	Perakende Cemaati	–	–	62	–	62	–	6	4	72
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Perakende Cemaati (Alaiyye Civarında Olanlar)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sendeller Cemaati	–	7	17	–	24	–	2	–	26
BOZKIRLU CEMAATİ	Araca Karyesi	–	4	2	–	6	4	–	–	10
	Buğdaylu Karyesi	2	–	1	–	3	–	–	–	3
	Çukur Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Göğercinlik Karyesi	–	17	8	–	25	3	2	1	31
	Gök Viranlu Karyesi	–	10	1	–	11	3	–	–	14
	Kara Şaraphane Karyesi	–	6	3	–	9	2	–	–	11
	Kızılca Bağ Karyesi	–	17	14	–	31	3	1	–	35
	Tuztaş Karyesi	–	24	20	–	44	3	3	2	52
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BÖLÜK-İ AĞAR CEMAATİ	Akça Viran Karyesi	–	13	9	–	22	1	–	–	23
	Gök Burcu Seniri ve Kızılca Dam Karyesi	–	23	3	–	26	4	2	–	32
	Gök İn Karyesi	–	5	1	–	6	1	–	–	7
	Kızıl Kilise Seniri Karyesi	–	8	2	–	10	–	2	1	13
	Sarnıcı Çok Karyesi	–	5	2	–	7	–	–	–	7
	Telmeci Karyesi	–	11	5	–	16	–	1	–	17
	Viran Tepe Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ÇUKİLER (?) CEMAATİ	Bayram Gaziler Bölüğü (Sofu Bağı Karyesi)	–	3	2	–	5	1	–	1	7
	Kara İsmail Bölüğü (Hasan Çukuru Karyesi)	–	2	–	–	2	1	–	1	4
	Oğuzhanlar Bölüğü (Yarımca Burç Karyesi)	–	5	–	–	5	1	1	–	7
	Sergiz Bölüğü (Hacı Bağı Karyesi)	–	12	11	–	23	2	1	–	26

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. a.'nın devamı

DEPİRLÜ CEMAATİ	Belagir Karyesi	—	7	6	—	13	—	6	2	21
	Çatakbağ Karyesi	—	2	4	1	7	—	—	—	7
	Dorla(lu) Karyesi	—	5	9	—	14	3	2	1	20
	Hıdırlu Karyesi	—	3	6	—	9	—	2	—	11
	Selamlu Karyesi	1	2	9	—	12	—	—	18	30
DEVECİLER CEMAATİ	Deveciler Cemaati (Paşa Karyesi)	—	11	3	—	14	—	1	3	18
	Deveciler Cemaati (Silifke Nahiyesi)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
EVREN CEMAATİ	Ahur Yakası Karyesi	1	26	16	—	43	7	10	2	62
	Bise Karyesi	5	29	16	—	50	10	3	3	66
	Burcu Kışlası Karyesi	4	11	5	—	20	1	7	—	28
	Evren Kışlası Karyesi	—	18	9	—	27	3	5	4	39
	Hacılar Mezraası	—	2	—	—	2	—	1	—	3
	İmsi Karyesi	3	37	12	—	52	—	15	2	69
	Sakız Karyesi	—	14	4	—	18	1	2	—	21
	Turdçavuş Karyesi	—	1	1	—	2	—	1	—	3
	Yağan Karyesi	3	24	5	—	32	1	4	1	38
GÖYNÜKLÜ CEMAATİ	Sivri nam-ı diğer Üred Karyesi	—	—	9	—	9	—	2	—	11
	Tatan Karyesi	—	2	1	—	3	—	—	—	3
	Ura (?) Karyesi	—	47	11	—	58	4	15	5	82
KARAKAYA CEMAATİ	Belagir? Karyesi	—	—	2	—	2	—	1	—	3
	Gelmiç Karyesi	—	—	1	—	1	—	—	—	1
	Mürsellü Karyesi	—	1	3	—	4	—	—	—	4
	Karakaya Cemaati (Silifke Nahiyesi)	—	48	57	—	105	2	23	3	133
KASTAMONU KABİLESİ	Çukur Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gerit Karyesi	3	25	7	—	35	—	5	—	40
	Kazancı Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kestel Karyesi	—	16	17	—	33	2	5	4	44
	Ulu Kışla Karyesi	4	24	12	—	40	—	4	—	44
KÜÇÜK CEMAATİ	Çaltılu Karyesi	—	5	2	—	7	—	1	—	8
	Kızıl Yuvak Karyesi	1	20	18	—	39	3	7	1	50
	Mescid Çanağı Karyesi	—	5	1	—	6	2	1	—	9
	Sürtmece Sekisi Karyesi	—	27	6	—	33	2	5	—	40
	Yuğra Divarı (?)-Yoğun Divar Karyesi	1	11	3	—	15	1	6	1	23
	Adalu Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Avşar Karyesi	1	6	7	—	14	—	4	—	18
	Buharlu Karyesi	2	10	14	—	26	—	2	—	28
	Çatak Kışla Karyesi	—	5	7	—	12	—	2	1	15
	Çepni Karyesi	1	16	—	—	17	—	7	1	25
	Gelmiç Karyesi	2	16	17	1	36	—	6	1	43
	Günaylu Karyesi	—	8	12	—	20	—	5	1	26
	Habiller Karyesi	—	27	5	—	32	—	15	3	50
	Kürd Karyesi	—	39	23	—	62	—	6	3	71
MOĞULTAY CEMAATİ	Akdam Karyesi	—	10	10	—	20	2	—	1	23
	Ak Viran Karyesi	—	7	5	—	12	—	—	2	14
	Çonalar Karyesi	—	10	2	—	12	—	1	—	13
	Depe Karyesi	—	3	1	—	4	—	—	—	4
	Hamzalu Karyesi	—	7	3	—	10	2	2	—	14
	Kargucak Karyesi	—	8	1	—	9	—	—	—	9
	Keben Karyesi	—	23	9	—	32	3	3	2	40
	Körsün Karyesi	—	4	1	—	5	1	3	—	9
	Matol nam-ı diğer Hocalu Karyesi	—	4	1	—	5	2	1	1	9

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. a.'nın devamı

MOĞULTAY CEMAATİ	Mülk Seniri nam-ı diğer Eynelü Karyesi	—	18	2	—	20	11	1	—	32
	Orta Viran Karyesi	—	7	8	—	15	—	1	6	22
	Sarucalar Karyesi	—	3	3	—	6	—	—	—	6
	Timurlar Karyesi	—	4	5	—	9	—	—	—	9
	Kara Yaycı Cemaati (Kara Yaycıoğlu Karyesi)	—	3	1	—	4	—	—	1	5
TURGUDLAR CEMAATİ	Dere Kışla Karyesi	—	2	4	—	6	1	—	—	7
	Dereköy Karyesi	—	12	3	—	15	2	—	—	17
	Kızıl Viran Karyesi	—	2	1	—	3	—	1	—	4
	Kızılcadam Karyesi	—	14	3	—	17	2	—	—	19
	Sevindik Viranı Karyesi	—	18	3	—	21	—	—	—	21
	Yassı Bağ Karyesi	—	13	6	—	19	3	1	1	24
ŞAMLU CEMAATİ	Ali Kuşağı Karyesi	—	12	—	—	12	—	—	—	12
	Avki Karyesi	—	10	1	—	11	1	—	—	12
	Çatak Karyesi	—	22	11	—	33	1	1	—	35
	İlkşa Karyesi	—	4	7	—	11	—	—	—	11
	İncir Gözü Karyesi	—	13	3	—	16	—	1	—	17
	İncir nam-ı diğer Bucak Kışlası Karyesi	—	15	8	—	23	2	2	—	27
	Kara Senir Karyesi	—	6	5	—	11	1	—	—	12
	Mahmudca nam-ı diğer Duman Karyesi	—	21	3	—	24	1	—	—	25
	Nazluca Karyesi	—	13	6	—	19	—	—	—	19
	Perelendi Karyesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sürtmece Karyesi	—	10	12	—	22	—	—	—	22
	Sürtmece-i Diğer Karyesi	—	7	9	—	16	1	—	—	17
	Timuroğlu Karyesi	—	6	7	—	13	—	1	—	14
	Amancek (?) Cemaatı	—	1	1	—	2	1	—	3	6
	Perakende Cemaati	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŞEYH GÜVENÇ	Çerkesler ve Arpaçlu Cemaatleri	—	23	13	—	36	—	13	2	51
	Güvenderler Cemaati	—	38	19	—	57	4	10	3	74
	İlbisler Cemaati	—	13	4	—	17	—	6	1	24
	Şeyhüddin Cemaati	—	—	—	—	—	—	—	—	—
YOĞRİ	Çerkenler Karyesi	—	22	7	—	29	2	3	1	35
	Dere Kışla Karyesi	—	18	8	—	26	—	2	9	37
	Zeytun Karyesi	—	9	14	—	23	4	—	3	30
ZEYNE	Örtülü Karyesi	—	19	5	—	24	1	—	—	25
	Zengen Karyesi	—	43	8	—	51	—	8	1	60
DİĞER CEMAATLER	Akıncı Cemaati	—	7	27	—	34	—	1	—	35
	Aydınlu Cemaati	—	13	12	—	25	4	2	1	32
	Bahaaddin Cemaati	—	—	1	—	1	—	—	—	1
	Bayındır Cemaati	—	73	38	—	111	1	3	—	115
	Beğdili Cemaati	—	1	1	—	2	—	—	—	2
	Cibar (?) Cemaati	—	28	16	—	44	5	12	—	61
	Cücelik Cemaati	4	47	11	—	62	6	—	4	72
	Çavuşlar Cemaati	—	20	31	—	51	2	10	1	64
	Deve Yaycı Cemaati	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Develü Cemaati	—	8	5	—	13	1	1	1	16
	Eşrefler Cemaati	—	6	21	—	27	—	6	3	36
	Evlâd-ı Hocendi Cemaati	—	1	2	—	3	—	—	1	4
	Harunlar Cemaati	—	10	5	—	15	—	7	—	22
	İshaklu Cemaati	—	1	—	—	1	1	—	—	2
	Kırka Cemaati	—	25	9	—	34	—	4	—	38
	Konur Cemaati	—	2	2	—	4	—	—	—	4

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. a.'nın devamı

DİĞER CEMAATLER	Mahmudlar Cemaati	–	8	1	–	9	3	–	–	12
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Tavluca Cemaati	–	17	58	–	75	1	3	3	82
	Ümranlu Cemaati	–	22	–	–	22	–	2	1	25
	Yılanlu Cemaati	–	12	5	–	17	1	3	2	23
	Yıva Cemaati	–	1	6	–	7	–	2	–	9
	Toplam	**41**	**1732**	**1376**	**2**	**3151**	**149**	**399**	**157**	**3856**

Kaynak: *BOA, TD 31, s.* 266–299, 306–308, 318–326, 339–351, 369–438.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22.b. *1518 Yılı Mud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
AĞARLU KABİLESİ	Ada nam-ı diğer Karaca Gedüğü Karyesi	–	3	3	–	6	1	–	–	7
	At Viranlu Karyesi	–	11	7	–	18	7	–	–	25
	Bağ Beleni Karyesi	–	28	14	–	42	7	–	–	49
	Çukurlu Karyesi	–	2	2	–	4	–	–	–	4
	Dere Karyesi	–	12	9	1	22	4	–	–	26
	Konur Öküz Karyesi	–	5	14	–	19	2	–	1	22
	Koyun Obruğu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sakız Viranı Karyesi	–	7	12	–	19	4	–	1	24
	Müteferrika-i Ağarlu Cemaati	–	4	12	–	16	5	–	–	21
BAŞARA CEM.	Başara veya İlyas Deresi veya Sosun Bağı Karyesi	2	73	43	2	120	34	–	26	180
	Sürtmece Sekisi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BOZDOĞAN KABİLESİ	Ağaççılar Karyesi	–	22	41	–	63	25	1	1	90
	Avcı Karyesi/Mezraası	–	6	1	–	7	2	–	–	9
	Avcı Salurlu Karyesi	–	4	3	–	7	2	–	–	9
	Bozdoğan Karyesi	–	37	49	1	87	12	–	11	110
	Taş Tepecik Karyesi	–	16	22	–	38	8	–	–	46
	Taş Tepecik Karyesi	–	10	62	–	72	13	–	1	86
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati	–	1	269	–	270	30	–	5	305
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati (Diğer)	–	–	19	–	19	11	–	1	31
	Bozdoğanlu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Burhanlar Cemaati	–	20	32	–	52	7	–	–	59
	Çerçiler Cemaati	–	1	51	–	52	12	–	2	66
	Kara Ömerler Cemaati	–	15	50	–	65	9	–	2	76
	Karkun Cemaati	–	11	68	–	79	23	–	1	103
	Köseli Yörüğü Cemaati	1	6	60	1	68	7	–	1	76
	Müteferrika-i Bozdoğan Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Perakende Cemaati	–	29	180	1	210	35	2	4	251
	Perakende Cemaati	–	–	82	–	82	20	–	1	103
	Perakende Cemaati (Alaiyye Civarında Olanlar)	–	–	500	–	500	–	135	–	635
	Sendeller Cemaati	1	7	21	–	29	4	–	2	35
BOZKIRLU CEMAATİ	Araca Karyesi	–	7	12	–	19	7	–	1	27
	Buğdaylu Karyesi	–	2	4	–	6	–	–	–	6
	Çukur Karyesi	–	7	32	–	39	21	–	3	63
	Göğercinlik Karyesi	–	10	22	–	32	11	–	3	46
	Gök Viranlu Karyesi	–	12	32	–	44	17	–	1	62
	Kara Şaraphane Karyesi	–	11	21	–	32	10	–	5	47
	Kızılca Bağ Karyesi	–	26	32	–	58	20	–	12	90
	Tuztaş Karyesi	–	36	79	–	115	41	–	5	161
	Perakende Cemaati	–	2	16	–	18	6	–	–	24
BÖLÜK-İ AĞAR CEMAATİ	Akça Viran Karyesi	–	9	17	–	26	5	–	–	31
	Gök Burcu Seniri ve Kızılca Dam Karyesi	–	16	21	–	37	6	–	1	44
	Gök İn Karyesi	–	7	2	–	9	–	–	–	9
	Kızıl Kilise Seniri Karyesi	–	3	8	–	11	1	–	1	13
	Sarnıcı Çok Karyesi	–	6	3	–	9	3	–	–	12
	Telmeci Karyesi	–	8	17	–	25	8	–	–	33
	Viran Tepe Karyesi	–	6	7	–	13	–	–	1	14
ÇÜKİLER (?) CEMAATİ	Bayram Gaziler Bölüğü (Sofu Bağı Karyesi)	–	11	16	–	27	7	–	–	34
	Kara İsmail Bölüğü (Hasan Çukuru Karyesi)	–	5	4	–	9	4	–	–	13
	Oğuzhanlar Bölüğü (Yarımca Burç Karyesi)	–	10	3	–	13	7	–	–	20
	Sergiz Bölüğü (Hacı Bağı Karyesi)	–	17	10	–	27	18	–	7	52

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. b.'nin devamı

DEPİRLÜ CEMAATİ	Belagir Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çatakbağ Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dorla(lu) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hıdırlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Selamlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DEVECİLER CEMAATİ	Deveciler Cemaati (Paşa Karyesi)	–	5	2	1	8	2	–	1	11
	Deveciler Cemaati (Silifke Nahiyesi)	–	6	3	–	9	3	–	–	12
EVREN CEMAATİ	Ahur Yakası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Burcu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evren Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacılar Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İmsi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sakız Karyesi	–	16	4	1	21	10	–	1	32
	Turdçavuş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yağan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
GÖYNÜKLÜ CEMAATİ	Sivri nam-ı diğer Üred Karyesi	–	1	8	–	9	–	–	–	9
	Tatan Karyesi	–	3	1	–	4	–	–	–	4
	Ura (?) Karyesi	–	66	43	–	109	56	–	8	173
KARAKAYA CEMAATİ	Belagir? Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gelmiç Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mürsellü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karakaya Cemaati (Silifke Nahiyesi)	1	73	101	–	175	30	1	–	206
KASTAMONU KABİLESİ	Çukur Karyesi	–	3	8	–	11	3	–	–	14
	Gerit Karyesi	–	21	16	–	37	17	–	6	60
	Kazancı Karyesi	–	8	17	1	26	12	–	9	47
	Kestel Karyesi	–	14	18	–	32	7	–	22	61
	Ulu Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÜÇÜK CEMAATİ	Çaltılu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızıl Yuvak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mescid Çanağı Karyesi	–	8	1	–	9	3	–	–	12
	Sürtmece Sekisi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yuğra Divarı (?)-Yoğun Divar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÜRD CEMAATİ	Adalu Karyesi	–	14	8	–	22	15	1	–	38
	Avşar Karyesi	–	12	27	–	39	23	–	–	62
	Buharlu Karyesi	–	21	10	–	31	15	–	1	47
	Çatak Kışla Karyesi	–	15	11	–	26	11	–	–	37
	Çepni Karyesi	–	16	14	–	30	12	–	1	43
	Gelmiç Karyesi	–	26	10	16	52	18	1	–	71
	Günaylu Karyesi	–	8	13	–	21	11	–	9	41
	Habiller Karyesi	–	22	18	–	40	28	–	1	69
	Kürd Karyesi	1	61	71	–	133	50	3	26	212
MOĞULTAY CEMAATİ	Akdam Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ak Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çonalar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Depe Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hamzalu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kargucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Keben Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Körsün Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Matol nam-ı diğer Hocalu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Ek: 22. b.'nin devamı

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

MOĞULTAY CEMAATİ	Mülk Seniri nam-ı diğer Eynelü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Orta Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarucalar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Timurlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Yaycı Cemaati (Kara Yaycıoğlu Karyesi)	–	4	8	–	12	4	–	–	16
TURGUDLAR CEMAATİ	Dere Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereköy Karyesi	–	17	25	–	42	4	–	3	49
	Kızıl Viran Karyesi	–	3	1	–	4	–	–	–	4
	Kızılcadam Karyesi	–	16	8	–	24	3	–	3	30
	Sevindik Viranı Karyesi	–	16	22	–	38	5	–	–	43
	Yassı Bağ Karyesi	–	5	15	–	20	1	–	–	21
ŞAMLU CEMAATİ	Ali Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Avki Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çatak Karyesi	–	20	40	1	61	10	–	1	72
	İlkşa Karyesi	–	9	24	–	33	5	–	–	38
	İncir Gözü Karyesi	–	8	27	–	35	6	–	1	42
	İncir nam-ı diğer Bucak Kışlası Karyesi	–	26	35	–	61	16	–	–	77
	Kara Senir Karyesi	–	5	13	–	18	4	–	–	22
	Mahmudca nam-ı diğer Duman Karyesi	–	17	24	–	41	7	–	–	48
	Nazluca Karyesi	1	13	15	–	29	5	–	1	35
	Perelendi Karyesi	–	16	49	–	65	11	–	–	76
	Sürtmece Karyesi	–	9	43	–	52	5	–	–	57
	Sürtmece-i Diğer Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Timuroğlu Karyesi	–	6	22	–	28	9	–	–	37
	Amancek (?) Cemaatı	–	2	1	–	3	3	–	2	8
	Perakende Cemaati	–	4	72	–	76	15	–	–	91
ŞEYH GÜVENÇ KABİLESİ	Çerkesler ve Arpaçlu Cemaatleri	–	8	8	–	16	7	–	3	26
	Güvenderler Cemaati	–	22	50	1	73	21	–	2	96
	İlbisler Cemaati	–	51	53	–	104	11	–	3	118
	Şeyhüddin Cemaati	–	16	20	–	36	9	–	8	53
YOĞRİ - YOĞRA CEMAATİ	Çerkenler Karyesi	1	34	11	–	46	9	–	1	56
	Dere Kışla Karyesi	–	25	21	–	46	9	1	4	60
	Zeytun Karyesi	3	26	27	1	57	25	–	1	83
ZEYNE CEMAATİ	Örtülü Karyesi	–	8	27	–	35	11	–	1	47
	Zengen Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DİĞER CEMAATLER	Akıncı Cemaati	–	16	51	–	67	35	1	1	104
	Aydınlu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bahaaddin Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bayındır Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Beğdili Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cibar (?) Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cücelik Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çavuşlar Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Deve Yaycı Cemaati	–	4	8	–	12	4	–	–	16
	Develü Cemaati	–	16	12	–	28	8	–	12	48
	Eşrefler Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Hocendi Cemaati	–	3	3	–	6	5	–	1	12
	Harunlar Cemaati	–	15	19	–	34	16	–	–	50
	İshaklu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kırka Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Konur Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. b.'nin devamı

DİĞER CEMAATLER	Mahmudlar Cemaati	–	15	5	–	20	4	–	–	24
	Perakende Cemaati	–	–	28	–	28	10	–	2	40
	Tavluca Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ümranlu Cemaati	–	26	21	–	47	23	–	2	72
	Yılanlu Cemaati	–	30	12	–	42	3	–	1	46
	Yıva Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	**11**	**1471**	**3204**	**28**	**4714**	**1125**	**146**	**242**	**6227**

Kaynak: *BOA, TD 83, s.* 3–4, 7–8, 20–22, 33, 38–39, 44–45, 56–59, 70–74, 77–78, 85–88, 94–99, 103–107, 112–114, 129–212.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22.c. *1522 Yılı Mud Kazası Cemaatleri*

	Cemaatın Adı	Çift	Nim	Ben.	Bel.	Hane	Ca.	Müc.	M.	Nefer
AĞARLU KABİLESİ	Ada nam-ı diğer Karaca Gedüğü Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	7
	At Viranlu Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	25
	Bağ Beleni Karyesi	–	–	–	–	42	–	–	–	49
	Çukurlu Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Dere Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	26
	Konur Öküz Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	22
	Koyun Obruğu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sakız Viranı Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	24
	Müteferrika-i Ağarlu Cemaati	–	–	–	–	16	–	–	–	21
BAŞARA CEM.	Başara veya İlyas Deresi veya Sosun Bağı Karyesi	–	–	–	–	120	–	–	–	180
	Sürtmece Sekisi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BOZDOĞAN KABİLESİ	Ağaççılar Karyesi	–	–	–	–	63	–	–	–	90
	Avcı Karyesi/Mezraası	–	–	–	–	7	–	–	–	9
	Avcı Salurlu Karyesi	–	–	–	–	7	–	–	–	9
	Bozdoğan Karyesi	–	–	–	–	87	–	–	–	110
	Taş Tepecik Karyesi	–	–	–	–	38	–	–	–	46
	Taş Tepecik Karyesi	–	–	–	–	72	–	–	–	86
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati	–	–	–	–	270	–	–	–	305
	Bıçakçılar Yörüğü Cemaati (Diğer)	–	–	–	–	19	–	–	–	31
	Bozdoğanlu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Burhanlar Cemaati	–	–	–	–	52	–	–	–	59
	Çerçiler Cemaati	–	–	–	–	52	–	–	–	66
	Kara Ömerler Cemaati	–	–	–	–	65	–	–	–	76
	Karkun Cemaati	–	–	–	–	79	–	–	–	103
	Köselü Yörüğü Cemaati	–	–	–	–	68	–	–	–	76
	Müteferrika-i Bozdoğan Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	210	–	–	–	251
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	83	–	–	–	104
	Perakende Cemaati(Alaiyye Civarında Olanlar)	–	–	–	–	500	–	–	–	635
	Sendeller Cemaati	–	–	–	–	29	–	–	–	35
BOZKIRLU CEMAATİ	Araca Karyesi	–	–	–	–	19	–	–	–	28
	Buğdaylu Karyesi	–	–	–	–	6	–	–	–	6
	Çukur Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	63
	Göğercinlik Karyesi	–	–	–	–	32	–	–	–	46
	Gök Viranlu Karyesi	–	–	–	–	44	–	–	–	62
	Kara Şaraphane Karyesi	–	–	–	–	31	–	–	–	47
	Kızılca Bağ Karyesi	–	–	–	–	57	–	–	–	90
	Tuztaş Karyesi	–	–	–	–	115	–	–	–	161
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	18	–	–	–	24
BÖLÜK-İ AĞAR CEMAATİ	Akça Viran Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	31
	Gök Burcu Seniri ve Kızılca Dam Karyesi	–	–	–	–	37	–	–	–	44
	Gök İn Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Kızıl Kilise Seniri Karyesi	–	–	–	–	12	–	–	–	13
	Sarnıcı Çok Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Telmeci Karyesi	–	–	–	–	25	–	–	–	33
	Viran Tepe Karyesi	–	–	–	–	13	–	–	–	14
ÇÜKİLER (?) CEMAATİ	Bayram Gaziler Bölüğü (Sofu Bağı Karyesi)	–	–	–	–	27	–	–	–	39
	Kara İsmail Bölüğü (Hasan Çukuru Karyesi)	–	–	–	–	9	–	–	–	13
	Oğuzhanlar Bölüğü (Yarımca Burç Karyesi)	–	–	–	–	13	–	–	–	20
	Sergiz Bölüğü (Hacı Bağı Karyesi)	–	–	–	–	27	–	–	–	52

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. c.'nin devamı

DEPİRLÜ CEMAATİ	Belagir Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çatakbağ Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dorla(lu) Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hıdırlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Selamlu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DEVECİLER CEMAATİ	Deveciler Cemaati (Paşa Karyesi)	–	–	–	–	8	–	–	–	11
	Deveciler Cemaati (Silifke Nahiyesi)	–	–	–	–	9	–	–	–	12
EVREN CEMAATİ	Ahur Yakası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bise Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Burcu Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evren Kışlası Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hacılar Mezraası	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	İmsi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sakız Karyesi	–	–	–	–	21	–	–	–	32
	Turdçavuş Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yağan Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
GÖYNÜKLÜ CEMAATİ	Sivri nam-ı diğer Üred Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	9
	Tatan Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Ura (?) Karyesi	–	–	–	–	109	–	–	–	169
KARAKAYA CEMAATİ	Belagir? Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Gelmiç Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mürsellü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Karakaya Cemaati (Silifke Nahiyesi)	–	–	–	–	175	–	–	–	206
KASTAMONU KABİLESİ	Çukur Karyesi	–	–	–	–	10	–	–	–	14
	Gerit Karyesi	–	–	–	–	37	–	–	–	60
	Kazancı Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	47
	Kestel Karyesi	–	–	–	–	31	–	–	–	61
	Ulu Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÜÇÜK CEMAATİ	Çaltılu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kızıl Yuvak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mescid Çanağı Karyesi	–	–	–	–	9	–	–	–	12
	Sürtmece Sekisi Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Yuğra Divarı (?)-Yoğun Divar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
KÜRD CEMAATİ	Adalu Karyesi	–	–	–	–	22	–	–	–	38
	Avşar Karyesi	–	–	–	–	39	–	–	–	62
	Buharlu Karyesi	–	–	–	–	31	–	–	–	47
	Çatak Kışla Karyesi	–	–	–	–	26	–	–	–	37
	Çepni Karyesi	–	–	–	–	30	–	–	–	43
	Gelmiç Karyesi	–	–	–	–	52	–	–	–	71
	Günaylu Karyesi	–	–	–	–	21	–	–	–	41
	Habiller Karyesi	–	–	–	–	40	–	–	–	69
	Kürd Karyesi	–	–	–	–	140	–	–	–	212
MOĞULTAY CEMAATİ	Akdam Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ak Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çonalar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Depe Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Hamzalu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kargucak Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Keben Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Körsün Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Matol nam-ı diğer Hocalu Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. c.'nin devamı

MOĞULTAY CEMAATİ	Mülk Seniri nam-ı diğer Eynelü Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Orta Viran Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Sarucalar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Timurlar Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kara Yaycı Cemaati (Kara Yaycıoğlu Karyesi)	–	–	–	–	12	–	–	–	16
TÜRGUDLAR CEMAATİ	Dere Kışla Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Dereköy Karyesi	–	–	–	–	42	–	–	–	49
	Kızıl Viran Karyesi	–	–	–	–	4	–	–	–	4
	Kızılcadam Karyesi	–	–	–	–	24	–	–	–	29
	Sevindik Viranı Karyesi	–	–	–	–	38	–	–	–	43
	Yassı Bağ Karyesi	–	–	–	–	20	–	–	–	21
ŞAMLU CEMAATİ	Ali Kuşağı Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Avki Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çatak Karyesi	–	–	–	–	61	–	–	–	72
	İlkşa Karyesi	–	–	–	–	33	–	–	–	38
	İncir Gözü Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	42
	İncir nam-ı diğer Bucak Kışlası Karyesi	–	–	–	–	61	–	–	–	77
	Kara Senir Karyesi	–	–	–	–	18	–	–	–	22
	Mahmudca nam-ı diğer Duman Karyesi	–	–	–	–	41	–	–	–	48
	Nazluca Karyesi	–	–	–	–	29	–	–	–	35
	Perelendi Karyesi	–	–	–	–	68	–	–	–	76
	Sürtmece Karyesi	–	–	–	–	52	–	–	–	57
	Sürtmece-i Diğer Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Timuroğlu Karyesi	–	–	–	–	28	–	–	–	37
	Amancek (?) Cemaatı	–	–	–	–	3	–	–	–	8
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	76	–	–	–	91
ŞEYH GÜVENÇ KABİLESİ	Çerkesler ve Arpaçlu Cemaatleri	–	–	–	–	16	–	–	–	26
	Gönderler Cemaati	–	–	–	–	73	–	–	–	96
	İlbisler Cemaati	–	–	–	–	104	–	–	–	118
	Şeyhüddin Cemaati	–	–	–	–	36	–	–	–	53
YOĞRİ - YOĞRA CEMAATİ	Çerkenler Karyesi	–	–	–	–	46	–	–	–	56
	Dere Kışla Karyesi	–	–	–	–	46	–	–	–	60
	Zeytun Karyesi	–	–	–	–	57	–	–	–	82
ZEYNE CEMAATİ	Örtülü Karyesi	–	–	–	–	35	–	–	–	47
	Zengen Karyesi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DİĞER CEMAATLER	Akıncı Cemaati	–	–	–	–	67	–	–	–	104
	Aydınlu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bayındır Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Beğdili Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cibar (?) Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cücelik Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Çavuşlar Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Deve Yaycı Cemaati	–	–	–	–	12	–	–	–	16
	Develü Cemaati	–	–	–	–	35	–	–	–	48
	Eşrefler Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Evlâd-ı Hocendi Cemaati	–	–	–	–	6	–	–	–	12
	Harunlar Cemaati	–	–	–	–	34	–	–	–	50
	İshaklu Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kırka Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Konur Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 22. c.'nin devamı

DİĞER CEMAATLER	Mahmudlar Cemaati	–	–	–	–	20	–	–	–	24
	Perakende Cemaati	–	–	–	–	28	–	–	–	40
	Tavluca Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Ümranlu Cemaati	–	–	–	–	47	–	–	–	72
	Yılanlu Cemaati	–	–	–	–	42	–	–	–	46
	Yıva Cemaati	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Toplam	–	–	–	–	**4725**	–	–	–	**6229**

Kaynak: *387 Numaralı Muhasebe Defteri, s. 267–277.*

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 23.a. *1500 Yılı Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Muaf Nüfusu*

	Muaflar	K	Tu	Ba	Es	İsh	Ilg	Bş	Sş	La	Be	As	E	Ko	Ni	An	Ür	K- D	Ka	Er	G	Ka	Md	T.
ASKERİ	Gureba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Merd-i Tımar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Nöker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Nesl-i Sipahi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62	-	21	83
	Sipahi	-	28	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37
	Sipahi-i Köhne	-	14	1	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	26
	Sipahi-i Mazul	-	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
	Sipahi-i Mütekaid	-	14	23	11	9	1	-	-	-	-	13	19	1	12	-	-	6	-	-	12	17	21	159
	Sipahizade	-	28	66	23	8	6	-	-	-	-	9	-	2	9	-	-	-	6	-	24	34	30	245
	Sipahizadegan-ı Köhne	-	-	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
	Ulufeci	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
İDARİ	Kadı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Naib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
BEDENİ	Alel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Ama	-	8	-	4	2	1	-	-	-	-	6	-	2	2	-	1	-	1	-	-	-	6	33
	Arec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6
	Divane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
	Fani	-	5	10	9	-	-	-	-	-	-	18	-	4	-	-	2	3	-	-	-	-	-	51
	Gaib	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	3	-	8	8	-	1	4	1	-	-	-	-	28
	Küt	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	9
	Lâl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Malûl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Masum	-	2	-	-	3	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	11
	Mecnun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Mefluç	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	1	7
	Piralel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Pirama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Pirfani	-	14	13	4	26	8	-	-	-	2	18	5	6	5	-	-	1	4	3	38	-	23	170
	Pirgaib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
HİZMET	Odunculuk	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	192
	Su Yolu Hizmetlileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
	Yüzdeci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	671	22	20	-	-	37	-	18	-	-	-	-	768
DİNİ VE SOSYAL HİZMETLER	Cami Hafızı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Cami Hatibi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
	Derviş	-	8	5	16	-	-	-	-	-	-	-	50	-	14	-	-	-	3	-	1	-	-	97
	Fakih	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
	Hafız	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Halife	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Halveti Halifesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Hatib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
	İmam	-	30	18	8	7	2	-	-	2	-	12	4	7	1	-	3	4	16	-	8	-	18	140
	İmam ve Hatib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Kadızade	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Seyyid-Sadat	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	8	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	31
	Şerif	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Şerifzade	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Şeyh	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
	Zaviye Ehli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 23. a.'nın devamı

DİNİ VE SOSYAL HİZMETLER	Zaviye Hizmetkârı	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	12
	Zaviye İmamı	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Zaviye Mütevellisi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Zaviye Şeyhi	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	9
	Zaviyedar	-	6	2	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	20
	Zaviye-i Nişin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
İKTİSADİ	Muhassıl	**-**	2	3	9	**-**	1	**-**	**-**	**-**	**-**	20	4	6	10	**-**	5	11	1	**-**	20	**-**	4	96
	Belirsiz	**-**	95	1	89	12	1	**-**	**-**	1	**-**	28	**-**	**-**	443	**-**	16	592	196	1	**-**	30	23	1528
	Toplam	**79**	**282**	**150**	**235**	**83**	**24**	**0**	**0**	**3**	**3**	**806**	**237**	**64**	**513**	**0**	**67**	**626**	**250**	**4**	**175**	**81**	**157**	**3839**

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 23.b. *1522 Yılı Karaman Beylerbeyliği Konar-Göçerlerinin Muaf Nüfusu*

	Muaflar	K	Tu	Ba	Es	İsh	Ilg	Bş	Sş	La	Be	As	E	Ko	Ni	An	Ür	K- D	Ka	Er	G	Kr	Md	T.
ASKERİ	Gureba	-	17	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
	Merd-i Tımar	-	50	25	38	7	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6	-	132
	Nöker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	100
	Nesl-i Sipahi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128	108	31	267
	Sipahi	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
	Sipahi-i Köhne	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sipahi-i Mazul	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sipahi-i Mütekaid	-	1	1	3	1	-	-	-	-	-	3	9	-	-	-	-	-	-	-	16	-	47	81
	Sipahizade	-	59	83	124	10	2	-	-	-	-	8	32	39	15	-	-	8	-	-	29	40	41	490
	Sipahizadegan-ı Köhne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Ulufeci	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
İDARİ	Kadı	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Naib	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4
BEDENİ	Alel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	3	-	-	12	2	2	22
	Ama	-	6	3	4	2	2	-	-	-	-	4	1	-	2	-	3	7	-	-	7	-	-	41
	Arec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Divane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Fani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
	Gaib	-	5	-	2	-	-	-	-	-	-	8	1	-	-	-	-	1	-	-	12	-	2	31
	Küt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Lâl	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Malûl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	4
	Masum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Mecnun	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Mefluç	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Piralel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Pirama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
	Pirfani	-	24	3	63	2	1	-	-	-	-	21	22	20	5	-	3	16	-	-	70	5	29	284
	Pirgaib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
HİZMET	Odunculuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
	Su Yolu Hizmetlileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8
	Yüzdeci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
DİNİ VE SOSYAL HİZMETLER	Cami Hafızı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
	Cami Hatibi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
	Derviş	-	5	-	23	-	-	-	-	-	-	-	110	-	12	-	-	-	7	-	74	-	29	260
	Fakih	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Hafız	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Halife	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Halveti Halifesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
	Hatib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	İmam	-	39	17	51	11	3	1	-	-	1	50	7	43	14	-	6	28	-	-	90	7	35	403
	İmam ve Hatib	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Kadızade	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Seyyid-Sadat	-	29	-	5	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	58
	Şerif	-	6	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
	Şerifzade	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Şeyh	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
	Zaviye Ehli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	16

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Ek: 23. b.'nin devamı

DİNİ VE SOSYAL HİZMETLER	Zaviye Hizmetkârı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	11	-	1	15
	Zaviye İmamı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	Zaviye Mütevellisi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Zaviye Şeyhi	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	4
	Zaviyedar	-	9	3	19	2	-	-	-	-	-	1	-	2	6	-	-	2	-	-	-	-	-	44
	Zaviye-i Nişin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
İKTİSADİ	Muhassıl	**-**	9	3	29	4	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	36	8	16	15	**-**	2	20	**-**	**-**	57	**-**	11	210
	Belirsiz	**-**	140	**-**	68	16	4	**-**	2	28	**-**	78	7	**-**	405	**-**	**-**	45	772	**-**	57	3	4	1629
	Toplam	**0**	**410**	**139**	**441**	**57**	**12**	**1**	**2**	**28**	**1**	**215**	**251**	**129**	**476**	**0**	**15**	**235**	**779**	**0**	**589**	**179**	**242**	**4201**

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ÖZGEÇMİŞ

1976 Elazığ doğumluyum. İlk ve orta tahsilimi Elazığ'da tamamladıktan sonra 1994 yılında Fırat Üniversitesi Fen–Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandım ve 1998 yılında mezun oldum. Aynı yıl Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansa başladım. 1999 yılında Fırat Üniversitesi Tarih Bölümü'ne Araştırma Görevlisi olarak girdim. Halen aynı görevi sürdürmekteyim. 2001 yılında "Mühime Defterlerine Göre Osmanlı Devleti'nde Eşkiyalık Olayları (1594–1607)" adlı yüksek lisans tezimi tamamladıktan sonra aynı yıl Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora programına başladım.

created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional